

9.12.1999

הבוקר שלחתי ידי לראשונה ב'עט סופרים'! תחילה ציירתי בקפדנות את ספרות התאריך בפינה השמאלית העליונה של המחברת אותה קנתה לי רעייתי ברוב אהבה. עיקמתי שפתי מעט למראה האותיות השמנות, רוויות הדיו שיצאו מתחת לציפורן הפרקרו וחשבתי על "תהילה". כמה הקפידה על המכתב שהכתיבה לעגנון שיהיו אותיותיו ומילותיו נאות, שיהיה דיגלה של ה'למד' מונף אל על בגאון, ועל צורת ה'תו', כי הרי ידוע לכל בר כי רב שמסר חשוב, ניכר לא רק בתוכנו אלא גם בצורתו! תהילה. האם זה מה שאני מחפש? או אולי לחרוט חריץ זעיר בהיסטוריה האנושית? להותיר רישום ולו קטנטן בסביבתי הקרובה, רגע לפני שאעלם? או אולי סתם להרשים את מכרי? ואולי זה מעין דיאלוג פנימי עם האני השני או השלישי שלי במטרה להביא 'הכצעקתה'? האם באמת יש לי מה לאמר, מה לספר, לחדש, להצחיק, לעניין או למתוח ולתת לעולם אפילו 'משהו' קטנטן, איזושהו ערך מוסף שלא היה לו בעבר?

דבר אחד ברור לי מרגע זה. אין לי סיפור אחד מגובש בראש אלא אוסף גדול של תיאורים, מצבים, רעיונות, דעות, ציטטות ושאר ירקות. רק הנחתם על הנייר זה בצד זה במצב שניתן יהיה לחזור ולעיין בהם, תאפשר לי למצא בהם איזושהו קו מקשר (אולי?), חוט שדרה, חוטים סמויים או מכנה משותף כלשהו שכרגע אינו עולה על דעתי.

אבל אני צריך לציין כבר בהתחלה, שאני מוטרד ונרתע מהכתיבה בגלל היסוד הביוגרפי. וכי אפשר לכתוב על איזושהו נושא בעולם שאינו למעשה, אתה עצמך ובשרך? ואם זה אכן כך, האם באמת ובתמים אני מוכן להחשיף? הרי תמיד הסתתרת מאחורי ה'פסדה' המאוד מסויימת שיצרתי לעצמי, נהנתי מהתדמית שיצרתי אצל סביבתי הקרובה והרחוקה, בניתי על השונות הנוצרת במפגשים קרובים ורחוקים, על הגמישות בניצול מצבים ומעל לכל; על היכולת להכנס פנימה, לארגן את מחשבותי, רגשותי ודמיוני המוטרף ולהחצין רק את הנראה לי לתועלתי המלאה. מילא אם הייתי מלאך וכל מה שהיה יוצא, היה רק 'שירי מעלות', דבש וחלב והרעפת 'אך טוב' על העולם, אבל האמת, אוהו האמת... האמת מעלה דמעות בעיניים, מקצרת את הנשימה ומכווצת את התחת. האמת מרגשת, האמת חיה ונושמת, מזיעה ומדיפת ריח, האמת היא הדבר היחיד שבאמת 'עובד' ו'מצליח להגיע'. רק על האמת ניתן לסמוך לאורך זמן כדבר אמין שיעמוד בתלאות הדרך (ולא יכוף כאגמון ראשו) וימשיך לעמוד.

האמת היא הדבר שעליו חונכתי לסמוך, לתמוך ולבסס את חיי עליה אך היא גם זו המביטה בי ישירות מהראי ואני הוא המסב פני ממנה, מבויש. יחסי עמה סובלים מעליות ומורדות, מאהבה ובוגדנות כאחד, מחיבה ומשנאה, מקרבה ומריחוק ובעיקר מחשיפת יתר. זו כנראה הסיבה העקרית שאינני רוצה להראותה בציבור, לחשוף ערותה (ערותי) ולהנפיק אותה לנחלת הכלל. אם כן, אסתיר אותה בגוף שלישי, אשליך הכל על אחי/אחיותי, על חברי או אשגר אותה לזמנים אחרים, לא רלוונטיים בעליל, אלביש אותה מחלצות לא לה, אטייח אותה במעטה רגשות שיסווה אותה לחלוטין, אאחוז את עיני המתבוננים בה עד כי ידמו למצא בה משמעויות שכלל לא התכוונתי אליהן, אגרום לקוראים לאסוציאציות שירחיקו אותם מהמסקנות הנכונות, אל רעיונות ותמונות שונות לחלוטין, אשחק בהם!

כתיבתי תהיה כמשחק פוקר. הקלפים המשוחקים בחבילה ובידיים, ידועים לכל ולמרות זאת, הצירופים, הסיכונים הכספיים והמימיקה של השחקנים יעושו את כל ההבדל, שלא להזכיר את ה'רמאויות'! חזק זה חלש וחלש זה חזק, האיום הגלוי - מרתיע ואילו הסמוי - מפתה. מטען הרגשות, התאוה לכח ולכסף, האסרטיביות, הקתרזיס בנצחון, תחושת הבקרה והשליטה - משכרות ממש ולבסוף רק השחקן הטוב ביותר, גורף את כל הקופה. במקרים רבים, מתקשים שאר השחקנים לשחזר בדיוק את כל המהלכים שהביאו אותם לאן שהביאו... ומעניין להוסיף שכשוך ענן הקרב

ואחרי שנאספו השברים וחזרו הגבורים העייפים לביתם ולשגרת יומם, שוב נאזרים הכוחות לסיבוב נוסף ונוסף.

הכתיבה צריכה להיות חשופה וגלויה. לאפשר ליושב לידך להציץ לרגע, אבל לחשוף לעיניו רק את מה שאתה רוצה שיראה. להוביל אותו למסקנות הרצויות לך בעוד שהמציאות שונה ותמונתה המלאה ידועה רק לך בלבד. אם לכך אגיע, אדע כיני לביני ש'עשיתי זאת'.

ובעצם, לאחר שנים ממועד כתיבת שורות אלה, אני יודע כבר זמן רב, שכל רצוני הוא שבבוא היום, ואעזוב את העולם הזה, ישאר משהו לאשתי, לילדי ולקרובי, לקרוא ולהזכר במה שהייתי למעשה, עבורם ועבורי, ללא 'פלוורות' מיותרות וללא טיוח ומשאות שווא. חבל לי על כל אלה שעוזבים יום אחד ומותירים את יקיריהם ללא כל שריד בעל משמעות ואז, נמוגים אט אט אל תוך יון השיכחה.

אז ברגעים שתרצו לזכור את אביכם, פיתחו וקראו מעט ו...יעבור לכם.

10.12.1999

"את דאטפת אטפוך וסוף מטיפייך יטופון"

"אין דבר העומד בפני הרצון" - רצון יש אך דבר העומד - אין (ביאליק?)

יש סוגיה בגמרא העוסקת בשאלה, למי שייכים אפרוחי יונה שנמצאו מוטלים על הארץ. אומרים שבתוך תחום 50 אמה מהשובך, שייכים הגוזלים לבעל השובך ואילו מעבר לתחום זה, שייכים הם למוצא. שאל רבי ירמיה: ומה דין אפרוח שרגלו האחת עומדת מצד זה של התחום והשנייה מצדו השני? וזרקהו מבית המדרש... (יש שאלות שלא שואלים...).

(מדוע בכל פעם שאני כותב אני מצוי בחברה כזו או אחרת ואף פעם לא לבד עם עצמי??!!...
עלי לתת את דעתי על כך...ואולי הזמן היחיד הפנוי שלי הוא תמיד בחופשות?)

מכל הדמיונות האובססיביים שלי, החביב עלי ביותר הוא זה על "חגורת הטיסה". בדמיוני, אני הוא הממציא את חגורת הטיסה! ולשאלתכם, מה זה בעצם?, התשובה פשוטה. זהו אביזר דומה לזה שמטיס יצירי קומיקס ידועים כסופרמן, בטמן וחבריהם אבל בכמה הבדלים מהותיים. בעוד שכל אביזריהם ותלבושתם של אותם מוטציות הם צבעוניים ומצועזעים, כאן מדובר בחגורה פשוטה הנחגרת על המותן וברגע נעילתה, היא מבטלת את חוק המשיכה ברדיוס מסויים סביב לחוגר אותה. השינוי הקטנטן שבצעתי בחוקים הבסיסיים של הפיסיקה, מאפשר לחוגר אותה, לשאת משאות כבדים, את בגדיו וציודו וכן כל דבר האחוז בידיו וברגליו ולעופף אתם כשעליהם חלה תופעת חוסר משקל מלאה.

ואיך מתבצעת התנועה? ובכן, על הידיים חגורים כעין צמידים שהם למעשה מן שילוב של שעון+מצפן ג'ירו אלקטרוני ומערכת הנעה. הושטת הידיים קדימה לכיוון התנועה יוצרת שני תנאים הפועלים כאחד. הראשון הוא הגדרת כיוון התנועה והשני, יצירת כח הנעה הנוצר ממנועים זעירים המפעילים זרמי אויר היוצרים כח דחיפה קל שמספיק בתנאים אלה של חוסר משקל, להניע את הטייס קדימה. המהירות הנצברת יכולה להגיע עד 150 קמ"ש. נראה לכם איטי במקצת? אם כך, עוד לא התחלתם אפילו לדשדש במי האפסיים של הרעיון המורכב שהצבתי עבורכם ועבורי...!

בחגורה צריכים להשתמש בני אנוש, מטף ועד זקן ללא הגבלות. חשבתם פעם מה קורה לסופרמן כאשר הוא מזנק לאויר ממדרכה ברחוב סואן? סביר להניח שכבר במטרים הראשונים הוא מתנגש בחוטי חשמל ובמנורות תאורה. במטרים הבאים הוא עובר את מהירות הקול ומפוצץ ב'בום' על קולי את כל השמשות ושאר כלי הזכוכית באזור ולבסוף, אם הוא לא נזהר מספיק, הוא יחלוף דרך עדת דבורים, יונים ומטוס קל או שניים... (.. ושלא לדבר על חדירה בכיוון השני לתוך מעבה האדמה... תחילה יוצר סופרמן חור חדירה רחב ומכוער שכמעט ואי אפשר לסותמו ושבריר שנייה אחר כך הוא הורס תשתיות ביוב, חשמל וגז. שנייה אח"כ הוא חודר לאתר ארכיאולוגי נדיר - ראה ערך ירושלים... או מנהרת רכבת תחתית שלא לדבר על פגיעה בחי ובצומח התת קרקעי... אבל זה כבר ממש לא רלוונטי).

מכאן שהמסקנה הראשונה לגבי החגורה היא, שיש להשתמש בה בזהירות ובתבונה תוך שליטה מספקת, התמצאות והבנה עמוקה של הסביבה-החיפזון מהשטן.

ומה עם טיסת לילה באפלה מוחלטת? וכיצד מתבצע הניווט הן ביום והן בלילה? וכיצד מונעים התנגשויות בין כל המעופפים? ולאיזה גבהים ניתן להגיע עם החגורה בטרם תתחיל דלילות האוויר להשפיע? ומה קורה עם השפעות מזג האויר? רוח? גשם? ברקים? טוב, כפי שאתם רואים, המצב החדש הוא פתח לפעילות כמעט אינסופית של הדמיון.

מה תהיה ההשפעה הראשונית על חיינו? הרי למשל, לא תהיה יותר משמעות לכבישים, מכונות וכל תשתית התחבורה היבשתית האורית והימית. גם לבית המגורים בצורתו הנוכחית, לא תהיה יותר כל משמעות. גדר אינה גדר. חלון יוכל להפוך לכניסה הראשית לבית בעוד הדלת כבר אינה שימושית. כל מושגי הפרטיות וההגנה על חיי הפרט, מקבלים תפנית חדה ביותר. ומה קורה עם השיטור, החוק והבטחון? האם לרשויות החוק יהיו חגורות מהירות מאלה של שאר האזרחים כדי שאפשר יהיה להמשיך ולאכוף את החוק על העבריינים? האם אחת מצורות הענישה תהיה ל"קרקע" את הפושעים? האם יהיו אזורים אסורים בטיסה שיהיו פתוחים רק לקבוצות נבחרות?

וכיצד תראה ותשונה סביבתנו החדשה בעולם שבו אין יותר משמעות לגבולות, לשערים, לכלבי שמירה ולמצלמות 'בגובה העין'? הא?
ואפרופו כלבים, נסו להעלות בדעתכם, מה יעלה בגורלו של עולם החי? רק תחשבו על ילד המעופף לו בנחת בגובה בטוח מעל ראשה של לביאה באפריקה ו"מפוצץ אותה מעצבים" עד שהיא מאבדת את שפיות דעתה. זכרות גנואים וראמים, יורצו ריצת עמוק עד שיפלו מתים מתשישות, קיני ציפורים יחמסו ע"י כל חובב טבע מצוי וכך תאבד הפרטיות לכל החי בטבע. סביר להניח ש'הולדת חגורת הטיסה' תביא להשמדת עולם החי המוכר לנו! (למעט הג'וקים כמובן אבל מי באמת דואג להם?)

אבל עוד הרבה בטרם אנסה לענות ולפתור את אינסוף השאלות הפרגמטיות המעמידות את כל ההמצאה הזו במבחן קשה, אני מעדיף לדמיין לעצמי שני מצבים מיוחדים, יחודיים, שונים ומעניינים כל אחד בפני עצמו.

המצב הראשון, הוא "הבשורה": כיצד ובפני מי מציגים את "המצאת המילניום"? והשניה ("קשורה מאוד בראשונה...): איך עושים מזה כסף, השפעה ומעורבות בפיתוח? ---להמשיך.....

15.1.2000

בין ערביים זעמו קרבי המוגול,
ויצו על הטטרית אפורת העין
לצוד ציד להביא, להנעים העיכול,
להשביע הבשר, להרוותו ביין.
"צאי יפתי וראי על סביבותיך,
את אחיך בקשי רועה גריותיך,
הביאיהו אלי ויצמרד את נפשי,
בנוגנו את צליליו כשחרזדה הוא לי!"

אז עטתה על גופה את המצע הלבן
ובנשקה צלצלה להזעיק את צבאה,
מכל עבר זינקו גם קו-ז'ק גם אוזוק
על סוסוניהם רכובים אוחזים בבקבוק...
"אחי ורעי, סייע נא לי!
תננה אותך ברעב חייתי,
אכזר המוגול ולא יוותר,
את תוכך ינוק, את ליבך יבתר."

כאן לפתע זינקו השניים ביחד,
המוגול והטטרית ברטט קדחת,
חגים סובבים, בכחנלית חושים,
לפופים באיבוק אלי בור השחת,
ויהיו שניהם לישות אחת.
"בוא נא דודי נצאה השדה,
נפשוט על חלל נלינה בכרמים",
זעקת הקרב באופק בא גד,
את והב בסופה במתיקות עונג עד.

עם הנץ לפניו הניחה המלקוח,
נתח משובת, לא עוד סתם לקוח,
אך הבשר עודנו לעוס בין שיניו
ודמעות התסכול שוב צורבות בעיניו.
"היתכן?" תשאלו בפליאה, בתמיהה
"שיחדיו יתרוצצו הבנים בקרבה"?!
ועל זאת חברים לא אדע התשובה
"סבלנות... אולי בשבוע הבא"...

"רוחי עוד תסער מכמיהת הבשר
אך נפשי במזרח וליבי חמרמר
ובעודי מתבוסס בכל הרפש
כומהת רוחי למעט אוכל נפש".

"האורות של פיראוס מזכירים את חיפה עם בקבוק של 'מתיאוס' את נראית כה יפה" - חיים משה
מה? רק אחרי בקבוק שלם של מתיאוס את הופכת פתאום ליפה!?!"

בתולתא שפירתא

בתולה זקנה יש בירושלים ולוסי זיידרמן שמה. אשה יפה היא לוסי ובצעירותה היתה אף יפה יותר, אך כבר מראשיתה, ידעה לוסי שהגברים רוצים אותה אך ורק בגלל כספה אותו קיבלה בירושה, וכן גם למטרותיהם הנלוות שלא נרחיב עליהן כעת. אלו היו הסיבות מדוע לא התחתנה לוסי ואף לא יצרה קישרי חברות עם בני המין החזק ואת אהבתה, מסירותה וכל רכושה הקדישה אך ורק לחתולי הרחוב מחוסרי הבית.

בתחילת דרכה, אספה לוסי אל חיקה, אך בודדים, חתול פה ונמר שם אבל ככל שנקפו השנים, הלכה קהילתה וגדלה, והיום היא מונה כ-30 חתולים לפחות. שמנים, בריאים, פרוותם מבהיקה, קולר אדום לצוארם ומבטם שופע בוז מתנשא. כאלה הם חתולי לוסי, חצופים ופגיעתם רעה ושםם כפי תושבי הרחוב: "הזיידרמנים".

"שוב יושב לי זיידרמן שחצן בחלון ונועץ בי מבט מלא תיאוב"

"זיידרמן הרס לי את ערוגת הורדים"

"הזיידרמנים גירשו את כלבי האהוב ומאז, טרם חזר... וכו'"

זו העונה וכבר שבוע לפחות, שענן כבר של פרומן חתולתי, תלוי לו באויר, 'זבעת ייחם הצאן' זו שעתם היפה ביותר של הזכרים למשפחת 'זיידרמן'. יללות חזקות ועמוקות הבוקעות מעומק גרונם החרמני, מחרידות את שלוות השכנים וזעקות הקרב מתגרות האבהבים, גורמות לנשי הרחוב להחזיר.

בליל שבת האחרון היה זה כבר סיוט מתמשך, עת כ-40 חתולים, בעיקר זיידרמנים אך גם חתולות רחוב פשוטות, נפקניות משהו, השתתפו באורגיה חסרת מעצורים שנמשכה כל הלילה ללא התחשבות מינימלית בשכנים טרוטי העיניים. גם אלו המקפידים על קיום עונתם, דווקא בליל שישי, נסוגו אחור, נוצרים את נשקם בבושת פנים לשמע הפריצות הנועזת המתחוללת ממש מתחת לחלונם ורק בתולתינו המשיכה בשנתה, זעה בחוסר שקט בין סדיניה, זעה קלה מכסה את מצחה ועל שפתה מצמח ומתארך שפמפם.

בדמדומים שבין שינה ליקיצה, ראתה לוסי בחלומה, חתול מכונף לבנבן, עטוי גלימה צחורה, יורד אליה מבין ענני הלובן ומטיל נגוהו עליה במקל קסמים זוהר האחוז בכפו. בין רגע הפכה לוסי לחתולה בעצמה, פרוותה מבריקה בגוון צהוב, זנבה זקור, כפפות לבנות לכפותיה הקידמיות ופיאה בלונדינית ומתולתלת מהודקת לה בין אוזניה הזקורות.

רגע או שניים עמדה לוסי קפואה, בוחנת את דמותה החדשה הנשקפת אליה מהמראה הגדולה הקבועה בדלת ארון השינה, אך שלוותה לא ארכה זמן רב. על אדן החלון קיפץ לו זכר גוץ ושרירי, גופו דרוך ומבטו נעוץ בגופה הפרוותי במבט נחוש ובסקרנות חסרת בושה. בעודם בוחנים זה את זה ללא נוע, נפתחה דלת חדר השינה כדי רווח צר ודרכו חמק פנימה זכר נוסף, זעוף, פרוותו מרופטת, חבול ברגלו הקידמית אך נראה נחוש לא פחות מחבירו. תוך שבירי שנייה הבזיקה לתוך הכרתה של לוסי העובדה, שלא רק שהפכה לחתולה יפת תואר ומעודנת אלא גם לחתולה בשיא תקופת יחומה!

חתול נוסף הציץ מעבר לכתפו של החתול שעמד על אדן החלון בעת שזה הראשון, כבר סיים את תכנון הנתיב בו ינתר מהחלון על השולחן הסמוך וממנו על גבה של לוסי. זו מצידה, לא ביזבה אף שנייה נוספת. היא פרצה בריצה מבוהלת תוך שהיא הודפת בכתפה את "המרופט" שלא ציפה למהלך נועז כל כך (יש לזכור שעשרות שנות מחקר בהתנהגותם של בע"ח אלה, לימד את לוסי מספר עובדות על דרכי התנהלות החיזור החתולי) ולכן נתן לה לחלוף על פניו ללא תגובה מיידית וגם זאת, אך לשבריר שנייה בלבד. הוא מייד סב לאחור ופתח במרדף כשאליו מצטרפים "חתולי החלון" שהספיקו בנתיים להכנס לחדר. אליהם הצטרפו למירוץ חתולים נוספים שהסתובבו חסרי מנוח סביב לביתה ותוך דקות הפך המירדף לשירה ארוכה של מירוץ האהבה...

ומה נוסף ונספר? ההיית או היה זה חלום? לא ברור לי כלל ואוסיף רק זאת. אם כליל ירח, תחלוף על פניכם בדהרה, חתולה מבוהלת, זנבה זקור, לראשה פיאה ג'ינג'ית ולכפותיה כפפות לבנות כשמאחוריה דוהרים עשרות זכרים נודפי פרומן זרחני, אל תוסיפו לכעוס עליהם ואל תנודו לה עוד אלא שמחו בשמחתם, כי אכן הגיעו סוף סוף לוסי זיידרמן וחתוליה, אל המנוחה ואל הנחלה.

... ואפרופו, 'להגיע אל המנוחה'. די ברור לי שהייתי רוצה להיזכר על הצד העליון באופיי. 'שמרני אל כי חסיתי כך' - נחמד אבל כלל לא מייצג את סגנוני. אני מנסה לבלוע את החיים, להשיג יותר ויותר, בודק גבולות של דברים. נוגע במחוזות אסורים ונסוג, סוגד לחסד אך רובץ ברפש, מתלבט עם עצמי, מחצין ומפנים ובעיקר, נותן למחשבותי, הירהורי ודמיונותי לזרום למחוזות רחוקים, לא תמיד מציאותיים. מיישב, מצדיק, מייסר, משויץ משקר, מודה, מנסה לחתור לרבדים סמויים שאני עצמי הטמנתי בעומקים כדי להסתירם מעיני עצמי.

"חילוני עד כאב ודתי עד חמלה". תלת פרצופי (לפחות...) וגם אלוף מצדיקי הבלוף! |
... עד כאן!

בפורים נסענו, משפחת שטינמץ ולוי, לטייל ברחבי ישראל. אויר קריר וצח של סוף החורף, ירוק צעיר ובהיר בכל פינה ונוף הררי מיוער של הרי ירושלים. באחת העליות עקפנו משאית שרטנה וטרחה במעלה ההר. כשחלפנו על פניה, היכה באפינו ענן עשן מסריח שחדר דרך החלון הפתוח למחצה.

" אוי, אני יודע מה שכחתי" כך חיים בספונטניות, "את הסיגרים שלי"

... ישבתי בבית קפה והסתכלתי על תינוק שוכב בעגלה שעמדה ליד אמו שקשקשה עם חברתה בשולחן סמוך.

התינוק בהה סביבו, מטלטל את ידיו בפראות ורגליו מפרפרות בקצב מהיר לכל עבר, ללא תכלית וללא מנוחה. עוד ועוד תוך שימוש במאגרי אנרגיות לא מצויות. בד בכד כשאני מתרכז בתנועותיו של התינוק, ראיתי בעיני רוחי, זקן שוכב במיטתו, עיניו מזוגגות מביטות בתקרה ללא נוע, ידיו שמוטות בריפיון לצד גופו, פיו פעור קלות ורגלו הימנית זעה לאט בפירפור אחרון. רגל שמאל קפואה, משותקת ואז הימנית מתישרת כמעט לגמרי, מתח מרעיד, רטט אחרון עובר ברגל ו... לא עוד.

"זיקנה היא לא כל כך רעה אם מתחשבים באלטרנטיבה"

"אתה יודע שאתה מזדקן כשהנרות עולים יותר מהעוגה"

... "הכל צפוי והרשות נתונה" אמר מי שאמר, בשיבוש כזה או אחר... פלביה ואיתן עומדים לעבור יחד, וזאת בפעם האחרונה בחייהם, טכס משותף, גירושין. ומי יוזמן להעיד לטובת "הכלה"? עבדכם הנאמן כמובן.

ולמה מכריחים אותי לנקוט עמדה? ואת מי מבני הזוג אבחר, כדי לשתות איתו בסוף הטכס, קפה של נחמה?

ואולי דווקא עדיף עבורי, שאהיה נוכח ב'טכס הסיום'!?

(כשרוצים לגמול מעשנים כבדים, לוקחים אותם לביקור במחלקת "לב-ריאה" בבית חולים...).

בקרב הזה אין מנצחים וכבר אמר מי שאמר: "כל חילי מטומטמים ואני מפקדם".

האחת מצטיירת כקורבן עולה, מתפרקת לגורמים, מאבדת את שאריות כבודה העצמי ומוכנה בכל עת לחזור למחיצתו, שליטת וטירופו המסוגנן של בן זוגה, והשני מתקפד ומאשים שבמצבו, אין פלא שאין איש שמוכן להפגין אליו קצת יותר סימפטיה (אני?..)

אגואיסט, מניפולטור, טרחן אך בעיקר... אדם מסוכסך מאוד עם עצמו שכל דבר שעשה בעבר או יעשה בעתיד, הוא מורכב, מפותל, לא מתוכנן וסופו לגרוף את סביבותיו למערבולות מסוכנות.

לעולם, כאשר אני חושב על איתן, אני גם חושב לעצמי, "איך", "איך"?

איך במקום בו יש כל כך הרבה אינטליגנציה, תרבות, אינטלקט וחושים ערים, יכולה גם להיות כל כך הרבה טיפשות? עיוורון ורוע מסוגנן וכתוצאה מכך, כל כך הרבה נזק לו ולסביבתו הקרובה (משפחתו).

ומכאן שכנראה המסקנה לשאלתי, ברורה. אני לא אהיה שם - שומר נפשו, ירחק!!!

27.3.2000

רישמי ביקור בפריס...

- הלו, אמא?
- מה קרה שהתקשרת?
- למה, צריך לקרות משהו?
- לא, פשוט אתה אף פעם לא מתקשר. השארתי לך שתי הודעות, אחת בבית ואחת בפלפון ולא שמעתי כלום אז דאגתי...
- אני בפריס, מה את לא זוכרת? ובכלל מה יש לדאוג? שאני כבר מת יומיים ולא גילו אותי למרות הריחה? מה כבר יכול לקרות לי?
- או, כמה טוב שכבר חזרתם...
- א, אבל...
- העיקר שהיה יפה, נחתם וגם נהנתם מאוד
- כן, נכון... אבל רציתי לספר לך ש...
- ובכלל רציתי לאמר לך שהעיקר הבריאות ותפסיק לעצבן אותי עם הדיבורים האלה שלך. אין דבר יותר חשוב מלאכול טוב, לנוח ולא להתאמץ יותר מדי
- נכון אמא וגם הנכדים מוסרים ד"ש
- טוב, לא חשוב... ועכשיו ספר לי, מה חדש?
- כלום
- מה כלום?
- כלום. מה את רוצה לשמוע? על מזג האוויר בפריס? שוב על ה'קה דאורסיי'? מה אכלנו? איפה ישננו?
- טוב, לא צריך... העיקר הבריאות ואגב, נזכרתי שאתמול הייתי אצל ד"ר רובין כי לא הרגשתי כל כך טוב בבקר ו...
- ומה שלום אבא?

חזרתי רק כדי לאמר לכם שהייתי שם ו... אין שם כלום!

בסתם יום של חול, כשבועיים לאחר פורים, ביום שרבי למדי כשבועולם כולו ניתן היה לציין שמזג האויר הוא 'רגיל לעונה' ודי בנאלי, החליט אלוהיי להופיע ולשנות סדרים. הופעתו התרחשה בו זמנית באלפי מקומות על פני הפלנטה, אך אופן וצורת הופעתו, היו שונות והותאמו אל 'קהל המטרה' בכל אתר ואתר.

הוא הופיע כדמות קלאסית של משיח זקן רכוב על אתון צחורה, אבנט מחובל קשור למותניו ובו תקוע שופר תימני גדול ומסולסל. במקומות רבים הוא הופיע כחיזיון נוצרי עתיק, הארץ רעדה, כיפת השמים נקרעה לשניים והמון מלאכים לבנבנים תוקעי שופרות ומכונפים, עופפו לכל עבר אפופים באור יקרורות שלא מעכשיו ולא מכאן, ובתווך נראה קולו (שנאמר, רואים את הקולות... מהמהם את דברותיו בשפת המקום.

בירושלים, בחר האלוהים להופיע בצורת מבנה מרובע, לא מרשים במיוחד, שירד באיטיות, מוקף אש ועשן, היישר מעל מסגד כיפת הסלע. המסגד הותך ונעלם תוך שניות ואז כחללית מגושמת במקצת, התייצב המבנה במקום שזה עתה התפנה, האש שכחה, העשן נמוג והשקט חזר לשרור. ליודעי סוד או סתם לכאלה שמשנתם סדורה להם, היה ברור שלפניהם מקדש שלמה, תואם לתיאור המקראי אך היה משהו מוזר בקטנותו אל מול הרחבה הגדולה והריקה.

גם במכה, העיר הקדושה לאיסלם, חזו האנשים בתופעה ניסית, עת האבן השחורה והענקית, עטויית השטיחים והבדים, החלה להעלות עשן, לרטוט ולרעוד כאחוזת תזזית. הבדים, השטיחים וכל המחובר אליה, נדלקו ועלו באש מלווים בנהמה תת קרקעית שהלכה והתגברה לרעש בלתי נסבל. האבן הגבירה את תזוזותיה ואז לעיני כולם היא התרוממה עד לגובה של כמאה מטר מעל לכיכר ונשארה שם תלויה באויר כנגד כל חוקי המשיכה. צבעה השתנה והפך בהיר שנהבי, זוהר באור לא מציאותי. היה משהו פלאי בעצם נוכחותה שם כי למרות עוצמתה ומשקלה, לא היתה לאיש מן הצופים התחושה שיש בה משהו מאיים. ההיפך הוא הנכון. היה בנוכחותה שם בגובה כעין תחושת גג, כיסוי, מחסה או כעין עין צופיה ושומרת למרחקים שאיש לא יפגע ולא יאונה לו כל רע.

בכל מקום בעולם, הוסיפו ותכפו ההופעות האלוהיות לצורותיהם ומשמעויותיהן השונות. שבטים באפריקה חזו באלוהים היוצא במחול עם מסכות טוטם עטויות רפיה הרוקעות ברגלי העץ שלהם בקרקע בעוצמה המעידה על בעליה. במאהלים מונגולים הוא הופיע כסוס פראי עטוי שובל לבן השועט ללא מגע פרסות במרחבים העצומים, מותיר מאחוריו ריח קטורת מתוק. במחוזות סין הוא החליט להופיע בדמות מפלצת המורכבת ממספר חיות ולהפתעת כולם, הוא התקבל באדישות גמורה ואיש לא עזב את עיסוקיו כדי לשאול על מי ועל מה רעשה הארץ. באגן הסהר האסלמי הוא הופיע בדמות אשה צעירה בעלת יופי על אנושי, וגם שם לא היה פוצה פה ומצפצף על פשר מיניותו הלא מקובלת.

ובכל זאת היה מכנה משותף אחד להופעותיו כולן; היקום כולו חש, והנה האלוהים חודר ונוכח בתוך ראשם פנימה, הופך לחלק בלתי נפרד מכל אדם ואדם על פני האדמה. כאילו כל ישות פרטית הוסיפה לעצמה יישות נוספת, אלוהית והיו לאחד. "טו בי קונטיניור וון די...מיי בי"

"יש בעולם שלושה סוגים של אנשים: כאלה שיודעים לספור וכאלה שלא."

"כשהייתי ילד התפללתי כל ערב לאופניים חדשים, עד שהבנתי שהאלוהים, בחוכמתו הרבה, לא עובד ככה, אז גנבתי זוג והתפללתי שיסלח לי"

כאשר שיפצנו את דירתנו הקטנה כדי להרוויח עוד חדר לילד והעברנו את המטבח לסלון, את הסלון למרפסת, את המרפסת לחדר הילדים ואת הילדים לחדר המדרגות, בנינו גם שרותים במרכז הדירה, משוללי חלון לאיוורור. וכדי בכל זאת, לפתור את בעיית האווירה, בנינו ונטה קטנה אליה מחובר צינור העובר דרך הבוידם ומסתיים בפתח עגול קטן בקיר הבנין. כל כניסה לשירותים מאז ועד היום מחייבת הדלקת הונטה ו...ליהודים היתה אוריה...

לימים, הבחנתי שתפקודה של הונטה הולך ופוחת עד לחוסר יעילות מוחלט. מאחר והונטה פעלה וקירקשה כהרגלה, גברו חשדותי שלא בה האשמה ופתחתי את "ברך" צינור האיוורור ושם נמצאה הסתימה. למלא אורכו של הצינור היה מפוזר מצע זלזלים, עלים, ענפונים ורפיה. עבור ציפורי הדרור, היתה הונטה מקום אידיאלי לבניית ביתם. פתח כניסה צר כמידתם, תמים במראהו וחבוי מעין רואה אך בעיקר, מאוורר וחמים.

אומנם אליה וקוץ בה, והריח 'לא משהו' אך אין ספק שמעלותיה של דירה זו, האפילו על חסרונה היחיד. כדי להחזיר את הונטה לחיים, נאלצתי לדחוף את הסתימה העצומה שבצינור בעזרת מקל מטאטא ואל הגינה נפל גוש גלילי ארוך וסבוך של קינים בני מספר דורות, שברי ביצים שהעידו על תטולה מוצלחת, מוך ורפידות עלים.

מאז "הטיהור", אני מקפיד לשמור על "מודוס ויונדי עם הדרורים. הם בונים את קיניהם על קרקעית צינור הונטה, מקפידים לא לסתום את מעבר האויר לחלוטין ואילו אני, איני מפריע להם יותר ובחורף אני מקפיד להפעיל את האיוורור לפרקי זמן ארוכים כדי להזרים אויר חם מהדירה אל קינן ולספק להם הסקה חורפית 'פר אקסלאנס'.

הדו-קיום הביא אותי להתקרב אל ציפורי הונטה שלי ולחבבם וגם לעמוד מקרוב על דרך חייהם ולמדתי לראות שקיימת אצלם בעיה של "פער דורות". בעוד שדור ההורים, בחר את דירתם מתוך שיקול דעת תוך שהם מעמידים את אורתה הקשה מול יתרונות בטיחותה, חומה ונוחותה, הרי שדור הילדים נולד לתוך מציאות שנראתה להם כיחידה האפשרית. (לא לחינם, זכו צמד מדענים בפרס נובל על תגליתם שגוף העובר בבטן אמו טרם היוולדו, מוכן לקבל גופים זרים - השתלות, או טיפולים אחרים ללא התנגדות מתוך "הבנה" מוטעית שאימו היא זו המטפחת אותו.... וראו גם את ההסבר ב"הטבעה").

רק כשבגרו דיים וכשהעיזו לצאת לטיסת הסולו וכאשר ישבו צנופים ומפוחדים אלו לצד אלו, גוזלי "קן הונטה" ליד גוזלים מקינים שכנים, גילו לפתע שחבריהם החדשים מתבוננים בהם בתמהון ומתרחקים מהם. "דרורי סירחוני", "שטינקר", "משפחת ביובי" היו רק חלק מהשמות שהדביקו עליהם חבריהם החדשים תוך שהם פורחים הרחק מחוץ לטווח הפרלטריון המדיף. גוזלי קלטו אט אט שהם שונים ומנודים.

עקבתי אחרי מאמצייהם הנואשים של גוזליי להתקרב ולהתקבל לחברה הסנוכיסטית של בני גילם, ואומנם פה ושם מצאו להם אח ורע בין הפחות מוצלחים מבין הצעירים. שמוטי הכנף, עקומי הרגל, מקוצרי הזנב או זייפני השירה, היוו שכבת ביניים בחברת הצעירים והיו הם אלה, שידעו טעמו של ביזוי ודיכוי, שקירבו את משפחת הדרורים שלי שלא חסרו דבר בשירתם, יפי מראיהם או כישוריהם הספורטיביים למעט הריח הרע שדבק בהם מילדותם.

לא קלים הם חיי הדרורים במציאות של העיר הגדולה. אמנם המזון מצוי בשפע בקרבת פחי האשפה, בסביבת הקיוסקים והמסעדות ובחצרות בתי הספר, הרי התחרות עם שאר עופות העיר, קשה היא. בראש סולם החמסנים עומדות היונים, התורים, הצוצלות ו"בני היונה". גדולים, חזקים, לא חברותיים, אגוצנטרים ותוקפנים, הם הראשונים להסתער על כל פירור מזון בגרשם תוך כדי כך את כל מתחריהם הקטנים יותר.

ומייד בעקבותיהם מגיעים הבולבולים, הירגזים (בעונתם), העורבנים, הזרזירים, הסנוניות והסיסים שלא להזכיר כלל את מלכי העיר, העורבים האפורים שרק מפאת גודלם ועוצמתם, אין אני מונה אותם בכפיפה אחת עם כל השאר.

ובעוד שכל אלה, מתחרים על כל פירור מזון בשטח, הרי קיימת עוד קבוצה המהווה איום אמיתי על חיי הדרורים - הבזים האדומים. כנופייה זו, הצדה באור יום, התמקדה כמעט לחלוטין בשתי קבוצות מזון: נברנים ודרורים. ע"י תרגול מילדות של שיטות תקיפה מתוחכמות, סיגל לעצמו הבז האדום, טכניקת תקיפה מן המארב בה, לאחר שזיהה את טרפו, הוא אוסף את כנפיו אל גופו ומטיל עצמו כחץ כבד על טרפו בלי להותיר לזה האחרון שהות להבין אפילו, מה פגע בו בטרם מותו. הסיכוי היחידי שהיה לדרורים לחמוק מבעוד מועד היה, אם הבחינו בצל החד החולף על הקרקע מתחתם ולזנק מייד למקום מסתור עד יעבור זעם. וכך, כשצפיתי בהם יום יום, הייתי עד למקרה מופלא.

חבורת דרורי המתבגרת, השתובבה כהרגלה על עץ האזדרכת מול מרפסתי כאשר ניתן היה להבחין היטב בהבדלי המעמדות. "דרורי הונטה" וחבריהם, עופפו בין הבדים הנמוכים של העץ בעוד ש"המעמדות העליונים" עופפו באיזור הצמרת העליונה. ואז הופיע צל שחור, חרוד בקצותיו ומהיר על הקרקע והאידיליה הפכה באחת להיסטריה המונית.

"למקלטים", "להתחבא", "הצילו", צעקו כולם תוך שהם מתפזרים לכל עבר. "אחרי, אחרי" צעק אחד מדרורי הונטה תוך שהוא מוביל חבורה של חמישה-שישה מחבריו אל הפתח הבטוח של צינור הונטה.

"פחדנים", "בושה", "סרחנים" הגיבו הסנובים תוך שהם מחפשים מסתור בכרכובי החלונות, בעפי המים ובחגוי גגות הרעפים. אך הבז המיומן לא ויתר. הוא איתר את אחד הדרורים שהעדיף להתכווץ בפינת ענף רבוי עלים, משוכנע כנראה שאינו נראה כלל, עט עליו מלמעלה והיכה בו בטפריו ובעוד הלה מסתחרר באויר, תפסו הבז ועף איתו אל קינו שלו. נותן לבהמה לחמה, לבני הבז אשר יקראו.

די מהר שב השקט לסביבות העץ והניצולים חזרו להשתובב כמקודם אך ניכר היה שהמאורע הותיר בהם את רישומו הטראומטי והתנהגותם עתה היתה איטית יותר, פזיזה פחות ומלווה "כובד ראש".

"אין ספק", אמר אחד מניצולי הונטה, מודע למסתור המופלא והיחודי, "אם רוצים להתקדם בחיים, צריך לדעת לפעמים גם לסתום את האף".

משבר גיל הארבעים היה בשיאו ואהוד נישא על גליו, מתנפץ במשבריו, מתערבל בסערו ואין מושיע. דומה היה לגולש המנסה לצוד את שיא גובהו ועוצמתו של הגל אך במקום להתרומם ביציבות על הגלשן, להביט קדימה בדריכות ולטוס קדימה בכל הכח כשהגל נשלט על ידו, מצא עצמו אהוד "מתנפץ" בבושת פנים.

לכאורה היה לו הכל. משפחה מרובת ילדים, כולם חכמים, חניניים, עצמאיים ומעוררים בחברה. בית יפה וגדול באפרת, אשה אוהבת, פילגש מעריצה, עסק מצליח לפרסום, בעיקר במגזר החרדי והרבה הערכה מקצועית, גם במגזר החילוני.

בחיבתו, בלשונו הרכה ובכושר המשחק בו ניחן, היה אהוד "איש רעים להתרועע", אהוד על כולם וה' מצליח דרכו. ואז קרה הכל, כמעט בו בזמן והבנין נטרף כ'חפיסת קלפים'. סיפור התפרפרותו מהצד, התגלה למשפחתו ויצר סקנדל ענק שבסופו נאלץ אהוד לוותר על המערכת הכפולה בהותירו שלש נפשות פגועות, דואבות ולחלוטין בלתי מסופקות מהמצב החדש שנוצר. ... והיום, בתחילת ינואר 2008, אני מסכם בקצרה:

אכן הייתה זו רק תחילתה של התדרדרות שסופה לא נחזה כראוי. לאחר לבטים ומשברים רבים, החליט אהוד לעזוב את חברתו שמחוץ לנישואים ולשוב אל חיק אשתו הנאמנה והיא המסכנה, שסבלה כה רבות, לא עמד לה כוחה והיא חלתה בסרטן. גם אהוד לא היה מן הבריאים וסבל באותן שנים ממחלת 'גאוס' תוקפנית.

במקביל כמעט, הלך גם מצבם הכלכלי והתערער. משרד הפרסום 'אהוד יוזמות', נאלץ לסגור את דלתותיו (למעשה, פשיטת רגל לא-רשמית), ואהוד עבר לעבוד בפתח תקווה כשכיר במשרד פרסום עבור משכורת זעומה (שגם היא, שולמה לו בחסדי ורחמי בעל המשרד שזכר לאהוד חסד נעורים).

לאהוד היה אח 'שלימזל' שכמו דמות ידועה של 'שלום עליכם', הצליח להפוך לאבק את כל ששלח בו את ידו. במצוות האם התגייסו אהוד ואחיו השלישי לתמוך בראשון ובמשפחתו וזאת כמו שאומרים, בכספים שלא היו להם והתוצאה לא איחרה לבא. אהוד הוכרז כפושט רגל והפעם באופן רישמי ואילו אחיו שהיה שותף לו, עבר גם הוא משבר קשה שבמהלכו הוא התגרש, חזר בשאלה וירד מהארץ כדי לעבוד במזרח הרחוק.

איכשהו, אולי בכח התמימות והאופטימיות המובנית באהוד, הוא צלח את השנים הבאות שהיו מלוות בקשיים רבים נוספים. הסרטן שב להכות באשתו ושוב ניצחה היא, הם נאלצו למכור את ביתם באפרת ולעבור לגור בשכירות וגם סיפור התבגרותם של ילדיו, לווה לא פעם בקשיים (וגם, חשוב לציין, בשמחות רבות ובנכדים).

ואז חלה אהוד עצמו בסרטן ממנו לא שרד. הוא נפטר בגיל שישים ושתיים. אהוד היה חברי.

היה זה בקיץ 1986. אירופה סערה סביבנו. הפלישה הרוסית לצ'כיה, דובצ'ק וסבובודה, 'רודי האדום' בגרמניה, מרד הסטודנטים ודניאל בנדיקט בפריס והפגנות מחאה נגד מלחמת וייטנם שחילחלו דרך התקשורת האמריקאית לנפשם של צעירי אירופה והסעירה את דמם. כל אלה לא נגעו בי ובאיטליה שלי ולו במקצת. הייתי בת שנים עשרה בלבד, בעיצומה של חופשת הקיץ עם הוריי במלון Happy ב-Milano Maritima וכל שעניין אותי באמת, היו רק איסוף הצדפים על החוף, משחקי כדור עם אחותי הקטנה והריקודים בערב במלון. הורי אהבו לרקוד, אך יותר מכך, אהבו לשחק קלפים ב-lobby שם יכלו לפרוק כל עול, לצעוק בקולי קולות, להתברך ולצחוק וכמובן, להקניט את חבריהם למשחק ולהאשים ברמאות שפלה ובמעשי פריצות חבויים.

היינו חבורה עליזה וקולנית אבל לא שונה בהרבה מהקייטנים הרבים האחרים שגדשו את מלונות החוף. אבי שהיה פרופסור להיסטוריה של העת העתיקה, מקצוע אותו בחר אחרי שנשבה בקסם הרומנטי ובהילה המפוארת של רומא העתיקה, רצה יותר מכל, ללדת בן זכר שיירש את תכונותיו הנעלות, וכאשר נולדתי אני, לא יכול היה להסתיר את אכזבתו. הוא קיווה לקרא לי על שם פונטיוס פלבינוס, המשורר הנודע אך נאלץ בכורח הנסיבות לסטות מעט מתכניתו ולכן קרא לי פלביה או בקיצור, ליבי.

לא פעם הייתי קולטת את מבטו נעוץ בי, אחוזו שרעפים ואז כשהיה מבחין שאני חשה במבטו המזוגג, היה ממחר להשיח את תשומת ליבי וקורא לי: 'גשו לכאן לבי, ספרי לי מה את חושבת', ואני הייתי מתכרבלת אז בחיקו ומפטפטת אתו על צדפים ומשחקים ורכילות על אחותי, ומצחו היה מתבהר.

לעיתים ראיתיו ממקד את מבטו בחבורות הנערים שהשתובבו בסביבתנו, ממקד מבטו בנער זה או אחר ומחייך לפתע אל עצמו וליבי אז נותר בתוכי. במיוחד משך את תשומת ליבו הנער מריו. הוא היה כבן שבע עשרה, רזה, גבוה וזריז מעין כמוהו והתבלט משאר הנערים במירצו הרב, צעקנותו ושמחת חייו.

הנערים אהבו לסייר על החוף עם מקלות ארוכים ורשתות ולאסוף מכל שפלט הים לאחר הגיאות אל החוף: צדפות, מלפפוני ים, קיפורים ולעיתים אף סרטן אחד או שניים. או אז, הייתה מתאספת סביבם גם חבורת הילדים הקטנים והמבוגרים, בוחנת יחדיו את השלל, טועמת מהצדפות החיות, מתמקחת על מחיר כוכבי הים ובוולעת בתמהון את מראה פירוק הסרטנים לגורמים.

כנראה שהייתי מאוהבת במריו, מן אהבת בוסר של ילדות, ואפילו לעצמי, לא יכולתי להסביר את ריגשותי. אהבתי להסתכל בו, מגיח מן המים, מזה טיפות לכל עבר, עיניו נוצצות, רץ להתכרבל במגבת, רועד, צוחק, מתנשם אך מייד מתעשת ורץ שוב לים לחפש שעשוע נוסף.

לא הייתי קיימת לגביו. פער הגילים ביננו נראה לשנינו כמו שנות דור, הגם שלא ידעתי אז, מה משמעות העניין. בעיני היה הוא אפולו, אל יווני שהרומאים של אבא, אימצו אל תרבותם ואבא הראה לי פעם גלוייה מלונדון ובה פסלו המשויש. קיויתי שיסתכל עלי ושאוּלי ידבר איתי קצת, רציתי שישחק אתי אבל לא ידעתי כיצד לגרום לו לעשות את זה ולגשת אליו ביוזמתי היה דבר שלא יעלה על הדעת.

ערב אחד, הייתי עם אחותי על החוף, טורחות בברכיים כפופות מעל תעלה שחפרנו סביב לארמון צדפים שבנינו בחול. מריו עמד, שלא כתמיד, לברו, במרחק מה מאתנו, מגרד בסכיניו דבר מה שאחז בכפו.

השמש שקעה מזמן, וערב אפלולי הזדחל בשמים. 'בואי פלבי, תסתכלי' שמעתי פתאום. בתחילה חשבתי שאולי אבא או אחד המבוגרים קורא לי ואפילו לא הפנתי ראשי, אך הפעם היה זה שונה. 'פלבי' (שמעתי שנית) והפעם קפצתי על רגלי כשאני מפילה את הצדפים שאחזתי בידי ורצתי אליו. 'תסתכלי' אמר והראה לי את שאחז בידו. היה זה קיפוד ים, או לפחות מה שנשאר ממנו, אחרי שמריו גירד את תוכנו עד תום והסיר את כל קוציו. גודלו היה כאגרופו הקפוץ של אדם מבוגר, צבעו ורדרד לח, בוהק בקרני האור האחרון. מריו הוציא מכיסו פנס כיס קטן מחובר לשרשרת ותחב את ראש הפנס לתוך גופו של קיפוד הים. 'תראי איזה יופי' אמר שנית תוך שהוא מסובב את הפנס בתוך הקליפה ומאיר באור זהבהב, הן את הקיפוד עצמו והן את מאות החרירים הקטנים בהם היו נעוצות מחטיו. עמדתי שם ליד מריו, הגבוה ממני בכתפיים וראש לפחות, נשמתי את ריחו מהול בסער הים, מול עיני ריצד הקיפוד הזוהר, הולך וסובב עם הרוח המלוחה ורסס הגלים, עיני התערפלו, ראשי הסתחרר ולא ידעתי את נפשי. זה היה הרגע הנכסף שלעולם ישאר בליבי בו הפכתי מילדונת לנערה, אישה.

24.8.2000

האפרסק

כשהייתי בגיל שבע, ידעו הוריי שימיו של סבי (מצד אבי) ספורים. גרנו בארץ כחמש שנים אחרי עלייה לא פשוטה מצרפת ולא ראינו אותו מאז. לא היתה להם ברירה ולמרות שהפרוטה לא הייתה מצוייה בכיסם, הם החליטו לצאת לחופשת מולדת וכמובן, לראות שוב את הוריהם ואת סבי בפרט, ולהציג בפניהם את הנכדים (אחותי ואני).

שניהם נרתמו למשימה הכלכלית במלא המרץ. אבי הגביר את מאמציו היומיומיים וקיבל יותר קליינטים אף בשעות הערב המאוחרות, ואולי אף העלה את תעריפיו. אימי שעבדה ב'יד ושם', שינסה מותניה לעבוד גם כאחראית על התרגומים במשפט אייכמן ובזכות שכרה זה בעיקרו, הצליחו שניהם לממן את הנסיעה.

על טיסה, לא היה מה לדבר (יחסית, היו אז המחירים גבוהים פי כמה וכמה מאשר היום) כך שבבוקר קייצי אחד, מצאנו את עצמנו מיטלטלים בספינה בשם 'איסטנבול' המפליגה 'מרסייה'.

עבורי הקטן, היה זה מסע מופלא. תחת זרועי החזקתי את הספר האהוב עלי ביותר באותה תקופה, 'אי המטמון' של סטיבנסון, שהשפיע על כל המוראות והמוצאות אותי על הספינה. כל מלח טורקי הכורע לתפילתו (ויש לזכור - 5 תפילות ביום x מספר המלחים...) נדמה לי כשורד ים העומד לזנק עלינו כשסכין תחובה בין שיניו. בין האורחים שספק התהלכו, ספק התנוודו על הסיפון, יכולתי לזהות את ה'אציל' ו'הרופא', את קפיטן סילבר קטוע הרגל שתוכי יושב על כתפו ואת בילי ג'ונס האיום המזמר בקול שיכורים: "חמשה עשר איש על ארון המת, יוהוהו ובקבוק מלא רום, יין ושכר היו שם כל עת, יוהוהו ובקבוק מלא רום"

וכמובן, כל אי שראינו בדרכנו או אפילו מקבצי עננים באופק, נדמו לי כאיים מסתוריים, משכן לשודדי ים, לספינות טרופות וקרקע בתולה למסעות גילוי מסעירים.

כל אירוע, ולו הבנאלי ביותר על אונייה זו, הפך עבורי לחוויית ילדות בלתי נשכחת. הטבח הראשי שהזמין אותנו הילדים לטעום שוקולד שהכין לארוחת הערב. המלחים המותחים מסך ענק מתורן האוניה לקרקעיתה, כדי שניתן יהיה להקרין עליו סרט (!) וכמובן, חרטום הספינה המפלח את המים ותחושות התענוג המהול בפחד, עת הבטנו למטה, אל הגלים המקפיצים.

כל זה הסתיים כמעט באחת בשלהי היום הרביעי למסענו. אי שם בקרבת האי כרתים, תפסה אותנו סערה שארכה שלשה ימים רצופים. השמים הפכו פלדה קרה ואפורה, גשם עז ניתך ארצה והספינה הגאה הפכה לקליפת אגוז מיטלטלת.

הורי הירשו לעצמם לשכור אך את הזול בחדרי הלינה, זאת אומרת, הקומה הנמוכה ביותר באונייה והמושפעת ביותר מכל גל מותיר מזכרת והתוצאה הייתה קשה. אחותי, מכווצת כולה, אוחזת בבטנה, נאנחת ומתקשה אפילו להגיע לכיור. האויר דחוס ומסריח (אפילו היום, אני יכול לזכור את הריח המיוחד לאוניות משא - מין ערבוב של הבל מחניק, נפט, סולר ומאווררים קשי יום) ובעד לחלון העגול (כשסוף סוף נזכרו לפתוח אותו...) פורצים מי-ים קרים, ואני הקאתי שם את נשמתו בעוצמה שלא זכורה לי יותר, מאז ועד היום. הרוח הבריחה את מרבית הנוסעים מהסיפון, התיאבון פרח לו ואת מקומו תפס כאב בטן מעיק, טעם הקיא בפה, חיוורון הפנים וחולשת הרגליים.

ביום השלישי הבנתי שקיצי קרב. שום ישועה לא נראתה באופק. כל מאכל שנסייתי לדחוף לפי הפך מייד להתקפת קבס ושום עידוד לא יכולתי לשאוב מאחותי ששכבה חסרת אונים במיטת הקומותיים, חלשה מכדי לזוז, או מהורי האפורים שגם הם התקשו לתפקד כבני אדם. כפי שניתן להבין, איש מאיתנו לא השיב את נשמתו לבוראו ולסוף אותו היום, עגנה 'האיסטנבול' לבטח בנמל גנואה. בבוקר ירדנו לחוף והדבר הבא הזכור לי הוא, רוכל שעמד מאחורי עגלת פירות קטנה ומכר אפרסקים.

איזה אפרסקים? נדמה לי שלא היו שם יותר מאשר ארבעה אפרסקים שמילאו בגודלם את כל המגש. צבע כתום מטריף, ריח משכר של פירות, עסיס כתום המנטף מכל חתך ובעיקר גודל לא אנושי. עבורי הקטן בן השבע, נדמה כל אפרסק כראש תינוק לפחות, כצוק איתן בלב הסערה, כיד מושטת להצלה, כשריד לשפיות וכסמל החיות עלי אדמות.

לאבא היה סגנון מיוחד לאכילת אפרסקים. נוטלים איתו ומחתכים ממנו פרוסות פרוסות כגודל הבליעה של כל אחד. הרגע שנגסתי בו ועסיסו שטף את פי, היה רגע האמת שהחזיר אותי לקרקע, השכיח את הסערה האימה ופתח את הטיול הראשון והמופלא שלי לחוץ לארץ. נרפאתי.

"אני לוקח את הילדים שלי לכל מקום, אבל הם כל הזמן מוצאים את הדרך חזרה הבייתה"

"הסיבה שאנשים מפגינים נגד לבישת מעילי פרווה ולא נגד מעילי עור היא, שהרבה יותר קל להציק לנשים זקנות מאשר לרוכבי אופנועים"

כאשר חצו גלגלי המכוננית את השלולית הדלוחה שהכילה חומר חיטוי נגד 'מחלת הפה והטלפיים' וטיפות עכורות חומות ניתזו על הפגוש האחורי, ידעתי ששוב נגזרתי לי. פעמיים בשנה, במועדים לא מוגדרים הייתה רעייתי מתחילה לנוע בחוסר נוחות, מבט של געגועים בעיניה ונחישות קלה נמסכת בקולה: "חייבים לבקר בקיבוץ, כבר לא היינו שם המון זמן" "אבל רעייתי, רק לפני חמישה חודשים ביקרנו שם ואני עדיין מתאושש מאז, מה שוב עשיתי רע שמגיע לי העונש הזה?"

אך כמובן, כל תחנוני לא הועילו. "She, who must be obeyed" החליטה ומרגע זה, הייתה זו רק שאלה של זמן עד שאמצא את עצמי ארוז בקפידה במושב הקדמי, קשור "בצולבת", רב על עוצמת המזגן, מגן בחירוף נפש על זכותי להקשיב לקלטות המוסיקה היוונית הבכיינית, נאבק על עוצמת הרמקולים, משתיק את הילדים מאחור, סופג הערות מעליבות על טיב הנהיגה שלי ומשיב במחמאות משלי על יכולת הניווט המדהימה שלה. מקבל תזכורת חוזרת על כמות הרפורטים שצברתי "על מהירות", על כמות התאונות שגרמתי או שהייתי מעורב בהם חלקית ובקיצור: שקרים לא מוצדקים בעליל שהוצמדו לי על לא עוול בכפי.

אגב, יכולת ההתמצאות של רעייתי במרחב, סחפה אותי להרהורים ואף מסקנות נוגות על כל המין הנשי באשר הוא. מחד, פשוט לא ייתכן לאבד כל חוש כיוון והתמצאות במרחב, בכבישים ובדרכים, ומאידך, לטעון להבנה והתמצאות בחינוך, גידול ילדים, פוליטיקה וכישול... אך כמובן שגם טענות אלה נדחו בבזז או בדרך כלל, בהתעלמות שקטה שהייתה מותירה אותי פרוק מנישקי. אם הייתי מגזים בהתקפותי, היתה רעייתי משנה טקטיקה ועוברת לנשק ההיעלבות ומוכיחה אותי בצורה שאינה משתמעת לשתי פנים.

"אבל התכוונתי בצחוק, את יודעת שאני אף פעם לא ממש מתכוון למה שאני אומר" "בחייך, אתה תמיד מתכוון בדיוק נמרץ למה שאתה אומר, וזה מה שכל כך מעליב" וכאן הייתי ניתקל במבטה האטום והכעוס שייבש מייד את חיוכיי האחרונים. תמיד אמרתי, שעם היה לרעייתי גם חוש הומור, מעבר לכל תכונותיה המעולות, היא לבטח הייתה מלאך, ועתה אני נאלץ לשבת לצד מלאכי קצוץ הכנפיים והזעוף, כל הדרך הארוכה לקיבוץ. האם היא לא מבינה ש'אין וואקום' ושהעובדה שנאנסתי להצטרף לחובה המשפחתית הזו, מצליחה להוציא ממני את כל הרע שבי?

... ולא שחלילה יש לי בליבי משהו נגד ההתישבות העובדת. נהפוך הוא, תמיד הצטיירו בעיני אלה 'כמלח הארץ', 'כ'לשד האדמה', וכ'ברואי בראשית אלמותיים'. עבורנו, העולים החדשים, היו הקיבוצניקים זן מגזע אחר, לא מוכר, שצמח על הריסות החברה העירונית הדקדנטית. אנשים שויתרו על המותרות האישיות למען טובת הקולקטיב, בעלי עקרונות אישיים וחברתיים גבוהים במיוחד, מסתפקי במועט, פשוטים, לבביים, חמים אידאליסטים, ישירים ונעדרי תיחכום... אה, בעצם כאן מתחילה הבעיה.

אי שם, בדרך לגאולת הקרקע ובניית עולם חדש ומשופר על חורבות העולם הישן, נזנחה ההשכלה והושלכה לקרן זוית. התחביבים, תחומי העניין בתרבות ו'צורכי הנפש' האישיים של החברים והאינדיבידואליזם, כוודו רק אם התאימו לצורכי הכלל, ואם לא, הרי לשם כך נוצרה אסיפת החברים. אפשר לתאר זאת בתמצות כייבוש הנפש לטובת ייבוש הביצות.

רבים מביניהם שחשו זאת על בשרם ממש, ניסו לתמרד, לשנות ולתקן ולפעמים אפילו הצליחו פה ושם אך רבים רבים אחרים, פשוט ויתרו בשלב זה או אחר ועזבו את המשק לטובת העיר שם קיוו לפרוח מחדש.

והנותרים בנו ספריות והיכלי תרבות, הקימו להקות זמר וחוגים, יסדו מכללות אזוריות ושאר ירקות, וזאת במטרה לתקן את הטעון תיקון אך כאן עצרה אותם התלתלית. כן, כן, אותה גדר תיל דוקרנית המכונה בשם כה חביב, שיוצרה במטרה להגן על הקיבוצים מפני מסתננים, גנבים ופורעי חוק למיניהם, היא זו שיצרה גם, בצורה פיסית ממש, חייץ מפני השפעות העולם החיצון.

מרצים מבחוץ, הופעות אמנים אורחים, הצגות מתיאטרוני העיר הגדולה ושאר אירועים, אמנם חדרו לאולמי התרבות או לחדר האוכל שהוסב לאולם מופעים לשעה אך ההחלטה, מי יוזמן להופיע ומי לא, הייתה כולה של האסיפה וועדותיה ללא קשר ישיר לרצונם או צרכיהם של החברים השונים.

אם צפית ונהנת, מה טוב, ואם לא, חכה בסבלנות ויום אחד אולי יתמזל מזלך ולמשק תגיע תרבות כלבבך.

שכבת שומן דקיקה, הלכה והתפשטה במעטפת החיצונית של מוחות הקיבוצניקים, מרככת לאט וביסודיות כל שפריץ אדרנלין שביקש להגיע לגזע המוח ומנעה כל שינוי מתח חשמלי זעיר בין האונות שיכול היה להביא ליצירתיות משהו.

המפגש המשפחתי הדו-שנתי, היה מעמת אותי שוב ושוב עם הצד הישנוני והלא מחמיא של עץ המשפחה.

תחילה וראש וראשון לחבורה, היה 'הרפתן'. יצור הפועל אינטואיטיבית, היודע לָדַת המבכירות, מבחין בניצני מחלה ראשוניים, מכיר כל פרה בשמה וכל עגל מיום היולדו. אין כמוהו לסייע לפרה המקשה בלדתה או ביחסו האוהב לחולבות הבכירות. הוא מלטפן בראשן, תוקע אצבעותיו בנחיריהן או בפיהן והן מצידן דוחקות את גופן הכבד אליו, קרבות אצל פניו, לוקקות אותו בלשונן המחוספסת ודומעות אליו דומם.

שימעה של הרפת שבהשגחתו, יצא למרחוק החל מתנובת החלב שאין שניה לה בכל העמק, עבור לתמותה הנמוכה וכלה בייצוא עגלי מרבק מובחרים לבשר ובפרים לרבייה. הרפת מודרנית וממוחשבת לחלוטין וכל פרה "מדווחת" מיום הולדתה ועד ליום מותה או שחיטתה. בלידתן, צורבים על גבם מספר הטומן בחובו עובדות יסוד על כל פרה, יחוסה, יום הולדתה וכו' ומהווה גם את שמה מעתה ועד עולם.

עד כאן הכל שפיר, אך כאשר ניסיתי לקבל מפי המומחה הכל יכול, הסבר מניח את הדעת למשמעות המספר, לא הבנתי למה נקלעתי. נשמע היה כאילו הוא מתמודד עם משמעות המספר לראשונה בחייו, שפטו בעצמכם.

"תראה, זה פשוט מאוד... הסיפרה הראשונה מציינת את מס' השגר ואילו השניה והשלישית את התאריך, הסיפרה הרביעית, אה...כן, הרביעית מציינת את יכולת ההמלטה ו..." כאן השתק לרגע, "אה... לא, בעצם הספרה הראשונה מציינת את מספר הרפת והשנייה את שנת הלידה, השלישית את מקומה של הפרה בהיררכיה השיבטית והרביעית את הקוד הסודי בתוכנה המחשבת את תנובת החלב ביחס ישיר לעונות השנה..." ולבסוף סיכם באנחה "אה, בעצם תעזוב... זה קצת קשה להסביר לעירוני..."

פרט לטיפולו המסור ברפת, הוא היה גם הסייס של המשק. אהבתו לסוסיו לא ידעה גבול ועלתה אף על אהבתו ומסירותו לפרותיו. ראיתיו לא פעם, אחרי שהתפלש יום שלם בחציר, בהברשת הסוסים, ברכיבה עליהם ובליטופם, חוזר הביתה מהביל כולו, אצבעותיו המסוקסות שחורות, ציפורניו מלוכלכות ואץ לחבק את אשתו שהיתה מזנקת בבהלה לאחור, נשמטת על הספה כשהיא מסיבה את פניה בבחילה.

"שלא תעיז לגעת בי לפני שאתה מתקלח" צרחה.

רק אז היה קולט שכנראה לא כולם שותפים לתחביביו. ילדיו היו מתבוננים במחזה דומם ואז יוצאים החוצה בלאט להתעלל בכלבם. כל דיאלוג עם קרובי הרפתן היה מסתכם בריח חלב חמוץ ובזיעת סוסים. מעבר לכך, היה קשה לדלות ממנו אפילו משפט מורכב אחד. שקט, ביישן, מופנם

ונחבא אל הכלים, העדיף הבחור לשוח עם הבקר, להקל על סבל החולבות, להדביק נערים בקיסמי הרפת, להחליף מבטים אינטימיים עם הסוסות ולחנך את הסייחים. נדמה כי מעולם לא נוצרה סביבה יאה יותר מהקיבוץ עבור טיפוס מתבודד זה. אז אמרו לי אתם, מדוע חייב אני להופיע בביתו על כל משפחתי, להפריעו ממנוחתו ולהרגיזו ממקום רבצו?

ובעוד שיכולתי להניח את הרפתן לנפשו, לא יכולתי שלא לבלות פרקי זמן ארוכים עם קרוב אחר, להלך 'הנהג'. הנ"ל 'שירת' שנים רבות כנהג מיכלית ענק של המשק, שהובילה בוקר בוקר את תוצרת החלב למרכז האריזה וההפצה של תנובה בירושלים.

שנים היה הנהג, קם בשתיים אחר חצות, מיטיב את השמיכה על גופה הרפוי של אשתו, מקשיב לנשימתם השקטה של ילדיו ואז פונה לו בשקט לעבודת יומו. המכלית מחכה לו בצד הרפת כסוס עבודה בלגי גדול ושקט, מיכליה עמוסים עד גדותיהם בחלב טרי וחמים. מחליף מילה עם תורני החליבה, בודק שאכן הוטענה המיכלית עד תום (מסוכן מאוד לנהוג במיכלית עמוסה למחצה - טילטולי הנוזל יכולים להוציאה משיווי משקלה), מחמם מעט את המנוע ו'אבנטי לדרך'.

שומר על מהירות איטית קבועה, אינו מתגרה בגורל, נותן למכוניות הספורות שהוא פוגש לחלוף על פניו, נמנע מתחרות, מפזם לו בשקט נעימות של בוקר ומנהל דיאלוגים שקטים עם שדרני הלילה הלוחשים. מכיר כל עיקול, כל תצורת נוף בעונותיה השונות, ניזהר מלפגוע בשועל או תן תועה, עוקב אחר החסידות המחפשות גלי אור חמים לדאות עליהם, מצקצק לסיקסקים, שורק לשקנאים, בז לבזים וקורץ לנמיות.

כשהיה מגיע למשטח הפריקה ב'תנובה' ירושלים, היה מניח אז לפועלים לחבר את הצינור הגדול אל זרובית 'סוסו' בעוד הוא משתרע לו בקבינה ונרדם לשעה קלה. הנסיעה חזרה, לא היתה שונה מאוד מקודמתה למעט שעתה, היא ארכה מעט יותר זמן ומטבע הדברים, עניינה אותו פחות. את יתרת שעות היום היה הנהג מבלה בשינה ומעט גם בחברת אשתו.

צורת חיים זו, ניתקה אותו כמעט כליל מכל מעורבות בחיי המשק אך גם מהויות העולם הזה בכלל. נחסכה ממנו הנוכחות בתפילת שחרית, ('למנחה' ממילא, מיעטו החברים להגיע) הוא לא השתתף בארוחות בחדר האוכל הגדול, שעות אחר הצהריים הוקדשו למשפחתו ואלו בערב כאשר פה ושם נערכה פעילות תרבותית או חברתית, היה עליו לוותר ולהקדים לישון כדי לצבור כח ליום המחרת. חוסר מעורבותו הכפוי כמעט בחיי המשק, יצר אצלו פן התנהגותי מאפיין - חוסר אכפתיות. כמעט ולא היתה לו דעה על שום נושא בעל משמעות ויכולתו הסמנטית היתה עלובה. מדבר בקצרה, ממעט בקישוטים, צוחק בקול אך ללא הומור, חברמן מלגו ומופנם מלבר אך בעיקר... רדום.

שיחה על מכוניות, מנועים, הספקי מנוע, ביצועים או זיכרונות ילדות מהצבא, היו כמעט כל הנושאים שניתן היה לדבר אתו עליהם. קשה היה לקבל ממנו דעה ברורה אפילו על חינוך ילדיו או התרשמותו מטיול לחו"ל שהיה עורך פעם בדור עם אשתו וכנ"ל, על אירוע פוליטי כזה או אחר. רק המחשבה ששוב אאלץ לבלות שעות בחברתו; "הרי אנחנו 'הגברים' ויש לנו המוווווון במשותף"... פשוט הפחידה אותי ולא פעם, שיערתי לעצמי שגם הפחידה אותו...

ומסביב לשני הגברים, ריחפו להן הנשים. חרוצות, דבורים עמלניות, לא נחות לרגע, דאוגות שמה יחסר מזון מפי עולליהן. ולדניות, אמהיות פטפטניות ורכלניות, נדמה היה שעולמן סובב רובו ככולו סביב לתפקיד 'האם הגדולה'. סקרנותן סבבה אך ורק סביב מעשי הילדים והקשור אליהם ישירות, קרי, המשפחות.

מה עשו? מה יעשו? מי החבר/ה? איך בגן? מה עושים בצבא? ובקיצור, רכילות משפחתית. ושלא תטעו, קוראי היקרים, לחשוב שלא קיבלו אותנו יפה, ההיפך הוא הנכון. כבר בחניה של הקיבוץ, כמטחווים קשת מהשלולית בכניסה, כבר המתין לנו אחד מהצאצאים הרבים כדי להוליכנו אחר כבוד אל הסבתא, שם המתינו לנו חדרינו המוצעים יפה, קפה ועוגות מאפה בית. ומכאן ואילך, לא הפסיקו כולם לטרוח סביבנו, לדאוג למחסורינו (בעיקר אוכל - מעולם לא חשתי בצורה

מוחשית כל כך, את סכנת המוות ברעב כמו בשהותי בקיבוץ - נראה היה, שאם לא אמצא במצב לעיסה מתמדת, כחדף מצוי - אתמוטט ואמות כשאני לופת את ביטני המצומקת), לארח לנו חברה ובעיקר לנסות ולשאוב מאתנו כל פירור מידע מהעולם שמחוץ לתלתלית.

לא בחדשות בלבד היה עניינם, אלא בעיקר בפרשנות שעטרה אותם כי נפשם שלהם, קצה בחברה המקומית, בה התחככו מבוקר ועד ערב עד לזורה. כולם מכירים את כולם וכולם מדברים עם ועל כולם.

התעטשת בערב בדרכך לחדר האוכל? בבוקר, יהיה כבר מי שיטפח לך על השכם ויאמר: "גם אתה אכלת אותה, הא?" או משהו שיציע לך 'דקסמול' או טיפול בעשבי מרפא. יכולת לשבת בחברה א', בביתו של אחד החברים ולדבר (לרכל) כל הערב על כולם ובערב שלאחריו, לשבת בחברה ב' בבית אחר ושוב לדבר על כל העולם ולהבין תוך כדי כך, שממש ברגע זה, יושבים חבריך מאמש, בחברה ג', בבית שלישי ומדברים בין השאר גם עליך.

אך אפילו עם מציאות זו, הסכינו כולם ואט אט הפנימו והשלימו עם המצב הקודר ומשום כך, היה כל ביקור באשר הוא, משב רוח רענן עבורם.

ילדיי, שעדיין שמרו על תום נעוריהם, על תמימותם ובעיקר על חוסר ניסיונם בחיים (ובצדק!!!), נמשכו אל השבתות האלה ושמחו להפגש עם בני גילם ולו למספר שעות אך גם אצלם התחלתי לחוש איזו תחושת הזרות, מזדחלת לתת הכרתם, גוברת מפגישה אחת לרעותה. רעייתי, היתה מתבצרת בבית דודתה, "אם כל חי", שהייתה לשם שינוי, ההיפך הגמור ממשפחתה ובזרותה רק הדגישה עוד יותר את המכנה המשותף הכללי...

בת הדור הישן, ילידת גרמניה, משכילה, נאורה, מפוכחת ואפילו צינית. אשה שלא חסכה כל מאמץ שהוא לטובת השכלתה הכללית והפרטית (במקצועה, היא היתה מורה ואח"כ אחראית על הספרייה וחדר המחשב). נסיעות בכל הארץ לטיולים, חוגי סיור, ארכיאולוגיה, מקרא ומחשבה. אשה שחפשה עניין לענות בו בכל רגע מזמנה, שדחתה בבוז את הטלויזיה לטובת ספר טוב, את הרדיו לטובת עיתון ואת מופעי 'הסטנדאפ' לטובת קונצרט בעיר הקרובה. (המשך יבוא)...

"אם טוסט נוחת תמיד על הצד המרוח וחתולים תמיד נוחתים על הרגליים, מה קורה אם קושרים טוסט לגב של חתול ומפילים אותו?"

"בלי עורך הדין שלי, הייתי עדיין בבית הכלא. זה הולך הרבה יותר מהר כששני אנשים חופרים ביחד"

הגליל הוא מקבץ ענק של קברי צדיקים, חלקם מוכרים יותר וחלקם פחות ובהתאמה, כך גם הפופולריות שלהם בקרב חסידיהם. חלקם אמנם שוכנים בקברים המיוחסים להם וחלקם רק העניקו את שמם לשייח הערבי השוכב שם אבל למי זה משנה בעצם? העיקר הכוונה. לחלקם מיחסים כוחות נפש וגוף כה גדולים עד שגם בהיותם שוכני עפר, עצם הזכרת שמם או השטתחות נמרצת על קברם, מהווה סגולה לריפוי ופיריון, מביאה ברכה בעסקים או סתם הגנה מפני רוחות רעות ושאר מרעין בישין.

ולכן תמצאו מאות ואלפי יהודים טובים, מרביתם מהמגזר החרדי לפלגיו, עולים לרגל בנעריהם, נשותיהם, טפם וזקניהם, נרות שמן וחלב בימינם ושקי מזון ומשקה בשמאלם, בפיהם רינה ובעיניהם דמעה, שפתותיהם ממלמלות שבח וברכיהם רוטטות לקראת ההשתטחות הגואלת. את מיעוטם, ראיתי בעיני אך את נוכחות רובם יכולתי להסיק מערימות הזבל והאשפה, הפזורות בכל אתר ואתר ותחת כל עץ רענן המשמש לפולחן מסביב למתחם הקברים. נראה לי שככל שהצדיק גדול יותר, כך זוכה הוא למעטה עמוק ומגוון יותר של זבל ססגוני (שנאמר: "טובל בזבל רגלו...").

אין מראה מלבב יותר מצדיק מצוי העוטה שחורים ומהדס אנא ואנא, שפתיו רוחשות צקון לחש, עיניו עצומות בכוונה רבה, כל גופו מרטיט בעילוי נפש עמוק בעוד רגליו בוטשות, בועטות בבקבוקי קולה ריקים, בקופסאות "טיים" ובשקיות "במבה" ו"ביסלי". אבל השגתי שכנראה יש בכל זה, כוונה נסתרת. מדובר כאן במימוש מצוות האל הלכה למעשה. הרי יקל לו לעני להכנס למלכות שמים מאשר לעשיר לעבור בקופה של מחט...

"מאשפות ירים אביון" - האשפה קיימת, האביון, הרי הוא לפניכם, שונא את העבודה ומתקיים רק מתרומות ומעמל זוגתו ועתה, כל שנותר לקב"ה הוא רק ל"הרים" את הצדיק...

"ממעמקים קראתיך" - העומק מומחש היטב...

"אשפתו כקבר פתוח" - נו, היש פסוק מדוייק מזה?

"האמונים עלי תולע חבוק אשפתות" - אנו לובשי השיראין, נטבע כאן בזבל עד בא משיח

צידקנו, במהרה בימינו אמן...

... אך עמוק בליבי, ידעתי שמדובר בחולי עמוק הרבה יותר. מדובר בסגפנות "הונגרית" ליטאית טהורה, אנו עוסקים בפרשנות מכיוון מסויים מאוד ל"לא תלכו בחוקות הגויים אשר סביבותיכם". ההיפך מהפאר והעושר הכנסייתי. מדובר ב"לא תעשה לך פסל וכל תמונה" על הפרשנויות היותר מחמירות של מאמר זה; מדובר בדורות רבים שלא השכילו להבחין היטב בין הידור מצווה מפורש (למשל, ההקפדה העצומה על הידור ארבעת המינים או על יופיו ותוכנו של שולחן השבת), לבין הפועל היוצא מכך שגם מצוות ומנהגים שלא צווה בהם במפורש, אמורות לקבל הידור דומה. ובכל זאת, טיפין טיפין, נחשף המגזר החרדי לעובדה שאפשר גם אחרת.

בחזית בית הכנסת שלנו, צמחה לה יום בהיר אחד, כאילו יש מאין, ערוגת ורדים קטנה.

"מי עשה את זה?" השתאג לו הפרופסור 'הגליצינרי' מר שמיר (ושיית?), "הילדים משחקים בקרבת השושנים המסוכנות האלה ויכולים להדקר אל החומש חס ושלום". (ואיפה שישחקו? ברחוב?)

ומה על החוש האסתטי שלהם? ורגישותם? ואהבת הטבע? האין אלה ערכים בפני עצמם? ולא ידע הפרופסור המלומד, שאת הערוגה שתל בכספו וביוזמתו, אחד המתפללים, גר הצדק הגרמני גרשון מינץ. או לנו שהבינה והתרבות, באות לנו מבחוץ.

כשביקרתי השבוע בגן הבהאי בחיפה ובגן קברו של הבה-אולה בעכו, ראיתי ש"סניק צעיר וזוגתו מטיילים להנאתם בגנים המרהיבים האלה, ויכולתי לראות על פניהם שדעתם מתרחבת מהיופי והשקט שמסביב, וזאת למרות ה'איסור' של הנאה מדת אחרת, ואם נפתחו עיניהם ובינתם

לראות את יפי מעשי הבורא והשגחתו על כל ברואיו- עוד יש תקווה!

20.8.2001

"אתה חסת על הקיקיון אשר לא עמלת בו ולא גדלתו, שבן לילה היה ובן לילה אבד. ואני לא אחוס על נינוה העיר הגדולה אשר יש בה הרבה משתים-עשרה ריבוא אדם... ובהמה רבה?"

23.8.2001

חומרים...

... אם אתה פותח את הטלויזיה ונופל על תכנית שבה הבת והאם נראות אותו הדבר (או אפילו תכנית בה האם נראית טוב יותר), דע לך שהגעת לאופרת סבון!
... קרבת אל אשתי, חיבתיה מאחור ועיסיתי קלות את שדיה מבעד לבד חולצת הפיז'מה. "אוי, נגמר לי חלב העיזים" אמרה, "שכחתי לקנות..."
"... מי שאוכל בחדר האוכל אין לו משפחה (חברים)".
"אסור לבוא אל האוכל רעב!"

"בנגוד לחוקי הטבע, פוליטיקאי, ככל שאתה מתקרב אליו, נעשה יותר קטן".
"אני מביט ורואה אותם כאילו זה קורה בעצם הרגע הזה. הנה הם רצים, אני רואה אפילו את הצל שלהם. רצים, פועלים, עובדים, מדברים, הנה הם כאן ואני מביט בהם מימין לשמאל. אני מפנה את ראשי והנה אני פתאום בן 66! איך זה קרה? אני לא מבין את זה?! אני לא מצליח להבין איך זה קרה לי".

"אני רץ למרחקים ארוכים".... (טומי)

- לזכור את סיפור יעקב ודב ואת מתנת הפרידה "מיקשרי" - יעקב: "יש לי ביצים!"
- לזכור את מנהגה של כרפס, לעטוף את הפלטות שלה במפיות נייר ולהניח אותם ליד צלחתה או בתוכה ואז לשכוח אותה - ניתן ליצור מזה סיטואציה קומית ברמת סיטקום אמריקאי...

"... על מי אתה עובד עם הקלילות הזו? אתה מתייחס אלי כמו אל תינוק שאפשר לאמר לו: "תראה, פרפר!" ומייד תוסב תשומת ליבו. אתה מספר לי את כל שעבר עליך היום אבל עם כל המטענים שהצטברו, זה הדבר האחרון שהייתי רוצה לשמוע. תדע לך שהרסת. כן, משהו מאוד בסיסי נהרס בימים האחרונים. העובדה שלא התקשרת להסביר או להתנצל או סתם לדבר, פגעה במשהו מאוד... איך להגיד לך? אתה זוכר שדברנו על החברות ביננו? זה היה פשוט לא חברי ואני לא יודעת. מה בעצם אתה רוצה? מה אתה בעצם מרגיש? אתה מסביר לי את מעשיך אבל אותם אני רואה ממילא ואותי דוקא מענינת הסיבה... שוב אתה עושה את זה! העובדה שאתה אוהב להשאיר הכל פתוח היא המעשה ואני רוצה שתגיד לי את הסיבה... אתה לא יודע? גם להגיד "לא יודע" זה לגיטימי בעיני ואני מאמינה לך אבל מה אתה מרגיש? לא, אל תנתק עכשיו, השיחה הזו לעולם לא תתחדש בדיוק מאותה נקודה, אני רוצה עכשיו שתגיד לי מה אתה רוצה ואני לא מאמינה לך שאתה לא יודע. מה שאתה רוצה זה רגש ואתה חייב לדעת מה אתה מרגיש עכשיו... כן, גם אני רוצה להיות לבד עכשיו... אני מרגישה כך כבר כמה ימים... מאז שלא התקשרת, מאז שלא חזרת... אני מרגישה נחנקת... חנקת אותי, אתה יודע? אם פעם הייתי מרגישה שאתה משמח אותי, היום אני מרגישה עצב, היום אני מרגישה שנחנקתי, אני לא יכולה להתקשר, אתה תמיד מוקף ואני רוצה שתתקשר כי אתה רוצה, אני מרגישה מייד אם התקשרת כי בקשתי או כי אתה רוצה באמת להתקשר אתי ואני לא בנויה לחשבונות. אני יכולה להתחשבן על כל דבר. זו לא אני ואתה יודע את זה, נכון? תגיד שאתה יודע? אתה מכיר אותי ולא הייתי רוצה להתחשבן עכשיו, הנה שוב אתה עונה לי על השיחה היום וזה בכלל לא חשוב, אני מדברת אתך על הכללי, אני לא מבינה, אני לא חשה אותך ואני נחנקת... תגיד, אהבת אותי? למה אני שואלת בלשון עבר? "ניתוק... הלו, אתה בנסיעה? גם אני, אבל אני תקועה, בפקק בדרך הביתה. גם אתה עומד? דווקא בפקק הכי בטוח, אל תפחד, אל תנתק, יש לידך משטרה, לא? טוב! אתה יודע, אפשר לפעמים להתקשר ולהגיד "אני אוהב אותך, ביי", לא ביי, נכון? אז תגיד, אהבת אותי? אתה אוהב אותי? לא, לא התכוונתי שעכשיו אני אגיד אחרת ממה שאמרתי. אני באמת רוצה להיות לבד. לפחות לכמה ימים, אבל אתה יודע... אני לא מאמינה שזה יחזיק מעמד בימים האלה, אפילו שכעסתי עליך נורא, הרגשתי כל הזמן שאתה חלק ממני, בתוכי, אתה מבין למה אני מתכוונת? גם אתה מרגיש כך?... אתה אוהב אותי? אז למה כל פעם שאני נשברת גם אתה מתמוטט מייד? לא, אני לא מקבלת. גם אני במצבך, אנחנו מאוד דומים ואני עוברת לחצים קשים מאוד, כמוך, לא אל תנתק... עכשיו אני בוכה... מתקשרים אליך? שיחכו מה, אתה מאחר? ממילא לא מתחילים שם לפני עוד רבע שעה, רגע, חכה איתי קצת... אתה עדיין שם? תגיד אני יכולה לבקש ממך משהו? לא, לא גדול... אני לא אבקש ממך להוריד לי את הירח... תתקשר אתי הלילה רק לאמר לי לילה טוב."

בית השימוש המצוי גם במרבית הפרובינציות הגרמניות כ'אלזס לותרינגן' למשל, הוא אלמנט מהותי להבנת האופי הגרמני. בעוד שבבית הכסא המוכר לנו במקומותינו, ממחר ה'קקי' לצלול מטה ולהיעלם מבלי הותיר לו שריד ופליט כמעט ותוך כדי כך גם מופרד ה'ילד' מתוצרתו, הרי שאצל ה'בושים' המצב שונה בתכלית.

'התינוק המצוי' (כן, יש חיה כזו) המלכלך את חיתוליו, מגלה מהר מאוד שהוריו לא כל כך אוהבים את מה שהוא עושה והם ממהרים להפטר מתוצרתו בבית השימוש הקרוב ביותר. גם ההורים הליברליים והמתקדמים ביותר, אחרי שסיימו את כל ההצגה של "איזה יופי, שוב עשית קקי חמוד וירוק", ואחרי שנפפו בסיר מול אפס כדי להוכיח לטפם המאושר שאין דבר בעולם שהם היו רוצים לעשות יותר מאשר לרחרח חירבונים, ימהרו בנשימה משתנקת להיפטר מ'המתנה' בשירותים הסמוכים ויאשרו לילדם שוב שלמעשה, טוב יעשה אם יעזבם במנוחה לטובת בית הכסא.

זה הוא כמעט רגש האשמה הראשון, הקמאי, הננטע בכל אחד מאתנו אבל במקביל, אנו לומדים גם להפטר ממנו, וביעילות... ועתה נשוב לעיצובו של בית השימוש הגרמני. זה בנוי כך, שאת ה'תוצרת' אנו 'מניחים' תחילה על משטח שיש צחור (תחשבו על פספרטו) ורק השטיפה תשלח אותו אל הביב, וזאת רק לאחר התבוננות סטואית וחוקרנית בגודל ובצורה, בצבע ובמרקם. כל חירבון גרמני הוא מפגש מחודש עם החטא הקדמון, הוא מפגש עם ההורות השופטת ועם הצורך לכפר. מכאן הדרך קצרה להבין את הדחף הגרמני העמוק לעבודה רצינית ולחריצות, לייעול ועמידה במשימות שהוטלו על ידי המעבידים (ההורים), את המשמעת וקבלת המרות, וכי אפשר אחרת? והרי כבר בתחילת היום, מביט הגרמני המצוי (כן, יש חיה כזו) בגוש האשמה ואז ממחר לקרצפו לבל תסבול הסביבה ממעשיו... לא האמנתם נכון? חשבתם שההסבר נעוץ בגנים והנה, למרבה אכזבתכם, מסתבר שהכל מתחיל בעיצוב נואל של בתי שימוש והרבה מדי רגשות אשמה שתחילתם חמלה וסופם אכזריות. אך אתם, אל תמהרו 'לתפוס תחת' ולחשוב ששיטתינו עדיפה. כאשר אנו מתפטרים מהקקי בתחושת הקלה ואפילו בלי להביט לאחור בזעם, אנו מתחילים את יומנו ללא קומפלקסים מיותרים אך אבוי, גם ללא כל תחושת שליחות, מטרה או ציווי עליון ("עם אחד, רייך אחד, פיהרר אחד") כדי לעשות משהו פרודוקטיבי בעולם.

ההגיגים האלה, עולים בראשי כשאני מתארח עם מרב אצל 'לו' (זאב) וקולט בביתם בשטרסבורג.

דוקא בית "מיירמוג" בו אנו שוהים, כמעט ואינו עונה לתיאור הנ"ל וחמשת ילדי המשפחה, עלו כולם ארצה ובנו כאן את חייהם תוך שהם גם מחליפים את השירותים הגרמניים בשירותים ישראלים תקינים וללא קומפלקסים מיותרים (מי, הם או השירותים?).

בית זה, הוא למעשה מוזיאון לצורת החיים הישנה שהתקיימה עד ערב לאחר המלחמה וכמעט שלא נשתייר ממנה זכר. תור ארוך של דיירי משנה, אורחים לרגע ותיירים סתם, משתרך לו בפנקסה של קולט, ממתין בחוסר סבלנות להזדמנות הנדירה לבא ולחוות חוויה מיסטית כמעט.

האמבטיה עשויה ברזל מצופה, ניצבת על 'רגלי אריה' ועומדת לבדה במרכז חדר האמבט, מזמינה אותך לרחוץ בשני ברזים, אחד ל'חמים' ואחד ל'קרים' ולשפשף את גופך ב'לִבּוֹבֵט', אותה כפפת יד מבד שכבר עשרות שנים נשכחה מן העולם. אתה נשען לאחור בתוך האמבט ונושא עיניך לתקרה. יער של כבסים, נע חרישית מעל לראשך ברוח הקלה המנשבת ממקור בלתי ידוע, תלויה על מתקן ייבוש העולה ויורד בעזרת סדרת גלגליות ומנופים המזכירים מבדוק עתיק בנמל אמסטרדם.

וכשסיימת ואתה מציץ בראי בדמותך המתנגבת, אתה מביט לתוך תמונת אומנות ספוגה בכיתמי סְפֵּה רכים, מוכתמת בצידיה בכיתמי כסף מושחר המזכיר 'דגרוטייפ' ישן אך יקר ושמור היטב. רגליך מחריקות על רצפת עץ שנלקחה מן הסתם מטירת ערפדים ואוזניך כרויות לקולות המשונים

העולים מהצנרת המסועפת המטפסת על הקירות מסביב. הפעלת התאורה בבית מצריכה אינטליגנציה של גאון. מהתקרות משתלשלות מנורות שבת עתיקות, שאף כיכבו בשעתן במוזיאון ישראל בתערוכת יהדות אלזס, בנויות משלוש קומות של כתרים. הכתר העליון הוא של פמוטים לנרות וכבר אינו בשימוש זה כחמישים שנה. הכתר האמצעי, שימש בעבר כפמוטים למנורות שמן ואינו בשימוש כבר יותר ממאה וחמישים שנה ואילו התחתון, הוסב לנורות חשמל ומשמשנו היום. מפסקי החשמל סבים על ציר ויש לסובבם לכיוון הנכון מספר פעמים ואז אולי ידלק החשמל. סובבת לכיוון השני ונחלת מפח נפש, אתה יכול לסובב לנצח, כלום לא יקרה.

חיפשת שקע למכונת הגילוח או תקע לפלפון? אתה אופטימי ידידי. מוטב שתתחיל במשימת בילוש. כדאי לעקוב אחר מסלול חוטי החשמל החיצוניים על הקירות. עקוב אחרי השחור למשל, הנה הוא מקיף את תמונת הסבא רבא זעופת המבט הניבטת אליך מעל לשידה העתיקה, עטויה בשביס לבן נזירי. עקוף נא את שני הסדקים המשתרעים על הקיר, הקף מאחור את ערמת קופסאות הסבונים שהוסבו למחסן עבור בגדי הילדים שיש לשמרם לדורות הבאים, זחל לך לאורך הקיר על גבי השטיח המהוה וטפס לאיטך לאורך רגל העץ של המיטה. מה זה? מיטה חשמלית? לא, כמובן שלא, אבל את התקע תמצא להפתעתך בין הכר והמסעד. זר לא יבין זאת.

והמטבח? עליו יש להרחיב את הדיבור במיוחד. רהיטי עץ מטים לנפול מקושטים בטפטים מתקלפים. איצטבאות פזורות מסביב בקוד פנימי משלהן בקבוצות ל'מילחיק' ול'פליישיטיק'. קערות פלסטיק נפרדות לשטוף בהן את החלבי והבשרי, צנרת וברזי נחושת מימי הכיבוש והצנע, תמרורים גנובים (שלט "זהירות מוקשים" מהגולן), סטיקרים בעיברית ובצרפתית המכילים אמרות שנינה ופסוקים, מכסים היסטוריה של כשישים שנה לאחור דבוקים לקירות ולחלונות ומהווים חומר קריאה מקורי.

כמעט ולא תמצא ארונות כלים בגובה ולכן אם חשקה נפשך בכוס תה, תמצא את הכוסות כשידה בחדר האורחים, את הסוכר והקפה על המגשית הנעה ואת החלב במקרר החדש יחסית (לא יכול להיות, חלב במקרר? במקרר? כבר אין על מי לסמוך, בחיי). שמן, סוכר, ביצים ואטריות תמצא במזווה, מין ארונית סגורה בחוץ על המרפסת (מושג שאינו קיים בארץ בגלל הפרשי הטמפרטורה הגדולים בין אירופה לישראל) המשמרת את מרבית המוצרים היטב כמעט כמו במקרר או במחסן. צמחי המרפסת והגן לעומת זאת, הובהלו אל תוך החדר הגדול ומסתתרים הם שם מהקור במשך כל תקופת הסתיו והחורף. אין להם סיכוי לשרוד בחוץ.

ולסיום, אם כבר הזכרנו את חדר האורחים הגדול, אז כמו שכבר הבנתם, הוא מלא עד אפס מקום בצמחיה טרופית ענפה המנצלת את גובה הדירה כדי לצמח עד לתקרה. במעט החלל שעוד נותר בין עציץ לעציץ (צריך גם להשקות מפעם לפעם...), הציבו המיירמוגים דמויות יהודים אלזסיים שהוגדלו מצילומים והודבקו על 'קאפה' עבור אותה תערוכה שהזכרתי (הם קיבלו את הדמויות במתנה ממוזיאון ישראל עבור תרומתם במוצגים אוטנטיים מדירתם...), וששיו לסלון מראה סוריאליסטי ומוזר ביותר. למותר לציין שניתן היה להתבונן בסנריו אך מפתח הסלון כי להכנס פנימה, לא ניתן בעליל. אותנו שיכנו בחדר של סבין אבל זה כבר סיפור אחר.

"זה היה יום קשה,

התעוררתי הבוקר.

לבשתי חולצה וכפתור נפל.

הרמתי את התיק שלי והידידת השתחררה.

אני מפחד ללכת לשירותים."

סוכה לי, סוכה לי... 6.1.2002

שנות ילדותי הראשונות עברו עלינו בשכונת רסקו ברח' כצנלסון בירושלים. הרחוב נבנה במורד גבעה קטנה שהסתיימה בכיכר מדושאת אותה היה מקיף אוטובוס מס' 22 של אגד שקישר את השכונה עם העיר. דירתנו הייתה זעירה וצפופה וקשה לתמרון אך עבורי הקטן, הייתה היא כל עולמי הקט והמוגן.

בטבעיות גמורה קיבלתי גם את העובדה שאת הסוכה בונה אבי על המדרכה בחזית הבניין, על הרחוב ממש, כפי שנאמר: "כל דיכפין ייתי וייכול"... הסוכה הייתה בנוייה משאריות קרשים שאבא אסף בסביבה ועטופה בבדים וסדינים ישנים שאמא נידבה לו בצדיקותה. התמונה שזכורה לי יותר מכל מסוכתנו היא, שעקב המדרון שהזכרתי, עמדה הסוכה תמיד בשיפוע מסוכן ולא תמיד היה קל לאכול בה, מרק למשל...

צריך להבין שאז בשנות החמישים, הכל היה קטן יותר, פחות המוני, יותר משפחתי ופתוח ואך טבעי היה זה, שמשפחה תשתלט על פיסת מדרכה "עד יעבור חג".

אבי שהיה פסיכולוג ללא הכשרה כלשהיא כבנאי, הופתע לגלות שליציר כפיו יש אופי ורצון משלו ולמעשה, מעולם לא מצאנו את הסוכה במקום בו הייתה בערב הקודם. במרחב הפתוח של רחובנו הצעיר שנבנה באותם שנים, נשבו רוחות חזקות שהיו הודפות את הסוכה על פני המדרכה לאשר תיסענה וכך, כמעט בכל בוקר ובוקר מימי החג, יצאנו לחיפוש מחודש בעקבות השוכבה וסהדי במרומים, שסקרנותה הביאה אותה למקומות מוזרים.

פעם מצאנוה בפתח המכולת המקומית כאילו ירדה לקניות ופעם במורד המדרגות, מתדפקת על שערי בית הכנסת לתפילת שחרית ופעם אחרת, סתם מרוחה לה בחיבוק עם עץ צעיר. זכורה לי שנה אחת בה הקדים החורף לבוא והפתיע את כולנו בסער נורא ואנו, שאמונים על משל העבד ששפך לו אדונו את המשקה בפניו, ברחנו הביתה כשהבשר עודנו בין שיננו. בבוקר, בזרוח השמש על השלוליות, עמדה לה הסוכה בתמימות מעושה, צמודה לתחנת האוטובוס בכיכר (כזכור: קו 22) ורבים מהנוסעים שהמתינו לאוטובוס שיקחם לעבודה, מצאו בה מסתור מקרני השמש. היו אף כאלה שציינו בהערכה את יחסה הטוב של חברת 'אגד', שטרחה במקוריות לבנות תחנות בדמות סוכות לכבוד החג ואפילו זכרה להוסיף קישוטים כיד הדימיון הטובה עליה, ("למה בשם אלוהים התכוונו שם באגד עם הבצל המכונף הזה?" מנהג אלזסי ישן המבטא את "בצל כנפיך תסתירנו") אך רובם קיבלו את נוכחותה שם בטיבעיות גמורה.

אבי מיהר לגרור את הסוכה במעלה המדרון למקומה הקבוע (אחרי שבדק שאין בה יותר נוסעים) ובפעם הזו הוא החליט לשים סוף לעניין. הוא חורר 2 חורים עמוקים במדרכה ותקע בהם את שני עמודי התמך העיליים של הסוכה ואף הוסיף חבל עבה אותו קשר בקצהו האחד לסוכה ואת הקצה השני קשר לשתיל עץ צעיר שעיריית ירושלים נטעה זה עתה בתקווה שיהפוך יום אחד לעץ נוי רב פוארות.

בשנים המעטות שנותרו, עד שעזבנו את השכונה לאחרת, מרכזית יותר, לא הוסיפה עוד הסוכה לטייל וכמתבגר זה שהתישבה דעתו, היא נותרה במקומה הקבוע. אומנם על נטיותיה הימניות במורד שיפוע המדרכה, היא לא ויתרה ואת החבל שנקשר לשתיל היא מתחה וטילטלה בכל הכח אך לא יכלה לו ולגומות שחפר אבי.

היום, שנים רבות אחרי אותו מעשה, אם תבקרו ברח' כצנלסון 4, תוכלו עדיין להבחין בסימני הגומות במדרכה שאיש בעיריית ירושלים לא חשב חלילה לסתום וכן שימו ליבכם לעץ הגדול והמרשים שצומח היישר מהמדרכה, בשיפוע חזק מאוד לימין... מהרוחות כנראה.

...עתה (משנשאל), נדמתה לו כל ילדותו כרצף ארוך של אירועים ללא כל קשר סביר ביניהם פרט אולי לילד ממושקף ופוזל, חבוש כובע טמבל, תוהה, שתקן ומהוסס הנע כמו בחלום בין התמונות, ספק לוקח בהם חלק פעיל, ספק עומד מהצד ומתבונן, מתקשה לרדת לעומקם של הדברים. סל המצרכים של הגב' זק מתערב בגומחות רגלי הסוכה, מזדחל במעלה פרוותה של החתולה המטורפת ויורד במדרגות אל בית הכנסת המאולתר בשכונת רסקו של שנת 57'. עומד על קצות האצבעות ליד הבימה, מקשיב למר קלמנוביץ המפליא לחזן ומשם, ללא כל קשר, מביט אל ה'צדק' שבין רגליה של שולי ומסיים לבסוף, רכוב על ה'רקטה מפלסטיק שמולאה במים, נופחה בעזרת משאבת אופניים ואז הותרה וטסה לחלל. כשהשובל המימי שלה מותיר אותו רטוב ונוזל. "איזה מן הורים היינו?" שואל אותו אבא, לפעמים הוא מתקשה להשיב בכנות. "הורים משתדלים, זה בטוח", הוא עונה לו ומנסה בכח לאתר את הפצעים באישיותו שנפערו מן הסתם בילדותו העגומה. כי כאשר הגב' ז'ק, בקשה ממנו להביא לה שורת מצרכים מהמכולת, הוא באמת ובתמים רצה לעזור לה ולא עלה על דעתו כלל להאשימה בעצלות חלילה, דבר ששנים אח"כ, היה עולה בדעתו ומייד. לא היתה זו אשמתו ששני הסלים, אחרי שמולאו בבקבוקי שמן, ביצים, חלב, חלבה, גבינה 19 אחוז, ומספר חבילות שוקולד צ'ד, היו פשוט בלתי ניתנים להזזה. את כל כח ההמצאה והדמיון גייס הילד עד שעלה בדעתו שניתן לגרור אותם לאט לאט במעלה המדרגות, עד לפתח המקלט החיצוני, שם להרים את דלת המתכת הכבדה ולהפיל אותם למטה. משם לאסוף אותם שוב, לעבור באטיות דרך המקלט החשוך והמפחיד ואז למשוך אותם בזהירות, מדרגה אחר מדרגה עד לקומה השלישית לפתחה של הגב' ז'ק. את פניה קשה היה לתאר כשראתה את הילד, רגליו מכוסות בניתזי חלמון, קליפות ביצה, כתמי שמן ענקיים על מכנסיו ומאחורי משתרך לו "שביל החלב". אימו של הילד, אחרי ששמעה את הקטסטרופה, מהרה לכלא את הילד בבית השמוש. "חכה שאבא יחזור מהעבודה וישמע את כל הסיפור". יותר ממראה המכבנות המתפוררות על ראשה של הגב' ז'ק או מכח צווחותיה וספיקת כפיה, היתה המחשבה על מה יעשה אבא כשיחזור, מפחידה אותו באמת. אבל אביו, בדרכו המופנמת, היה ממהר לשחרר את הילד מכילאו ולגעור באלזסית עילגת באישתו הפולניה ש"לא זו הדרך לחנך ילדים".

...המשך, לא בהכרח ישיר....

בעידן הטרור טלויזיוני, הרדיוליט הקדמון (כך קראו אז לאלמוגים שהיינו עוקרים מהשמורה באילת ומניחים אותם לקישוט על ה'רהיט' הכי חשוב בבית), ערב הופעתו של הטרנזיסטור, עידן "פנס הקסם" והקולנוע הלא נגיש, היוו מדף ספרי הילדים שלנו ומרחבי השדות שהקיפו את רסקו, את הבסיס להתפתחות דמיונו.

בדירות הקטנות לא נמצאו גירויים רבים ואילו למטה ברחוב, פגשנו הילדים זה את זה, אלתרנו צעצועים ומשחקים מחוטי תייל ושיירי אתר בנייה, שם חיכו לנו אבירים חגורי חרבות עץ ועלמות מתולתלות שחיכו לפירקן ואנו טרם ידענו, שם ארכו לנו חיות הפרא מאחורי הסלעים וכל שביל מבוצבץ, נדמה היה לנו כדרך מדושאת בה דוהרים סוסים ומרכבות.

שם הייתי האביר דה ג'ואונויל ומאירק'ה היה סתם וסל (ובעצם, גם 52 שנה אח"כ, המשיך מאן דהו לקרא לי רנו על שמו של האביר רנו דה שטיון!). שם ברחוב חילקתי את כל צעצועי המופלאים שהגיעו מצרפת לחלכאים מהמזרח שלא ראו מכונת תוצרת Dinky מימיהם ועל קומיקס כ-Tintin, Roudoudou & Riki יכלו רק לחלום (הייתי כרוכבין הוד בשעתו).

מאמא ואבא ניסתי להסתיר את נדיבותי כי לדעתם הייתי סתם פראייר שמנסה למצוא חן, ויש צורך

לשמור עלי היטב שלא אעשה שטויות. אני זוכר לפחות פעם אחת שבה, לאחר שעמד על גודל הנזק, נאלץ אבא לטוב על פתחי דירות חברי ולאסוף חזרה את צעצועי הרבים למגינת לב כולם. סבתי היתה מגיעה לפרקים מצרפת ומביאה לנו הילדים, בוטנים מסוכרים מעשה ידיה להתפאר. כל כך אהבנו את המתקים האלה עד שזכרונם טעמו וצורתם, חיים מול עיני כאילו היה זה היום, בעוד סבתא המסכנה, הפכה בזכרוני במשך השנים למין גליל גבוה דחוק בשמלות שחורות, עמום משהו בקוויו אך תמיד מושיט כלפי מטה את ידיו העמוסות בקופסאות פח גדולות מלאות בסוכריות (...וגרביים מטולאות).

השפע היחסי של ממתקים וצעצועים שקרן מאתנו, לא תמיד סיפק את הצריכה המקומית הגוברת ואני, כדי לשמור על מעמדי, היה עלי לנסות ולמלא את משאבי המדוללים בדרכים שונות. אימי, כמן אפסנאי קפדן, עמדה על המשמר ואף היתה דורשת לראות את צעצועי בשיבתם ולא רק בצאתם. וכך, לא נותרה לי ברירה והתחלתי לחפש אלטרנטיבות.

המכולת השכונתית נראתה לי כמתאימה. הממתקים היו סדורים להם על האצטבעות, ממתנים רק לי, שאטול מהם מלא הכיס. הייתה רק בעיה אחת פרוזאית, קטנה ולא פתורה, היה גם צורך לעבור אתם על פניה של יפה הקופאית. משולל כל ידע קרימינולוגי, אותו רכשתי באיטיות שנים רבות אח"כ, בלטתי בשטח כתלתל על ראש קירח. ללא סל מצרכים (איך איפטר ממנו אח"כ והרי לא קניתי כלום?), ללא ארנק, ידי בכיסי התפוחים, צועד לאחור לאט לאט כשעיני אינן משות מעיניה היפות של יפה. סטופ, היא מסתכלת בי, עוצרת בפעולותיה, מבינה, אינה נעה, שקט, זהו, עכשיו היא תיצעק, 'ילד בונה' ואני אמות על המקום, אבל, לא... היא עוצמת את עיניה, מושכת את ראשה לאחור באיטיות, שפתיה מתפשקות קלות ונשימתה מתגברת: "בא פאט, קח אותי, אני רוצה אותך עכשיו" היא מלחשת בקוריאנית מצוייה ואני מביין בהבזק של רגע שהיא האשה הראשונה בחיי. עברתי חמקתי החוצה. נשים וממתקים.

הסדק בין רגלי הילדות לא עניין אותי אז כהוא זה אבל כששולי הקטנה (בת שלושה?) הראתה לי שיש לה 'צדק' וגם טרחה להראותו לאחרים, חשתי לראשונה נבגד וגם הפנמתי 'שיש צדק בעולם'. מיעוט התעסוקה וריבוי הילדים, יצר קבוצות נוער מגוונות גיל החל משולי התינוקת המשתרכת אחרי אחיה הגדול אורי, דרך צביקי, בועז, מאירק'ה ועבדכם שהיינו בגילאי 4-5 בערך, ועד יוסי ואברומי "הגדולים" בני השמונה והתשע. מטבע הדברים היו "הגדולים" ספק מנהיגים ספק בריונים ששלטו, חמסו וניצלו אותנו לפי רצונם.

יום אחד קיבלתי מהורי מתנה, אולי בהשפעת הספוטניק הראשון, רקטה מופלאה ומייד ירדתי איתה אל הקבוצה ל'ניסוי כלים'. המים וההמולה, הצחוק והשמחה משכו מהר מאוד את 'העיטים' והרקטה נחמסה מאיתנו ויכולנו אף לראות את עצמנו כבני מזל שהותר לנו לצפות במשחקם. עוד מעוף ועוד אחד ולפתע באחת הטיסות, במקום לשוב אל הארץ כתמיד, נטתה הרקטה ממסלולה וטסה היישר אל תוך מרפסת סגורה של משפחה שירדה כנראה מהארץ ושם כנראה, היא נמצאת עד היום. המשאבה שהפכה לכן שיגור מיותרם ללא טיל, הוחזרה אלי כעדות אילמת לסופה הטרגי ולי לא נותר אלא לשאת בתוצאות השיגור מול כוחות נאס"א (NASA) המחמירים...

17.1.2002

קודם כל "מזל טוב". זה באמת 'משהו' להגיע לגיל מופלג שכזה ואני משוכנע שכל אחד מאתנו, ימצא את דרכו היחודית לחגוג אירוע כה חשוב וראוי לציון. זו גם הזדמנות ראויה, לחגוג מפגש רעים שחלקו היסטוריה משותפת בילדותם ובחרותם. כמה זה כבר? שלושים? ארבעים שנה? אכן תקופה מופלאה!

מרבית הזיכרונות, חקוקים ברוחי ונשמתי כאילו קרו אך אתמול, שזורים בעליצות ותום נעורים, בתקות וגם באכזבות, בציפיות ובמימושים.

המסדרים בשבתות אחר הצהריים על המגרש החולי שבחזית ספריית 'בני ברית', הפעולות, מדריכים אגדתיים כמו מאייר וה'שמעונים' (אדלר ו'מה שמו'...), השקדים (חיים ושמואל), והטיולים בחגים, המחנות, המתקנים במחנה סיירים ודומיו, 'מרקי החול' וקופסאות ה'פילחי', הכסף שטמנו בערב שבת כדי לחזור באוטובוס ב'מוצאי', או שהעדפנו לחזור ברגל ולהשתמש בו לקנות פלפל ב'מרבד' ואח"כ ב'מעוז'.

והבנות, אוח כן, הבנות שכה ייחלנו להפגש אתם, לראשונה ב'נבטים' וכמהנו להן מרחוק כמעט עד גיל הבר מצווה. הספקות והפחדים ביחסנו עימן ועד לנשיקה הראשונה (ומי לא זוכר את זו שאיתה חווינו זאת?).

זיו הגבאי ושכנינו ממעל, אנשי 'הפועל המזרחי'. המשאיות החורקות שאף פעם לא היה בהם די להכיל את כולנו על כל הציוד ובכל זאת, התמלאו איכשהו (הייתה לנהגים באותם ימים טכניקה ייחודית למלא את המשאית. כאשר היה נראה שאין יותר סיכוי להעמיס, ולו פסיק, היה הנהג מתחיל לנסוע ואז בולם באחת. המטען האנושי על ציודו, היה עף לירכתי המשאית וראו זה פלא - התפנה עוד מקום!), והסיעו אותנו ליעד הנכסף.

את כולם כולם אני זוכר, ללא יוצא מן הכלל, על מתינו ופצועינו, את ההדרכה, את אהבותינו הגדולות והחברויות האמיצות, כולן שזורות לתמונה אחת בל תימחה.

כבר בחמישית, נבחרתי להדריך את שבט 'נבטים ניצנים' יחד עם יונינה ובמסגרת התפקיד הנ"ל, ראיתי את החברה פחות מבעבר. בגיל שש עשרה, עזבתי את ירושלים כדי ללמוד בשביעית שמינית, בישיבה תיכונית מחוץ לעיר (אור-עציון) ומטבע הדברים הגעתי לסניף אף פחות. בממוצע, אחת לשלשה שבועות, עובדה שהשפיעה גם היא, על מקומי החברתי בשנתיים חשובות אלה בהם גובש הגרעין.

דע עקה, לא היה ספק בליבי, ולו לרגע אחד שאלה החברה שלי ושאינם יחד אחווה את עתידי הקרוב תחת כותרת המוטו: "לתורה, לעבודה, לישיבה ולקבוצה"...

לשיא מימוש הבנתי ותפיסתי זו, הגעתי, כאשר עברתי מבדקי טייס כחודשיים לפני הטירונות ובדקה האחרונה, אחרי שהתבררתי שעברתי את כל המבדקים ונותר רק המפגש אצל הפסיכולוג של החיל, הצהרתי בפניו בדבקות, שאני מעדיף לצאת עם הגרעין שלי לנח"ל מאשר לקורס טייס!... קיבלתי אורכה של חצי שנה לשוב מהחלטתי הנלוזה ולשוב לקורס... ומה היה שכרי בכל עמלי? שהגרעין בחר בי לצאת ל"אחוזים".

לא אלאה אתכם בפרטים מיותרים יקירי, אבל דעו לכם שעבורי, היה זה חורבן ממש. הייתה זו אמירה חד משמעית, חדה כתער ובהירה עד אימה, עד כמה איני חשוב לכם. נכון, כל גרעין חייב לחתוך בשרו, וההחלטה אינה קלה ולעולם כואבת (ואינני היחיד שנפגע ודי לחכימה...) אך לא היה בעובדות אלה כדי לנחמני באבלי.

הייתה לגרעין עוד הזדמנות אחת גדולה 'לכפר על חטאו' וזאת, על ידי שמירת קשר אמיץ ואוהב עם "אחוזיו" אבל דוקא כאן, התגלה הרקבון מבית והכשלון הקולוסאלי של "גרעין מוריה".

גרעין זה, טופח שנים רבות להיות השבט המוביל בארץ בין בני גילו, פונק על ידי טובי המדריכים והקומונרים ויועד להיות סמל להגשמת האידאה של התנועה. הפנינה שבכתר. אני יכול עוד לשמוע את הרחש העובר במחנה הארצי עם הגיענו ביום הראשון: "מוריה ירושלים הגיעו", הערצה ממש! ולמעשה, כל האנרגיות שלכאורה התקיימו בשבט, הוזרמו אליו מבחוץ וטיפחו חזות ש'כאלו' כשלמעשה, בתוכו פנימה, כמעט ולא היה שלד שיתמוך בגוף רפוי זה. כל זמן שהשבט, ולאחריו הגרעין, פעלו כמסגרת בתוך מסגרת, התמונה נראתה מושלמת, אך ברגע שהוסרו התומכות, התמוטט הגוף למרכיביו החלקיים, לפרטיו העצמאיים ולאינטרסיו האישיים.

ברגע שהלכנו לקורס מכי"ם, לא ראינו אתכם יותר. לא באתם לבקר ולא שלחתם נציגים לטכס סיום הקורס. לא קיבלנו מכתבים, לא טלפונים ולא חבילות ואם לדייק, אני זוכר חבילה אחת שנשלחה אלינו אחרי שלשה חודשים. אחת! הקשר אתכם היה תלוי כולו בנו. אם טרחנו לוותר על שבת בבית כדי לבקר בהיאחזות או אח"כ במשק, אז כרגיל: "ברוכים הבאים ואהלן וסהלן" אבל איזושהי מחווה, ולו הקטנה ביותר שתמחיש, שאולי אנחנו גם חשובים לכם? מעניינים? משהו, וכלום.

בדיעבד, "האלהים חשבה לטובה", ואחרי קורס מכי"ם חורפי וקשה במיוחד, התחלתי קריירה צבאית נפלאה שהוסיפה ותרמה לי רבות לאשר אני היום. לא יכולתם לתת לי מתנה טובה מזו, אך לעולם אזכור לכם, שהיה זה "למרות" ולא "בגלל".

השנים חלפו והכעסים הפנימיים התעמעמו וכמעט שנעלמו אך משהו גדול וקולסאלי בכל זאת נשאר (והוא כנראה הסיבה לכתיבת מכתב זה). מחקתי אתכם מסדר יומי, ממחשבותי ומכל מהלך או רגש בחיי. הפסקתי להתעניין ולשאול ובעיקר, להרגיש. אני לא אוהב אתכם אבל גם איני שונא. אתם פשוט לא כאן יותר.

אני לא מתנשא ולא רוצה לכוז. אני מעדיף את האדישות. האם עלי לסלוח? סלחתי לכם מזמן. הבנתי והפנמתי כבר מזה עידן ועידנים שבצעם ראיתי בכם הרבה יותר ממה שהיה קיים למעשה והביטו בעצמכם, מה באמת נשאר מהגרעין? איפה ההגשמה? מה נשאר מהחזון? מה נותר מאותה תמימות נעורים? ומה נותר עוד בכם שיש להתגעגע אליו? ועל שמירה על קשר שהתפוגג כבר אז, אין היום מה לדבר.

ובכוא יום חגכם בו תפגשו, תשוו כרסים וקרחות ומספרי ילדים ונכדים... תבדקו מי הגיע למנוחה ולנחלה, מי רק למנוחה ומי עדיין טורח על נחלתו... תעלו באוב חוויות ישנות מההיאחזות והקבוצה, תאירו פנים לכאלה שלא ראיתם 30 שנה, תחליפו כתובות ותבטיחו לשמור על קשר במייל. תשירו את "שירו של צנחן" ואת "בשמלה אדומה", תסבירו לבן/בת זוגכם מי היה פלוני ומה עשתה אלמונית ותסכמו בסוף הערב "שהיה ממש נחמד" ו"כדאי אולי לעשות את זה שוב פעם" ... פעם, אולי... ביום זה אייחד גם אני קצת זמן לחשוב עליכם כפי שאני רוצה לזכור אתכם באמת.

זכרונות מאותם שנים שעדיין היינו הבטחה כל כך גדולה, שנות התיכון עד הגיוס, את הנערים יפי הבלורית והנערות אדומות הלחיים, פרופי חולצה ומסונדלים, כובשי הארץ ואדוניה, חוקרי כל נחל, נקיק, גביון וקיקיון, חדורי מוטיבציה, אידאלים ורוממות אל, מגובשים, חברותיים, נושאי בעול, חניכים ומדריכים וכקבוצה - מופת לכל רואיה. אזכור כל אחד ואחד מכם (טוב, יש לי רשימה למקרה ש...) מאז שהיינו 'עוללים', בני טיפוחים' ועד לשניות האחרונות טרום המימוש, אחי ואחיותיי, גיבורי התהילה.

מעשה בבית כנסת אחד, שהיו מתפלליו הולכין ומתמעטין, מי מתוך שהשתעמם ומי מתוך שקפצה עליו הזיקנה ותש כוחו מלהשתתף במניינים באותו המרץ כבעבר. הילדים גדלו, עזבו את הבית ואת הסביבה ולא קמו אחרים למלא את מקומם. צעירים שנקלעו בשבת זו או אחרת לאיזור, לא מצאו בבית כנסת זה ענין מיוחד וכך הלך המקום והצטמק. מיסי הוועד והתרומות, הצטמצמו מטבע הדברים גם הם, כי פחתו התורמים, וכך, רק הואץ התהליך כשלעזיבת המתפללים מצטרפת גם עזובה, ליכלוך, קירות שלא נצבעו שנים, מנורות שרופות וסטנדרים רעועים.

התמעטות הקהל לא השפיעה למרבה הפלא על קירוב הלבבות בין הנשאים אלא דוקא להיפך. בכל מניין, חג שבת ומועד, היו המתפללים מביטים סביבם, סוקרים את הספסלים המיוממים ואז נועצים מבט חשדני במתפלל זה או אחר כאומרים "אז מה? אתה הבא בתור?" "רואים עליך שכבר פגעה בך קדחת העזיבה", "מה? לא טוב לך?" "ובעצם, מה אכפת לי?" לך למקום אחר, אין לנו חפץ בבוגדים מסוגך". קירוב לבבות אמרתי ולא לכך באמת התכוונתי אלא למעין גיבוש פנימי המאחד אחים לצרה משותפת.

היה עניין אחד שנותר בכל זאת טהור וללא מתום והוא "הכיבודים והתפקידים". כל מניין וכל ברכה, כל קריאה וכל תפילה וכיבודה עימה. 'פתיחת ארון', ה'אנעים זמירות', המעבר לפני התיבה והחזנות, שבת ה'יורציד' והעליות, פתיחה, הגבהה וגלילה, הפטרות מיוחדות כמו "שבת הגדול" או "הפטרות שבת נחמו", 'קדיש יתום' ו'חתן תורה', עלייה ל"הגומל" ובריתות, בני מצווה, נישואים ו'זכור'.

ריבוי התפקידים והכיבודים מול מעוט המתפללים, גרם לכך שלא פעם זכה מתפלל זה או אחר אפילו בשני תפקידים בשבת אחת. פתיחת ארון וגלילה למשל, עליה ל'לוי' ו'חזנות מוסף' יחדיו, הכרזה על 'כהנים' ורחיצת ידיהם טרום עלייתם לברכה או גבאות בקריאת התורה ושירת 'אנעים'. וגם, ולמרות כל זאת, לא היה בשלל הכיבודים לפתות ולהשאיר את חברי המנין יחדיו וההתדרדרות נמשכה. על המניין הקטן משלו/ניצחו, החזן והגבאי הקבועים שנשאו בעול כל המטלות הרבות, ומתוך שכמעט ולא נותרו מתפללים, נאלצו גם הם לא פעם, לשאת בעול הכיבודים.

הגבאי, היה גם הקורא בתורה, החזן, וגם 'העשירי למנין'. הגבאי היה גם האחראי על איסוף התרומות ומיסי הוועד והיה זה הוא שבחר את העולים לתורה על פי תרומותיהם ומרבי הנדבה. החזן, היה לפעמים נוטל לעצמו את תפקיד הילדים ומתוך שלא נמצאו שכאלה, היה זורק את הסוכריות ב'מפטיר', ואז זוחל בשקיקה על הרצפה ואוסף אותם שוב אל כיסיו התפוחים ולבסוף, אוכל אותם בעצמו...

והגיע היום בו מצאו עצמם החזן והגבאי לברם, מחלקים את כל המטלות, התפקידים והכיבודים בין שניהם בלבד מבלי שימצאו מתפללים נוספים לחלק אתם את השלל וגם מצב זה לא האריך ימים.

יום אחד, בתקופת 'שלושת השבועות', בשבת שלפני תשעה באב היה זה כמדומני, נתגלה ביניהם ויכוח, למי משניהם מגיע העלייה של 'אחרון' לפני מפטיר. החזן היה בטוח שהגיע תורו בעוד הגבאי מוכן היה להשבע שכבר זמן רב, מנסה החזן לנכס לעצמו את העליות כולן. נעלב החזן, קיפל את טליתו בקפידה, סגר סידורו, נטל את מעילו וטרק מאחוריו את הדלת.

הביט הגבאי כה וכה, היסס מעט אך מייד התעשת גם הוא, קיפל את כלי אומנותו, כיבה את האורות, נעל את הדלת מאחוריו ובלי לנשק למזווה, השליך את המפתח לתוך תיבת הדואר הקטנה הצמודה לדלת הכניסה והלך לו...

החלום של רעיה

... "הייתי עם החברה של השיאצו ועוד רבים מהמטפלים של רות מיום שלישי אחה"צ ויום רביעי ודברתי עם אחת שנורא בכתה כי החבר שלה עזב אותה. ניסיתי לנחם אותה ולעזור לה למצוא אותו או לדבר אתו.

הלכתי לחפש בים. ב'כניסה' (או בתחילת המסלול), עמד עץ גדול, ("הוא דמה לשיחים שליך הבית שמטפסים על הקיר ופורצים דרך חלון המטבח למרכזו") והיה אפשר ל'פתוח' אותו כמו תריס. יכולת לקלף את הקליפה שלו ולחשוף את גזעו או למשוך כעין סרט בד של תריס ואז היו יוצאים מתחתיתו, נמלים.

גם כתוצאה ממשיכת וחיפית קליפתו, יצאו נמלים. הלכתי על שפת הים והיו המון אנשים אבל לא הכרתי אותם ואז ראיתי את הבת של נאנה ישנה על החול ולידה התינוק שלה. (הסבר מקומי: מושפע כנראה מפגישה שהיתה לנו בבקר שבת, עם נאווה כהן וכתה המתנחלת עם שלשת בניה הקטנים ותינוק שמן בעגלה, עם ראש גדול במיוחד) היה שם גם ארגז מקרטון ומצאתי את עצמי, מכינה בעזרת מספריים, כמין עריסה לתינוק. חשתי שאני מגינה, מלטפת ומרגיע אותו אבל אז התעוררה הבת (אמו) ואני הלכתי חזרה.

על החוף עמדה המספרה שאני מסתפרת שם ונזכרתי ששכחתי שם את הפאה שלי (בעקבות בקשתי לפירוט: פיאה ארוכה כמו של הדס, עם תלתלים - לא דומה לשיער של רעיה היום או בגיל המקביל להדס, בשעתו). המספרה היתה שייכת לאחת שקראו לה ליאורה (הסבר: יש משמעות לשם - לי-אור וכן, ליאורה היא מטפלת נערצת על רעיה שגם התמחתה בטיפול בדמיון מודרך תחת שרביטה של קולט האגדתית), אבל ידעתי שזה לא שמה ולא זכרתי איך קוראים לה. שאלתי אותם (היה לה עוזר - אני לא זוכרת איך הוא נראה או איך קוראים לו) אם הם מצאו את הפיאה שלי והם הלכו לחפש.

תוך כדי שאני ממתינה להם, ראיתי על אחד המדפים, מגברת גדולה וזיהיתי שהיא שלי, (הסבר מקומי: לאחרונה היה נדמה לרעיה שמגבות גדולות בבית נעלמות. היו חמש ונותרו שתיים...) ואמרתי להם את זה.

בנתיים הם חזרו ואמרו שלא מצאו את הפיאה אבל הם המשיכו לחפש בנוכחותי ופתאום ליאורה שלפה מעיל שחור שעל ה'קפושון' שלו היו מן סילסולים שנראו כמו השערות של הפאה. זיהיתי שהמעיל שלי ואמרתי להם את זה אבל הם לא הגיבו. פתאום בא העוזר ואמר שהוא מצא בים את האריזה מהקרטון שהכנתי קודם. אמרתי להם: "לא תאמינו לי אבל גם זה שלי ואני הכנתי אותה". הם נראו חשדנים ואחרי כמה זמן הם הזמינו שוטר.

השוטר במקום לחקור אותי, התחיל לחקור את ליאורה לאן נעלמה הפיאה ולמה היא לא מאמינה לי ומה זה כל הקלפטומניה הזו ומאין המחשבות שכל הפריטים האלה שייכים לי? ניסיתי להסביר לשוטר שהוא צריך לחקור אותי ולא את ליאורה ואני זו שצריכה להחקר על כל השאלות האלה. וכאן הסתיים החלום. והפירוש? נו באמת...

איפרגן, לא מפרגן

...”יש לך הר של סבל ואת לא אשמה. את סובלת ואת לא אשמה. את חיה בעבר. יש לך טראומות שחווית בעבר אבל את לא מסוגלת להתמודד עם ההווה כי כל הזמן הטראומות מן העבר לא נפתרו. עד שלא תפתרי את העבר, את לא תהיי מסוגלת להיות מאושרת. חסר משהו באנרגיה שלך שמסוגל להתמודד עם העבר וכך, כל העבר שלך מצטבר ואין לך כלי כדי להשתחרר ממנו... מאז שאת תינוקת. זו לא הבעייה שקרתה לך עכשיו. אין לך מערכת ריפויית מסוימת... האיכות לשקם לבר. אני יכול לעזור לך. את לא מאמינה באף אחד. את לא סומכת על אף אחד. אין לך מנגנון שיכול ואני יכול לתת לך את הכוח להאמין. אתן לך את הכלי שיאפשר לך להאמין. את צריכה להתפרק לגורמים ולבנות הכל מחדש. את צריכה להיות מסוגלת להיות בהווה. את חיה בעבר כל הזמן.”

(נו, תגידו בעצמכם, האם הטכסט הזה לא נשמע כמו מניירה שניתן להגיד לכל אדם שני, שבא לבקר אצל כבוד הרב? ושימו לב כיצד מפרקים את האדם מהגנותיו ומעבירים אותו לצד הרצוי. ואיזו רמה ורבלית גבוהה, לפנינו אורטור ענק, בחיי, להסיר את הכובע!)

”אני מוכן להרוג בשביל פרס נובל לשלום”

”ההוכחה הבלעדית שחייזרים אינטליגנטים אכן קיימים היא, שהם מעולם לא ניסו להתקשר איתנו”

”אם לא הצלחת בנסיון ראשון, כנראה שצניחה חופשית זה לא בשבילך”

"לבנות סניף בני עקיבא במושב שלווה", זו המשימה שאותה יש לבצע תוך תכנון קפדני, פרוש על פני מרחב זמן קצוב ובאמצעים דלים ולכן גם, ממוקדים היטב.

להגשמת משימה זו, מונו מספר מבני כיתתי ואני בתוכם, שביעיסט בשיבת "אור עציון", עול לימים, חלק סנטר, ביישן ומופנם (בעצם, שוויצר לא קטן המסתיר מאחורי "הרעש" את פחדנותו הטבעית) אך בעיקר, שליח, אנוס על פי הדיבור.

יום שישי בין ערביים והאוטובוס האזורי פולט אותי על צומת כביש 'קסטינה-באר שב-שלווה', בגדי השבת הצחורים, נדבקים לגופי מהחום והופכים ליציקה אחת של בד-זיעה-גוף. בשמאלי שקית פלסטיק ובה שני עופות מטוגנים ארוזים בנייר כסף, ערובה לטבחית הישיבה שחניך זה לפחות, לא ימות בשבת ברעב, על גבי תרמיל ובו סט בגדים נוסף, טלית, סידור, חומש וספר קריאה ובידי הימנית אני ממולל כרטיסיה מזוהמת.

מולי מתנשא שלט קק"ל מנוקד כולו בחורי ירי מכדורי רובה והמכריז, 'שלווה'. כנראה שהחניך הצבאי המעולה שקיבלו אלה מבני המושב המשרתים בצה"ל, פעל היטב את פעולתו והם לא שכחו את הפקודה: "חייל, בכניסתך וביציאתך את הבסיס, אל תשכח לפרוק את נשקך".

הצומת כולה נדפה ריח פגרים עז (ואולי הייתה זו דרכם של המושבניקים לסמן טריטוריה?). על פני הגבעות הנמוכות נישא הריח הכבד מלווה ברחש זמזום הזכובים השחורים ועטף את המבקר כמו שמיכה מהבילה. שני פגרי כלבים נודדים, שכבו סרוחים בצידו הכביש, ירויים, מנופחים, רוחשי רימות וחשופי שיניים, ארובות עיניהם הריקות נעוצות כך כאומרים: "... הי חבר, הגעת לשאול! כאן אפילו קרברוס אינו שומר יותר! קרוביו נטבחו למשוכת דיירי השאול ואתה שבאת מלמעלה ובלבך חזון, אבד תקווה! עיניך הרואות, אין כאן תוחלת!"

דידיתי לאיטי בכביש המוליך למושב, מתנער מקבלת הפנים ומכוון את ליבי לקבלת שבת. בתי הסוכנות של המושב, נראו לי פזורים ומבודדים ללא סדר או תכנון, כעורים למראה וכמעט ללא ירק או גינון ראוי. פה ושם ראיתי עצים אפרפרים ודלים עזובים למאמציהם להאחז בחול. יצליחו? שיערב ויבושם להם, לא יצליחו? למי בכלל איכפת ואני, שחינכוני על מעגלי קשר, אהבה ואכפתיות (הורים, ילדים, חיות, גינה, טבע, חברה), חשתי ביתר שאת שכאן לא יועילו לי כל גינוני האשכנזיים.

"הקש על דלתות, דבר, שכנע והזמן ילדים לבוא ולהשתתף בפעולות שאתה תתכנן - easier said than done כדי לעשות וגם להצליח, הייתי צריך להיווצר מחומרים אחרים לגמרי מאשר החומרים שמהם נוצקתי.

תחושת שליחות, אמונה חזקה ותמימה, חוסר ציניות ובד"כ גם חוסר חוש הומור, בכל אלה, לא רק שלא בורכתי אלא שאפילו בזתי להם בסתר ליבי - שמתם כבר לב לעובדה שמרבית המנהיגים הבכירים שלנו הם למעשה יבשים כעץ? חכמים? אולי, מניפולטיביים ותככנים - ודאי, אבל מצחיקים? בעלי יכולת לביקורת עצמית? המסוגלים לקחת את עצמם גם בקלות ולא רק ביהירות תהומית? מתי שמעתם בדיחה משרון או מפרס? מתי קלטתם את עמיר פרץ מתייחס אל עצמו ב-understatement?

וכנראה שזה כלל חשוב במנהיגות - קודם כל, עליך להאמין במסרים שלך ובחשיבותם וכן בכוחך לשכנע בם את הזולת, ואני? מה בעצם הייתי אמור להעביר לבני הנעורים מ'מושב השלווה'? האם את רוחו המרדנית של אבי התנועה, גדול הכחמים, רבי עקיבא שטעה לתמוך במרד בר כוכבא שהביא בסופו את החורבן המוחלט על היישוב היהודי?

או אולי לטעת בהם מקצת מהרומנטיות של מבחני האומץ של תלמידיו של אותו הרב שהיו קוטעין את בהונות ידיהם כהוכחה לאומץ ליבם? ולחילופין, משברים זרועותיהם בנסיון לעקור(?!?) ארזים (עץ נדיר, ותחשבו על זה - לא יעלה על הדעת שבן אנוש יכול לעקור עץ ארז בוגר. אם כך, יש להסיק שהיה מדובר בשתילי ארזים רכים אותם ניתן לעקור בנקל, ועתה תארו לעצמכם את המחזה - תלמידי ישיבה דוהרים על סוסים, פאותיהם מתנפנפות, שפתותיהם ממלמלות תפילות תחינה ומילות עידוד ואז בתנועה אחת, הם נלפתים על עץ הארז הצעיר ו... הסוס ממשיך בדהרתו והתלמיד נשאר דבוק על העץ המיטלטל - עוד לוחם בפוטנציה לא התקבל לשייטת, א, סליחה, לחוג מתאבדי בר כוכבא... אכן מסרים ראויים ובמיוחד, לילדי המושב שעל חיבתם לעצים כבר הרחבתי.

והייתה כמובן האלטרנטיבה. לשחק אתם, מישהו לרוץ איתו ולהוציא אנרגיה, לפתותם בסיפורים ובציזבטים, בהבטחות לפעולות, בטיולים ובמחנות, להראותם את האור הגנוז אליו יוכלו להגיע לו יתמידו וכך יהפכו לחניכים רציניים עוטי המטפחת הכחולה ונישבעי בסמל. פשוט, לא? וכנראה שכך גם עשיתי כי הריני לפניכם, אחרי ששרדתי גם את זאת אבל ברור לי היום ששם בשדמות שלוה בשבתות של אחר הצהריים, בין ערביים, שבת אחר שבת, אם בכה ואם בכה, (יעני, במושבים 'עוזם', 'נוחם', 'אחוזם', 'כפר אחים' וכו' - נקודות רבות בחבל לכיש שכולם נראו "והתנהגו" דומה) שם הלכה והתגבשה בתוכי ההכרה שאני עובר על מישהו. או עליהם או על עצמי ואולי על שנינו ביחד.

המניפולציה הפכה לחברתי הטובה ביותר. למדתי לקרוא את הילכי הרוח של הקבוצה כקבוצה ושל הפרטים המוליכים אותה ולמדתי להטות את לב המנהיגים לטובתי ולשלוט בחלשים יותר. למדתי לעשות רושם כאילו באקראי וללא מאמץ או תשומת לב וליצור תדמית. למדתי להסתכל על עצמי מבחוץ ולנסות לאתר את טעויותי ולתקנן אבל הייתי מודע שהמטרה היתה הצלחתי שלי תחילה, ורק אח"כ, הצלחתם שלהם. היתה חשובה לי מאוד ההכרה ביכולתי, גאוות הורי, אחוות מורי ומדריכי והערצת חבריי.

תגידו, אז מה? כולנו כאלה, הרי אינך מחדש פה דבר, אתה מדבר על הכוחות הבסיסיים ביותר בטבע האנושי המניע אותנו - הרצון להיות מוערך, לא מספיק להיות בעל כבוד עצמי, ערכים ואישיות אלא צריך גם שהסביבה תכיר ותוקיר על כך. "חברה, משהו ראה אם הגיעה כבר המשאית עם הפוליצר?"

אלא שאני לא מרגיש שזה כל כך פשוט. נראה לי יותר, שמדובר כאן בשלב נוסף בהתפתחות הנער, מבחור לבוגר, מדובר בשלב המאבק למציאת מקום של כבוד בשכבת הבוגרים, תהליך שבו יש שלבים אך יש גם סיום, ואני לא מרגיש שסיימתי!

הדרכה בסניף ירושלים והדרכה במושבי לכיש, הדרכה כמ"כ והדרכה כקצין וטיפול בשלבי הקצונה הזוטרה, את כל אלה עברתי כשאני בודק את 'גבולות הגיזרה' ולא פעם חורג מהם בצורה מסוכנת ופועל על סיפם ובאזור הדימדומים. כשהצלחתי, נהגתי בג'יפ ללא רשיון בפועל, במשך חצי שנה (!) וכשכשלתי, הלכתי לכלא על מאבק חזיתי במג"ד. כשהצלחתי, נבחרתי לקצין מצטיין, מחלקתי צויינה לשבח וקודמתי מעבר לפז"מ וכשכשלתי, לא נבחרתי כמ"פ על סעיף "חוסר רצינות מספקת".

וכך המשיכה לה אותה דינמיקה גם לאחר השירות הצבאי. הטיול ההרפתקני (ולא חשוב ה'מקום', חשוב 'הכיצד'), החברות, היחס לחברים, להורים ללימודים וככלל, לכל הסובב. הייתי במרכז וניסיתי להניע את הסביבה לפי דרכי. לא היה חשוב לי כלל שיסכימו עם דרכי ושיטותיי ובלבד שלא יפריעו. בתפישת זו, יש מעט מאוד מקום לזולת. נכון, כדי להתבסס בחברה, יש לפעול על פי מערכת סבוכה ומורכבת של חוקים וכללים אך תמיד גם ניתן לעקם אותם מעט לצרכיך האישיים ומאחר וגם הסביבה דומה לך ואינה מושלמת, בד"כ יסלחו לך על חטאיך ויתפשו אותם כאנושיים. אנושיים במובן של מאבק מתמיד בין הטוב לרע, בין הערכי לתועלת, בין העצלות למעשה ובין החשיבה לטמטום.

...ובכל זאת אחרי כל כך הרבה שנים ניתן לאמר, שלמדתי משהו אחד בלבד (זכורה לי תקופה קצרה בה הצטרפנו, רעיה ואני, ל"שיטת אדלר" בהורות. אחרי 3 חודשי ברברת, כאשר הגיע שלב הסיכום נאמר לנו ע"י המנחה שבכל שיטת אדלר הגדולה אין, ולו כלל אחד או מסקנה דפניטיבית אחת פרט לזו "שכשהילדים רבים, אין להתערב"! נו באמת...). והוא: "מעשיך יקרוך ומעשיך ירחקך" - פעם חשבתי שהבנתי את המילים ואילו היום אני מרגיש שאני מבין את המהות. (פרופסור ישעיהו ליבוביץ טוען וחוזר וטוען, שמהות המושג להיות יהודי הוא "עבודת ה'.... בפועל, ביומיום, בכל שעה". לא על דעותיך הפילוסופיות, האמוניות או הערכיות תיבחן אלא על המעשים. לא בכדי אמרו ישראל נעשה ונשמע - רק דרך המעשה אתה יורד לעומקם של ההחלטות והתפישות. אם רק תדבר, ישארו הדברים לעולם תלויים בחלל האויר ללא ממשות).
אומנם גישה ואמירה זו, היא דתית במהותה אך אמיתותה פורצת את מעגלי המשמעות הצרים והיא חלה על כל ההתנהגות היומיומית של כל בני האנוש כאשר הם...ואני בתוכם.
...אתם הבנתם את זה 'ברוך'? אז קומו ועשו!

בבית הספר של החיים, עלות שכר הלימוד קבועה. העניין הוא שיש כאלה שזקוקים להרבה יותר זמן לימוד ולכן הם משלמים הרבה יותר.

31.7.2002

"If i'll tell you, I'll have to shoot you!"

משפט היתולי אך עם רמת תוכנה גבוהה ביותר! זו גם אחת הסיבות מדוע אני יכול לכתוב את כל שרוצה אני לאמר...

בסיפורו של בלעם (סיפור בעל עשרות אספקטים מופלאים), אנו עדים לתופעה מעניינת. אלהים הכל יכול, עושה מאמץ עילאי למנוע את בלעם מללכת לקלל את ישראל. נסיון שנכשל בסופו. בלעם הולך למרות הכל.
זה אותו בלעם שעליו נאמר בתורה: "הן ידעתי את אשר תקלל יקולל ואת אשר תאור יואר". האיש ניחן ביכולת לקבוע גורלות ועתידות של אנשים במוצא פה בלבד. האין זה 'אחד משישים' מכוחו של האל עצמו? ומדוע העניק האל עוצמה כה רבה לבן אנוש?
האם מדובר בסיפור זה, בנסיון של האלוהות לשלוט במעשיו של יצור כפיו שאיבד כל רסן? (ושימו לב למאמץ האלוהי: כ-3 אזהרות, סיפור האתון בדרך ולבסוף, ההתערבות בפועל במוצא פה הנביא) מן מוטציה שמעמדה מתחת לאלוהות אך גם מעל לאדם הרגיל. והמוזר בכל הסיפור הוא 'הפחד' האלוהי שבלעם אכן יממש את האיום וילך לקלל, וכאן נשאלת השאלה, כמה כוחו של בלעם גדול כל כך שאפילו האלוהים, יוצרו, חרד מהתוצאות?
כנראה שהפירוש הוא, שמדובר פה בתהליך טבעי המניע את העולם. חוק יסוד שנברא 'בששת ימי בראשית' ואין לשנותו, וכמו חוקים רבים אחרים, הוא מהווה 'גן' יסודי בהתפתחות והתנהגות האדם. הטוב מביא טוב והרע מביא רע.
למרות כל מאמצי האלוהים למנוע את בלעם מללכת לדרכו, הרי שבסוף הסיפור, כשבלעם שב למקומו, הוא מעניק לבלק את העיצה כיצד ללחום בישראל ולפגוע בהם במקום תורפתם ומייד אחר כך: "... ויחל ישראל לזנות בבנות..." וכו' - חטא הפעור המסתיים במותם של עשרים וארבע אלף מישראל.

כאן מדובר במוטיב הניתן לאבחון וזיהוי בחיינו היומיומיים. אם תקרא ספר-לא תראה טלוויזיה (טוב) ואם תשב עם חברים-לא תשתעמם סתם... (טוב?) אם תדבר עם החברים, דברים של טעם או לימוד לא תרכל, אם תעבוד לא תתבטל ואם תעשה לא תתעצל. (כתבו על זה כל כך הרבה שחבל לבזבז בנליזציה נוספת, ראה רק: "עת לבנות ועת להרוס עת לנטוע ועת לעקור וכו' שלמה קוהל) במקום בו נמצאת האהבה, נדחים הצידה כל שאר 'החוליים הרעים' וברגע שנחלשת 'עשיית האהבה' פורצים פנימה 'המזיקים' (בדיוק כמו גוף ברמות חיסון שונות) השונים.

ונרחיב. פה מדובר בעשייה ללא ליאות, מיום הולדתך ועד יום מותך. כושר גופני נרכש בקלות ואובד תוך ימים ספורים של חוסר פעילות ובדומה לכך, גם עולם הרגש. 'תפמפם' אותו והוא יתמלא, תזניח אותו והוא יתרוקן. ארעיותו וחוסר יציבותו של עולם הרגש שלנו, מצריך חיזוקים לאין ספור. בריתות וחוזים (מחתונה ועד לחיתוך האצבעות ושבועת הדם האינדיאנית...) דרך יצירת קשרי משפחה וכמובן גידול ילדים (התוצר הגנטי של לפחות 50% מעצמך...) קשרי עבודה ופרנסה (כלכלה) ויצירת תלותיות כזו או אחרת בזולת הבנויה על חוקי 'התן וקח'.

כל העניין נראה כל כך פשוט וברור שהוא אינו מובן למרבית האנשים כלל...

"דוגרי? דוגרי אני יגיד לך? אם לא בא לי אני לא עושה! נקודה!"

"הייתי רוצה שזה יבוא מבפנים, בלי שאחשוב על כך אפילו, ספונטני, יעני"

"כשאני רוצה אני לוקח"

"בא לי, לא בא לי" "בא א א א א" (בכי של ילד קטן - דומה? אה?) - ממש ילדותי!

חוסר הבנה או רצון להתמודד עם הסיבות והדחפים למעשינו. חוסר רצון להתבונן פנימה ולא רק החוצה, התבוננות שתוצאותיה לא תמיד יחמיאו או ירצו. התבוננות המעמידה דברים במקומם, (באופן יחסי ומוגבל כמובן) בפרופורציה ומעניקה להם מימד נכון (לפחות בנקודת זמן נתונה...) אלוהים אינו יכול (או אינו רוצה - חיינו הך) להתערב בחוקי היסוד המניעים את העולם והדרים בו. 'הבנתו' את התהליכים המניעים את הסיפור גורמת ל'פחדיו' האמיתיים - זוהי אליגוריה ו'תורת חיים' לדרך שעלינו לנהוג בבואנו לנתח, לברר ולהחליט כיצד לנהוג וזיכרו - אלהים לא יעזור כאן! אל תסתמך על מיסטיקה ושאר אין סוף הבלים שכל מטרתם היא להסיח את דעתך מהמהות - חשוב, הבן (רוצה להעזר בזולת? אדרבא) וקח אחריות מלאה.

"האנפה האפור (הטעות במקור - הסיפּו) בעודו עומד ללא נייע, מביט ניכחו בהתקפתו הסילונית של העיט, נמצא למעשה 'במודעות שקטה'. העיט, הוא הנמצא במסלול התרסקות, שבוי בבליסטיקה של עצמו ומשתפד לבסוף על המקור החד של האנפה שכמעט ולא הזיזה את ראשה"

"To fight without fighting... almost"

גם מודעות היא סוג של עשייה

בין שאר המתנות שקיבלתי לבר המצווה שלי, קיבלתי גם מספר 'סטים' של מחזורים לימים הנוראים (זוכרים את ה'תפקידים' בבית הכנסת? אז אחד מהם היה גם, לקנות לחתני המצווה את אותה מתנה בנאלית קבועה).

מכולם העדפתי דווקא את המחזורים הקטנים כמידת גודל כף יד, בהוצאת 'אשכול' ובכריכת פלסטיק תוצרת 'כריכית מקווה ישראל' וזאת בגלל קלותם ונוחותם. דא עקא שמחזורים אלה סבלו מבעייתיות מה.

אולי בגלל הדרך הפרימיטיבית משהו, בה הוכנו לדפוס (צילום ממקורות שונים, תוספות הגהות ותיקונים, הוספת גירסאות, נוסחים ונסיונות להתחדש ולהתיישר לפי נוסח ארץ ישראל), יכולת למצא בהם את סדרת מספרי העמודים, חוזרת על עצמה מספר פעמים, (למשל, עמ' 1-87 ואז עמ' 1-123 ואז שוב, עמ' 48-200) וכאשר הופנית שוב ושוב, למצא את 'שיר של יום' בעמ' פלוני או את 'לאל עורך' ב'יוצר ליום א', בעמ' פלמוני, מובטח היה שלא תמצא את מבוקשך אל אחרי דיפדוף תזויתי בסביבות ה'איזור' אליו נשלחת.

קשה היה להרדם או לתפוס נמנמת בזמן התפילה בעת שמחזור 'אשכול' אחוז בכפך, שכן רגע אחד של חוסר תשומת לב, והופ, איבדת את החזן והקהל ושוב הדפדוף המהיר בנסיונות איתור בתקווה לשוב ולהתאחד עם חבורת המתפללים הדוהרת.

כמדומני, שכבר ביום כיפור הראשון לאחר הבר-מצווה שלי, כאשר הגעתי עם מחזורי 'האשכול' לתפילת נעילה, גיליתי בעייה קשה נוספת על כל מה שתיארתי להלן.

כנראה שהתערבבו להם הקונטרסים בכריכיה וכך, הפכה תפילת הנעילה לתפילת שחרית כאשר גם את חלק דפיה, לא ניתן היה לקרא בגלל טעות של הדפסה על הדפסה. (שנים אחר כך, למדתי לדעת שלתופעה זו קוראים: 'מקלטורים' שהשתרבו אל בין הדפים בשלב הכריכה).

היה ברור שהמוצר פגום ויש להחליפו מייד למחרת החג וסביר גם, שכמעט בכל חנות לכלי קודש, היו מחליפים אותם בחדשים גם אם אלה לא נקנו באותה החנות ממש. אבל, משום מה, אולי משום עצלותי, ילדותיותי או סיבות אחרות, מייד עם תום תפילת נעילה ועם הישמע קול התקיעה הגואלת שהביאה בכנפיה את ניחוח הקפה השחור ואת טעם העוגות שוברי הצום, מיהרתי לשכוח את 'אשכולי' הפגום ולהפקירו ככלי אין חפץ עד לתפילת נעילה של השנה הבאה.

בשנים הראשונות, כאשר הייתי מתעמת כל פעם מחדש, עם אלוהי מחד, ועם מחזורי חסר התועלת מאידך, וכל זאת ברגע השיא של המשפט השנתי, הייתי מתמלא רגשי אשמה איומים ונשבע, שלו רק יניח הבורא לנפשי החוששות להמשיך לשרוד בעולמו, ולו שנה אחת נוספת, מובטח לו שבשנה הבאה יפגוש צדיק 'תמים דרך' החובק אל ליבו, מחזור חדש ותקין.

אך לאט לאט בחלוף הזמן, החלה חודרת להכרתי אמיתה שונה בתכלית ששינתה את כל תפישת עולמי. בעומדי שם לפניו, שנה אחר שנה, כטוען בפני שופט ברגע מתן העדויות החשובות ביותר וטיעוני אינם עימי, משנתי אינה סדורה ומשפטי מגומגמים, אותיותי מקפצות ומרצדות וכולי ככלי פתטי מעורר רחמים בחוסר הסדר ואי ההבנה המספקת, מבקש על נפשי או לפחות מתחנן לדחייה של פסק הדין לשנה אחת נוספת, נדמיתי לי כעורך דין טרוד 'שלא הגיע מוכן למשפט'.

הקב"ה מצידו, קולט בהרף עין 'שחבל על הזמן' וכך אי אפשר לנהל משפט תקין וכמעט מחוסר ברירה, עליו להסכים לדחייה במשפט המתארך, עד שיושג הסדר הנכון והמשפט יבוא לידי גמר. חולשתי הפכה ליתרון ומאחר שבתוך תוכי אני חש, שעדיין איני מוכן לשלב ההוכחות ולפסיקה שתבא אחריהן, הריני זוכה כך בזמן שאול מן ההפקר.

אינני יודע אם הוצאת אשכול עוד קיימת והאם הורישוה בעליה לבניהם אחריהם ואם עדין עומדים הם בקשרי מסחר עם אותה כריכיית 'מקווה', אך ברור לי שבלי שהתכוונו לכך אך בזכותם ובזכות טוב מעלליהם, זוכה אני באריכות החיים המופלאה שלי. אמן ואמן.

"תחיה כל יום כאילו הוא אחרון ובאחד הימים גם תצדק"

"שתיית קפה מונעת שבץ וזה עבד גם הפוך, שבץ מונע שתיית קפה"

12.1.2003

... ולפני יומיים התקשרה בתיה חמילבסקי לרעיה ובקשה פרטים ל"ספר מחזור" וכמו כן הודיעה שהמפגש יהיה במאי - נגמרו ההתלבטויות, אנחנו בחו"ל!!! ניצלתי!

"אני בחיים לא שוכח פרצופים, אבל במקרה שלך אני אשמח לצאת מן הכלל"

"אני מתפשר ומתפשר עד שאני משיג את מה שאני רוצה"

"הבחנתי בכך שאנשים שמאחרים, תמיד נראים עליזים יותר מאשר האנשים שחיכו להם"

טוב, אז מה היה לנו? כנראה כבר היה לנו הכל! השלמנו סיבוב של מאה ושמונים מעלות בחלק מהתחומים ובאחרים, אף 360 מעלות. גיל חמישים הגיע ואתו גם העת לסיכומים. קריירה מקצועית? כנראה שכבר לא תשתנה רבות. העיצוב הגרפי על גווניו, מספק לי ענין מרבי בתחומים רבים החל מהעיצוב עצמו, מתן פתרונות הולמים לבעיות שונות, מפגש עם כל קצות הקשת של הנושאים הנדרשים לשרותי עיצוב, מפגש עם כל סוגי הלקוחות, מהפדנטים, מהמפרגנים, מאלו שזקוקים ל"אוזן" או ל"כתף" ואפילו ל"יד מלטפת", ועד לאלו "שיודעים בדיוק מה הם רוצים", אלו שלא זקוקים לכלום פרט לשירות ספציפי מוגדר ביותר ובל נשכח את הרמאים, המזמינים עבודה לצורך סיפוק אישיים ללא שום כוונת תשלום, או כוונה אמיתית להביא את הפרוייקט לידי גמר.

ולא פחות מאלף הוא, העניין המתחדש במפגש עם לקוח חדש, דרישות חדשות והגדרות מטרה שונות מעבודה לעבודה. בחרתי במקצוע נפלא.

מתעשרים ממנו? חד משמעי - לא! ובודאי לא בקונסטלציה שבה אני מתפקד, אבל בהחלט ניתן ל"חיות ממנו טוב", לשתף את האשה, ליצור עולם משותף לשנינו ולהפיק מכך הרבה מאד. כבר אמרתי פעמים רבות, שמעצב גרפי הוא כעין "גישה" מודרנית. מעט על הכל. מחינוך דרך אקולוגיה. מאומנות דרך תעשייה ומסחר. מפרסום פוליטי לפרסום מוצרים ומתדמיות ועד קטלוגים אומנותיים, ממוסדות דרך גופים סקטוריאליים ועד פרטיים. הכל בכל מכל כל, אך בסופו של דבר - די שטחי.

השיווק הרעיוני/מסחרי המתרגם לאמצעים ויזואליים, ורבליים וחושיים, מנסה מטבעו לגרות את רמת הקליטה הראשונית ביותר של המשתמש/לקוח, ולכן מטבעו, הוא חלקי ולא מעמיק. שום פרוספקט אינו עבודת דוקטורט, שום סמל אינו מקיף את מלוא המסר שהלקוח רוצה להעביר בו ושם דיסקט מולטימדיה או מצגת, אינם כוללים את מלוא המסר.

מתסתכל? לאו דווקא. אולי השטחיות היחסית, היא זו המאפשרת התפרסות על מרחב ויזואלי/רעיוני גדול במיוחד. הבנה והגדרת קהל המטרה לכל פרוייקט ופרוייקט, מצריכה הבנה בסיסית ומפשטת ב"פסיכולוגיה בגרוש", בסוציולוגיה ובתקשורת. השיווק בחו"ל אינו דומה לשיווק בארץ בדיוק כפי שאירופה אינה דומה לארה"ב. קהלים שונים, שפות ועולמות תרבותיים המשיקים רק בחלקם. על המעצב להיות רחב אופקים בצורה בלתי רגילה ולהתעדכן השכם והערב ולא, ימצא עצמו מהר מאוד טועה ומטעה ולחלוטין לא רלוונטי.

העבודה המתמשכת והחיכוך הבלתי פוסק עם "המקצוע", יוצר מטבע הדברים תפישת עולם עיצובית מגובשת. על "כיצד"? "באלו אמצעים", "באילו שפות", כיצד לתמחר, לתקצב וכיצד לרכז מאמץ כדי "להגיע".

עיניין מקביל לענות בו הוא, "כיצד לנהל משרד"? "החיים עם שותף", יחסי עבודה וגם ידידות עם העובדים, ניהול משכורות בצמוד לתנודות השוק, הוותק ומצב הרוח... ניהול לקוחות, יחסי ציבור, שיווק עצמי ופרסום, גביית חובות ובקיצור... עולם מלא, ואם עלי לסכם את התמונה עד כאן - הבחירה בתחום זה, הייתה עבורי מוצלחת ביותר!

"תשעים ותשעה אחוז מעורכי הדין, מוציאים שם רע לכל השאר"

משהו שנחרזו לי במח תוך כדי נסיעה בוספה בבוקרו של פיגוע:

והיה אור גדול

ורעש ושקט

ומלאכים קטנים מפוחמים

השיבו איש לבוראו,

אלוהי הנקמות,

ואיה אלוהי הסליחות?

ויהי בוקר ויהי ערב

וירד הלילה לנצח.

ומשהו עצבני שכתבתי ביום השלושים לדני כהן, תחת השפעת דרשת הרב הראשי המפלצתי, הדמוני, שאף פעם לא היתה לו, וגם כנראה לא תהיה לו הרגישות הנחוצה לדעת, כיצד מנחמים. שדיבר אתנו כדבר אל חיילים בני שמונה עשרה ושעשה בדרשתו מין 'סלט ירוק' מכל מורשת ישראל גם יחד.

להלן מרכיבי הסלט: אלימלך בר-שואל, רבי עקיבא, אלישע בן אבויה, אהרן הכהן, אברהם ויצחק, אגדות חז"ל, שואה וצבא. יעקב ולבן, אליפז, נצח ישראל, חברון והשבטים. ולבסוף גם קורט יתומים עם קמצוץ יאוש קורצ'ק ולקינוח, אויבינו בכל הדורות הקמים עלינו לכלותינו. - פיחס.

(... האם לא הבטיחו לנו שפשוט נשב ונלמד משניות לזכרו? אז כתבתי לדני כך... ואיתו ומשפחתו

הסליחה)

על משמרתו נפל חלל,
תהום ניבעה בלב קהל,
"הבן הסבל לא נוכל,
עלום, נסתר, תוכנו נפתל".

נשאו הוריו נפשם אל על,
קידוש ה' על שפתם דל,
"איכה עקדת ותוכל?
ובכשרנו הסנה אוכל!"

"קורא דורות הולכתנו שולל,
הן עוד בהיותו עולל,
דינו חרצת, עתידו קולל,
ועל צהל בחרותו נסתם גולל".

אז האזינו היטב חירשים ועיוורים,
האין סוף לטמטום, לכהיון החושים?
למסע ההטעיות, לעיוות העובדות,
לריפיון הידיים, לתלות באחרים?

לאמונה העיוורת בצידוק הדין,
למצעד האיזולת להחבאות אל כלים,
"אלוהי הסליחות ואב הרחמים",
האומנם? ...או הודו נא:
דמדומי האלים! (או: פטפוטי ביצים!)

אם ה'דאוויץ' הוא חלק בלתי נפרד מאיתנו, אז שלומי הוא אלוף ה'סופר דאוויץ'. לא משנה עד כמה השתדלנו והזענו, שלומי נמצא תמיד בדרגה אחת לפחות לפנינו. בשנות העשרה, כאשר היבוא של כלבים גיזעיים ו'דוברמנים רצחניים', 'דקלים' ארוכים עצובי מבט ו'טריירים' כתומים, הפך לטרנד, נהנו רבים מאיתנו להסתובב בגאווה עם הכלאות מפוארות בעלות 'פדיגורה' של לפחות חמש עשרה דורות לאחור. בו בעת, התהדר שלומי בסמרטוט שעיר, ללא התחלה וסוף מוגדרים, שהזדחל על ארכובות זעירות וציין נביחות בקול חלוש. לא היה די לו לשלומי שהיצור היה תוצאה של אונס קבוצתי של כלבה כנענית מעורבת וכמובן, בעל אופי שקט ובלתי מזיק בעליל, הוא הוסיף וקשר אותו אליו בחבל כביסה משומש תוך שהוא משסה אותו בעוברים ושבים בפקודות: "שכ'תו בובי"! היצור היה שולח אז אל בעליו מבט מעונה מבעד לתלתליו כאומר: "מי?... אני?... אתה לא מבבל אותי במקרה עם מישהו אחר?... ובכלל, אפשר לעבור לפלוגה אחרת?"

בצבא, כשכולנו הסתובבנו בדגמ"ח צנחנים, כומתה ארגמנית צרפתית, בעוזי עם קת מתקפלת ובנעלי פלדיום ש'כאילו' הוסרו זה עתה מגווית מחבל שהרגנו במו ידינו הגרומות, הקפיד שלומי ללבוש מדי ב' פשוטים ורשולים וכומתה סגולה מהבקו"ם. על החולצה בקידמת החזה, במקום שבו בדרך כלל נעוצות כנפי הצניחה, נותרו רק חמישה חורים כעדות אילמת המכריזה: "כאן בזוג החורים הראשון, אמורים היו להיות הכנפיים וכאן בזוג הבא, צל"ש הרמטכ"ל ואילו כאן נותר חור עבור 'אות השירות ההמבצעי' אבל מי אני הקטן שאתהדר בכל אלה...? כפי שאמרתי, יש 'דאוויץ' ויש 'סופר דאוויץ'.

ולא ילאה העט מלתאר את עשרות המקרים בהם "שלומי בנה את שלומי". כשנישאנו ו'עשינו' בין שלשה לארבעה ילדים, הוא עשה שבעה (מספר בעל משמעות מיסטית כמעט...). כשהסתפקנו בטיול משפחתי לטוסקנה ולפרובנס שבאירופה, הוא טייל באופניים מחוץ אל חוף בארצות הברית.

כשחגגנו בת מצווה לבתנו באולמי 'בון-טון' הוא תכנן וביצע אירוע בר מצווה מדהים באפיקו של נחל 'אשלים' שבערבה. כשתרמנו דם הוא תרם יום פעילות בבית החולים לחולי רוח בגבעת שאול. כאשר השתתפנו בהפגנות מול בית ראש הממשלה, הוא שבת רעב באוהל סירים על גבול המריבה. כשלחשנו הוא צעק וכשזעקנו הוא הרעים בשתיקתו.

ככל שהתבגרנו ו'התברגנו', הלך שלומי והתיילד במובן השמח של המילה. פעולותיו ופעילויותיו הופנו רובן ככולן לפעולות לטובת הכלל, עם לחבריו במילואים או ביישוב בו הוא גר, ואם לטובת סתם חלכאי ונדכאי העם ותמיד, איכשהו, תמיד, מגיע דבר פעולותיו לידיעת הציבור דרך העיתונות והרדיו... זוכר כל יום הולדת ולא שוכח גם לשלוח פרחים או עוגה. מבקר חולים, תומך באלמנות ומצהיל יתומים וכן מתרים הוא את כל מכריו למטרות נבחרות.

אט אט הפך שלומי ל'דמות גדולה מהחיים' וזאת עוד בחייו ולנו מקורביו לא נותר אלא לעקוב אחריו בהערצה.

לאחרונה, החל פלג גופו העליון של שלומי להשתנות. תפוחות משונות החלו להתעבות על קיבורות זרועותיו, ושיפולי צוארו וכתפיו. ציניקנים שביננו העירו, שלעת זיקנה החל כנראה שלומי לבנות גוף במכון כושר אך לנו שמכירים אותו היטב, ברור שלתופעה יכול להיות הסבר אחד בלבד: לשלומי צומחות סוף סוף כנפיים!...

1.5.2003

לדניאל איש חמורות

התרדוף נערות אחר חמישים?

ובעוד פיותכם, לועסים, גורסים, בולעים,
בנושא חדש נוכר הוא, מהפך בתפריטים,
עגלי מרבק ואווזים ברוטב קוקוס ושומים,
או שור הבר ביין נקטר, סלט קיסר וקישואים,
וכידוע לכולנו, מצוי אלוה בפרטים,
לכן לא יירגע עד אם יותקן סדר המסובין,
ולא תשב אישה בצד אישה, בלתי אישה
באושפיזין

פדנט, איכפתניק, איש ספרים,
גם ביצועיסט הוא וליכודניק, בנאדם של
מעשים,
הורה ובעל למופת 'דניאלו', אב המון גויים,
הדוניסט ופרפקציוניסט, מאזין חובב תוים,
אחראי ובר אוריין, רפוד גיסי באשכולים.

אז אשוב ואשאלך, יא גיסי ויא רעי,
מה תוסיף עוד יגיע כח והרי ידעת כי
כל אשר תעשה יצלח, לו יהי מנת חלקי,
אז פרוש עכשיו לגימלאותיך, אנא כתוב יומן
אישי,
תלה היום את נעליך, הן הגעת אל השיא,
שמח בחור בזו אשתך, נא אמור לאחותי:
"עוד תופיך תעדי ובמחול מתניים תפצחי,
ואני ברוב אושרינו
, אנעים חיינו בשירי".

וימך 'צפונה' זורמים נחושים,
אמנם נכון הוא שחושיד עדיין חרודים,
ומירצך כנער עול לימים,
ושרירי רגליך רוטטים דרוכים,
וזיעתך על לחייך פלגים פלגים,
רק מהירהור על סקי הרים,
או צלילות עומק בחברת דיונונים,
אתם מבינים עם מה אנחנו מתעסקים?
"ממעמקים קראנוך עד שיאי גבהים".

ידך ב'היי טק' שלחת, שכר לצדיקים,
לשותפים חברת, הירבת ת'עובדים,
מה לך כי נלאת, ספור ת'זהובים,
ועיתות מצאת, גם שבת עם סופרים,
תורה עם דרך ארץ, חוגים בערבים,
אשרי עין ראתה כל אלה, חפשו בצילומים,
כי חובב תיכנות גיסי הוא, ידיו ב'גדג'טים',
לא ינום ולא ישקוט, עד יבוא אל פתרונים.

בל יטעה אתכם מראהו, כאן זורמים 'מים
שקטים',
או מוטב נאמר 'טייפון' הוא או נהר
'סמבטיונים',
בכל תחום בו יד ישלח, רועמים הזיקוקים,
טעמו וראו כי טוב הוא, כמו העוף בלימונים,
הוכחה? הביטו, שורו, הן נותרו רק פירורים.

... יושב הבנאדם במסעדה ירושלמית, מוקף בחבריו והשעה, שעת ערב מוקדמת. לפתע הוא מתחיל לזוז בחוסר נוחות כשהוא מציץ בשעונו מפעם לפעם...
 "מה קרה? אתה צריך ללכת לאיפשהו?"
 "לא, סתם חשבתי שכבר עברה שעה וחצי ועדיין לא היה פיגוע"....

המרגלים

הם היו עשרה שעמדו למות למחרת. הדרך המדוייקת בה ימצאו את מותם, עדיין לא הייתה ידועה להם אך העובדה שאלה היו כנראה שעויותיהם האחרונות, הייתה ברורה להם מעבר לכל ספק. ישובים סביב למדורת מחנה קטנה, איש איש מסוגר עם עצמו ומחשבותיו, הרהרו מן הסתם בהחלטה הגורלית שקבלו על עצמם. הם החליטו להגיד לעם את האמת ותהיינה התוצאות אשר תהיינה. כל אחד מהם היה מנהיג לשבטו ולמשפחתו. אנשי שם, נכבדי הקהילה, כבדי סבר, מחושבים ואחראים ועתה, במהלך קיצוני אחד ממנו אין חזרה, הם עתידים להמיט אסון על עצמם ועל משפחותיהם.

חודשים רבים עברו מאז יצאו בבהילות ממצרים, נפעמים תחת רושם מעשיו האדירים והבלתי נתפשים של האל שהותיר את אלילי מצרים, מוכים שפופים ומשותקים. מונהגים בידי מנהיג כריזמטי ובני משפחתו כשמעליהם מרחף האל הכל יכול, נראה היה שאין כח בעולם שיכול לעצרו. חציית ים סוף והמעשים הגדולים שנעשו בפרעה ובחילו בתוך הים, היו רק 'הסיפתח' למסע המדברי. מנווטים בידי עמוד אש ועשן, מוזנים בדיאטה אלוהית טרייה המסופקת להם יום יום על הקרקע ומהאוויר ומושקים מבארות מים חיים שהיו צצים פה ושם כבמטה קסם ממש ("ואת המטה הזה תיקח בידך אשר תעשה בו את האותיות"). וכל הנפלאות הללו יועדו כדי להובילם היישר למרגלות הר סתמי במרכז סיני לקראת המופע המרכזי שיאפיל על כל שאר המעשים והנפלאות שנעשו בעבר.

ואכן, מתן תורה על הר סיני היה מיצג גדול מעבר לכל דימיון. שם, בתהליך שארך כמה חודשים (ההכנות, קבלת הלוחות הראשונים והשניים, חטא העגל עד ההתאוששות ממנו והיציאה משם) גם הובררה להם התכנית האלוהית כולה.

מדובר היה בחוזה ארוך טווח, לחיים, ברית נצח, שלמעשה נכפתה עליהם בלב המדבר ותנאיה היו פשוטים וברורים להפליא. הם מצידם, יקבלו עליהם את מרותו המלאה של האלוהים, יבטיחו ללכת בדרכיו ובחוקיו והוא מצידו, יטפח, יגן ויאמץ אותם כעמו שלו, בעל זכויות יתר על כל שאר העמים ובני האנוש החיים על האדמה.

יפה... לא? מפתה! מושך! ואף מהווה פתרון לשאלות רבות אבל... והיש אבל?
 מה? לא הייתם לוקחים את ה'דיל' הזה בשתי ידיים?
 כנראה שכן וזאת משתי סיבות עיקריות:

הראשונה: אם תשובתם חיובית, פירושה חיים ותשובה שלילית פירושה מוות - למעשה, לא מותר להם האלוה ברירה כלל!

והשנייה - אם אתם מאמינים שלבעייה נתונה יכולה להיות רק תשובה אחת, תאמינו מן הסתם שקיימת רק אלוהות אבסולוטית אחת, שקיים רק יקום אחד, רק שיטת שלטון אחת נכונה, שיטת

חשיבה אחת, עם אחד, לב אחד, ארץ אחת... אשה אחת.
גם הצורך ליישם את החוזה מייד וללא פשרות, הובהר בדרך שאינה משתמעת לשתי פנים.
האלוהים, אל קנא ונוקם הוא חסר סבלנות, אינו סולח וממהר להעניש ולכן, אם בריאותכם חשובה
לכם, יש ללמוד מהר כיצד לפעול בדרכיו ובחוקותיו ולהמנע מצרות.
"מתלוננים על התנאים הקשים במדבר? - אינכם ראויים ולכן תמותו!"
"אין מים? מתלוננים??! - עונש מוות!"
"משה ואהרון; לא ביצעתם פקודה שלי על פרטיה? - לא תכנסו לארץ!"
"נדב ואביהו; יזמתם מיזם פרטי מבלי להתייעץ עימי תחילה כיצד ואיפה ואיך? - תמותו!"
"התאויתם לאכול בשר? תמותו כשהבשר עודו בפיכם!"
"בניתם עגל? אחיכם, עצמכם ובשרכם ישפדו אתכם בחרב על פי פקודתי!"
"יש לכם בעיות עם המנהיג שהעמדתי לכם? (המקלל) - סקול יסקל!"
"דתן ואבירם, קורח וכל עדתו? - תפצה האדמה את פיה ותבלעם."

"סלחו לי רבותי, אבל כנראה לא הבנתם, פה זה לא דמוקרטיה, אין שלטון העם, פה זה שלטון השופטים, הכהנים ובראשם המנהיג היחיד, הטוטליטר, עושה דברי שלי, אני, האלוהות האחת והיחידה והבלתי מתפשרת!"

ככל שנקף הזמן, הלכה התמונה והתבהרה והנגלה לא קסם למרביתם. מערכת תלוית בגורם לא-אנושי, המציע פתרונות על טבעיים לבעיות היומיום, נראתה לרבים לא-נכונה, ואף סותרת את יסודות הקיום האנושי. השאלה, האם ניתן להתקיים לטווח ארוך ביחסי גומלין מאין אלה, זרעה מבוכה בלב רבים בעם. זרע הכפירה ניטע בד בבד עם זרע האמונה. ועתה הגיעה הרגע בו המריאה ההתלבטות לשיאה.

ארבעים יום שוטטו להם המרגלים בכל הארץ לאורכה ולרוחבה, ראו, טעמו, הריחו, ראיינו, לקחו מזכרות וניתחו יחד את המסקנות והתוצאות לא היו מעודדות.
הארץ הייתה מיושבת בצפיפות בשבעה עממים הצוהבים זה את זה. המאבקים הבלתי פוסקים ביניהם, הצריכו שימוש בחילות גדולים ומיומנים שלחיתם היא אמונתם ואין הם מהססים לתקוף אף חזקים מהם לשם השתלטות, שוד או ביזה לשמה.
הערים גבוהות ובצורות בשמים, אות וסימן למצב הכוננות הגבוה ולמידת חוסר הביטחון שחשים יושביהם. ילידי ענק, תהלוכות קבורה וטכסים פגאניים וצמחים ופירות בגודל לא טבעי, רק הוסיפו לתחושת הזרות ובניגוד למובטח, לא חשו מרגלינו שישנה איזושהי כוננות מיוחדת או הכנות שיעידו על חשש כלשהו בארץ לשם הידעיה על התקרבות עם האלוהים.
אך יותר מכל, היה דבר מה בארץ זו, שהטריד את רוחם והביאם לכלל המסקנה המוחלטת אליה הגיעו.

מדבר מול ארץ פורחת, שטחי ביצה ממארת מול מישור חוף פורה, חוסר מים משווע מול נהרות ונחלים היוצאים בבקעה ובהר, מחסור מול שפע, צפיפות מול פיזור וכל המרכיבים האלו מרוכזים על שטח קטן מאוד הממוקם על ציר חיבור ראשי בין אפריקה, אסיה ואירופה (טוב, הם לא בדיוק חשבו במושגים שכאלה אך הרעיון בעינו עמד ועומד) מושא תאונתם של כל ממלכות העולם העתיק.

כל אלה יצרו אזור סכסוך ופילוג מהמעלה הראשונה. הוסיפו לכך את העובדה שעפ"י רש"י, היו כולם מקברים את מתיהם שהרג האלוהים, וזאת כדי שלא ישימו לב למרגלים, והמסקנה היתה קשה: "ארץ אוכלת יושביה היא". זו ארץ המבטיחה מלחמות דת בלתי פוסקות. קרבות על המים, מאבק על כל שדה וניר, מאבקי שליטה על נמלי הים ופסגות ההרים השולטות לשם יצירת חייך ועומק אסטרטגי.

על ידי הנחלת מקום שכזה לעמו, ייצור האלוהים תלות בלתי פוסקת בינם לבינו ויבטיח תחינה נצחית לשירותיו הטובים...

"התכנית האלוהית" הובררה עתה לאותו מניין צדיקים שנאלצו להקיא מתוכם את יהושוע עבד משה מלכך הפנכה, ואת כלב בן יפונה (שנקרא כך על שם אופיו החברתי - פונה לאשר תשאנו הרוח, שפלן ככלבלב), והדילמה שנותרה היתה באם להציל את נפשם במחיר שקר נורא או לספר לדורות הבאים את האמת כולה ולמות בשל כך. היה ברור להם שזה סופם. האלוהים שטרח כה רבות, לשלוף עם עבדים ממצרים, שהמית את חלקם בתלאות המדבר, שהבטיח, שגרר, שהשקה והצמיא, שהשפיל ורומם ולבסוף העמידם לפתח הארץ, כבר הוכיח שהוא לא יסבול כל התנגדות. הלילה נמוג לאיטו. ליחשו גחלי המדורה, רמצו, רשפו, הגצו ונדמו ורק עשן דק וכחלחל, הסתלסל באיטיות עד שכבה, ובתמונה זו גם מתחיל ומסתיים סיפורנו.

למחרת כצפוי, לאחר שאמרו את אשר על ליבם, שפט אותם האלוהים ומיהר להוציאם להורג. העם הפנים את המסר החד משמעי ושוב לא העיז להתקומם עוד, ואכן, כתום ארבעים שנה, כבש את הארץ והנחילה לבניו ומאז ועד היום, אנו חיים במאבק בלתי פוסק ביננו לבין עצמנו וכן עם העממים אשר איתנו, על אותה כברת ארץ זעירה, פורה, נפלאה ו'אוכלת יושביה'.

מבראשית

יום אחד, קראתי רומן שבו "הגיבור" מוצא עצמו משגל עלמה כחושה וכעורה למדי, בבית מלון זול באחר צהריים סתמי. החדר חסר הייחוד הצטיין בתכונה אחת בלבד. היה בו ארון בגדים גדול שעמד במקביל למיטה ודלתותיו כולן, היו עשויות מראה אחת גדולה. ברגע של אתנחתא קלה, מביט גיבורנו לכיוון המראה והתמונה הניגלית לעיניו היא כה מגוחכת שהוא פרץ בצחוק קולני ממנו הוא לא נרגע שעה ארוכה.

הוא מתאר את "תנוחת הרכיבה" בה ראשה של העלמה תחוב בין הכריות, אחוריה המעונים מופנים אל על, ידה האחת מפרכסת בעויתות לא רצונית בעוד השנייה פוכרת בסדינים ואילו הוא, אדמדם ומיוזע, אוזח במותניה ומבצע באגנו תנועות רתמיות מוזרות - אכן מראה מצחיק ביותר. מכאן ואילך ממשיך הסיפור ומפליג הלאה אך אני ממהר לעוזבו כי עבורי הייתה הסצינה הזו רק טריגר (trigger) להרהר בפשר המחוות, התנועות, הקולות והרצף הנקרא המשגל האנושי. אכן דבר מוזר וחסר פשר ולמעשה, אין לו אח ורע בעולם החי הסובב אותנו.

נכון, פה ושם תמצאו בטבע, דמיון כזה או אחר לחלק מסויים במשגל, אך הרצף כולו? אין התאמה! ולבסוף, אחרי מחקר בן שנים, ראיונות ובדיקות בשטח, משאלי דעת קהל ויגיע אין קץ, הגעתי לעומקו של הענין כולו: הגבר מנסה לחזור אל הרחם ועובר את חויית הילדות שלו תוך כדי ביצוע האקט, עד חזרתו למצב צבירה "זרעי" כמעט ואלו האשה, יולדת! כן! פשוט כך! לא מאמינים? אז בואו ונבחן את העיניין ביסודיות ונתחיל עם הצד "הגברי" של כל העסק.

בשלב הפיתוי (ולא נכנס כרגע לדקויות באם מדובר כאן בפיתוייה של בתולה ע"י צעיר נרגש או במשחק מקדים של בעל אדיש לזוגתו הקפואה אחרי ארבעים שנות נישואין...), הגבר עדיין "גבר" ומפעיל את קסמי בגרותו, אך כבר תוך כדי 'החימום', הופכים דבריו למלמול דברי כיבושין, למחמאות שטוחות, לגסויות ובקיצור ל"דיבור נמוך". שלב הורדת הבגדים הוא אקט חשוב בהסרת העכבות, המחסומים ושאר המגבלות שעטינו על עצמנו בשלבי התבגרותנו, ועתה אנו חוזרים לעירום כפי שיצאנו לאויר העולם.

במיטה, אין אנו עוסקים בנימוסי שולחן דוקא, אלא בולסין, לוגמים וטועמים מלא הפה... אנו מנסים להביא את השימוש בחמשת חושינו לרמה חייתית קמאית קמעט. והחושך? מדוע רוב הזוגות מעדיפים את החושך? תגידו, בגלל הילדים, תגידו, בגלל הבושה והצניעות, תגידו בקיצור מה שתגידו אבל אל תזניחו לחלוטין את המקור - את אפילת הרחם, את אותה אפילה בראשיתית שבתוכה נוצרנו אנו והמהווה תנאי לתחילתה של כל בריאה שהיא (והארץ היתה תוהו ובוהו וחושך על פני תהום ורוח אלוהים מרחפת על פני המים - כדי ללדת, צריך 3 מרכיבים לפחות, חושך, מים וחום... חישבו על גבעול דשא למשל: האדמה היא החום והמזון וכמובן, החושך והמים - מפליא? בדקו נא זאת מול כל יצירה אורגנית!)

ועצימת העיניים? גם כאן בלי לפרט ובלי להכנס להכללות, מדובר באמצעי נוסף להשגת אפילה וחיקוי המצב התוך רחמי...

"והעיניים מתחממים". הידיים מגששות את הגוף, הכמיהה האדירה לציצי (מקור המזון והחום - חיק), הנישוק (אחוז לא מבוטל מגברי העולם, סובל ממחסור ומצוקה כזה או אחר בנשיקות וחיבוקים בכגרותו, בהשוואה לכמות ממנה נהנה בינקותו) והחדירה עצמה. ההידחפות האגרסיבית אל רחמה של האשה בנסיון נואש לחזור פנימה, התנועות ההולמות ודוחפות (כמו איל חומה אל דלתות עיר בצורה, כמו קומפרסור לסלע, כמו קידוח נפט... שוב? די...) השאיפה למשהו הנמצא שם "בקצה" וכנראה איננו מושג. (פעמים, נשאלנו אנו הגברים ע"י "נשותינו", למה אנחנו חייבים

לחדור ולגמור ואיננו יכולים להסתפק בריגוש ושעשועי מין בלבד? והתשובה להוותי פשוטה להפליא - כי המהות לכל הענין לא באה לסיפוקה אלא בהשלמת התהליך כולו!) והנה הגענו, עייפים ומיוזעים לשיא, לפורקן המיוחל והביטו היטב בפרטי התמונה הבאה: העיניים עצומות, מכווצות, דמעות, התנשמויות, יפחות, חוסר שליטה בגוף, בצרכים (יש דמיון מסויים בין הפליטה להרטבה...), מצב תינוקי מוחלט ואז, צעקה (מקבילה לצריחת הנשימה הראשונה בילוד) ופליטת אותו חומר ראשוני ממנו נוצר הכל החוזר בדיוק למקום אליו היה בראשונה וממנו התחיל הכל.

ובקיצור, ניתן להקביל את פעולות הגבר לאורך המשגל כולו לחמשת גילאי הבסיס: גבר, ילד, תינוק, עובר, זרע. נגמר? עדיין לא. הביטו בנו ב'רגע שאחרי'. תשושים מכדי לזוז, פרוקים מכל מתח, רפויים, מתאמצים לחזור אט אט ממצב א' למצב ה', מלוטפים ע"י בת זוגנו, מנוחמים, מסופקים חלקית, תרצו מזכיר את שכיבת היילוד על בטן אמו, רגע אחרי הלידה במין אחווה, קשר ושיתוף מושלמים.

טוב, אז מה אמרתי בעצם?

לא רק שהתשוקה הגברית מהותה היא לחזור לרחם, אלא שאנו רואים בכל אשה, מין רחם אוניברסלית, "אם כל-חי" - תחליף לאמנו הורתנו, הנושאת בחובה את הפוטנציאל לספוג אותנו אל חיקה וללדת אותנו מחדש, זכים, טהורים ופורשי ידיים בחיבוק אל העולם, כתינוק בן יומו!!! מאמצינו נדונו לכשלון ידוע מראש אבל זה לא מונע מאיתנו לחזור ולנסות שוב ושוב ושוב... והאשה? כן, סוף סוף הגענו גם אליך ואצלך התהליך הפוך. את בררנית יותר. אינך מוכנה "ללדת" כל אחד, על "ברירה טבעית" שמעתם? ביציות יש במשורה בעוד שזרעונים יש במליארדים אך בבסיס הענין; רצונך לחוות לידה, אמהות, שייכות ורכושנות, אינו נופל מרצוננו שלנו, למצא את האם המושלמת ולחוות את הבטחון והשלווה בחיקה.

שימי לב לתנוחה, מדוע התנוחה המכונה "מסיונרית" היא התנוחה הפופולרית ביותר? וכי לא מפני שזו תנוחת הבסיס של הלידה? האין זו התנוחה הנוחה לך ביותר להתרכז בתחושותיך שלך? הרגליים פשוקות, שפתי הערוה תפוחות, הפטמות מלאות דם, הריאות דוחסות אויר, האנדרנלין גועש בעורקים וכל כולך מתפקעת מעוצמה חייתית הדרושה לך לקראת המאמץ הממשמש ובא. הוא דוחף ואת הודפת, הוא נלחץ פנימה ואת לוחצת החוצה, הוא מחבק ואת אוהבת, הוא מכאיב ואת מקבלת, הוא מרפה קלות ואת מעודדת, הוא מתקרב לשיאו ואת לוחצת, הוא צורח ואת גונחת, הוא מתפרק ואת פולטת אותו ואת נוזלכם המעורבבים, הוא נחלש ואת מתחזקת, הוא תשוש ורוצה לישון ואת מלאת אנרגיה, הוא תינוק ואת אם!

תיאוריה מוזרה? נראה לכם שהיא מתנגשת בתיאוריות אחרות? כלל וכלל לא! ברור לי שזו תמונה חלקית בלבד "המתלבשת" על אספקטים רבים נוספים מתחום הסוציולוגיה, הפסיכולוגיה ותרכות העולם בכלל, אך אדרבא, נשמע אתכם ואת ההסברים שלכם להתנהגות האנושית המוזרה במיטה, ואני כבר אמרתי דיי...

אורי אורי, שיר!!!!

נער נולד בארץ יבנאל
ואלף אלף שמו
והיה "הפחז" פרא אדם
ידו בכל ויד כל בו.

מעמל ויזע הרחיק ידו
ורק מתעלולים תיזהל רוחו,
בהמות המשק הן בנות שיחו
ואל הלימודים לא שת ליבו,
עקשן, דעתן ולעיתים מסוכן
כזה היה 'אלף' בהיותו קטן.

ויצפה בו ממרום בכור השטן
ויאהב את שראה מכאן ומכאן,
הן עמל בו וטרח, השקיע וצלח,
ויפרח השובב ויהפוך לפרחח.

ויהי היום, ויסנוט האל בשטן
"הלהתערב אתה מוכן?
הלל בן שחר, רברבן...
שאך אטהו מדרכו
ומשחור יהי לבן?"

צחק "בכור" ולקונהו אמר:
"על זה אני מוכן, לשים שישים כיכר,
קחהו סובבהו, הרי הוא בכיסך,
עשה בו כרצונך רק מאופיו הפרוע מנע כפך".

"אך חשב היטב את מהלכך,
כי אני כאן מאחור ומתכוון להכשילך
עד שתיסוג, תרים ידיך,
ותיצפור בבושת אל קינך!"

ולא ידע הנער שגורלו נחרץ,
וחפץ האלוהים לגורסו בחצץ,
לעצבו מחדש מפוחז והולל
למלאך מתחסד ומשרת עמל.

וישלף הנער מפוך החיתולים
ויושלך אל הכור בקבוצת הילדים,
שם שוכרו עצמותיו בחוכות הלימודים
עד הגדיל וכגר בישיבת הקיבוצים.

וכשההין לפרקים להניח תלמודו,
ואל המין היפה להפנות מחשבתו,
ולתהות מי מהן תרד לגנו,
שם קמה גם ניצבה אלומתו,

ובעוד הזיעה מנצנצת על מצחו,
והשטן עומד על ימינו לשיטנו,
מיהר אז אלוהינו לקרר את דעתו,
ונערה בת חיל השליך אל תוך חיקו,
ועל קופיד ציוה, ויירה בו את חיזו
עד עולף העלם מעוצם אהבתו
ותיטב יעל בעיניו ותהי לו כנפשו.

וכששב והתפכח, לא הניח את חרבו,
והד ענה לו ראשונה עת הגיעו לשילה,
שיר שמח גל זורת, החרו אחריו לבוא,
ולא שקט עד שהגיחה, שי קטנה מטעמו.

ויקרא לוציפר ללילית ולחבר מרעיו
וישאל "הנכשלנו? הניסוגה ללא קרב?
הן ידענו תכשיטנו מגלגל הוא את עיניו,
אך נראה נא איך יגיב עת נחשפהו לשרב,
למדבר נשליכהו שם נחש וגם עקרב,
נרחיקהו מנווהו, יבודד מחבריו,
כאן חוסה בצל אלוה, יש משגיח מעשיו,
אך שם רחוק ומנותק
נראה מה אז יהיו חלומותיו".

אך דוקא כאן בלב ציה, בישימון, תמהו רעיו,
באין סיכוי, בלב יאוש, נתן האיש את קרב חייו,
ללא תמיכה מאלוהיו,
היטה הגב, אימץ שריריו,
חברו אליו בניו, בנותיו,
ואשת חיל, "ממש כוכב",
נטעו ביתם על מיתריו,
על פלג מים, לא אכזב.

תלמיד חכם מוקף ספריו,
חונך לנוער על פי דרכיו,
שמאלן מתון, "שמחת" שכניו,
טוב טעם דעת מאמריו.

עלו אליו קולגותיו,
עיטרו פרופסור לתלתליו,
כך בא שכר למאמציו,
שומר ה' עדת פתאיו.

האיש "תותח" הפך ל"רב",
הוי כל צמא, לכו אליו!
וכך כל יתר מעלליו,
ופועלו, שיפעת דליו,
תקצר ידי מהעלות בכתב!

...ועל ענן אי שם הרחק,
האחרון, זה ששוחק,
יושב אלוה, לא אחר
ואת הכסף הוא סופר!

שיר הלל לירדנה

...אז מה נספר על אחותנו ירדנה?
שבעמל נ' שנים הגיעה עד הנה,
הנפצח בדברי שבח וקילוסין?
או נבואה חשבון במידת הדין?

והרי הקדימנו, כל אחד כבר יודע,
שמפי בן־זוגה היא "זוכה" לשמוע,
שיר הלל, ליטופין וחמשידי כיבושין,
אהבה לאין קץ, רפודה בתפוחין.

אמנם, פה ושם הוא מכניס איזה 'זין',
ואל תכול עיניה הוא מישיר בלא מצמץ,
ובפילפולון שובניסטי הוא אותה מעקצץ,
כמיטב המסורת של משפחת שטיינמץ...

אך היא בקלילות מורידה אותו מן העץ,
ומשגרת לתוך כיליותיו איזה חץ,
והופכת את דבריו לו לרועץ,
ואת פיו המלהג סותמת במוצץ,
ומוכיחה שעל גב כל בעל יושב 'יועץ',
שסוגר כל עניין בחיוך מוחץ!

ואם כבר הזכרנו כליות ותבלינים,
את שבחך כטבחית, אמנית הבישולים,
נעלה כאן על נס ונסדר בשבחים,
כי הגיע הזמן לתגמל העמלים...

ידך רב לך בכרבורים אבוסים,
בניסוך היין ובמתק פלפלים,
קפה־לטה ואספרסו בצלים ושומים,
מאפה שעורים וכבישת זיתים,
בשר ועוף, שליו ודגים,
ממתקים ועוגיות הוי נפשנו מגדים!!!
מה נוסף ונצטרק, כשאצלך אנו מסובין,
אל ירדנה עיננו, ושולחן הטובין,
ידה לתרווד אז תשלח, ואנחנו נמסים,
היא יוצקת ת'מרק ואנו כחולמים...

...אז ימלא שחוק פינו וחיכנו רירין,
חמאת בקר וחלב צאן... מי היה מאמין!
וסידור השולחן... בשרנו חידודין...
רק מעצם המחשבה אנו משמינין!

אז עני לי ירדנה, כי אין לי הסברים,
איך למרות... אתם כל כך רוזים?!

תשובה חלקית אולי נמצא בטוילים,
בגלישה באינטרנט? ברביצה מול גלים?
בהתמדה במכון וצפייה בסרטים,
בהרבצת תורה ויציאות בערבים,
בדאגה למשפחה, בטיפול בהורים,
בסיורי קניות ובכילוי עם האחים,
בהאזנה למוסיקה ובקריאת ספרים,
בעיצוב הבית, בהשקעה בחברים.

אך נזהר לא לטעות כאן בניתוח שטחי,
מדובר ביצור היפר־אקטיבי,
המתכונן בעולם בציניות של שחוק,
בעוד היא "מים שקטים החודרים עמוק".

מאמינה במעשים ולא בדיבורים,
בעיניה ה"דאווינצ'יקים" הם סתם שוטים,
אין לה זמן לשטויות ולדברים בטלים,
כשבשטח יש ג'ז ותרבות מפגשים,
פעילויות ועיסוקים, אין סוף לגרויים,
ריגושים ומטלות, כל ביתה לבוש שנים.
והבינו, נגה ותמר, שזו לא אשמתכן,
אם יצאתן בצלמם של אביכן ואימכן,
כי בחינוך ומורשת, אין לכן ברירה,
וכל מה שנכנס, נחשף במהרה,
"תורה עם דרך־ארץ", טעמה כי טוב סחרה,
הבינו, זה כמו שאמכן מכינה עוגה...

לשה, מרדדת ומכניסה לתנור,
בודקת כל דקה בנעיצת גפרור,
טרודה ומודאגת שלא יישרף,
שהמאמץ יצדיק את התוצאה, שיהיה בכיף!
ולבסוף שולפת וטועמת, מברכת על המוגמר,
מקווה שיגמרו הכל, שלא ישאר קר...

טוב, מספיק זיבלתי, די עם הדיבורים,
מעט שבחך אמרתי בפנים, והשאר כאן
בכתובים,
חברי, לימדו ירדנה ומלאו את הכיסים,
טעמו ודאו כי טוב, אל תשאירו לשכנים!
בדרך נלך "ירדנוש", מורשתך לחם חוקים,
מה יפית ומה נעמת, אהבה בתענוגים!!!

הלל לנטע

בראשית היתה מחשבה
אידיאל? או אולי רק פרנסה
התקבצו נערות במרוצה
והחליטו לטקס פה עיצה

על המדוכה ישבו נקיים שבעה
והקימו מתוכן מועצה
ובתום המועד יצאו בהכרזה
"הבה נלבנה לבנים ונשרפה שרפה
וניצור בקולוניות אלביון מהפכה"

כאנשי שלומנו כאן הכוונה
להכרית הלעז כדברי בן יהודה
ולתקן השפה ולהפכה לשגורה
על דל שפתם זו הערלה

פזמון: (ביללת תנים נוגה)
אז אל ההרים עיניי אשא
מהיכן יבוא הישע
טפטפו אנרגיות בפיטטה
זה החרוז היחידי שיצא לי עם נטע

עוד מעת כזאת ידענו לעת פגישתנו הראשונה
בה סיפרנו והפלאנו בזאת ההתחלה
כמעט בלי להרגיש תוך כדי העבודה
מן הון להון הפרוייקט כבר בן ארבע
עולה כפורח העלה ניצה
אמירו פורח שורשיו נטע
על יובל שם מים כותרתו פרח
וריחו כלבנון באויר נישא
צורה לו וצבע תדמיתו גובשה
ולאשר יפנה הוא קוצר הצלחה
כי במקום מדבר הוא עונה על הדרישה
ומרווה כל צמא בעל נפש צחיחה
אך כשמפסיק הוא לזחול ורגלו כה קלה
נפנה מעימו ונדבר בעוסקים במלאכה
שיצרוהו מ'אלף' כבשעשועי מיטה

ותיקנו לתפארת כמעשה המנורה
תו לתו צג לצג טכסט ותמונה
ועל כל המלאכה נוגהת הילה

וכמעשה בצלאל ממטה יהודה
כל אחד ואחד בתחומו התמחה
שלומית בכתיבה ואוקי בעריכה
לא ייגעו ולא ייעפו, כוחם בהתמדה
בכל מזג אוויר למצב הרוח אין כניעה
יחדיו ללמוד וללמד זו מטרתם היחידה

ומקצות אוסטרליה עד בוסטון המעטירה
גיבורנו הן (מה לעשות...) כולן ממין נקבה
דבי ויעל פקסיהן כמרקחה
יולד פרוייקט לנעמי (סטילמן) ולמירה
"אל נא תקראנה לנו עוד מרה"
ונעמי (שטיינר) בתרגום שלחה ידה
לוקחות ת'זמן ללא חשבון
ממש כמו סרט משפחה

פזמון: (לפי לחן 'דבקה רפיח')
אז מתי כספי יתן פה קטע
אם לפרסם אז רק בנטע
כך גם רב נחמן, ביאליק ואודטה
היום כל דרדק איתם פוסע
ולמנוע כל פרץ, צווחה ותביעה
שוקדות העלמות גרודה ונועה
ורחל ממט"ח על זכויות היצירה
אותה מאייר נועם ביד זהירה
גאון מלידה אך קשה למציאה
מנסים לאתרו ללא הפוגה
"נועם יקירנו, איך קוראים לך?"

לך לך מבית שמש קח לך חופשה
וסיים כבר את אלפא לתפארת האילוסטרציה
כי לא על הלחם לבדו אלא גם על הנשמה
יחיה האדם ואידך זיל גמירא

פזמון: (עפ"י זמר היין)
אז תשכחו מהמופלטה
יותר טעים לנו עם נטע
המבקרים תמימי דעים המה
הפרוייקט "תותח לא רתע"

ועל המשלוחים הסדר והאריזה
מפקחת בקפידה אשת חיל רעיה
לא יודעת לאות ולא מנוחה
חוק תתן לנערותיה, טעמה כי טוב סחרה
וכמעט אחרונות פרחית ואפרת שריה
הטוחנות בלי לאות בעין הסערה
סורקות ומעצבות... לראותן ממש חמלה
מול הלחץ המופעל לספק בעוד לילה
את מנת ההגה היומית וחלילא
לא להרפות למחרת ולשמור על הרמה
וכך שוב ושוב בכל שבוע חודש ושנה
עד תיכון על עומדה היצירה הגמורה
והאם שכחנו ולא אמרנו לעמל 'תודה רבה'?
ולבסוף לאילן האוזר ולרחל מהכריכיה
מקצוענות מ'אלף ועד תו' היא ה'פיניש' לשירה
ואמרו כבר רבותינו בזכותכם תבא ברכה

פזמון: (רק הבנות)
אז סוב נסוב וקומה אחא
כוס נרים ושמח בנטע
כי מהדיוט הפכת פתע
לשולט באלפא ביתא

בית הכנסת אליו אני משתייך, מתייחד בכך שאין בו ייחוד כלל. הסתמיות שולטת בכל, החל מהריהוט המקרי שנאסף ונתרם במשך השנים ללא בקורת או יד מכוונת, עבור לספרי הקודש, מודעות והודעות הקיר ודפי "פרשת השבוע" הפזורים על ספסליו וקירותיו וכלה באוסף המתפללים האפרפר המעטר את חללו.

דווקא פשטותו וחוסר היומרה שבו, הם הקושרים אותי אליו בעבותות קסם. אני אוהב להתבונן בויטראז' הילדותי הנישא מעל ארון הקודש, פרי עבודתו של נגר מטבחים שבנה אותו כדי להחזיר חוב ישן לאחד משועי בית הכנסת. עיני מלטפות שוב ושוב את הקולאז' הבלתי יאומן הבנוי מוילאות אדומים סטייל בורדל פריסאי, לוחות "יזכור" וזמני תפילה על טהרת העיצוב החרדי, מנורות פשוטות לצד נברשת מצועצעת, ספריית ה'קודש' וספסלי ה'טיש', הכל במגוון חומרים אקלקטי של פליז, דיקט, זכוכית ופלסטיק.

המתפללים מתאימים אף הם למקום כינוסם ומשתלבים היטב בנוף. אחדים אמנם באים להתפלל אך למרביתם זה המקום לשוחח ולהתעדכן בחדשות היום. יש הבאים לקבל ייעוץ כלכלי, רפואי או משפטי ומאווים להם מושב בסמוך ל"מקצוען" בתחום. יש מהם העוסקים בצרכי ציבור באמונה ויש השואבים את כוחם ומעמדם משורת התפקידים והמטלות שבית הכנסת יכול לספק להם. האחד מחזיק בחזקה על הכרזת "כהנים" בחזרת הש"ץ ואילו השני ידוע כ'אספן' יהודים למנין (א' צנטר...א' צנטר), זה גבאי וזה חזן, זה כהן וזה קבצן.

לא יכולתי לבקש לעצמי טוב מזה ובכל זאת לא שבעתי נחת וזאת מפני צרתי שהתגלמה כולה באדם אחד. היה זה הרב לקס, החזן הקבוע של בית הכנסת. יהודי ירא שמים, צדיק וישר אך גם קצת תם ואטום לסובב אותו שקומתו הקצרה עומדת ביחס הפוך לעוצמת קולו. הנ"ל ניחן בריאות פלדה וביכולת צריחה הדומה במעט לקריאתו של טרון לעזרה מעורבת בנעירת חמור. כל קשר בין חוש מוזיקלי כלשהו ובין מינעד הצלילים הבוקע ממעמקי בטנו היה מקרי לחלוטין והשפעת תפילתו עליי הייתה הרסנית ממש.

שוב ושוב הרהרתי בחטאי ופשפשתי במעשי בניסיון למצוא את התשובה "על מה חורי האף הגדול הזה?"... "הרוצה הקב"ה לנסותני כאיוב בשעתו?"... "האם הכוונה היא ל'סבל מטהר' שימרק את חטאי המתפללים בעודם בעולם הזה?" או "האם כוונת הבורא היא להמחיש לכולנו שבית הכנסת הוא כעין שילוב ארצי של גן עדן וגהינום כאחד?"

משנתארכו הימים ולא נראתה כל ישועה באופק, החלטתי לקום ולעשות מעשה. יום שישי אחד, שעה קלה בטרם קבלת שבת, התגנבתי לבית הכנסת ובחרט זגגים חרצתי מספר חריצים בזוגיות הויטראג', בחלונות הקרובים לקדמת הבמה ובשלט הזכוכית המחובר לעמדת החזן עליו כתוב: "דע לפני מי אתה עומד"... והמתנתי.

קבלת השבת המלודית משהו, עברה ללא אירועים מיוחדים אך כאשר הגיע הרב לקס ל"ברכו" ופצח בנעירה נרגשת, נשמע צילצול זכוכית נשברת והחלון השמאלי נשר ממסגרתו. המבוכה שניכרה בפניהם של המתפללים, הפכה לתדהמה כאשר רגע אחרי שה'לקס' התעשת וצרח את "אוהב עמו ישראל", נשבר גם שלט הזכוכית ונאסף אל חברו המנופץ.

הרב לקס החוויר, ברכיו פקו, ידיו נאחזו בסטנד התפילה וקולו הפך ללחישה רוטטת. את יתרת התפילה הוא הצליח לעבור כמעט בשלום אלמלא ניחן בכושר התאוששות מופלא וב"עלינו" ניסה שוב את כוחו לשאוג את יתרת החמצן בראותיו.

שבר זכוכית צהבהב אחרון שנותר מהויטראג', נרעד ונשר גם הוא בנפץ וסתם בזאת את הגולל על הרב המסכן. חלשה דעתו וללא אומר השפיל מבטו, הסתובב וכשל אל מחוץ לבית הכנסת. לא ידעתי את נפשי. חזיתי את השתלשלות העינינים אך לא את עוצמת התוצאה. נכלם יצאתי גם אני. נפלאות דרכי המקום ותשועת ה' כהרף עין וההצלה הגיעה ממקום בלתי צפוי לחלוטין.

עשרים וארבעה אדניות פרחים מלבכות, צמודות למרפסת הארוכה במקום עבודתי ועליהן גאוותי. בעצם, נכון יותר לאמר, "הייתה גאוותי", כי זה זמן רב, מצבן עלוב ביותר וזאת מאימת החתולים...

דבר מה שלא עליתי על טיבו מושך את כל חתולי השכונה לבוא דווקא על אדניות אלה ולעשות בהם כבשלהם. הם מטנפים ומרעילים את האדמה, חופרים ומהפכים את הצמחים כששורשיהם למעלה ותפרחתם קבורה למטה ולפעמים אף לועסים צמח זה או אחר כדי לגוון את אוכלם במעט מלח ותבלינים. תוך זמן קצר, הפכה המרפסת מגן פורח לשממה ריחנית...

את הכל ניסיתי ואין פורץ משבט טלפיהם. פיזרתי פילפל חריף במטרה לשבש את חוש הריח שלהם וההישג היחידי שהשגתי היה ש"למסיבה" הבאה, נמשכו ובאו גם שכניהם חתולי הכפר. תקעתי יתדות חדות בין השתילים, קשרתי חוטי דיג דקיקים למיכשול, פזרתי את תכולתם של עשרות בקבוקי תכשיר דוחה חתולים וההישג היחידי שאליו הגעתי היה, העשרתו של בעל החנות לחיות בית.

ביאושי ניסיתי לכסות את האדניות ברשת לולים ואף הצלחתי להרחיק את החתולים לזמן מה, אבל בכך גרמתי גם לנבילת הפרחים שלא סבלו את המעטה הזה!

אך כשתמו כל הפתרונות וכבר הרמתי ידיים, עלה במוחי הפתרון האולטימטיבי לתיקון העולם - יום הדין האחרון לחתולים ובמקביל, מחילה מכבוד הרב. לא תאמינו אבל נפגשתי עם כבודו, ירדתי על ברכיי והתחננתי, הפצרתי, התנצלתי, התחנפתי ולבסוף ניאות ה'לקס' לשתף אותי פעולה.

פעמיים בשבוע, היה הרב לקס מגיע למרפסתי, עטור בתפיליו ובטליתו ופוצח בצקון לחש ההופך לתרועת שחרית. ציפור לא צייצה וכלב לא ההין לחרוץ את לשונו וחתולים מבועתים נאלמו דום. צלילים מעל גובה הקליטה האנושית, פרצו אז לחלל והוציאו מדעתם כל חיה מצוייה. חתולים זקנים שהגיע שעתם, נפחו את נשמתם ב"אחד" וחתולות הרות כרעו להמליט טרם זמנן... פרוותם של אחדים נשרה לארץ והנותרים שעוד נותר במותניהם מעט כוח, נמלטו אל מעבר להרי החושך ולא שבו יותר.

הסתיו עבר ושמש העמים הפציעה באופק. האדניות שבו לפרוח ובא הקץ לסבלותיי...אך החשוב מכל הוא השינוי שחל בנפש הרב! קומתו שבה והזדקפה וחיוך של קבע מאיר את פניו הטובות, זוהר נשקף מעיניו ומבטו אומר אך טוב וחסד... שבתי למקומי בבית הכנסת שלי ושב הרב לזמירותיו ושב העולם כאשר היה.

14.11.2003

בגיל שלושים ואחת, החליטה מירי להיות משיח. לשם כך, רכשה חמור קפריסאי ענק מחוות סטף ושופר תימני מסולסל, מסעדיה המוהל השכונתי. היא הצליחה לשכנע אותו למכור לה גם רת מעילו, כובעו ומטהו ואף ספר זוהר קטן, מכורך במעטה פליז מוזהב. מצויידת בכל אלה, לא נותר לה אלא לפתור את השאלה האחרונה שהטרידה אותה. האם המשיח יכול להיות אשה? מירי החליטה לשאול בעצת חכם.

סב טכסט

20.11.2003

- ... 'אהבה' ? 'אחוה' ? 'שלום' או 'רעות' ?
 - 'שלום' זה לא לעיניין כי יש לנו בת אבל 'רעות' דווקא נשמע לא רע בכלל אבל תגיד, זה לא קצת, אפעס, איך אני אגיד לך? תש"חי?
 - טוב, אז מה עם שמות כמו 'גל', 'אור', 'נחל' או 'כרם'? היוניסקס תופס חזק לאחרונה...
 - נחמד... אבל אולי קצת too obvious
 - תגיד, לא דברנו פעם שנקרא לה על שם הסבתא שלך 'לאה'?
 - אמא אולי תהרוג אותי אבל לא עולה בדעתי, שם כזה יכול לדכא בנאדם סופית וחוזן מזה, חבל על הזמן, היא מייד תשנה את זה ל'לי' או ל'אלה'...
 - האמת שגם עם 'תומר' קצת פידחנו...
 - תהילה, או 'תקומה' או 'בת ציון'?
 - מה קרה לך? הפכת לנערת גבעות?... וכדאי שגם נשים לב לאיך שזה הולך עם שם המשפחה, 'בת ציון לונדון' לא נשמע לך קצת מוזר?
 - אז מה דעתך על 'צרויה'?
 - לא רק שזה נשמע תנ"כי, כבד ואנכרוניסטי לאללה, זה גם נשמע לי מושפע קצת מצירי הלידה שלך...
 - טוב די, די! תהיה רציני כבר... מה עם 'מירב'?
 - זה לא נשמע לך קצת ממשפחת 'לימור', 'אורטל ומורטל'?
 - בכלל לא! וחוזן מזה אני וצה להגיד לך שבזמן האחרון אני חושבת על זה המון ו'מירב' מאוד נראית לי
 - מירב... מירבי... מירבו... מרווה o.k אבל איך את כותבת 'מירב'? עם 'י' או בלי 'י'?
 - די, את זה כבר תשאיר לקטנה להחליט...

26.12.2003

כלאתיך בחדרי השמאלי,
וצרבתיך בלבב תודעתי,
נלפתת אליך עצמותי,
ושירת חיותך כאן איתי.

אז אנה תבואי ולאנה תפני,
ושלחתיך מוסכו בדמי?

כאשר תהיי,
את רובי ככולי,
ונפשך ככרוכה בנפשי,

מלכתי... לבבי... אחותי.

סנדלים. גדולות ושחורות, כפולות סוליה, מאובקות וחרוצות מרוב ימים. סנדלים אלה שייכות ליגאל האוהב אותן בכל מאודו והן משיבות לו אהבה בדרכן. חובקות את כפות רגליו הלבנות בהידוק אמיץ, בכל מזג אוויר, בכל שעה ולכל אשר ישיאום רגליו. הן אינן מניחות לו להחליפן באחרות ובתמורה, הן משרתות אותו בנאמנות ללא סייג. אפילו בלילה, כשיגאל ישן, הן רובצות למראשות מיטתו, לא עוצמות עין ככלב שמירה עירני, דרוכות בכל רגע למלא כל תפקיד שיטיל עליהן. בבוקר, שמחים הם זה לזה כזוג אוהבים ממש.

26.1.2004

פנטזיה

מתוך ערימת קומקומים וסירים ישנים, מגובבים בערבוביה, צמח והזדחל, מטפס אלומיניום רב זרועות שהתפתל על סולם ברזל מחליד. הצמח העצום הצל בפוארותיו על חצר קטנה, טובלת בפסולת בניין מאובקת, שבמרכזה ניצב כיסא פלסטיק. על הכיסא ישב חתול שמנמן שעישן בשרשרת סיגריות נטולות פילטר.

כשהתקרבתי אליו תוך שאני מפלס את דרכי בין קרשים, אריחים וברזים מפורקים, זינק פתאום מבין הערימות, זקן עטוי מעיל פרווה ג'ינג'ית מנומרת וביללת מחאה זינק על כפותיו לעבר הבית. "עזוב אותך ממנו", אמר החתול, "זו החצר שלו".

"האם קרה לכם אי פעם, שהתעוררתם בבוקר בתחושה מוזרה שדבר מה, עצום, טמיר ונעלם, התרחש בזמן שישנתם ואינכם מודעים אליו?"

"האם אתם חשים לפעמים שבמקביל להייתכם היומימית, מתרחשים אירועים מופלאים ומוזרים במימד אחר ובמישור זמן שונה מהידוע לנו, כאן ממש בצמוד אלינו ובסמיכות מאיימת? אירועים היכולים להפר באחת את כל חוקי הפיסיקה והמתמטיקה עליהם מושתת עולמנו? האינכם חושבים שדוקא הדברים הקטנים, הסמויים מן העין, הם הקובעים באמת? ... והאם אינכם חושבים שמוטב לנו, לטובת שלוות נפשינו ובריאות רוחנו, כלל לא לדעת על כך? ... ואולי לא היו הדברים מעולם?"

ביום בו החליטו הקווים השחורים של ה'ברקוד' לפתוח בשביתה כללית, פעלו כל שאר המערכות העולמיות כשורה... בתיאום מושלם, בשנייה מתואמת להפליא, נטשו כולם את משמרתם ומיהרו למצוא להם מקומות מסתור, כל קו לפי רמתו וכושר דמיונו. חלקם בחרו להצטרף לקרוביהם והפכו לקווי חשמל ומים, לקווי אורך ורוחב ולקווים אופקיים, משיקים ומקבילים. מרביתם שינו את תפקודם ואת מראם אך לא את שמם והיו עתה לקווים ניצבים, מפרידים ושוברים, לקווי שתי וערב ולקווי גבול על מפות ובין מדינות. הביישנים ביותר מביניהם, העדיפו רק להחליף מקומות בינם לבין עצמם.

תחילה, עד שלא השכימו האנשים לעבודתם, כמעט ולא חשו במאום אך משהחל יומם לצבור תנופה, הפך הוא כמעט מייד לכאוס מוחלט.

במרכולים ובחנויות המזון, יצאו הקופות הרושמות מדעתן וקבעו מחירים אסטרונומיים לחלב ואילו על הלחם למשל, הציעו מבצעים מיוחדים ואף חילקו נקודות זיכוי. הזריזים והנבונים מבין מנהלי החנויות והקניונים, מהרו להורות על כיבוי הקוראים האופטיים והמחשבים ולחזור לרישום הידני ולחישוב במחשבי הכיס ובחרוזיות. שוב חזרו הקריאות הנושנות שכאילו פסו מן העולם זה עידן ועידנים.

"רבקה, בכמה החצילים היום?"

"איפה המשלוח של הביצים שהיה צריך להגיע הבוקר?"

"כמה הנחה יש היום על חומרי הניקיון?"

התורים לקופות התארכו לקילומטרים, הזבניות עמדו חסרות אונים, המנהלים פכרו אצבעותיהם בייאוש, מנסים פה ושם להרגיע את הקהל שהבעיה זמנית ובמעט סבלנות היא תבא על פתרונה. ולמעשה...

בשדות התעופה ובנמלי הים "נתקעו" מליוני מזוודות, חבילות ומכולות ללא אפשרות מיון. פסי הייצור בתעשייה שבתו באין חלקים וחלקיקים להרכבת המוצרים, הדואר העולמי שותק, מוצף על גדותיו במילירדי פריטי משלוח שלא הגיעו לתעודתם, מכתבים, חבילות, עיתונים, ספרים ודברי מאפה. כך גם קרסו מערכות התקשורת, התחבורה, בקרת התנועה וכן מערכות אספקת החשמל, המים והגז.

"אבל מה הם רוצים לעזאזל?", הזדעק נשיא ארצות הברית כשהובהרה בפניו מקצת ממימדיה של הקטסטרופה, "האם הוגשו תביעות ברורות כלשהם או קודים?".

"בהחלט אדוני", ענה מזכיר המדינה והגיש לו מספר דפי פקס שנחתו בבית הלבן זה עתה. "דבר" נבח הנשיא, "אין לי כוח לקרא וגם לאחרונה אני לא מוצא את המשקפיים שלי, מה הם עיקרי דרישותיהם?".

"בכנות רבה אדוני" אמר מזכיר המדינה, "אני לא כל כך מבין במה המדובר. בגדול, הם דורשים מאתנו שנפסיק לייצר אותם רק בשחור לבן ונחדיר קצת צבע לחייהם. וכן נמאס עליהם לעמוד זקופים כל הזמן ולכן הם היו רוצים גם להתאזן מפעם לפעם, קשה עליהם הצפיפות, האנונימיות והעובדה שכולם נוצרו באותו הגובה.

הם חשים מאויימים על ידי ה'פסים המגנטיים', 'מזהי האישונים, טביעות הידיים והאצבעות', מה'שבבים האלקטרוניים' ומ'כרטיסי הקירבה'. הם דורשים בלעדיות, יחס של כבוד ולבסוף... גם יום חופשי אחד בשבוע למנוחה.

"ויש על מה ועם מי לדבר?" שאל הנשיא את שר התקשורת שחזר בבהילות מחופשתו בהוואי. "למעשה, אין עם מי לדבר ואני מודה גם שעד היום עוד לא הזדמן לי לשבת לשיחה עם פס ברקוד מצוי. בינתיים מדווחים לי שהם הולכים ומשתלטים על המיחשוב העולמי".

ואכן, בו בזמן שהנשיא ניסה להבין את המתרחש, חדרו מליארדי קווים אל תוך תוכניות המיחשוב ותוך שימוש מתוחכם בתכונותיהם היחודיות, מיקמו את עצמם בין סימני האפסים ל"אחדים", משנים בכך את התכנים ללא היכר, או מעוותים ויוצרים שיבושים חסרי תקנה. המערכות הממוחשבות קרסו באחת תוך שהן גוררות עימן את ה'אינטרנט', תקשורת הטלפונים והאלחוט, התקשורת הסוללרית וכן את כל מערך הלוויינים.

מאות אלפי כלי שיט, תחבורה ותעופה, איבדו בן רגע את יכולת ההתמצאות, כאשר הנווט האוטומטי שבהם הפסיק לפעול או שאבד הקשר עם תחנות המימסר, הרדיו, הרדאר והלוויין. כבו מסכי התצפית והבקרה ונותק הקשר הרוחני בין אלפי הגורו' למאמיניהם...

מליוני אנשים נותרו בוהים במסכי המחשב האישי שלהם שחשך, עת קרסה מערכת הקשר והחשמל. נותקו שיחות הצ'אט, נעצרה 'הורדת' המוסיקה, הזמנות הספרים, תיאום החופשות, בתי המלון, כרטיסי הנסיעה, הלמידה, ההתעדכנות, הפירסומות, סירטוני ה'פרומו', ה'פורנו' ומישחקי המחשב.

בפינות נידחות על פני הכדור, בארצות הנחשלות ביותר ובמקומות המעטים בהם עדיין שולטת הנחשלות, לא הורגשה 'שביתת קווי הברקוד' כלל. במקומות בהם פעלו וחיו בני האדם בתנאי בראשית או אף מעט למעלה מזה, התנהלו החיים כרגיל ללא מודעות למתרחש בשאר המקומות, אך על פני העולם המודרני הישתררה אפילה טכנולוגית מוחלטת.

הפחד מפני פלישה מן המאדים, אימת המילחמה הקרה, האמונות ביום הדין הקרב (ארמגדון), פגיעת מטאוריטים וגלי 'צונמי' ו'באג 0002', נראו עתה כחלומות תמימים וכחזיונות תעתועים ובלתי מושגים. העולם מצא עצתמו תוך שעות מספר, נסוג למקום בו היה באמצע המאה ה-91... כמעט.

“אז מה עושים?” הזדעם הנשיא, “תוך כמה שעות מתכנס כל המטה במערת החירום האטומית באפגניסטאן ואני חייב להציג בפניהם תכנית כלשהי. מה אומר שר ההגנה למשל? האם לדעתך אנחנו יכולים ללכת לקראתם?”

“עם כל הכבוד אדוני הנשיא, נראה לי שאסור לנו להיכנע לדרישותיהם, תמיד ידענו שטרור מביא טרור נוסף וכל ויתור, רק יפתח חלון ללחצים חדשים. סוף כל הפשרות יהיה להעמידנו בפני שביתות דומות מגופים נוספים ועולמינו אינו בנוי למשברים שכאלה, מזלינו הוא, שצפינו אפשרות למצב היסטרי שכזה ובנינו בעוד מועד את המיקלט הפועל בשיטות פרה-היסטוריות, אנו חייבים לעבור אליו מיד ולתכנן מישהם את המשך צעדינו, אגב, אפשר להביא לשם גם את אישתך?”

“טוב, אפילו אם אומר לך שדעתך נשמעת הגיונית ומקובלת עלי, עובדתית אני חש עכשיו שגורלינו וגורל העולם כולו נתון בידיהם, או אם נדייק, נתון באופיים ה”שח מטי” לשבט או לחסד... האם יש באמתחתינו איזו טכנולוגיה חלופית שבה נוכל להשתמש נגדם?”

שר התעשייה והתשתיות נשא אל הנשיא מבט עייף ממעמקי כורסתו, היסס לרגע ואמר: “... ואפילו אם יש בידינו טכנולוגיה שבזו, מי לידך יתקע שמחר לא תפרוץ שביתה במערכות ה-gps למשל? למה להפלות בין ידידינו ה”סיבים האופטיים” לבין “שבבי הסיליקון” החביבים?, איזו רעה עשו לנו “כרטיסי הרשת” או “רכיבי הזיכרון”?... האם באמת נוכל מחר להישיר מבט לעיניהן הדיגיטליות של מצלמות הטלוויזיה ולאמר שלא בגדנו בהם עם “מכשירי

ראיית הלילה” ומכשירי ה”ראייה התרמית”? אה?... וה”סורקים”? וה”לייזרים”? וה”קוראים האלקטרו-מגנטיים”?... מה יהיה עם כל אלה? ומה עם כל אותם אלפי מכשירים שבמרוצת השנים, השלכנו מאחורי גונו ככלי אין חפץ אחרי שלא מצאנו להם שימוש נוסף? עכשיו, כשהדור החדש שלהם בא איתנו למשפט, מה יש לנו לאמר להם להגנתנו, הא? ... לא, לא אדוני הנשיא, הפעם נראה לי שעלינו לדבר איתם בגובה העיניים...”

שעות ספורות מאוחר יותר, הקימה קבוצת טכנאים, אי שם בלב המידבר האפגני, בימת שידור קטנה, מופעלת בעזרת גנרטור בנזין ומוארת בכמה עשרות לפידי נפט. במרכז הבמה עמד הנשיא, מוקף בעשרות אנשי צבא ואזרחים, בכירי מטהו. דמומים הביטו בו, מחזיק דף נייר מרעיד ובו מרוכזת תקוותם האחרונה. השקט הופר רק על ידי חריקתה של צלחת הלוויין שסובבה על צירה, ידנית והחלה לשדר אל חלל העולם את דבר האנושות המייחלת. אז פתח הנשיא ואמר:

“אחי הברקודים, היום הוכחתם לנו את טיפשותינו ואת גאון לבבנו. הוכחתם לנו עד כמה פגיעים ורגישים אנו. חשפתם את קוצר ראותנו שראה בכם ובשכמותכם את המובן מאליו שלא נוצר אלא לעבדנו ולשרתנו, בני האנוש. באגואיזם צרוף, לא הקדשנו אפילו רגע אחד של תשומת לב לרגשותיכם, למצוקותיכם ולסיבלכם הכן. קיבלנו כמובן מאליו את מוסר העבודה הגבוה שלכם ואת עמידתכם האיתנה לצידנו בכל שעות היום והלילה למילוי כל מטלה, צורך, ענין או גחמה שעלתה בראשנו. הבלגתם כשנטשנו אתכם לאנחות לטובת יפים וצעירים מכם או כשחשבנו שיש טובים מכם. אין לנו מחילה וכל שנותר לנו הוא לבקש את סליחתכם מעומק הלב. טיפשים אנו וכל קיומנו תלוי היום ברוחב לבבכם ובטוב ליבכם. סליחה קטנטנים שלי, סליחה!”

“אבל, וסילחו לי שוב שאני אומר לכם זאת, גם אתם נהגתם בפזיזות שאינה מתאימה לישראלים כמוכם” החושבים רק במושגים של שחור ולבן. היום, כששיתקתם את הטכנולוגיה העולמית וכמעט שהבאתם עלינו כלייה גמורה, גרמתם באותה העת גם לסופכם שלכם. מה אתם? “מתאבדים שיעיים”?

בדיוק כמו שאנו בני האדם איננו יכולים לקום על בוראנו כך גם אתם אינכם יכולים לקום עלינו, יוצרכם ולאבד את עצמכם לדעת. ביום בו יעלם גזע האדם, יעלם איתו גם גזע הברקודים מעל האדמה, ממש כך ובאותו הרגע ההיסטורי ממש!

ועתה, עם כל הצער והיגון הכרוכים בכך, אין לכם ברירה אלא לשוב ולשתף עמנו פעולה כבעבר. אנו, בני האדם ואתם מכשיריו וכיליו, נוצרנו ונועדנו משחר היקום לצעוד יחד, במשותף במאבק מתמיד למען עתיד קיומנו.

אני קורא אליכם עכשיו, אל מליארדי מקומות המיסתור שמצאתם להסתתר שם, לחזור לתפקודכם מאמש, לשוב ולהחיות את מאות אלפי המערכות, לשוב ולהאיר את העולם ביכולותיכם המופלאות, לשוב ולהניע את גלגלי החיים, לשוב ולשתף עמנו פעולה למען ילדינו שלנו ולמען קוויכם הקטנים. השיבו את גלגל הזמן לאחור ויסוב העולם שוב כשהיה".

ואתם קוראי, אם אתם יושבים עכשיו מול מסך המחשב שלכם, מתרווחים לאחוריכם כשבידכם ספל מהביל וקיבלתם את הסיפור ב-e.mail, ברור שאכן חלף, עבר הסיוט.
????????????????????

התנגשות חזיתית

... "מפגר, ככה נוהגים? אז מה אם יש לך כאן שלשה נתיבים, אז היית מוכרח לסטות? מה חשבת כשעשית את זה? שבמחלף המצב ישתנה? תדע שבכל כביש יש צמתים הרבה ואי אפשר לנהוג מהר ובפזיזות! היית צריך לדעת מנסיון העבר שלא ילך לך עם ה"סטיות" התימרונים ו"ההחלקות"... למה לא להפעיל קצת שיקול דעת? למה? לא יכולת לאותת על כונותיך? חשבת שכולם מבינים מה רצית לעשות? שכולם יכולים לנחש מה יהיה הצעד הבא שלך? ושגם יסכימו למהלך המפתיע הבא שלך? אתה חייב ללמוד את מגבלותיך, מתי אתה בשליטה ומתי אתה יוצא משליטה, התאונות קורות לא בגלל שאתה לא יודע לנהוג אלא בגלל שאתה לא יודע להתנהג!
שים את שתי הידיים על ההגה, זה שעברת תיאוריה עדיין לא אומר שאפשר לשחרר אותך לעשות מה שבא לך, ציית לחוק, תלמד לוותר קצת, להתחשב בזולת, אתה לא לבד פה ובסופו של דבר התנהגות נכונה תועיל גם לך. נסה להרחיב מעט את שדה הראייה שלך, ובכלל, לא נראה לך קצת ציני שנכנסת בי מאחור דוקא ביום של נהיגה מונעת?"

יובלות רבים בטרם סערו הרוחות הגדולות שהפכו את עולמנו לזה המוכר לנו היום, היוה "אורקאל הרגש" את השער לליבותיהם של בני האנוש. עולים היו הם אליו לרגל מכל קצות הארץ ומעלים לו "מינחת חידות" בדמותם, מינחה אותה עיצבו לפי דרכם, אורח חשיבתם ובעיקר, בלהט ריגשותיהם. חורטים ומשרבטים היו, סימנים וצורות על כפות עלים, קליפות עצים או על לוחות אבן וציפחה, איורים שרציפותם המתמשכת הייתה מובנת רק להם ולאורקאל. מגדירים היו הם את חייהם בסימנים אלה אותם יצרו על החומר, מי בזיעת אפו, מי ברוקו ובקיצפו ומי בקיאו או בטיפות דמו ממש.

תולדותיהם, תלאובות חייהם, לבטיהם ושמחותיהם, נעים היו על פני כל מרחב הקיום האנושי. זו מעלה לאורקאל את תסכוליה מגידול בעלה וילדיה וזה מעלה את תהפוכות חיי אהבותיו. זו מבכה את נעוריה שחלפו וזו כולה תקוות למימוש ההבטחות שעוד נכוננו לה. זו כמהה לכל הגדול, ההיולי והנשגב וזו מתמודדת עם הכנאליה היומיומית. הנוער נאבק במרות הוריו, הצעירים באהבותיהם ותשוקותיהם והבוגרים חובקים את זקניהם. בשירה, לחישה וזעקה, טווים הם ופורמים קורי יחסים וגורלות כאחד. זו נאהבת וזה דחוי, זו נאלמת וזה רפוי, זה ציניקן וזה בדרן, זו שמחה וזה בכיין.

ו"אורקאל הרגש" היה משלב רגליו בפיתול כמעט על אנושי ומשיב להם בסבלנות, איש ואשה לפי תורם, דברים סתומים ומעורפלים המתפרשים היטב רק להם, איש לפי הבנתו ותפישתו וסיפוק מאויו לרדת לעומקם של הדברים. הולכים ושבים הם אל האורקאל, שוב ושוב ככלבי גיטוש המחפשים את דרכם, רגע יהלכו בביטחון ובמשנהו יאבדו את הדרך, מהססים ינועו במעגלים שואפים לשוב ולמצא את הנתיב שיוליכם בטוחות להבנת עצמם.

והעולם אינו נח לרגע. נע בנתיבות הזמן, פושט ולובש צורות, לש הוא את החומר עליו נחקקו החלומות, משנה בכך את אופיו ואופן השפעתו על כל החי הרוחש עליו.

דורות רבים חלפו מאז אך האורקאל לעולם קיים, למרות ששוב אינו מכונה כך יותר, וכן קיימים לנצח גם עדת מאמיניו וחסידיו.

12.01.2005

ביום ההולדת שלה, בגיל 25, קיבלה רבקה מעיל חורפי חדש ולא היה קץ לשמחתה. ולא מעיל רגיל היה זה. היו בו כיסים רבים בחזית, בגב ובתוך בטנתו, חלקם עם אפשרות רכיסה וחלקם פעורים ועמוקים, מזמינים את המשתמש בהם להטמין במכול טוב מצריים. גדול וכבד היה המעיל, עשוי שתי שכבות הניתנות להפרדה. החיצונית היתה עשויה בד טוויד כבד מחופה בשכבת צמר דקיקה והפנימית היתה עשויה כולה, פרוות אייל צפוני. ניתן היה לחבר לצווארון המעיל, כובע רחב שוליים להגנה מהשמש, מהגשם ומהקור ואף חגורה סופקה לה באותה החבילה שעם הידוקה על המעיל הסגור, שיותה לרבקה הרכוסה ליווית חן וארומה אוניברסלית. מגוון אפשרויות השימוש במעיל ('פתוח' ו'סגור'), עם וכלי הכובע או החגורה, קליל ללא שכבת הפנים או כבד עם שניהם, מונח ברישול על הכתפיים בלבד או מגולגל לכעין כרית בשעת מנוחה על מדשאה וכיוצ"ב), שכנעו את רבקה שמעיל זה הוא למעשה חלק בלתי נפרד מישותה וממנו לא תפרד שוב לעולם.

19.1.05

במדבר

הייתי בטוחה שעוזי בשבילי ואני בשבילו. הייתי אז בת עשרים ושתים והיינו חברים כבר חצי שנה ואהבנו עד בלי די. היה לו חוש הומור בלתי רגיל, בדחן של החברה, לוקח הכל בקלות, שמח בחלקו, בנעוריו ובפיקחותו והחיים אף הם מצידם, שחקו לו בדרכם והיטיבו עימו בכל מעשיו. עליונותו הטיבעית דבקה גם בי, הרצינית וחשתי שאני פורחת לצידו. הייתי מין ילדת טבע שכזו עם ג'ינג'יים וצמות שלפעמים הייתי מתירה כדי לעונבן מחדש לזנב סוס קופצני או פשוט קושרת אותם לעורף שלא יפריעו. גבוה מהמוצע, רזה וחטובה, הייתי לחלוטין חסרת מודעות לקסם שהילכתי על בני המין השני.

בילינו המון בקפטריה בגבעת רם, 'טוחנים' כל נושא שבעולם לפירורים זעירים, מטיילים חבוקים בגשם, יורדים למצוקי דרגות לקורס סנפלינג או קופצים לשוק של העתיקה לחומס, לקניית ג'לביה ביחד או ל'מנג'ן' לכרסם איזה בייגלה בחצות. אני יודעת שזו קלישאה, אבל באמת בלענו את החיים במרץ נעורים, בתמימות ובלהיטות כאילו אין מחר. אני הייתי שלו והוא היה שלי ולא ראינו אף אחד אחר ממטר. הוא אהב אותי כפי שרומיאו הנלהב ידע לאהוב ועבורי הוא היה בפשטות, אהבת חיי האחת והיחידה. יכולתי כבר לחוש את השלב הבא בחברותנו ממשמש ובא וייחלתי לכך בכל ליבי ומאודי.

באותו היום בו יסופר, ירדנו לערבה לטיול בנחל אשלים. היינו די רגילים לטיולים כאלה כי שנינו אהבנו את הנגב על מרחביו ואת היותנו בו רק שנינו לבד וביחד. בנחל או בקניון כזה או אחר, עם עצמנו, עם הטבע ועם הסנדוויצ'ים והקפה. עוזי היה 'קפאיסט' מכור שלא היה מוכן לוותר על כוס 'שחור גזעי' בשום מחיר שבעולם וככל שהתנאים להכנתו, היו קשים יותר, כך ראה הוא בהכנתו המדוקדקת, אתגר גדול יותר. אני 'על הסנדוויצ'ים' והוא על ה'קפה בשטח'. צמוד לערכת הקפה שלו אותה בנה ודיגם מאז השירות, הוא היה פוצח בריטואל מתורגל היטב. תחילה תופס פינה ללא רוחות, בעיקול הנחל, בצילו של בולדר ענק או בקניון זעיר שנחצב ע"י שיטפון תועה. ממקם את הגזיה ותומך אותה באבנים שלא תשמט. ממלה את הפינג'אן כדי שני שלישים ומחכה שיתחמם ואז מערבב את הכמות המדוייקת של ה'טחון' ומביא לשבע רתיחות כפי שלמד מהברווים. רק אז היה

מכניס את הסוכר ולהביא עד לרתיחה מסיימת תוך בחישה, נזהר שלא לחרוך את המשקה וממתין בסבלנות להופעתה של טבעת המוקה שתצוף בשוליים ותעיד על איכות מפעלו. אהבתי להסתכל בו נוגס ברעבתנות בסנדוויצ'ים שהכנתי במיוחד עבורו, עם הירקות הטריים והחריף התימני שקנינו בשוק. ואהבתי את הקפה שלו ואהבתי את הרגעים המופלאים האלה יותר מכל ואהבתי אותו. ואז הוא נעלם, פשוט כך, מעכשיו לעכשיו ובלי להשאיר סימן. רגע ישבנו יחד, מתבוננים איש ברעהו בשתיקה אוהבת ורגע אחר כך הוא קם ואמר לי שהוא הולך להשתין ו...נעלם. בתחילה לא שמתי לב אבל כעבור כמה דקות, כשהשקט החל להעיק, קמתי והתחלתי להסתובב במעגלים, קוראת בשמו ומסביב ענה לי רק הד. חזרתי למקום שבו נח ציודנו והחלטתי להמתין. עברה חצי שעה ו... כלום. בשלב זה התחלתי להרגיש ממש לא בנוח, דאגתי. חשתי חולשה בכל גופי וראשי החל להלום. בשעתו לא היו פלאפונים כמובן ולא יכולתי להעלות בדעתי, למי לפנות לעזרה וכל שנותר לעשות היה, להגיע לכביש ומשם להגיע לטלפון הצבורי הקרוב ביותר. ולמי אתקשר? למשטרה? ומה אומר? שהחבר שלי ברח לי? ואולי נחטף? ואולי נפל לבור סמוי וברגע זה הוא שוכב בתחתיתו, שבור גפיים, סובל ומייחל שאמצא אותו? ולאן הלך? השטח סביבי הפך למסוגר ועויין. כדי לחזור לנקודה הקרובה ביותר על כביש הערבה, היה עלי לחזור על עקבי ולצעוד כשעתיים לפחות. התחלתי לרעוד. לא מתאים לך, התגברי על עצמך, אמרתי לעצמי. את כבר ילדה גדולה, קחי אחריות! העמסתי על עצמי את הציוד של שנינו, לא שוכחת אפילו את ערכת הקפה המיותמת והתחלתי לפסוע במורד הנחל לבדי. דמעות עלו בעיני. מעולם לפני כן לא הרגשתי כה חסרת אונים. העוזי שלי, עוזי ומעוזי איפה אתה? מה קרה לך? תחושת אסון נורא אפפה אותי וסדרת תמונות ומראות קשים התקדרה בדמיוני. הלכתי הלוך וכשול, כמעט עיוורת מהדמעות ומהזיעה, בוכה ללא מעצור וכך לבסוף, לאחר צעידה שנראתה בעיני אינסופית, הופיעה עוזי לפני צוהל ומחייך.

עבדתי עליך, הוא אמר, כבר שעה שאני עוקב אחר כך מרחוק לראות איך תגיבי והאמת, היית על-הכיפק. ראו עליך שאת מתה מדאגה, אבל כשראית שאין תוצאות לחיפושיך, החלטת להזעיק עזרה, כל הכבוד! את אשה כלבבי ואני מקווה שאת לא כועסת עלי ואם כן, זה יעבור לך. בחיי, זה היה קטע לא נורמלי, חכי שנספר את זה לחבר'ה זו ממש חוויה היסטורית, שעה שאני כבר מחזיק את הבטן, גדול, גדול.

"לא אמרתי לו כלום ומה כבר יכולתי לאמר? לא, זה לא הצחיק אותי בכלל. החום העיק וכל גופי נטף זיעה, הציוד חתך בכתפי ועיני היו אדומות וצורבות ולמרות מצבי, אני זוכרת בבהירות כאילו הייתי שם ברגע זה, שהרגשתי קור נורא וזחל מתוכי ולופת את ליבי. הנעתי את ראשי לצדדים מנסה להתחמק ממבטו ומלמלתי איזה טכסט מבולבל על כך שאני לא מרגישה כל כך טוב ואודה לו מאוד אם נגיע כמה שיותר מהר הבייתה. את שארית הדרך, אני כמעט ולא זוכרת פרט לשתיקה ארוכה שהשתררה ביננו ונסיונותיו הפתטיים לשבור אותה, מנסה לנחם אותי או סתם להיות מנומס.

משהו גדול ממני שהיה בתוכי, עגול, חלק ומושלם, נשבר לאלפי רסיסים. לא יכולתי יותר להסתכל על עוזי או לשמוע את קולו או לסבול רגע אחד נוסף במחיצתו. לא הייתי במצב בו יכולתי לנתח לעצמי, מה בדיוק קרה אבל הבנתי מייד שזה הסוף. חשתי דחוייה, בזויה ומושפלת ע"י כח אלים, ברברי וחסר רגישות שרמס ללא רחם את אישיותי. אם ככה נראה אהובי וזו אהבתו אז אבוי לי ולשכמותי, חשבתני, וכל ישותי רצתה רק להתרחק ממנו כמה שיותר רחוק.

בכניסה לביתי נפרדנו בקול רפה אחרי שעוזי התעקש ללוותני וידעתי ששוב לא אראה אותו לעולם. אני זוכרת שהתקלחתי והלכתי לישון, שינה טרופה ומסוייטת שנמשכה עשרים שעות רצופות.

בימים ובשבועות שעברו מה'אירוע', ניסה עוזי להתקשר אתי בטלפון, להמתין לי ביציאה מהבית או לארוך לי באוניברסיטה, בקפיטריה ובשאר מקומות שהיו פעם 'שלנו' ואני מציד, עשיתי את כל שיכולתי כדי להתחמק ממנו. הכעס והבושה שמילאו אותי בימים הראשונים, השתנו אט אט

לתחושת ריקנות ואכזבה מרה ולבסוף, לעצב שקט ומתמשך. לא אהבתי אותו יותר, לא התעניינתי בגורלו ולא רציתי לשמוע ממנו שוב לעולם. שנים רבות ביכיתי את אהבתי הראשונה, המושפלת והעלובה.

ידעתי שיותר, לא אתן לדבר כזה לקרות. איבדתי את תמימותי באחת ולמדתי את השיעור מהחיים עצמם. 'אין חכם כבעל ניסיון' ואת השעור שלי למדתי בדרך הכואבת ביותר. אני חכמה יותר מרוב הסובבים אותי ולא אתפתה שוב לאחיזת עיניים שכזו. לעולם. ואיזו פתיה אני... כמה טעיתי!

מכאן ואילך, חזרתי והשקעתי את רובי ככולי בפיתוח עצמי, ובטיפול אישיותי וחי, דבר שהלך ונגלה לי, כסיפור בורגני אופייני ורגיל, עובדה שאגב כלל לא הטרידה אותי באותם ימים. מצאתי שהלימודים באוניברסיטה קלים ופשוטים עבורי ושאיני בעלת קליטה מהירה ויכולת גבוהה בהבנת הסביבה ובניתוח מצבים, שראיתי רחבה ומקיפה ושאיני מסוגלת לשלב רבדים רבים לכדי תמונה ברורה אחת, מורכבת ורב מימדית ככל שתהיה.

הורי שהיו אינטלקטואלים במובן ה'לא ציני' של הביטוי, הקנו לי מילדות את האהבה לידע בכלל ולספרות יפה בפרט וגם כאן, מצאתי שאני קוראת מהר יותר מרוב מכריי ואני מצליחה לצבור חומר רב בזמן נתון, מוסיפה עוד ועוד ידע... ואולי גם מכאוב נסתר, פה ושם.

דווקא אחי הקטן, צעיר ככל שיהיה, היה המודל אליו שאפתי. לא היה תחום במרחב, שלא היה מספיק מסקרן לחקור ולענות בו ולרדת לפשרו. הוא ניגש אל כל נושא כאילו הוא מגלהו הראשון, חוקר ובודק מבראשית, מהפך, מסובב ופותח, מפשפש ועורך 'רשימות מדעיות' ולא היה מניח את העיניין לנפשו, עד שעמד על פשר יסודותיו הכמוסים ביותר ורק אז היה פונה לעניין אחר. למרות היותו יוצא דופן, מרתק ומבריק בצורה בלתי רגילה, הוא היה עניו ומופנם משהו ובתוך תוכי, קיוויתי שגם לי, העניקו הורי קורטוב מהגנטיקה המוצלחת הזאת.

מעולם לא קינאתי בו ולהיפך, אני אוהבת אותו ומעריצה אותו עד בלי די, אחי שלי. כבר בילדותו, יכולתי לחוש בשונות מסוימת הקיימת בו ולעיתים אף בסגירותו ובכדידותו אך תמיד ידעתי שהסיבה העיקרית לכך היא, חוכמתו הרבה והיצירתיות בה פעל מוחו, עובדה שהקשתה על רבים שרצו לשהות במחיצתו, להתמיד בהתמודדות עם הקצב וזריזות המחשבה שלו.

גם אחי השני השפיע עלי בדרכו שלו כשהוא מהווה עבורי מין סמל של עצמאות ואינדיבידואליזם. הוא עזב את הבית מייד אחרי שסיים את שירותו בצנחנים ובמקביל, "יצא גם מהארון" והצהיר על עצמו כהומוסקסואל. יפה עד כאב, גבוה וחזק וגם הוא כאחיו, מוכשר עד בלי די שהלך ובנה את עצמו ואף 'המציא' את תחום עיסוקו כמו ידיו וכל זאת, בלא מעט קשיים ותוך מאבק יומיומי עם חברה קונפורמיסטית ומקובעת. לימים, הוא מצא 'בן זוג' מושלם כמותו ויחד הם חיים בהרמוניה שקשה למוצאה אצל זוגות סטרייטים.

ניתן לתאר את משפחתי הקטנה כמבודדת במקצת, חכמה, החיה בשולי החברה אך גם משום שאינה נזקקת לה ביותר, נישאה מעם אך ללא גאותנית, הישגית מאוד אך לא 'על חשבון' האחרים, ערכית בדרכה שלה, דעתנית אך גם חולמנית, יודעת לאהוב ונדיבה ביותר... אלה היו תכונות היסוד עליהם גדלתי, אותם אהבתי והערצתי ומהם אני שואבת את כוחותי.

לימים, מצאתי גם בן זוג שנדמה שצמח גם הוא בתוך 'מודל' דומה לשלי ולא יכולתי למצוא מתאים ממנו עבורי בעולם כולו.

אקדמאי, חוקר ולימים מרצה מבריק מן המניין, שרבים ניבאו לו כבר בתחילת דרכו שיגיע רחוק, ואולי עד לתפקיד ראש הפקולטה או אפילו למישרת 'דיקאן'. שקט, מסור, ומכור לריצות ארוכות, משקיען ואינטלקטואל מוצהר, אך כאמור, גם ביישן וסגור קימעה ו... יבש כעץ. (הריצה הארוכה, איפיינה את דרכו בחיים - תכנון ארוך טווח תוך שימת יעדי משנה לאורך הדרך במטרה להשלים את המטרה הסופית והיא להגיע אל חוט המטרה וכמובן... כמנצח).

ממנו גם נולדו לי שלשה בנים, יפים ומבריקים, מוצלחים וסקרנים שמילאו את חיי באהבה אין

קץ, בשמחות יום קטנות כגדולות, במעקב אחרי התפתחותם וגדילתם כשכל אחד בדרכו שלו הייחודית, מפתיע אותי וממלא אותי בריגושים עד בלי די.

בית יפה, בעל מצליח, ילדים נהדרים, קריירה מבטיחה ואפילו... כלב משעשע, בנו כולם יחד את התמונה הבורגנית המושלמת ביותר ולמעשה, כשהייתי 'מתבוננת מהצד' על חיי עד לרגע זה וכן על הדרך המשותפת שעברתי איתם (ותמיד גם האמנתי, שכל שקורה אותי לטוב ולרע, בשלי הוא ובמעשי ואין לתלות את הטוב או את הרע במוצאות אותי, אלא בי ובי בלבד...) לא יכולתי שלא לחוש ש'עשיתי זאת'... וגם אם עוד רבה הדרך ורבה המלאכה לעשותה, הרי לא יכולתי שלא להכריז ביני לבין עצמי שהחיים מאירים לי פנים ואני... להם.

הייתי אדם שמח ואופטימי מתוכי לברי. אבל משהו, דבר מה שלא ידעתי בתחילתו, שכן אי שם בעימקי נשמתי וכרסם אט אט את דרכו החוצה. איזשהו חסך לא ממולא ולא מסופק שכן אי שם בתוכי, ממתין בסבלנות, שוכן חדרי בטן ובוחן כליות, ממתין לתורו כדי לצאת לאויר העולם לכשתגיעה שעתו וזו אכן הגיעה.

בעלי כאמור, היה מסור ואוהב בדרכו, ספרטני מעט אך לעיתים מפתיע באיזו מחווה של אהבה ורצון טוב... באמת לא היה לי מה להתלונן ואף חיי האהבה שלנו נראו לי אז, טובים ומספקים. היינו מקיימים יחסים לפחות פעמיים/שלוש בשבוע, יחסים מרגשים ומהנים והופתעתי ואף שמחתי לגלות משיחות עם חברותי, שהיו אלה יחסי מין מספקים יותר מרב הזוגות שסביבי. גם עובדה זו תאמה היטב את תמונת עולמי המושלמת כמעט... ובכל זאת.. 'הכמעט' המשיך לחורר את נבכי נשמתי.

ואז הגיעה הרגע ופגשתי אותו והוא היה אחר והוא היה הדבר שחסר לי כל אותן שנים. הוא לא היה טוב יותר מאחרים או גרוע מהם אלא פשוט שונה. הכרתי אותו דרך העבודה שעשיתי באותם ימים ובעצם ניתן לאמר שבאופן מסויים הייתי מעסיקתו. שנינו בדרכנו, היינו 'פריילנ-1סרים'. עובדה שאיפשרה לי לשלוט בכמות העבודה שסיפקתי לו ובהתאמה, גם לשלוט בזמן ובמקומות בהם בילינו יחד.

ממבט ראשון קשה לאמר עליו שהיה יפה או מושך במיוחד אבל מעולם לפני כן, לא פגשתי אדם זקוף ממנו. הגב ישר, הראש מורם, המבט מיישיר קדימה, החזה בולט לפנים והצעידה מהירה ובוטחת. א.... וכמעט מותר לציין, נשוי פלוס שלש ומבוגר ממני בעשור לפחות. במדורי הכריות' לעולם לא יפקד התיאור "בעל חוש הומור" ובהרבה מקרים, הדבר רחוק מן האמת אך במקרה שלו, הייתה זו אמירה מדוייקת להפליא. חוש הומור מטובל בציניות לא מעטה המשלבת ראיית עולם מפוכחת ביותר ולמרכה המזל, גם אופטימיות מובנית ושמחת חיים ללא גבול.

אותו החלל הנסתר שבתוכי שהמתין שם תמיד וחיכה לתורו ולאיש שימלא אותו, אותו חלל שאוכזב ונכגד אז במדבר, החלל שכה צמא לקבל ולתת, נחשף עתה לראשונה לאור העולם והושיט אל האיש ההוא שתי ידיים כמהות לחיבוק. התאהבתי אהבה ללא גבול.

ברב סיפורי הרומנים תמצאו את התיאור הקלישאתי "נשמות תאומות" אך מה לעשות וכך בדיוק גם חשתי אני. כמעט כל תכונה שיחסתי לעצמי מצאה בו ובאשיותו מענה.

(להמשיך ביום ובשעה שתבא מלפני...)

רומנסה לפלביה - 50

(על פי 'סרנדה לעדה')

פזמון:

אנחנו איתך אחותנו יא פלביה,
כמו משפחה (קצת דביקה) אך להבא,
כשבא לך לבכות את כתפנו ננרבה,
איתך נצעד יחד בכטחה.
סקרנית, סנטימנטלית, זו היא פלביה,
ת'רומנטיקה הבאת עוד מאיטליה,
לחלוחית ונציאנית, אקדמיה מוזיאלית,
הוראה במוזיאון ובליד"ה.

הרצאות ב'משכנות' וב'דוד ילין',
ב'סם שפיגל', 'מעלה', תשמח כל עין,
לך ת'אוסקר' אז נגישה,
ובזאת אולי נמחישה,
שאנחנו שיכורים ולא מיין...

פזמון:

ה'נובלס' מחייב מסירות של 'גברת',
בחום ובקור לעולם לא מוותרת...
ואם כך תמשיכי, רק פירורים תניחי,
מאחור אותנו הרחק תשאירי.

הרגעי!!! שאי סביב עיניך פלביה,
את מוקפת אהבה חמה ועזה,
מה יפות הן שתי בנותיך,
'זושא', 'סימבה', אוהביך,
לך נשיר כולנו יחד ת'רומנסה.

פזמון:

אנחנו אותך אוהבים, פלביה פלביה,
כמו פסטה בשום, עם פתיתי 'פרמג'נה',
ואם הניסות, לך ניראה קצת קיטשי,
אותך נאהב כמו קיווי או ליצי'...

היא נראית קצת נבוכה ומתוסכלת,
'חמישים' נדבק אליה כמו מלט,
ממצמצת, משתעלת, את היד כמעט נושכת,
מסביב כולם נדים לה 'הרגעי נא'!

את עוד לא זקנה קמוטה ומגויידת,
צח עורך, גוון זקוף, פלדת 'אל-חלד',
אז לגיל אל תתיחסי נא,
עוד מותניך 'מנדולינה',
מעריציך כאן ישירו לך ביחד...

פזמון:

אנחנו אותך אוהבים, פלביה פלביה,
כמו פסטה בשום, עם פתיתי 'פרמג'נה',
ואם הניסות, לך ניראה קצת קיטשי,
אותך נאהב כמו קיווי או ליצי'...

היא בוחשת בקפה ובקלפים,
מתייעצת ברוחות, בידעונים,
בעל אוב, נבואת איוב, דמיון מודרך והילר
טוב-

מסייעים לך לעבור את השבוע.

את ברה וחכמה, היפראקטיבית,
אך תודי שבחיים את קצת נאיבית,
אז עם חושים חדים כתער,
רגישות פלוס נסיון העבר,
זה הזמן להתפקח, יא חביבתי.

'וילדר חייעס'

אומרים שלטבע חוקים משלו ובמקום שאין בו חוק, לא נותר לטבע אלא לנסות ולאלתר. וכך בירושלים הבנויה, העיר שמרוב 'חיבורים' וקבלנים, שכחה להקצות גם שטחים פנויים, נאלץ עולם החי המקומי, להמציא פתרונות מאוד לא מקובלים אם כי לעיתים, מקוריים ביותר. החוגלות שהלכו והתמעטו כתוצאה מציד חוקי ולא חוקי, איוו למושב להן את 'גן הורדים'. מוקפות ב'משמר הכנסת', ב'משמר בתי המשפט' ובחברות האבטחה של משרדי הממשלה, מצאו להן החוגלות את המקום הבטוח ביותר עלי אדמות. נראה אותכם עכשיו מטפסים אל הגן הנישא כשבדכם רובה צייד... אני לא מכיר חברת ביטוח שתשים עליכם שקל. (די מדהים גם לגלות כמה מבודד גן זה מהקהל הרחב. גם בימי איד וששון אני מופתע לגלות שהררי הזבל מסתיימים להם אי שם על מדרונות גן סאקר ואילו 'גן הורדים', זוהר וצחיח לחלוטין! כנראה קשה לסחוב את המנגל וטונות הבשר בעלייה...)

ואם כבר חוגלות אז למה לא גם דוכיפתים... ונקרים סוריים, פשושים, ירקונים ושאר ציפורי שיר קטנות? ובהמשך לאותו הרעיון, אימצו הנוטריות את נחל האלה המצחין בכיובו, התנים והשועלים את יער ירושלים השומם וקהילת ארנבים, את רחוב 'יורדי הסירה' והרחובות הסמוכים. 'עמק הצבאים' הפך ברבות השנים מעמק רחב וירוק שבו מקומות מסתור רבים לבעלי חיים, למזבלה קטנה ורחוסה בצורת משולש הכלוא בין שלשה 'כבישי על' (הרצוג, בגין וכביש 'בזק' - שערי צדק) בלתי עבירים לחלוטין. במשך תקופה ארוכה, עקבו תושבי ירושלים בדאגה אחר הדיווחים על אוכלוסיית הצבאים בעמק ההולכת ומתמעטת. עוד צבי ושוב, עוד עופר רך שנפלו קורבן לגדרות התיל שמסביב לעמק, לרכבי השטח שבדקו את יכולתם דווקא שם ולילדים מציקים, או סתם נפלו בנסותם לברוח ממקום כילאם.

לא הרחק מהעמק, שוכן מנזר המצלבה. נזירי המקום שלפני מספר שנים החלו לחוש שפרטיותם נפגעת עקב בניית הכביש חוצה העמק וגם עקב פעילות יתר, של תנועת הצופים ושאר משיגי גבול, הלכו וגידרו שטח רחב סביב למנזר ממנו אין יוצא ואין בא. האמנם? דעו לכם ששטח זה הפך כתוצאה מכך, לשמורת הטבע היפה והפורחת בירושלים. נקודה!

באורח פלא ממש, הצליח צבי בודד, אחד מהמעטים שנותרו ב'עמק הצבאים', לחמוק מעבר לגדרות התיל ולמוקשים אחרים ולחדור לשטח המנזר והיום הוא חי שם חיי מותרות ממש. חברה אליו כלבת הבוקסר במקום וזוגיותם הפכה למודל נערץ על כולם, בעיקר בתקופת הייחום...ה'שמורה' כולה לרשותם אבל הם מחלקים אותה ברצון עם עוד רבים וטובים.

שלדגים לבנים שצר להם המקום בכריכת הגן הבוטני או בגן החיות במלחה, באים לנוח בצל ענפי הזיתים ואף לצוד להם איזו שממית אחת או שתיים. דורסי הלילה הפכו את המקום ל'מסעדת גורמה', ניזונים מהמוני הנברנים והחולדות שהפכו אף הם את המקום לביתן עקב קרבתו לערימות האשפה שמבקרי 'גן סאקר' כה נהנים להפריש.

הנקרים, העורבים, העורבנים, הקאקים והזוזירים הרחיבו בכך את מרחב מחייתם ולצפרים הייתה אורה.

לא מזמן, הופיע ינשוף ענק עם 'אזניים' ומראה כשל שדון פוזל ואף קינן מספר חודשים בין ענפי עץ המחט שמול מרפסת בית הורי. תארו לכם, ינשוף אמיתי (!), סמל החוכמה והתבונה. התחלתי לקוות אבל הינשוף לא נשאר וחבל... כל נגיזמה... ירושלים וחוכמה...נו!

דידו: ת'שמע קטע, אולי אתה יודע על פולקסווגן שתי ליטר, פולו GTI שנת 90? אני כבר התייאשתי לגמרי. אין! פשוט אין. ואני מחפש כבר חודשיים. כנראה שאצטרך להתחיל לחפש רכבים אחרים וחבל לי. לא שלא מצאתי בכלל. דווקא היה לי קטע אחד שאספר לך אותו עכשיו. מתקשר אלי חבר ומספר לי על מודעה של GTI בדיוק כמו זו שאני מחפש. התקשרתי ועונה לי זקנה אחת ומתברר בשיחה איתה, שאומנם האוטו הוא רק 1.6 ליטר אבל מאידך, הוא עשה רק 7000 ק"מ. אתה קולט? 7000 ק"מ ב ארבע שנים! האוטו פשוט עמד. כשפגשתי אותה ונסענו לדינמומטר, היא ספרה לי שהאוטו היה של בעלה שנפטר רגע לאחר קניית האוטו ושמאז היא נוסעת בו רק עד למכולת ובחזרה, אולי 2 ק"מ ביום, וחוף מזה היא לא מסוגלת כמעט להכנס למכונית כי כל נסיעה, מזכירה לה שוב ושוב את בעלה היקר, המנוח.

למותר לציין שהאוטו הוכרז כ'נקי' למהדרין ושל'אור הקילומטרז' הנמוך ו'היד הראשונה', המחיר הוא 'פיקס' ו'אין מה לדבר', נקודה. הכיוון היה לדינמומטר, אבל החלטתי לעצור תחילה אצל המכונאי הקבוע שלי ז'אקו. הוא הרים את האוטו על ה'שיפט' ולאחר הצונת מהירה, הוא הזמין אותי אחר כבוד אל ה'בור'.

מה זה? אמר כשהוא מצביע על פסי צבע טריים באזור בסיס הדלתות, אה, זה שום דבר, אמרה הזקנה, שכחתי לספר שפעם עמדתי ברמזור ומישהו נכנס לי בדלת אבל זה כלום ותיקנתי את זה מייד אחר כך. שים לב לכאן, אמר ז'אקו, השלדה מרותכת לגוף, לא במקום אחד, אלא לפחות בשלוש מקומות שונים!

מה? יש פגיעה בשילדה? התממה היא, לא יכול להיות, רימו אותי, אולי זה קרה שכשמסרתי את האוטו למוסך והם נסעו בה בלי ידיעתך?

בקיזור, בזאת הסתיימה הבדיקה, והיא אפילו החזירה אותי הביתה. כמובן שלא קניתי, למרות שפתאום 'היה על מה לדבר'... והיא היתה מוכנה להתרכך וללכת לקראתי במחיר... כשיצאתי, היא לא שכחה אפילו להחמיא לי שיש לי מכונאי מצויין... העברתי את המחמאה לז'אקו שמצידו הוסיף: שמת לב לעובדה שרוב העולם לא תופסים שרמאים גם מזדקנים לפעמים?

א.ב.:

אמא שלי היא אדם חסר רגש לחלוטין, לא, באמת, אני לא הייתי מודע לכך כמובן אבל צביה אשתי, שהיא אשה חכמה כידוע, הפנתה את תשומת ליבי לכך, לא פעם ולא פעמיים. למעשה, היא אומרת שאימי היא "מן מת חי - אשה חנוטה כולה". וביננו, גם אני אומר שאם אמא שלי הייתה ממונה על תכנית "הפתרון הסופי", יהודי אחד לא היה נשאר.

כך בשבת האחרונה למשל, ישבנו סביב לשולחן ודברנו ב"דברי ימי מלחמת השחרור" ואמא ספרה כדלהלן: ב-48, הייתי בהריון היחידי שלי (עם עבדכם - א.ב.). ומינו אותי לפקח על חלוקת המים באחת מנקודות החלוקה בירושלים בתקופת המצור. תפקידי היה לדאוג, שכל אחד יקבל בדיוק את מכסתו המגיעה לו בדין וכמספר התלושים שבידיו ואני עשיתי את מלאכתי נאמנה. יום אחד, בדיוק כשסיימנו את חלוקת המים והתחלנו 'לנוע הביתה', התחילה הפגזה מסיבית של הליגיון ואשה אחת שזה עתה קיבלה את מנתה, חטפה פגיעה ישירה. האשה נהרגה כמובן וכל המים שהיו לה בדליים נשפכו על הארץ... והמים היו יקרים כל כך... חבל.

ובאותו הנושא, היינריך בל בספרו הליצן (המוקיון), מספר על כיתת צעירים היוצאת לאמונים קדם צבאיים (כמין גדנ"ע), ושם במסגרת אימוניהם עליהם אף לזרוק רימון חי.

אחד החניכים מתבלבל ומשמיט את הרימון שמתפוצץ והורג אותו. על כך מעיר הסמל ביבושת: "אל לנו להצטער יתר על המידה על גונתר שלמזלו היה יתום..."

יש אנשים שתכונותם הבסיסית היא יופי. אחרים ניחנו בחוכמה מופלגת או בכישורים ספורטיביים. זה נחן בכושר המצאה ואחר בכושר כתיבה או הלחנה. זה אומן וזה מוסיקאי, זו בשלנית וזו יצירתית או לירית וכן הלאה. ואני לעומת זאת, נחנתי בתכונה מיוחדת במינה. אני דומה ל... כן, פשוט כך, אני מזכיר להמון אנשים, אנשים אחרים המוכרים להם. זאת אומרת, אני זה לא באמת הם אלא רק בן דמותם בדמיונות הזולת. ואל תבטלו את התכונה הזו ב'מה בכך'. התכונה הזו מוסיפה נופך ועניין לחיי. לכל מקום שאני הולך, הולכות איתי יחד דמויות נוספות בדמותי ובצלמי. תמיד ימצא פלוני או אלמונית שינעצו בי מבט נוקב ולעיתים אף יחייכו במבוכה. כמתנצלים וכאומרים "אני מכיר אותך מהיכן שהוא אבל אני לא זוכר בדיוק מאיפה". הנועזים שבהם, אף יפנו אלי וישאלו: "נכון אתה מרמת השרון?", או, "תגיד, אין לך במקרה אחות ברמת הגולן?" כאשר אני נכנס למשל לאולם הצגות יהיה תמיד מישהו, אנונימי לחלוטין, שינפנף לי בהתלהבות ממעמקי השורה העשרים ויש שאחוש בטפיחה חזקה על שכמי וכשאסתובב, כואב ומופתע, אגלה מולי פרצוף משתומם לא פחות ממני. "סלח לי" הוא יאמר, "חשבתי שאתה אמנון, תהרג אותי, אתה ממש דומה לו כמו שתי טיפות, אתה לא במקרה אחי? לא, בעצם אתה יותר זקן והוא הרי הבכור במשפחה, סליחה, אני מצטער".

וכשאני בחברת אשתי, יכולה תכונה זו ממש להביך. תארו לעצמכם את הבעת פניה כשבחורונת במחצית מגילי, קורצת אלי במשוכה ואז, נבוכה ומסיטה את פניה במהירות לצד אחר... ולך תסביר עכשיו לאשתך 'שאינן לך אחות'....

אבל אתם טועים טעות מרה, באם אתם נדים לי וממהרים להשתתף בצערי. ההיפך הוא הנכון. להיות דומה ל... היא תכונה מופלאה המוסיפה המון צבע, ריגוש והנאה לחיי. במשך השנים פיתחתי הרגל להתעשת במהירות הבזק ו'לשחק את המשחק' עד הסוף. אני לא מכחיש את הקירבה שמייחסים לי אלא להיפך. אני נכנס מיד לדמות שאותה קיבלתי ומנסה למצוא תוך שניות את מאפייניה הבסיסיים בעיניו של בן שיחי.

כך אני הופך בן רגע לביטניק מזדקן מטעמון המגלגל שיחה על הפרלמנט ההיסטורי מ'קפה קופ' או להבריל, ללוחם מ-890 המשחזר את הלילה הנורא שהוא מהחווה הסינית.

הספקתי כבר 'לבקר' בתור תרמילאי ברוב חלקי העולם. הייתי במפלי האיגואסו ועד לפפואה בגיניאה החדשה הגעתי. מסקי בשווייץ דרך רפטינג על הרייז ועד לטיול אופניים במונטנה וטרקים בטיבט. מצאתי את עצמי משתלב בחברות שונות ומשונות, החל מחברות בתנועת האסט, האימן ואלכוהוליסטים אנונימיים וכלה בתנועה לשחרור האשה וחסידות ברסלב.

(להמשיך בבא העת...)

שש בבקר ואני מדווש את שאהבה נפשי. העורבים בחבורות ענק, מצווחים את שליטתם המוחלטת על האפרים בגן סאקר ובגן הורדים הסמוך לו. כמעט כל ארץ וכל עיר בעולמנו, אימצו לעצמם כסמל, איזה עץ או חיה שתכונותיהם מאפיינות אותם ולעירי ירושלים מתאים העורב.

בלהקות ענק, שחורים, חזקים וערמומיים, הם משליטים בה את רצונם בפקודות רמות, מסתערים על שקיות האשפה ומשסעים אותן במאמץ משותף. זה מחזיק במקורו מצד אחד ואלה מושכים מהצד השני עד שנחשפת התכולה ומתפזרת על הדשא המטולל והופכת לארוחת בוקר מזינה לחבורה כולה.

היונים שבעבר שלטו בעיר הזו, נידחו לפרברי העיר או נעלמו כמעט לחלוטין ואיתם הבולבולים

ואף הזרזירים שהיו פעם לאימת רח' שטראוס (זוכרים את גשם הלשלת?). כך גם העורבנים שעופפו בעמק המצלבה ובחורשות האוניברסיטה בגבעת רם ומרבית ציפורי השיר. היחידות שניצלו מגורל זה הן הציפורים הזעירות כדוגמת הצופית, הדרור, הפרוש והנחיליאלים בעונתם שמפאת גודלן אינן מפריעות לעורבים לשלוט.

העורב יאה לעיר הזו והיא מצידה ראוייה לעוף 'קשה' זה. ירושלים של השנים האחרונות, אינה מסבירה פניה לתיירים ששוב אינם פוקדים אותה, אינה מקילה על החיים בה ולא מראה גם שום סימני שינוי לעתיד הנראה לעין והעורבים המעופפים מעל, צופים ומשגיחים שכך גם ישמר מצב העניינים.

ואני מדווש אותך ג'וג'ו שפרשת לעולמות משלך ואותך ציפי שאיני יודע מה את עושה ברגע זה ועם מי את חיה את חיך, האם לצידו של זה שאינך אוהבת? ואותך, זו שהשארתי בבית, דואגת, חוששת ומצפה לשובי ואתכם ילדיי כאשר אתם שם, כל אחד בבוקרו שלו.

ולאן אשים פעמי הבוקר? האם שוב אלך להביט בגופך ג'וג'ו המוטל שם בבית החולים השיקומי בקרבת בית העלמין? ומה כבר הטעם? שוב אביט בעינייך הקמות הבהות בנקודה עלומה בתקרה, בפך הקפוץ בעווית, בידייך הכפופות בזווית בלתי אפשרית פנימה, חסרות מעש או בזרועותיך שפעם היו תפוחות ממאמץ יומיומי, שריריות ובעיקר, חכמות כל כך לעשות בכל מלאכה? לא ג'וג'ו, גופך המוטל שם אינו אתה. בשום פנים ואופן. גופך אינו יותר מאשר מכוננית שנהגה עצר אותה לרגע, בצדי הדרך מניח את מנועה פועל, את הרדיו מנגן ואת דלתותיה פעורות לרווחה, והולך לעיסוקיו שוכח אותה לחלוטין ואני במקום לדווש את רוחך ונשמתך ג'וג'ו, מעדיף לעמוד ליד אותה המכוננית, ממתין ומקווה שאולי בכל זאת יזכר הנהג לשוב... ואולי יתמזל מזלי וזה יקרה בדיוק עכשיו כשאני כאן. לא ג'וג'ו, כנראה כבר לא הבוקר... אולי בפעם אחרת.

ואולי אדווש אותך ציפי, המקווה, האומללה, השמחה, האובסיבית, זו שיודעת כל כך טוב מה היא רוצה ומה הם תקותיה וחלומותיה? ואלולי שנטלתי חלק כל כך מרכזי ומעשי במאוייה אלה, אולי הייתי נגוז אל עולמי שלי במין שקט שאחרי הסערה ומדיר אותה ממחשבותי ומעצמי ואינני יכול. אני יודע אותה בכל רגע ורגע מהייתי. אני יודע מה היא לובשת עכשיו ואני שומע אותה ברגע זה מדברת עם ילדיה. אני רואה כאן לידי מכינה סלט של בוקר לבעלה ואני חושב את מחשבותיה, שומע את ליבה פועם, אני טועם את לחלוחית עיניה ומריח את ריח שיערה. אני יושב אתה על הספסלים לידם אני חולף על אופני, מתעלס אתה בעמידה כששנינו שעונים על גזע עץ בגן הבוטני וגומר אתה בפרץ נוזלים אדיר ובאנקות אל תוך אוזני "מה אתה חושב שאתה עושה לי? מה אתה חושב שאתה עושה לי? מה אתה...?" לא, אי אפשר כך, אי אפשר... אני בשלי והיא בשלה. צאי מכאן, לכי לך לעולמך המוגן, הממוסד ואני לשלי, האוהב נואשות, המיואש, החבוט, המתנער ממש עכשיו מתוך הריסותינו.

ומה חושבת לה זו שבבית? הא? שסתם כך מבצעים מהפך? זהירות! כמעט שנפלתי לתוך החריץ הזה... איזו קלישאה! כמעט שנפלתי והנה הצלחתי להתייצב ולדווש הלאה. אני יודע מה אני רוצה, כן? האומנם? אז למה אני מניח לאותה אחת לחזור אלי בדלת האחורית? את מי אני משלה? אותה? אותי? מה באמת אתה רוצה?... ותפסיק לשקר לעצמך, הרי מעשיך מעידים עליך יותר טוב מדבוריך המטעים, המסוים. ואני מרגיש שאני כועס... אל תאבד את הריכוז, אתמול ירד גשם והשביל בוצי וחלקלק. אם תחזור הביתה שרוט ושבור, יעיד הדבר עליך מייד. הידד לאינטליגנציה הנשית. הן מרגישות אותנו אלף שנה לפני שהתחלנו אפילו את הצעד החשיבתי/רגשי הראשון... איפה הייתי? א, כן... כועס, מבולבל, מה הן חושבת להן?

...יצאנו מ'הר ברובק' תחת הרושם הכבד של הסצינות האחרונות על מותו של ז'ק. הוא מת בגיל 39 ואף הותיר צוואה. מי כותב צוואת בגיל כזה? ומי מתכנן את מותו בגיל כזה? ... ואיזה מורשת כבר יש לו לאדם בגיל כזה להוריש? אבל בכל זאת ולפחות בסרט, בקשתו האחרונה לפזר את אפרו בהר ברובק, מבטאת מילוי משאלה של סגירת מעגל. של השלמת רעיון ומילוי פוטנציאל שלא בא לידי מימוש מלא ולפחות אחר המוות, יכול לבא עדי פתרון שיביאו לשלוח ולמנוחה נכונה. גם אני היום, בגיל 53, לא באמת מטריד את עצמי במחשבות על מותי. אמנם חשבתי פעם לרכוש חלקת קבר לי ולרעייה כדי למנוע מכם טירדה מיותרת בבא יום פקודה, אבל נרתעתי מהמחיר הגבוה ומהעובדה שעלי לשלם כסף רב כל כך לאנשים שאיני מזדהה עם דרכם, מחשבתם ואמונותיהם. ביננו, באמת ובתמים לא אכפת לי היכן אקבר וזאת מהסיבה הפשוטה שאני יודע שבבא היום, לא תהיה לדבר כל השפעה עלי...

אתם שתצטרכו לרכוש את החלקה, נסו לפחות למצוא מקום שאינו רחוק מדי מהבית כדי שאפילו פעם בשנה, לא תצטרכו לטרוח יותר מדי. אני לא רוצה הספדים ביום קבורתי כי אני חושב שזו קלישאה מיותרת.

מה תגידו? "איזה איש טוב היה?" Boolohit!
 מי שבלכתי יצטער על אובדנו שלו, לא יזדקק להספד זה ומי שלא, מדוע להכביד עליו?
 ולענין המצבה. תמיד מתלבטים מה לכתוב, אז הרשו לי לייעץ או לפחות לחוות את דעתי גם בנושא זה.

תארים יהודיים ושאר מיני קלישאות (הולך צדק, איש תם וכו') - ממש לא בא בחשבון.
 תאריך לידה ופטירה - מה זה חשוב? אולי אפשר להסתפק רק בציון הגיל? ובעיקר, אחרי כמה וכמה שנים כשעולים לקבר שלא בתאריך, מהווה הכיתוב כעין תוכחה - "שוב לא עלינו ביום השנה" ולכן, בואו נוותר על זה.

שמי היהודי המלא? (יעקב חיים לוי), חסר ייחוד וכידוע לא שימש אותי בצורתו זו כלל (שלא לאמר, טירדה - אתם יודעים כמה פעמים התקשרו לנמען זה או אחר ותוך כדי הקראת פרטים מתעודת הזהות, הודיעו לו שיעקב לוי חייב להתייצב למילואים או כל שטות אחרת ולאיש לא היה מושג ירוק, מי זה בכלל?) כך שז'קי מספק ועוד איך. כמעט ואין עוד ז'קים בסביבתי אך כדי להבדיל ביני ובין המאייר מ'דיעות' או מז'קי לוי מהטלוויזיה, אפשר להוסיף את חתימתי המסולסלת (תמצאו אותה בעיקר על דפי הבנקים), ולכן כך בערך אני רואה את מצבתי.

(איור של המצבה עם חתימה ושם פרטי בלבד ואולי ציון גילי)
 ... ועד אז, אנסה בנתיים להרויח מעט כסף עבורכם ובעיקר אנסה, בעזרתה של רעיתי, לתת לכם כלים שיקלו עליכם במקצת את מסע החיים הארוך הזה. לחיים.

היינו תקועים אי שם בסיני אחרי שהחלפנו פלוגת תותחנים במילואים שסיימה זה עתה את שירותה המייגע. הימים היו ימי הנסיגה מסיני והצבא בגדול, היה 'שבור זין' וחסר מוטיבציה קרבית לחלוטין. בקושי הקשבנו לתדרוך שניתן לנו ע"י מפקד הפלוגה העוזבת ופשוט 'התחלקנו' בטיבעיות אל תוך השיגרה שהוכתבה לנו וכנראה גם לזו של הפלוגה שלפניהם ואף לזו שקדמה לה.

התותחים היו פזורים במחפורות כמין דינוזאורים תשושים התקועים בתוך ביצה טובענית מבלי יכולת להחליץ, מכוסים ברשתות הסוואה מרופטות אך בעיקר, באבק ובתערובת חול וגריז ממוצק. סערות החול שפקדו את המקום יום יום בשעות כמעט קבועות, פיזרו ועיטרו בשיטתיות את השטח בקרעי נייר וניילונים בליווית חן של מאות קופסאות סיגריות וארגזי תחמושת שבורים.

עבורנו, הייתה זו שגרה מוכרת זה מכבר וכגדוד ותיק ושבע מילואים, השתבץ כל חייל ומפקד לעמדתו ולשגרת חייו בשיא המהירות והמיומנות. הטבחים לאוהל המטבח, לעוקב המים הגדול ולתנורי השדה. הכטכ"ל, לנגמשים הכבדים, לארגזי הציוד ולמדפים המאולתרים ואנחנו ציוותי התותח, לאוהלים ההודיים בהם כל אחד מיהר לבנות לו פינה משלו שכללה כילות נגד יתושים, ארגזי תחמושת שהוסבו לארונות ציוד, חוטים מתוחים לתליית הבגדים ולייבוש הכביסה ונעלי אצבע כדי ללכת למקלחות השדה שמוקמו בקצה המאהל ליד שירותי ה'כול פגיעה' החפורים באדמת החול על חביות הסיד שלצידם.

זר כי ייקלע למקום בטעות היה מסיק מייד שכנראה הגיע למחנה צוענים הונגרים או קרקס רוסי או במקרה הטוב, למחנה פליטים על גבול רואנדה. כל דמיון לצה"ל המסודר שאתם מכירים (?) היה מקרי בהחלט.

ואז, ללא כל אזהרה מוקדמת, נפלה הפצצה.

'מהקשר' הודיעו, שמחר, ערב יציאתנו לחופשה הראשונה אנו עומדים לעבור מסדר ביקורת והאוגדונר בכבודו ובעצמו יטרח ויגיע לבקרנו... ויש להוסיף שיש אוגדונר ויש אוגדונר אבל הנ"ל, היה אקסמפלר ייחודי בגועליותו ושמעו יצא בכל המרחב "כבן זונה" אמיתי.

ספורי זוועה על אופיו המחורבן, הילכו מקצה הצבא ועד קצהו. איך הכניס את אחיו, עצמו ובשרו לכלא או איך במסדר חטיבתי, הגיע בדהרה בג'יפ שלו עד הטנק הראשון בשורה של טנקים שצוחצחו, שומנו, גורזו ונשאבו מאבק במשך שבוע שלם ואז, כשמנוע הג'יפ עדיין משתעל טרם נדם, והאבק שהוא עצמו הקים, נוחת ברכות על הטנק, הוא העביר אצבע מהירה על גוף המתכת, הציץ בה ופסק "מלוכלך! כל החטיבה מרותקת למחנה לחודש" ובקיצור, חבל להכביר במילים, "חרה מהספרים". וזה האיש ולא אחר, שיבוא מחר לבדוק את כשירותינו המבצעית.

נו, מבט בוחן בתותחים המוזנחים הבהיר לנו שלא היינו בבעיה כלל... היינו בצרה אמיתית! לא היה שמץ של סיכוי שנצליח אי פעם להחזיר לגרוטאות האלה ולו קמצוץ צורה של משהו המתקרב לתואר 'קרבי'. התותחים מסוג "רועם" מרובי הבלטים, השקעים הפרצים והזיזים, היו מכוסים בחלודה בת-אלמוות ממש שלא לדבר על הזוהמה והליכלוך שמסביב שכבר הזכרתי. לרשות הפלוגה עמדה חצי חבית ובה תערובת מלוכלכת, כמה פלנליות וקצת סקוטש שלא יכלו אפילו להתחיל לדגדג את המפלצות האלה.

אז מה עושים? סתם כך מוותרים על החופשה? ומה נגיד לאשה ולילדים? איכה נישא עינינו אל תכול עיניהם הדומעות של חברותינו? ומה נגיד להם? שסתם כך נפלנו ללא קרב? ומילא אנחנו, שכנראה נחרץ גורלנו, אבל הם, "צאן קדושים שלא חטאו", הנוכל לספר להם שנכנענו ללא קרב?

ואז כמו צוק סלע איתן בלב ים סוער, כמו גזע עץ כבד בלב נהר שורץ קרוקודילים וכמו המונה-ליזה בין קבוצת מעודדות רוסיית ערב הפרסטרוייקה, התגלתה לנו חבית מלאה בצבע לבן וטרי. לבורים שבינכם, אלה שלא שירתו בתותחנים, צריך לספר, שמרבית החלקים הפנימיים של תותח הרועם צבעם לבן... במקור... זאת אומרת, או שמנקים את מה שכבר תיארתי כבלתי ניתן לניקוי, או שצובעים... וכך גם עשינו ובלי להתעצל, צבענו את התותח שלנו בלבן מבהיק, החל מגלגליו ושרשראותיו וכלה בסיפון ובקרבי וואף הוספנו פה ושם, שכבה שנייה ליתר ביטחון ולבסוף, העמדנו אותו בתווך שורת התותחים של המחלקות השכנות בידיעה ברורה שאנחנו, את שיכולנו עשינו.

הרגע הגדול הגיע והאוגדונר הגיח מרכבו מלווה בעדת הגנרלים הרגילה, עטויית משקפי השמש והמדים המגוהצים ללא רבב ואז, כמו עייט הבוחן את סביבתו כדי לאתר את טרפו, הוא סקר את המסדר הדרוך והמרעיד בצפייה ובחר, נכון, לגשת כמובן אל התותח המרשים ביותר בשורה, אל זה שלנו! האוגדונר נופף אלי באצבעו ויחד נכנסו אל תיבת התותח, הוא בכיסא התותחן ואני לצידו, מוכן לענות על שאלותיו.

תוך כדי השיח בינינו כשאני משתדל בכל כוחי לגלות את הבקאות הדרושה ב'מטרות שלי', 'בגבולות הגזרה' ו'בשאר הירקות' הנוגעים לתפקודי כקצין תותחנים מיומן, אני שם לב שגב חולצתו של האוגדונר שנשען על מסעד הכסא הפכה לבנה להחריד. האוגדונר ממשיך בשלו ואני מגמגם משהו ומתקשה להתיק את מבטי מהכתמים הלבנים ההולכים ומתרבים על שרווליו ועל מכנסיו.

"כל הכבוד לך, חייל" פסק האוגדונר לבסוף. זה די נדיר שאני מוצא פלוגה ברמת סדר ומוכנות קרבית כל כך גבוהה. ובעיקר עלי לציין, את רמת תחזוקת הכלים שהיא הטובה ביותר שראיתי מזה זמן רב". "ועוד עלי להוסיף" אמר האוגדונר "שאתה וכל מחלקתך הולכים לקבל ממני צ'ופר ביציאה".

ואז קרה הדבר. האוגדונר ניסה להתרומם בכיסאו ונשאר דבוק. עוד נסיון נועז, ואז השתחרר האוגדונר מהכסא והזדקף בקול קריעה צורמנית כשמחצית ממכנסיו נשאר על הכסא והיתרה מתרוממת יחד איתו, צחה ומבהיקה בלובנה הזוהר.

...והלכה השבת... וגם זו שלאחריה... וגם זו שלאחרי אחריה, אבל לפחות, יצא שמענו בכל המרחב שלא נסוגנו אחור ונפלנו כגברים עד האחרון שכנו כשאנו מישירים מבט אל האוגדונר החריין וזה מצידו, השפיל את עיניו.

"סיפורי הערביה הלסבית"

במהלך שנות העבודה בסטודיו, השתרו מספר ביטויים לשפת העבודה השגורה על רמי ועלי. על שניים בלבד מבין הביטויים הרבים יסופר להלן.

אחד מלקוחותינו הראשונים היה בחור בשם רן מלמד. הנ"ל היה עלם החמודות, אשכנזי (ואני מזכיר את מוצאו מסיבות גזעניות להפליא...) לבוש תמיד בקפידה, חליפה או מקטורן, מדיף ניחוחות מסחררים של אפטר שייב יקר ומן הסתם גם דיאודורנט, שעברו מבחני מיון ובקרה מפרכים עד שהותר להם לחבור אל פתחי נקבוביותיו, צח ורהוט לשון, אינטליגנט, רך בגינוניו ושופע טוב לב מוחצן.

ורן זה, הביא לנו לא מעט עבודה ואף שילם עבורה מפעם לפעם, אך לאט לאט, צבר הבחור חוב שהלך וטפח לכלל חוב משמעותי ביותר. ברגע מסויים, כשעמדנו רמי ואני על גובה הסכום המצטבר, בקשנו ממנו להשתדל ולפרוע חוב זה בהקדם ואולי רצוי... מחר בבקר ויפה אולי, אף שעה אחת קודם. רן מיהר לאשר את דרישותינו הצודקות ואף הבטיח לבוא מחר עם צ'ק על מלא הסכום כדי שתנוח דעתנו ונגמור עם כל העיניין.

ואתם באמת האמנתם שיבוא? כן!!! הוא באמת בא בדיוק כפי שהבטיח ואפילו בשעה שקבע אלא מאי? מסתבר שהצ'ק נשכח במכונת אותה השאיר במוסך בבוקר, אבל אל דאגה חברייה, אחר הצהריים הוא יקח את האוטו מהמוסך ומחר בבקר הוא יביא לנו את הצ'ק, שאגב, כבר רשום לתאריך דהיום ומהווה 'קש' לכל דבר.

והאם אתם חושבים שלמחרת הוא באמת בא? כן!!! למחרת, בדיוק כפי שהבטיח, מגיע רן מלמד אלא שהפעם אין הוא נראה טוב. זיפי זקן בן יום צימחו בלחייו, מקטורנו רשול וכולו אומר סערת נפש. מסתבר שאשתו בהריון ובלילה היא חטפה רעלת הריון ואיזה מזל היה שהאוטו חזר מהמוסך וכך יכול היה רן מודענו לקחת את אשתו לבית החולים, שם שהה עמה כל הלילה וכמובן לא עצם עין, וממש ברגע זה הוא ממתין בחדרת נפש לתוצאות בדיקת הרופאים ואגב, הוא לא שכח אבל האוטו עם הצ'ק נשאר בחנייה של בית החולים כדי שאשתו תוכל לנהוג בו במידה וישחררו אותה הביתה ואל דאגה, מחר וכו'.

חיבקנו את רן בחום והנחנו את ראשו ברכות על כתפנו התומכת, השקנו אותו בתה צמחים מבריא ואף הצענו לו את ספת הסטודיו כדי שיוכל לנוח שעות אחדות מצרות ימיו והוא אף נעתר לנו בעיניים דומעות מלאות תודה ונרדם בשלווה עד לשעות אחר הצהריים המאוחרות (כפי שנאמר: מתוקה שנת העמל וגו').

ומה תגידו עכשיו? שלמחרת הסתיימה הפרשה והוא בא עם הצ'ק? טוב, עכשיו אתם כבר מתחילים להבין את דפוס ההתנהגות ואיך צורך לטרטר אתכם בפרטים מיותרים ורק זאת אספר. התירוץ שזכה במירב הנקודות תוך שהוא מוביל בהפרש ניכר על פני כל שאר 'חבריו' בראש הפירמידה ה'מלמדית' היה ללא ספק התירוץ הבא:

"חברה, באמת לא נעים לי מכם וספק רב אם עוד נותר בכם רצון להאמין לי, ואפילו אני מודה שלו אני במקומכם, הייתי מתקשה להאמין אבל תקשיבו אך לזאת. אני הייתי בפגישה בעיר העתיקה וקבעתי עם אשתי שתבוא עם האוטו (ועם הצ'ק כמובן) - זה שכבר ימים רבים נושא בגאווה את תאריך הפירעון ההוא ההוא...) ותקח אותי ויחד נבוא אליכם, כי הגיע הזמן שגם אתם תכירו אותה, (חברים? לא? מה זה חברים? אחים לדם ממש!!!) אז בקיצור, לפני חצי שעה אני מקבל ממנה טלפון שהיא מוסרת עדות בתחנת המשטרה, כי ערביה לסבית ניסתה לאנוס אותה. כן, כן, מדהים לא?

מסתבר שהיא ירדה מגילה וראתה בחורה שמנה, מיוזעת ומגודלת שמנסה לעצור טרמפים והיא נשמה טובה, כמובן עצרה לה והסתבר שזו ערביה מבית ג'אלה שאשתי מאוד מצאה חן בעיניה 'ומן הון להון', אחרי כמה דקות, הערביה התחילה לשלוח ידיים וללטף את אשתי באיבריה המוצנעים

וזה נבהלה כל כך שהיא בלמה בלימת חירום וקפצה מהאוטו וברחה כל עוד נפשה בה תוך שהיא מותירה את הערבייה לבדה במכונית הנטושה. (ומותר לציין שהאוטו נמצא אבל הצ'ק? ...ווי ווי ווי, נגנב המסכן!) ועכשיו היא כולה רועדת ונמצאת במשטרה והוא, רן, לא רצה שנמתין בדאגה או שנתייבש מקוצר רוח ולכן קפץ לסטודיו להרגיענו ואפילו עוד לא הספיק להתקשר לבנק כדי לבטל את הצ'ק ואל דאגה חברה, מחר בבוקר מוקדם, אגיע ואכתוב לכם צ'ק חדש! ... לימים נעלם רן מעינינו לגמרי. אולי נעלב מייחסנו חסר הסבלנות ומחוסר פתיחותנו. צודק. ומאז ועד היום, בכל פעם שאוזנינו הרגישות קולטות איזה לקוח פולט מין שמץ תירוץ סתמי או פנטזיה מצוצה מהתחת, אנו נדים זה אל זה ואומרים: נו, נשמע מוכר, "סיפורי הערכיה הלסבית".

(אמש, 19:30 בערב, בפורים דהשתא, שנת 2008, אני מאזין לרדיו ואינני מאמין למשמע אוזני. רן מלמד, סמנכ"ל עמותת 'ידיד', מתראיין בנושא חובות הציבור למדינה בנושאים טריוויאליים כמו חובות חשמל, מים, ארנונה ומיסוי, ומייעץ לציבור כיצד צריך וכדאי להחזיר חובות ואף ממליץ להתקשר אליו לעמותה 057-500-313 כדי לקבל ייעוץ אישי! ועל זה כבר נאמר, 'כל הפוסל, במומו פוסל' ו'לכל סיר יש מכסה' ו'פני הדור כפני הכלב' ואם החלטתם להעזר בעמותת ידיד (ידיד?) - מגיע לכם!!!)

חבר טוב יש לרמי ודודיק סווייד שמו והנ"ל צורף מומחה ובעל ידי זהב שאין דבר מלאכה, אומנות ואמנות או סתם תיקון הנבצר ממנו. ושכן טוב היה לדודיק בנעוריו שלא היה מפסיק לבוא ולנדנד לו שיבוא לעזרתו בדברים פחותים, חסרי ערך ומשעממים כמו תיקון ידית בלתי פתיחה, סתימה בשירותים או תיקון מכשיר חשמלי.

ודודיק זה, מבכירי צורפי הארץ הוא ושועי עולם משחרים לפתחו וקונים את יצירותיו המופלאות, כמעט מבלי הנד עפעף (המחיר, המחיר...), ומה לו ולניז'ס הזה היורד לחייו בשטויותיו וכמובן, כדרך 'מזייני המח המקצועיים', יופיע הלה תמיד, בזמן ובמקום הכי לא מתאימים. ויהי היום והשכן מגיע ובפיו תחינה מיוסרת: "דודיק, נשבר לי המפתח היחיד של הכספת שלי ואני מוכרח לפתוח אותה עכשיו ואתה היחידי בעולם שיכול, תעשה לי טובה ותלחם לי את המפתח".

בתחילה ניסה דודיק להסביר לשכן שכאן במקרה זה, באמת ובתמים אין הוא יכול לעשות דבר, ושמפתחות של כספות, מיוצרים בתיחכום וברמת דיוק של שברירי מיקרונים כך שהלחמה לא באה בחשבון ובכלל, ומה לו ולפריצת כספות?

אך כל הסבריו והגיוניו של דודיק לא הועילו והשכן חזר, שנה והצהיר שאין אומן בעולם כולו שיכל להתמודד עם הבעייה חוץ מדודיק ו"בחיית", ו"עכשיו" ו"תציל אותי" וכו' עד שדודיק נשבר לבסוף ואמר: "נו טוב, אני מוכן לנסות אבל אני מודיע לך שאני לא אחראי ורק אני מבקש ממך שתעמוד לידי ותשים לב טוב טוב לכל אחד מהשלבים השונים של העבודה, מסכים?"

"מסכים" אמר השכן ומסר בזריזות לדודיק את המפתח השבור. הצמיד דודיק את שני חלקי המפתח זה לזה על סדן הצורפים שעל שולחנו ובחן את יצירתו במבט זגוגי.

"אתה משגיח?" שאל, "בודאי, כל הזמן" השיב השכן הנרגש. הדליק דודיק את הברנר הזעיר והמשוכלל שלו ואז סוב את ברוז הגז העשיר בחמצן עד שהלהבה הפכה לנקודה כתומה קטנה בקצה הברנר בטמפרטורה של: "5000 מעלות... בערך, זה בסדר?" שאל דודיק והשכן עיניו נוצצות רק דחק "תמשיך, תמשיך". כיוון דודיק את הלהבה אל נקודת החיבור של שני החלקים ואז מול עיניו של השכן, הפך המפתח השבור, תוך שנייה לשלולית מתכת מבעבעת.

"דודיק מה עשית", צרח השכן בייאוש, "השתגעת? הלך לי המפתח היחידי שהיה לי לכספת, איך לא נזהרת? מה, אתה לא יודע שזה נשרף בחום כזה, מה אני יעשה עכשיו, איך אוציא דברים מהכספת, וויי, וויי, וויי, הלך עלי" ודודיק סובב באיטיות את ברוז כיבוי הברנר ופנה אל השכן בפנים חתומות, פרש כפיו ואמר: "מה לעשות? לא הצליח!"

... ומאז כשמעירים לנו למשל על 'פאק' טיפשי כזה או אחר בעבודתינו, בד"כ על פרט חסר חשיבות שאין לנו אפילו את הכח להתחיל ולהסביר על מה ומדוע, אנו פונים אל המתלונן בפנים חתומות, פושטים ידיים לצדדים בחוסר אונים ואומרים "מה לעשות? לא הצליח!"

10.10.2006

לאיתי מורנו היקר

אילו פינו (הרווה) היה מלא שירה כים,
ושפתותינו (הפצועות) שבח כמרחבי רקיע,
וידינו (התפוסות) פרושות כנישרי שמים,
ורגלינו (החבולות) קלות כאילות,
אין אנחנו יכולים להודות לך אף על אחת
מאלף התורות והתובנות שלימדתנו!

הרצינות

בה הוריתנו הילכות שבירת אצבעות,
זיעזוע הלסת, עקירת עיניים וריסוק הגרוגרת.

הסבלנות אין קץ

בה חזרת ושניתה שוב ושוב... כיצד לבצע בריחים והפלות,
לפרוק מיפרקים, לעקם ידיים ולשתק את עמוד השידרה.

המאמצים הכבירים שהשקעת

ללמדנו חימום, שיחרור ו"כניסה לרוח השיטה",
וכל זאת כשליבנו עומד לפקוע ממקומו, הריאות להתפוצץ
והעיניים כמעט סומות מזיעה.

המיומנות שבה הדגמת

כיצד דוחפים את עצם האף למוח,
מביאים "פיצוץ" לרקות, מועכים צלעות או
מפצחים את עצמות הברך וכף הרגל.

הפרוזאיות שהחדרת לאזנינו

כשהישמעת לנו את קול פקיקת חוליות הצואר,
את איושת קריעת רצועות הזרוע, לחישת קילוח סילון הדם
ופיצפוזן העצמות המחליא. מה עוד נאמר? ליריקה! שירה! קונצרט ממש!

ועדיין לא הזכרנו את המשמעת, ההתיצבות בבקרים הקרים,
הריצות, הקפיצות, הנפילות, המתיחות, הסיבולת והכאב וכל "שאר הירקות".

אז כמו שכבר אמרנו, אין בפינו (חסר השיניים) די מילים...

קדים לך עמוקות ומחיאיות כפיים באהבה רבה - כיתת הבוגרים (הראשונה!)

דוג'ה לאיתי

14.11.2006

השיחה שלא הייתה (אמא וגלדיס)

את יושבת מולי ומלהגת בלי סוף, על ילדייך ועל כמה שהם נפלאים, על בתי הספר הגבוהים בהם למדו

והצטיינו, על שאיפותיהם והצלחותיהם, עושרם ותולדותם לבית אבותם ואף מילה אחת של התעניינות

או בדל סקרנות עלינו ועל חנה העומדת להינשא בקרוב לבנך ולהפוך במהרה לכלתך. את מגירה אל תוכך סיפלונני קפה במהירות מסחררת ומעשנת כמו קטר, נופחת טבעות עשן הישר אל פרצופי (ואני לא סובלת שמעשנים לידי!) ולא מפסיקה גם לחלק תוך כדי כך, הוראות לעוזרת המגישה את התקרובת.

אני מרגישה שאני אויר או לחילופין, שאת מצפה שתיכף אכרע בך ואזחל אל כפות רגליך, שם אכסה אותם בנשיקות לחות וכדמעות תודה על הזכות הגדולה הנופלת בחיקי, להפוך לחלק ממשפחתך. מה זה פה? נקמת ה'נובלס המרוקאי' על ה'פרולטריון האשכנזי הדפוק'? אך, איזו ארוגנטיות מופלאה!

מ'הקודמת', הצלחתם להיפטר אחרי מאמצים מרובים ו'החדשה', תצטרך כנראה לעבוד קשה מאוד ולהוכיח את עצמה, עד שיבא הרגע בו תואילי להושיט לה את ירך לנשיקה.

אוף, איפה דוליי? איפה מרקו? איזה הבדל! אני עוד זוכרת את המפגש הראשון ביננו אחרי שהילדים הודיעו שהם החליטו להתחתן. כבר מהרגע הראשון נוצר ה'קליק' והכימיה התחילה לבעבע. הם לא עישנו אך מאידך, הם דוקא רצו לשמוע הכול, אבל הכול על חנה. כל פרט שיכולתי לזכור מאז לידתה ועד לאותו הרגע, על הסביבה בה גדלה וחונכה, עלינו משפחתה, על שאיפותיה ותקוותיה ואפילו כמה טיפים על הגנטיקה המשפחתית...

...והמונולוגים שלך נימשכים ונימשכים עד בלי די...אופס, מה זה? את שואלת אותי שאלה? לא

להאמין!!!

"מה? למה בדיוק את מתכוונת?" אני מתבלבלת, "את באמת רוצה לדעת אם נחמד לי עד עכשיו והאם אני חושבת שנוכל להיות חברות טובות?" (תגובת בטן: בחלומות! בשביל להיות כמו דולי, תצטרכי כנראה לעבוד קשה מאוד ולהוכיח את עצמך, עד שיבא הרגע בו אושיט לך אני, את ידי לנשיקה).

"ובכן" אני אומרת לה, "את יודעת, עם המחוננים הקודמים שלי, יש לנו יחסים יוצאים מן הכלל. גם היום אנחנו ממשיכים להיפגש, לדבר הרבה בטלפון, להזמין לאירועים משפחתיים ואף לצאת ביחד לחופשות. למרבה ההפתעה, נשארנו חברים קרובים מאוד אך לצערי, לא הייתה לכך שום השפעה על הרומן של הילדים שלנו והסיפור נגמר כאמור, בפרידה וגירושין.

ובמקרה שלנו, אני רוצה להיות כנה איתך ולהגיד שאני מתקשה להרגיש את ה'קליק' המידי או את הכימיה הזורמת כמים אבל, אולי דווקא בגלל זה, תאמיני או לא, אני מאוד אופטימית. הקשיבי והביני, אם ב'סיבוב הראשון' היו היחסים עם המחוננים שלנו נהדרים ובכל זאת הסיפור נגמר כמו שנגמר, אז אולי דוקא כאן, נראה לי שאנחנו הולכים לקראת הצלחה מסחררת."

אי שם בשלהי שירותי הצבאי, התאהבתי בטובל'ה קלמנוביץ' ממושב תל עדשים אשר ליד עפולה. והנערה יפת תואר מאוד ויפת מראה. 'פטיט', כפי שנהוג לתאר אבל במידות טרומיות ללא שום פרופורציה. שערה שטיני בגוון דבשי שהתארך עד כמעט למתניה וצבע עורה בהיר וצח, אך אלה התבטלו ממש מול תכונת גופה הבולטת ביותר. היא הייתה סוג של כרכי מוקטנת עם חזה ענק של פמלה אנדרסון וזקיפות של דולי פרטון. מין סמל סקס מהלך (ואכן נהגתי לקרא לה "סקסו") שהיתה לחלוטין לא מודעת לקיסמה ולהשפעתה, בעיקר על בני המין השני אך לא רק... והנערה סטרייטית, תמימה וישרת דרך כסרגל, מושבניקית שזה עתה עלתה מן האדמה, בתולה באופיה וגופה ועיוורת כעטלף להשפעתה הסביבתית.

ויהי היום ובאתי לבקרה ולשהות בבית הוריה ל'סוף שבוע' ולאן כבר אפשר לצאת מהמושב המעולף תמידית ולבלות ביום שישי בבוקר באזור? "כמובן" אמרנו, "לסחנה" הממוקמת אך ת"ק פרסאות מעפולה רבתי. אך היה רק פרט אחד קטן שלא לקחנו בחשבון בתכנון המופתי. יום שישי הוא יום חגם של ערביי הגליל וביום זה, הופכת הסחנה לאתר הבילוי העיקרי עבורם והם נוהרים אליו באלפיהם על טפם ונשיהם בעוד שהישראלים 'מביני דבר', נזהרים להדיר רגליהם משם במועד זה.

אך אנו, שלא היינו בסוד העיניין, דהרנו לשם בהתרגשות ולא זאת בלבד אלא שכבר בבוקרו של אותו היום, התבשרתי שלכבוד המאורע ולכבודי, תלבש טובל'ה את בגד הים החדש שקיבלה מאמה.

והסחנה כצפוי, 'מפוצצת' מרוב חוגגים. משפחות משפחות, עדרים עדרים, נקבצו באו להם כפריי הסביבה והעירוניים מנצרת ועכו, חמולות שלימות שרועות על שטיחים צבעוניים ומחצלות קש שהביאו איתם, סביב למנגלים העשנים, מאזינים לטרנזיסטורים רועשים וצופים בלהקות ילדיהם המשתוככים מסביב. המבוגרים שבחבורה, ישבו במעגלים על כסאות פלסטיק, יונקים תה רותח מכוסות זכוכית מעוטרת, מעשנים נרגילות ומפטפטים זה עם זה. על כל הגן, שרתה אורת קרנבל מזרחי צבעוני ורוגש ביותר... א... וצפוף כבר אמרת?

בבגד הים החדש שלבשה, נראתה טובל'ה כאלילה ממש. היה זה ביקיני (די זעיר עלי לציין) זוהר בשלל צבעים בחיקוי מה לאופנת 'גוטקס' של אותם ימים, שנח עליה בתיאום מושלם, זורם עם קימורי גופה. שיערה השתפך על כתפיה וחזה, מכסה טפח ומגלה טפחיים ומותיר אך קורטוב לדימיון. דבורה קר (מ"עד כלות הנשימה") ואורסולה אנדרס (מ"ד"ר נו") נראו לידה כהעתקים חיוורים שבאו לקבל שיעורים פרטיים.

טבלנו במי האגם, טובל'ה ועבדכם ואף שחינו קצת אבל הצפיפות במים והרעש, הבריחו אותנו די מהר החוצה ומייד פתחנו בצעידה נמרצת במרחבי הגן כדי להתחמם וליבש את עצמנו. ואז התחלתי לחוש לראשונה שמשוהו אינו כשורה.

בכל מקום אליו פנינו, השתרר שקט מוזר והעולם עצר מלכת. הילדים הפסיקו להשתולל וקפאו דומם, נועצים בנו עיניים פעורות לרווחה. הצעירים שישבו על המדשאות, התהפכו באחת על בטנם ואחדים אף החלו להזיל ריר. יושבי החבורות הפסיקו את פיטפוטיהם וחלקם אף הסיטו את כיסאותיהם לכיווננו למען היטיב ראות. אני נשבע לכם שפה ושם ראיתי גם כמה כוסות תה רותח נשמטות מידיים רפויות, נשפכות על גופים אבל אף אחד לא נראה כחש בדבר או סובל במיוחד. נשים זינקו ממקום מרבצן נועצות בנו מבטים מזרי אימים, ידיים נשלחו לסכיני מטבח ולמזלגות, קללות הסתננו מבעד לשפתותיהן. הייתה אורת 'לינץ' באוויר. ציפור לא צייצה והכלבים לא חרצו לשונם, אפילו הטרנזיסטורים הענקיים נשמעו כמלאכי שרת. "מה קורה פה לעזאזל" חשבתי.

ואז הצצתי אלכסונית בבת זוגי המהדסת לידי בנחת, אטומה לחלוטין למתרחש והבנתי מייד את סיבת הדבר. 'המעצבת' שתכננה את "שמלת השבת של טובל'ה הקטנה", לא חשבה כנראה שהבגד

צריך גם לעבור טבילת מים ו'המסכן' שלא היה מוכן ל'שוק', התכוון לגודל מיקרוסקופי ממש. החלק התחתון של הביקיני הפך לחוטיני זעיר שנעלם אי שם בין פילחי ישבנה המפואר בעוד שהחזיה פערה רווחים רווחים בין ריקמותיה, חושפת את גודש הלובן של חזה המתפרץ ... טוב, טוב, מספיק! אתם כבר מבינים לבד...

לאור חומרת המצב לא היססתי לשנייה. אחזתי את 'בת הים הקטנה' בשערותיה ומשכתי אותה אחרי בריצה קלה לכיוון היציאה. "מניין לך בגד הים הזה?" שאלתי תוך כדי ריצה והיא ענתה מתנשפת: "א...אמא שלי רצתה לעשות לי הפתעה אז היא סרגה לי אותו משאריות צמר שהיו בבית..."

7.1.2007

סוציאליזם

בטוגה צחורה שהשתפלה על כרסו ונשרכה על הקרקע, בזקנו ובתלתליו המוזהבים ובמשקפי הראייה העגולות נטולות המסגרת, היה דודיק המנהיג הבילתי מעורער של סדנת התכשיטים לבית 'סוויד'. באותם ימים, עבדו כולם ביחד באולם גדול אחד ללא הפרדה, כל פועל מעל שולחנו, מחרטתו וסביבו כליו ומכשיריו, איש איש לפי תפקידו וכישוריו. ודודיק במרכז, כמלך במדינתו הזעירה, פוסע מעדנות בין עמדות העבודה, כאן מייעץ ושם מושיט יד, פה מתלוצץ ושם גוער או זורק איזו מילה טובה, דבר לא נעלם מעיניו הבוחנות וברור לכול ש'הוא האיש אשר על המלאכה'. וידוע היה גם שהאיש ברחן בלתי נילאה ואסור להניחו להשתעמם אף לא לרגע קט כי במקרים בהם הניחו אותו למשובותיו, הייתה פגיעתו קשה ולעיתים אף רעה.

ויהי בוקר אחד, ונערה צעירה תמימת דרך, סטודנטית לצורפות, שנה שלישית ב'בצלאל', התיצבה לפתח המיפעל. בסנדלים תנכיות ובשימלה בדואית רקומה כמנהג האופנה באותם ימים, כולה רוך וצניעות, שאלה העלמה אם במקרה תימצא לה עבודה במקום. עיניו של דודיק ניצתו והמפעל כולו עצר את נשימתו.

"דעי לך" אמר דודיק, "שאצלנו לא מקבלים כל אחד... ורק אנשים שמתאימים בתפישת עולמם לרוח המקום וכישוריהם מוכחים אחרי בדיקה מעמיקה, יתקבלו בסופו של דבר... ואמנם את מ'בצלאל' ובהחלט יש לך פוטנציאל אבל הכל תלוי עכשיו בדעותיך הפוליטיות והחברתיות".
"ולמה הכוונה?" שאלה היא

"טוב, אז קודם כל, מדובר כאן באנשים שהמוסר החברתי הוא בראש מעייניהם, סוציאליסטים במהותם המאמינים בשיוויון מוחלט בין עובד ומעביד, המאמינים במתן זכות שווה לכל ללא הבדלי דת, גזע ומין... המאמינים בשיוויון בתנאי העסקה, בתנאים סוציאליים ובחופשות... ובכבוד האדם באשר הוא אדם. המאמינים במעשים ולא בדיבורים, אנשי עמל ויזע שהעבודה היא ערך עליון עבורם, היודעים גם לתת ולתרום, אנשים..."

בשלב זה של הנאום, כבר זרחו עיניה בהתפעלות בעוד כל שאר עובדי הסדנא, אינם מעיזים להרים מבט, ידיהם משייפות במרץ ואוזניהם ההולכות ומוורידות, כרויות בהמתנה לצפוי מראש ולבלתי נמנע.

"זו בדיוק אני" אמרה היא, "לא יכולת ליפול על מישהי מתאימה ממני" הכריזה, ודודיק המשיך להשתפך: "קל לך לדבר אבל תדעי לך שהעבודה אצלנו אינה קלה כלל. כל בוקר אנחנו מתחילים בשמונה בדיוק עם שירת ה'אינטרנציונל' וממשיכים בהקראת פרק אחד מהספר האדום של 'מאו', בעשר יש חצי שעה 'טאי צי' בהדרכת מסטר מוסמך ואנו מסיימים את יום העבודה בחצי שעה של מדיטציה טרנסידנטלית. את תידרשי לתת לפחות שעת התנדבות אחת בשבוע למען הקהילה

ו-2% ממשכורתך יופרשו לטובת תרומות לנזקקים. דעי שאנחנו מכבדים את כל חגיי הנוצרים, המוסלמים והיהודים במידה שווה ולכן לא עובדים בהם ואל תצפי ליותר מחופשה מאורגנת אחת בשנה עם כל העובדים באיזה מלון בים המלח."

כאן כבר הייתה הקטנה קרובה להתעלפות טוטאלית. בכל שנות בגרותה ולימודיה ובחלומותיה הורודים ביותר, לא יכלה לייחל למצא מקום עבודה נפלא מזה. "קח אותי מייד" פסקה. מספר עובדים נראו עוזבים את עמדתם בחופזה תוך שהם לופתים את ביטנם ומשמיעים ציוצים בלתי נשלטים.

"טוב" אמר הרודיק, "אם כל זה נראה לך מקובל, אני לא רואה מדוע שלא תתחילי לעבוד מייד כניסיון אבל לפני כן, אולי תרצי לשתות משהו? יש לנו מיבחר של תה צמחים, נענע, לואיזה, תה לימונית ואפילו תה ג'רניום רפואי... כבר אמרתי לך שאנחנו פה על טהרת הטיבעונות והצימחונות? אז מה בא לך?"

"כן תודה, תה ירוק יהיה ממש מתאים לי"

והרודיק נרכן אל החלון וצרח לחצר: "סאאלח, עבדאאללה, תעשו מיד אחד שחור קטן וחזק ואחד תה ירוק, ושיהיה מתוק מתוק ותזיזו כבר את הפרצוף המסריח שלכם ותפסיקו לאונן יא מניאקים בני זונות... וואלה אלה החארות, עד שאתה לא דורך עליהם ומעיף להם איזה שפיץ לביצים, לא מזיזים את ת'תחת".

25.2.07

בזמן האחרון, מצאתי את עצמי ביותר מדי הלוויות. לא שקרה משהו מיוחד כמו מגפת שפעת או משהו דומה, פשוט הטבע ומחזור החיים עושים את שלהם והתחלופה עובדת. ובכל זאת, כשאני מוצא את עצמי שוב ושוב, כמעט בעל כורחי, נוכח ומשתתף ב'ריטואל' הזה, אני לא יכול שלא לחשוב על היום שבו אהיה אני עצמי הדמות הזו השוכבת אופקית ומסכיבה כל אלה שיבואו בתורם לבכות אותי. ומתוך שאני מהרהר בכך, אני שואל את עצמי עד כמה הייתי רוצה לשלוט במצב הזה... הרי לא בכל יום יוצא לך להשתתף בהלוויה שלך עצמך וכמו שמאז ומעולם ניסיתי תמיד ל'היות בשליטה', אין סיבה שגם בנסיבות אלה בהם אני ה'גיבור הראשי', ולו בפעם האחרונה, שלא אכתיב גם הפעם את מהלך הענינים.

כבר לפני שנים אחדות כשכבר הייתי מודע קלות לחומרת הבעיה, עשיתי סקר שוק קטן על מחירי חלקות קבורה במטרה להוריד בבוא השעה, את עול חיפוש המקום המתאים ורכישתו, מכתפי משפחתי וזאת דוקא ברגע ובזמן הקשים ביותר וגם כדי להבטיח שלפחות בעולם הבא, אני וזוגתי נשכב זה בצד זה... אבל כששמעתי את גובה הסכום הנדרש וכן, לאיזה ידיים אני אמור להשליש אותו, ויתרתי על הרעיון לחלוטין. יש גבול! ואם הילדים רוצים חלקה משפחתית, שהם ידאגו לכך... אני הרי כבר לא אוטרד יותר בשאלה הזו. ואם כבר נגענו בחרדים, אז בואו ונטפל בהם קצת.

כידוע לכם, החרדים מחזיקים כמעט לחלוטין במונופול על כל עסקי הקבורה המסורתית וכמובן הם גם המפקחים על כל פרטי ההלכות והטקסים הקשורים בכך. מצד אחד, "אליה", הרי ברגעים הקשים האלה, מה טוב יותר מאשר העובדה שיש מישהו שמנתב ומוליך אותך בנבכי הלא מוכר ודואג שהכל יבוצע לפי כלל מסורת ישראל סבא? ומאידך, "קוץ גדול", כי כל חיי, לא ראיתי בהם, במנהגייהם, באורח חייהם ובדרך חשיבתם, שום דבר הקשור אלי, וזאת מכל זווית שלא תסתכלו, ומדוע עלי להניח בבוא היום את גופי, שלא לאמר את נפשי בידיהם וזאת דווקא כשאני כה חסר ישע? אדרבא, כל עוד נשמה באפי ויש עדיין מי שיקשיב ויתחשב ברצוני, אכריז ואקבע כאן נחרצות, שאני לא רוצה חרדים על כל מכרמניהם, צורתם, שפתם וכו' בעסקי המיטה שלי!

תרצו? שירפו את גופתי, ממילא אין לה שימוש יותר ואילו את האפר, ניתן לשמור בצנצנת קטנה מעל המקרר ואולי אף לחוש אליה קירבה משפחתית או געגוע מפעם לפעם, ללא ספק הרבה יותר מאשר לאיזה קבר קפוא הזרוק אי שם בהרי הטרשים שבנחלת יהודה.

תגידו, לא נוח לכם עם שריפה? עודף האינטימיות מעיק עליכם? לא נראה לכם המקרר? אז באמת שלא איכפת לי, יש מספיק בתי קברות חילוניים בסביבת ירושלים (בהנחה, שעדיין נחיה שם כשנמות...) עם עצים ופרחים, צל ושבילים יפים, המתאימים למנוחתי האחרונה ואינם נראים בהכרח כמו "הצעת ההגשה החרדית לכניסה לעיר"... (הר המנוחות - ירושלים היא העיר היחידה המוכרת לי שהכניסה אליה היא דרך בית קברות...)

"זה יקר!" אתם אומרים, ובכן נכון, הם הקיבוצים הפכו את נושא הקבורה לענף משק מכניס ביותר אבל לפחות תהיו אתם האחראים הבלעדיים לאופיו של הטכס, למיקום הקבר, לצורתו ולכל "שאר הירקות" וזאת מבלי שמשוהו יגזור לכם את החולצה, ימלמל באזניכם טקסטים חסרי משמעות, יבקש סליחה ממת לא מוכר, יזרוק אבנים, ישבור חרסים, יעמיד גברים בשורות או יאלץ אתכם להצדיק את הדין וזאת עוד בארמית סתומה.

למה מי מת?

תעשו מה שבא לכם אבל.. לפי רצונכם ולא בהכתבה של גורם זר ואגב, תשאלו את אמא ואני חושב שהיא תאשר לכם שמאז ומתמיד רצינו לעבור לקיבוץ...

ובלי לפסול את פתרון השריפה שדווקא חביבה עליי ביותר, ישנה גם האפשרות לתרום את גופי למדע וזאת בתקוה שימצא בו שימוש כלשהו (כבר היום אני יכול להעיד מכלי ראשון שהמצב הולך ומדרדר והמחירים הם של סוף עונה) ובזאת אני רואה מעלה וערך עליון, כי אפילו אם לא תרמתי לאנושות שום דבר בחיי, זו הזדמנות בלתי חוזרת לעשות משהו למען החיים אחרי. איזו קרנית, כיליה אולי? איזה מפרק ברך משומש. בטוחנות לא הייתי נוגע, הם על הפנים וכך גם הטחול והכבד שסובלים כבר שנים בשתיקה, את עודף השתייה שלי. הריאות המעושנות טובות רק לפח הזבל אבל האגן, השוקיים והרגליים במצב טוב מעל הממוצא וכך גם האף שאין רבים כדוגמתו.

ואם אתם כבר הולכים על המסורתי והמיושן ומתכננים מצבה כדת, לי ולרעייתי, הרשו לי שוב להתערב ולבקש בקשה קטנה.

אני לא יכול לראות את כל הכיתובים המטופשים, השקריים, הבנלים ובעיקר, המשמימים המעטרים כמעט את כל המצבות שראיתי בחיי. אם האיש אכן היה "צדיק, ישר ועניו, הולך צדק ורב עליליה" אין צורך לחזור ולציין זאת. קצת ענווה רבותי! כולם יודעים זאת היטב.. ואם חלילה, אין זה כך, למה לשקר ולהעליב? ומאחר ובכנות גמורה אינני מחפש תארים לא לי, הייתי רוצה שהדבר היחיד שירשם על מצבתי הוא שמי ז'קי כפי שנשאתיו (והוא אותי) כל חיי וזהו זה.

(כל חיי היתה ו' החיבור חלק חשוב בהווייתי, ראו למשל את שם העסק: רמי וז'קי וכמובן הזוגיות: רעיה וז'קי וההיפך ולכן הצעתי, ובתקוה שרעיה תסכים היא שאם רעיה תעזוב ראשונה, אנא רשמו את שמה כפי שהיא רוצה ועל מצבתי לידה כתבו... וז'קי ואם אעזוב ראשון אז כתבו על מצבתי ז'קי ו... ובכא היום כתבו על המצבה הסמוכה רעיה).

ואחרון אחרון חביב.

מפעם לפעם ביום השנה או בימי חג, מתכנסים הקרובים והידידים ליד אגרטלי האפר או לחילופין, ליד המצבות כדי להעלות זכרונות או סתם להניד ראש באנחה ולאמר 'הנה הלך עוד אחד', ומאחר והדבר היחיד שאני יכול לאמר על עצמי הוא שלקחתי את החיים די בקלות, הייתי מודה לכם מאוד יקירי אם תטמנו בקיברי בקבוק יין אדום מסוג קברנה שיהיה לי משהו לדרך ובימי התכנסות והזכרון, הרימו אתם כוסית לזכרי ואני אז אניף ואשיק אתכם ממעמקים.

והיה אם התבדתי כל חיי, ואכן יום אחד יקומו כל המתים מקברם או רחמנא לצלן, יתחילו להתגלגל במחילות צרות לכיוון בלתי ברור, מה יהיה אז נחמד יותר מלמצוא את רעייתי מתגלגלת לצידי במחילות ובידה בקבוק יין אדום ולו גם לגום למחצה.

26.2.2007

בכסא נוח על פסגת הר מושלג בצרפת, על מרפסת בית קפה בעיצוב מקומי, מוקף בילדי (אבישי והדס) ובחברי (איתן ומיכל), חובק בידי כוסית 'בומברדינו' (משקה אלכהולי על טהרת ליקר ביצים, ברנדי, קפה אספרסו וקצפת...). העיניים עצומות, הפנים מופנות אל השמש השוזפת והאוזניים כרויות לרמקולים המשמיעים נעימה מופלאה של 'הדיירסטרייט' ופרט לכך, מסביב אך דממת אלהים... אם מישהו יכול לתאר רגע מתוק מזה... שיקום!

גם בשעתו כשהשתחררתי מהצבא אי שם באמצע שנות השבעים של המאה שעברה, נהגו הצעירים לצאת לטיול ארוך ומסוכן מעבר לים אבל אז, רק בודדים היו נוסעים להודו ולדרום אמריקה ומרבית המטיילים נהגו לבחור את אירופה דווקא, כיעד העיקרי לטיוליהם. כך גם עשיתי אני כשהיעד המרכזי לטיולי, היו מדינות סקנדינביה בכלל, וידידה נורווגית בפרט, אחת שהכרתי בתום שירותי הצבאי ושחיכתה לי שם בכיליון עיניים (וגם אני לה).

כיאה להכנות לטיול רווי סכנות שכזה, הצטיידתי במיטב האביזרים שנועדו לשמור על כספי ורכושי. חגורה עם ביטנה פנימית להטמנת שטרות, כיס בד פנימי עבור הפספורט והטבלרס צ'קס ואף הוספתי גרב עם ביטנה כפולה לשימוש בימים בהם אתהלך במכנסיים ארוכות. היה ברור לי, שאם חס ושלום יגנב כספי או כרטיס הרכבות שרכשתי, אאלץ לשוב מיד על עקביי כי ידעתי, שלא אוכל לסמוך על הוריי או על כל גורם אחר שיושיעני מצרה שכזו. אתם צריכים להבין שהתקופה הייתה אחרת וכל המוכר לכם היום בנושא התקשורת והנגישות, לא היה כמעט בנמצא.

להתקשר מחו"ל לארץ למשל, היה פרויקט שיכול היה לגזול שעות רבות. לא היו אז כרטיסי אשראי וכל מטייל היה מצטייד גם בכתובות נציגויות ישראל במדינות אליהן נסע שנראו אז כאיי ההצלה היחידים בתוך ים העוינות שמסביב. כדי לשרוד הייתי זקוק לפראנויה במנות גדושות וכן לשמור על עירנות תמידית לכל אורך המסע בן חמשת החודשים. צריך גם להוסיף שאופי הטיול שלי היה חסכני מאוד וכלל שינה באכסניות נוער, במלונות מפוקפקות וברכבות לילה על מושבים קשיחים במחלקה השנייה, מפגשים עם טיפוסים לא מוכרים שהתלוו אלי בקטעים שונים של הטיול וחלקם לפחות, היה שמח לשדרג את מצבו הכלכלי... וכמובן, רמאים וגנבים מכל הסוגים שראו בתייר הבודד, מטרה אידיאלית לפעילותם.

לא פלא עם כן, שחשתי סיפוק עצום ביום האחרון לטיולי כשמצאתי עצמי באכסניית נוער בגרינדלוולד שבשווייץ, עם עוד שמנה-עשרה טיילים כמוני באותו החדר ועדיין, כל רכושי אצלי (ואיתי).

כדי להספיק לטיסה חזרה לארץ, הייתי צריך להשכים באמצע הלילה כדי לתפוס את הרכבת הראשונה לציריך ולכן ביצעתי את כל הפעולות הדרושות לוודא שאתעורר ולא אבזבז זמן על אריזות ושאר פעולות מיותרות. הנחתי לצדי רק את המגבת ומברשת השיניים ואילו את התרמיל הארוז לעייפה, תחבתי מתחת למיטת הקומותיים ולא שכחתי אף לקשור אותו לרגל המיטה למניעת הרמות (סחיבות).

השכמתי לחושך מוחלט ובמהירות התרחצתי והתלבשתי וכמובן לא שכחתי להחזיר את כלי הרחצה למקומם ו... 'טסתי' הביתה ללא שהיות או אירועים מיותרים.

רק בבית בירושלים, כשפרקתי את התרמיל, גיליתי שהשארתי את המגבת הצבאית המצ'וקמקת שלי באכסנייה אך לעומת זאת, ניכסתי לעצמי בחושך, מגבת אמריקאית מופלאה, שעירה ורכה בגודל אוהל סירים כמעט... (ועד היום, אני עוד רואה בדמיוני את פרצופו הנדהם של הבחור האנונימי שהתעורר באותו הבוקר והתבונן בשריד שהשארתי לו).

המגבת האדירה הפכה לחלק בלתי נפרד ממני ולכן, אך מובן מאליו שכחמש שנים אחר כך, היא התלוותה אלי ואל רעייה לטיולנו ליוון ולאיים.

באותה השנה, כבר למדתי בבצלאל ושמעתי מחברים שטיילו שם לפנינו, שישנו מקום אחד שהוא גן עדן בהתגלמותו והוא הכפר פיסקרדו הממוקם ב'שפיץ של השפיץ' של האי הגדול קפלוניה.

'אתרים חובה' כמו דלפי, מטאורה וקורפו היו ידועים לכל אבל איש ממכרי גם היום, טרם ביקר בקפלוניה, האי השני בגודלו ביוון אחרי כרתים. סתם אי גדול ומסורבל בשולי אתר התיירות היווני, משולל רומנטיקה או אתרים מעניינים.

כדי להגיע לפיסקרדו, היינו צריכים לשוט בספינת מעבורת מקורפו דרומה, בשייט שאורך כיום שלם ולחצות את מיצר המים שבין איטקי (איו של אודיסאוס מהמיתולוגיה) לקפלוניה ולהקיף את מרביתו מדרום כדי להגיע אחרי שייט מעייף לבירת האי ארגוסטוליון. משם היינו אמורים להמשיך באוטובוס צפונה בנסיעה מפרכת האורכת שעות נוספות, כדי להגיע סוף סוף אחרי יממה מתישה לכפר הדייגים.

ואתם מצטרפים אלינו במצב שבו רעיה ואני שכובים על סיפון המעבורת המפליגה דרומה בבגדי ים כשסביבנו מפוזר הציוד ההכרחי למצבים שכאלה, ספרים, טרנזיסטור, שמני שיזוף, מגבות, כובעים וכו' כאשר אני מבחין שהספינה מאטה עד כדי עצירה כמעט וסירה קטנה מגיעה מכיוון היבשה ונצמדת אל צידי ספינתנו. בשבריר שנייה קלטתי שאולי מדובר כאן בהזדמנות בלתי צפויה. "תגיד", פניתי לאחד המלחים באנגלית משובשת "מה זאת הסירה הזו?" "זו סירה שמגיעה לאסוף את הדואר" ענה. "היא עושה זאת פעם בשבוע ונתעכב דקות ספורות בלבד, אל תדאג אדוני, מייד ממשיכים במלוא הקיטור ליעדנו". "והאם היא מגיעה במקרה לפיסקרדו" שאלתי "כן" ענה הלז, "הסירה באה משם".

"רעיה" צרחתי "בואי, אין זמן, יש לנו שלוש דקות לנסות ולקפוץ על הסירה הזו". עד היום אני לא זוכר בדיוק איך הספקנו לאסוף את כל החפצים שהיו על הסיפון ולהספיק לרדת לתא, לקחת משם גם את המזוודות שהיו פרוקות למשעי, לתחוב בהן מכל הבא ליד ואיכשהו לזנק לסירה ואחרי חמש דקות למצוא את עצמנו על הרציף בפיסקרדו, כשאנו מקדימים את התכנון בשלושים שעות!

רק כשהתנחלנו סוף סוף בחדר שמצאנו בכפר (ארבעה בתים וחצי בקושי, מסעדה אחת, שריף ומוטל) גיליתי ששילמתי מס כבד עבור ההצלחה הזו. המגבת המופלאה שרכשתי בעמל ויזע באותו לילה בשווייץ, נשארה על סיפון המעבורת...

הכפר היה בדיוק כפי שתואר לנו והרבה יותר מכך. לא רק שהיה המקום האותנטי ביותר שהכרתי אלא גם המקום הנטוש ביותר שאי פעם שהיתי בו. בילינו שם ארבעה ימים רצופים, מטיילים במפרצים הרבים שבסביבה, רוחצים בעירום מלא וחשים קרובים אל הטבע כפי שלא חשנו מאודנו.

באחד הימים, בשעת בין ערביים, הבחנו בפעילות חשודה ומוגברת על הרציף הנטוש כמעט. דייג חובט גוויית תמנון כדי לרככו, שולחנות מכוסים במפות לבנות וכסאות למכביר הוצאו ונערכו על הרציף ומעליהם ניתלו שרשראות ארוכות של נורות צבעוניות. וההסבר לא בושש לבא. לאחר שעה קלה, נראו באופק עשרות מפרשים לבנים ורגעים אחר כך, הגיעו לחוף יאכטות וסירות בהמוניהן, כולן שייכות למועדון יאכטות ועשרות שייטים הפכו את אותו הלילה לבכחנליה של אוכל, שירה וריקודים. בבוקר, התעוררו כולם מתנוודים כמעט, השתינו בעמידה לתוך מיימי המפרץ, התניעו ונטשו אותנו לאנחות והמקום חזר ולבש את אופיו המקורי, הדרום.

אבל לבסוף הגיע הזמן להמשיך ורגועים, שזופים ומאושרים עלינו על טרמפ, רעיה ואני ושמנו פעמינו דרומה לעבר כפר דייגים דומה בשם אסוס. הכביש היה צר ועקלקל והתפתל בראש צוקים קרחים עד לנקודה ממנה התפצלה דרך שיפועית וצרה אף יותר אל הכפר. הכפר אסוס שכן בתחתית המצוק על לשון יבשה צרה שהובילה לאי זעיר ומצוקי שבראשו היה מחנה מעצר נטוש שנבנה עבור עצירים פוליטיים מתקופת שילטון הגנרלים ביוון.

ברשותנו היה אוהל סירים קטן שהשאלנו מלני וישראל והחלטנו לנטוע אותו על מדרונות ההר ומשם להמשיך לבקר בכפר ובבית הסוהר ואז לשוב ולבלות את הלילה בלב השממה שמסביב ובבוקר, למצוא טרמפ נוסף שיקח אותנו לעיר הקרובה.

"צלם אותי" בקשה רעיה כשהגענו סוף סוף אל הכפר אחרי ירידה של שעה בערך, נשענת ברכות על משוכת גפנים. שלחתי ידי אל התרמיל ו... המצלמה איננה! אחרי שכל החיפושים לא הועילו התחלתי להזיע באמת. הייתה זו מצלמה פשוטה ביותר מסוג 'קודאק אינסטמטיק', 'בוקס' בלעז

שמחירה אפסי אבל היא ניתנה לרעייה כמתנה מסבא דני והיה לה אליה קשר ריגשי עמוק ובל ינותק...

"לא מעניין אותי" פסקה, "אנחנו חייבים לחזור ולמצוא אותה, בטח שכחנו אותה באחד המפרצונים בפיסקרדו, אתה זוכר מתי השתמשת בה לאחרונה? אני חושבת שהצילום האחרון היה שלי עם החלק התחתון של בגד הים שלך... אני לא חוזרת לארץ בלי המצלמה הזו. איבדנו את המגבת ועכשיו המצלמה... לא! לא! מה אני יגיד (השיבוש במקור) לאבא שלי? מה אנחנו, חסרי אחריות? אנחנו חוזרים לפיסקרדו!"

"אבל רעייה, כבר כמעט לילה ואנחנו תקועים ב'טיז אל נאבי' ורק לחזור יקח לנו איזה שלש שעות וגם זה, רק אם יתמזל לנו המזל ונמצא איזה דפוק שנוסע לפיסקרדו באמצע הלילה ואם לא, אז אנחנו תקועים פה באמצע הלא כלום עם אוהל שתקוע ליד גוויה של איזו חיה שמסריחה לקילומטרים... אולי יש כאן זאבים? תעזבי, בואי נוותר."

אבל נדמה לכם! מצאתי את עצמי ליד רעייתי המרעידה, עומד על כבישון צוקי בחור הכי זרוק בעולם כשבעלטה מסביב אין אפילו רמז, להיבהוב פנסי טרמפ מכל סוג שהוא.

לבסוף, אחרי שעות של ייאוש בבדידות ובקור, נמצאה הישועה בצורת נהג משאית טוב לב (...). והיחיד שעבר שם באותו הלילה! שהחזיר אותנו לפיסקרדו.

"ועכשיו לך תמצא את המצלה אם אנחנו לא רוצים להשאר פה לנצח... כך היא, ואני "זה כבר עובר כל גבול! מיילא שאנחנו עוברים פה 'לילה על הר קירח' (על משקל "ריקוד על הר קירח" של מוסגורסקי. מאז ועד היום מספיק שאומר 'ריקוד על הר קירח' כדי שרעייה תחזור ותחווה את כל הסיפור מתחילתו) אבל לך לא אכפת! אין לך לב שבעלך המסכן יתרוצץ כל הלילה עם פנס לסרוק את כל המפרצונים, הגביונים והכוכים עם סיכוי סביר ביותר לשבור איזה רגל או לרסק את הפרצוף ואולי אף גרוע יותר, ליפול למים ולהטרף ע"י איזה כריש רעב או סתם ליפול לירייה של איזה מטורף וכל זאת ובלבד שתקבלי בחזרה את הקודק המחורבנת שלך, לא חראם???"

אבל מבט אחד קצר מעיניה הרושפות של אישתי ובעידוד אמונתה הבלתי מסוייגת שאכן יכול אוכל למשימה, ואני יוצא עם פנס חיוור לסיור מפרצונים ולא שבתי אליה אלא לאחר שעות ארוכות כשהמצלמה האבודה בידי.

ושוב, אני לא זוכר, מתי אי פעם בחיי השקעתי מאמץ גדול כל כך, כדי להשיג תוצאה זעירה כל כך אבל אולי, אולי, השגתי באותו הלילה, מעט מעבר ממה שנראה על פני השטח. המצלמה המשיכה ללוות אותי עוד שנים אחדות עד למלחמת לבנון הראשונה. לקראת סוף המלחמה, תפסה פלוגתנו עמדות על רכס שנישקף על 'סולטאן יעקוב' בבקעה הקטנה, באותו אזור בדיוק בו נפלו בשבי שלושת הטנקיסטים שמאז, טרם שבו (נעדרי סולטאן יעקוב).

הכישלון בקרב זה, צרב את מעיהם של מפקדי צה"ל והוחלט להשיב לסורים כגמולם במה שמכונה 'יום קרב יום'. כדי להצליח להכות בטנקים הסורים הרבים שהיו פזורים במחפורות מולנו, היה צורך בהכנות מדוקדקות.

נערכו תצפיות מקדימות שאיתרו את כל העמדות וסומנו נ.צ. (נקודות ציון) של כל אחת מהן בתוספת מדידת טווח מדוייקת במד-טווח לייזר (שהיה מצרך נדיר באותם ימים), הכנה שהגדילה את סיכויי הפגיעה בהם ולחלק מהמטרות אף נתנו כינויים כדי להקל בזיהוי.

הגיזרה חולקה בקפדנות כשכל לוחם, מפקד ותותחן יודע בדיוק להיכן עליו לירות ומתי. אני מונתי לתצפיתן קידמי, תפקיד קשה ואחראי כיאות לקצין חי"ר... כאשר טנק יורה, הוא מעלה לא פעם ענק אבק עצום במקום עומדו (בעיקר בעמדות טריות שזה עתה נחפרו) עובדה שמקשה עליו לזהות האם פגע או לא, ולכן משכיבים תצפיתן מוסתר, כמה עשרות מטרים בחזית הכח היורה, שתפקידו לתצפת ולזהות את מקום פגיעת הפגז ולדווח: פגעת מימין ולמטה, פגעת גבוה מדי וכו' ולאפשר תיקון ירי מידי.

כשעתיים לפני עלות השחר של יום הקרב, זחלתי למקום העמדה שבחרתי והתמקמתי בה עם כל הציוד וגם עם המצלמה הפרימיטיבית, הסתוויתי כמיטב יכולתי והמתנתי לשחר ולבאות. יום הקרב היזום הוגדר בהצלחה רבה על ידי כולם כאשר בבקעה הקטנה לבדה, הושמדו כ-17 טנקי אויב. אני מצדי, למעט תרומה זעירה, יצאתי מן הקרב הזה גם עם מצלמה גדושה כל טוב. הייתי מכוון בקשר, כל טנק בתורו (הטנקים עולים ויורדים ומשנים עמדות כדי לקצר את זמן החשיבה שלכם לאש נגבית) למטרות שטרם נפגעו ובמקביל, מכוון את המצלמה אל המטרה ומנסה ללחוץ על המתג עם ההבהק שיוצר הפגז הפוגע.

"אני הולך להיות עשיר" התיהרתי בפני חיילי מחלקתי, "יש לי פה חומר שה'טיים מגזין' וכל עיתון אחר ישלמו עליו הון תועפות, לא בכל יום יש חומר כזה אותנטי ותאמינו לי, צילמתי הכל! 'סגרים' עפים באויר, מרגמות על החי"ר הסורי ב'פיתה' שלפנינו, טנקים מתפוצצים ומה לא" סיכמתי והלכתי לחלום באספמיא ואת המצלמה הנחתי כמו תמיד, ליד מושב המפקד בנגמ"ש שלי. תוך פחות מעשרים וארבע שעות, 'הלכה' המצלמה לבלי שוב.

טוב, אז "מה פה כל הסיפור? כמו תמיד, דיברתי יותר מדי וכמובן אכלתי אותה!" אבל זה לא כל כך פשוט. האירוע קרה אחרי שסגרתי שבע שנים ארוכות עם אותם החיילים עצמם. עברנו יחד את כל תקופות המילואים, הזענו יחד וירקנו דם, אכלנו מאותם המסטינגים ובלענו את אותו האבק והבוץ ולעולם לא אירעה בפלוגתנו, גניבה מכל סוג שהוא.

כאשר יצאנו למלחמה, צורפו למחלקתי שני חיילים טריים שזה עתה סיימו את השירות הסדיר והיה ברור שהם הם הגנבים ואין בילתם אבל לך תוכיח... ואפילו מוראה של רעייתי לא עזר הפעם וקיבלתי עלי את הדין. חודשים ספורים אח"כ, ירד לי הפרופיל והועברתי ליחידה אחרת, קרבית פחות, אך המשכתי לשמור על קשר מזדמן עם חבריי ליחידה.

כשנה אחרי אותם המילואים, פגשתי את אחד מוותיקי מחלקתי והוא סיפר לי כך. הפלוגה נקראה לשירות נוסף והפעם הם הוצבו בתוככי ביירות העיר שהייתה אפופת קרבות, בעיקר בן הנוצרים תומכי ונתמכי צה"ל לבין הפלגים המוסלמים. מחלקתי התמקמה בקומת הקרקע, בבניין שהופקע ממשפחה לבנונית שהוצרכה למצוא לעצמה מקום אחר, אבל כל רכושה הועבר לקומה השנייה ואוחסן מאחורי דלת נעולה. מפעם לפעם הייתה בעלת הבית באה לבקר ולבדוק שהכל במקומו ולא חסר דבר. והנה באחד מביקוריה היא גילתה שארעה פריצה לקומה השנייה ורכוש רב נעלם. היא מיהרה לדווח למ"פ ששמר את הדבר בליבו ולא סיפר לאיש. בגלל האש שהשתוללה מסביב אורגנו היציאות בהטסה משדה התעופה של ביירות ולא ברכבים שהיו רכים ופגיעים והנסיעה בהם ארוכה.

ביום היציאה הבא, הוצעדו כולם על האספלט של מסלולי הנחיתה והתבקשו להסדר בשורה ארוכה לפני פתח הכניסה ל'הרקולס'. "ועכשיו נא לפתוח רווחים של לפחות חמש מטר בין אחד לשני" פקד המ"פ והחברה מיהרו לבצע.

"טוב ועכשיו כל אחד לוקח את הקיטבק שלו ואת הטד"ל פק"ל ושופך את הכל על הארץ" פקד ו... הגניבה נמצאה! ואצל מי תשאלו? כמובן שאצל אותם שני חיילים שסופחו אלינו אז. הם נשפטו לשיבעים ימי מחבוש בכלא צבאי ונזרקו מהיחידה לאלתר.

אז תשאלו, מה בעצם רצית לספר לנו בכל הסיפור הזה? אולי, על איך שפועל חוק הוואקום ואולי הרבה יותר מזה. על איך שאנו מביאים אתנו לכל מקום את המרדדים התרבותיים וההתנהגותיים שלנו ואיתם אנו שופטים ולפיהם אנו מתנהגים, לא פעם ללא שימת לב שהמקום השונה אליו הגענו, עובד על חוקים שונים לחלוטין ואינו מתאים לדרכנו כלל.

לפני כמה ימים כשאסף חזר ממוקדמות מבחני הקבלה ל'אחד נגד מאה' ונודע לי, שבין שאר השאלות שהוא נשאל בראיון, בקשו ממנו לספר משהו שמייחד אותו או חוויה מסעירה במיוחד שעברה עליו, חזרתי להרהר באבא שלי. ואני אומר 'חזרתי' כי לאחרונה אני מוצא את עצמי שוב ושוב חושב על אבא, על מעשיו ודרכו בחייו ועל הדרך בה חנך אותנו, מן מחשבות סיכום שכאלה.

אתם אומרים מוזר? מפחיד? ציני ואולי פשוט 'לא לעניין לדבר כך' - כמו פתיחת פה לשטן, אבל גילו המתקדם, הזיקנה המתגברת עליו ושבריריותו מהווים זרז לתחושה הכבדה ש'יום אחד', ואולי 'או-טו-טו' וכדאי לי למהר וללכך דברים שביני לבינו ואולי אף לקבל ממנו הבהרות לשאלות בטרם נפרד זמנית עד לרגע ששוב נפגש בסופו של דבר.

וכמה שלא אפשפש לאחור ואנסה לדוג מזכרונותיי, ברור לי שאבא שלי מחד וחוויות מסעירות מאידך, הם שני הדברים האחרונים בעולם שהייתי מנסה לחבר יחד. למעשה, מדובר באדם שחלף לו דרך החיים בצורה השקטה והחלקה ביותר תוך הקפדה שלא להזיז רהיטים או לשנות דברים בסביבתו. אפילו קולו, שמאז ומעולם לא היה גבוה או חזק במיוחד, הלך לאט לאט ונחלש לכדי לחישה כמעט בלתי נשמעת כאילו אמר, ירצו? ישמעו, לא ירצו? אז לא אטריד אותם.

כבר לפני שנים רבות, הוא הפך את השימוש בקול חלש לאידאולוגיה כמעט. באותם ימים הוא היה מבקר במסגרת עבודתו במוסדות חינוך של 'עליית הנוער' ולא פעם היה עליו לעמוד לפני כיתה רועשת ולא ממושמת. הייתה לי שיטה פשוטה ויעילה להפליא, הוא סיפר לי, הייתי הולך ומחליש את קולי ביחס הפוך לרעש המתגבר סביבי. במקום לנסות ולהלחם בקרב אבוד מראש, הייתי יורד לבסים ובריטונים שרק עטלף חד חושים היה יכול לקלוט כך שלבסוף לא נותרה לכיתה ברירה אלא לשתוק ולהטות אוזן... ואם גם זה לא היה עוזר, אז הייתי פשוט יוצא ומותיר אותם מאחור שיתבשלו...

אבא אימץ לעצמו כדרך חיים את... "והצנע לכת עם אלוקיך", אם כהחלטה נטו, ואם כי פשוט זו הדרך היחידה המתאימה לאופיו, 'הביצה והתרנגולת', תחליטו בעצמכם אבל ברור לי שבגלל אופיי השונה במהותו מאופיו, נוצרו ביננו מאבקים וקונפליקטים רבים וזאת למרות שכל שהוא עשה - רק לטובתנו (אחותי ואני) עשה.

אבא הוא יהודי מאמין, תמים וישר דרך וכמובן הוא היה רוצה שנלך גם אנו בדרכו. מילדות הוא עשה את כל שביכולתו ולפי מיטב הבנתו כדי שגם אנחנו נהיה 'יהודים טובים' כהגדרתו. בילדותי הוא הקפיד להתפלל במניין, לפחות בשני וחמישי, ימי הקריאה בתורה ורק טבעי היה זה שהוא יעיר גם אותי כדי שאתלווה אליו. מה לעשות, ועבורי היה זה עינוי ממש. לא התחברתי לטכסטים ובודאי לא לאופי המנין היידישאי משהו שאליו הלכנו. חיפשתי את אלוהים בכל מקום אפשרי ולא מצאתי הוכחות חותכות להמצאותו. לא יכולתי להבין מה מוצא האלוהים חפץ בכל ה'טררם' שאנו עבדיו אמורים לעשות למענו ולא הזדהתי עם קהל מאמיניו. 'אם אלה החברה שאלוהים בחר לו ואותם הוא שולח לגן עדן, אז אני מעדיף להיות בגהינום' אמרתי ואני מתכוון לכך גם היום. אני מרגיש שבאמונה בכלל, קיים יסוד חינוכי אמוציונלי חזק ביותר שאו שיש לך אותו או אין ולצערי (האמנם?) לעולם לא הגעתי להשגת העניין, למרות שניסיתי בכל כוחי לחוש 'משהו' ואפילו היום אני יכול להעיד, שהדתיות היא חלק מובנה באישיותי ואני ממשיך ללא לאות לחפש ולחקור את אלוהי שאיננו.

אני לא יודע עד היכן מגעת ידיעתו של אבא היכן בדיוק עומדים ילדיו ונכדיו. הוא מעדיף לא לשאול ומי אנחנו שנטרידו בקטנות? כולנו מרגישים שחשוב מאוד להוריי שאצלם ובנוכחותם, נתנהג בהתאם לחינוך אותו ניסו להטמיע בנו וכך אנו נוהגים... כבוד אב ואם.

עובדת היותו פסיכולוג הייתה מוטיב מרכזי בילדותי ואפילו היום, כשאני מנסה לאשש את דברי מזווית קצת אחרת, אני מוסיף תמיד את המשפט 'גדלתי בבית של פסיכולוג', כאילו ששומעי אמורים להבין מכך למה בדיוק אני מתכוון. היום אני סקפטי למדי לשאלה האם היה חינוכנו שונה משל כל ילד אחר אבל אז, באותם ימי ילדותי, הערכתני זאת כמתנה משמים ממש.

כילדים חשבנו שכל היוצא מהורינו הם 'דברי אלוהים חיים' (בית דתי למהדרין - כבר ציינתי זאת?) אבל כאשר ההורה הוא גם פסיכולוג הרואה אל תוך נבכי הנפש, אז כבר באמת מדובר במשהו שהוא נשגב יותר מהאלוהים עצמו. תארו לעצמכם את ההתמודדות בין ילד ובין דמות אב שאין להסתיר ממנה דבר ואם כבר קורה ונותרת פינה עלומה ונסתרת אזי צפוי הילד לקריאה לשיחה וישיבה משפחתית תחת הכותרת 'בוא נדבר על זה'. גם היום, כחמישים שנה מאז תום ימי ילדותי, מספיק שאקבל טלפון מאבא המבקש בדרכו המנומסת והשקטה שאבוא לשוחח קצת על כמה נושאים שהתעוררו לאחרונה, כדי שאתכסה בזיעה קרה, אחטוף שיתוק מוחין קל בליווי התקף פרקינסון בלתי נשלט מהם אני נרפא רק לאחר שהשיחה הנ"ל סוף סוף מאחוריי.

הכל היה דרמטי, רציני ומאוד חוקרני ומלווה באמירות הרות גורל, או כך לפחות ראיתי אותן אז ורבות מהן אימצתי לעצמי כדרך חיים. כאשר הייתי מאבד חפץ מסויים והוא היה מוצא אותנו עבורי הוא היה אומר, 'כנראה לא תהיה בלש' או כאשר חילקתי את צעצועי לכל דורש או חוזר מבית הספר ללא הגולות שהפסדתי במשחק עם זריזים ממני, הוא היה אומר, 'כנראה לא תהיה סוחר' ועובדה, גם היום אני לא יודע להיות סוחר ובודאי לא בלש... אבל כמובן, מדובר גם באמירות רציניות יותר.

כשהייתי בן חמש או שש לכל היותר, הוא הושיבני על ברכיו ושאל, תגיד לי ז'קי, מי החברים שלך בכיתה? כולם, עניתי בגאווה והוא אמר, אתה יודע, אם אתה חושב שכולם חברים שלך אז אין לך אפילו חבר אחד!... והפנמתי. או למשל זכורה לי שיחה איתו בנושא 'עצות' לדעתו כולם רוצים לשמוע ולהתיעץ אבל אף אחד אינו מוכן באמת לפעול לפיהן ובעקבות שיחה זו, קיבלתי עלי את עצתו ואני מנסה לפעול בניגוד לרוב האנשים ולקבל עצות אך גם להשמע להן.

אך המרכיב העיקרי באישיותו אותו העביר לנו, הן בגנים והן בחיי היומיום היה ה'חשיבה הפסיכולוגית' (ואין לי שם טוב יותר לקרוא לה מאשר כך). חשיבה זו, היא דרכו המאוד יחודית להתבונן בהתרחשויות מן הצד, לנתח ולפרש את הדברים מזוויות שונות - חלקן חדשניות ומקוריות ביותר - בנסיון להרחיב את היריעה וליצור הסבר מעמיק ושלם לסיבתם של דברים. וכך הפכנו כולנו, אמא שלי, אחותי ואני לשותפים בשימוש ב'פילטרים' שלו, כל אחד לפי אופיו ויכולותיו ומנקודת ראייתו האישית אבל יחד, יצרנו כעין שפה אחת של הסתכלות משפחתית משותפת שהכל עובר דרכה ומתפרש קלינית.

היה לנו נוהג קבוע לדבר בארוחות שבת על פרשת השבוע (כי הרי שולחן שלא אמרו עליו דברי תורה, כאילו זבחו עליו... וגומ') אבל גיבורי התנ"ך, עלילותיהם ומעשיהם נותחו תמיד מנקודת מבט 'מקצועית'. (קחו למשל את משה רבנו או את שמואל הנביא. שני נביאים ומנהיגי העם, כל אחד בזמנו, אך האם ניתן להבין את פועלם, אופיים ומעשיהם בלי להתייחס לעובדה ששניהם גודלו מחוץ לבית ללא אהבת הורים ושניהם חוו שילטון ושררה בפועל, האחד בארמון פרעה והשני במחיצת כהנים במשכן שילה? האם יש קשר בין יחסם לנשים - משה מואשם שהוא 'חתן דמים' ואילו אשתו של שמואל לא מוזכרת כלל למרות שמצויין שהיו לו בנים - לעובדת היותם 'כמעט יתומים'?). ובאותה מידה ניתחנו גם את חברנו ומורנו, את הסובבים אותנו וכמובן גם את עצמנו, את 'מעשי הכשל' ואת ה'טעויות הפרוידיאניות' שלנו, את החלומות ואת פליטות הפה, את ה'סב טכסט' ואת מאויינו הכמוסים, את תסכולינו ואת תקוותינו הנסתרות ביותר. חברי בכיתה היו

מזמינים אצלי ניתוחי אופי שנכתבו בציניות ומטרתם העיקרית הייתה לשעשע את הקוראים. הנוהג הזה נקטע באחת כאשר הייתי בשישית ו'אנליזה' שכתבתיה על ה'רמ' שלנו, עברה דרך כל הכיתה אך סיימה את דרכה דווקא בידיו. הוא קרא אותה לעינינו בשתיקה וראיתי על פניו שליבו נחמץ. העיניין כולו הפסיק להצחיק אותי והפסקתי.

לא פעם היינו יושבים באותן ארוחות שבת עמוסות אורחים (והיו רבות מאוד כאלה) ואחד מהם היה אומר דבר מה שהיה אולי נשמע לאוזן לא מאומנת כסתמי ביותר אבל אנחנו היינו מחליפים מבטים רוויי משמעות, יורדים לעמקי נפשו של המסכן וחושפים את תוכו לעין השמש. ביננו כמובן. זכורה לי ארוחה בנוכחות ריימונד היימן (חבר קרוב מאוד של הורי) בתקופה שלאחר פרידתו מאשתו הראשונה, ובה התנהל ויכוח נוקב סביב שאלת רצינותו וחשיבותו של מקצוע הפסיכולוגיה. ריימונד טען בלהט שהכל הבל הבלים ופיטפוטי סרק. בשלב מסויים קם אבא ממושבו וניגש לחדר העבודה והביא משם ציור וביקש מריימונד לספר לכולנו מה הוא רואה בו. הציור היה מן תחריט קונטרסטי בו נראתה אשה עומדת על גשר קטן ומביטה לכיוון המים (השחורים) כאשר ברקע ניבטים בנייני דירות גבוהים ובחזיתם פועלי רציף הפורקים סחורות. וכך תיאר זאת:

'זו שעת בין ערביים מאוחרת ואשה זו מחכה לבעלה שיחזור מהעבודה בנמל ומאחר והוא מאחר לשוב, האשה המודאגת יצאה לקראתו מהבית ומחכה לו על הגשר. תוך כדי שהיא עומדת ומחכה, היא שיחקה בטבעת הנישואין שעל אצבעה וזו נשמטה ונפלה לתוך הנהר והאשה נמצאת במצוקה נוראית כי היא לא יודעת מה היא תגיד לבעלה כשיחזור ויבחין בחסרונה של הטבעת על אצבעה העירומה. נו... ומה תגידו עכשיו?

סיפור זה ממחיש פן נוסף וחשוב באופיו של אבא. הוא השתדל תמיד להמנע מעימותים ישירים ואם בכל זאת הוא נאלץ להגיב, הוא העדיף תמיד לנקוט בטקטיקת ה'תנועה המאגפת' שבסופה היה מוצא את עצמו זורם עם הבעייה ולא מתעמת חזיתית.

פעם שאלתי אותו מדוע אורך הטיפול הפסיכולוגי זמן רב כל כך והוא ענה שאמנם הוא מצליח לזהות את הבעייה על סעיפיה תוך פגישה אחת או שתיים לכל היותר, אבל הזמן הנדרש לגרום ל'פציינט' להבין כאילו הוא זה שעלה על שורש בעיותיו ולהפנים את הדרכים לפתרון, יכול להמשיך שנים... טיפוס סבלני האבא שלי, כבר אמרתי לכם?

ואולי דווקא משום היותו שכזה, אינני מתמקד בפעמים הרבות שראיתי אותו מתמודד בדרכו העקיפה במצבים שונים, גורם לכולנו לחוש כאילו אנחנו מפעילים אותו לכאורה, מעמיד תכופות את אימי בחזית כשלמעשה הוא מתמרן אותנו ללכת בדרכו, ואתמקד בשני אירועים שונים שבלל נדירותם, אני חש שהשפיעו עלי רבות.

המקרה הראשון אירע כאשר הייתי כבן חמש וקרס 'מדרנו' הגיע לירושלים, שמחה גדולה ואירוע מרגש כשלעצמו ובעיקר באותם הזמנים. כל העיר, טף, גברים ונשים, נהרו כאחד לחזות במופע הגדול והדוחק והצפיפות היו קשים מנשא. סוף סוף מצאנו את מקומותינו על ספסלי העץ ומייד התפתח ויכוח בין הורי לשתי נשים 'צ'חיות' שישבו לצדינו על המקומות המסומנים ומדיבורים הם עברו במהירות לצעקות, דחיפות אגן ולבסוף למכות ממש. אני הקטן, העדפתי להתמזער עוד יותר בחוסר אונים מתעמת לראשונה בחיי עם מצב כה לא מוכר וניסיתי להתרכז במתרחש על הבמה. אני לא יודע מי ניצח... אבל בשלב מסויים הסתכלתי על אבא ומראשו נזל דם רב. מסתבר שבלהט הקרב, שלפה אחת הנשים את נעל העקב שלה (15 ס"מ!!!) וחבטה במצחו עם חוד העקב. בפעם היחידה שאבא שלי הגיבור נאלץ ללחום בידים, הוא הפסיד בקרב! (מילא לאמא שלי אבל סתם כך לאיזה אשה לא מוכרת?) לאיש אין כלים להתמודדות עם מצבים שכאלה. לא אתפלא אם יום אחד יתברר לי שהתעסקותי רבת השנים ב'אומנויות הלחימה' מקורה הקמאי באירוע זה.

המקרה השני אירע שנים אחדות מאוחר יותר כאשר נסענו כל המשפחה לשטרסבורג כדי להשתתף בחגיגה משפחתית אך ניצלנו זאת כמובן גם לטיולים והנאות נוספים. ביום המדובר, היינו אמורים לצאת לטיול יערות בהרי ה'וויז' כאשר כבר מוקדם בבוקר, קידם את פנינו יום סוער וגשום במיוחד.

בין הורי התפתח ויכוחל קולני (נדיר אני אומר לכם, נדיר) כאשר אמא עומדת על כך שיש לבטל את הטיול ולא יוצאים במזג אויר כזה ואין לסכן את הילדים (...). סיכונים מיותרים ואילו אבא עמד על דעתו שצריך לצאת כי יש סיכוי סביר שעד שתסתיים הנסיעה לאתר (כשעתיים), ישתנה מזג האויר וחבל שלא לנסות לפחות. לבסוף, ללא שהגיעו להסכמה ביניהם ועל אפה וחמתה של אימי, יצאנו לטיול ואכן, נבואתו של אבא התגשמה במלואה ולי זכור הטיול הזה כאחד המוצלחים ביותר שחוויתי. יערות רטובים שלאחר הגשם ספוגי לחות ואדים, שפע פלגי מים ושלוליות, שבלולים וזחלים, אוכמניות ופירות יער מסוגים שונים ולקינוח, בית קפה הררי ספון עץ על פרוסות לחם כפרי חם מרוח בדבש עצי מחט ושוקו לוהט. הסיפור כמעט ואינו סיפור אבל עבורי הוא מהווה נדבך חשוב במורשת אבא שכדאי לפעמים להתעקש על מה שמאמינים בו. וצריך גם קצת מזל... כשהרומן שלי עם רעיה התקרב אל נקודת ה'אל חזור', קרא לי אבא לשיחה (כן, כן, אחת מאותן שיחות הזכורות לטוב...). ושאל אותי אם אני לא חושש מעט מהקשר הנ"ל כי אמנם רעיה היא בחורה ממש נהדרת ומבית טוב גם (!) אבל נראה לו שאופייה חזק משלי ושאיני עתיד להאבק קשות כדי שלא לבטל את עצמי מפניה. מעניין מאוד אבא, מאיפה בדיוק זה בא לך? אבל אל תדאג, שנינו למדנו, כל אחד בדרכו, להתמודד עם נשים חזקות מאיתנו ולהטות אותן לצידנו. ובעצם, למה נמשכתי לשכזו מלכתחילה? הא?

אבא נחן בחוש הומור דק ומחודד להפליא המשולב בלא מעט בקורת עצמית. את הישגיו ייחס לחריצות ועבודה קשה ואילו את כשלונותיו ייחס לחסך באסרטיביות, כאמור. אני נזכר בתיאורי העבודות השונות בהן ניסה את כוחו בתקופה שבה שהה בארצות הברית. הוא עבד בחווה בגידול תרנגולות בלולים פתוחים והיה צריך בין השאר, להרכיב על מקוריהן מן 'משקפיים' אדומים כדי שלא יבחינו בפצעים מדממים אצל אחיותיהן וינקרו זו את זו עד מוות. כמו כן היה עליו להריץ אותן דרך אמבט זפת חמה כדי שזו תדבק לרגליהן ותשמש כעין סוליה למניעת חתכים ופצעים שיחשפו אותן למחלות. עד היום הוא שונא תרנגולות ומרבה לדבר על אכזריותם וטיפשותם אבל גם נהנה מאוד לאכול אותן.

הוא ניסה את כוחו גם בעבודה כסוכן ביטוח אבל נטש את הכיוון הזה אחרי שגילה שהוא היה משקיע מאמץ גדול בשיכנוע לקוחותיו בכדאיות רכישת ביטוח זה או אחר אולם אז, רגע לפני שהשתכנעו סופית, הוא היה מציע להם 'לא למהר ולקחת קצת זמן ולחשוב' ואז היה מגיע סוכן אחר, נמרץ יותר, וקוטף את הפרי הבשל מתחת לאפו. "אתה רואה אבא, כנראה לא תהיה סוכן ביטוח".

בדיוק את אותו ה'אנדרסטייטמנט' שלו ירשתי גם אני אבל אחרי שגם אני בתורי 'אכלתי אותה' עם הגישה הזו, אני משתדל להשתנות ולהפסיק לחשוב יותר מדי בשביל האחר. 'גם עודף ענווה היא סוג של יוהרה'.

אבא צמח במשפחה ייקית וינק את אורח החיים המוקפד הזה מילדותו וכך הוא נוהג עד היום הזה. אביו היה סוחר בחנות להלבשה תחתונה ואצטט כאן תיאור קצר מסדר יומו כפי שכתב זאת אבא (שימו לב, כמה פעמים מוזכר ה'זמן' בקטע זה):

"זכורים לי היטב ימי שישי החורפיים שבהם הייתה השבת נכנסת מוקדם מאוד. כבכל יום היה אבי חוזר מהעסקים ב-12 בצהריים, והיינו מתיישבים לארוחת צהריים ב-12:30. בימי שישי היה תמיד אותו תפריט: מרק תפוחי אדמה סמיך, אורז עם רסק תפוחי עץ, נקניק "סרבלה" (נקניק עבה באופן מיוחד שז'קי וחנה למדו לאהוב מאוחר יותר), לפתן ותה מנטה. אחר כך היה אבי מתיישב, כבכל יום, בכיסא נוח לשינה של כחצי שעה בחדר שבו אכלנו - רגליו על כסא, אחרי שכיסיתי אותו בשמיכה. בשעה 1:45 הוא חזר לעסק, ומשם בא הביתה דקות מועטות לפני כניסת השבת. היה עלינו למהר, שהרי גם אני חזרתי רק ב-4:00 מבית הספר".

כשהורי מזמינים אותנו לארוחת שבת ב-13:00 זאת אומרת שבאחת בדיוק אמא שלי תצעק 'א-טבל' ואם נאחר, ולו דקות מספר, ברור לנו שנתקל במבט מאשים האומר שהנה הם עומדים

לקרוס תחתם מחרפת רעב. גם את חרדת הקודש ללוחות הזמנים, ירשתי ממנו בשלמות וכאשר התחיל הרומן שלי עם רעיה, התניתי במפורש שלא נציק זה לזה ב'איחורים מתודיים' כמקובל אלא נקפיד לא לאחר לפגישותינו המשותפות. כך ניסיתי למנוע לפחות מעצמי, סבל פיזי ממש...

ממנו למדתי את משמעות ההקפדה על לוח הזמנים שלי ושל הסוכבים או התלויים בי, תפילות בעיתן, זמני ארוחות ושיעור השינה הבריאה, חשיבות מצוות הכנסת האורחים, ביקור חולים וחסד אחרון עם ההולכים. כשחליתי והיה עלי לבלוע כדורים או שיקויים מרים, הוא היה נוהג לרסק את הכדור בין שתי כפיות ואז לכסות את האבקה בסוכר, להרטיב במים פושרים ולהלעיטני בבליעה אחת, והכל כדי שלא אסבול יתר על המידה. הרוך והנועם החן והחסד.

לא פעם כשעמדתי לאחר לבית הספר, הייתי מביא לו דף נייר מקומט שקרעתי ממחברת ומבקש ממנו לכתוב מכתב התנצלות למורה. או אז הוא היה תוקע בדף מבט מצמית וללא אומר הוא היה ניגש למכתבתו ושולף נייר מכתבים מהודר וכותב באיטיות מכתב ארוך המפרט את הסיבות לאיחור בליווי התנצלות נאותה. לא לפני שהיה כותב גם טיוטה ומתקן עליה תיקוני נוסח. לכשסיים, היה מקפל בעדינות ומכניס לתוך מעטפה בתוספת שם הכותב, שם הנמען ושם משפחתו על גב המעטפה. עד שהיה מסיים היה האיחור שלי הופך לאיחור קולוסלי ממש.

תמיד מקפיד בלבשו, לפחות ז'קט או חליפה, חובש 'ברט' משוך על צד כמנהג הצרפתים ולא שוכח להצטייד במטפחת אף מבד שרק אצלו, לך תבין כיצד, היא נשארה נקייה, איכשהו... מקפיד לפדר את רגליו ולצחצח את נעליו, לקפל את חולצותיו על התפר כפי שנאמר: "לעולם יהיו בגדיך נקיים ושמך על ראשך לא יחסר". 'מכובד', נהגו חברי לכנותו ואכן אבי ניחן בהדרת פנים.

אני לא זוכר אותו רץ או מתאמץ, קצר נשימה או מתנשף. למרות חריצותו, הכל נעשה באופן מדוד ומתוכנן בקפידה. לימים, התחלתי לייחס את אריכות ימיו לעובדה ש'אפילו אם נופלת לו סיכה מהיד הוא לא יתכופף להרים אותה', עובדה לא נכונה בעליל אך המדגימה יפה את תדמיתו בעיני. אתם יכולים להבין עתה את גודל תדהמתי ואכזבתי כאשר נודע לי יום אחד, לפני כ-25 שנה שאבא לקה באולקוס. אולקוס?! מה למחלה של כל העצבנים והלחוצים ולאבא שלי? אך מסתבר שלא אלמן ישראל וכנראה יש משהו דפוק בכל השקטים האלה שלא יודעים לצעוק, לקלל או להכות כשצריך, אלה שמתקשים בלהחצין רגשות ושומרים על 'פאסון' כלפי חוץ בעוד שמבפנים הם אוכלים את עצמם לאט וביסודיות.

ועל מה בעצם?...אולי תמצאו את התשובה בפרטים הקטנים שפיזרתי פה ושם... ואולי ניתן לייחס זאת גם לעובדה שאצל כל אדם ישנו איבר אחד שהוא חלש יותר משאר איבריו ואצל אבא, זו היתה תמיד הבטן (ראה ערך צהבת). ה'ייקיות' שכבר ציינתי גם סיעה בידיו לגלות ולסלק מבעוד מועד, פוליפ אלים במעיו. כאן מכה קטנה ושם מיחושי ראש או דימומים מהאף אבל הקפדה על בדיקות תקופתיות ואפילו, לא תאמינו, הם נרשמו לחוג 'ספורט לזקנים' באוניברסיטה, כל אלה ועוד מהיום גם עבורי מודל כיצד יש לשמור על בריאות תקינה. ואל חשש לאיצטומכה. דיאטה מוקפדת ללא מלח עליה ממונה אימי פלוס טיפול תרופתי מדוקדק ובעיקר, שמירה על מצב רוח טוב וסביבה נקייה מלחצים. הרבה מוסיקה קלאסית (והוא אוהב במיוחד את ה'איטיים' כמו שופן, היידן ושוברט), קונצרטנים, הרצאות, עשיית צדקה וחסד, קריאה וכתובה פה ושם (לאחרונה פחות ופחות), בילויים דו שנתיים בחו"ל והרבה מפגשים עם החברים הקרובים.

אמרתי מעט מאוד על חיי הזוגיות של הורי והיחסים ביניהם אבל אפשר לתמצת אותם כמעט במשפט אחד: "בחייהם...לא נפרדו". ברור שאימי מגוננת על אבא מפני העולם העויין ומנכסת אותו בשלמותו לעצמה והוא מתמסר מרצון וככל שעוברות השנים, מתחזקת התלות ההדדית עד שאין להעלות על הדעת מצב שבו אינם יחד. מודל הנישואין של הורי הוא כל כך גבוה שספק אם ניתן לחקותו ובמעטים שזכו לשכמותו, ניתן רק לקנא. ובכל זאת אעיר שלעיתים הייתה זוגיותם חזקה כל כך שלא תמיד נותר די מקום בסביבתם לאנשים נוספים ודי לחכימה.

עכשיו כבר הבנתם שאבא הוא טיפוס של: to live on the safe side. אל תחפשו בחיי סיפורי

הרפתקאות יוצאי דופן, נטילת סיכונים כלכליים ואחרים, דרמות גדולות או רומנטיקה מערפלת חושים כי לא תמצאו... אבי הוא ריאליסט שאינו מבזבז זמן על חלומות או תכניות ש'גדולות עליו'. הוא מעדיף להתרכז באמונתו, מקפיד על קלה כבחמורה, שואף להיטיב עם סביבתו הקרובה, לתת בסתר ולחפש היכן יוכל לתרום מחסדיו. אדם של עקרונות ואידאות, איש משפחה ובעל מסור ואוהב.

רבים מתלבטים בשאלה האם ייצר לב האדם, טוב או רע מנעוריו ולא אני הוא זה שיענה על כך אבל אני יכול לאמר בבטחה שאבא שלי נולד וחי כאדם טוב בכל רמ"ח איבריו. אולי הגנים ואולי החינוך אבל ביננו, מה זה משנה? והאם עניתי לכם בצורה חד משמעית על השאלה, האם להיות ילד של פסיכולוג זה שונה מאשר להתחנך אצל הדיוט? אולי תעידו אתם ממה שסיפרתי אבל ככל שעוברות השנים, אני משוכנע פחות ופחות בחשיבות המקצועיות אבל אני יכול לאמר שקיבלתי המון, מהורים שהיה להם את הכלים והיכולת לתת. ואם אצטרך יום אחד לסכם את דמותו של אבא שלי, אומר בפשטות: יהודי יקר ובן אדם שלם.

ואב בגבורות...

לגרלף וסטיבנסון, "מה שיש לך - תן!"
רודודו וריקיקי, טינטין וז'ול ורן,
התנגדות וחסידות, מיתולוגיה וחד-קרן,
ד"ר ספוק, אבא אבן ואבא גוריו,
דיקנס, ביאליק ועגנון עם ויקטור הוגו.

והכל יקירי, נמצא כאן בכתובים,
מה, אתם עדיין לא מאמינים?
אז קחו לדוגמא את רזי הענבים,
את עינינו בכוס וראשינו בעננים,
את רעד ידינו וצעדינו הכושלים,
את חיכנו הניחר, כמיהתינו לנוזלים.

הידעתם שרבים במשפחתנו היו ייננים?
חבתנים וטועמים, בוצרים ויורקים,
ולפרנסתם, לפעמים אם היה צורך,
אף הוסיפו סוכר (!) או שתו יין נסך,
וברור לי שמתק הטעם בחיככנו,
עבר בגנים מכל משפחתנו.

הביטו בתמונות, איך כולם כה רציניים,
נטועים במקומם כתרנים ופסילים,
תגידו, נסעתם פעם עם סבא "על תשעים"?
או הראיתם אותו רץ וקופץ כאחד הריקים?
הן לא יעלה על הדעת אצלנו הבורגנים,
כשמעשינו כה מוקפדים, מתוכננים ומחושבים!
ושוב, לכו לאחור וחקרו הסבים,
שמחושב היה יומם, סדור כשיטין,
אין לחלל את קדושת לוח הזמנים,
עבודה ו'שלאפשוטונדה', ברגעים מדויקים,
ומכאן גם תבינו את האובססיה במעשים,
וקיראו למשל את אחד הקטעים:

קירבו לשולחן ילדים ונכדים,
כרו אזניכם חתנים וקרובים,
הפסיקו ללעוס, עיזבו הבשר,
הזדקפו במקומכם, הניחו לנקטר,
הגיע הרגע, הקשיבו לי שר,
את זמר מעללי האיש היקר.

האירוע כמובן, הוא הפתעה גמורה...
לא עלה על הדעת שהגיע ל'גבורה',
צנוע האיש ונחבה אל כלים,
ולגילו המופלג לא היו סימנים,
דחילק אבא, תן רמז שבדקיקים,
שכבר אינך ינוקא, צוציק עול ימים.

החלטת לשתוק הא? להסתיר את השנים,
ובלי שנרגיש, לקפץ על ההרים,
אז הערב 'יום הדין', חשיפת השורשים,
מהם אתה שואב וגם אנו יונקים,
נקרא ת'מגילות, נחשוף ת'מטמונים,
נחפור ת'ארונות, נוציא את השלדים,
נבדוק ת'די.אן. איי', נחפור את הקברים,
נטפס על ה'עצים', נפשפש בענפים,
זה המצב אבא, לא עוד הסתר פנים,
וכשכל המשפחה סביב פה מסובין,
כמו בספר מתח, בספרות המסתורין,
'הקורא' ו'הבלש', יחדיו הכל פותרין.

כבר בילדותנו המוקדמת ביותר,
הכרנו בשונותנו מכל היתר,
כי לכל מעשינו ניתן הסבר,
ולמוצא פיננו, תמיד היה 'הקשר',
לטעויות פרוידיניות נמצא חוקר,
ולחלומות ביעותים, השתוקק פותר.
ספק אם בצעירותנו היו עוד בסביבה,
ילדים שבראשם השתוללה העירבוביה,
של מיתוסים, מעשי כשל, הקבלות וסתירה,
של מוזיקה, משל ומדרש וספרות יפה,
יונג ופרויד וקורטוב מלאקאן,
היפה והחיה (הגננות), משה אהרון ומרים.
הרוזנת דה-סגיר, קרילוב ול-פונטיין,

בבית המוכן לשבת, אמי הכינה תפוחי עץ אפויים בשכבה דקה של בצק וסוכר. בשעה 6:00 אבי ואני היינו הולכים לבקר את הדודה אמלי שגרה במרחק של כ-8 דקות הליכה, ואם היה מספיק מוקדם, עוד ירדנו קומה אחת לבקר אצל משפחת בולק. הדוד ג'ול, שישב לבר בראש השולחן עוד לפני הארוחה, היה שר זמירות ונרדם. בניו הגדולים היו שרועים על הספה וישנו. הדודה ז'אן התרוצצה בדירה כתמיד. שם אבי הרגיש טוב, שוחח, פטפט והתברח. היינו חוזרים הביתה לארוחת הערב: מרק "יהודי", דג קרפיון "אל'אָלְזֶסְיִין", כשתמיד היה על אבי לאכול את הראש. עד היום אינני יודע אם הוא אהב זאת או לא. וכלפתן - הוגשה 'טרט' פירות. במחצית השניה של השנה היה מרק בשר במקום הדג.

גם אם תהפכו באדמה, תבזבזו מאמצים,
לא תמצאו במשפחתנו 'מגידים' ורבנים,
לא סופרים ומשוררים או אנשי רוח ומרצים,
אך מאידך תמצאו סוחרי חיטים,
קונפקציה וסידקית, ביטוח ותחתונים,
מנעלים, כהיל ורפואה ובקיצור: זעיר בורגנים.

יחד איזנתם את לשון המאזניים,
בין אבחנה דידקטית להסתכלות בעיניים,
בין לוגיקה מחושבת לחום אימפולסיבי,
בין 'ייקיות' קרה לפולניות אובססיבית,
בין חינוך פלורליסטי לדתיות קפרנית,
בין קונפורמיזם קרטני לפתיחות עולמית.

אך קיראו בדקדקנות בתגי תגין,
שהיו הם גם ישרי דרך, צדיקין וצנועין,
איכפתיים ונהנתנים, קשי יום ועשירים,
חילוניים ודתיים, מתונים וקיצונים,
ציניים ותמימים, מחונכים ואדיבים,
מלומדים ברי אוריין משפחתיים וולדנים,
ובקיצור: מאוד מאוד אנושיים!

ממנה למדנו את אורחות החיים,
נהנתנות המטבח ואהבה ללא תנאים,
דעתנות ופקחות אך גם פתיחות לשינויים,
'תורה עם דרך ארץ', מסורת וחגים,
צניעות ומסירות, נאמנות ללא סייגים,
מה יפית ומה נעמת אהבה בתענוגים.

ז'אן, ז'ט וג'קו, ז'ול וז'ים,
זיגפריד והיינריך, כולם חביבים,
ליאולפולד ותרז, מרט וביאטריס,
סם והוגט, דניאל ופסטיס,
צ'רלס וארנסט, איווט ואליס,
מרק הנרי, מרק ויגודה, קולט ודניס.

אז 'יאללה' חברים, מספיק עם דיבורים,
מעט שבחם אמרנו והשאר כאן בכתובים,
השולחן מלא כול טוב, אל תכניסו לכיסים,
טעמו וראו כי טוב אל תותירו לשכנים,
לימדו את העבר, שננו ת"שורשים",
כי מתוקים הם מדבש ומנופת צופים.

קלוד וקליר, אן שרלוט וג'ק,
ז'קלין ומישלין, לולוט ורוברט,
אלן ורולנד, ארמנד וז'אן,
קאהן וקוסמן, הולצמן ואקרמן,
לוי ולילי, ג'קי ורותי,
כולם משפחתי, רוחי ובשרי.
ואת התמונה הכוללת יש לראות,
ב'זוגיות המושלמת' ופה אין לטעות,
כי ב'אשמת' החינוך חולקים הם השניים,
ולאימי היקרה, ט'לי מלא חופניים,
מחמאות על האיזון הנפלא שעשית,
בנוטלך מאבי את העוגה, מחצית,

ולסיום, לך אבא מה אאחל?
שתזכה לרוב טוב ואף לייחל,
שתאריך לראות את שורשיך ממשיכים,
בדרך ובמורשתך ובקרקע מעמיקים,
ואז תלחש כדרך מתחת לזיפים,
באחריתנו חזינו והיינו כחולמים!

אין צורך לחזור כאן על הסיפור ההודי הידוע על ארבעת העיוורים הממששים פיל, ואני מזכיר אותו כאן רק כמין התנצלות בפני האומה הברזילאית, שכל מה שיכתב להלן, אינו יותר ממבט פרוזאי סובייקטיבי ביותר על קצה זנבו המקומט של פיל שעיר ולכן, קבלו נא את התנצלותי ואתכם הסליחה.

האם ברזיל עונה להגדרה "עולם שלישי"? ובכן, כן ולא. אנו (הדס ואני) הגענו אליה בתקופה בה הפערים בין עשירים ועניים, מאמירים בה לגבהים דמיוניים ממש ומאידך, ברזיל טיפסה השנה למקום הראשון בעולם בצמיחה כלכלית. זו אומה של למעלה מ-170,000,000 בני אדם שמרביתם חיים מתחת לקו העוני המקומי (שבהשוואה לקו העוני שלנו למשל, הוא נושק לתחתית ה'קו השחור'...) ולקרא להם רק 'חברה טעונת טיפוח', תהיה הגזמה פראית לכל הדעות. על פסגת ה'קורקובדו' המתנשא מעל העיר ריו דה ג'נירו עומד פסלו של ישו, עשוי מבטון מזויין, מתרומם לגובה של שלושים מטר כמעט, משקיף על העיר כשידיו פרושות לצדדים בתנוחת ברכה (וגם צלב כמובן). תושבי 'ריו' מאמינים שהפסל ישכל את ידיו על חזהו ויעצום את עיניו בשלווה, ביום שבו הם יתחילו סוף סוף לעבוד.

הדבר הראשון שקופץ לעין בהגיעך ל'ריו' היא עובדת היות כל הבניינים, ללא יוצא מן הכלל, מוקפים גדרות ברזל גבוהות, המתוחזקות לא פעם בקצותם בגדר תיל דוקרנית ובפתילי הכשלה דקיקים ותמיד תמיד, תמצא שומר בכניסה השולט עליה מרחוק בעזרת מצלמות ובקרת כניסה והמאפשר כניסה רק לאחר בדיקה מדוקדקת של המבקשים לבוא בה. חלונות הקומות התחתונות מסורגים להפליא והתחושה המיידית הקורנת מכל אלה היא, ש'הישרים' גרים בכלובים בעוד ה'חיות' מתרוצצות חופשי ברחוב. ביננו, רואים שלפחות כאן, הפושעים עובדים באמת קשה. ברבים מהצמתים ובפינות הרחובות נצבים שוטרים וניידות שיטור מרבות לסייר לאורך הצירים אך דווקא מראם של אלה, כשהם עטויים בשכפ"צים מכף רגל ועד ראש (איזה חוס!!!) ומצויידים במיטב הנשק החדש ביותר להשמדה המונית, מעביר תחושות חזקות של חוסר בטחון. ממה בדיוק הם כה מפחדים ולמה בדיוק הם צריכים את כל הארטילריה הזו? האם עלי להזהר מכל כושון רזה ולבוש קרעים הבא מולי וכידו מצ'טה חלודה איתה הוא קולף לו להנאתו בננה? התמו צדיקים מן הארץ?

נו טוב, אחרי שעברנו את ההלם הראשוני ואחרי שהפקדנו את כל רכושנו בכספת המשוריינת של 'בנק אוף ברזיל', (נותנים לחתול לשמור על השמנת) ואחרי שהשארנו את השעון ואת המצלמה בבית, ואחרי שהותרנו בכיסינו אך מעות מועטות לשם חלוקה צודקת בין סוגי השודדים השונים, הצטיידנו במגבת חוף וירדנו לראות (ולרעות) בבנות הארץ ששמה יופיין המסחרר, חוצה יבשות וימים.

הגנטיקה הברזילאית מורכבת בחלקה מלבנים, מגלי הארץ וכובשיה הפורטוגזים, ממתישבים הולנדים, מקמצוץ שבטים אינדיאנים בעיקר מאזור האמזונס ובתוספת מנה גדושה של עבדים כושים שהובאו מאזורי אפריקה השונים, כדי לעבוד במטעי הסוכר, הגומי והקפה. האדונים הלבנים שהמרחק מהבית הציק להם כנראה, מיהרו ליטמון את... בצלחת ויצרו גזע מולטי רבגוני ביותר, משחור פחם ועד קפה מוקה עם הרבה חלב, משיער חלק ומשיי ועד רסטות ותלתלים מקורזלים בכל גווני האדמה וכמובן, מבנה פנים נגרואידי המשולב ברוב חן ועדינות בתוך זה האירופאי. העיריבוב והשילוב מוחלטים ממש והחברה נראית הומוגנית ואוהבת ללא כל גינוני גזע!

לנשים הלבנות ממש, לא אייחד כאן את הדיבור. לא עבורן טסתי שש-עשרה שעות רצופות (חשבנו שעבור הדס...) ועל הגברים אומר רק זאת, שרובם נראים טוב, שחומים ושזופים 'טבעי' ומקפידים על חיים ספורטיביים וטיפוח הגוף... (כמות מכוני הכושר בריו מתחרה רק בכמות

הניתוחים להגדלת החזה שהם הפופולרים ביותר (בברזיל) טוב, כשלא עובדים - יש זמן!
אבל ארחיב בתיאור על הנשים השחורות והמולטיות וכאן יש הרבה מאוד מה להרחיב... מדובר
בנשים שופעות במיוחד שממדי רוחבן עומדים ביחס הפוך לממדי גובהן או במילים פשוטות, די
גוצות. בממוצע, הן אינן נמוכות יותר מחברותיהן בשאר פינות הגלובוס אך לרושם זה, תורם בעיקר
העכוז שהוא מהגדולים והמרשימים שראיתי עד כה במסעותי.

כעת קחו נא זוג 'רגלי עמודים' והבריגו עליהן עכוז ענק ללא שום פרופורציה, הוסיפו 2-3
'טיירים' באיזור המותן ואז חיזרו והבריגו פלג גוף עליון 'סביר' וקיבלתם ברזילאית מצוייה. וכל
התיאור הזה היה יכול להסתיים פה אלמלא להזכירכם, אנחנו בברזיל, ארץ טרופית יפה.
כבר בלילה הראשון במלון, תמהתי למראה חסרונם המוחלט של שמיכות מכל סוג. על הכרית
היה מונח סדין בודד ותו לא אבל מהר מאוד הבנתי על בשרי את סיבת הדבר. פשוט לא צריך,
חם מדי ותודה למזגן. כאן לא תמצאו בחנויות 'אופנת חורף' ו'אופנת קיץ', מכירות סוף עונה או
לחילופין, חנויות המתמחות ב'צמר ובלבנים'. כאן הטמפרטורה הממוצעת מתחילה ב-30° מעלות
בצל והלחות שואפת ל-80°. משתמע מכך שהברזילאית המצוייה, מחזיקה במלתחה שלה סוג אחד
של בגדים בלבד - בגדי חוף קלילים.

ועתה, כל שנותר לכם לעשות כדי להשלים את התמונה הוא, לקחת את הגברת מהעמוד הקודם
ולהחליט בשבילה לאן מועדות פניה. אם לים, אז קישרו לה חוט שיעלם מייד בין פלחי ישבנה
(ובזה סיימתם את החלק האחורי) והוסיפו שלשה משולשי בד זעירים מלפנים והרי המודל מוכן
כדי לגרום למציל התקף לב... (אבל אין מצילים בברזיל - חוץ מטיירים, אף אחד לא שוחה), ואם
לעבודה, אז הלבישו לה 'חולצת ספגטי' עמוקת מחשוף, הוסיפו מכנסי 'שלושת רבעי' או חצאית
קפלים משיית ולעולם, לעולם אל תשכחו להנעיל אותה ב'שקפקפים'.

בברזיל מדברים פורטוגזית (וואלה... מה אתה אומר) אבל אני מתכוון לאמר, רק פורטוגזית.
איזה יופי! מאה ושבעים מליון איש מדברים באותה שפה ממש ולא נזקקים לכל שפה אחרת,
זרה. ואין אפילו אחד שמדבר גם אנגלית? לא? אולי קצת? 'פְּלָה אינגלז? פרנסס? נאון? אומפ
יקו? נאון?', או, הנה אחת שאומרת שהיא מבינה קצת. יופי, נהדר. אז בואו ונשאל אותה איפה
אנחנו נמצאים לעזאזל, סליחה, 'אופריגדה'. אבל למה היא עונה בפורטוגזית שוטפת? ולאן נעלמה
האנגלית שלךגע... ונשכחה? טוב, לפחות צריך להחמיא להם שהשפה הקולחת מפיהם נשמעת
נפלא ומתנגנת נהדר.

כרוב השפות הלטיניות, הפורטוגזית קלה מאוד להבנה ויש בה הרבה מהצרפתית, הספרדית
ואפילו מהעברית (איך אומרים בפורטוגזית חוף סגור? פורטו סגור!) ואם אחרי שבוע אני עדיין לא
מבין אף מילה ממה שהם אומרים, זו בוודאי אשמתי הבלעדית המיוחסת גם לחרשותי המתקדמת.
בכל מקרה, אימצתי את 'שיטת קישון' הידועה המחפשת ומצמידה משמעויות אסוציאטיביות לכל
מילה ושם (רחוב הלסינגפורס למשל, מורכב מבירת פינלנד, הלסינקי ומהספרה ארבע באנגלית).
וכך אני זוכר את שם הרחוב בו אני גר - BEIJUPITA שהוא כמובן מפרץ יופיטר או, אנו נוסעים
היום לכפר MARAKUGGI וברור לכולם שמדובר במרק כושים.

העיר RECIEFE היא רציף והחוף PORTO GALLINAS הוא המשקה הלאומי פורט המהווה גלגל
הצלה לאלכהוליסטים. אני ממליץ לכם בחום לאמץ שיטה זו ללימוד שפות, תגיעו רחוק...
הברזילאים הם עם שמח, נקודה. תכונה זו מסייעת מאוד במקום שבו אין שפה אחרת. הם מרבים
להניף בוחן כסימן להצלחה, לחייך, לשטוף אותך במלל אינסופי ואז, לאחר הידברות בשלל אמצעים
הכוללים בין השאר גם ציורים על מפיות ומימיקה, לבסוף אנו מבינים זה את זה ואפילו מקבלים
מחמאה: "אאו פלה ברזילאו" - אתם מבינים פורטוגזית! הייתם צריכים להיות נוכחים בסצינה
בלתי נשכחת בה ישבתי עם סוכן להשכרת רכב כדי לסכם איתו את העיסקה לשבוע השכרה. לאחר
שעה ארוכה בה קרע וחזר וקרע את הטפסים לחתיכות (בברזיל אסור כנראה לבצע מחיקות על
חוזה...) ולאחר שחזר על אותם משפטים שוב ושוב בתקווה נואשת שאולי מאי שם, יגהה עלי האור

ולאחר שהחליף את חולצתו ספוגת הזיעה בגופייה הולמת (על הגרדרובה שלהם כבר דיברתי?),
הגענו סוף סוף לחתימה המסיימת את התהליך ואפילו הבנתי את אזהרתו האחרונה בטרם עזב:
"לעולם אל תחנה את המכונית מתחת לעץ קוקוס!" (משהו בסגנון: PROHIBIDA PARKA LE!
CARO ...KOKO...BUMMM).

הברזילאים חיים על החופים שלהם העטויים חול לבן (ונקי!), שתספורתם היא בלורית עצי
קוקוס המגיעים לשפת המים ממש וריפים בלתי נגמרים היוצרים לא פעם כעין לגונות שקטות
בינם לבין החוף. ברזיל אינה סובלת מעודף תרבות או עומק הסטורי ולכן, כאשר מזג האוויר הוא
כמתואר וממילא אתה כבר לבוש כממוזכר ובנוסף, אינך עובד... כל שנותר, הוא להתפרקד על כסא
פלסטיק של 'כתר' (דומה, דומה) מתחת לשמשיה כשלפניך שולחן עם בירה ומזטים.
הברזילאים הביאו לעולם את ההמצאה היעילה ביותר בתחום המשקה הקר, את התרמוס לבירות.
בתנאים אותם הזכרתי, כל בקבוק משקה קר העומד חשוף, יהפוך תוך דקות לשתן חמים אלא אם
מייד עם פתיחתו, הוא יוכנס הזריזות לתרמוס ויפקק מלמעלה כשרק קצה זרוביתו מציצה מעל
וכך הוא יכול לשרוד שעות. גאוני!

(מה שכמובן מביא עלי הרהורים נוגים על מנהגי השתייה החובבניים בארצנו וכן דמיונות שוא
בהם אני רואה את עצמי כיצרן ברזילאי של תרמוסים לבתי קפה, נעלי אצבע ושקפקפים).
לאחר שלב ההתמקמות הראשונית, כדאי מאוד לשים משקפי שמש כהות, להביט בעולם דרך
סדק צר בעפעפיים סגורים למחצה או פשוט, להשים עצמך כישן. ותשאלו למה? טוב, אז אם
שאלתם דעו שמיד מתחיל מצעד של מוכרים ומוכרות בכל הצבעים ובכל הגדלים שינסו למכור
לכם הכל. ממשקאות חריפים (קפיריניה וקפירושקה - 'משקאות לאומיים' על בסיס טקילה או
רום המופק מפרי הקשקה, מעורבבים עם לימונים סחוטים, קרח מרוסק ותבלינים לפי הטעם) דרך
חלב קוקוס הנשתה ישירות מהפרי בקשית או מיצי פירות למיניהם (suko) ועד למשקאות הקלים
הרגילים. כל סוגי הסרטנים, הצדפות ופירות הים, קשיו, בוטנים ושקדים מסוכרים, משקפי שמש,
שקפקפים וחולצות 'טי שירטס', עבודות אמנות מקומית עשויות מעלי דקל או מפוסלות מאגוזי
קוקוס שעירים, ארוחות צהריים שלמות או שתסתפק רק במרק דגים. הם ינגנו עבורך בגיטרות
וישירו לך מה שתבקש סטייל תזמורת צוענים במסעדה הונגרית או שיתופפו עבורך מקצבי סמבה
מבלי להתחשב בשכנים, הם יבשלו עבורך טפיוקה או מאפים כאשר תאווה נפשך או שיספרו לך
את סיפור חייהם הנוגע ללב (בפורטוגזית שוטפת כאמור) או סתם כך, יבקשו איזה ריאל או שניים
כדי להעביר את היום.

וכל זה יקרה, אם רק תעז להישיר אליהם מבט שייראה להם כמזמין כך שעדיף להשפיל מבט
ולנסות להתעלם. ניסיתי את כל הדרכים המוצעות ותאמינו לי שכמעט והצלחתי, אבל משהו בגוון
עורינו הצלוי או בשכבות קרם השיזוף שהעטנו על עצמנו או אולי רק כושר ההבחנה הברזילאית
הדקה, הם שהסגירו את עובדת היותנו שני 'גרינגוס' רכי לב ועמוקי ארנק או פראירים בלעז.
השיירות המטרידות הנ"ל, עלו אלינו לרגל עד שלא נותרה הברירה וקיפלנו את הזנב, מדרימים
לחוף הבא שגם שם מה מוזר, עלו עלינו תוך שניות... בעצם, מי העז לאמר שהברזילאים הם לא
עם עובד?

...אך לפחות היום הצליח לנו מעל למצופה. אנו כאן בכפר 'מרקושים' כאורחיו היחידים של המלון (Pusada) ולרשותנו הבלעדית, עשרות קילומטרים של חופים נפלאים וריקים לחלוטין מתיירים. איזו הרגשה נפלאה וייחודית. תארו לכם, נוף 'סיישל' כמעט, מים ירקרקים צלולים שאפשר לראות ת'קרקעית, מרחבים פסטורליים, אופק מעוטר בענני צמר עבים (האידיוי העצום באזורים אלה, מזכה אותם בעננים יפהפיים שאנחנו לא מכירים בקיץ שלנו, השחון) ובתוך כל אלה, בת הים הקטנה, הדס, עומדת במים עד למתניה, סוחטת את שיערה הכבד, ממש בוטיצ'לי! גם הטבע החי תורם משלו להעשרת התמונה. מעל לחופים, דואים עשרות עיטים שחורים, להקות של פריגטות ארוכות אברה ולהקות ברווזים לכל אשר תפנה העין. בחורשות הומות הצופיות ויונקי דבש (נשמע טוב, לא? הומים מ-hummingbirds) ולמרבה הפלא, לא ראיתי אף שחף שנוא, איך זה? פרפרים ססגוניים, חלקם ענקיים ממש בצבעי סגול זרחני, מבלבלים את העין בתוך מגוון עצום של חרקים מכל הסוגים... אגב, האם כבר הזכרתי את זבוכי החול החמודים והעוקצניים ואת חבריהם, יתושי קדחת הנילוס?

אמנם קצת מטרידה העובדה שאין בכל החוף השמש איזה בית קפה קטן פתוח והגרון ניחר מצמא לבירה (בתרמוס כזכור) ולמלוא האופק לא נראה אף דייג מצוי שיציע לטגן עבורנו דגיג טרי שזה אתה נידוג ובכלל, השקט מסביב מתחיל קצת לעלות לנו על העצבים, ומה נעשה במקום המת הזה כשיירד הערב? איפה נאכל? איפה נרקוד? איפה אפשר לשמוע כאן קצת מוסיקה ברזילאית או ללקק גלידה איטלקית אמיתית? לא, לא רבותי, המצב בלתי נסבל ולא יכול להמשך כך. זה חוסר אחריות מקומית להשאיר כך את החופים האלה ללא כמה תיירים שייפחו רוח חיים בעייפות הזו. אני מתחיל להזדהות עם שגעון בדידותו של רובינזון קרוזו והרוזן ממונטה כריסטו. די, כבר מחר בבוקר מוקדם אנחנו עפים מכאן ולא נשקוט עד אם מצאנו עצמנו בחוף סביר, שקועים עד צוואר במוכרים לעיפה ובתיירים שמנמנים.

ההמצאה השנייה בחשיבותה לאחר 'תרמוס הבירה' היא ללא ספק ה'במפ' או בשפה פחות פרוזאית, אותה תלולית אספלט שמטרתה לרסק לחתיכות כל רכב שיעז לנסות ולעבור אותה במהירות גבוהה מאשר עשר ק"מ לשעה. הכבישים בצפון מזרח המדינה (אני נזהר ומעיד רק על המשבצת הזעירה בה התבצע טיולנו) צרים, מפותלים ובמצב תחזוקה גרוע ביותר אך מאידך, מוצפים ב'במפים' לאלפים. חלקם מסומנים בתמרורי אזהרה אך רובם, לא. למה? ככה. אפשר אולי לנסות ולדמיין את צוותי הבינוי והתחזוקה באיזור, יוצאים בבוקר לעבודתם ובמקום לבצע עבודות עפר משעממות, הם מעדיפים להתפזר לאורך הכבישים וכל אחד לעצמו, בונה את התלוליות החביבות עליו. יש טיפוסים רחומים שבונים גבעונת נמוכה ומשולטת היטב ויש מיהם סדיסטים או צרי עין המכינים מלכודות מוסוות היטב בדמות מוקש נגד רכב. התחושה היא, שיש כוונה מאחורי הדברים. "סע לאט חביבי ולא תזדקק לכבישים איכותיים".

נהגתי יום אחד כשלוש מאות ק"מ, נסיעה שבדרך כלל אורכת כארבע שעות במקום 'נורמלי' ואילו כאן, היא ארכה כשש שעות שבסיומן נזקקתי לעוד שבועיים חופשה. אתם גם יכולים לנחש את ההקלה שחשתי כשהחזרתי את הרכב בשעת לילה מאוחרת והסוכן בדק את שלמותו בחושך מוחלט...

שלשום התנחלנו בכפר קטן וחולמני בשם 'סנט מיגואל'. חוף שקט, אנשים נחמדים ובעיקר, שלווה עצלנית רובצת על הכל. פה סירה באופק ושם דייג מרופט, משליך רשת קטנה בתנועה סיבובית מיומנת. כאו כמה מוכרי משקפיים ומזכרות ושם מאן דהוא, מנסה לשכנע אותנו להצטרף אליו לשייט בלגונה הקרובה, וזאת עבור סכום מגוחך אבל פרט לכמה יוצאי דופן, ההרגשה היא של 'כל אחד לנפשו ולעיסוקיו ואיש היישר בעיניו יעשה... או סתם כך, לא יעשה דבר'.

אני מתבונן במפת דרום אמריקה וקולט לאיטי שבשבועיים האחרונים נגענו אך ברפרוף בשלוש פינות קטנטנות בארץ הענקית ובכנות, לא ראינו כמעט כלום. תחשבו על ליויתן ענק שעולה לרגע לשאוף אוויר ודרור קטן מתיצב על גבו ופולה ממנו קשקשי עור מפה ומשם. דבר אחד ברור לדרור, הליויתן טעים להפליא.

אי אפשר להכיל מדינה שרוחבה ואורכה מגיעים בנקודות המרוחקות לארבעת אלפים קילומטר כמעט. מנקודת מבט של ישראלי הטס לאירופה למשל, זה כמו לטוס לדבלין באירלנד עם חניות ביניים ביוון, פריז ולונדון. אנחנו טסנו צפונה, ממפלי האיגואסו דרך ריו, סלוואדור ורסיפה במטוס שהמשיך לנטאל ופורטלזה ואחרי שש שעות טיסה, חשתי שגרדנו קלות את חופה הצפוני של ברזיל. ועכשיו לך תשוויץ לחברה שהייתה יומיים באיזה כפר נשכח בדרך.

וככל שהדבר חודר עמוק יותר לתודעתי, כך הולך הטיול וחודל מלהיות טיול אתרים והופך למסע פנימי של חוויה לרוח ולנפש. אני מפסיק לחפש מקומות ש'יעשו לי את זה' ובמקומם הופכים הימים על שלל הקורה בהם למעין מכלול אחד המאיץ את התרוממות הרוח. או אז, הופכת המחשבה לחופשית וצלולה יותר, הראייה מתבהרת לראות נכונה את פני הדברים והרגשות מתבהרים. אתה דוחק את טרדות היומיום ואת הצורך הבסיסי להתקיים כדי לפנות את המקום למין סטואיות מזככת... לפחות לזמן קצרצר... ותודה להדס ולברזיל שאיפשרו את כל זאת.

דניאלו

1948

מיוצר וממולא ע"י יקבי ברונשוויג, צרפת
כשר - עוד לא מבושל!!!

זה גיטי וזה רעי המתפרץ בעלומים,
שפריו ממתקים וכולו מרקחים,
שתוכו כיין הטוב, עשוי זנים שונים,
לא צעיר אך מאוזן ועשיר בטאנינים,
מאופק ומיושן, ממש לא יין בתזים,
האלכהול והארומה את הרושם מעצימים.

אף צעיר מייד יבחין ברמז קל לרימונים
עם שלל פירות חמצמצים, דובדבנים ותבלינים.
גופו עגול וחלקלק, הוא מעולה לבישולים,
יציב עשיר באיכותו הוא 'יין הדגל' בבנים.
אז טעמו וראו כי טוב הוא, זה ה'בלנד' ממש מרשים
ועוד גדולות נכונו לו אף כי הגיע לשישים...

לחיים!

14.4.2008

הזמנתי לך כרטיסים ל'דרופה' השנה, בישר לי אילן בשמחה, רק תגיד לי שאתה אכן בא ותראה את הכל כסגור, המלון, הרכב, הכניסות... הכל, ואם אתה רוצה להביא גם את רעיה, זה יכול להיות רעיון גדול כי אז אני אביא את אהובה ואז אולי ניסע גם לברלין לסוף שבוע, מה אתה אומר? סיכמנו?

אבל 'אילן יקירי' שוכח או מעדיף להתעלם ולא לזכור שנשבעתי על כותל המזרח שאיתו אני לא טס יותר לעולם ואמנם עברו כבר כמה שנים מאז אבל זכרון החוויות מטיסתנו המשותפת יחד עדיין מצולקים בי היטב ורק נאיבי אמיתי או אחד שלא מכיר את אילן, יכול לטעות ולחשוב שהפעם זה יהיה אחרת ושהכושי יהפוך את עורו. אני נחוש להחזיק היטב בעמדתני זו ומעשה שהיה, כך היה. הדרופה הוא שמה של תערוכת הדפוס הגדולה בעולם המתרחשת פעם בארבע שנים (כעין אולימפיאדה) בגני התערוכה (messe) שבדיסלדורף גרמניה לפרק זמן של שלושה שבועות. כל בעל מקצוע באחד מענפי הדפוס הרבים, חייב לעצמו ביקור בתערוכה זו ולו רק פעם בחייו (מקבלים תואר חאג') וכך, לפני כעשר שנים בערך, מצאתי את עצמי עומד בדד מול דלפק שער העלייה למטוס כשלהגליי מונח מטעני פלוס תיקיו של אילן ואני משפיל את מבטי מול עיניהם הנוזפות של הדיילים כי הינה הזהיר כבר הרמקול בפעם השלישית את אחרוני הנוסעים בטיסה 702 לפרנקפורט למהר ולעלות - כולם מחכים והילד איננו, הלך לעשות 'שופינג'.

וכאן המקום לעשות אתנחתא לרגע קל ולהסביר למי שלא מכיר אותי שעבורי המשמעות של איחור היא עלבון לאינטליגנציה, מעשה ילדותי ובעיקר, לא מוסרי בעליל, לא פחות! נשמע לכם מוגזם, נכון? אז נסו להבין שכמי שגדל בבית לאבא 'יקה' ולאמא פולניה שמטיפה כל חייה להיות יותר צדיק מהאפיפיור (הפולני כזכור...), ינקתי את ערך ה'להגיע בזמן' כערך עליון עם חלב אימי. גם היום, אם קבעת איתם זמן שבו תבא לביקור או לארוחה, כדאי מאוד שתדייק ולא, מובטח לך שתשלם על כך, אם בנוזיפה רועמת ואם במבט אילם מוכיח המלכה בתוכך רגשות אשמה כבדים (שנים רבות אני טוען שהעולם טובב, פועל וממשיך לסוב בעיקר על רגשות אשמה) על הסבל שנגרם להם בהבנה שהם נכשלו בחינוך שלך או בגלל מצוקת הרעב אליה נקלעו בעטין. ברבות השנים העצים אצלי נושא הדיוק לאובססיה ממש ולכן הבינו נא שהאיחור הראשון של אילן בסידרה העתידה לבוא (חכו, חכו...), היה לגביו משחק מסוכן באש.

כשהגיע לבסוף אל הדלפק, פניו מאירות לאור מסע הרכש המוצלח שביצע, הוא מיהר להרגיע אותי שאין מצב שהמטוס היה ממריא בלעדיו לאחר שכבר היינו ב'צק אין' וזאת מסיבות בטחונות ולכן לא הייתי צריך לדאוג וככלל, עדיף שהאחרים יחכו לך מאשר אתה להם...

הגענו לדיסלדורף והלכנו לברר מתי והיכן יש רכבת שתקחנו למלון. הסתבר שהמלון שהוזמן עבורנו נמצא במרחק ת"ק פרסאות מהעיר ובמרחק של כשעה נסיעה. זה נכון אם עלית על רכבת אקספרס' עד לעיירה סמוכה ממנה צריך לקחת מונית לכפר בו נמצא המלון (רק עוד עשרים דקות) אבל אנחנו, עם בטחון עצמי ישראלי אופייני מחד, ועם אפס שפה גרמנית מאידך, עלינו על רכבת מאסף' והגענו לאחר שעתים וחצי.

מותש צנחתי על מיטתי לא לפני שגמלה בליבי ההחלטה, לא להמשיך ולהפקיר עצמי לחסדיו של אילן, אלא לקחת את העניינים לידיים ולארגן את יתרת הביקור בעצמי.

המלון עצמו היה נעים ביותר, בעל אופי כפרי גרמני עתיק וממוקם בסביבה ירוקה ושקטה. לאחר מנוחה וארוחת ערב מהנה, הלכתי להפגש עם בעל המלון כדי לשאול בעצתו, היכן ומתי יש רכבת אקספרס שתקחנו בבוקר לגני התערוכה.

לאחר פישפוש בספר לוחות זמנים עב כרס (מסתבר ששאלתי לא הייתה פשוטה כלל והוא עצמו,

כנראה לא עזב את הכפר מעולם) הוא גילה שאמנם יש אחת כזו אבל כדי למוצאה, עלינו להשכים ולקחת מונית לתחנה קרובה הממוקמת אי שם בלב שדות... לא היסטתי לרגע ובקשתי ממנו שידאג להשכמה וכן למונית כמתבקש.

כמובן שהמונית איחרה להגיע ולנהגת, גרמניה ענקית, משופמת ומגמגמת קלות, לא היה מושג ירוק לאן עליה לקחתנו. אחרי שעה לא קלה כלל ובעזרת תצו"ת ומפה טופוגרפית של האיזור, מצאנו את עצמנו סוף סוף עומדים בתחנה האנונימית ביותר בגרמניה, מעוטרת בגרפיטי, מוקפים בשדות שלף וקוצים כשהסימן היחידי לחיים במקום היה נוסע בודד שעמד על הרציף ושמר מאיתנו מרחק סביר.

בשלב זה החלה ה'ג'ננה' לתפוח בתוכי לממדים מדאיגים ממש. תארו לעצמכם, שלשה קצינים קרביים, כולם נווטים מקצועיים בתחומם (אהוד מדפוס 'אייל' ועבדכם - חי"ר ואילן שיריון), כולם שבעי טיולי ג'יפים, מסעות רגליים ונסיעות עסקים לחו"ל, עומדים ב'פיסדיאמו' ולא מוצאים את הצפון. ניסינו לשאול את הגרמני הבודד אי-מתי תגיע הרכבת הבאה ושלחנו אליו את בוריס (שבפרצופו הלא מגולח, בתספורתו הקצוצה ובגופו וזרועותיו העבות, נראה כמו מחסל של המאפיה הרוסית), סב הלה על עקביו וברח מאיתנו פשוטו כמשמעו... אולי גם לו נראנו תלושים משהו. את הדרופה עצמה ראינו לבסוף רק מזווית העין וכששבנו למלון, מהרנו לכנס ישיבה דחופה כשעל סדר יומה אך נושא אחד: דרוש מהפך מיידית בכל נושא לוחות הזמנים והשינוע. הישיבה הייתה קונסטרוקטיבית ביותר.

למחרת השכמנו כנמרים עם הנץ, ויתרנו על ארוחת הבוקר ושעה לפני המועד, כבר עמדנו דרוכים בתחנה הנכונה ועל הרציף המדוייק של רכבת האקספרס לדיסלדורף.

השעה היא 08:58, דקה לפני כניסת הרכבת לרציף (לא ארחיב על הנושא הכאוב של רכבות הגרמניות והדיוק) והרמקול בתחנה מתחיל לקשקש בטבטונית מצוייה הגורמת לכל הנוסעים הגרמנים סביבנו, ליטול בבהילות את חפציהם ולפרוץ בריצה לכיוונם של רציפים אלטרנטיביים, ואנחנו כמובן עושים כמותם. תוך כדי ריצה והתנשפויות אנו מנסים לשאול מה אירע ומסבירים לנו שיש תקלה והרכבת המיועדת הוסטה לרציף אחר אבל הכל בסדר ואנחנו בכיוון.

כשהגענו לרציף (08:59:30) כבר עמדה שם רכבת משוכללת לתפארת, נוצצת בכרום ואלומיניום, מושביה רכים ומזמינים כשמעל מרצדים מסכי פלסמה המעבירים ב'און לייך' דיווחי נסיעה, יעדים, פרסומות וסרטים.

הספקנו לזנק לתוכה ולהתמקם בהנאה איש בכורסתו כשהרכבת התנתקה חיש מהרציף ועפה, מה זה עפה? טסה במהירות על קולית ממש ואנו נמלאנו סיפוק. הפעם עשינו זאת!

אבל היה בכל זאת משהו מוזר במראה הנוסעים הנינוחים יתר על המידה שעסקו איש בענייניו. אלה מנמנמים ואלה במחשבים הניידים.. אז שאלתי את שכני פשוט העניבה והחליפה, מתי אמורה הרכבת להגיע לדיסלדורף. הייתם צריכים לשמוע את שאגות הצחוק שלו: "לדיסלדורף?!?! אדוני, זו רכבת אקספרס לברלין ואתם נוסעים מזרחה במקום מערבה והתחנה הבאה בא תוכלו לרדת היא רק בעוד מאה חמישים קילומטר מכאן".

טוב, עד כאן, אני לא יכול יותר! כל תדמיתי בעיני עצמי הלכה והתמוטטה במהירות וכאדם מבוגר ואחראי, מהרתי להטיל את האשמה על אילן ואהוד, טוב, לפחות בחלקה היחסי... מה זה פה, גן ילדים? בלאגן מאורגן? כאוס? אנרכיה? התמוטטות האימפריה המערבית? ומה אספר בבית? שביליתי את רוב הטיול בנסיעות? שאני לא יודע לקרוא לוחות זמנים פשוטים ולזהות יעדים או שסמכתי על אילן דווקא שיעשה זאת בשבילי? אמנם זה טיול וצריך לקחת את הדברים בקלילות וב'איזי' אבל עובדתית, הדברים יצאו מזמן מכלל שליטה ופרפורציה.

לא אספר כאן איך כמעט התפוצצה לי השלפוחית בנסיעה חזרה ולא על הימים הנותרים אותם צלחנו איכשהו, ואעבור ברשותכם היישר לתיאור אירועי היום האחרון במסענו זה.

את אהוד השארנו בדרופה (להשלים את החסר...) וצרפנו אלינו את אלון שכאותם ימים חי ועבד

בבריסל, לטיול מסכם בן עשרים ושלוש שעות ברוטו בברלין המתחדשת כשבסיומן, ב-13:35 בדיוק, עלינו להמריא בחזרה לארץ.

באמת הספקנו המון כולל מפגש מרגש עם דודתו של אילן ומפגש קצת פחות מרגש עם בנה ואתם מצטרפים אלינו כשאנו אי שם במרכז העיר והשעה היא 10:30 בבוקר, זמן נאה לכל הדיעות לשים פנינו לשדה התעופה 'שיינפלד' (שדה יפה!) הנמצא בפאתי הכרך העצום הזה ושהנסיעה אליו אינה קצרה כלל... ודווקא כאן, החליטו הילדים, שהם לא שיחקו די.

"יש עוד המון זמן, זה שדה קטן ומקומי ואין צורך להיות שם שנייה לפני 12:30 שזה שעה לפני ההמראה".

תראו מי כאן תופס תחת, דווקא אלון שבכלל לא חוזר איתנו לארץ, זה שיש לו טיסה לבריסל כל שעה! ואילן? הוא מצידו מתעקש על 'שטרודל מיט קפה' באיזה מקום נחמד שבלעדדיהם לא ירשו לנו לחזור לארץ.

וכך אני מוצא את עצמי מסב בחברתם בעל כורחי, בניחותא... בבית קפה ברלינאי עתיק עד שבסביבות השעה 11:30 מתחיל ווריד בלתי רצוני לפעם במיצחי ואני דורש בצרחות שנשלם ונעוף כבר משם והם מביטים בי בליגלוג עדין של "יודעי סוד" ונעתרים לבסוף ברוב טובם.

השעה 11:55 ואנו בתחנת 'אלכסנדר פלאץ' ואז כמובן צריך גם להשתין (בירה כידוע לא שותים - בירה מתווכים) וכן לקנות איזה צ'ימירדן שאי אפשר לחזור בלעדיו (הבטחתי לאהובה) ואולי גם כדרך אגב, לברר באיזה שעה יש רכבת לשדה ומאיזה רציף בדיוק... ורק אז אני מבחין לראשונה באיזה שביב רצינות בפניו של אלון.

"יש רכבת ב-12:10 מרציף 9 והיא מגיעה לשדה בדיוק ב-12:50, כן, כן, 45 דקות לפני ההמראה... עדיין בגדר האפשרי, לא?"

אל הווריד המפעם במיצחי הצטרפה עכשיו זיעה קרה בתוספת 'טיק' בלתי נשלט בשפתי התחתונה.

בנסיעה הזוחלנית לשדה (רכבת מאסף, אלא מה?) לא העיזו השניים להיישיר אלי מבט ואילן אף הודה בקול רפה שכן, אולי הפעם הגזמנו קצת. אלון דמם ואני העברתי את הזמן בתיאור צבעוני של המעלית שתקחנו מהתחנה התת-קרקעית היישר לקומת אולם קבלת הנוסעים לעמדת ה'צ'קאין'.

12:50 בדיוק (גרמנים!) והרכבת נעצרת ואנו פותחים בדהרה החוצה (איפה המעלית?), אני בראש ומאחורי אילן עם המזוודות שלו (והצ'ימירדן החדש...) ואלון משמש כנושא כלים עם שני גלילי קרטון ארוכים, מלאים בכרזות מהדרופה וכך אנו נפלטים לאוויר העולם רק כדי לגלות שתחנת הרכבת ממוקמת כארבע קילומטר מהשדה, ויש להגיע לשם באוטובוס (שֵׁטל) אלא שכיכר השוק ריקה...

השעה 13:00. אילן יושב על ספסל התחנה המום ואלון המעשי, ניגש בנתיים לתחנת מוניות קרובה כדי לבדוק אם יש שם איזה נאצי שמוכן לעשות מצווה ולכפר על חטאי אבותיו כשהפלפון שלי מצלצל ובו רעיה שרוצה לדעת אם הטיסה יוצאת בזמן... "איזה בזמן ואיזה נעליים" אני שואג עליה, "לראשונה בחיי אני מפספס טיסה... את הארץ אני רואה ואליה אני לא בא... די, אני לא יכול להסביר עכשיו, לא, די, תעזבי, אני לא יכול... אני אחזור אליך עוד מעט... ביי, לא עכשיו, ביי."

אלון חוזר מובס אבל האוטובוס המיוחל מגיע לבסוף. הנהג עוצר, ממתין לנוסעים שיורדים באיטיות מרגיזה, מכבה את המנוע, מוציא איזה 'צייטונג' ומתחיל לקרוא. אילן ממשיך לבהות ואלון ממשיך במאבק הפרגמטי ומסביר לנהג (בגרמנית!) שהנה, או טו או טו אנחנו מפספסים ולזכותו של הונדאל יש לציין שהוא הבין עניין מייד, זרק את העיתון, התניע וטס איתנו לשדה.

מכאן ואילך, אין לי ברירה אלא להאיט את מהלך הסיפור הרבה מעבר לקיצבו האמיתי במין 'סלואו מושן' שרק באמצעותו אוכל לתאר את קצב ההתרחשויות המהיר.

השעון מורה על 13:18 דקות והאוטובוס עוצר מול דלת בית הנתיבות שאינו יותר מאשר בניין צנוע ונמוך בן קומה אחת, ואנו שועטים בלי אפילו לאמר תודה. דלת הבניין נפתחת ודרכה פורצות

לקראתנו שתי צ'קריות (ישראליות) כשזרועותיהם פרושות אלינו כעין תחינה והן ממלמלות "פספורטים, כרטיסים, בבקשה, מהר".

תוך כדי ריצה אנו שולפים את המסמכים ומשליכים אותם לכיוונם (אתם עדיין ב'סלואו?'). הניירות מסתחררים ומתהפכים באוויר לכיוון הרצות כשמאחוריהם מופיע בפתח קצין גרמני עם כובע מצחייה (כמו בסרטים ההם...) מנפנף באצבעו וצועק, 'נַיִן, נַיִן, נַיִן, דר פלוגן איס שלוסן' (בתרגום חופשי: הטיסה הזו סגורה).

איכשהו מגיעה כל החבורה אל הדלפקים. הצ'קריות מתעסקות בניירות בעיניים מושפלות כש'אָס' שוטף אותם בצעקות ואנו מגניבים מבטים לצדדים רק כדי להוכיח שאכן נכון, הדלפקים ריקים, מכונות הבידוק כבויות, הצוותים נטשו את המקום זה מכבר והטיסה שלנו היא כנראה כבר היסטוריה רחוקה.

השעה 13:26 והקצין נוטל את הפספורט שלי ושואל מניין אני מגיע ואני עונה, מהדרופה כמובן תוך שאני מצביע על גילי הכרזות שלרגלינו. "אָ מהדרופה" חוזר הלז ומתרכך, "אז אתם פה לעסקים!" ('עֵלֶק' עסקים, לך ספר לו איפה היינו בדיוק לפני שעה), "אם כך אז בואו אחרי". והברנש שהיה מן סוג של 'עלי באבא', פורץ בריצה תוך שהוא אף נוטל עימו את גילי הכרזות וכל הדלתות נפתחות בפניו כבמטה קסם. הצ'קריות רצות אחרינו כשהן ממלמלות, איזה מזל, איזה מזל, אין לכם מושג... ואז הן נעלמו אי שם מאחורינו וכך גם אלון שנמוג בְּרִיֶסְלָה, ואנו בשלנו, מתנשפים בעקבות ה'אוברשטוברפירהר' עד למדרגות, עולים וצונחים בשני המושבים הראשונים ליד דלת הטייסים. 'הגרמני חסיד אומות העולם' עוד עוזר בעצמו לסדר את מטעננו ואז נטרקת הדלת והמטוס ממריא. אל תוך שדה ראייתי המתערפלת חודר פרצופה המחייך של דיילת המגישה לי שי צנוע בשם חברת אל על, סט כלי תפירה... אנו במחלקה הראשונה!!! יותר מזה אני כבר לא זוכר, שתיתי שבע עשרה כוסות יין.

בסביבות גיל שתיים-עשרה, התאהבתי נואשות ברעיה כהן. מבוקר עד ערב חשבתי רק עליה, דברתי איתה, נישקתי וחיבקתי אותה, ראיתי אותנו יחד בכל מיני מקומות ומצבים, הכל בדמיון כמובן... כלום לא קרה במציאות.

באותה תקופה הגיעו אלינו לסניף (בני עקיבא) מספר קטן של חבר'ה מה'צופים' ומבית ספר 'מעלה' וביניהם גם רעיה וחברתה יעל ירון. מרגע הגעתן הן 'ראו וספרו' זו את זו בלבד ולא הקדישו אפילו קמצוץ תשומת לב לסובבים אותם. הן ישבו זו לצד זו בפעולות, הן שוחחו וציחקו רק ביניהן, הן ליוו אחת את השנייה בהגעתן ובשובן מהסניף והיה לי מובן מאילו שעבורן, כמו כל שאר החבר'ה, היינו 'שקופים'.

צריך להבין שבתקופת גיל זו ובנקודת הזמן ההיסטורית המדוברת, הרומנטיקה התבטאה בלא יותר מאשר הצעות ומבטים חטופים שהובילו במקרה הטוב להצעה נועזת ללוות הביתה ומשם כבר קצרה הדרך להצעת חברות'. הצעה זו, במידה ונענתה בחיוב, כללה תחילה סיכוב מהיר בין החבר'ה כדי להשוויץ בהצלחה המזהירה וכדי להכריז שהנ"ל תפוסה. למעשה, עיקר ביטוייה של חברות זו, כלל מפגשים בסניף, ליווי הביתה כמוזכר לעיל ו'במקרים קשים במיוחד', אף החזקת ידיים בהחבא (איסור נגיעה כידוע). ליותר מכך, איש לא ציפה.

כדי למסד את החברות היה נהוג שהבת תיפצח בסדרת סריגות כיפה עבור בן זוגה (גם אלה שלא היה להן חבר ברגע נתון, היו אוספות דוגמאות לסריגה כדי שלא יופתעו ברגע המיוחל) ואילו הוא, היה אמור להעניק לה מתנה מפרי ידיו להתפאר כמו למשל, מחזיק מפתחות עשוי עץ זית בצורת לוחות הברית (!) ואילו מודבק סמל 'בני עקיבא' שנחתך מתוך סיכת התנועה. אכן פסגת החלומות ורעיה הייתה מטרתי הנעלה והבלתי מושגת.

ותשאלו, למה דווקא רעיה? אז דעו לכם שבשעתו זו לא הייתה שאלה רלוונטית כלל. רעיה הייתה הילדה היפה ביותר בירושלים, נקודה, ואם אתם חושבים שאני מגזים או משוחד, מספיק שתסתכלו באלבומי התמונות מאז כדי להווכח בכך בעצמכם. היה לה שיער ארוך וסמיך בצבע שחור/כחול עמוק, שעד היום, לא זכיתי לשוב ולהיפגש בשיער כחול שכזה ובימינו אלה, אם כבר אני מבחין בנצנוץ כחלחל המזכיר את שיערה במשהו, מובטחני שמדובר בצבע מלאכותי. עיניה הנפלאות, היו כהות ושקועות ושיוו לה מבט חודר ורציני. גופה היה בשיא פריחתו הנערית, מחוטב וגמיש ויחד עם שאר תכונותיה, היא אמרה כולה אדנות של מלכה המכירה במעלותיה ובהינשאותה מעם.

ותשאלו, מדוע 'בלתי מושגת'? ועל כך ארחיב את תשובתי אבל תחילה אענה בתמצות שבאותה התקופה חשתי, שהפערים ביננו גדולים מדי ושלמעשה, אין לי כלום מה 'למכור' לה בעוד היא נצבת שם גבוה, הרחק מעבר ליכולותי. היא יפית ירושלים, מלכה אמיתית ואני קטן, ביישן ומכווער המתהדר באף הגדול ביותר מאז שרל דה גול.

וכדי להוסיף חטא על פשע, רעיה הייתה גם ספורטאית מצטיינת, אלופת ירושלים בקפיצה לגובה ובריצת שישים מטר ואף מקום שלישי בעיר בשחייה. (וגם במקרה זה, אנא גשו לארון וספרו את שלל המדליות)

אתם יכולים לשער בנפשכם, איזה פחד היא הפילה על גבריותי שאך לא מזמן נולדה... אני, עם ציון ה'מספיק בקושי' בהתעמלות... והצצונת אחת אסורה ברגליה השריריות מתחת לחצאית הכחולה ובשערות הבודדות שטרם גולחו, דיים היה כדי להטיל בי שיתוק מוחלט.

רעיה הייתה אשת העולם הגדול, היא למדה ב'מעלה' שנחשב אז לביה"ס דתי-פתוח ולמדו בו 'מעורב', בנים ובנות יחד, עובדה שנחשבה בעיני כיתרון גדול כי כך גדלים ומתפתחים בצורה טבעית יותר... כך לפחות ראיתי זאת אז ואילו אני, עם הצמיחה בבתי ספר דתיים וישיבתיים על טהרת המין הגברי, יכולתי לדבר רק עם אחותי וגם היא, לא הייתה בדיוק המורה האידאלית

לנושא זה שלא להזכיר את עובדת היותה קטנה ממני בשנה וחצי - תהום של גיל שאינו ניתן לגישור כמעט.

אָה, וחוף מזה גיליתי במשך הזמן שיש לרעיה עוד ועוד מעריצים למכביר, (בדיעבד ניתן לאמר שכולם היו פחות או יותר במצבי) הסתבר שיש לה גם חבר! כן, איזה אחד מגודל בשם נִימָן, מאלה שמתגלחים כבר כבר מצווה, ספורטאי כמוה וגם הוא, 'אלוף' בענף ספורט כזה או אחר, אבל מה זה משנה בעצם? הנסיכה עשתה את הבחירה הטיבעית מבחינתה ובחירה בנסיך ואנו הנתינים הפשוטים נותרנו בצד, זנוחים.

במצב אבוד זה, כל שנותר לי היה רק לחלום ולשגות בדמיונות שוא או לעקוב אחרי רעיה ויעל בלכתן הבייתה וגם זה, ממרחק בטוח כמובן של כמה מאות מטרים כדי שלא ירגישו חלילה... הרי אם היא תראה ותבין, היא בודאי תבוז לי בליבה ואני אמות במקום. אפילו היום, אני יכול לחזור ולשמוע את המתרחש במוחי המבולבל דאז.

... "רק שלא תפוס אותי מסתכל עליה, היא עוד תחשוב ש... ומה בכלל אני עושה כאן בפלאפל, עומד כמו גולם מחכה שאולי היא תסתכל לכיוון שלי ואולי, אולי היא תשים לב אלי, תקרא את המבט ותבין... בכלל לא בא לי לאכול, ריח הטיגון הזה מגעיל ויש לי בחילה... אולי מהפחד? ולמה שהיא תספור אותי? הרי היא יכולה להשיג כל אחד בעולם ואולי הסיפור עליה ועל הגורילה השעיר הוא נכון ואז מה אני עושה כאן עם הלבנוניות שלי... די, די עם האשליות... אבל אני לא יכול... והיא כל כך יפה!

אני לא יכול להפסיק לנעוץ בה מבטים... כמו תנשמת ממצמצת. מה זה יפה? כמו נסיכה ונערותיה! מה נסיכה? מלכה! מלכת אנגליה לפחות. איזו עמידה! איזו הטיית צוואר מלכותית... רק שלא תחטוף 'אקשנשוס'... מלכתי... ואיך היא אוכלת יפה את הפלאפל שלה... חצי מנה לא יותר... בשביל המתננים... אופס, נזלה לה טיפה על החצאית, הלוואי שיכולתי לכרוע ברוך ולנגב לה... או ללקק לה את הטחינה מהקפלים... מה קורה לי? אני ממש חולה! מניאק! פסיכוטי!... והיא כזו מלאך!

מה? סליחה, מה אמרת? פלאפל? לא, לא עכשיו, אני מחכה למישהי... עלאק מישהי... מספיק עם הפדיחה, יותר טוב ללכת עכשיו הביתה ולהכין שיעורים במתמטיקה, ואני צריך גם לדבר עם ארלה' על מה היו השיעורים בהיסטוריה למחר... שתחייך, רק לרגע, אוי איזה מתוקה! נדמה לי שיש לה קצת שפם, אולי אמליץ לה על מי חמצץ? נראה אותך גבר... עוד לא דברתם ארבע מילים רצוף וכבר מדבר על הורדת שערות... אולי אמליץ לה על "יופייד" כמו ידיך" של אחותי אבל אני לא אודה שקראתי אותו, מה פתאום? לא! לא! אני חייב להכין רשימת נושאים לשיחה, שלא אתקע אחרי חצי דקה... אוי, אני כזה אידיוט והיא אחת מהמצטיינות בכיתה שלה... שמעתי מיעקב... אני אמות, למה הורי לא שלחו אותי לבית ספר מעורב? כל השיתוק הזה הוא רק בגללם! בחיי! כשלי יהיו ילדים, דבר ראשון - בית ספר מעורב, שלא ידפקו כמו אבא שלהם... אוי, היא תפסה אותי בוהה בה... לא הספקתי לסובב את הראש, איזה גולם אני... עכשיו היא תבין... אני מיד יודע כשאני רואה מבט כזה... אז מה? שתבין! שתבין שאני מת עליה, שרוף עליה, חולם עליה, לא יכול בלעדיה, לא חושב על אף אחת אחרת, מחכה כל השבוע לפגישה בסניף... ואם היא לא באה - הלכה עלי כל השבת!... אולי אגש אליה עכשיו ואזמין אותה לסרט? ואם היא תגיד לא? והחברות שלה מסביב... ויעל? אני אקבר על המקום!... ואנחנו בקושי מכירים... ומה עם נימן? אני חייב לדעת אם זה נכון, אני לא אעשה צחוק מעצמי... למה אני שוב דוחה דברים? פחדן! ככה עובר עוד שבוע ועוד שבוע... למה אני כזה? סליחה, אוי, אהלן ג'ורג'! לא ראיתי אותך... מה אתה עושה כאן? אני? כלום, סתם עומד וחושב לי האם אני רעב לחצי מנה או מנה... תגיד, מה עם ההוא? סתם סיפור? מה אתה אומר! בחיי, עכשיו בא לי פתאום התיאבון, תגיד, יש לך להלוות לי למנה? פתאום אני ממש מת מרעב..."

אבל למעשה, המשכתי בשלי, באותה התאהבות נעורים אפלטונית, עקרה וחסרת תכלית. הייתי הולך לאותו בית הכנסת בו נהגה להתפלל בתקווה שאוכל לראותה, ואפילו בחטף. בימי שישי

בתפילת קבלת שבת, הייתי מחכה לתפילת "לכה דודי" לפסוק "בואי בשלום" כשכולם מסתובבים לאחור כדי לקבל את פני 'שבת מלכתה' כדי שאוכל להביט בה ישירות לכמה שניות ולא היה איכפת לי שאני רואה את מלכתי רק מהגב.

אספתי דיווחים שוטפים עליה מפיות מעריצים אחרים שאיתרתי, כתבתי את שמה שוב ושוב על כל מחברותי, ציירתי לכבות נוטפי דם משופדים בחץ ואפילו הגדלתי עשה כשתוודתי על אהבתי לרעיה במפורש ממש, ב'מחברת האהבות' של חברי לכיתה ישראל גת. (כן, כן, היה דבר כזה! מחברת שבה רשם כל אחד בכיתה את שם מושא אהבתו וזאת בהבטחה מפורשת מבעל המחברת לשמור על כך כסוד כמוס לנצח... נו באמת!)

ויום בהיר אחד היא הפסיקה לבא לסניף (למעשה, היא גורשה מהשבט על סעיף 'ביגוד לא מספיק צנוע'... אבל צריך להוסיף שגם די נמאס לה וכך היא חזרה אל כור מחצבתה הטיבעי - תנועת ה'צופים הדתיים' בגן העיר) וגם ביקוריה בבית הכנסת שלנו, הלכו ופחתו בצורה משמעותית. הדבר פגע בי קשות וימים רבים נאבקתי בגעגועי, כואב ודואב, כאילו נעשה הניתוק בכוונה נגדי ממש. את אהבתי הנואשת והלא מסופקת, הפניתי ליפיפיות אחרות בסביבה (נטלי ווייל, דליה, גינסיה, מיכל... וולה, אני כבר לא זוכר שמות) אבל את זו אהבת נעורי, התמימה, הפגועה והבלתי מוגשמת, צררתי עמוק בליבי כשהייתה... מפעמת.

שנים עברו בהם הספקתי לעבור מתיכון ירושלמי לישיבה תיכונית בדרום הארץ, להתגייס, לעבור קורס מכי"ם וקצינים, לקחת חלק במספר מבצעים ובמלחמה אחת גדולה, למדוד וללמוד את הארץ לאורכה ולרוחבה, מהאי טיראן בדרום ועד לשירות בגבול הצפון, להשתחרר, לעסוק במגוון עבודות מזדמנות ולהרשם לאוניברסיטה.

"בדרך", למדתי להכיר מקרוב כשני מניני נשים. הפכתי לציניקן מנוסה ולפעמים הייתה התנהגותי אכזרית. לא פעם ניצלתי אותן ואחדות אף ניצלו אותי. את חלקן חיבבתי ועם אחדות אף היה לי רומן בן חודשים רבים אך עם אף אחת מהן לא חוויתי אהבה אמיתית.

מחד, אותה אהבת נעורי לא הניחה לי לשכוח אותה ולפנות מקום ומשאבים לאהבות אחרות אבל מאידך, היא היוותה תמריץ, טיבעי יש לאמר, ללמוד ולהשלים את כל שחסרתי או את הדברים שהיו חסומים בפני בצעירותי. למדתי סוף סוף לדבר ולעניין אותן, לפתות אותן, להצחיק ולסקרן אותן ומעל לכל, למדתי לגרום להן לרצות אותי לעצמן. למדתי להחזיק חברויות לזמן ארוך ("בטוב וגם ברע") ולמדתי גם כיצד "נפרדים נכון". הפכתי למבוקש בזכות ולא בחסד אבל בדרך גם הפכתי לא פעם לאופורטוניסט שחצן, שוביניסט וגועלי.

ואז, על סיפה של שנה א', גיליתי שרעיה לומדת איתי באותו החוג (היסטוריה) ועולמי התערער מחדש.

כל רגשותי העתיקים והרדומים משהו, עלו וצפו מתהומות נשמתי, מבהירים לי במדויק שכל מה שעשיתי וחוויתי עד לרגע זה, היו אך משחק ילדים. הבנתי שכל חיי אהבתי באמת רק נערה אחת וכל השאר היו סתם בזבוז זמן ואנרגיה מינית... הבנתי בשנייה אחת כואבת שער שלא אשלים את שהתחלתי בגיל שתיים עשרה, ואבקש מרעיה "חברות"... אין טעם לחיי!

אפסח על הפרטים השוליים ואספר אך זאת, שאחרי מעצורים ולבטים אין ספור הצלחתי ליצור איתה קשר באמתלה כלשהיא ובלינו יחד ערב שלם רכונים ראש אל ראש על שולחן העבודה, עובדים על פרוייקט גרפי משותף ומשם כבר הייתה הדרך קלה יחסית להרים אליה טלפון ולהזמין אותה לסרט.

מכאן ואילך התחילו שלשה חודשים קשים להפליא. היה זה רומן מחורבן לעילא ולעילא. נמשלנו לשני גושי קרח המנסים להפשיר זה בעזרת זה אבל כל שעולה בידם הוא להגיר כמה טיפות זיעה. בחברתה שכחתי את כל טכניקות הפיתוי שסיגלתי לעצמי, דיבורי הרהוט הפך לגימגום, רעיונותי ה'מבריקים' נשמעו עמומים ומגושמים ואפילו תנועותי, הפכו לעצורות ונבוכות. בחברתה (ורק שם), הפכתי ל'אנטי של האנטי' של המחזר המבוקש.

לא האשמתי אותה, ידעתי שכמו אז, גם היום, אין לי מה למכור. הנסיכה שאמרה לא לצלי רֶשֶף ולדן מרידור, זו שאימה חפצה להכיר לה את ביבי נתניהו, לא מצאה בי מאום מתכונותיהם הנעלות של כל אלה... ובצדק.

זכורה לי במיוחד 'יציאה אחת' להצגה בחאן. ירדנו ברגל את רחוב ז'בוטינסקי תוך כדי פייטפוט ואז תוך כדי, שמתני לב שאנו מהלכים משני צידי ערוגות הפרחים כשביננו מפריד מרחק של שני מטר לפחות... למות!

אפילו מחזר נואש ועם 'עבר פלילי' כמוני, הבין לבסוף שהסיפור כנראה אבוד וחדלתי להתקשר אליה. גם היא מצידה לא הראתה כל עיניין בחידוש הרומן הלא רומנטי הלז אלמלא שמשמיים חשבו אחרת.

אחר הדברים האלה, כשוך העצב והאכזבה התחלתי לצאת עם תמי גרמזו שהייתה מן אידאל נשגב בפני עצמה. הנערה הייתה בוגרת מצטיינת מאוניברסיטת 'הרוורד' במינהל עסקים וכשהשלימה שנה ב'בר אילן', היא הייתה שם ראש אגודת הסטודנטים... לא פחות! מנגנת ושרה בגיטרה, עובדת ב'צ'ייס מנהטן בנק' במשכורת שאפילו היום, שאני יכול רק לחלום עליה וכדי להשלים את התמונה, היא הייתה בת למשפחה עשירה מניו יורק עם בתים ברמת גן ובירושלים, הכוננת ב'איי קיו' 140, יפה וגם אופה ורוצה להתחתן איתי... אז בקיצור, מושלמת!

אבל דווקא מכלול המעלות הזה, היקשה עלי מאוד. הרגשתי שתמי מקדימה אותי שלא לאמר, 'גדולה עלי' בכמה מידות לפחות ושוב כמו אז, הרגשתי שאין לי מה למכור לה. אני אך השתחררתי והתחלתי את פסיעותי המהוססות הראשונות באזרחות והיא כבר אחרי לימודים, עם הצלחה מוכחת ועם משאבים כלכליים אדירים. ותמי הזו רצתה להתחתן איתי ואף לחצה עלי שאעבור לגור איתה בניו יורק ושאתחיל ללמוד עיצוב גרפי באחד ממוסדות היוקרה Parsons או Pratt... ואל דאגה, אבא שלה יממן את לימודי, את מגורי ואת כל מחסוריי... (האם כבר ציינתי שהיה להם אי קטן בבעלותם במעלה ההדסון?) בקיצור, אם כך אעשה, ברור כשמש שאהפוך לאסיר תודה (או לעבדם הנרצע) לשארית חיי. בדיוק מה שתמיד רציתי.

אבל לך תגיד לא להצעה שכזו וכך מצאתי את עצמי ממתין לבואה של תמי מארה"ב (טוב, בזוגיות משהו הרי גם צריך לעבוד...) לחופשה משותפת שבמהלכה היינו אמורים לבדוק סופית את ההתאמה ביננו לקראת ה'איחוד'.

שכנעתי את עצמי להאמין שאני אוהב אותה באמת ובתמים ואולי אולי, זו הנערה שנועדה לי אבל הזכרתי כבר שלא לזהם היו כוונות אחרות ועוד תבינו בהמשך, מדוע אני נתלה ב'עליונים' דווקא.

באותו הקיץ הייתי אמור לעבוד ב'מחנות רמה' בתפקיד מורה דרך. המחנות היו אז בשיאם ומנו לא פחות משבע מאות חניכים במחזור ובכעשרים קבוצות שונות ובממוצע, חמישה מדריכים לקבוצה מהם שלושה אמריקאים לפחות. עכשיו אולי תבינו ששבוע לפני בואה של תמי לארץ, כשהגיע מכתב השיבוץ וגיליתי שמכל העולם ואשתו, אני אמור להדריך דווקא בקבוצה שבה שובצה גם רעיה כהן, ראיתי בזה הרבה יותר ממקריות גרידא, היה זה אות משמיים! משום מקום, נפתח לי חלון הזדמנויות שאסור להחמיצו!

ומה עכשיו? תמי בדרך ואני, אנא אני בא?

ועד היום אני מכה על חטא על היסוסי שגרמו לכך שלא מנעתי את בואה כי רגע לאחר נחיתתה בביתנו (הורי חיבבו אותה מאוד וראו כמוכנת מאליה את האפשרות שהנה הנה) לקחתי אותה לסיבוב חוצות וסיפרתי לה את כל הסיפור שקראתם עד כה בתוספת הבקשה להמתין בסבלנות ולראות כיצד יפול דבר. איזה דָרְךָ הייתי. גם היא שאלה אותי את אותה השאלה: את הכל אני מבינה ומקבלת אבל למה לא יכולת להתקשר או לכתוב ולספר לי גם מבלי לגרום לי לטרוח ולבוא? ובאמת למה? אמרתי לכם כבר שהיא הייתה גדולה עלי בכמה מספרים.

ומה אתם חושבים, שמכאן ואילך הכל הלך חלק? תשכחו מזה!

במשך החודש המשותף בהדרגה, לא הראיתי לרעה אפילו ברמז שיש לי בה איזה עניין מעבר למקצועי והייתי קר ומחושב, כך לפחות חשבתי אבל החניכות הצעירות, שמטבע הדברים מתאהבות במדריך הישראלי, לא התקשו לגלות למי נוטה ליכי באמת ואחדות אף היפנו את תשומת ליבה לעניין (ולא שזה פעל כהוא זה).

המחנה עמד להסתיים ב'היי לייט' של טיול בן שבוע לנגב ולסיני. ידעתי שאם לא אפעל במהלכו, לא ינתנו בידי עוד הזדמנויות שכאלה.

בלילה הראשון מיקמנו את שקי השינה שלנו זה בצד זה (אחוות המדריכים הישראלים לעומת האמריקאים), ושוחחנו ארוכות. זה הזמן לספר לה על אהבתי חשבתי ומייד נרדמתי עד הבוקר. האלוהים לא ידע את נפשו מרוב ייאוש. את הכל עשיתי בשבילו אמר, סידרתי לו לימודים משותפים איתה באוניברסיטה, סילקתי את תמי, סידרתי לו חודש הדרכה בצמוד לאהובתו ובתנאים אידאליים יחסית, אפילו שינה משותפת תחת כיפת השמיים... שהדי במרומים שאני כבר לא יודע מה לעשות עם הפלגמט הזה.

אבל הוא ברוב טובו, החליט כנראה לתת לי צ'אנס אחרון. בלילה הבא מצאנו שוב את עצמנו בשקי שינה, זה בצד זה על מצע רך במיוחד של עלי מחט, ב'חורשת הרועה' מול שדה בוקר כשממעל תלה הבורא את הירח העגול והמושלם ביותר הזכור לי מעודי. איזה קיטש חביב! אתה לא תעזי להרדם לי עכשיו הוא אמר, פתח פיך כי כבר נמאס לנו מכל העניין וגם אנחנו כבר מתים מסקרנות לראות איך אתה יוצא מזה.

וכך מצאתי את עצמי מגולל בפניה את כל הסיפור כולו החל מהתאהבותי בה בגיל אחד עשרה (ההוכחה במחברת, זוכרים?), דרך כל השנים שבאו אחר כך ועד לסיפור תמי (טוב, צריך גם ליצור תחרותיות) ורגשותי המוחלטים דעכשיו. לא החסרתי דבר, לא את כל פחדי והיסוסי, כאבי הלב ויסורי האוהב הדחוי לאורך הדרך, הגעגועים והאובססיה. אמרתי לה שהיא אהבת חיי ושתמיד, בלי כל קשר למה שהיא מרגישה או חושבת, אוהב אותה ורק אותה לנצח וכך יהיה עד יום מותי. אני חושב שדברתי שעה בלי להפסיק ובלי לנשום כמעט.

תגידו, אתם מכירים משהו עלי אדמות שהיה אומר 'לא' אחרי דבר כזה?

רעיה לא הייתה מאוהבת בי אבל היא לא יכלה שלא לתת לפחות סיכוי מחודש לרומן ביננו ומכאן ולהבא, התלהט הקשר (אל תסחף, אתם הרי מכירים את הנפשות הפועלות, זה לקח עוד שנתיים וחצי...) והביאנו יחד להיכן שאנו כאן היום... ותודה לרעייתי.

(אילן נוהג, מגיעה מכונית מקרטון ועליה גרפיקה "פרחים השילוח" עם מספר טלפון ענק על הצד) פְּרִיחִים בְּרַחֲבֵי הָאָרֶץ? יופי, אגב קוראים לי שמחה, אני רוצה לעשות הפתעה למישהו, כן, אבל יש לי בעייה קטנה, הבנאדם גר בשטחים, אתם עושים משלוחים גם לשם? איפה? הוא גר בערבה, זה בעמק דותן ליד ג'נין... זה קצת לפני עפולה וימינה... מה אתה אומר, אפשר? וואלה אני כבר מחפש יומיים ואתם הראשונים שמוכנים לקחת את הסיכון... לא, הכסף זה לא העיניין אבל תשמע, אני צריך שתעשו את המשלוח ממש עכשיו... איפה אתה בדיוק? במרכז? וואלה, אתה לא במקרה ליד הספארי? אז אתה לא יכול עכשיו... איך אני יודע? תגיד, לא עקפת במקרה ובדיוק עכשיו, 'מגנום' אפור מצד ימין? אז אני כמה רכבים מאחורייך... מי עובר עליך, אני באמת צריך כריזנטמות לכריסמס עבור החבר שלי כרמי כהן... סגר המניאק... אני רוצה לעשות להם שמחה ואלה, אין להם נימוס במיל...)

(הטלפון מצלצל)

הלו? אהוד? יש לי בשבילך סיפור אבל חכה שנייה על הקו... (מחייג תוך כדי) הלו אלון? תגיד לי, אתה חושב שאני ילד, שאני לא מרגיש שאתם מבשלים לי פה משהו? פתאום כולם חוזרים מחו"ל, פתאום כולם מתקשרים ושואלים אותי בנימוס מה אני עושה הערב? ואני כבר שנים משביע את אהובה שלא תתחיל אפילו לחשוב... חכה חכה שנייה... אהוד? קיבלת כבר את הפלטות לספר של 'הקיבוץ המאוחד'? תשמע, דו"ד בדרך גם עם העבודה של 'קלאסיקו' וגם עם הנייר שהוצאנו מ'חיש'... מה זאת אומרת 'לא נספיק'? בטח שנספיק! אני כבר דיברתי עם רחל שתעשה רק רבע כמות של 'קובלינר' ותעצור ואז תגמור עם האינסרט של 'ג'ירף' ואז תכניס את 'הקיבוץ', תשמע, אין ברירה, חייבים לגמור את זה עד מחר... אהוד, תשאר על הקו על תסגור... אלון, אתה שומע? אז אני לא מעניין אותי מה אתם מתכננים, אני הערב לא בא הבייתה, פשוט אין לי זמן, יש לי מיליון הצעות מחיר שכבר שבוע שוכבות לי על השולחן ונשבעתי לכולם שמחר בבוקר יהיה להם וחוף מזה אני צריך להכין פגישה מחר עם מנהל הבנק שרוצה שאחתום לו על כמה ניירות וגם פגישה עם הפוסטמה ההיא שחייבת לי כסף כבר שלוש שנים ועכשיו רוצה לשלם לי בשמונים צ'קים דחויים לשבע שנים!... חכה שנייה על הקו... הלו, מה שלום ג'ירפות? מה זאת אומרת 'לא קיבלת את העתק השמש'... לא יכול להיות... אני בפרוש אמרתי... חכי רגע (מחייג) יונתן? למה אבן קיטר עוד לא קיבלו את העתק השמש? מה עשית?!!?! (פורץ בצעקות) העברת לדוד שהוא ימסור את זה מחר? מה פתאום? מי הרשה לך? מאיפה באה לך ההארה המתוחכמת הזו? ואם לא ידעת, למה לא התקשרת, הא? למה לא שאלת, אתה כבר לא יודע את המספר שלי? כשזה מגיע לחופשות ומשכורות אתה מוצא אותי מייד בלי בעיות... עכשיו תקשיב טוב, אתה נוסע עכשיו לדוד, לוקח את העתק השמש... חכה... ג'ירפה שומעת? תקשרי ללקוחה שתגיד איפה היא בשעה הקרובה ויונתן יגיע אליה לאן שהיא נמצאת, תני לה גם ת'טלפון שלו על כל מקרה... יונתן, לא איכפת לי מהתירוץ שלך, אתה נוסע עכשיו ומביא לה ולא מעניין אותי כלום, תשמח שאני לא מנקה לך את הדלק והפחת מהמשכורת ובכל מקרה, מחר תהיה לנו שיחת הבהרה, ביי... ג'ירפה את שם, חכי שנייה על הקו... אהוד, אתה מאמין למה ששמעת? באמת אין כבר עם מי לעבוד... חכה שנייה... אלון? אתה רואה? במקום לבלות ערב חמים עם המשפחה אני צריך להתעסק בכל השטויות האלה, וולה, מוציאים אותי מדעתי... תתחילו הערב בלעדי ואני כבר אגיע מתי שהוא אם אני לא אחתוף התקפת לב קודם... חכה שנייה, ג'ירף?... נותק... אהוד? תסגור, אני מתקשר אליך יותר מאוחר... אלון? מה זאת אומרת 'אתה לא יכול לאחר הערב', הרי אתה יודע שבחיים לא החמצתי טיסה, לא איחרתי לשדה, לא

אילן היקר

לרגל יום הולדת ה-50 נשלחנו כנציגי קהילת חב"ד ובשם רבנו היקר מלובביץ, לברך אותך ולהודות לך על תרומותיך וחסדיך. אילן האזור, הקשר האמיץ עם משפחת חב"ד מעורר בנו פליאה רבה והחלטנו לחקור ולברוק את פשרו ואת מקורותיו.

בבדיקותינו הגענו עד לצומת הרחובות הכרמל ואחד העם בראשון לציון. הידעת אילן, שמעבר לפינת רחוב הכרמל שבו ניצב בגאווה ביה"כ הותיק של חב"ד, עבד מר צוקרמן בבית הדפוס שלו חבוש בכובע תמידי.

רוח הדת נשבה מבית הכנסת הישר לליבו של צוקרמן הדפס וחדרה לתוך הגנים המוצלחים שלו אותם העביר אליך, נכדו. וכך דבק בכך המנהג הידוע שחלק מכל הכנסה הנכנסת לכיס אחד, עוברת לכיס השני ויוצאת לצדקה ובעזרת ה', נשארים שני הכיסים מלאים תמיד. כן, כיסיך יהיו מלאים לעולם בזכות הצדקה. ותודות לזוגתך היקרה שמחפשת ומוצאת עבורך חולצות שכבר מזמן עברו מן האופנה, הינך משופע בכיסים והלואי שיהו כולם מלאים ולא רק בניירות עם דברי הבלים.

אהובה היקרה אם בכוונתך לרכוש עבורו בימים אלה חולצות חדשות, דעי שמראש-חודש אב ואילך, לכל הדעות, אין ללבוש בגד חדש ואף לא בשבת. בימים טרופים אלה של 'בין המצרים', נאסר כל "משא-ומתן של שמחה", ולכן אסור לקנות כל בגד חדש, אם יש לאדם בגד אחר במקומו, ואפילו כדי ללבושו אחר תשעה באב. בגדים שהוצעו במחיר הזדמנות מיוחד, מותר לקנותם, ובפרט לצורך שמחת הכנסת כלה.

וכדי לברך אותך אילן ביום חגך, אין לנו אלא לדרוש בנוטריקון שמך ומכאן להוציא את מעלותיך וגם את הדרוש תיקון ונתחיל בא י ל ן

אלף = אהובה

עזר מושלם כנגדו, כפפה ליד, אשת חיל מי ימצא ורחוק מפנינים מכרה, אין מצב בעולם שאילן היה עובד כפי שהוא עובד אלמלא הגיבוי והכתף מאהובה.

יוד - אלו עשר המכות הניתכות עליו מדי יום ואלו הן:

(1) קם מוקדם אבל נתקע בפקק בדרכו לעבודה...

(2) יורד עם ה-4x4 לשבילי עפר כדי לעקוף את הפקק אך נתקע - לבסוף מחלצים אותו

(3) מגיע לדפוס - ציפי חולה, רויטל בחופש, דוד תקוע עם הילדה שלו, אולג מחפש עבודה אחרת, יונתן בבורסה וסימה אלה רוצה את כל העבודה מחדש ו... לאתמול!

(4) דפוס טל - כל המכונות מושבתות, תקלת חשמל, הטכנאים בדרך...

(5) הצעות מחיר - השולחן מתפוצץ, לא מוצאים כלום, איפה דוגמאות העבודה מלפני שנתיים? ורמי שואל, כמה יעלו 50, 150, 1025 ו-5000... עם 'קיפול שבלול', 'קיפול אקורדיון', עם וכלי לכה ו/או למינציה מבריקה צד אחד?

(6) ...והגיע זמן להוציא חשבונות... טוב, אולי מחר ואולי רק בסוף השבוע, ואולי בעוד חודש או שנה, ואולי אף פעם לא... ה' ירחם!

(7) זמן - אין זמן, אין זמן! רק שנייה, רק שנייה, סגור ואני כבר חוזר אליך... רק ביום שישי אני אשב על זה, אני חוזר בלילה לדפוס לשבת על העיניין...

(8) חבילות וארגזים - הדפוס עולה על גדותיו בגלל עבודות שהלקוחות לא לקחו עדיין, אין מקום ל'רולאפים', איפה ממקמים מחסן לוחות? איפה החשבונות מ-97? איפה המדבקות? שאריות נייר בכל הארץ, איפה הרישום?

(9) טפסים - איך יצאה עבודה בלי תעודת משלוח? איפה ההזמנה? איפה ספר הזמנות הנייר?

איפה ההצעה האחרונה שלי ל'מינשר'? איפה דוגמת עבודה? הבנק רוצה ערכויות, הפקס עולה על גדותיו, מה עם החוזה עם הגרמנים, השוויצרים, הבלגים...
10. יש גבול!!! - נשבר לי מכל הבלאגן, מכל אלה שלא משלמים, מכל אלה שאומרים שלא קיבלו חשבונות, מכל אלה שרק בוכים כל היום, מכל מזייני המוח...נמאס לי, אני רוצה לסגור הכל...

למד - אמנם חמישים אבל נראה במקרה הרע כמו שלושים ומשהו...
נון - _ אבל בכל זאת חמישים, עובדה! שיהיה במזל!

(ה א ו ז ר)

הה - הזוי - אמנם חילוני אבל נוטה לחסידות, מאוד פרגמטי ויציב אבל נעזר ב'קוסמים' ומנחשים, אובות וידעונים, בריא אך מתייעץ בהילרים, נטורופטים, בוגרי 'אסט' וכתות למניהם.
אלף- אוהב ישראל

ציוני, איכפתניק, מרבה בגמילת חסדים, מתן בסתר, תומך תמימים... ושאינם כה תמימים...
מלווה ללא ריבית או הצמדה ומלווה בעל כרחו...
וו - ...וכל זאת, בלי לדפוק חשבון לאף אחד... כמעט
זין - שבעה דברים בגולם ושבעה דברים בחכם ואלו הם ונתחיל בגולם:
1. זדוניות קלה - אסור להניח לו להשתעמם ולו לשנייה כי מייד ימתח משהו, יעקוץ, ירים ת'ג'ק, יחייג...

2. זול - יתן תמיד את המחיר הטוב ביותר אבל במקרה שלא... אז כמובן שהצעת המחיר של המתחרה שגוייה ולא לקחה בחשבון את כל הפרמטרים.

3. זן - זן ומפרנס לכל.

4. זך - לא מנבל את פיו, לא מספר בדיחות גסות בפרט ולא בדיחות בכלל, לא מעשן, נאמן ואיש משפחה אוהב.

5. זמר - מעדיף שירי להקות צבאיות ושירי 'אנו באנו' - למות...

6. זעם - מסוגל לצרוח שעות עד שפוקעים ורידי צווארו אבל אל דאגה חבריה, הכל אנדר קונטרול...ואנו רק מקווים שאכן...

7. זיקנה - או כפי שנאמר בפרקי אבות: בן חמישים לעיצה ופירושו, זה גיל החוכמה!

8. זלילה - מה פתאום? אין דבר כזה

9. ...זין שאני אוותר להם!!!

ובחכם:

1. זריז מחשבה

2. זכרון מדהים

3. זולתיות - זמן וזבלנות לכל אדם

4. זרם תנועת חב"ד

5. זורע ולפעמים גם קוצר...

6. זוגיות נפלאה

7. זכות אבות

ריש - רעות

איש רעים להתרועע, האיש 'בלתי כעים' - אי אפשר לכעוס עליו, פוטר הכל עם חיוך או עם תירוצים שבסופם הוא תמיד יוצא צודק... איכשהו... אוהב שלום ורודף שלום ודורש שלום לכל זרעו.
...והנה נשלמה המלאכה ואחרי שהעמקנו חקור, אין לנו אלא להודות שהתמונה שעולה ממחקרנו

היא יותר מגדושה ומלאה וכל שנותר לנו לאחל הוא שתמשיך כך ובאותו הקצב לטובתך ולטובת ושימחת כל המכירים ומוקירים אותך ובא לציון גואל!
לרגל יום זה רצינו גם להחזיר לך כגמולך על גמילות החסדים הנפלאה שלך - אבל עדיין לא הוצאת חשבונות אז נסתפק בברכתו של הרבי יחי אדוננו מורנו ורבנו מלך המשיח לעולם ועד. הרי לך ברכת הדרך עם תמונתו של רבנו. ברכה לדרך בטוחה ושמחה בשנים שיבואו.

גימטריה: אילן האוזר = 310

וכמו כן: אין מצב אין חיה כזו = 310

נקניק = 310

יקר = 310

סע סע יא זבל = 310

האדמור מחב"ד = 310

17.7.2008

לאהובתי שחורת העין

התליון ליום הולדתך מדבר בשפת ההרוגליפים (חקוק ובלתי מחיק) וניתן לקרוא בו את מושא אהבתנו וחיינו, אז, היום ולעתיד לבוא.

שני הרימונים - שנמשיך להרבות בפעילויות ברוכות כרימון מלא זה, עם הרבה צבע עז, טעם מתוק וחזק והרעפת כל טוב על סביבתנו הקרובה, לחברינו ולמשפחתנו אמן ואמן כן יהי רצון.

האבן - זוגיותנו... בוהקת ובורקת ולא יועם זוהרה לעולם ועד!

מלגו ומלבר - פנימה והחוצה ושוב פנימה כ'טבעת מיביוס'. שנדע להביט ולפעול בראייה רחבה ומעמיקה הלומדת מנסיון עברנו ומסיקה מסקנות וחוזרת שוב... ופועלת טוב יותר.

עולם - סמל האנרגיה שלך הנותן ומבריא את האחרים... ונרבה בנכדים ונינים ושתמשיכי להוציא ו'לשפוך' את כל מה שאת חושבת ומרגישה (כפי שאת עושה למעשה...) כי זה סוד קיסמך...

פרח - ... והרי לך במתנה פרח ליום הולדתך, אהובתי...

דג - ממני הדג.

חברים!

דווקא היום, כאשר חשרת סופה מקדירה את פני הרקיע והתגובה הטבעית של כל אחד מאתנו היא לזקוף את הצווארון, להצטנף אל תוך מעמקי המעיל ולקפד את הגב אל מול פני הסערה, האין זה הזמן למעט חשיבה יצירתית ולנקיטת פעולה בלתי שגרתית? האם לא הגיעה העת לשעשע את עצמנו בלוגו חדש ונחמד או בגוש טיפוגרפי רגיש המרגש עד דמעות או לצאת במסר שיווקי חדש לאומה הדווייה?

מדוע האינסטינקט הראשוני במצבים שכאלה הוא תמיד תמיד 'צמצום והתכווצות', כשאפשר להסתפק בצמצום גודל האות (גופן) למשל, או בכיוון וחידוד המסר השיווקי או אפילו רק בהקטנת רווחים לימין (פלאש רייט)? עיתות שפל, בהם נביאי הכלכלה וחוזי השחורות מטילים צל כבד על עתידנו הן הזמן להדגיש את האור והצל בתמונות הצבע, להוסיף הצללות בשולי האיורים ולהעמיק את הקונטרסטים ברקעים שטוחים.

מה כבר קרה, הא?

התורם העיקרי שלכם נפל קורבן למעילת מיידוף?

השווקים שלכם בחו"ל קטנו ב-60%?

הבנק הודיע לכם שהוא לא מאשר הלוואות, או שהוא מנתק את האשראי או שהוא דורש את פרעון המינוס באופן מידי?

אם אכן זה המצב, אין מנוס כמעט מאשר להכין תיק תדמייתי חדש וצרור פרוספקטים משובבי לב ועין. הגיעה העת להכין מובייל לקישוט חדרכם מהניירת הישנה וממהדקי השולחן ולתכנן תערוכה קטנה במסדרונות המשרד לרווחת העובדים, וזה גם הזמן לקמפיין פירסומי, לריענון האתר ולחופשת סקי בחו"ל!

עכשיו עליכם לפנק את עצמכם בעיצובים מובחרים, בצבע ללב וללחיים, בפואטיקה, במוסיקה (מי שלא האזין לרעש מכונות הכריכה למשל, לא שמע צליל ערב בחייו), בליריקה, בניחוחות נייר מודפס, לכה ולמינציה, ברזולוציות גבוהות ובליטופי נייר ממוחזר המיוצר על טהרת איכות הסביבה משיירי לובסטרים ואצות ים, וכמובן, להתלבט ולהסתלבט בניתוח סקיצות, תסריטים ותרשימי זרימה לדפי אב ולאתרים.

זה הזמן לזקוף ראש, להיישיר מבט אל מול ענני הסערה ולצעוק ברגש:

"כן, אנחנו יכולים, העיצוב הגרפי יציל את העולם!"

היכוננו לביאת הקשיח

אנחת הכלה

הכנסתי מטבעות למכונה ולחצתי על האייקון שציין 'שוקו חם'. נשמע קול חריקה צורמני מלווה בשיקשוק, טרטור וציוץ זחליליו של טרקטור צבאי תוך כדי הריסת מרכז ג'נין. הבנתי מכך שכנראה לחצתי בטעות על 'פָּרָד'. בסוף יצא שוקו...

מצאתי בספר הגדרה 'יעני' פסיכולוגית שמתאימה לי להפליא. שם התואר המדובר הוא 'אנטי אגואיסט' (לכאורה, נפלא) המתואר כהרסני הרבה יותר מהאגואיסט ושברך כלל לאורך חייו, תמצאו גם בגידה. ה'אנטי אגואיסט' מבסס את האגו שלו על עזרה ותמיכה לסביבתו תוך כדי התחשבות מועטה בצרכיו ורצונותיו שלו, אבל למעשה, הוא מפצה את עצמו ברגשות התנשאות על סביבתו החלשה יותר, הנזקקת לו.

העדפת הסביבה כמעט ללא שיפוט על פני צרכיו שלו, מולידה בהכרח תחושות תיסכול עמוקים, מתמשכים המכרסמים בו מבפנים וסופם לפרוץ החוצה תוך יצירת סדר קדימויות חדש שמטבעו הוא בא לפצות על העבר ויוצר דפוס התנהגות אגואיסטית צרופה. דפוס חדש זה המוצב עתה הרחק מ'שביל הזהב' של המקובל והרצוי, הוא זה שינקה מתוכו רגשות התחשבות, צרכים סביבתיים ואפילו שיקולים היגיוניים לטובת הנאות הרגע וסיפוק היצרים.

זכרון ילדות כמשל: כשגרנו ב'רסקו' ואני בן חמש בערך, נדמיתי לעצמי כעשיר בין חברי העניים. על רקע מציאות של מחסור וצניעות (המדינה אך זה הרגע התאושה מה'צנע' ואישרה לא מכבר את הסכם השילומים), קיבלתי זרם בלתי פוסק של מתנות, צעצועים וכגדים, ממשפחתינו בצרפת שראתה לנכון לתמוך בבניה שטעו לעלות לארץ המדבר והגמלים.

למרות שלא היה מאושר ממני לקבל את כל השפע הזה, נהגתי להזמין את ילדי השכונה לראות את המתנות ולשחק בצעצועים החדשים ואז, במין נדיבות לא מצוייה הייתי מעניק את כולם לחברי כמתנות. למותר לציין שעמוק בתוכי לא התכוונתי לכך כלל אבל מול עיניהם הכלות, פשוט לא יכולתי לסרב. האמנם? והאם הם אהבו אותי יותר בשל מעשי אלה? האם הם לא היו נותרים חברי אם לא הייתי נותן להם את כל צעצועי?

היום אני רואה בכך מעשה של חוסר ביטחון שהוסווה בנדיבות יתר. הורי המסכנים שלא הבינו לאן נעלמו כל צעצועי, הוצרכו לבסוף לחזור על פתחי בתי השכנים, להסביר ולבקש ולהחזיר את הרכוש הבייתה אך עוד יעבור זמן רב עד שאלמד את השיעור שלי.

5.1.2005

בהתקדש החג, הודלקו מדורות ל"ג בעומר בגנים הצבוריים. הראשונים למפעל ההצתה, היו שוכני הגנים הקבועים, הומלסים, שיכורים וחניכי תנועות הנוער השונות ואחריהם, החרו החזיקו תושבי השכונות ולבסוף, שלל אורחי הגנים שעבורם גן סאקר, גן הורדים ועמק המצלבה, הם אתרי טבע מועדפים להילולות.

רבים מהמוזכרים לעיל, פשטו, אף שבועות מראש, על אתרי הבנייה, הררי הפסולת ושאר מקורות לא אכזב, צוברים את חומרי הבעירה העתידיים להיות מוכנים ליום המיועד ברוב עם הדרת מלך. ומה יפות הן אותן שעות בין הערביים טרם רדת הלילה בהן ניתן להתבונן מקרוב בתופעה המלבבת. הנה סבתה קשישה הגוררת ספת קפיצים ישנה על פני המדשאות ולידה נכדה, נושא מספר צעצועי פלסטיק שבורים, קורבן למוֹלֵךְ. משכונת רחביה גולשת חבורת בני נוער וגרוטאות על כתפיהם בנושאי ביכורים ועל איי התנועה הצמודים לגנים כבר נערמות מכוניות הפוערות את תאי המטען ופולטות כמויות בלתי נדלות של פסולת מעורבת בפחמים, בשר וציוד מלא למנגל. עשרות שנות פרסום והסברה, פיקוח חובבני, התראה ולפעמים אף ענישה, הצליחו להחדיר למוחות הירושלמים שאין לקטוף פרחי בר, שאין לדרוך על הדשאים, שיש לאסוף את צואת הכלבים וש"זבל מי שמלכלך".

לאור כל זאת ולאור המדורות, נעים להיווכח שאכן הופנמה התורה בנפש הציבור ולכן אין איש דורך על הדשאים אלא רק יושב או שוכב עליהם, הכלבים נותרו כלואים בכתים מטעמי הייגינה כנראה, ואת הזבל תוחבים לשקיות ניילון דקיקות ועורמים בערימות ענק בצמוד לפחי האשפה הזעירים והמעטים הפזורים סביב. "צריך להשאיר משהו גם לעובדי העירייה, בשביל מה אנחנו משלמים ארנונה, הא?" אבל הכי חשוב, את המדורות עצמן מבעירים רק על שבילי האספלט הרחק מהדשאים או מעצי הזית וליהודים הייתה אורה.

בבקרים שלאחר הפוגרום, אני מדווש לי להנאתי בגן סאקר וגן הורדים. את השבילים מעטרות צלחות שחורות ענקיות 'זכר לחורבן'. האספלט שבער ורתח אף ימים אחרי החג, כבר הספיק להתקרר ולמצק בתוכו את שאריות הגחלים, חלקי מתכת, שכרי זכוכית וחוטי ברזל עליהם שופדו תפוחי האדמה מהקומזיץ. בהטיות כידון זריזות אני מתפתל בין הצלחות, התילים הממעידים, בורות היקוש, שכרי בקבוקי העראק והבירה ושאר מלכודות שנרמה שפוזרו שם על ידי חבלן משטרת מיומן. ברגעים הנדירים בהם אני מרשה לעצמי להסיט את עיני מה'ציר', אני שוזף את המדשאות המכוסות באלפי נילונים ושאר שאריות, פרי מעלליהם של עורכי הגן, עבורם הניילון הדקיק בו הסתתרה התכולה, אינו מהווה כל מכשול. "שלג על עירי, כל הלילה נאחס".

הבקרים הטעונים בהם אני חוֹוֶה את כל אלה, מהווים תמריץ לתגובה פבלובית של הרהורים בתורת האבולוציה והתממשותה בשטח. לטבע יש קצב משלו ולמרות התערבות האדם במהלכיו ונסיונותיו להשפיע ולשנותו, ממשיך זה בשלו, בעונותיו ובזרימתו, ואנו נותרים כנועים מול העובדות.

כמעט שלושים שנה חלפו עד שרוב הציבור הפנים את המסר שאין לפגוע בפרחי הבר. יעברו כנראה עוד שלושים-ארבעים שנה, עד שיבינו גם שנקיון הרחוב הוא תנאי בל יעבור לאיכות חיים, וכך גם כניסות הבתים, פחי הזבל, חניוני הרכב, מתלי הכביסה, עמודי החשמל ובעצם... מה לא? ואם נכון הדבר לגבי שאלת הנקיון, מן הסתם זה נכון גם במישור הפוליטי. יכול להיות שאך לחינם אנו מתייגעים לנסות ולהשיג שלום ביננו לשכנינו, ביננו לתושבי השטחים או סתם בין יהודים לשאינם יהודים שהגורל איווה להם לשבת יחד על אותה פיסת ארץ.

בואו נניח למשל, שהזמן הטבעי להשגת כל זאת, הוא מאה ושבעים שנה (ולמה דווקא? סתאאאם). מכאן שאם ברגע זה אני נמצא ברבעו הראשון של התהליך, אין לי שום סיבה אמיתית לחשוב שהשלום בפתח ושאו טו נשב יחד תחת הזית והתאנה, אלא להיפך, עלי לאמץ חשיבה פטאליסטית של שורד מצוי עד שיגיע היום.

נשמע פשטני משהו? לאו דווקא, תחשבו רגע יחד איתי. הטבע מוכיח לנו שוב ושוב שמהלכיו מורכבים מאלפי פרטים, שאת מרביתם איננו מכירים או לא מסוגלים לחזות, לתכנן, לחשב או לשלוט בהם. שוב ושוב אנו עדים לכשלונות הנובעים מיוהרה, טיפשות ובורות של אלה המנסים לעוות ולעשות קיצורי דרך במקום שאינו ניתן לקיצור. אלה הטעויות הגורמות לא פעם לכל כך הרבה סבל אנושי מיותר, תגידו, על מתמטיקה של הכאוס כבר שמעתם? קצת פטאליזם רבותי מהול בקורטוב ציניות ומתובל בקמצוץ אירוניה. הוסיפו כמה עובדות היסטוריות (מעט, מעט, לא להיסחף, ההיסטוריה לא בדיוק חוזרת על עצמה), ערבבו עם יכולת התבוננות ופרשנות, אך בעיקר, הכניסו לתרכובת הרבה פירגון, חמלה, אהבה וסבלנות. רק כך יש סיכוי שתצליחו לחיות איכשהו עם העולם בו אתם חיים.

לא! אני לא מתחיל אפילו לרמוז שנחנתי בכל אלה. קטונתי, אני מודע למרבית מגבלותי (טוב, אל תבקשו יותר מדי) וברשותכם, לא אמנה אותן כאן כדי לא להכנס לדכאון. אני מאמין שמרבית חברי נחננו בראייה ובהבנת הקורה אותם ואף ביכולת אנליטית גבוהה ובכל זאת, מסיבות שאינן תלויות בהם, חייהם (וחיי) רצופים משברים, כשלונות, אכזבות ופחדים.

”כשיש לך פטיש ביד, הכל נדמה לך כמו מסמר”

הזינוק האדיר שעשה האדם מאז תחילת ההיסטוריה (לפני 4500 שנה בערך) ובעיקר במאה האחרונה, מציבים בפנינו לא פעם, בעייה של 'אובר אינפורמציה' ואפשרויות פעולה ותגובה. דווקא מול עושר האפשרויות האינסופי כמעט, אנו נצבים על קרני הדילמה כמעט בכל נושא בו אנו מטפלים.

בואו ניקח לדוגמא את בעיית 'כאבי הגב' (בכוונה בחרתי באחד התחלואים הקשים לפתרון. זוכרים את ערימות ה'גימלים' שמנפיק הצבא בכל רגע נתון מול טענות החיילים שאינן ניתנות לבדיקה ודיאגנוזה מוחלטת?), אז בבקשה, להלן מספר פתרונות אפשריים לבעייה. צילומי רנטגן למטרת איתור תזוזת חוליות, פריצות דיסק, לחץ על העצבים, בריחת סידן, שחיקת סחוס, חוסר סימטריה וכדומה ואז, לאחר אנליזה כזאת או אחרת, קדימה לטיפול.

סוציולוג? אוסיופט? פסיכולוג? ("אלה בכלל כאבים פסיכוסומטיים") סוציומט? רגע, ורפואה אלטרנטיבית כבר אמרנו? רייקי ושיאצו, רפלקסולוגיה וטיפול בשמנים, אירידיולוגיה ודיקור, נטורופטיה או טיפול בצמחים ובפרחי באך. ומה עם טיפול באבנים? ואולי חגורת בטן או פיתוח שרירי גב תחתון לתמיכה? ולבסוף, מה עם סתם אמבטיה חמה בתוספת שלושה ימי מנוחה מוחלטת במצב פרקדן עד שהכאבים יעברו מעצמם.

אין מצב כמעט בו יערך קונסיליום רב-תחומי לניתוח הבעייה ולמציאת הפתרון הנכון. ברוב המקרים, אנו הם אלה הבוחרים את כיוון הטיפול וממילא, זוכים לתמורה בהתאם. החלטנו לפנות לפסיכולוג? מטבע הדברים שנקבל טיפול פסיכולוגי. הלכנו על דיקור? אז למה אתם מצפים בעצם? ברור שידקרו אותנו וכך הלאה וכך הלאה. אחת הנחמות היחידות במצבים אלה היא הידיעה, שבעזרת ה'דיסוננס הקוגניטיבי' אנו יוצרים הזדהות פנימית עם דרך הטיפול שבחרנו ובדרך כלל, משתפים איתה פעולה...

ועתה ברשותכם נעזוב עניין טריוויאלי כמו כאבי גב ונעבור לדוגמא מהותית יותר. השמתם לב לתהליך של בניית כביש חדש בעירנו? הסיפור כבר נדוש, שאחרי שבשלב התכנון שותפו כל הגופים האפשריים לרבות וועדה לתכנון חברת-תרבות-סוציאלית, וועדת תחבורה, שיכון, בנייה, גינון, מים, חשמל ושאר תשתיות, וועדת רימזור ושילוט, המועצה לארץ ישראל יפה ונציגות מטעם הדודות של הוועד למען החייל (שכחתי מישהו?), סופו של הכביש לחזור ולהחפר, להסגר ושוב להפתח, פעמים אין ספור, ואז, לאחר שנים רבות, כשהכביש הלז כבר איבד מיעילותו ואינו עונה עוד על הצרכים, תקום וועדה שתחליט לבנות כביש אלטרנטיבי לכביש זה וחוזר חלילה.

יהיו מבינכם שלמקרא הדברים יאמרו שהתיאור אינו מדוייק ונכון להיום, פני הדברים נראים אחרת ומצב תכנון ובניית התשתיות השתפר מאוד... ואפילו שאודה שאולי יש אמת מה בדבריכם, אני מדבר בהכללה על מרבית הדרכים בהן מתקבלות החלטות 'קרדינליות' הנוגעות לכולנו וחוזר וטוען שהן לא מקצועיות בעליל, שרלטניות ולא פעם, גובלות בשערוריה ממש. תודו שתיאור 'הכביש' תואם להפליא את הליכי קבלת ההחלטות והביצוע כמעט בכל תחום שתבחרו לחקור.

הסיפור כולו הוא למעשה תהליך של אבולוציה שאינה מסתיימת. האנושות מנסה להתאים את עצמה לשינויים, לקצב ולהתפתחויות סביבה ותמיד, אבל תמיד הם מקדימים אותה ולו במעט. ייצרתם תוכנה חדשה ואחרי מספר נסיונות, אתם ממהרים לשווק ולמכור אותה לשימוש רחב. תוך זמן קצר וכתוצאה מבקורת המשתמשים (ריז'קטים בלעז), אתם מתקנים את 'גרסת הבֵּטָה' ומפיצים את הגרסה המעודכנת והמשופרת. התהליך יחזור על עצמו מספר פעמים עד שתצא לשוק תוכנה מתחרה טובה יותר ותדחוק את רגלי הראשונה או שהחומרה תשתפר לרמה שלא תאפשר המשך שימוש בתוכנה הישנה. איך לדעתכם נולדו 'חוקי מרפי' ו'המתמטיקה הכאוטית' אם לא מתוך התבוננות מעמיקה בתהליכים שתארת?

הגיע הזמן שנתייחס אל עצמנו קצת יותר בחשדנות ובחוסר בטחון ונאמץ גם את הציניזם והספקנות ככלים הכרחיים בהתנהלותנו היומיומית. חשוב לי להדגיש, שאין בכוונתי לרפות את ידי העוסקים ביצירה בכל רחבי הגלוב באשר הם, ההיפך הוא הנכון. תחזקנה ידיכם רבותי, כי רק כך, על ידי ניסוי ותעיה, על ידי כשלונות והצלחות ודהירה מתמדת קדימה, מתאפשרת האבולוציה.

אולי היה מן הראוי שאסיים כאן אבל כמו צייר שאינו יודע להניח לעבודתו וממשיך עוד ועוד ולא פעם מקלקל אותה, כך גם אני מרגיש דחף בלתי נשלט להוסיף וללהג בנושא. ויליאם שייקספיר היה חייב לרצוח נפש את זוג האוהבים המושלם שייצר כי למעשה לא הייתה לו כל ברירה אחרת. המושג 'מושלם' אינו קיים למעשה אלא רק השאיפה להשיג אותו וזו היא מהות המחזה העוסק בכמיהה לאהבה מושלמת ובחוסר היכולת לממשה. הנעורים הם בני חלוף וגם אהבת הנעורים נדונה להתעמעם ולהשתנות למערכת יחסים שונה. להמשיך את סיפור הזוגיות הלז ולגלוש לבעיות היומיום, סעד, מין, ילדים, כלכלה ובריאות, היה הופך אותו לבנאלי ומשעמם. רק מותם בטרם עת מותיר את הסיפור בנשגבותו.

היהדות מחכה למשיח שיבוא וישכין שלום עולמי וגם יכשיר את הקרקע לקבלת האל האחד שישוב לשכון ולמלוך במשכנו הישן/חדש אשר בירושלים ותוך כדי התהליך, יכירו גם כל יושבי תבל ביחודו שלו ושל עמו הנבחר ובעליונותם על פני שאר יושבי הארץ. גם הנצרות אינה מפגרת בהרבה אחרי אחותה וגם היא ממתנה לשובו של הגואל שישליט את מלכות השמים על פני כל הארץ. ולא תאמינו, אבל... כך גם באסלם ובשינטו, בהינדואיזם ובשינויים כאלה ואחרים המתבקשים מטבע הדברים, הנרטיב כמעט זהה בכל זרם דתי כזה או אחר. שאיפה לנשגב, לשלם, לאמת המוחלטת, לפתרונות השלמים לבעיותנו, לבטחון, להכרה ו"לשאר ירקות".

התכלית האנושית מוצאת את ביטויה בהמתנה ובתקווה לשינוי וגאולה (ראה 'תיבת פנדורה' והתקווה הכלואה בה), אך בד בבד גם בהבנה שמדובר באוטופיה שאין עימה תכלית. ניסיתם פעם לדמיין איזה אסון דטרמיניסטי היה קורה אילו חס ושלום הייתה איזו אלוהות כלשהיא, מחליטה להופיע בעולמנו ומשליטה את מרותה? האמינו לי, וזאת ללא כל תוספת הסברים, שהמצב המתואר היה מביא לסיום מידי של עולמנו האנושי כפי שמוכר לנו וכמובן גם סוף לאבולוציה שתארת.

ומכאן שאני חי באבסורד דתי עמוק כי מחד, עלי לחכות לו בכל יום שיבוא שהרי התקווה לגאולה היא תמצית קיומי אבל מאידך, אני חי את ההכרה שאם יתבלבל אלוהי ויחליט לממש את כמיהתי ולגאלני, יהיה זה סופי ו...סופכם.

אמת פשוטה זו, הובנה מזמן על ידי כל מי שענינו בראשו. לא בכדי קיימת הפרדה מוחלטת בין מלכות שמים ומלכות הארץ, בין החוק האלוהי ובין החוק האנושי, בין מערכת החוקים הפיסיקליים,

הגנטיים והכימיים המפעילים את עולמינו לעולמות אחרים בהם חוקינו אינם פועלים או חלים עליהם ומסתמא, אינם ידועים או מובנים לנו.

ההסטוריה האנושית הקצרה מלאה בספורים ואגדות על נסיונות מגע וקשר בין עולמנו לעולמות אחרים, במערכות יחסים ביננו לבין ישויות אחרות ושימו לב שתמיד תמיד יסתיים הסיפור בהפרדה וחזרת הישויות הלא אנושיות אל מחוזן כשאנו נותרים לבדנו איש בעולמו הוא.

הרצון האנושי הקמאי לדעת את העתיד, לשלוט בגורלנו ובתהליך האבולוציוני, מהווה את הכוח המניע העקרי במוכנותנו להאמין בקיומם וביכולותיהם של כוחות חיצוניים לבוא, להתערב ולהשפיע על הקורות אותנו.

יש המחפשים את 'אבן האלכימאים' ויש המנסים לבנות 'פרפטום מובילה'. בכל שנה נאספות למעלה ממאה אלף עדויות של מפגשים עם חוצנים (!) ומליוני בני אדם מוכנים להשבע שהם עומדים בקשר קבוע ויציב עם ישויות מעולמות אחרים או מעולם המתים. עד כה לא הופר שום חוק או אכסיומה פיסיקלית ובכל זאת אין בעובדה זו למנוע מרבים להאמין בתהליכים אי-רציונאליים העומדים בסתירה לחוקי הטבע והפיסיקה למרות שהדבר משולל כל הגיון או מציאות. איש טרם חזר מעולם המתים אך כמעט אין אדם שאינו מאמין באמיתות חזיונותיו, דמיונותיו ומשמעות חלומותיו כמעט ללא כל פקפוק כי באמונתו זו הכוללת נמצאת תכליתו - התקווה.

ההתנהגות המתוארת שאינה הגיונית בעליל, משגרת אותנו אחר כבוד לזרועותיהם של אינסוף שרלטנים, רמאים, רודפי שליטה ואופורטוניסטים מסוגים שונים המכסים כל תחום הזוי אפשרי, החל מאסטרונומיה, אסטרולוגיה ופיזיולוגיה, דרך מנבאי עתיד, קוראי בקפה ובכף יד, בצפורניים, באירידיוולוגיה ובמעוף הצפורים, עבור לרפואה אלטרנטיבית לא מוכחת ולא תקנית, תזונה, עיסויים לנפש, כתות להארה ולבסוף, מדורי ייעוץ ופסיכולוגים לגוניהם. (חשוב לי להדגיש שאינני שולל את התחומים הנ"ל באופן גורף אלא בא להזהיר שדווקא בהם ובשכמותם, רב מאוד הפרץ).

ומה יש לי לאמר בנושא? האמת? כלום! 'צדיק באמונתו יחיה' ואם משהו מכל זה עושה לכם טוב, מי אני אתערב? 'לך תאסוף ג'וקים' אמר שייקה מ'הגשש' והתכוון בדיוק לכך.

לא קל לחיות בעולמנו זה ומצוקות האדם רבות ומגוונות וכמספרם, כך גם הפתרונות והאלטרנטיבות המוצעות ואם הם גם "עושות את העבודה" - דיינו... ולעיתים, מתוך שלא לשמה בא לשמה והם הופכים לכח המניע לחידושים, גילויים, התפתחויות והמצאות התורמות תרומה

יין חיימון

כבואנו לתאר את יין חיימון
תקצר התוית כי מלא הוא כרימון
במעשה הרכבתו השתמשו ברוב דמיון
מזקיק ועד בשלות כבן נ"ה הוא לפיריון

על יובל מהקרפטים בעודנו עול עולץ
פרח, הבשיל סמוק לחיים לא עלה עליו קוצץ
הגנטיקה הצפונית לא הייתה לו לרועץ
פה תעיד בת שנות אלפיים גנאולוגיית השטיינמן

נולד, צמח והתפתח "בין הזמנים"
הולך ומשתבח הוא עם השנים
בעל גוף וארומטי חיכו ממתקים
חלק ועגלגל הוא וכולו מחמדים

אפו צעיר, פירותיו גנים תלויים
מגעו אצטוני קלות. קופא על השמרים
ניחוחו סיגר קובני עישונו מרקחים
יין עדין והדוניסטי. נקי ממישקעים!

קטיפתי הוא וענוג בארומה ראשונית
אך גם בועט הוא ועקשן וזה "יוצא לו" טיבעונית
עפיצות קלה בחיך מתיקותו היא עסיסית
מחוספס ואלכהולי בארומה שלישונית

חיימון שתית זה רק כף
בקבוק חיסלת ואינך עייף
התנערה עם חלכה ממרצפת התקלף
הוא תוסס בעורקיך מחסל שומן עודף!

בהשפעתו קוראים ספרים
אדי שיחו לנו חוקים
נעמת חיימון מאהבת נשים
שתוהו ושכרו דודים!

ולסיכום. חיימון הוא אח לי
אצילי ורע 'עסלי'
שתה אותו אל תוותר
ולא תגיע לתל השומר!

בא אי אסיכ אלעזר (או בסימן סי)

00000000000000000000 סוף הצרף! הגעתי אסיסי, סמטין
אז רגע לפני שאני חופר סניף ומושלך אסקרפאג.
הרלו אי אלכב סרוו על הספה, סמט כק, בסטייל.
לא כמו איצה סרצין ולמפוס סייטה קיה כמו שאני אודב,
ללים את הסמפניה של סאן-סאן בסטריאו כלהסאונז ברקע, ליהיה 2202,
למזיג קצת סג'ריה אספא על קצת סמוק' מסיג'ר ריחן
ולטטה בפניכס חברי את משנת הסצורה.

חברים!

זה לא סוז למה לקורה פה בזמן האחרון זה פלשט סקנצאל.
סוזם ולמורה בזל הצרע'ים, סמבטיין ממש!
ולא יספרו זכס ספורי סמט' או יעשו עליכס ספקולציות,
להרי סג'י זכל בר-סמכא שלכ סקטור במברה הישראלית
לחמי רק על הסטטוס זכל ספ'ח מולט ו'עצמו לפחות אסופר-מן
זכל סרוט אסופיסט וסטואיקן - בחיי, הגיע לי הסיאוב על אסלפת ממש!

אז תג'יבו למה הכל סמוח סוק' ...

תני לי תקוצת מיסלן ואסווב את בזלני למאבק חסר פלרות בסחיתות
מ' - תזיר את הערכים לעם הספר!
מ' - נפסיק אסג'יב אזלוהי השקרי, מה אמינו, סזוניים?
מ' - נסלק את הסנובים, הסטטים והסובאים, מה זה פה, סניף של הליכוד?
זי אסבל ואסמבת, אני נשים זכל זה סוף - סכר איתן ללא סכרים,
רק סיפלה סבלנות חברים ותתיל לחיות פה כמו בסרט!

תג'יבו שאני בעל ס'פוח, סמן ימני, תג'יבו שאני שונא ת'סמוח,
אבל אני גס סוציאליסט, מן ס'נציה בין סופר סמט אספורטאי,
סמוח בחילואים החמוצ סג'וריה על עמו, (גם על הפאסטינים...)
סוציט חופש'י לעת מצוא, חובב ספרות, סג'יבה לשמו,

סליחה, וסג'אן' כזר אמת'א? וסנסוא'א, סקסיס'א, סקורר וסקרן?
סזור, סזא, ספוס'אן' ואפ'אז'א מעס ספרט'אן'...

אסכוס חברים, בואו נתער מישיבה בין המשפטיים,
סומע'אס סריקת ע'צרים, ליפטו את צר'אן' זאא סנס'אמ'אס,
ואם לפת' סווה'א'א, אספרט'אן' או סנסקריט, אכ'אווה לע'בר'א,
אז אם קבל'אמ'א'א אז נא אסג'אן'א,
ואז סיו'ר'א וסס'ב'א'א ר'צטרפו נא,
אזל'אמ'אן' הס'ע'ז'בה הס'בו נא,
ומן הס'מ'ובר ג'מע'א נא,
וכוס א'חיי'א'א לאו נא,
וצרי'א לבר'אן' סמפט'אן' נא,
ומות'א ג'ס אסל'א'א וס'הס'א'א, ליהיה רק בכ'א,
כי במש'בה לני'יה וסובס'א'א'א...

אם אכן נסכ'אן' ונע'בר'א על הבר'אק
ע'ז'אן' צ'אן' ני'נ'כ'אס אש'אס סנ'ק'א!

באהבה רבה מוספית'אן'א

חיים שטיינמץ חברי 'התרבותי' (מוסיקה קלאסית, ג'אז, גידול צמחים, ספרות הסטורית ושאר השפעות מזיקות), הסב את תשומת ליבנו לארוע סדרתי מרתק בבית אבי-חי בנושא שירה רוסית לתקופותיה.

הצטרפנו אליו למפגש השלישי מתוך ארבעה כשהסתבר בדיעבד, שהכרטיסים למופע האחרון אזלו מזמן. האולם היה מלא כמובן עד לאחרון כסאותיו והופתעתי לגלות שרעיה ואני יושבים בשורה 6 'הטובה' בעוד חיים ספון לו בבדידותו, אי שם באמצע השורה האחרונה.

לשבריר שנייה אסטה מן הנושא ואסביר שבדידותו של חיים נובעת מהעובדה שהזוג שטיינמץ מיסד לעצמו מנהג לבלות הרבה ביחד וכל אחד לחוד. לירדנה יש את הפרלמנטים שלה של יום שישי ואף אמצע השבוע, בתי הקפה, החברות והחברים, העישון בדד ו"שאר ירקות" שלא ארחיב עליהם את הדיבור שלא לדבר על המטבוליזם שלה הפעיל בעיקר בקיץ (רנו סינדרום) ובלילות, בעוד שחיים הוא דמות 'הסטרייטי האולטימטיבי', איש אוהלים יודע ספר, מאמין תמים וימני בנשמה, צדיק וישר (האמת? - הולך 'לפי הספר') והולך לישון בעשר מקסימום.

המופע היה אמור להתחיל בדיוק ב-19.30 כאשר חמש דקות לפני ההתחלה, קמה שכנתי משמאל ופינתה את המושב שלצידי.

קמתי ממקומי ואצתי במעלה האולם עד לשורה האחרונה וקראתי לחיים לבא מייד ולשבת לצידנו. חיים המנומס, לא רצה לצרוח כמוני (הפרא חסר התרבות) ולכן סימן לי בסנטרו ובגלגלי עיניו שלא נעים לו להקים את יושבי השורה מה גם שלידי ישב זוג זקנים כשהגבר ראשו שמוט על חזהו והוא ישן שינה עמוקה.

מבט אחד מהיר הספיק לי. חיים לחשתי, בוא, בוא, האיש מת, תאמין לי, לצערי ראיתי כבר כמה וכמה כאלה בימי חלדי. חיים קם, התנצל חרש כהרגלו והצטרף לשורותינו. האורות באולם כבו והמופע התחיל.

אתה בטוח שהוא מת... ואולי הוא רק ישן? שאל. לא, לא עניתי בלחש של 'יודע כל', ישן זה ישן ומת זה מת!

כן, הקשה חיים, אבל איך זה שאשתו לא מרגישה כלום, והרי הם נראים כחיים יחד כבר עשרות שנים.

אולי דווקא משום כך, הסברתי עמוקות, היא כבר רגילה לפוזה הזו ועד שלא יפצח כל האולם קולו בשיר, היא לא תרגיש במותו, וכשהיא סוף סוף תמרפק אותו ותצוהו לתת קול ולהצטרף למקהלה, רק אז אולי היא תרגיש.

אבל אם אתה כל כך בטוח שהוא מת למה שלא נעשה משהו. נניח, נעלה למעלה, נדבר עם אשתו, נזעיק נט"ל... משהו.

אמור לי חיים, אמרתי, זה באמת מה שאתה היית רוצה שיעשו לך את היית במקומו? בעוד שאתה נפטר מהעולם בגבורות במיתת נשיקה (האיש נראה די קשיש...) כשזמר רוסי על שפתיך, 'הנצחית' לימינך ואתה מוקף קהל תרבותי, היית באמת מעדיף שיד גסה תטלטל אותך כשאתה כבר צועד על מרבד פרחים, שירת מלאכי השרת מתנגנת ברקע ופתחו של העולם הבא מאיר מולך באור שלא מן העולם הזה ואז... מסכות חמצן, 'אמבו', עיסוי לב, מכות חשמל ורחמנא ליצלן, הנשמה מפה לפה עם איזה פרמדיק שעיר שזקנו חודר לתוך פיך.. חיים, זה מה שהיית מעדיף?

כן אולי יש אמת בדברך, המשיך חיים ללחשש בחשכה כשמסביב הומה הסער, הדוגית שטה ומתפתל משעול הדרך בין ההרים, אבל מה עם זוגתו ומשפחתו, עליהם אינך חס? ואולי ניתן עוד להציל משהו וכל שנייה שאנחנו מתפלספים בעלטה, הולכת ומקשה את האפשרות להצילו? וכאן שוב, אעצור לשנייה כדי להעלות נקודה כלשהיא.

הרפואה הוכיחה יכולת מרשימה ביותר בקיום והצלת חיים והדוגמאות הכולטות ביותר בנושא הן החייאת והבראת פגים מצד אחד והחייאת זקנים שהגיעה שעתם מהצד השני. אלא שאליה וקוץ בה. לצד הצלחות מרשימות יש גם הרבה מאד כשלונות מלאים וחלקיים ואז עולה שוב ושוב השאלה, האם היה נכון לנסות ולבצע את המהלך. לצד פגים שהפכו לבני אנוש המתפקדים ב-100% תמצאו אחרים שהפכו לנכים ופגועים ברמות שאינם אלא סינדרום ארוך של סבל כל יתואר להם ולבני משפחותיהם וכך גם עם זקנים ההופכים בעקבות אירוע שאמור להיות סופם, לנכים, צמחים חלקיים, פגועי מוח ושאר מרעין בישין.

כמעט מכל חברי אני שומע שוב ושוב את אותו הרעיון: "הדבר שהכי מפחיד אותי בחיים הוא להפך בזיקנתי לנטל על משפחתי. אם נגזר עלי למות הייתי רוצה שזה יקרה בחטף וזהו".

כמובן שכמו כל דבר בחיים, יש גם הרבה טענות שכנגד לטענה זו שאני מעלה ומטבע הדברים לא אפרט אותן בחזקת "פרקליטו של השטן" כי הרי אני מנסה לסנגר פה על חידלוני.

מפה לשם, בעוד אנו מקשקשים ברמה האמפירית, נפרצה דלת הכניסה וכמו לחזק את דברי, הופיע בכניסה פרמדיק מזוקן נושא תיק כתום של עזרה ראשונה, חלף מתנשם במעלה המדרגות והחל מטפל בזקן. המופע המשיך בשלו ללא הפרעה כשרק ערימת הפרמדיקים הגוהרת על הזקן אי שם באחורי האולם, הולכת מתגבהת.

בשלב כלשהו, כרבע שעה מתחילת המופע, הוא הופסק, האורות נדלקו ומנהל בית-אביחי ביקש להרגיע את הקהל שלא קרה כלום, שיש פה ארוע כלשהו שמצריך טיפול... ואולי יש כאן רופא בקהל.. יופי אז נא לבוא ולעזור בבקשה, ואילו הקהל לבקשת הפרמדיקים, מתבקש לעזב את האולם ולהמתין בחצר, עד לסיום הטיפול ואז נקרא לכם ויחודש המופע... ואתכם הסליחה.

יצאנו בסדר מופתי, המתנו בחצר כחצי שעה, נקראנו לשוב כמובטח וחזרנו לכסאותינו, קיבלנו בנימוס את הסברו של בעה"ב שהיה כאן אך ארוע נשימתי קל עליו הם התגברו יפה ותודה לרופא והכל בסדר ושוב אתכם הסליחה.

נו, אתה רואה, אמר חיים, הוא לא מת והם הצליחו לייצבו ובקרוב ישוב למשפחתו. חכה, חכה, אמרתי, נראה מחר בעיתון, ומה אתה חושב שיגידו לכולם שמת להם מישהו באמצע ההופעה? הרי זה יהרוג להם את הקהל לגמרי... רק זה חסר לאולם ארועים, הידיעה שמתים בו אנשים תוך כדי בילוי... אבל האמת, די לציניזם ומחר בבקר אי"ה נבדוק מה עלה עם הנ"ל...

למחרת... נדה! לא היה ולא נברא ונשכח העניין ושב העולם לסבוב וזקי לטעות. חלפו מספר שבועות ויום אחד אני מקבל טלפון מאשה לא מוכרת המבקשת שאפגש איתה על עיצוב שירון לערב על שם אביה ואם אואיל להפגש גם עם אמה, מה טוב.

בשעה היעודה נפגשתי עם שתיהן ולבקשתי, הן הביאו את כל החומרים שלדעתן כדאי שיופיעו בשירון, ובראש וראשונה, טכסט קצר על אביהן. בקשתי את רשותן לקרא תחילה על האיש ופועלו ומצאתי שם כתוב שהיו ולו תחביבים הרבה אך מעל כולם בלטה אהבתו לשירה הרוסית ובביתו מצוי אחד האוספים המרשימים ביותר של הקלטות, תקליטים וספרי שירה בנושא.

איזה קטע, אמרתי, רק לפני חודש הייתי בבית אבי-חי בערב שירה רוסית שהיה מאוד מרשים ולמעט ארוע מעציב שעבר בשלום, היה נפלא!

כן, כן, קטעו אותי השתיים, שם בדיוק הוא מת ועכשיו אנחנו עושת ערב שירה רוסית לזכרו. חשבנו לעשות ב-30' אבל לא בדיוק יצא לנו ועכשיו אנחנו עושות ב-45' יום למותו.

לא, אל תשאלו קוראי היקרים, אם אמרתי להם משהו בנושא - כמובן שלא אבל כל מי שמאמין במקריות.. שיתחיל לחשוב מחדש.

מלכתחילה, הרעיון לנפש בסיני, לא עלה על הדעת. התראות חוזרות ונשנות בכל אמצעי המדיה הישראליים, חתומות ע"י השב"כ ומשרד החוץ, שישנם ידיעות מודיעיניות והתראות על חוליות 'אל קאידה' המסתובבות בסיני שכל מטרתן היא לחטוף ישראלים למטרות מיקוח, שמו לאל כל דיון בנושא... למעט רמי שניהל ממש מלחמת חורמה נגד כל הנ"ל ובביטול ציין שזו דרכה של המדינה (הציונית!) לכסת"ח של עצמה שלא לדבר על תמיכה במלונות אילת ושלא חו"ש לרמוז שיש כאן גם קונספציה אנטי-מצרית מובהקת במסגרת השלום הקר והיחסים המתנדנדים חדשות לבקרים עם כל הליך סרק בנושא עזה, שליט, ההתנחלויות והשלום.

אז רמי היה הראשון לבלות חופשה בסיני, נהדרת כלשונו, ומהר מאוד החרו החזיקו אחריו גם קובי וב"ב, ההטבים שהצטרפו לסוף שבוע ובזה אחר זה, גם הדס, אבישי ותמר.

נו, מול כל הארטיילריה הזאת אפילו רעיה נשברה והסכימה להמיר טיול לא מספיק מוגדר לעקבה (ירדן). בטיול לסיני אבל הוסכם מפורשות שלא מרחיקים יותר מ-20-15 ד' נסיעה מהגבול.

וכך מצאנו את עצמנו, אני ו'הנצחית' מצוידים בעצות לרוב וגם בצידנית ובה אוכל לחודשיים שיהיה מה לנשנש בין ארוחת הבוקר לארוחת הערב, בציוד האמפייבי הדרוש ובכמה טונות נוספים של ציוד 'לכל מקרה ש' (כמו קומקום חשמלי שחסר את התקע המתאים, כלי הפירה, ערכת עזרה ראשונה, כלי איפור וחליפות לארוחות הערב היצוגיות במלון... סט מגבות ספר - "אתה חושב שיתנו שם מגבות?" 3 מסכות צלילה - "אם אחת לא תתאים", 8 ספרי קריאה, 7 חולצות לחמישה ימים, 4 שמני שיזוף, 3 סוודרים, 2 פלחונים + 2 מטענים ו-1 מחברת כתיבה.. ו-10 עטים).

חוצים את הגבול ומתיישבים אחר כבוד במלון סלאח-א-דין במרחק עשר דקות נסיעה דרומה ממחלף הגבול.

המלון וצוותו היו נהדרים וממש יצאו מעורם לסייע בכל בעיה (והיו אף כמה, כיאה למלון מצרי בינוני - מזגן מרעיש, חוסר זרם במקלחת, דלת אמבט שנתקעה - "זוטות של ים") אבל לא בזה העניין.

למרות שרעיה 'נהנתה ברמות' ויכולת לראות אותה פורחת וקורנת, ממצה כל רגע את כל הטוב שמסביב, נותר נושא הבטחון מן 'צל' שליווה אותה מבלי להרפות... (שימו לב! לא אמרתי: העיב!).

כבר במעבר הגבול, יכולת לחוש בעצבנות קלה, בהקפדת יתר לרשום כל מספר פספורט או שם בתעתיק מדויק לפספורט ובדיקת כל שורה חזור ושנו ומשם, בדיקה חוזרת שכל נייר שקיבלנו ולו הזניח ביותר (כגון פיסת נייר שמשאירים לשומר המאשרת שאכן עברנו את בדיקת הדרכונים), נשמר לחזרה - שיהיה! ואז, כבר בשיחות הראשונות שניהלנו עם צוות המלון, היא הייתה מוכנה לגלות לכולם שאי שם בעבר הרחוק, היא היתה במודיעין (אינטליג'נס) הישראלי והאזינה לצבא המצרי טרום המלחמה - שאלוהים ישמור! ולך תסביר לה שמרבית הצוות הסובב אותנו טרום נולד למועד שהחזרנו את סיני. פשוט לא רלוונטי.

לאחר יומיים במלון 'מאוד מצרי' (אבהיר בהמשך), עברנו לשלשה ימים נוספים לאזור 'טבה הייטס' למלון 'הייאט' וההבדל בינו למלוננו הקודם, היה בלתי ניתן לגישור!

קחו מלון טוב, חמישה כוכבים בארץ, הוסיפו לו עוד שני כוכבים על כל המשתמע מכך. הורידו את המחיר לעלות לילה באכסניית נוער (\$100 לזוג כולל 2 ארוחות...), מקמו אותנו באחד המקומות היפים בעולם בתוך גינן מרהיב ועדיין תתקשו לדמיין את התמונה.

ולרגע קט, אגע ב'נקודה המצרית'. בעוד מלון 'סלח-א-דין' תאם בדיוק את צפיותינו המתנשאות ממלון מצרי בסיני ואתם מבינים יפה למה אני מתכוון - המון השתדלות אבל עם מוגבלויות מובנות. הזמנת מסג' צפויה לך הנאה מליאה אבל כדאי לך לנסות ולהתעלם מהעובדה, שהמגבות

בהם משתמש המסג'יסט, שימשו גם את אלו שלפניך ואלו שלפני לפני. בארוחת הערב, אין שתייה ואם נטלת בהיסך הדעת כוס מיץ תפוזים משולחן צדדי, יגיע אליך מלצר עם פנקס קבלות ויבקש ממך לחתום כי זה EXTRA.

הקשר עם צוות המלון הינו בלתי אמצעי בעליל, מסתחבקים ובאמת הכל 'א-לה-כיף-כיף', אך כמו שציינתי כבר, כאן קצת שבור ושם קצת לא עובד... כאן קצת מוזנח ופה שכחו למלא את בקשתך וכו' ולמרות כל זאת, עלי לאמר בקול רם: אחרי חמישה ימי נופש במלונות סיני, אני מלא הערצה למכלול ומצהיר בזאת שכנראה עדיף שהם המצרים ינהלו את התיירות בסני ואנו הישראלים נבוא לבקר מאשר חו"ש המצב ההפוך... ודי לחכימא.

לעומת 'המצריות' של סלאח-א-ין, מלון הייאט הוא יצירת פאר אירופאית המנוהלת ומתוכנת בצורה מערבית לגמרי. נדמה שהמלון הוצנח כאילו במקרה בלב סיני, ללא כמעט כל קשר לסביבה בה הוא מתפקד.

לא תמצאו כאן חומס או אום כולתום, לא ריקודי בטן מיוזעים מול סוללת האורחים מצרפת ומאנגליה (את זה אפשר למצוא במרכז המסחרי הקרוב... למעונינים יש 'שטל' בכניסה) ולא אוכל מתובל על טהרת טעם המקום.

אני חושב שהיצירה המלאכותית הזו היא אך דוגמא לקונספציה ההולכת ומתרחבת ותופסת לה מקום בכל פינות העולם. מן סטנדרטיזציה שהתייר מביא מן הבית ובה הוא שוחה כדג ואותה הוא מבין. אין בה התמודדויות או הפתעות, ההיפך הוא הנכון. הדבר דומה גם לשדות התעופה המודרניים שבכל מקום בעולם נראים כמעט זהה וכאשר אתה בתוכם, אתה יודע בדיוק לאן ללכת וכיצד לתפקד ומה יהיה טעם הקפה המחורבן בביסטרו. אבל אין כמעט סיכוי שתזוהה היכן אתה נמצא. כך באיי סיישל באוקינוס ההודי, כך בסיני ובדרום מזרח אסיה, כך באירופה ואמריקה וכך בעולם כולו.

וכדי להוסיף חטא על פשע, בעוד אנו מתמוגגים ביומינו הראשון במלון, מחדר טובל בירק, מארכיטקטורה מזרחית מסוגנת א-ל-וולט דיסני, מארבע ברכות + לגונה, צלילות ובילווי לילה, החליטו בקבלה להעביר אותנו לחדר אחר.

החדר החדש היה כבר חלום עשוי צמר גפן מסוכר סגול. רק כדי להמחיש את נחרצות תיאורי אומר, שאם הייתם מקבלים את מפת המלון הסכמטית והיו מבקשים מכם לסמן בעיגול, באיזה חדר הייתם רוצים להיות, אני משוכנע שבתשעה מעשרה מקרים, הייתם מסמנים אוטומטית את החדר הזה!

נתחיל במיקום. החדר ממוקם בקצה שורת בתים קטנים המקיפה לגונת ים קסומה המסתיימת בקו חוף ים סוף. החדר יושב על מפגש שאנו נוהגים לכנות "שלשה כיווני אויר" - אחד ללגונה, אחד לים ואחד לגן פורח מצפוננו.

החדר ענק ומחולק לשלשה אגפים, חדר שינה, הול ושרותים, 'ליבינג רום' ומרפסת גדולה על הים עם כורסאות שמש. מעבר לזה, פשוט תסתכלו בתמונות שצילמנו וכל מילה מיותרת ואסיים בקביעה ששחרזדה כשפיתתה את הוזיר לשמוע עוד ועוד סיפורים ולדחות את עריפת ראשה, עשתה זאת איתו מן הסתם בחדר הזה ממש.

אבל רעיה לא נרגעה. לפחות חמש עשרה פעמים ברצף היא חזרה על השאלה, אבל למה הם החליטו לתת דווקא לנו את החדר הזה? מדוע לא נתנו אותו לאורחים אחרים ובמקום זאת העדיפו להטריח אותנו לצאת מחדרנו, לנקותו ולהעבירנו לארמון הכי יקר במלון.

בהתחלה ניסיתי לסבר את אוזנה בכל מיני הסברים ביורוקרטיים כאלה ואחרים אבל אף אחד מהם לא הניח את דעתה. לבסוף הגעתי להסבר המשכנע ביותר ואותו היא קיבלה בהתלהבות: המלון יודע שאנחנו ישראלים ולכן הוחלט להקריבנו בהתקפת המחבלים הקרובה והמתואמת איתם.

קשה ביותר לכוון ולהסביר לחולית המפגעים את מיקומנו הקודם שהוא סתם חדר אנונימי אי שם בתוך לבירינת החדרים והגנים ולכן הוחלט להעבירנו לחדר שאין לטעות בזיהויו.

כמו כן, כל התקפה מכיוון היבשה, חייבת לעבור מספר מעגלי ביטחון, שערים ושומרים מה שהופך את המשימה לקשה, להבדיל מהתקפה מהים. סירת זודיאק פשוטה עולה על החוף מול החדר והופ הם בפנים וכנ"ל כך גם "החילוץ לאחור" פשוט יותר.

ציינתי ששרעיה התלהבה מההסבר כי העובדות החדשות חייבו אותנו לעבור משלב המיגננה לשלב ההכנות למתקפה ואין כמו מעבר לפעילות נמרצת כדי לשמור על ערנות ומורל גבוה.

זוג המספריים שלקחנו אתנו, הוכן בצידדי המיטה בתור כלי נשק קר ולעומתו הפך הקומקום לכלי נשק חם. מילאנו אותו במים עד שפתו כדי שברגע שנשמע רשרושים חשודים ליד הדלת, נדליק אותו ונשפוך את תכולתו הרוחת על ראש המתקיפים.

מגבות החוף הגדולות שקבלנו בתוספת המגבות שהגיעו מהבית ומגבות האחמי"ם שהמתינו בחדר רק לנו, נקשרו לכדי חבל הצלה ארוך אותו ניתן לשלשל מהמרפסת, להחליק בו לחצר ומשם בריצה למסוף ומשם לארץ הבטוחה והמובטחת.

מה שהטריד אותי מעט בתכנית המושלמת הזו היתה השאלה כיצד נבדיל בין מתקפת חוליה רצחנית מארגון אל-קעידה לבין סתם שרות חדרים.

.1

55 שנות עלייה - מה יום מיומיים?
 אז נשיר לכם שיר, נא זיקפו האוזניים,
 איך עזבתם את צרפת קריא, ארם־נהריים,
 ובאתם בשערי ארץ ציון וירושלים.

הייתם צעירים בני גיל אפסיים,
 אך עזרתם עוז והתנערתם מבין המשפתיים,
 ולמורת רוח המשפחה ועצות הדודיים,
 שמתם פעמיכם למקום צייה חסרת מים.

צרורותיכם בידיכם ועל כתפיכם השניים,
 זבי חוטם זעירים, יונקי משדיים,
 במעט אמצעים אך עם אור בעיניים,
 חדורי עקרונות ביגיע כפיים.

לארץ זית שמן ומתק שפתיים,
 ליחמה היפה שם שוחק תכול שמיים,
 שלכם היא 'בדין' בתום גלות אלפיים,
 כי רק כאן האמנתם, ימוצא שבעתיים,
 הקונספט החלוצי, שמירת תורה, מצוותיים.

.2

ובדיוק כביטוי על 'כל ההתחלות',
 קידמוכם קשיים, בעיות ומחלות,
 ולא עשיתם לעצמכם הנחות,
 ולא הנחתם למצב את ידיכם להרפות.

יחד הטייתם כתף ויחד הנפתם המשאות,
 בניתם ויצרתם, עמדתם במטלות,
 של כל המטרות אותן הצבתם להיות,
 ותוך זמן לא אכזב גם קצרתם פירות.

וכל אלה שלא פיתחו צפיות,
 ועמדו מרחוק לדיעה ולראות,
 נאלצו לבסוף להסכים ולהודות,
 שלפניהם את הדרך סללתם, ברורות.

הם באו בעקבותיכם שמחים לבאות,
 ולקהילתכם הצטרפו חבורות חבורות,
 מעטים מקרוב באו, הפכו לרבבות,
 מה גדולים מעשיכם, עיננו דומעות.

ימעט השיר מלפרט את כל התולדות,
 של שבט הצרפתים וכל המוצאות,
 תפארת וגדולה, שרפים וחיות,
 הביאוכם עד הלום, "שידה ושידות".

.3

בטיפוח ילדיכם לא חסכתם מאמצים,
 ואף כאן נתתם 'פוש' במרץ עלומים,
 תורה עם דרך ארץ, משמעת ומגדים,
 מגנון ועד תיכון ב'נועם שיח' בלי עצבים...

בזכותכם היום אנחנו עצמאים 'בלתי תלויים',
 תודתנו מרקחים ראו סביבכם את הנכדים,
 שיבתכם ובריאותכם גם יזכוכם בנינים,
 כולנו יחד פה נכריז, הו מה יפה וגם נעים!

.4

אז בואו ונסכם את כל המעשה,
 מה גדול ומשובח המקיים וגם עושה,
 המוצא מחסה, היוצר ובונה,
 המחנך, המלמד, המגן כה יפה.

המבשל, האופה, מיגיע כפיו שותה,
 המקדם יום מבראשית ועל שמריו אינו קופא,
 האושר בביתו חונה והשלום שורה,
 רק מההתרגשות, בדמעתי ערשי אמסה.

גרוני משתנק, מתקשה לפצות פה,
 הוי מי יתנני במדבר קול קורא,
 ואת עלילותיכם אכתוב ולאור ייצא!
 כאן בנווה אילן, בפרשת "ויצא".

7.12.2009

אדי יקירנו

שישים זה לא משחק ילדים והמעבר לגיל הזיקנה איננו פשוט, לאחדים הוא אפילו טראומתי וקשה (אה... ככה ככה) ולכן אני חש חובה קדושה בתור חבר שלך, לנסות ולהקל עליך את התהליך ולהראות לך שיש גם הרבה יתרונות לגיל הזה"ב שיכול להיות, אם רק תרצה, זהב של גיל, ואפרט לך אותם אחד לאחד.

אתה תשמע רבים שיגידו לך שעד גיל 60 אנחנו על סמים ואח"כ על תרופות אבל זה לא מדוייק, בעיית הסמים רק מחריפה:

"איפה שמתתי את המשקפיים?"

"איפה שמתתי את הארנק?"

"איפה שמתתי את המפתחות?"

בקיצור אדי, אחרי גיל 60 כבר לא מתיחסים אליך יותר בתור היפוכונדר.

גם הזוגיות שהחזיקה מעמד כל כך הרבה שנים, רק משתפרת. יש לי חברה שחגגה לא מזמן 60 לבעלה וקנתה לו במתנה כרטיס טיסה לאלסקה. וואו, ממש יפה! לאלסקה!

שאלתי אותה אם לגיל 60 היא קונה כזו מתנה, מה כבר תקנה לו ליומולדת 70? והיא ענתה, "כרטיס טיסה חזרה"

אבל ברצינות, זה הגיל האידאלי להרחיב את מעגל הבילויים המשותף. אפשר להצטרף למקהלה בין-דורית, לנסוע באוטובוסים בחצי חינם, זה הזמן להתחיל ולנצל את כל ההטבות שנותנים היום לזקנים, צאו לסדרת הרצאות בנושאי גיל המעבר, היו הרוח החיה בארגון יום הקשיש, ארגנו מסיבות שאני די בטוח, לא יפריעו לשכנים, צאו לאכול ארוחות ערב ב16:00 אחה"צ במחיר עסקיות והאפשרויות לא מוגבלות... כמעט.

גם חיי האהבה רק משתפרים עם הגיל. זה מה שאומר אחד הזקנים בסרט על המקהלה "צעירים לנצח", שסקס הרבה יותר טוב כי זה פשוט לוקח הרררררררררררררררר יותר זמן...

זה מזכיר לי סיפור על אחד שחוזר עם אשתו אחרי הרבה שנים לפארק בו נהגו לצאת בתחילת הרומן שלהם, והוא אומר לה: "את זוכרת שפעם עשינו פה סקס על הגדר, אז מה דעתך שבשביל הנוסטלגיה נשחזר את המעשה?"

היא מסכימה, הוא משכיב אותה על הגדר ומייד היא מתחילה להיאנח, לגנוח, לקפץ ולצרוח. הבעל הנדהם שואל אותה איך היא מסבירה שכאשר היו צעירים ולוהטים, היא אף פעם לא הגיבה כך ועכשיו מה? והיא עונה: "נכון, אבל אז הגדר לא הייתה חשמלית..."

תזכור אדי שכאשר היינו צעירים היינו תופסים בחורה, מספרים לה איזה סיפור ומכניסים למיטה, והיום, אתה תופס בחורה, מכניס למיטה ומספר לה סיפור...

אבל נעזוב זה... אחד הדכאונות שכולם ידברו איתך עליהם הוא נושא הבריאות וגם כאן יש לי כמה בשורות. קח את נושא הירידה בשמיעה למשל. יש היום מכשירים קטנים שנכנסים עמוק לתוך השבלול וכמעט שלא רואים אותם. יש לי חבר שקנה מכשיר כזה ואחרי שבועיים התקשר

במיוחד למעבדה להודות להם ואמר שבזכותם, רק בשבוע האחרון הוא כבר שינה את הצוואה שלוש פעמים.

אחד אחר שאני מכיר, לא רצה להוציא הרבה כסף אז הוא לקח פחית שימורים, עטף בכד מתוח עם גומיה, את הקופסה הצמיד לאוזן ואת החוט המשתלשל ממנה דחף לכיס החולצה.
"תגיד" שאלו אותו, "זה באמת עובד?"
"כמובן" הוא ענה, "כל אחד רואה מייד שאתה חירש ומתחיל לצעוק".

תחשוב על זה חיובית אדי, כל מה שהשקעת כל השנים בביטוחי בריאות, מתחיל להשתלם ולהחזיר את עצמו.

אתה חוזה את מזג האוויר לפי הכאבים בפרקים... אתה יכול להחליף את כל מערכת השיניים לחרסינה ולהשאיר רק שן אחת... בשביל הכאבים.

אתה לא צריך יותר להכניס את הבטן כשאנשים נכנסים לחדר... מה שאתה קונה, כבר לא יתיישן יותר ומאידך, אתה לא צריך לדאוג שהבגדים שעליך ייצאו מהאופנה... זה מזכיר לי חבר אחד שנכנס לתערוכת אמנות מודרנית ואחרי שעמד זמן מה מול אחת היצירות, הוא פנה בכעס אל השומר ואמר: "...ולזה אתה קורא אמנות?" "לא" ענה לו הלז, "לזה אני קורא מראה".

אתה יכול לספר לחברים שלך את הסודות הכי כמוסים בידיעה שעד מחר, הם לא יזכרו כלום ממה שאמרת... וגיליתי עוד דבר מעניין, ביהדות, אחרי גיל 60 אתה לא חייב יותר כרת, פשוט יצאת מהמחזור.

עם השנים והניסיון המצטבר, גם השיחות עם החברה נעשות הרבה יותר מענינות: על ביטוחי בריאות ושארים, על פנסיה וחיתולי לילה. המוסיקה המועדפת עליך היא oldies, התכנית האהובה עליך היא פרקי היום בתנ"ך ובטלוויזיה אתה נעשה פריק של ערוץ MEZO. לבדיחות שלך יש זקן והשפה שלך היא ספרותית/תנכ"ית. אתה יכול עדיין ללכת בסנדלים, ללבוש מכנסיים קצרים ולעמוד מול הרוח ולהתגלח.

הילדים שלך כבר דואגים לעצמם ובקרוב ידאגו גם לך. יש לך המון זמן פנוי לעציצים, גינה וטפטפות, מערכות מיחזור מים אפורים, חוגים אזוטריים כמו חוג למקרמה וסריגה, יידיש וגילוף אמנותי בעץ. אתה יכול להאכיל ברחוב חתולים ויונים ולכולם זה יראה טבעי. כל חתיכה שעוברת, מזכירה לך נשכחות ואתה מתחיל לפנטז על נכדים ונינים.

ולסיום אדי, אני מאחל לך שתקח את החיים בקלות, הרי הגעת רק למחצית חייך ואתה עדיין צעיר יותר מהמדינה. זכור שלא חשוב הגיל, חשוב מה שמרגישים... זה מזכיר לי שבכל פעם שאני פוגש את אמא שלי הפולנייה, היא אומרת שכואב לה פה וכואב לה שם אבל היא אף פעם לא מתלוננת... שתעדיף תמיד לנסוע במכונית כשחנה נוהגת בידיעה שמגבלת מהירות, איננה אתגר יותר ושעדין יומך האחרון תהיה משוכנע שפרקינסון זה פארק לזקנים!

כשההריון של הנכד הראשון קרם עור וגידים, היו רבים יודעי רז וסוד שניסו להבהיר לי את מהות השינוי הגדול הממשמש וקרוב לחיי.

"דע לך שאין כמו להיות סבא" צטטו את הקלישאות, "זה כל הכיף בלהיות הורים לילד בלי הבז'עראס של הלילות הלכנים, ההאכלות שלא בזמנן, החיתולים והשטויות... כשלא בא לך, אתה פשוט מחזיר אותו להוריו החוקיים וזהו".

"אתה אולי לא מבין את זה עכשיו" המשיכו, "אבל כשזה יקרה אתה כבר תבין בעצמך, בחזקת נעשה ונשמע".

נו טוב, לא נותר לי אלא להמתין בסבלנות וכאשר סוף סוף קרה האירוע המשמח ולופי נולד, הבנתי מהר מאוד שכל מה שאמרו לי היו שטויות במיץ ולאחר ההתרגשות הראשונית, חזרו החיים למסלולם השגרתי.

תגידו, מה ה'ביג דיל' הא? כל אחד בשעתו הופך לסבא וסבתא, אז נכון שזה אולי שוק לא קטן אבל די מהר לומדים להסכין עם המצב החדש... קצת התאמות בלוח הזמנים, בייבי סיטינג פה ושם, שומר המסך בעבודה הופך ללופי וכך גם צג הפלפון, בחדר הילדים מופיע עריסה וכמה דובים שעירים מתישבים על האיציטבאות, הכיסאות והספה בבית הופכים דביקים משהו אבל בסך הכל, מה כל הרעש וההתרגשות?

אלא מאי? משהו מוזר ואולי אפילו מטריד החל לחדור לחיי ואולי אתם תוכלו להסביר לי אותו.

נניח שאני מתווכח על פוליטיקה ועולה הנושא של החזרת שטחים, נושא אקוטי ועקרוני לכל הדיעות ואז אני פולט: "אבל הכל תלוי איך זה ישפיע על לופי"... אופס סליחה, מאיפה זה בא פתאום? או כששואלים אותי עם אני רוצה להרשם לקורס ערב של האוניברסיטה הפתוחה אני עונה: "תלוי עם תוכן הקורס מתאים ללופי או לתכניות שלו באותו הזמן", פסיכי לגמרי!

רעיה שולחת אותי לסופר לקנות שניצלילים וחומרי ניקוי ואני חוזר עם מטרנה, גרבר וחיתולים במקום, בשבוע הספר אני קורא בעיניים מצועפות את התרגומים החדשים של פו הדוב ועליסה בארץ הפלאות. בימים אני תר אחר חנויות צעצועים וגלידריות מזמזם לעצמי בלי משים את 'עגלה עם סוסה ו'במדינת הגמדים', ובלילות אני סופר ככשים קטנות ברודות המקפצות מעל גדרות עשויות שוקולד אל תוך בריכות 'מילקי ויגורט'.

טוב, הבנתם את הפואנטה ואולי גם אני... סדר חדש בא לעולם ואיתו גם הרגשות הקמאיים ביותר, תחושת האחריות הגוברת לבריאותו, השכלתו, חידוד חושיו, חישולו לשחקן כדור רגל וללוחם סיני, חינוכו מחדש ברוח ישראל סבה ועיצובו בצלמנו ובדמותנו... רגע, רגע, סליחה, כמעט התבלבלתי, יש לפיסטוק הורים ועלי לזוז הצידה ברוב טקט ולמרות שאני עושה את זה כמעט מאונס, אני נאלץ בעל כורחי לפנות להם את הבמה ולאפשר גם לדור הבא לאמר את דברו. אז אני מנצל את ההזדמנות ומעל במה זו אני פונה אליכם מרב ואסף בקול נרגש ובדברי כיבושין. אנא הלוו לנו גם את פיסטוק לאי אלו שעות כל שבוע ואני מבטיחכם בנוכחות קהל העדים שמסביב, שחוץ מפינוק ופינוק ועוד פינוק, התנהגות סבאית למופת, אנסה לא להתערב, להפריע או לקלקל יותר מדי ואפילו לא אנסה לגמול אותו מהחיתול טרם זמנו.

יום חמישי כבר תפוס על ידי לופי ובשבתות אנחנו מתראים ממילא אז מה דעתכם על יום שלישי שהרי כבר נאמר בו פעמיים כי טוב.

בתודה מראש.

הסבים

בקרתי אצל הרופא לבקורת שגרתית (פעם בשנתיים...) וגיליתי שפעם הייתי בגובה 1.86 (בצבא), נמדדתי לפני כשנתיים והגה כך 1.85 מ' ועכשיו לזועתי מסתבר לי שגובהי רק 1.83 מ'... "יותר ויותר אנחנו נהיים פחות ופחות".

25.1.2010

איך הצילה אימי את מיטת נישואינו...

"אני רוצה מיטה כמו של ואן גוך", אמרתי לרעיה. "מיטה ענקית מעץ אורן זהוב עשויה קורות עץ עבות, כבדה ויציבה בה נוכל לבלות ימים כלילות בנוחות מקסימלית ללא שום רצון לצאת, בקצור רעיה, "יש לי חלום רטוב"... ואמנם, בה בעת שנכנסנו במרץ להכנות לחתונה, הסתערתי על נושא המיטה באותה חדות היצירה.

הנגר החביב עלי היה קן דרור (אחיו של גיבור המתלה שנהרג כשהתנדב לנהוג בג'יפ במעבר המתלה ולמשוך אליו את אש המצרים כדי להקל בזיהוים) שכדרכם של נגרים, היה ממהר לקבל את העבודה אך מאט מאוד בביצועה ובמסירתה.

איתו תכננתי מן ה"מסטרון" בגודל 2 מטר על מטר ושישים (מידה פנימית) עם גב משענת גדול ובסך הכל, תכננתי מן מלבן עץ ענק וכבד שאמור היה להכיל מזרון יחיד ושניהם יחד יצרו באמת תפוצת. קן דרור הבטיח שלמועד כלולותינו, תהיה המיטה מוכנה.

כשבועיים לפני החתונה, התארחנו אצל הורי לארוחת ליל שבת ואימי בתמימותה המעושה החלה לתחקר אותנו לגבי רכישותינו ומהר מאוד הגיעה לנושא המיטה.

תארתי לה בהתלהבות (ובתמימות טיפשית כמובן) את היצירה המתגבשת והיא מהרה לשאול: "ומה קורה בזמן הנידה? אתה לא יודע שלתקופה של כשבועיים בכל חודש אתם אמורים לישון במיטות נפרדות? מה, אתם עד כדי כך לא מבינים?!!..."

כמובן שאם הדברים היו נאמרים לי היום, הייתי מיישיר מבט ועונה לה שזה באמת לא עניינה אבל אז, כשאני אפרוח שעוד לא בקע מביצת הוריו, רק השפלתי מבט ואולי גמגמתי משהו בנוסח שהעניין בטיפול ויתוקן...

ואכן, כבר ביום ראשון בבקר, אצתי רצתי אל הנגר ולשמחתי הסתבר לי שהוא עדיין לא התחיל בעבודתו (כמובן...) כך שיכולתי לתקן מייד את הזמנתי ובמקום מיטה אחת, תכננתי איתו 2 מיטות המחברות באמצע באונקלי בברזל אותם ניתן להסיר ולהרחיק אותן זו מזו ברוח ישראל סבא. למותר לציין שלא עלה בדעתי או בדעתה של רעיה לממש אי פעם את הפטנט הנלוז אבל מה לא עושים כדי להניח את דעתה של אמא? זכרתי גם לשנות את הזמנת המזרון לשני מזרונים נפרדים במידה של 2 מ' על 08 ס"מ כל אחד.

המיטות לא היו מוכנות למועד החתונה (כמובן) אבל המזרונים הגיעו ולא היה אכפת לנו להתחיל ולשמש אותם על הרצפה ובמקביל, להמתין בסבלנות ל"קול הדרור". בשעות היום כשהמזרונים לא היו בשמוש, העמדנו אותם שעונים על הקיר.

בבקר לא רחוק מיום החתונה, עלה בדעתי לבדוק האם המזרונים אכן במידה הנכונה ולחדרתי, גם בבדיקה שניה ושלישית הסתבר לי שגובהם אינו עולה על 89.1 מ', ממש דפקט שלא יעלה על הדעת.

מהרתי שוב אל הנגר ולשמחתי הסתבר לי שהוא טרם סיים את העבודה (או התחיל אותה...) ואין לו שום בעייה לתקן את המידה הפנימית לגודלם המדוייק של המזרונים.

הרגע הגדול הגיע סוף סוף, ובניית המיטות הסתיימה והן הובלו אחר כבוד למשכננו הארעי ברח' בליליוס (שהצטיין אגב בחדרי ענק, פרט שעוד יוזכר בהמשך) שם הוצבו במקומם ואחריהם המזרונים שהונחו בתיבותיהם... אה, כמעט... כי הסתבר שמדידתי לא הייתה מדוייקת ואורכם אכן היה 2 מטר בעוד שתיבותיהם תוקנו לגובה 89.1 מ' בלבד...

אז מה עושים? מפעילים את הכלל הידוע ש"מה שלא הולך בכח, הולך בעוד יותר כח", מתחנו את הסדינים על המזרונים ואת המזרונים דחסנו בשני קצותיהם לתיבות עד שכל אחד מהם קיבל צורה של דבשת גמל ואז כל שנותר היה, לקפוץ עליהם במרכזם עד שנכנעו ונדחסו פנימה איכשהו...

ובמשך חמש עשרה השנים הבאות עד שהגיע השעה להחליף אותם על תקן בלאי, כך כמתואר היינו מציעים את המיטות שלא להזכיר שהצלחנו לקלקל עשרות סטים של סדינים שנראו חדשים כמעט בעת זריקתם לפח למעט קצותיהם שהיו קרועים ומרופטים עד בלי די.

אבל כל הצער והיגון המתוארים לא ישוו לאושר שנחלנו כשהיינו צריכים לעבור דירה בפעם הראשונה מתוך שבע הדירות שעברנו אח"כ.

המיטה בתכנונה הראשוני, לא הייתה יכולה לעבור בשום דלת או להכנס לאף חדר ממוצע (למעט הדירה בביליליוס כזכור), ומשמעות הנתון הזה היא, שסביר להניח שהיינו נאלצים למכור או לאחסן ואולי אפילו לנטוש את ה"ממותה" כבר לפני שנים הרבה.

רק גערתה של אימי ופעולותינו המתקנות, גרמו לכך שבדיעבד יצרנו מיטה זוגית "נורמלית יחסית" המלווה אותנו מאז יום כלולותינו (כמעט) ועד היום הזה.

9.3.2010 מה חדש במוצב?

(על משקל: במערב אין כל חדש)

בעברי הרחוק כמילואימניק, שרתתי בין השאר כמפקד מוצבים בבקעת הירדן. השגרה השנתית הייתה קבועה. שתי תקופות מילואים בשנה, כל אחת בת שלושים יום בערך כשהראשונה מוקדשת לאימונים ואלו השנייה, להחזקת מוצב על הירדן בפקודנו הלא הוא 'פקוד מרכז'. המוצבים שרוכס נבנו בתחילת שנות השבעים של המאה הקודמת שופצו, שופרו וטויכו במשך השנים בשיטת "הזחילה". זאת אומרת, שבכל דור, שנה וחודש, היה משהו במרחב, טורח להוסיף בהם דבר מה.

פה עוד גדר תלתלית ומאות 'בזנטים' (ברזל זזית מיטען...), כאן עוד ציוד מטבח ושם עוד פצצות למרגמה ומוקשי תאורה, תחמושת מסוגים שונים, ציוד אישי לחורף ולקיץ, משקפות, מצפנים, ומזגנים ומה לא בעצם.

משמעות הרשימה הלז, לא באה אלא לאמר שבכואי לחתום על המוצב, פעולה שכל מפקד חייב לבצע בבואו ליטול אחריות, התבקשתי למעשה לחתום על משהו שדמה יותר מכל לספר טלפונים ארצי. כל בר דעת שאי פעם הועמד בפני הדילמה של "לחתום או לא לחתום" בעניים עצומות על המסמך הנלוז או לחילופין, לנסות ולבדוק את אמיתותו, העדיף מייד את האפשרות הראשונה על האפשרות להתאבד בדיעה צלולה.

וכך גם היה מתבצע הנוהל ביום סיום המילואים והעברת המוצב אחר כבוד לבאים אחרינו. הקצין הממונה מטעם הכוח החדש, היה מגיע ערב לפני השחרור, מקבל תדריך מבצעי מפורט, מדבר על נהלי היומיום, אוכל, שותה ונהנה ממיטב שאריות המחזור הקודם ולבסוף חותם גם הוא על אותו מסמך מרשיע בלי להציץ בו אפילו.

ותתפלאו, כך פעלה השיטה במשך שנים רבות ואין פוצה פה ומצפץ. עד שהגיע אותו היום...

הקצין שהגיע להחליפני היה שריונר, אני צריך להגיד יותר מזה??!! לא הבנתם? טוב, זה אולי מפני שהיום המצב שונה אך בתקופתי, שריונר היה שם תואר לאסכולה מקצועית בצבא שעובדת בדיוק 'לפי הספר'. אסכולה שלא עודדה שום חשיבה יצירתית או הותירה איזשהו מרחב פעולה חופשי לקצין הזוטר. לכל פרט בשיריון, היו פקודות, נהלים, הוראות יום, צווי מפקד, ספרי הדרכה ותוכן, מבנה היררכי, לוחות זמנים, הליכי אישור ובקרה ובקיצור, שריונר פירושו היה - רובוט! ..ואם ההוראה המרחבית הייתה לבדוק את תכולת המוצב מול הספר אז כך עושים. נקודה!

...ולא עזרו לי כל השיחודים בצורת עשרות כוסות קפה, ארוחת שחיתות ושיחות בטלות שמטרתן הייתה להסיח את דעתו מהעיקר ואף לבזבז זמן כדי לקרב את מועד החלפת הדורות ולהותיר מינימום לזוטות כגון בדיקת המצאי...

ומצאתי את עצמי מזדחל בעקבותיו כשספר המוצב הפרוש בידו האחת, בשנייה הוא מחזיק עט בו הוא כותב את הערותיו ליד כל סעיף וסעיף ועיניו (הממושקפות!) בוחנות כל פרט מסביב. טוב, אז מה עושים עכשיו? בתחילה עוד בדוית תירוץ מכאן ומשם, מסבירות מדוע אי אפשר לספור את כל ברזלי הזוית והקשתות? וכך גם על המחסור בספלים וסכו"ם במטבח, התגברתי איכשהו.

הוצאתי הצהרה בכתב שמוקשי התאורה שסופקו למוצב בשנת 67, התפוצצו או יצאו מזמן משמוש וזאת באחריותי המלאה ואפילו הסכמתי לחתום על טופס מת"ש עבור ברזנט חסר, לכיסוי המקלע 5.0. (מת"ש - מחלקת תשלומים, טופס התחיבות לתשלום בגין ציוד שנפגע או נעלם). אבל זו הייתה רק ההתחלה. להווי ידוע לכולכם שבצה"ל מוכנים להבליג ולסלוח על אובדן ציוד רגיל אך כאשר מגיעים לצל"מ, (ציוד לחימה, בדרך כלל ממוספר וחתום) נעלמת הנחמדות ומפנה

את מקומה לקשיחות חד-מימדית.

וכל אלה, חמורים ככל שירצו, הם כאין וכאפס למצב הקטסטרופלי בו נעלמת תחמושת... ברגע מסויים, ביקש ה'פקיד' לספור את כל רימוני הרסס במוצב. תחילה נספרו הרימונים בחגורי החיילים, משם עברנו לרימונים בעמדות ועדיין חסרו כ-051 רימונים. "הם בבונקר" מיהר אחד הסמלים להרגיע ואז כמובן, הולכים לבונקר לבצע ספירה. בונקר התחמושת במוצב, היה ספון מתחת לאדמה באחת התעלות חנשכחות, בעומק ובצפיפות שהזכירה יותר מכל, מכרה פחם באירלנד אחרי הצפה ואובדן התאורה. בתום מחניק ולאור פנסי כיס, סקר הלז את ארגזי הרימונים ואז נאמן לשיטתו, הוא ביקש לפתוח אותם ולברוק את תוכנם.

הבקשה הייתה הזויה לא פחות מכל הסיטואציה הקפקאית. הארגזים היו חתומים 'בפלומבות' למניעת פתיחה אקראית והיה ברור שאיש לא נגע בהם מאז שחר ההיסטוריה ועד לאותו הרגע. הארגזים נפתחו וגילו שורות שורות של זבילים (קופסאות) חרוטיים כרוכים בסרטי איזולירבנד בהם נחו רימוני הרסס. הבחור החל להרים זביל אחר זביל ולהחזירם למקומם תוך שהוא חש את משקלם בידו ו... הופ, לתהדמת כולנו הוא פתח שלושה זבילים וגילה שהם מלאים בבוץ יבש והרימונים .. יוק.

יכול להיות שאתם מתמלאים עכשיו בתפלעות מהבחור המסודר או מנהלי השריון שלעיו מתבסס צבא היבשה... ושעלה כך באקראי על אחד ממקורות הנשק של העולם התחתון, אבל 'הפשע המאורגן' היה הדבר האחרון שעניין אותי באותו הרגע. היה ברור לכולנו (וגם לו, אגב...) שאם יתגלה חוסר ברימונים, הקצין שחתם לאחרונה על ספר המוצב, ולא יוכל להסביר את החוסר, ילך להשפט וכנראה גם לכלא. ממש לא בראש...

הייתי חייב לאלתר ומהר. העמדות נבדקו וכן חגורי החיילים ועם סיום הספירה בבונקר, עמדנו דקות לפני הסיכום המרשיע.

מה עושים? מה עושים? בקשה לספירה חוזרת הייתה מקפיצה את עירנותו ואסור היה בתכלית האיסור להפר את האווירה המואזנת ששררה ביננו. צריך פתרון ומהר... ואז הבזיק הרעיון. השארתי אותו עם סמל המוצב להמשיך בספירה ויצאתי מהתעלות בטענה שאני חייב לשאוף אויר צח לכמה דקות. ברגעים המעטים שהייתי לבד, תפסתי שניים מחיילי ובמהירות הסברתי להם את חומרת המצב ואת הפתרון שיש לבצעו מידיית ובחשאיות גמורה.

הספירה הסתיימה בתוצאה של 3 רימוני רסס חסרים. השריונר סימן בקפדנות את החוסר בספר והחל לשים פעמיו לקראת בדיקת הסעיף הבא ברשימה האינסופית שבידו. כלפי חוץ המשכתי לשמור על קור רוח ולהפגין ידידותיות מופלאה. כאילו באקראי, הובלתי אותו לאורך תעלות הקשר אל אחת מפנינות המוצב שבה למעשה לא היה כלום וטרם דרכה בה רגלינו. באותה פינה הונחו מספר שקי חול בצורת עמדה מאולתרת ו'לשמחתי' מצאנו בא מספר ארגזי תחמושת עודפים וגם כמה רימוני רסס מעלי אבק שכמובן שינו את מצב הספירה לחיובי מאוד.

השיטה שהוכיחה את עצמה, המשיכה לעבוד כל אותו הלילה כשהוא ואני מונים, בודקים וסופרים ברצינות יתר כל פריט ופריט ברשימה ואילו מסביבנו אצים רצים חיילי ומפקדי המוצב ומעבירים ציוד שכבר נספר ונבדק, מנקודה א' לנקודה ב' ומשם לג' וכך הלאה והלאה. בבוקרו של יום יכול היה השריונר לציין בסיפוק, שמעולם לא קיבל מוצב מצוייד ומסודר יותר וכה עשיר בעודפי ציוד וגם אנו, עייפים לא פחות, יכולנו לשאת עיננו לשירות המילואים הבא בידיעה שגם אז, נחתום על ספר המוצב הבא בעיניים סגורות.

יש לי בודה בת"א במצב קטטוני קשה מאוד. לאחר, ותוך כדי שאבדה את שני בעליה, החל מצבה הגופני להדרדר והיום היא יושבת בביתה כמעט ללא תזונה, מטופלת ע"י בתה ועוזרת פיליפינית, רחוצה, מטופחת ומטופלת למופת אבל הקשר בונה והמציאות רופף ביותר. אין לנו כמעט כל קשר איתה, כך היה בעבר וכך גם היום אך מפעם לפעם טורח מאן שהוא להתעניין בשלומה ואף לבקר לעיתים נדירות.

לאחרונה ביקרו אותה הורי ואימי דיווחה לי: "היינו אתמול אצל אירן... טוב, זה התאים ליום השואה."

הנייר מת והוא עדיין לא יודע זאת. טוב, קבלו תיקון, הנייר גוסס ואולי לעולם הוא לא יעלם לגמרי, הרי צריך אותו לעוד הרבה מאוד שמשום מעבר להעברת אינפורמציה, כמו לאריזות, לפיסול, לקישוט ולתעשייה אבל אין ספק שאנחנו נמצאים היום בנקודת 'אל חזור' בה הנייר הולך ומאבד את תפקידו העקרי והחיוני ביותר לטובת האינפורמציה הדיגיטלית. תוסיפו לכך את העובדה שהנייר הוא חומר אורגני והשמוש בו פוגע במישרין ובעקיפין ב'ירוקות' של כדור-הארץ, ותבינו באיזה מצב קשה הוא נתון.

הנושא אינו מקורי וכולם דנים בו והדעות נחרצות לכאן או לכאן. המצדדים בדיעה שבלתי ניתן למצוא לנייר תחליף בתפקידיו המסורתיים, מדברים קודם כל ולפני הכל מנקודת מוצא קונפורמיסטית שהוא גם פועל יוצא מהעובדה, שרובנו ככולנו, יצירי התקופה שבה הנייר שולט עדיין ללא עוררין בעולם האינפורמציה על גווניו.

"היש תחליף לספר או עיתון שאתה לוקח איתך למיטה"? ישאלו, "אתה באמת ובתמים מאמין שניתן להחליף אותם בספר ממוחשב (כדוגמת kamhle) או בגיליון סיליקון דקיק עליו מופיעה אינפורמציה מתחלפת?"

ובכן, כן ועוד איך ולא מדובר אלא בהרגל גרידא. כאשר יתם כל הגוי מדור המדבר אזי השאלה לא תהיה קיימת כלל!

הטכנולוגיה תצטרך להתגבר על עוד כמה מרשלות ולהציב שיפורים לקיים אבל בעקרון, לוח דקק וקל שמרקעו ניתן להבהרה או לעמעום (עד קבלת גוון צהבהב רואה למשל לספרים 'ותיקים') טקסט שניתן להגדלה לגודל הנוח ביותר אך בעיקר, נגישות כמעט מוחלטת לכל ספר, כתב עת או פירסום עדכני תוך שניות, הן תכוונת שאינן ברות תחרות לרומן הישן, הכבד והלא נוח לשימוש. (ובודאי לא במישה...) תחשבו על לוח סיליקון גדול, רך וגמיש בפורמט עיתון יומי המסוגל לקלוט אינפורמציה מיידית (דרך האינטרנט או כל מקור אחר ב-yfy בדירה, ברכבת ובסיבת העבודה). כך את דמוי העיתון בידך, הגדל את הכתבות שמענינות אותך, סלק את המיותרות בהינף אצבע דרידה, הגדל תמונות למלא רוחב הדף כדי להיטיב להתבונן בפרטים המענינים אותך, אבל עיקר, הדף בו כל שעה לקבלת עדכון.

אם העיתון המסורתי, מוגבל להופעה חד יומית, הרי העתון הדיגיטלי מעדכן עצמו כל הזמן. וכמובן שאין סוף לרמיון. אינפורמציה דיגיטלית ניתנת להעברה קלה לכל מדיה אלקטרונית אחרת. תרצה להקרין את העיתון על הקיר ולהתבונן בו ממעמקי הכורסה - למה לא? תרצה לחתוך סלט לארוחת הבוקר ותוך כדי כך לקרא כתבה? השולחן עליו אתה אוכל יהיה אף הוא סוגל של מסך ובמשיכה רפרפוית תוכל 'להעתיק' אליו את הכתבה, למשוך בקצותיה לגודל הרצוי ולהמשיך להכין ולאכול תוך כדי קריאה.

ותאמינו לי שלא נגעתי אלא בקודו של יוד בתיאור המהפכה המתרגשת ובאה ובחלקה אף קיימת בנושא זה.

הראשונים להיעלם הם המילונים. מה טעם בסדרת מילונים עברת כרס, כבדה ותופסת מקום

על מדף שלם בארון הספרים כאשר ניתן היום להגיע לכל מושג, ערך, הרחבה, נושאים נילוויים, פרסומים עדכניים וכיוצ"ב, דרך האינטרנט? ומייד אחריהם באים הקטלוגים והמוסכות המפרסמים אינפורמציה עדכנית ומשתנה על פעילויותיהם.

אתה רוצה ללכת להצגה טובה או סרט? אתה רוצה לתכנן נסיעה לחו"ל, לביילוי, לסקי או נסיעת עסקים? אתה מעוניין במלון זול, במלון מהודר, בחדר להשכיר? אתה רוצה לדעת מה קורה בשטח התרבות במועד בו תהיה באיזור? או לחילופין, אתה בקשר עם חברה מסחרית ואתה רוצה לדעת מה התחדש בה, אלו מוצרים עברו שדרוג או חדשים המוצעים למכירה? כל האינפורמציה נימצאת בקצה המלקדת, רק ממתינה שתבקש ומייד תוצף... וזוהי רק ההתחלה. מה באמת הטעם אם כן, להדפיס קטלוג שתוך קיומיים כבר אינו מעודכן, שהפצתו יקרה, שעלותו ב"שמיים" ושיתרונו אפסי? שלום לקטלוגים ולברושרים וא להתראות! (טוב, הסיבה שאתם עדיין רואים אותם סביבכם היא "בגדול" נובעת מכך שהטכנולוגיה עדיין לא סיימה את תהליך הטמעתה ושעדיין יש זקנים (...ש

'בטלפון החכם' שהוא למעשה מחשב נישא לכל דבר, הולך וניטמע באוכלוסיה ולמעשה הופך לחלק בלתי נפרד מ'מלבושו' הבסיסי של כל אדם. מכשיר זה המאפשר למעשה כמעט הכל, מחליף ראשית כל את הפנקס ואת ה'צטאלך' עמם התעסקנו כל השנים.

מדוע צריך לכתוב אינפורמציה האפשר לקבלה כתובה? ראו את הודעות ה-SMS, קבלו נא את קוד הטיסה שלכם ואת אישור ה'צ'ק אין' הממוחשב כברקוד (ממוחשב!) שאיתו ניתן לחלוף דרך כל השערים השמורים. מי צריך מפה אם יש GPS מובנה שיכוון אותכם לכל מקום? למה לחפש את אשתך אם תוכל למצוא את מקומה המדויק ב-GOOGLE ECORTL בכל רגע נתון? סרטים, מוזיקה, תכניות טלוויזיה, ספרים, מאמרים, חידושים והמצאות... הכל כבר קיים ועובד ורק ממתין לפיתוחים נוספים ולהעמקת היכולות והפתוחים הטכנולוגיים.

אדם מתמוטט ברחוב (לא עלינו) ומאבד את ההכרה, אמבולנס מגיע במהירות, הטכנאי (הפרמדיק) מזנק אל הנפגע, וסורק אותו ברפרוף בעזרת 'סורק ברקו' או דומה ומייד מקבל את כל פרטיו האישיים בתוספת לתיקו הרפואי המלא, ציון רגישותיו וההסטוריה הרפואית העדכנית. דמיוני? לא רק שלא דמיוני אלא יעיל להפליא וישים ברמה עולמית כך שגם אם האירוע קנה לישראלי בזמן שהותו בניו זילנד למשל, לא תהיה שום בעייה להגיש לו עזרה ראשונה יעילה ע"ב מצבו העדכני. נכון, עולות כאן לא מעט שאלות אתיות של 'קדושת הפרט' וגם עליהן נצטרך לתת תשובות בעתיד הקרוב אך לא נראה לי שהן יהוו מכשול כנגד יעילות מכרות וימצאו פתרונות הולמים שיפתרו בעיות אלו.

הנייר היה מאז ומעולם כלי חשוב ביותר במגע היומיומי בין אנשים. במסחר, בלימוד ובהוראה, בהלחנה בציור ובאמנות פלסטית, בתכנון ובהמחשה ויזואלית.

כל אחת מהנקודות הכמעט מקריות שאני מעלה כאן, עוברת היום 'מוטציה' (מעבר) משיטות מסורתיות, לפעמים בנות אלפי שנים, לשיטות דיגיטליות ובהתאמה, הנייר מפסיד את מקומו ל'דוט' ול'ביט' האלקטרוני ושוב, בצדק!

המשטרה שולטת טוב יותר על הנעשה בפיקוחה בעזרת מחשבים, החל מחניה (ממוחשבת... ללא נייר כבר אמרת?) ועבור לבדיקת אמינותה ודו"ח חניה ממוחשב שנשלח ישר לביתך (היום לתיבת הדאר ומחר לתיבת הדואר האלקטרוני), שלא לדבר על מבוקשים, בקרת כניסה לאחריים רגישים, שליטה על תחבורה והכוונתה, שליטה על 'עצורי בית' בביתם, שיפוט מהיר ועוד. ומערכת המשפט כבר עוסקת בכך שנים רבות ונמצאה באמצעותו של תהליך מחשוב שיעלים את הנייר.

תהליך זה לכשנתיים, כשלעצמו יציל את מחצית האמזונסו ולא הזכרנו עדיין את שאר ההליכים הביוקרטיים שאזרחי הכדור נאלצים לעבור היום בעזרת (ואולי, אע"ז ואומר באשמת?) הניירת האינסופית. ככל שתהליכים אלה הולכים ומתמחשבים, וככל שהאמון במערכות הממוחשבות הולך

וגדל, מטבע שהשיטות הותיקות נזנחות. אני יכול כמובן להמשיך כך באין מפריע (פרט לחבורת תיירים קולנית היושבת בקרבתני...) אבל אני חושב שהרעיון בכללותו מובן בהחלט.

”אז כמה זמן זה יקח? תבא מאליה השאלה הבאה. 'אנא עראף? והכי נבואה לא נתנה אלא...'”

”ומה בעצם חידשו רבותינו” תשאלו, ”והרי אם אתה לא מסתכן ומנבא תהליך מתחילתו ועד לסיומו, לא אמרת כלום... כולנו יודעים את העובדות אבל לדעתנו זה קרה עוד עשרות שנים ובודאי לא בחיינו...” ובכן, להוותי בחברתי במקצוע העיצוב הגרפי, מקצוע שהנייר היא הכלי העקרי שבו, לפחות עד עכשיו ובתור אחד מן היישוב הנמצא במרכז הטורנדו, אני הוא ולא אחר החש את הזעזועים העמוקים מבפנים וממהר להתריע.

”על מה בעצם אתה מזהים כאן? לכשתושלם המהפכה היא תהיה טבעית לכולנו והמעבר ממצב צבירה א' לב' אינו אמור להותיר עלינו רושם פרט אול' ילנוסטלגיה?”

טוב, אז זה לא כל כך פשוט וכמובן לא כל כך טבעי. מהפכות מעלות ומשדרגות את המתאימים עצמם ומשמידה או משפילה את אלה שמחוצה לה.

אני חושב שהתהליך הנוכחי הינו מהיר ביותר, הוא קורה עכשיו ואנחנו כולנו באמצעותו ובניבוי זהיר, אני חושב שתוך 7-8 שני לכל היותר, נמצא את עצמנו, כולנו, בשלבי הסופיים. (ואדגיש, אולי ימשך התהליך עוד עשרות שנים אבל נקודת המהפך קורית עכשיו.

יבדוק אנו כל אחד מאתנו את 'עולמו הניירי' הפרטי בו הוא פועל ויעשה כמיטב יכולתו להתאים את עצמו לשינויי העצום כדי שלא יפגע... וכך גם אני!

”נערת הקומפרסור” וראובן הכט (ליכט)

אספר לכם שני סיפורים שממבט ראשון, אינם קשורים זה בזה אבל עבורי יש להם הרבה מהמשותף ועל כך, בסוף.

זמן לא רב לאחר שפתחנו את הסטודיו המשותף, רמי ואני, נפתחה הדלת ונערה גבוהה, נאה וצעירה ביותר נכנסה, הציגה את עצמה בשם נועה ובקשה לעבוד בסטודיו כביצועיסטית. לא הייתה לה כל הכשרה קודמת אבל למזלה ולמזלנו, ההצעה התאימה לנו ונאותנו להסכים מייד.

”אבל דעו לכם שיש לי בעייה קטנה” אמרה, ”אני עושה עבודות ניקיון אצל זקנה אחת בכל יום שלישי ואני לא יכולה לוותר על כך ואנא, הסכימו להעסיקני גם ארבעה ימים בשבוע בלבד”. הסכמנו.

נועה הייתה פיקחית ומהירת תפיסה אבל גם מוזרה ותמימה ולא פעם הופתענו לתגובותיה שלא היו רגילות וזו בלשון המעטה. לדוגמא, היה פעם יום עמוס במיוחד שבו לא רצינו כל הפרעות ובקשנו ממנה לענות לטלפון ולאמר לאנשים שאנחנו לא נמצאים בסטודיו ונא להשאיר הודעה. כבר בטלפון הראשון שהיא ענתה עליו היא אמרה: ”רמי מבקש למסור לך שהוא לא כאן ולא יכול לדבר איתך עכשיו”... תרגום קלוקל ביותר להתנהגות אתית נורמלית.

לאחר כשבועיים ממועד תחילת העבודה, היא בקשה במפתיע לדבר אתנו על דבר חשוב: ”תראו רמי וג'קי, כספרתי לכם שאני עובדת אבל איזו זקנה, שקרתי לכם! למעשה הייתי מטופלת עד לאחרונה במחלקת מתבגרים במכון פסיכולוגי ב'אניתנים' ולמרות שאינני שם יותר, אני ממשיכה לשמור אותם על קשר ולהתייצב ליום בשבוע במחלקה שם אני מבלה מספר שעות.”

”ידעתי שאם אספר לכם את זה כבר בפגישתנו הראשונה, לא תשקלו אפילו להעסיק אותי ולכן נאלצתי לשקר אבל אני לא רוצה להמשיך כך ועכשיו אתם יודעים את כל האמת. אם תרצו עכשיו לפטר אותי, אבין זאת אבל לפחות אני מרגישה ישרה איתכם”. המונולוג מצא חן בעינינו, מה גם שנטינו להסכים עם הנחת היסוד שלה.. ולאחר בירור על היקף הבעייה, הסכמנו להמשיך איתה ובלבד שביום בו תרגיש שהיא סובלת מהתמוטטות מתקרבת או כל בעייה אחרת שאינה ממין

העניין ליעילות עבודתה, שתדווח ושתצא לחופשה ללא תשלום עד יעבור זעם. ומהיכן שמה?
באותם ימים טרום פריצת הטכנולוגיה למקצועינו, היינו מבצעים אפקטים רבים בעזרת 'עט
אייר ברש'. היה זה למעשה מן מתז צבע עם מיכל שאליו מחוברת צינורית המחוברת לקומפרסור
ענק (דומה מעט למיכל לחץ של מכבי אש) 'שישב' מעל מיכל לחץ אוויר בתוספת שעון לחץ. כה
כבד ומסורבל היה המכשיר, שהוא היה מצוייד בידית דחיפה ובתוספת שני גלגלים (כמו של וספה)
כדי שאפשר יהיה לנייד אותו ממקום למקום, היה זה מרשי? רועש ומרטיט אך 'אלה היו הימים
וכך עבדנו אז'. יום אחד יצאנו לפרישה רמי ואני והותרנו כהרגלנו את ינועה לשמור על הממלכה.
בשובנו, פתחנו את הדלת וראינו את התמונה הבאה: מכשיר ה'אייר ברש' מחובר לחשמל ופועל
במלא עוצמתו. נועה יושבת בפישוק רגליים על המיכל המרטיט ונהרה מחייכת שפוכה על בניה.
העכשיו אני מבינה למה בנות אוהבות אופנוע" אמרה.

.... ומאותו היום בינינו אותה שלא בפניה 'נערת הקומפרסור' - תמימה כבר אמרתי?
עברו כשנתיים וכמו שסכמנו למעשה, יום אחד בהיר בקה נועה לעזוב את הסטודיו בהרגשה
שמשוהו לא טוב מתקרב. שלחנו אותה כיאות וכמוסכם וכמעט שלא שמענו עליה מאז.
ערב אחד, כשנתיים אח"כ, נפתחה הדלת, במפתיע כרגיל ונועה נכנסה לסטודיו. היא כמעט ולא
השתנתה למעט שיערה שהיה פעם ארוך וגולש על כתפיה ועתה היה קצוץ כתספורת מרינס. רמי
לא היה והיא התיישבה מולי וספרה:

אתה יודע ז'קי, כל חיי מאז שאני זוכרת את עצמי, סבלתי מכאבי ראש איומים ונוראים שהיו
מפילים אותי למיטה בלי יכולת להזיז כלום. כך היה ביסודי וכך היה גם בתחילת התיכון ואחרי
שכל הבדיקות לא העלו דבר, החליטו הרופאים שאני סובלת מאיזושהי הפרעה והופנית לטיפול
פסיכולוגי. גם העובדה שאב נפטר בילדותי, לא הוסיפה. אימי עשתה כמיטב יכולתה המוגבלת
אבל לבסוף מצאתי את עצמי נכנסת ויוצאת מעשרות מטפלים ולבסוף מחלקת מתבגרים 'באיתנים'.
מצבי לא השתפר למעט עליות וירידות תקופתיות ואת המשך נסיונות השתקמותי את כבר מכיר.
גם הסיבה שעזבתי את הסטודיו לבסוף נבעה ממתקפה חדשה של מגרנות שלא יכולתי להתמודד
עמן. ממתקפה והנה יום אחד, עלה בדעתו של איזה רופא לשלוח אותי ל-C.T. ראש ולא תאמין!
הרופאים גילו אצלי גידול בתוך הגולגולת בגודל של אשכולית! אף אחד לא הבין או האמין שאני
חיה בכלל! אין אדם בעולם שיכול לתפקד עם גידול כזה. הוכרזתי נס רפואי". ברגע זה העבירה
נועה את ידה במעלה שיערה הקצוץ וחשפה צלקת אדומה היקפית לאורך מצחה וסביב לכל ראשה.
ברררר.

"נשלחתי מייד לניתוח ראש מסובך ביותר, חתכו והסירו את כל כיפת הגולגולת לאחר שחתכו
וחשפו את עור גולגלתי לאחור והסירו את הגידול. הניתוח הוסרט ונשלח לכ העולם הרפואי
כ'קייס' יוצא דופן ביותר שהסתיים בנס ובהצלחה רבה". "אה מבין" אמרה נועה בחיוך זוהר ובפנים
מאיכות "לא הייתי משוגעת, אף פעם בחיי לא הייתי והייתי חולה במחלה שאמש לא זיהה! אני
קורבן אבל לא עוד! אני נורמלית, אני מאושרת, אני בריאה, חיי ניתנו לי במתנה ועכשיו, כל
שאני צריכה לעשות היא לברך על מזלי הטוב, אני שראיתי והייתי בקצה השני, לחבק תא העולם
ולהתחיל לחיות את חיי!"

מה יכולתי לאמר? שמחתי בשמחתה, התפעלתי וברכתי על המעשה המופלא ונפרדנו כידידים
וותיקים עם כל האיחולים שבעולם והבטחה לכל תמיכה בעתיד במידה ותזדקק. הייתי מאושר
בשמחתה וספרתי לכל חברי את דבר המעשה המופלא.

כשנה אחר כך, שוב לגמרי במפתיע, קיבלתי טלפון מאמה בו היא ספרה לי שנועה נטלה את
נפשה בידיה והתאבדה. לא למה, לא איך ולא מדוע, סתם כך... ללא כל תוספת אינפורמציה
ממשית וכך נותר הסיפור עד היום.

אחרי שהשתחררתי מצאתי עבודה בשמירה על בתי ספר, למעשה הייתי אחראי שמירה, המנהל
והמתפעל של שרותי השמירה וזה כשלעצמו סיפור מעניין אבל הוא אינו נוגע ישירות לספורנו.

מספיק שאציין שלא רק ניהלתי אלא גם שמיתי פיסית ובעקב בבית הספר היסודי 'בית הילד' ששכן אז במתחם 'גן הפעמון'. מטבע הדברים היה שבשעות הלימודים בין ההפסקות אירחו לי לחברה ילדים שנזרקו מכיתתם באשמת הפרעה לשעור. ילד פה וילד שם אבל היה ילד אחד שבילה את רוב שעותיו בחוץ בחברתי. המורים לא ידעו איך להשתלט עליו כנראה שנוסו כל השיטות המקובלות ונחלו כשלון ולכן הפתרון הפשוט מבחינתם היה להפטר ממנו בשעורים שלהם. לילד קראו ראובן ליכט וכבר משחותינו הראשונות היה ברור לי שמדובר בילד מחונן להפליא. נחמד, חכם, סקרן וידען, ה לא בעצם אבל כמובן גם מופרע קשות. לא הייתי צריך להיות פסיכולוג או אפילו רגיש במיוחד כדי להבין שהעובדה ששכל אב בגי לצעיר והוא מגודל ע"י אמו המופרעת קשות בעצמה (גם היא כשהכרתיה, התגלתה כחכמה באופן מדהים ו... מופרעת כמו נעל!) והבלתי כשירה לחלוטין לגדל ילד. בחיי! היו צריכים להקים בית ספר לכל מי שרוצה להיות הורה, ולאסור על אלו שלא היו עוברים את המבחנים!

ראובן נקשר אלי יותר ויותר ואני אליו מה שהביא לפנייה לא מפתיעה אלי של הפסיכולוגית של בית הספר, לבקש שאהיה כעין חונך של הנער. שאשב איתו על לימודיו, שאבלה איתו את אחרי הצהריים שלו, שנבלה בסרטים וכו' וכו' וכל זאת ללא תשלום כמובן אלא כרצון טוב. "עשה טובה וחסד והיה נא חבירו"!

הסכמתי אבל ציינתי שאני עומד לצאת ל'טיול הקלאסי' שלכל יוצאי הצבא בישראל ולכן עתיד להיות פרק זה מוגבל לזמן של כשלושה חודשים. "מוטב אפיל וכך" אמרה ההנהלה וכך היה. הייתי חבירו הקרוב של ראובן ליכט לכשלושה חודשים, למדתי להכירו עוד יותר מקרוב, אותו ואת אמו גם כן ובעיקר חוויתי את האוירה ההזויה בה גדל הנער. ביתם היה הבלגן במיטבו, שולחן המטבח היה מגובה כקופסאות סרדינים ריקות נוטפות שמן, בבדלי סיגריות בכל פינה, שאריות לחם יבש ומחברותיה של תמר (זה שמה כמדומני), קרועות מטונפות ומרובדות קטעי כתיבה חסרי קשר. קחו את תיאור שולחן המטבח, האצילו אותו על כל חלק או פרט אחר בדירה ותבינו את הכאוס. לחיוך רב צריך לציין כמה חברים ושכנים (משפת עדין שטיינזלץ למשל) שהראו חברות טובה וסייעו ל'משפחה' זו כמיטב יכולתם.

אבל ספורנו זה, כטרגדיה יונית שכל מרכיביה ידועים ושזורים במתכונת קבועה, מתדרדר לסופו הטרגי הבלתי נמנע.

בתום אותם שלשה חודשים, נפרדתי מכל חברי ויצאתי לטייל למדינות הים כשאני משאיר מאחורי מצב לא פתור להפליא.

היו מעט מאוד מוסדות חינוך תיכונים בארץ שהיו מוכנים לקבל ילד עם רקורד בעייתי כל כך כמו של ראובן ובכל זאת, נמצאו אי אלו פנימיות כמו 'הדסים' למשל שהיו מוכנות. תמר רשמה את ראובן אליהם אך התחרטה ברגע האחרון בטענה "שחשוב שהילד יגדל בבית" ... וכך מצא הוא את עצמו ב'ליפתא' המקום הגרוע ביותר שהיה יכול להגיע אליו.

לאחר כחמישה חודשים בחו"ל, שבתי לארץ וניסיתי ליצור קשר עם ראובן. מהעובדת הסוציאלית 'בבית הילד' למדתי לדעת שמיד לאחר עזיבתי, אירעה פריצה לבית הספר ומאולם הספורט נגנבו שעוני עזר, כדורים ושאר פריטים פעוטים. האשם נמצא מייד ול'רקורד המרשים' נתווסף גם תיק במשטרה.

כשדברתי עם תמר, נאמר לי שאולי לא כדאי להפגש, דווקא עכשיו לאחר שנרגעו הרוחות והילד מראה סימנים של קליטה סבירה.

הפעם האחרונה שבה ראיתי את ראובן הייתה כשנתיים אח"כ ובאקראי מוחלט. ירדתי בשעת ערב במורד רח' יפו כשמולי הופיע ברנש מגודל, בגובהי כמעט (כשהכרתי את ראובן, היה הוא ילד בן 14, קטן, מצחיק ומנומש - ילדותי במראהו), מבט זגוגי בעיניו ובידו בקבוק בירה מכבי ממנו לגם תוך כדי הליכה. הוא לא ראה אותי למרותש עברנו ממש זה מול זה ולמעשה, הוא לא ראה איש. היה משהו מדכא ומדכדך בתמונה זו. לא עבר זמן רב וקיבלתי בטלפון את הידיעה שראובן

נפטר. התאבדות? מנת יתר של סמים שקיבל מ'חבר' למוסד? מכות? בהלוויתו ניסיתי להבין מאדם זה או אחר אך הבנתי שיש כאן קשר שתיקה בנוגע לנסיבות מותו. הוא מת וזהו. נעתם הגולל על עוד יצור שכנראה לא היה לו סיכוי מלכתחילה.

כפי שצינתי בהתחלה, שני הספורים אירעו בתקופות שונות מאד בחיי ופרט לסופם הטרגי, אין ביניהם קשר אבל לא כך אני רואה את הדברים. כבר ציינתי ברכים מספורי שעבורי, הכל קשור לכל והסיבה והמסובב, חד הם.

”עץ הקונדומים תפוס”.

... ותחילה הערה גורפת: מאחר ואני הולך לספר אנתדוטות הקשורות ל/עולם התחתון, אתם מוזמנים לפסוח על קטעים אלו... ולמה אני טורח לכתוב אודותם? אולי כדי לבסס סופית את הידיעה שאף פעם לא הייתי צדיק גדול.

לקראת סוף שרותי הצבאי, מוניתי למ"פ על פלוגה נחלאית שהייתה מפוזרת בארבעה משקים (קיבוצים) על גבול הצפון. מצובה, אילון, סאסא וברעם. הבנות שובצו בתפקידים שונים במשקים ואילו הבנים עסקו בפעילות מבצעית שרובה התרכזו בלילות - סיורים ומארבי בטן ואני ריכזתי את כל אלה. מפקדתי שכנה בקיבוץ אילון ושם גם ניתן לי צריף רעוע למגורי. האוירה מסביב עם כל בנות המשק בגילי, בנות הגרעינים, המתנדבות וגם אי אלו נשים נשואות שנישואיהם לא עלו יפה, הייתה חושנית ביותר וממש התבקש שברר מרעה מופלא זה, תמצא את מבוקשך ותעשיר את נסיוןך.

מאחר ופעילותי התרכזה בעיקר בלילות ושעות הבוקר המוקדמות הוקדשו לשינה, יכולתי להפנות את שעות אחר הצהריים לניצול ההזדמנויות שנקרו בדרכי וכפי שצינתי, הן היו רבות. הקיבוץ מטבעו הוא קפסולה סגורה ועל 'תושביו' למצוא את מאוייהם בתוך המסגרת הנתונה. מכאן, שהפכתי מטרה, הן לאותן מתוסכלות מנישואיהן, הן לבנות גילי שכבר השתחררו מהצבא והחלו בחיפוש רציניים... הן עבור המתנדבות והן עבור בנות סגל הבנות שמטבע הדברים היו מקורבות לשככה... ואני, לא אמרתי לא.

צריף מגורי היה צמוד לאחד משבילי הקיבוץ שהוביל לחדר האוכל. מעל מיטתי היה חלון צוהר קטן כאשר בינו ובין השביל חצץ עץ שירוני עבות שכיסה בעלותו את כל הקיר החיצוני של הצריף ויצר תחושה של בידוד ופרטיות חמימה.

לאחר מעשה ובעודנו נחים במיטתי החמימה ממאנים לצאת מהשמירות, הייתי נוטל את הקנדום המשומש ובתנועת hool shot, משליך אותו דרך הצוהר מעלי בידיעה ברורה שהוא נושר אי שם בצמוד לקיר הצריף נסתר מעין כל. וצדקתי כמעט...

השירות הקיבוץ אילון התחיל בתקופת הקיץ ונדד לאיטו אל תוך החורף. רוחות, שלכת וגשמים וברד. וכך בערב סתמי אחד כאשר אני נכנס לחדר האוכל לסעודת ערבית טרום יציאה למסדר מארבים, אני מבחין שרבים מחברי המשך מביטים לעברי, מתלחשים ומצחקקים. תחילה לא יחסתי לכך כל חשיבות אך התופעה נשנתה והפרה מטרידה ביותר. חברות משק קשישות שלעולם לא זיכנו במבט, בהו בי אחרות, גברברים אפורי צדעיים טפחו על שכמי במפתיע ולנהגו איתי על דה ללא שהיה לי שום קשר קודם איתם, נערות המוסד החינוכי בגיל הטיפש עשרה עוברות לידי ושולחות בי מבטים ארוכים ומלאי משמעות...

משהו מהותי מאוד קרה ולא ידעתי מהו והתחושה הייתה מוזרה ביותר. ואז זה קרה! תוך כדי טיול במשק באזור שבדרך כלל לא דרכה בו כף רגלי, הגעתי באקראי לחלוטין לשביל הגובל בצריפי ובשיח הענק העוטף אות ולמערכה התלתלה היה זה שיח נשיר שאיבד כמוכן את כל עליו בסתיו אך ענפיו הרבים לא עמדו ריקים. תצוגה מרשימה של קונדומים הייתה תלויה על בדיו בכל התנוחות ובכל המצבים ובכמויות שלא היו מביישות פר הרבעה ארמני.

עמדתי מול 'אשוח המולד' הנ"ל והכל התחור לי בשנייה. לא ידעתי איפה לקבור את עצמי איכה

אשא עיני אל חברי המשק המרוכדים? איך אקבור את קלוני? הרי לשנינה ולגיחוך הפכתי. האסיר עכשיו את כל התצוגה הנ"ל? או שאמתין לאביב? או אולי לשחרור מוקדם? וכרגיל במצבים אלה: הזמן החולף פתר את הכל... וגם העובדה שמצאתי חברה קבועה שלא מבנות המשק (המדס"ית של הבנות...!) וכך אבד עניינם בי.

שרותים

לפעמים קורה ומעשה או מהלך או סתם אירוע, נדבך לאדם ומאז הוא שם לנצח ואין להסירו בשום צורה. מטומטם, אבסורד, טפשי ככל שנהיה ובכל זאת, כך היא ויש לי דוגמאות למכביר ואספר רק על שתיים דביליות במיוחד:

השירותים 'בבצלאל הישן' כללו שני תאים סגורים ללא משתנות ושירתו הן את הבנים והן את הבנות. יום אחד ישבתי לתומי באחד התאים מהרהר מן הסתם בתוגת העולם כשלתא לידי נכנס סטודנט, נעל עצמו והתפנה לדרכיו. תחילה שרר שקט ואז נשמע זרם גועש מכה בפעם את האסלה. מה זה זרם? שיטפון, ניאגרה, טמפון זועם, אין מילים בפי לתאר את עוצמת השטף הלא אנושי שהכתה באוזני. לא יכולתי להתאפק וכאשר יצא הזר מהשרותים הצצתי אחריו ומה נדהמתי לראות שמדובר בבת כיתה מעלי, ענוגה ותמה, צנועה, חכמה ומוכשרת וכל קשר בינה לבין זרמת הסוסים, אשד הנהרות שפרץ בין רגליה היה בלתי קביל בעליל.

ובכל זאת, מאז אותו אירוע, לא יכולתי יותר להתגבר על התמונה והרעש שינדבקו לדמותה בלי הפרד. אנו נפגשים במדרגות המוסד או בחדרי הכיתות והיא פונה אלי בנימוס ובנחמדות ומנסה ליצור שיחה וכל שאני רואה שומע בדמיוני הוא הפישתון המדהים של סוסיה זו. גם היום כששמה מוזכר פה ושם בברנזה ובד"כ בחיוב ובמחמאות לכשרונה כמעצבת, אני זוכר אותה בדרך אחת בלבד. (שמה שמור במערכת לעולמי עד).

סבתה של נורית הייתה דמות קלאסית של רוסיה מהעלייה הראשונה (סובוטניקית?) ששמרה על מיבטאה הכבד, על ישרותה ועקרונותיה והיותה מופת לכולם באופן חייה, בפשטותם וביושרם. היה לה גם בן שסבט מפיגור שכלי עמוק לא עלינו ויום אחד היא התבשרה שהוא אוכל את צואתו. היא פרצה בצחוק רועם מבלי יכולת להרגע וכאשר העירו לה שמדובר פה בידור אומלל היא אמרה במבטה רוסי כבד: "אומלל אומלל", אבל אכל!"

...אז תחשבו על זה.

ביום לוחט בתקופת שירותי הצבאי, מצאתי את עצמי באוטובוס מיוזע השם פעמיו לירושלים דרך כביש הביקעה. בבית שאן עלו מספר חיילות יעלות חן אבל משום מה הם פסחו על המושב הפנוי לידי והותירו אותו עבור זקן ורדרד עטור זקן מידות לבן ועיניים תכולות מיני ים. האוטובוס עוד לא ניתק מהרציף כשהלה סב אלי ושאל, 'אתה יודע מה זה פרפטאום מובילה?' באתו הרגע הייתי צריך לענות שאין לי מושג ושאני מעדיף להשאיר בבורותי וגם ש'נא לא להפריע לשנתי הטרופה', אבל בנימוסי הצרפתיים הסתפקתי רק ברישא של התשובה ו...הלך עלי. הזקן בן דמותו של הרצל המזדקן, מיהר להוציא צרור דפים מהוהים מילקוט חום מרופט כמעט כמוהו ופצח בהרצאה בתוספת הדגמות עד שלאחר כעשר דקות, כבר ידעתי כמעט את כל שאפשר לדעת על פרפטאום מובילה.

בקיזור נמרץ, מדובר באובססיה עולמית בת מאות שנים ליצירת מכונה שתוכל להפיק יותר אנרגיה מזו המושקעת בה. מכונה שכזו במידה ותתקיים, תפתור את בעיות ייצור וצריכת האנרגיה העולמית לנצח כי כשמה כן היא: "הנעה ניצחית". אלא שיש פה בעייה קטנה, הרעיון עומד בסתירה לשני חוקים בסיסיים של הפיסיקה ועד היום, למרות שאלפים ניסו (בגרמניה ישנו אפילו מוזיאון המוקדש כולו למכונות אלה), טרם הומצאה מכונה שאכן עושה זאת. או.קיי, הבנתי, אפשר לישון עכשיו? בחלומות!!!

מכאן ואילך גולל הזקן סיפור מדהים והסתבר שאני יושב צמוד ל'יחיד ביקום שפיתח, המציא והצליח לייצר מכונת פרפטאום מובילה שעובדת' אלא מה, אין אף אחד בעולם שמוכן להקדיש אפילו דקה ולראות כמו עיניו את הפלא שנמצא, לא פחות ולא יותר, ממש פה בילקוט הישן לרגלינו וכך נמנע מהעולם להיוושע. 'אתה רוצה להגיד לי שזה ממש פועל?'

הזקן פרץ בבכי ודמעות פנינה הספיגו את זקנו המפואר. 'היה לי סיפור ארוך בקיבוץ עין חרוד בו אני חבר. הם הסכימו לעזור לי לבנות מכונה שכזו (ולהוכחה, שלף צרור צילומים בהם הוא נראה עובד במסגריית הקיבוץ על ערימת גרוטאות חלודות מהם ייצר מן פסל רב מידות מעוטר במגן דוד ענק שהרי בראש כוונותיו עומדת כמובן גאולת ציון ותקומת עם ישראל...) ומשהו השתבש לבסוף, אבל עכשיו הכל בסדר והגלגלים עובדים לנצח אבל זה קרה מאוחר מדי. אמון הקיבוץ בפרט והאנושות בכלל, הדרדר לתהומות כה עמוקים שאין היום אפילו אחד על הפלנטה כולה המוכן להוכיח כמו עיניו שקרה הנס ושנו חוקי הפיסיקה'... וכאן היישיר הישיש את עיניו הבוערות אל עיני ואני השפלתי מבט.

מאות שעות הניוטים שעברתי, הטירטורים, קורס המכי"ם והקצונה והפעולות בשטח אויב, לא הכשירו אותי לנסיגה במצב ניפתל זה. הבנתי שנבחרתי להציל את האנושות ואם לא, אז לפחות את ידידי המטורף שכבר ניסמך עלי בגופו השלוד והרועד, מוכיח ומפציר שזה 'או אתה או מותי המתקרב'.

'טוב, אני מוכן לראות אבל רק בתנאי שתשבע לי שוב שלא מדובר באיזו הדגמה תיאורטית אלא במכונה ממש המורכבת ומוכנה פה בתיקך ושחמש דקות מרגע חשיפתה לאור, היא תפעל ותוכיח' והלה נשבע. שלום לחיילות הנהדרות, להתראות לנהג האוטובוס הרעוע, אני בדרכי הבייתה עם ההמצאה הגדולה ביותר בתולדות האנושות וחברי הוא איינשטיין לפחות. הבאתיו לבית הורי. לאבי הפסיכולוג הספיק עפעוף קצרצר בכרנש כדי לזהות את החומר ממנו קורץ אבל הוא החליט להיסוג לחדרו ולהניח לי להמשיך... 'אפשר לקבל מים?' שאל הזקן שמרוב התרגשות בקושי עמד על רגליו

'אפשר עוד כוס?' שאל לאחר ששתה בגמיעה אחת את הכוס ההחמישית, 'די, תראה ודי, אתה עוד תתמוטט לי מהידרו־טביעה... תוציא ונראה' והרצל שלי פתח את הילקוט והוציא צרור חוטי משיכה, כמה ברגים וכמה גלגלי פלסטיק המשמשים חנויות לממכר בעלי חיים להרצת אוגרים ומכרסמים אחרים... והתחיל להרצות ליה איך כל זה יעבוד אם נחבר את גלגל א' לב' בעזרת חוט המשיכה ובורג ג' וכו' הפסקתי אותו חדות 'אבל נשבעת שזה עובד, ומתגלגל ונוסע ושר את התקווה ולא עוצר לעולם... לא הבנת? הסברתי לך מה אני רוצה לדאוג... אתה עדיין לא מביין! מה זה היה כל השעתיים האחרונות, הא? פיטפוטי ביצים, קישקוש אחד גדול, רמאות, גניבת דעת... מים יכולת כבר לבקש במשטרת חנו, בשביל מה נתת לי לגרור אותך עד הבית, די, קח את הזבל שלך ועוף לכל הרוחות... יא חתיכת הוזה עלוב...' וכאן מסתיים סיפורי. המטורף המקסים נעלם ואני נשארת עם שאלה אחת מאז ועד עתה: מי באמת היה כאן התמים והמשוגע?

ולהלן הברוי

סיפור קטן שסיפר לי מושיק מדניה:

רכשתי יום אחד 'יוקון' חדשה ומאובזרת עד המבט האחרון. יכולתי להרשות את זה לעצמי כי כידוע אני נכה צה"ל 150% אחרי שהתפוצץ עלי רימון וכך יכולתי לאבזר אותה בכל פטנט והוספת שהיו אז בשוק. כמובן שכבר בשבת הראשונה יצאנו כמה חברים עם ג'יפים ואני עם רכבי הנוצץ, לטיול שטח בנגב. לא היינו מרכיבים כמאמץ במעברים קשים, בעליות בלתי אפשריות והתחרנו בכל מיני תחרותית עבירות. רצה הגורל וכבר לאחר חצי שעה מהרגע שירדנו לשטח, התפנצ'ר אחד מהגלגלים שלי ולא עבר זמן רב ובאחד מהודיות הקשים כשה'ינקון' תלויה בזווית בלתי אפשרית על ערימה של בולדרים, התפוצץ גלגל נוסף וכמובן שלאף אחד לא היה גלגל רזרבי מתאים כד לחלץ אותי.

מה עושים? בואדי אין קליטה, אנו רחוקים מרחק רב מכל נקודת יישוב ותקועים בשטח במצב ביש. ואז נראתה מרחוק נקודה שהטרה וקרבה והתגלתה כבדוי רועה צאן המוליך את עדרו למרעה. קראנו לו והוא בא והסברנו לו את המצב הקשה. "אולי יש לך רעיון איך יוצאים מזה?" שאלנו, הברוי שתק, הקיף את הרכב מכל הכיוונים ושוב חזר ורכן על בירכיו, מציץ בזהירות בתחתית הרכב. היא המשיך שעה ארוכה לבחון את הרכב ללא אומר וכשכבר התחלנו להתייאש, הוא אמר: "גלגל חדש של יוקון 2002 תוצרת דולופ עם צמיגים רדיאליים ברוחב 18" ובקוטר X, מיוצרים עם סיבי פלדת אל חלד ובחיתוך 18" ... אין לי כזה... אבל עוד רבע שעה יהיה לי... וכך היה!

כידוע, אני נשוי ל"גברת בריאות" ומשום כך, אני נאלץ ליטול חלק פעיל בכל משובה וגחמה תקופתית שצצה באופנה והופכת מייד לחלק אינטגרלי מחיי אישתי, קריא מחיי. כך מצאתי את עצמי יוצא בדמדומי הזריחה לצעידה ברגליים יחפות על דשא מטולל (ובאותה הזדמנות, גם על חריוני כלבים וחתולים), שותה מיץ ירקרק ומגעיל עשוי מעשב חיטה ומהול במים קדושים ('אינטרה'), או מוסיף לתפריט הבוקר, יוגורט עיזים מעושר בסיבים, אבקות סוכר צבעוניות ומפוקפקות ('הרבלייף'), שום, שמן זית (רק כתית ורק מכפר ערבי מסויים מאוד בגליל), כדורי ויטמינים, תוספי תזונה וגלולות נגד הריון.

ישנתי על מזרונני ושמיכות מגנט ('ניקן'), את גווי נתתי למעיכות משונות ('טווינה', 'רפלקסולוגיה') ואת מוחי טיגנתי ב'רייקי'. הצטרפתי לצידה לשיעורי 'שיאצו', 'צ'יקונג', 'טאי צ'י' ו'דמיון מודרך'. ביליתי סופי שבוע בחוות בריאות בהם אוכלים רק חסות, משתתפים בסדנאות מדיטציה, טובלים במימי מעיינות זכים ושותקים ככבשים, ואפילו הסכמתי להתלוות אל רעייתי למפגשיה עם קוראי בקפה, במעוף הציפורים או סתם מקובלים שבורכו בראיית הנולד או ראיית רנטגן. ולראייה שכל הרשימה הזו (חלקית בלבד...) פועלת היטב, מציגה אותי אישתי לראווה שהרי בריא אני מרגע צאתי לאוויר העולם ולעולם לא ידעתי חולי או מכאוב...

לפני כשנה, תקע מישהו לאוזנה שאם שותים כוס מיץ רימונים סחוט טרי ביום, כל בדיקות הדם מתישרות לאמצע הסקאלה ואין יותר דאגות עד יומך האחרון. כדרכה, התמלא הבית עד גדותיו בארגוני רימונים וכל בוקר, מצאתי את עצמי מתייגע על המסחטה עובדה ששיפרה רבות את היכולת האירובית שלי. אלא מאי? שעונת הרימונים מוגבלת היא ומאידך, הרצפט פועל רק עם מיץ טרי.

לא אמרה זוגתי נואש, ולאחר התיעצות עם יודעי סוד היא גילתה שאי שם בשרון, תקוע איזה מושבניק עם מאות בקבוקי קולה ממולאים במיץ רימונים אותם הועיד לחתונת ביתו אך נאלץ לוותר על הרעיון כי הרב לא אישר אותם מסיבות חוסר ב'הכשר' כדת. לאחר שסיכמה מחירים בטלפון, יצאנו בבוקר מופז לאסוף את הסחורה.

שישים וחמישה בקבוקי מיץ הרימונים שכבו בעירובייה במקפיא ענק שעמד בבוסתנו של המושבניק בסמוך לסככת האריזה, כשהם עטויים בשכבה עבה של קרח סלוק ודביק וכמו שהם, נזרקו לבגאז' המכונית ו'יאללה הבייתה'.

"בוא נעצור לקפה"

"...אבל את יודעת מה יש בבגאז' והיום לוחט והמיץ הקפוא יימס ואז..."

"עזוב אותך, ראית, הכל קרח קרחונים, אפילו עוד שעתיים זה לא יזוז"

מן הון להון עוצרים לקפה, אח"כ גם נכנסים לקניון לבדוק איזו שמלונית וכמובן שלא שוכחים לקנות מתנה או שתיים לנכדים ואיזה ספר לשבת.

בסיבוב מוצא זה קרה. מכונית משטרה ניתקה מהשול ופתחה במרדף אחרינו כשמייד מצטרפת אליה ניידת נוספת ושתייהן מחרישות את אוזנינו ביללת סירנות.

"מה עשיתי רע" כך היא, ואני מרגיע אותה שבמהירות הצבית שהיא נוהגת, זה לא יכול להיות אנחנו אבל ליתר ביטחון, שתעבור לזחילה שבלולית וממילא, אין איפה לעצור בעלייה לירושלים. אבל הניידות בשלהן, ניצמדות אלינו כמעט פגוש לפגוש ומצוות עלינו לעצור מייד אחרי הרמזור.

"צאו לאט לאט מהרכב ותרימו ידיים" הם מצווים עלינו ממרחק בטוח ואנחנו מצייטים.

ניידת אחת נשארת בחיפוי ושני אחרים קרבים אלינו באקדחים שלופים. מכוניות סקרניות עוצרות במרכז הכביש והפקק מצטבר במהירות.

"תפתחו את הבגאז' ועל תעשו תנועות מהירות" מצווה אחד השוטרים.
ברגע זה הבחנתי לראשונה בזרם 'דם' סמיך שניגר מהבגאז', שוטף קוצף זורם על הכביש מסיבוב מוצא בעמק, ועד לכניסה לעיר במקום בו עצרו אותנו.
"וואלה, היינו בטוחים שיש לכם גווייה מבוותרת באוטו, זה נראה כמו רצח, טוב סעו מהר הבייתה אולי עוד תצליחו להציל משהו..."
שתיית מיץ הרימונים בכל בוקר כבר מזמן יצאה מהאופנה לטובת חלב נאקות מסונן, אבל השביל האדום קיים על הכביש עד היום ומשמש לסימון הנתיב המהיר. בידקו בעצמכם!

שומר פתאים עיוה"כ 13.9.2013

"עשרה דברים נבראו בערב שבת בין השמשות, ואלו הן: פי הארץ, ופי הבאר, ופי האתון, והקשת, והמן, והמטה, והשמיר, והכתב, והמכתב, והלוחות. ויש אומרים, אף המזיקין..."

לפני שנים הרבה, ביקרתי באיי סיישל ובמהלכו הגענו גם לאי זעיר שכולו שמורת טבע של אחד מעצי הקוקוס הנדירים בעולם שגם מחזיק ב'שיא גינס' עבור פרי הקוקוס הגדול והכבד ביותר הקיים. שמו של העץ 'קוקו דה מר' (בצרפתית: קוקוס הים) ופריו הוא אגוז קוקוס שעיר וארוטי משהו (מזכיר מאוד ישבן של קריאולית) שבהגיעו לבשלות, שוקל כ-25 קילוגרם ומותר לציין שאם הוא נושר למישהו על הראש, אפילו אלוהים... למרות שבטוחני שיש כאלה שהיו שמחים מאוד למות מנפילה של כושית שמנה על ראשם.

לשאלתנו החרדה מיהר המדריך המקומי להרגיענו וסיפר שישנה סימביוזה בלתי מוסכרת בין העץ הזה לאדם ועובדה היא שהעץ משיר את פירותיו רק בלילה בשעה שאין איש מתחתיו ולעולם, לא נפגע אדם מעץ זה!

בשנת '85 נולד בני במז"ט בשבת פרשת 'בהר'. את השבת ביליתי בבית החולים (נמאס מהשם הזה, הגיע הזמן לקרוא להם 'בתי הבראה' וממילא, שם זה כבר יצא לגימלאות וניתן בשקט לשדרגו לטובת בתי החולים) עם רעייתי והרך הנולד ובמוצ"ש שבת הביתה, אספתי את בתי השלוש מהורי והלכנו לישון.

בערך בשתיים בלילה התעוררתי לקול נפץ נורא. זינקתי למטבח, הדלקתי את האור וגיליתי שכל ארונות המטבח העיליים ניתקו מהקיר והתרסקו לארץ על תכולתם. סרויסים מהודרים עם כוסות יין דקיקות, שברי לוחות מגובבים עם עשרות קופסאות שימורים כשעל הכל מכסה ענן כבד של אוויר מקומח משקיות שהתפוצצו לאבק דק.

הייתי צריך לבוא אל עצמי בטענות מדוע עלתה במוחי מחשבת העיוועים להרכיב את כל הארונות האלה בעצמי במקום לקרוא לאיש מקצוע... אבל במקומה, רק מחשבה אחת הטריפתני: האם בתי שוכבת מעוכה מתחת להריסות.

רצתי לחדר הילדים ושם מצאתי את הקטנה ישנה בשלווה כשכל ההמולה, לא מזיזה לה כהוא זה.

לא פעם אני משתמש בסיפור הזה כדי לתהות מדוע זה קרה דווקא בליל הולדת בני ומה הייתה האנרגיה שתזמנה את ההתמוטטות. ריגוש יתר? גלי מוח בתדירות גבוהה? או סתם מקרה הוא... והיום, ערב יום כיפור, אחוז בשרעפי חמלה ואפיקורסות... אני חוזר לתהות על הקשר בין הדברים.

"אני לא הכתובת" אמר חברנו מגדל הרימונים מחזור, "אבל ישנו אחד במושב שפיר שהוא 'האורים והתומים' בכל הקשור לרימונים, סעו אליו", וכך מצאתי את עצמי שוב, מנהג את אישתי למפגש מרגש עם גורו אלטרנטיבי.

האיש היה דוגמא קלאסית של תסמונת 'הרופא המעשן'. מבוגר, אדום פנים באופן לא טיבעי, מתנשם ומתנהל בכבודות, עודף משקל חריג, לואט את דבריו אך משום מה, גם פסקני באופן תמוה... כשהוא הסביר לנו שהוא מאבחן כל מטופל שנכנס אליו במבט אחד ואם זה לא מספיק לו, הוא מוסיף ניתוח אירידיולוגי (חקר אישון העין) ומקנח במבט ב'אאורה' (ההילה הקוסמית האופפת את כל אחד מאיתנו אך נראית רק ל'יודעי סוד), הרגשתי את פלומת עורפי סומרת.

"ומי אתה?" הוא שגה כשהוא פונה דווקא אלי

"אני רק הנהג של מיס קרייזי"

"אבל אני רואה שאתה די קירח ויש לי פה תכשיר תמצית רימונים שיעזור לך לגדל בלורית שובבה תוך כמה חודשים..."

"לא תודה" אמרתי לו "אם היה לך תכשיר אמיתי שכזה, לא היינו יושבים פה במושב אלא בווגאס, מהמרים על מיליון דולר בכל זריקה ושנית, תכשיר שכזה דרוש למי שההתקרחות מציקה לו אבל לא במקרה שלי, נולדתי קירח, אמות קירח ואת מה שבמצע אני מבריש בשמחה כל בוקר" "טוב, אבל אני גם רואה לפי הקמטוטים שיש לך בין העיניים שאתה סובל מבעיית מעיים קשה וגם לזה יש לי פה משהו..."

"הפעם אתה צודק, אני באמת מת להשתין, איפה פה השירותים בבקשה?"

בשלב הזה הוא התייאש ממני ועבר 'לשכנע את המשוכנעים' זאת אומרת, להסביר למשל, כיצד הוא מבריא חולי סכרת תוך חודשיים בלבד.

"אתם רואים את הבקבוק הזה? זה תכשיר סודי שאני מכין מתמצית קליפות הרימונים ומספיק לשתות ממנו כוס אחת ליום והסוכרת נעלמת. הנוסחה נמצאת כרגע בבדיקת מכון התרופות האמריקאי ולכן לא תמצאו את תרופת הפלא אלא אצלי אבל כאשר יאושר המרשם... הו, הו..."

"ופרט לשתייה אתה ממליץ על טיפול נוסף?" שאלה אישתי הנפעמת

"כן, כמובן, יש עוד כמה תנאים שצריך לבצע כדי שהטיפול יצליח" התנשף הלה, "צריך לצעוד כל יום שישה קילומטר לפחות, לא לאכול אחרי שש בערב, להמנע מקפה ותה, קמחים לבנים מכל סוג, בשר אדום, שומן צמחי, פירות מתוקים, לאכול רק ירקות דלי ניטריטים, לצעוד חצי שעה יחף על דשא רטוב, לא להתעצבן בעבודה, לגדל כלב, לטפח עציצים..."

ישנו סיפור הודי עתיק על אחד שבא לגורו וביקש משהו שירפא אותו מהפחד ממנו הוא סובל כל חייו והגורו בישר שיש לו פתרון מוחלט עבורו:

"קח סיר גדול מלא מים ושים על האש. הוסף לו שתי קרפדות וארבעה כנפי עטלף עצים, מותר להוסיף מלח ופלפלים לפי הטעם, שים גם שורש עץ באובב וקורט זעפרן אבל הכי חשוב, התרופה לא תפעל אם לא תוסיף לתבשיל גם שלוש שערות משפמו של טיגריס אותן תגזור בזהירות בעודו ישן."

לפני אי אלו, שלחו אותי ילדי למוקדמות "1 נגד 100". כמאתיים גברים, נשים ונוער התקבצו באולם גדול בעיר הגדולה והתבקשו לפתור תוך חצי שעה, שאלון טריוויה ברוח התכנית. לאחר שנאספו השאלונים, התבקשנו להמתין ואחרי זמן מה, נכנסה ילדונת והקריאה שמות של ארבעה משתתפים שהתבקשו לבדיקה נוספת בחדר אחר. כל השאר, שולחו אחר כבוד לבתייהם בהבטחה שאולי יום אחד יקראו להם...

הארבעה שנבחרו, התבקשו למלא שאלון אישי ולעבור ראיון משותף מול סוללת תחקירניות בגיל הילדונת דלעיל. מרבית השאלות כיוונו אל המוזר, השונה, ה'אקסטרים' ו'המדמהים' קריא למשל, "מה החווייה המדהימה ביותר שעברת בחייך? (ואל תספר על איך פגשת את אישתך - כך במקור) או, "היש לך תחביב או עיסוק שאינו מוכר בד"כ?" או, "מה המעשה הכי חריג שעשית בחייך?" בהיתי בניירות שממולי ולמוחי הזדחלה אמיתה מצמיתה: כל המוזרויות שביצעתי בחיי, החריגות מהמקובל והמותר, הנועזות, הפרעות וההשתוללות שלא לאמר, ההסתכנויות והפעולות על גבול האפור או הבלתי חוקי בעליל, בוצעו עד גיל 30 בערך ומאז, אני בורגני שומר תומ"צ, חוק וסדר וחיי סדורים ומשמימים כעציץ בשולי ספריה מאובקת במרתפי המחלקה לגיאולוגיה. לא נבחרתי להיות ה"אחד" וכך גם לא שלושת חברי למרות שכאשר הקשבתי לסיפוריהם, נדמה היה לי שכל אחד הוא 'טלה נובלה' בזכות עצמו וראוי על כן לעטר תכנית שלמה, ולא היא. היינו כולנו מבוגרים מדי, משכילים ומתוחכמים מדי אבל בעיקר, בורגנים, יומיומיים ורגילים מדי.

"אשרי! מאוזן אני..."

אז תפסיקו לתמוה מדוע אתם לא רואים בין הנבחנים פרופסור מזדקן להיסטוריה או למדעים, עקרת בית הטרודה ביומיום, בישולים וילדים או, פקיד בחברת החשמל או בבנק מארבעים וצפונה וכיוצ"ב (הם ממילא יפלו על שאלות ידע כללי מחד או על שאלה "מי המתופף של הדג נחש?" מאידך) וקבלו את הבחורה בת ה-30 שכבר הספיקה לסגור שני סטארטאפים, את החרד מהישיבה שקורא אלמנקים להנאתו, ואת ההוא שעבר לגור על עץ בעין גדי אחרי שהיה ביחידה נבחרת, נסע להודו והתמסטל, החלים מסרטן, חזר בתשובה, חזר שוב בשאלה והיום בזמנו הפנוי, הוא מזכיר כת הסיינטולוגיה בהתנחלות ערוער. יהיה מעניין!

בתחילת שנת 2004 התחלתי את התחביב המכונה "גידול דגי מים מלוחים" והיום סיימתי אותו, בדיוק לאחר עשרים שנה ולכן בהחלט מגיעות לו כמה מילים של כבוד, הסבר והספד. גם האקווריום הגדול ביותר בעולם אינו יותר "מטיפה בים" ובו למרבה האירוניה, אתה מנסה לחקות את אותם התנאים הקיימים בטבע וכמוכן שהדבר אינו אפשרי ונותר רק להסתפק בחיקוי עלוב ולא מוצלח.

התאורה היא שילוב של לפחות שתי מנורות הלוגן המקרינות קרניים אולטרא כחולות ואדומות בחיקוי לשמש. יש להדליקם בבוקר ולכבותם בערב במחזוריות יום ולזכור שלדגים אין עפעפיים והם מתוכנתים לפעולה בהתאם לשעות היום והלילה.

כדי להגיע למליחות הנכונה, יש להכין כמין מרק המכיל "instant ocean" ז"א, המסת אבקה האמורה להכיל את חומרי הבסיס מהם מורכב הים. את המליחות יש לבדוק בעזרת מדיד לפחות פעם בשבוע ולהוסיף מים ואבקה בהתאם.

הטמפרטורה נשלטת ע"י גוף חימום, והאוויר מוחדר למים בעזרת פילטרים קרקעיים ועיליים, אבל עוד לא אמרתי כלום!

דגים כמו כל יצור חי אחר בעולמנו, אוכלים ופולטים רעלים. כדי להתגבר על רעליות המים שברגע מסויים תהרוג את החיים בו, יש לבנות מערכת מיקרו ביולוגית שתפרק את הליכלוך לניטריט ואח"כ לניטרט שאינו מסוכן לדגים. בנייה זו עורכת לפחות חודש וחצי עוד לפני הכנסת הדגים לאקווריום.

על האכלה בתולעים קפואות, באוכל מיובש ובסרטנונים טריים שאספתי משלוליות, שלוש פעמים בכל יום התלוננתי (כולל חופשות, מועדים וימי מחלה)? ועל מפרק חלבונים כבר דיברתי? וניקוי ושטיפה של כל הציוד פעם בחודש הזכרתי? ועל המעבדה הניידת לבדיקת איזון המרכיבים השונים הסברתי? ועל הסודה לשתייה למניעת חומציות פרטתי?

ועכשיו לדגים עצמם. כחיות שבי אחרות, דגי ים אינם מתרבים בשבי ויש לקנותם אחד אחד. הם ניצודים בכל רחבי העולם, בד"כ כמה שמכונה העולם השלישי ולכן השיטות אינם כל כך מתורבתות. שימוש בחומרי נפץ, ברעלים ובסימום נפוצות מאוד מה שאומר, שיש סיכוי גבוה לרכוש דג עם פציעה פנימית או עם תוחלת חיים שקוצרה משמעותית ועוד פרט חשוב:

הרצון של מגדלי הדגים לגוון ולהרשים גורם להם להזמין דגים מכל רחבי העולם. עובדה זו יוצרת מצבים בהם דג מהאוקיינוס ההודי שוכן בשכנות לדג ממימי פלורידה וכיוצ"ב. עכשיו תתארו לכם את "ההודי" כדג חסין לחלוטין לשפעת או לחזרת הדגים' כתוצאה מאלפי שנות אבולוציה באזורו אבל רגיש ביותר לנניח "כאבי ראש כרוניים". "האמריקאי" לעומת זאת, חסין לכאבי הראש (כתוצאה מאלפי שנות אבולוציה באזורו...) אבל רגיש ביותר לשפעת אליה לעולם לא נחשף ותבינו מה קורה במפגש ביניהם.

לכך יש להוסיף את תוקפנותם המובנית לאלה שלא הורגלו להם (כתוצאה מאלפי שנות אבולוציה באזורם...) ותבינו אלו תוצאות הרסניות יכולות להיווצר.

ומעל לכול, יש להוסיף את העובדה החשובה ביותר והיא, סוחר הדגים. הנ"ל לא ילמד אותך יותר מהמינימום הנדרש כי הדבר עומד בניגוד מוחלט לאינטרסים שלו להרוויח. ככל שתטעה יותר, ככל שתלמד על בשרך בדרך הכואבת, כך תקנה יותר חומרים, ציוד ודגים (הקודמים ז"ל כמוכן...) וכך הוא מתעשר.

השקעתי בתחביב הנ"ל את כל מירציי (זמן), חלבי (הרבה מאוד כסף) ודמי (אין גרוע מלוויה יומית) עד שלאחר שש שנים בערך, התחלתי להפנים שכל דג שאני רוכש (במחיר זוג אופניים...), מעודד למעשה את הצייד הפיראטי ושווד השוניות ברחבי העולם. לא שהם לא צריכים להתפרנס

ממשהו אבל ראבאק!

וכך ביום חורפי אחד (אחרי שהאקווריום קרס כתוצאה מהפסקת חשמל...) ולאחר שש שנות עמל סיוזיפי, המרתי את המערכת כולה לאקווריום רגיל עם דגי מים מתוקים. רגיל אמרתי? מה פיתאום, שהרי כל המערכת עבור דגי המים המלוחים המשיכה לפעול ומעתה נהנו דגי הזהב והקרפיונים מתנאי מלון 17 כוכבים! ומה קרה? פשוט. הם סירבו למות! (גם אני במקומם הייתי עושה את אותו הדבר), וכך מצאתי את עצמי מגדל בית זקנים לתפארת עם חבורה סטטית הרובצת רוב היום על קרקעית האקווריום ומלעלעת את מזונה "משמים". מובן מאליו שגם התחביבן הלהוט ביותר מתקרר לבסוף לאור הנסיבות אבל מכח האינרציה המשכתיבכך עד היום. והגיע הרגע הבלתי נמנע, ועברנו למקום חדש בו אין יותר מקום ל'מחוטל' הנ"ל. הדגים הושבו לחנות לכלות שם את ימיהם והציוד כולו פורק והונח ליד הפח הקרוב. אין יותר אקווריום וכנראה לא יהיה יותר בגלגול הנ"ל ונותרתי עם הזכרונות, עם הרבה מאוד ניסיון...ועם דמעות תנין.

דוגרי

ליום הולדתי השישי, קיבלתי מהורי את השעון הראשון שלי ולא היה מאושר ממני. בתחילה לא העזתי אפילו להוציאו מקופסת הקרטון המהודרת בה שכן או לשחררו מלפיתת הקטיפה האדומה שליטפה את רצועת התנין המהודרת דמויית העור. וכשסוף סוף העזתי וענדתי אותו לפרק ידי הימנית (שמאלני כידוע), וגם למדתי "לקרוא שעון" בזריזות, הייתי הגאה שבילדים והתגאתי שרק למעטים בכיתתי יש חפץ כה מהודר ולאף אחד אחר אין הורים כמו שלי! אם הזכרון המופלא הזה חייתי באושר עד גיל חמש-עשרה בערך כאשר אז, באיזו ארוחת שבת עם הורי, טרחה אימי לספר לכל המסובין שבשעתו, כאשר חשבו הורי לתת לי מתנת יום הולדת הם הגיעו למסקנה שחבל להשקיע יותר מדי בקטנטן שממילא אינו מבין כלום, ולכן נטלו שעון ישן של אימי ומסרוהו לשען לשם "חידוש". הזכוכית הוחלפה בחדשה וכך גם הרצועה ולסיום, נתן להם השען קופסה מהודרת ואף קינח בנייר עטיפה שובה עין ו...זה עבד! הייתם צריכים לראות אותו... טוב זהו, זה כל הסיפור... אולי לא משהו, אבל עבורי זו הייתה סטירה מצלצלת ועוד נידבך זעיר בחוכמת החיים המצטברת שהוכיחה לי שלא תמיד, צריך להגיד הכל, לכולם ועוד בפרצוף... ואולי ראוי...שהמשכיל בעת ההיא, ידום!

1.8.2014

עבד כי ימלוך...

בשבוע שעבר התארחנו במסיבת גאלה בארה"ב. מצד אחד היינו מוקפים בזוהר ובעושר הגדולים ביותר שחוויתי מימי, ומהצד השני, היינו מוקפים בצבא צללים ענק של "חוטבי עצים ושואבי מים" שכל תפקידם היה לשרתנו. תחת הרושם הזהה כתבתי: אני מסרב ל-door boy הקשיש העטוי בבגדי שרד מוזהבים המתעקש לסחוב את מזוודתי לחדר... טיפש שכמוני, שהרי זו עבודתו עליה הוא מקבל שכר, וכך גם ה'טיפ' שהוא מקבל ממני. אנו נעים בתווך, מהחדר למסעדות, לקפה, לבר, לג'ים וללאונג' כשמסביבנו נע במקביל, צבא צללים ענק של מנקים, מלצרים וטבחים, מדריכי כושר, נהגים ושרתים שכל תפקידם הוא לייצר את האילוזה בה אנו שוהים.

בחצות אני יוצא לסיבוב ברחובות הריקים סביב למלון (ג'ט לג!) ואז אני רואה אותם... הנה המלצרית השחורה ששירתה אותנו כה יפה ב'גריל' של המלון. לא מזמן הסירה את בגדי הלכן והסינר המעוטר בלוגו המוזהב ועכשיו היא שמוטה לה על ספסל האוטובוס, העייפות בקמטיה, זה שיחזיר אותה לפרבר מגוריה הרחוק.

והנה גם מנהל המשמרת המעונב והפעם בטי-שירט זול, ממולל בידי את הסמרטפון וגם הוא מעדיף לא לפגוש את מבטי כאומר: "אתה לא אמור להיות פה ולראות אותי כך אבל חכה חכה, מחר כשנפגש שוב בלובי, אופיע שוב בשיא תפארת, מעונב וממוחלף, מחוייך ומלא ביטחון ואז כמובן שוב אישיר אליכם מבט!"

אבל פעם בשנה הם יוצאים לשבוע חופשה לקריביים או אולי אפילו לאירופה, על חשבון המפעלים בהם הם מועסקים ונכון, שם הם נפגשים באלה שמנקים עבורם את החדר, נושאים עבורם את המזוודות, פותחים בפניהם את הדלתות, מכבסים, מצחצחים מברישים את שרווליהם מהפירורים ותמיד תמיד זוכרים לשאול בנימוס: "הכל בסדר אדוני?"

9.11.2014

כוס אמק

מכתב לעיתון הארץ שכתבתי בעקבות פירסום תמונת 'מרכז העולם' על פני כל השער של 'גלדיה', שבת ה-11/8

'חברה, אני הולך להפיל אתכם על התחת! אנחנו הולכים למרוח את הכוס של הקורבה של קורבה על כל עמוד השער של גלדיה, אתם לא יודעים מה הולך להיות...'

'רגע אחד' אמרה הכתבת לעיניני תרבות, 'אתה לא חושב שהתבלבלת קצת? זו לא נראית לך סתם פרובוקציה זולה ופגיעה ברבים מהקוראים?'

'תשמעי' כך הוא, 'חשבתי על זה ואנחנו נלך בהפוך על הפוך', אנחנו נפתח את המאמר במכתב קוראים נזעם וכך נקדים וניטול את העוקץ מכל יפי הנפש.'

'אני חושב שהוא לקח משהו' מילמל מבקר המסעדות, 'אולי הוא שם בכוס עינו?'
'OK' לא הירפתה הכתבת, 'תחשוב לרגע, הרי לא היה עולה על דעתך לעטר את השער בתמונת ילדה קטנה מופשלת תחתונים השוכבת מאחורי שיח למאמר בנושא פרופיליה או בקוף חסר כיפת ראש המתיסר ביסורי תופת בנושא ניסויים בבעלי חיים, שהרי נותרו עוד כמה קווים אדומים הנוגעים לטעם טוב ולמוסר תקשורתי שאין לחצותם?'

'תעזבי אותך מהחארטה, את יודעת מה זה יעשה לרייטינג ולמכירות? מה הולך לקרות בפייסבוק ובטוויטר? אז יהיו כמה שיאימו לעזוב, אני שם זין על אותם קונפורמיסטים, חסרי התרבות והדוסאלך, הגיע הזמן שנחזור להוביל בראש מחנה הקידמה שהרי בתכלס, זה מאמר על קדושת האמנות, ולטובת האמנות!'

...ואני, אחד מאחרוני המפרגנים לעיתונכם, שחשבתי תחילה להצטרף למעגל המוחים, מצאתי את עצמי בשבת, עסוק מדי במאמצים להסתיר את הגיליון מעיני נכדי הקטנים, ילדי הבוגרים וחתני שהם מצידם כבר מזמן 'ירדו מהארץ' ועברו ל'מקור ראשון'.

ז'קי לוי
מעצב, ירושלים

12.11.2014

להלן שתיים קצרות ליום גשום:

הכומר של הכפר עולה סוף סוף לשמים לאחר 45 שנות שירות ארוכות ושם מעכבים אותו מלהכנס לגן עדן, ימים, שבועות וחודשים. יום אחד נכנס לחדר ההמתנה ג'וזפה הנהג של הכפר ומייד מקבלת את פניו מקהלת מלאכים ופטרוס בכבודו ובעצמו מזמין אותו להכנס לגן עדן ומבטיח לו תנאים של 5 כוכבים.

הכומר מתבאס: אני השקעתי את כל חיי בעבודה אמונית קשה ולא זכיתי ואילו הוא... במה זכה?

עונה לו פטרוס: כשאתה דרשת בכנסיה כולם ישנו ואילו כשהוא נהג, כולם התפללו...

אחד אחר עולה לשמים ובחדר ההמתנה שוקלים את מעשיו הטובים והרעים ולמרבחה הפליאה, לשון המאזניים שקולה להפליא ואינה נוטה לשום צד. "נסה למצוא מעשה אחד טוב שעשית שייטה את הכף" אומרים לו השוערים.

"או, זה קל מאוד" עונה הבחור, "פעם ראיתי בחורה מוקפת ע"י חבורת אופנוענים והיה ברור שעומד לקרות כאן משהו מאוד לא נעים. לא היססתי לרגע, שברתי בקבוק וחתכתי למנהיג החבורה את הלחי וכך הצלתי את הבחורה".

- "זה באמת מעשה נהדר שיכול להטות את הכף לזכותך" אומרים לו, "אבל לצערנו אין לנו כל עדות ברשומותינו לאמיתות הסיפור, מתי זה היה?"
- "לפני 4 דקות...."

12.11.2014

להלן שתיים קצרות ליום גשום:

הכומר של הכפר עולה סוף סוף לשמים לאחר 45 שנות שירות ארוכות ושם מעכבים אותו מלהכנס לגן עדן, ימים, שבועות וחודשים. יום אחד נכנס לחדר ההמתנה ג'וזפה הנהג של הכפר ומייד מקבלת את פניו מקהלת מלאכים ופטרוס בכבודו ובעצמו מזמין אותו להכנס לגן עדן ומבטיח לו תנאים של 5 כוכבים.

הכומר מתבאס: אני השקעתי את כל חיי בעבודה אמונית קשה ולא זכיתי ואילו הוא... במה זכה?

עונה לו פטרוס: כשאתה דרשת בכנסיה כולם ישנו ואילו כשהוא נהג, כולם התפללו...

אחד אחר עולה לשמים ובחדר ההמתנה שוקלים את מעשיו הטובים והרעים ולמרבחה הפליאה, לשון המאזניים שקולה להפליא ואינה נוטה לשום צד. "נסה למצוא מעשה אחד טוב שעשית שייטה את הכף" אומרים לו השוערים.

"או, זה קל מאוד" עונה הבחור, "פעם ראיתי בחורה מוקפת ע"י חבורת אופנוענים והיה ברור שעומד לקרות כאן משהו מאוד לא נעים. לא היססתי לרגע, שברתי בקבוק וחתכתי למנהיג החבורה את הלחי וכך הצלתי את הבחורה".

- "זה באמת מעשה נהדר שיכול להטות את הכף לזכותך" אומרים לו, "אבל לצערנו אין לנו כל עדות ברשומותינו לאמיתות הסיפור, מתי זה היה?"
- "לפני 4 דקות...."

בשילהי שירותי הצבאי הייתי 'מושל האי טיראן'. צודקים, אין דרגה כזו בצה"ל אבל במהותו, היה זה תיאור נכון לתפקיד הנחשק ביותר בצבא של אותם ימים (ראוי לציין כאן גם את המקומות השני והשלישי והם ג'אבל מוסא וימת ברדאוויל), ומשום כך, התור לקבלת התפקיד התמשך מאילת עד שארם אל שייך.

ל'סיפורי האי טיראן', אקדיש את השבועות הקרובים: איך השגתי את התפקיד, סינימה מרסה לה-צפא, דורסים, דיות ודיונונים, הטיוול לג'אבל ואחרים אך תחילה אפצח בהקדמה ורקע כללי לקראת סידרת הסיפורים הבעל"ט.

האי טיראן שוכן בקצה ים סוף ומהווה את השער הימי לאילת ועקבה. מיקומו האסטרטגי היווה את הטריגר עם חסימתו ע"י המצרים, לפריצת מלחמת סיני ומלחמת ששת הימים (לא להסחף - זו לא הסיבה היחידה) וזו כנראה גם הסיבה שהוחלט בצה"ל להציב בו כעין כח שמירה (אנחנו...) - החלטה מגוכחת מפאת ניתוקו והקושי להגן עליו אם יותקף, אבל מי אני שאתלונן...

במרכז האי מתנשא ג'אבל טיראן הסלעי לגובה 500 מטר מפני הים ומפיסגתו משתפל מדרונו הצפוני לסידרת מיפרצונים מגודדים שופעי כל טוב ושוקקים חיים. מדרונותיו הדרומיים מסתיימים בצוקים חוליים עליהם מתנפצים גלי הים האוכלים במכל פה.

באי אין מי שתיה (שסופקו לנו פעם בשבוע ע"י נחתת של חיל הים) אך מאידך, שוכנת בו אוכלוביית שלכים (עיט הים) השנייה בגודלה בעולם(!), בחופיו מקננות אלפי שחפיות ים ושאר עופות נודדים שבדידותו של האי משרה בהם ביטחון.

בסקר חופים עולמי שנערך בתחילת שנות ה-70, נבחר האי טיראן לאחד משמונת האתרים היפים ביותר לצלילה ועליהם עוד ידובר.

לטיראן הגעתי כחצי שנה מפרוץ מלחמת יום כיפור ואת פני קיבלו חבורת 'שבורי זין מעוכבי שחרור' (קידומת 212), כיתת מרגמה מילואימניקית, פלוגת אבו-נפחות וגדוד כרישים.

בניגוד לכל מקום אחר בצה"ל, אי אפשר היה להגיע לטיראן במפתיע והיה צורך להודיע על כל ביקור מראש שהתבצע במטוס קל או בנט"ק (נחתת נושאת טנקים של חיל הים, היחידה היכולה לגלוש עד לחוף עצמו), עובדה שנתנה לנו מספיק זמן להיערך ולעולם לא ניתפסנו בלתי מוכנים... למעשה, הסתובבנו רוב היום ערומים לרוח הים כשרק שרשרת קונכיות משקשקת לצוארנו עם הדיסקית אך 'ברגע פקודה', לא היה אפילו אחד ללא גומיות. אל הים הפתוח היישרנו מבט והוא השפיל את גליו.

בגלל מיקומו היחודי, נהננו מ'לוח מזון 15' - התפריט העשיר ביותר בצבא שכלל בין השאר, בקבוק שוקו 5/5 לחייל ו-200 גרם גבינה צהובה ליום(!) אך למרבה האירוניה, רובה של האספקה הרקיבה במקרה בעוד אנו מתנסים בחוויות קולינריות מעולם אחר, מתפטמים מלוקוסים טריים, קוצנים, כרישים ושאר חייתו-ים שלא כאן המקום לפלטם או לפרסמם וזאת מסיבות אדנות.

כל אחד מאיתנו היה מאלתר ארוחת צהריים לפי ראות עיניו, בד"כ בקבוצות של שלושה. בעוד הראשון היה מופקד על הכנת מדורת גחלים קטנה, היה השני משליך חכה מאולתרת ושולה תוך שניות דג סלע שבשרו שימש כפיתיון. או אז היה השלישי שוחה לקצה הריף עם רובה ים, משלשל חוט נילון שבקצהו פיסה מהדג שזה עתה ניצוד לפיתחה של מאורת לוקוס וממתין. הדג היה יוצא ממסתורו ומתחיל להתעסק עם הפיתיון ורגע אח"כ כבר היה משופד על החנית. תוך כעשר דקות מתחילת התהליך, כבר היה הוא פרוס על נייר כסף, שורה במיץ לימון ותבלינים שרוע על מצע הגחלים... אז יש פה מישהו שמעוניין בפרוסת לחם מרוחה ב"השחר"?

אתמצת ואומר שלא היה ולא נברא עבורי מקום יפה יותר, מרתק ומושלם כאי טיראן. הייתי ברדקיסט ושחצן, חיילי היו חבורת פורעי חוק והאי היה המערב הפרוע. התאמנו כולנו אלו לאלו

כבגד ים של ספידו למרק ספיץ.

אמנם למראית עין שמרתי על כל הנהלים וכללי המשמעת אך זאת הייתה רק פאסדה מול הראשיות שמטרתה הייתה להסתיר מעיניהם את עיסוקנו היומיומי שנוצל לחקר חופים אינטנסיבי, ל'חארקות' ותחרויות נהיגה פרועות (היו לנו שני 'נונונים' וכאמור, מחסור חמור במשטרה צבאית - זה כנראה המעיין ממנו שאבתי את נהיגתי התזונית), לירי בסרטני סלעים, לצלילה ושנורקלים, לדיג ברובי גומיות, לפיחלוץ אבו-נפחות, לאיסוף קונכיות וכוכבי ים ולניסיונות קולינריים בלתי אפשריים (wild sea burgers).

ומילה על ה'ציאות' שהיו מן הטובות שהיו בארץ. החיילים היו יוצאים הביתה, מי בנת"ק ומי בטיסה ישירות מהאי. חמש דקות לאחר המראת המטוס הקל, הוא היה נוחת ישירות בכח"א 1 בשארם שם המתין לו כבר קצין הטיסות עם כרטיס. שעה אח"כ היה המטוס נוחת בלוד - הגעה מהירה יותר מרוב בסיסי הצבא באימפריה דאז.

המקום היה מושלם פרט לבעייה אחת קטנה - לא היו באי בנות! לו היו שם גם כאלה, סביר להניח שביום בו סיימנו את שירותנו באי, היה צורך לפנותנו בכח על ידי משטרה צבאית. (והמשך יבוא בקרוב)

איך הגעתי לטיראן (סידרת סיפורים 2/6) 3.12.2014

מלחמת יום כיפור תפסה אותי כמ"מ צעיר במחנה 80, מפקד על מחלקת טירונים. הייתי מורעל אמיתי, מפוצץ מרוב פרומונים ומרץ לא מסופק ונחוש לזנק ראש אל תוך המאפליה. יומיים אח"כ הגענו לבלוזה ושם, בתוך דייסה של אלפי חיילים, מפקדות ויחידות תועות, ניתקלתי לראשונה בעובדה שלצבא אין מושג אפור מה לעשות עם החירי-בירי. המלחמה הייתה רובה ככולה מלחמת שיריון ואנחנו חיפשנו לשוא, משהו מועיל לעשותו ואין.

שמרנו על מסלולי נחיתה מחשש לתקיפת קומנדו מצרי, איבטחתי טיסות מסוקים שיצאו לאיתור טייסים שצנחו, פיקדתי על 'כח העברת כוחות' שסייע בצליחה ובמהלך הפעילות היינו מספר פעמים בסיטואציות לא קלות, אבל 'בגדול', הייתי מתוסכל.

בשביל מה התאמנתי כל כך קשה, למה לאכול נחשים לארוחת הבוקר, 'קורס מכי"ם חורף' מן הקשים שהיו, קורס קצינים סיוזפי ולא מעט הישגים והערכה על התפקוד והכל לשוא. ראיתי בעיניים כלות איך החבר'ה מה'הסדר', אלה שבקושי עשו צבא, לוקחים לי את כל התהילה ומותירים שאריות בלבד... הבנתי שטעיתי לכל אורך הדרך ושהפתרון היחיד והמידי הוא הסבה לשיריון.

'למזלי' סבל השיריון מלא מעט אבידות ובצה"ל נפלה החלטה למהר ולמלא את השורות ע"י הסבת קציני חי"ר לקציני שיריון בתהליך מקוצר ומזורז (אציין שעם הפסקת האש, היה חשש מידי מהתמוטטות הפסקת האש וחזרה לעימות) ואו טו טו, הנה מתחיל כבר הקורס הראשון. הגשתי בקשה ונענתי שאי אפשר לסרב לי...עלאק.

היום המיוחל הגיע, נפרדתי מכולם בדמעות שליש אך כשכבר עמדתי לעלות לאוטובוס קיבלתי הודאה יבשושית שיציאתי נדחית לקורס הבא (... "ואל חשש, אתה הראשון בתור").

כשהגיע היום המיוחל הבא...נקראתי לראיון מג"ד (נפתול) שבו בישר לי שעליו לסרב לבקשתי להסבה אך מאידך, עלי לצפות לקידום מזהיר כ'סמפ' ואח"כ כמ"פ.

"בזה הרגע אני מסרב פקודה" צרחתי, "אני לא משתף יותר פעולה עם העבודה הזאת בעיניים..." הבטחתם וחזרתם והבטחתם... אני לא עושה יותר כלום עד שתשחרר אותי!"

ה'נפתול' התפוצץ מכעס, "סתום ת'פה יא חצוף אחד, גש עכשיו ותהיה קצין תורן ושלא אראה את הפרצוף שלך ב-48 השעות הקרובות".

אתה באמת לא הולך לראות אותי, אמרתי לעצמי ופניתי ישירות לחדרי שם צנחתי לשינה טרופה

שהופרעה רק למחרת כשידו של רס"ר הבסיס מטלטלת אותי לקום ולמהר למשפט מפקד הבסיס. הנפתול שפט אותי לשלושה שבועות מחבוש בכלא 6 אך כשיצאתי מהמשפט, ניגש אלי הרס"ר ולחש לי שאם אבקש חנינה, אשתחרר תוך יומיים. איזו בקשת חנינה ואיזה נעליים! באותו הרגע היו העלבון והצדק חברי הטובים ביותר. בראש זקוף התייצבתי בכלא וביליתי שם את אחת התקופות היפות בחיי!

כשהשתחררתי נקראתי שוב לראיון מב"ס (הנפתול) והלה התנצל(!) והסביר שלא הותרתי בפניו כל ברירה ושהוא היה חייב להשליט סדר בפיקודיו הברדקיסטים ושאני נבחרתי להיות השעיר לעזאזל, אבל עכשיו כשהעינינים נרגעו(?) האם אאות לקבל את התפקיד שהועיד לי.

"לא עולה בדעתי" עניתי לו "על חלום השיריון כבר ויתרתי, אבל אם באמת ובתמים אתה רוצה להשלים ולתקן את העוול, שלח אותי למקום שאני רוצה יותר מכל, אני רוצה לפקד על האי טיראן". הוא הבטיח שינסה וידבר עם מי שצריך שם למעלה... (רענן שריר מפקד הנח"ל) וכבר למחרת נישלחתי למפקדת הנח"ל בעזה שהייתה אחראית גם על מרחב שלמה.

הדרך לגהינום רצופה כוונות טובות והתהליך לא היה פשוט כלל. המג"ד הג'ינג'י שריאיין אותי בישר לי בחביבות שאני הולך לפקד על 'סיירת דגן' שהייתה אחראית לאבטחת חופי הרצועה וכיוצ"ב. התפקיד היה כעין פלוגת עונשין בסיביר (שיא החורף) והבנתי שמישהו שם למעלה החליט ללמדני לקח - באותו הרגע נראתה לי יתרת שירותי הצבאי שחורה משחור.

יומיים אח"כ, לאחר שסיימתי לבצע את החפיפה עם קודמי, עמדתי לצאת לסיור הלילי הראשון בפיקודי ואז, בסצינה תיאטרלית שבה אני עומד כשרגלי כבר על מדרך הג'יפ, תחת גשם דולף, עטוי בשכמיה המכסה חגור הרכוס על דובון (שמתחתיו עוד שתי שכבות בגדים), כפוף מכובד הציוד ומעומס מצב רוחי העגום, מתחמק ממבטם העמום של חיילי החדשים, הופיע בריצה מאי-משם, קשר מחדר הקשר, מנופף בפיסת נייר ובה פקודה להזדכות מייד על הציוד ולטוס לשארם שם אקבל לידי את הפיקוד על האי טיראן. (ולא אשכח גם את זעמו של המג"ד המג'ונג'ן שלא הבין מהיכן נפלה עליו ההנחתה הנ"ל).

אכן יש אלוהים בשמים (ומפקד הנח"ל בארץ) ואנוכי לא ידעתי...

סינמה טיראן (סידרת סיפורים 3/6) 5.12.2014

כאמור, התקשורת היחידה עם האי טיראן, בוצעה דרך האוויר (מטוסים קלים) או דרך הים (נט"ק). אליה וקוץ בה כי אם נשבה הרוח בניצב למסלול הנחיתה (היינו בודקים זאת בעזרת רימון עשן ובסיוע שרוול-רוח) או אם היה הים סוער, לא היה המטוס נוחת והנחתת הייתה שבה כלעומת שבאה.

יכולנו להסכין עם איחור באספקה, עם דילוג על החלפת הרכבים לאחר הטיפול השבועי או עם איחור ביציאות, אבל בשום פנים ואופן, לא יכולנו לוותר על הסרט השבועי שסופק לנו אחת לשבוע באוויר או בים.

לעיתים היו רחמיו של הטייס 'מעוכב הנחיתה' נכמרים עלינו ואז היה הוא יורד ב'באז' על המסלול ומגובה אפסי הוא היה מוציא את ידו מהחלון ו'מפציץ' את גבעת החול הקרובה בקופסת גלילי הסרט. התוצאה בד"כ הייתה התפרקות הקופסה לגורמים, גלילי הצולולואיד היו נפרמים לאורך עשרות מטרים ומנורת המסך החילופית, זו שהייתה נשרפת חדשות לבקרים, הייתה מתפוצצת.

אבל לא אלמן ישראל, והיה איתנו סמל אחד שבכל עיתותיו הפנויות (ז"א, 24 שעות ביממה) היה טורח על כל סרט שהגיע לאי, גוזר ומצנזר את כל קיטעי הסקס וה'אקשן' ומצרפם יחד לכדי פיצ'ר באורך מלא ללא צורך בתרגום...הסרט המצונזר היה מוחזר למפקדה בשארם ללא מיצמוץ מיותר.

מכל המרחב הגיעו תלונות על כך שהסרטים שחזרו מהאי טיראן ממש מחורבנים, במצב טכני ירוד, זרועי חול ואבק ובעיקר, אנמיים להפליא. אנחנו האשמנו כמובן את קצין החינוך הפיקודי. לרובכם זכורה סצינת הסיום האלמותית מ'סינמה פרדיסו' בה יושב גיבור הסרט בבגרותו וצופה דומע בסרט שהוריש לו 'הסרטן' (פיליפ נוארה האגדי) ובו כל הקטעים הרגישים שהלה טרח כל השנים להסיר מהסרטים כדי לא לפגוע בנפש הילד. אז מעכשיו תדעו שהרעיון נולד בטיראן לפחות 15 שנה לפני יציאת הסרט לאקרנים ובלילות השחור והבדידות, אחרי שאת הסרט השבועי כבר מתחננו לעייפה, היינו צופים שוב ושוב (בעיינים מצועפות) בסרט ה'אקשן' והסקס הטוב ביותר בארץ!

(וכדי שלא תסחפו, אציין שסקס בשנת '74 הסתכם במקרה הטוב בכמה חיבוקים ונשיקות צרפתיות או בתמונה מחשיכה של חדר שינה וה'אקשן' הופקד באגרופיהם האיטיים של צ'ארלס ברונסון ואדי קונסטנטין ובאקדוחיו הרושפים של קלינט קשישא... איפה היה ברוס לי איפה?)

...when you have to shoot (סידרת סיפורים 4/6)

14.12.2014

השירות באי טיראן היה הזוי וכך גם חוויותי שמקצתן אתמצת להלן:
תוך כדי מלחמת יום כיפור התלוננו חיילי האי מרה על כך שאין באי מספיק אמצעי הגנה במקרה ויותקפו חו"ש (למה בעצם? על ידי מי? לאלהים פיתרונים). מפקד המרחב דאז (כמדומני גורדיש, ערב הדחתו) מיהר להיענות לבקשתם ובאקט היסטרי של עת מצוק, שלח נט"ק עמוס בכמות אדירה של כלי נשק מוזרים, שאריות מחלירות ממחסני ציוד, זיורד ותחמושת נשכים וכן נשק שלל. (המשלוח אף כלל 2 תותחי 90 מ"מ קטנים ותותח נ"מ 20 מ"מ על תחמושתו ועמדת הפלדה השייכת לו).

חודשים אח"כ לאחר שנחתתי במקום, הספיק לי מבט אחד בכל הכבודה כדי להבין שכל הנ"ל לא נירשם בשום אפסנאות או במילים אחרות, אני יכול לעשות בה כחפצי. תן לחתול לשמור על השמנת... וכך לא הרחיק היום בו הודעתי למרחב שאני עורך "ניסוי כלים" באי. בשעה היעודה עלו החיילים איש לעמדתו לכעין 'יעד מבוצר' שהיה חפור מעל בסיסנו הקט. כל אחד הצטייד במיטב 'חלמו הרטוב' קריא, עשרות רימונים, פגזי מרגמה 52 מכל הסוגים (עשן, זרחן, נפיץ), עשרות טילי מרנ"ט 82, עשרות ארגזי פעולה למא"ג ול-0.3, מאות מחסניות m16 ולבסוף, תופי כדורים לתותח. בתותחים לא העזנו לגעת, יש גבול.

נתתי פקודת אש והתחיל קונצרט שהאי לא ראה מאז בריאתו בששת ימי בראשית. אם תרצו לנסות ולראות את התמונה, דמיינו את מיתקפת הטנקים בקורסק או את חוף אומהה ואת הפצצת דרזדן בו בעת. האי עלה באש פשוט כמשמעו, עמקיו כוסו בעשן, שריפות להטו מסביב, השמים מלאו פקעיות עשן, הרעש היה גהינום וענן הכיבשן היתמר השמימה.

אחרי מספר דקות הפנה מאן דהוא את תשומת ליבי לטלפוני השדה שהצטווחו מכל העמדות. הרמתי אך כדי לשמוע את כל מרש"ל (מרחב שלמה) מזדעק מסביב מחשש שהאי מותקף, היש פצועים? להודיעני שכוחות חילוץ אווירי וימי דוהרים לכיווננו, האם פרצה מלחמת עולם שלישית ולבסוף, האם לשלוח את הרבנות.

את 48 השעות הבאות ביליתי בתחקיר ביטחוני חודר בו הוגדר מחדש בין השאר המונח "ניסוי כלים".

צוק העיתים (סידרת סיפורים 5/6) 16.12.2014

על פיסגת ג'אבל טיראן ניצב גל קטן ובין אבניו תחובה פחית שימורים מחלידה המכילה קירעי נייר מצהיבים ובם דרישות שלום מחיילי צה"ל שכבשו את האי לראשונה במלחמת סיני וכן גם מכל אלה שהעפילו אחריהם במרוצת השנים. המוצג המרכזי בפחית הוא פתק מ-67' עליו מוטבעת כבוץ דריסת רגלה של הכלבה 'מרסה' (מפרץ בערבית) בתוספת נביחת שלום.

היינו שלשה, חברי אבי ביצור שקפץ לבקרני (הברחתו לאי ובחזרה, שווה סיפור בפני עצמו), חייל נוסף ועבדכם וכמובן הנצחנו גם אנו את "כיבוש הפיסגה" עבור הדורות הבאים. על הנייר נראה לנו הטיוול 'קלי קלות'. קבענו נקודת איסוף באחד המפרצים, הצטיידנו במימיה בודדת(!) ולא לקחנו קשר (מ.ק. 25 - כבוד!). "שעתיים ונהיה בחזרה..."

הטיפוס המייגע חיסל את מרבית המים ולכן החלטנו לקצר ולרדת על השיפולים הדרומיים של ההר היישר אל החוף ומשם חזרה לבסיס. ערוצון קטן הוביל למטה ולהפתעתנו גילינו שהוא מסתיים במצוק אדיר בגובה של 15 מטר הניצב אנכית בתוך הים ממש.

לחזור לאחור, אין מצב! נמות מהיתיבשות עוד לפני שנגיע לחצי הדרך. נבקש חילוץ? אין פלפונים... לקפוץ? מבט אחד במים הגועשים מתחתינו, בכולדרים ובסלעי הריף המשחירים הבהיר שלא על פתרון שכזה תהיה תפארתנו.

הצוק עצמו היה בנוי מאבן חול ימית פריכה ומתפוררת ולא נותר אלא לנסות ולהיאחז בה בשיניים ובציפורניים ולקות שלא תבגוד בנו. השלכנו מעלינו כל פיסת ציוד מיותרת כולל את העוזי שפורק לחלקיו עד רמת 'אום מצמודת הקנה' והתחלנו לטפס מטה.

אני לא זוכר מצב מפחיד יותר ועד היום אני מתאר את הדקות ההן כקשות בחיי! תשושים התקבצנו בתחתית המצוק כדי לגלות שהצרה האמיתית עוד לפנינו. הגיאות העלימה את רצועת החוף והגלים העצומים היכו ישירות במצוק ובכל מה שלצידו...

התקדמנו באיטיות זחלנית כשכל אחד מאיתנו נאבק לשרוד לכדו בכורות ובסלעים הבלתי נראים, במים העזים ובחשיכה היורדת במהירות. היה רגע שבו אבי נעלם מעיני והסתבר שהוא כמעט טבע בכור תת-מימי כשהעוזי תקוע בסלע ומונע ממנו לצוף. הוא שקל להפקיר את הנשק, תתארו לכם... והסיוט נמשך ונמשך.

היה זה ליל שישי. החברה בכסיס עסוקים בקבלת שבת, נינוחים ללא מפקדם... ואנו, מיובשים, שרוטים ומוכים נחלצים מכעסו של ההר ועולים על חוף מבטחים בקצה המפרץ (מרסה לה-צפא) כאשר מרחוק אנו רואים את אורותיו של רכב החילוץ מתרחקים אל בין ההרים לאחר שהנהג נואש מלהמתין.

ישנם רגעים בחייו של אדם בהם עליו להחליט החלטות קשות ומהר. לא הייתי צריך הרבה דמיון כדי לראות את השלדים המצהיבים שיוותרו מאיתנו כאשר יבואו לחפשנו למחרת. דרכתי את העוזי ששרד איתנו את כל התלאובות ויריתי את כל המחסנית על הרכב המתרחק. הכדורים שרקו מסביב, הנותבים חרצו קווים זוהרים סביב לרכב, נישמתו של הנהג פרוחה אך תודה לאל, שלנו ניצלה ומפקד האי חסר האחריות, שוב נחלץ בנס.

זהו! צ'זבטתי דיי!

...וכל שאר סיפורי טיראן על השפל והגיאות,

על חילוצי רכבים ממים רבים ובורות,

על יוסי לשם ותצפיות ציפורים,

על ליל הסדר באי, 'מלתעות' ודיג כרישים,

הרי הם כתובים על ספר מלכי טיראן ו(מ)די!

סדר בטיראן (סידרת סיפורים 6/6) 21.12.2014

(לבקשת ששת קוראי, להלן סיפור טיראן אחרון בהחלט!)

בערב פסח 74' נשלח אלינו מטעם הרבנות הראשית, משגיח כשרות צנום כדי להכשיר את האי לפסח ואף לנהל סדר כהילכתו.

לא עברה יותר מרבע שעה מנחיתתו כדי להבהיר לו שהוא הגיע לגהינום, לא פחות. מוקף בעדת פריצים חצי עירומים מגודלי שיער וזקן, עמד המיסכן ובהה במטבח שהתחרה בקלות על התואר "המקום המגעיל ביותר במזה"ת". קרבי דגים ושאר שומנים עיטרו את הכיריים, המחבתות והסירים בעובי שכמעט והסתיר את יעודם המקורי. המקרר הצחין עד סעודיה (זה די קרוב...) ותכולתו המשתפכת הכילה מכל טוב הארץ החל משרידי כרישים, רכיכות ופוחלצי דגים פרה-היסטוריים וכלה בשירי אספקה צבאית מוריקים מתקופת המנדט. את המרצפות כיסה שטיח רך ונעים למדרך שלא אפרט את מרכיביו...

הבחור שעט אלי כשפניו שטופים בדמעות ממש, "תעשה לי טובה" פצר, "אני יעשה הכל, מה שתרצה, אני אטהר את האי כולו, אני אקדש שמים וארץ, אתה לא תכיר את המקום אבל בבקשה, בבקשה, אל תכריח אותי להיות כאן בליל הסדר, אלוהים לא יסלח לי!"

נעתרתי ברוח טובה אך בתנאי שיעמוד בדיבורו. ה'בוחר' עבר ברצף 72 שעות ללא שינה. הוא לא חדל מלשפשף, לשטוף, למרק, לצחצח, לשרוף, להבעיר, להתיך, לטמון ולהשליך עד שבבוקרו של החג, ב'מסדר המפקד' שערכתי לו אישית, נחשף בפנינו המשתאות המטבח המפואר ביותר שידע המריב מאודו. עמדתי בהבטחתי והבחור שולח אחר כבוד לחגוג את הסדר עם משפחתו ואנו התפנינו לחגוג כנ"ל.

בשעה היעודה הסבנו אל השולחנות שכוסו במפות צחורות, עוטרו בהגדות חדשות ובבבוקי 'יין פטישים' וכמיטב המסורת, גם ב'צלחות סדר' עם סימני החג כאשר החרוסת עשויה מתרכובת חשודה מחיי האי. החיילים עטו מחלצות צנועות וכיסו את ראשיהם מי במטלית נקובה, מי בכיפה ומי בקסדה. כיאה לבוגר ישיבה, פצחתי בקידוש חגיגי ואף צלחתי איכשהו את 'מה נשתנה' כאשר לשמאלי מכשיר קשר פתוח לטובת הפטרול ואלו שבעמדות.

'אפס', משהו באוויר שעדיין לא עמדנו על פישרו, חרק והטריר. הבוהק הלבן והלא מוכר, ניחוח ה'אמה' והדטרגנטים, הסכו"ם החדש, הניקיון המטריד... זה לא היה 'אנחנו'... הכל הרגיש מלאכותי ומודבק.

ואז, כשהגעתי ל'עבדים היינו...ויוציאנו ממצרים ביד חזקה...", זינק אחד החיילים על השולחן בנעליו והתחיל לפרוט על מטאטא תוך שהוא מאלתר "הללויה, הללויה" בצרחות וגיל.

זה היה הטריגר להתפרצות בכחנליה מטורפת. כוסות וצלחות עפו לכל עבר, בבבוקים התנפצו על הריצפה הבוהקת(!), קנקני הקפה הוטסו לתקרה וחזרו משם כגשם שחור, הבגדים וההגדות ניתלשו בחוזקה ונרמסו והקציצות החשודות נימרחו על הכל. מעגלי שימפנזים מצווחים חוללו על המפות ומתחת לשולחנות ומהעמדות מסביב נורו זיקוקין. ערימות חיילים התגוללו על הארץ ביללות קמאיות תוך גירגור יין והוזלת ריר.

תוך דקות חזר הבסיס לצורתו המוכרת והאהובה על כולנו ויכולנו שוב לחוש את חיבוקו הבטוח והמאשר של האי המכריז מפורשות, עכשיו הכל ב'סדר'.

23.12.2014 אפרופו מצב הרובל הרוסי

בשילהי הפרסטרואיקה מבקר ארכיטקט רוסי את עמיתו הפולני. להפתעתו הוא רואה שחבירו גר בוילה מפוארת בת שלוש קומות על ראש גיבעה מוריקה כשבחזיתה חונות מספר מכוניות פאר נוצצות.

"איך זה יכול להיות?" הוא שואל את עמיתו "הרי בפולין כולם רעבים ללחם, איך עשית את זה?"

"או, זה פשוט מאוד" עונה הפולני "בוא נעלה לגג ואראה לך... אתה רואה את הנהר הזורם בעמק? רואה את הגשר הגדול מעליו? אני בניתי אותו"
"נו אז מה?"

"אז נניח שהיו צריכים אלף טון מלט, תשע מאות הלכו לגשר ומאה לבית, היו צריכים מאה אלף טון ברזל, תישעים אלף הלכו לגשר ועשרת אלפים לבית וכך הלאה..."

עוברות להן עשר שנים ויום אחד מוזמן גם הארכיטקט הפולני לביתו של הרוסי. להפתעתו הוא רואה שחבירו גר בבניין ענק בן עשר קומות על ראש גיבעה מוריקה כשבחזיתו חונות עשרות מכוניות פאר נוצצות.

"כל זה שלך, איך זה יכול להיות?" הוא שואל את עמיתו "הרי ברוסיה כולם רעבים ללחם, איך עשית את זה?"

"או, זה פשוט מאוד" עונה הרוסי "בוא נעלה לגג ואראה לך... אתה רואה את הנהר הזורם בעמק, רואה את הגשר הגדול מעליו?"
"לא רואה"
"אז זהו...!"

11.1.2015 שלוש קטנות ליום גשום

במלאת שלוש שנים שנות נישואין מתייעץ הזוג כיצד לחגוג את השימחה.

- בואי נלך למסעדת פיליפינו מציע הבעל

- למה דווקא לשם?

- כי המלצרות מאוד יפות ולבושות בלבוש חושפני ביותר.

עשר שנים אח"כ, הם מתייעצים שוב כיצד לחגוג ארבעים שנות נישואין

- בואי נלך למסעדת פיליפינו מציע הבעל

- למה דווקא לשם?

- כי שמעתי שהאוכל שם מעולה!.

עשר שנים אח"כ, הם מתייעצים שוב כיצד לחגוג חמישים שנות נישואין

- בואי נלך למסעדת פיליפינו מציע הבעל

- למה דווקא לשם?

- כי יש להם שירותים מעולים ממש קרוב לשולחנות.

עשר שנים אח"כ, הם מתייעצים שוב כיצד לחגוג שישים שנות נישואין

- בואי נלך למסעדת פיליפינו מציע הבעל

- למה דווקא לשם?

- כי הפתחים ממש רחבים ואפשר לעבור בקלות עם כיסאות הגלגלים.

עשר שנים אח"כ, הם מתייעצים שוב כיצד לחגוג שבעים שנות נישואין

- בואי נלך למסעדת פיליפינו מציע הבעל
- למה דווקא לשם?
- כי אף פעם לא היינו שם!

כומר צעיר אוסף נזירה שעוצרת טרמפים ומציע בנדיבות לקחת אותה למחוז חפצה. האביב והפריחה, החשקומיציין באוויר ודמם הגועש עושים את העבודה ובמהרה הם סוטים למערה יער קטן ומבצעים את מה שהטבע דורש. כאשר הם ממשיכים בדרכם אומר הכומר לנזירה שעליו לעצור לרגע בכנסייה. הוא משאיר אותה במכונית וחוזר אחרי עשרים דקות.

- מה היה לך לעשות שם כל כך הרבה זמן? היא שואלת
- הייתי צריך להתוודות על שני החטאים שעשינו.
- אבל למיטב ידיעתי עשינו רק חטא אחד, היא אומרת
- נכון, אבל את לא באמת חושבת שנפרד סתם כך...

כביה"ס יסודי באמריקה מכריז המורה על תחרות טריוויה נושאת פרסים.

- ילדים, מי היא האישיות הגדולה בהיסטוריה? כן ג'הני...

- איינשטיין

- או קיי, ומה אתה חושב בריאן?

- מרטיין לותר

- טוב, ומה אתה אומר אייזיק?

- אני אומר Jesus

- אתה צודק, התשובה נכונה אבל תגיד לי אייזיק, אתה הרי יהודי ולדעתי היית צריך להגיד

Moses

ועונה לו הילד: Moses is Moses but business is business!

9.3.2015

"תחתונים במקום גרביים"

אתמול הלכתי עם רעייתי למשביר לקנות כמה זוגות גרביים, תחתונים וגופיות 'טי-שירטס' כי הארון בביתנו צר מהכיל...

אם זה היה תלוי ב"איש המערות" בלבד, הקנייה הייתה אורכת חמש דקות ונראית כך: שוטטות סהרורית משהו בניסיון להתמצא במרחב, מבט זגוגי בשפע המבלבל ואז, צעידה בטוחה היישר אל מדפי הגרביים (סמן כמטרה), איסוף מהיר של כמה זוגות כשרק הגודל חשוב. המחיר, היצרן, החומר, הצבעים והמבצעים, הם אינפורמציות שמטרתן רק לבלבל ולהסיט אותך מדרך הישר. ובקופה?

לא גבירתי, אין לי כרטיס מועדון (מי רוצה להיות חבר של המשביר?), תשלומים? לא תודה! הכל בתשלום אחד (יעני, מיסטר ביג - על מי אני עושה רושם? על ילדה בת 19?), לא צריך לארוז, שימי הכל ביחד, פתק החלפה? מה פיתאום, הרי בחרתי בעצמי!

אבל הלכתי עם רעייתי, אתם יודעים... ההיא מ'נוגה' וזה כבר סיפור אחר לגמרי.

מתחילים בשוטטות של רבע שעה במחלקת הגרביים. אלה יקרות ולעומתן, על אלה יש 50% הנחה, אלה בריאותיות אבל אלה במבצע, לאלה יש גומי לוחץ ואלה סופגות זיעה, אתה רוצה לבן? זה גרוע כי הן תופסות צבע בכביסה... בקרוב קיץ אז אל תיקח משי או צמר... יש כאן שתי זוגות

במחיר אחד אז בוא ניקח שלוש חבילות.
ובתחתונים כנ"ל: איזה מידה אתה, XL? לא, אני חושבת שאתה רק Large... היי, מה זה ההעלבות האלה? את לא יודעת שרק XXL מתאים לי? שחור זה מרזה (סליחה, מי רואה?), אתה לא אוהב 'בוקסר' (מאיפה את יודעת? אני זה שלובש את התחתונים בבית!) ושוב, אלה במבצע ואלה הבנחה, אלה בחבילות ואלה סתם תחתוני מותג שמשלמים עליהם כסף מיותר.
בקופה טורחות שתי מוכרות עמלניות כשלפני כל אחת משתרך תור של חמישה קונים. רעייתי מתבייטת על החיוורת מביניהן. הגיע תורנו.
שמע, בזמן שאני משלמת, גש בנתיים וחפש לך חולצות יפות. אני כושל לעבר המדבר ואילו רעייתי מתחילה לפרוק את ארנקה הרב-תאי בו מככבים לפחות 37 כרטיסי מועדון, כרטיסי מבצעים ותלושי מתנה.

תגידי, אני יכולה לשלם בתלושים? אז כמה זה יעלה לי אם ארכוש גם כרטיס מועדון ואפחית את ערכו מההנחות השונות? וזה כולל או לא כולל את מבצע ה'2 במחיר אחד' ואת ה-80% על כל פריט שלישי? שמת לב שכתוב שם (והיא מצביעה כללית לכיוון יער השילוט בקצה האופק) הנחות מיוחדות לגימלאים ומבצע משלווח מנות?
האיפור הכבד על פניה של המוכרת מתחיל ליזול במורד, רעייתי שולפת מאי שם מחשבון כיס ומתנדבת לעזור לה. התור מאחורינו עובר כאיש אחד למוכרת השנייה.
אני חוזר עם החולצות ונשלח מייד חזרה לסיבוב שני. זו סתם יקרה ולזו יש פסים לרוחב (אני לא אוהבת...), זו של ילדים וכאלה יש לך כבר תשע בארון.
בעיצה אחת מחליטות שתי הגראציות שבנתיים הפכו לחבירות טובות (היא תבוא לטיפול רפלקסולוגי בשבוע הבא) לפצל את הקנייה לאחת בתלושים, לשנייה בהנחות ולשלישית מול כרטיס מועדון נוסף (מספר 38 בארנק). אני נסוג לאחור למחלקת החשמל ומשים עצמי מתעניין ב'מסכי לד'.

אפשר לעזור? כך המוכר הגבר
לא תודה, אני מחכה לאישתי
תגידי, אישתך זו ההיא שם בקופה, כן... אני מביין אותך... אני אתן לך הנחה מיוחדת על המסך
"55.

החולצות שעברו סוף סוף את 'סולם רעייה' משולמות אף הן ב-15 תשלומים שווים ללא ריבית ובתוספת טופס הגרלה לסוף שבוע באילת (עם עובדי המשביר?) פלוס כרטיס השתתפות במבצע 'גג לילד המפגר' ובלי לשכוח פתקי החלפה לכל הפריטים ו...אנו בדרך ליציאה.
מזווית עיני אני רואה את המוכרת נוטשת את הקופה וכושלת לעבר הנצח. הדלתות נטרקות מאחורינו בחבטה ואורות המשביר מתעממים עד כלותם.
למחרת קראתי ב'דמרקר' שמניית המשביר ירדה...

9.3.2015

שמאל, ימין, שמאל, ימין, סמול...

הימים האחרונים של 'טרומ הבחירות' העצימו מאוד את ההשתלכות וההכפשה ההדדית בין מחנות הימין והשמאל אלא שבואו ונודה על האמת, כבר זמן רב שאין בארץ שמאל או ימין טהורים וכל אחד מאיתנו מאמץ לעצמו זהות סטראוטיפית על בסיס טרנדים, זהויות שאולות ומושפעים מאוד מהצד עליו התעוררנו בבוקר (ימין או שמאל).

לכן, כדי לסייע במעט לפיזור הערפל, לפניכם מילון הגדרות קצר להבנת מי הוא שמאלן בעיני הימני ולהיפך:

שמאלן: אשכנזי לבנבן, חילוני, סוציאליסט, תנועת נוער, משתמט, שונא צבא, שותה, מעשן, תומך בלהט"ב, חי במרכז, מצביע מר"צ (שתי מדינות), פציפיסט, כמה מחבריו הטובים ביותר הם ספרדים ויש לו גם ערבי מחמד אחד, מגדל חתול, צמחוני, מעדיף סושי עם נבטים, יין לבן, מאזין לרשת א', 'משחקי הכס', סינמטק, עובד בתקשורת, תורם ל'סיסטיק פיברויזיס', משחק שח, רוכב על אופניים, כסא נח - בריכה, סקי באוסטריה, חוג לברמינגטון ומשתתף בסדנאות בריאות, ערבית ספרותית וקרמיקה.

קורא 'הארץ' וספרות עיון.

ימני: ספרדי, מסורתי/דתי, לאומן, מתנחל, מועדון נוער, גולני, פריפריה, מצביע לבית היהודי (מדינת כל אזרחיה אבל במידרוג: אזרחים סוג א', ב', ג'...), מאמין שהערבים שונאים אותו אבל מבין את הברווזים, מטפח דוברמן או מאסטיף, קרניבור ('מדיום רייר'), יין אדום (גולן) ובירה מכבי, גלגלצ, 'זגורי אימפריה', סינמה סיטי, עובד בנדל"ן או בביטוח, תורם ל'שובו בנים', כדור רגל ואמנויות לחימה, מטקות, ים, 4x4, טיול להר הבית ותצפיות גבול, חדר כושר, טורקיה או תאילנד וסקי באנדורה. קורא 'ישראל היום' ורומנים ישראלים.

טוב, אם מצאתם את עצמכם בהתאמה גבוהה לאחת ההגדרות הנ"ל, סימן שמהו חמור מאוד השתבש אצלכם ואם לא, אז אולי ההבדלים ביננו אינם כה תהומיים ויש "עם" ו"על מה" לדבר... שהרי "יש לנו ארץ נהדרת ועם נפלא..."

הרב חיים אשכנזי היה שרוף על גולף אה מה מה, הוא לעולם לא מצא זמן לשחק. במשך השבוע הוא היה טרוד עד למעלה מהראש בעיסקי הקהילה, שבת זה שבת וביום ראשון זה Sunday School... בקיצור, הרב היה לחוץ.

שבת אחת לא עמד עליו יותר יצרו. הוא קם בטרם אשמורת, קפץ למכוניתו עם הציוד וטס למגרש הגולף הרחוק ביותר שם לא יכירנו איש.

וכך מוקדם עם הזריחה, אנו מוצאים את הרב עומד בתחילת המסלול בדרך לגומה הראשונה, מניף את אלת הגולף ו... קאט - אני מקפיא לרגע את התמונה.

באותו הזמן ממש, מציץ משה רבינו מהשמים ומזדעזע עד עמקי נשמתו (עדן). הוא רץ לקב"ה ומזדעק: "אלוהים, תראה את הרב אשכנזי המנייק מחלל שבת, אתה חייב להעניש אותו!"

- "עזוב אותך" כך האלוהים, "תן לבן אדם להנות קצת"

- "בשום פנים לא" צורח משה, "אסור לרחם, האיש הוא סמל ודוגמא, חייבים להענישו"

עכשיו אנו חוזרים לרב שחובט את המכה הראשונה בדרך לגומה הראשונה שאין דרך להגיע אליה אלא לפחות בחמש חבטות והנה פלא - הכדור מסתחרר גבוה, נוחת באגם, מקפץ שבע פעמים על המים, מנתר לחורשה הקרובה, נחבט בין ענפים ועלים ונזרק משם בכח אל החול, מתחפר ויוצא בתנופה ומשם בקשת ענקית מגיע אל הדגל ונכנס "בול" לגומה.

"לזה אתה קורה עונש?" כך המשה ועונה האלוהים:

"חשבת מה עובר עליו עכשיו כשהוא יודע שהוא לא יכול לספר את זה לאף אחד?"

(הבנתי בדי עמל שלכתוב יותר מעשר שורות בפייסבוק זו ברכה לבטלה, אז הנה בשבילכם...)

דוגרי

ליום הולדתי השישי, קיבלתי מהורי את השעון הראשון שלי ולא היה מאושר ממני. בתחילה לא העזתי אפילו להוציאו מקופסת הקרטון המהודרת בה שכן או לשחררו מלפיתת הקטיפה האדומה שליטפה את רצועת התנין המהודרת דמויית העור.

וכשסוף סוף העזתי וענדתי אותו לפרק ידי הימנית (שמאלני כידוע), וגם למדתי "לקרוא שעון" בזריזות, הייתי גאה שרק למעטים בכיתתי יש חפץ כה מהודר ולאף אחד אחר אין הורים כמו שלי!.

אם הזכרון המופלא הזה חייתי באושר עד גיל חמש-עשרה בערך כאשר אז, באיזו ארוחת שבת עם הורי, טרחה אימי לספר לכל המסובין שבשעתו, כאשר חשבו הורי לתת לי מתנת יום הולדת הם הגיעו למסקנה שחבל להשקיע יותר מדי בקטנטן שממילא אינו מביין כלום, ולכן נטלו שעון ישן של אימי ומסרוהו לשען לשם "חידוש". הזכוכית הוחלפה בחדשה וכך גם הרצועה ולסיום, נתן להם השען קופסה מהודרת ואף קינח בנייר עטיפה שובה עין.

טוב זהו, זה כל הסיפור... אולי לא משהו, אבל עבורי זו הייתה סטירה מצלצלת ועוד נידבך זעיר בחוכמת החיים המצטברת שהוכיחה לי שלא תמיד, צריך להגיד הכל, לכולם ועוד בפרצוף... והמשכיל בעת ההיא ידום.

הזוי 2/8/2015

אם יש דבר אחד שאני תוהה עליו שנים ללא תשובה, זו השאלה "כיצד פועל הדמיון של הזולת?"

למשל, כשאני אומר "גמל" מה אתם רואים בראש? גמל חד דבשתי מהנגב? גמל שעיר דו-דבשתי ממונגוליה? אתם יכולים "לראות" אותו בכירור או שמופיעה מן יצור קוי (משולש עם ארבעה קווי רגליים וקו בצורת האות וו לציון הצוואר והראש), יש צבע? קול? היש מי שרואה גם שיניים בולטות צהובות לוועסות באיטיות ומעוטרות בריר ירוק? חושבים על סיגריות? תנוחת הגמל? שירי ארץ ישראל?

וזו סתם דוגמא בודדת. אני לא יודע באם עשרות האסוציאציות והתמונות שעוברות לי ביום רגיל בראש, הם סימפטום לנורמליות או למחלה קשה... החלטתי להעלות את השאלה בפייסבוק בצורת עשרה ספוטים קצרצרים (אחד בכל יום) תחת הכותרת: "הזוי 1, 2, 3 וכן הלאה. אולי מכם יבוא עזרי!"

הזוי 1

נכנסתי לשירותים במסעדה להשתנה קלה. אחוזו שרעפים אני מתבונן במים המשנים את ציבעם. הורדתי את המים, יצאתי ושטפתי ידיים. מימין תלוי על הקיר מתקן נייר לניגוב הידיים. לחצתי על הידיים מימין ואז יצא גיליון מודפס ועליו כתוב: נבדקה הדגימה ונמצאה חומציות יתר. גש להיבדק מייד אצל רופא, ובנתיים, עבור לבירות בלגיות...

הזוי 2

אחרי הארוחה וחצי ליטר בירה, עלייתי על הקטנוע והתחלתי לזגוג לכיוון הסטודיו. המחשבה המיידית היא שרק חסר לי עכשיו שתעצור אותי משטרה. - "וספה תעמוד בצד" (צריך רק לחשוב על זה וזה קורה) - "ניירות בבקשה... היי מה זה הריח הזה? שתית מה... (קורא לכן זוגו בניידת) משה, תביא את הינשוף..." רגע אח"כ ניגש אלי השוטר משה עם כלוב ובתוכו ינשוף חביב ואני מתבקש לנשוף לתוך מקורו... לחיינו מתנפחות, נוצות עפות...

הזוי 3

בגיל שלושים ואחת, החליטה מירי להיות משיח. לשם כך, רכשה חמור קפריסאי ענק מחוות סטף ושופר תימני מסולסל, מסעדיה המוהל השכונתי. היא הצליחה לשכנע אותו למכור לה גם זת מעילו, כובעו ומטהו ואף ספר קבלה קטן, מכורך במעטה פליז מוזהב. מצוידת בכל אלה ורגע לפני שטיפסה על גב החמור בדרכה לירושלים, הטרידה אותה שאלה אחת לא פתורה: "האם המשיח יכול להיות אשה?" מירי החליטה לשאול בעצת חכם...

הזוי 4

הכנסתי מטבעות למכונת המשקאות ולחצתי על האייקון המציין 'שוקו חם'. רוח סערה החלה לנשב, טיפות חומות זעופות הצליפו בפני. נרתעתי בקפיצה לאחור כדי לתפוס טווח ביטחון. נשמע קול חריקה צורמני מלווה בשיקשוק, טרטור וציוץ זחליליו של טרקטור צבאי תוך כדי הריסת

התנחלות בג'נין. הבנתי מכך שכנראה לחצתי בטעות על 'ברד'... בסוף יצא שוקו...

הזוי 5

יצאתי מבדיקה שגרתית אצל הרופא כולי מדוכדך. לא, בכלל לא חשוב מה אמר... אני אפילו לא זוכר... מה שהשפיע עלי קשות הוא, שהוא מדד את גובהי והתעקש שאהי מטר שמונים ושניים. דביל! הרי בתיק השירות הצבאי שלי כתוב בפירוש גובה: 1.86 ס"מ. אבל אם הוא צודק, אזי כשאהיה בן 120, אהיה בגובה של ילד בן 14! יותר ויותר אני נהיה פחות ופחות...

הזוי 6

הדבר הראשון שאני חושב עליו כשאני רואה ברקוד הוא, שבכל רגע הקווים יתחילו למרוד! למה הרזה חייב להילחץ בין שני השמנים האלה? ולמה לא לרווח קצת, מה זאת הצפיפות הזו? ולמה כולם באותו גובה? אולי אפשר לעמוד על קצות האצבעות ולהציץ למעלה. ומה קורה כשאחד מת? מי יגיד לו איפה לשכב מאוזן? לא שם עליכם יותר! ולמה התלבושת האחידה? למה לא לצבוע כל קו בצבע אחר? מה זה הקונפורמיזם הזה? מתקרנפים! וכשיתחיל המרד... (וכאן אני ממש מתחיל לתת דרור לדמיונותי) איזה ברדק ואנרכיה מטורפים הולכים ליפול על העולם... בסוף כמובן הטובים מנצחים וכולאים את כל הברקודים מאחורי הסורגים...

הזוי 7

מה אומר לגדי הזה בן הזונה שכבר שנה לא משלם את החוב ולא מפסיק לספר סיפורים. אני אפילו לא יכול לכסח לו ת'צורה כי אני לא יודע איפה הוא. ירד למחתרת... אבל בפעם הבאה שאתפוס אותו בטלפון אומר לו כך:

- "אתה יודע גדי, האמת שאני מרחם עליך... הפסדת סכום עתק... ואתה אפילו לא מודע!... איך אתה שואל? אז אני אספר לך: אני אחד הבודדים בארץ שהרוויח בלוטו ולא סתם. הרווחתי ב'דאבל' אחרי ששבועות איש לא הרוויח והצטברו עשרות מיליונים. טוב, אחרי שקניתי פה ושם, הורשתי למי שהורשתי ונסעתי לאן שנסעתי, נשאר עדיין המון כסף והחלטתי לעשות מעשים טובים ובראש וראשונה, לעזור לכאלה שהסתבכו שלא באשמתם.

אחרי ששמעתי איך נפלת בגדול, החלטתי להעניק לך כמה עשרות אלפים אבל רק אם תוכיח שאתה בן אדם והאמת? נכשלת בגדול!

אמרת שתשלח כמה צ'קים, הבטחת להחזיר לפחות חלק, סיפרת סיפורים, החלפת מספר טלפון, התנתקת... נדה!"

וכמובן שאחרי יומיים, נפתחת הדלת והברנש מופיע עם צ'ק על מלא הסכום וסליחה בפיו.

- "ועכשיו אתה מאמין לי?" הוא אומר... "ויש סיכוי שתעזור לי?"

ואני מבטיח שאפרע את הצ'ק ואם הכל יהיה בסדר, אחשוב עליו.

לאחר כמה ימים הוא מתקשר:

- "נו, חשבת עלי?"

- "בהחלט גדי יקירי ואגב, בן כמה אתה אם יותר לי לשאול?"

- "אני בן 42" הוא משיב

- אתה בן 42 ועדיין מאמין לאגדות ילדים?!!

... ולפחות בדמיון אני נוקם ונרגע.

הזוי 8

נוסע לת"א במכונית של הורי. 'ניסן' משנת 1965, מרעיש, מקרקש ומטרטר, רכב אספנות לכל הדעות. מאחורי נוסע רכב משטרתי סמוי המנסה לאתר במחשב שלו, של מי הטרנסטה המזגוגת על הכביש במהירות 150 קמ"ש. כשמגיע התשובה שהנהג הוא כנראה אורי לוי יליד 1921, התגובה האינסטינקטיבית של השוטרים היא לשלוח מייד שני אופנועים שידהרו לפני עם סירנות ויפנו את הדרך...

הזוי 9

אם אני רוצה שהדשא שלי יצא ממש טוב, כדאי לגדל אותו אצל השכנים. זו לא בדיחה, תחשבו על זה: למה הבן אדם מגדל דשא? בשביל החברים, נכון? כדי שכולם יהנו ממנו ולכן חשוב לקבל ייעוץ מגורמים נוספים, כל העיניין יותר מוקפד כי יש פיקוח, יש רגולציה, יש מי שישקה כשאני שוכח וחוז' מזה, לשכנים יש גינה ולי אין. ובאותו נושא: רק על טעם ועל ריח - יש להתווכח!

הזוי 10

אני צועד די מהר אבל בכל פעם שעלי לחלוף על פני נכה על קביים או זקנה על הליכון או אפילו סתם חילזון מצוי, אני מאט את צעדי למינימום. זאת מפני שאני יודע בוודאות שאם אעבור על פניהם מהר מדי, הם יביטו באיבה בגבי המתרחק ויסננו קללות בסגנון: Break a leg.

הזוי 11

הבוקר קראתי ידיעה בעמוד הראשון של 'הארץ' בזו הלשון: מחקר גרמני: ילד ראשון פוגע בזוגיות יותר מאבטלה, גירושים או מוות של אחד מבני הזוג". אז למה האסוציאציה הראשונית שעולה לי בראש היא שזה קורא רק כי התינוק גרמני? "מותק, ילדתי, אבל אל תשמח... יצא לנו תינוק גרמני"

הזוי 12

לפעמים ההזוי הופך למציאות הזויה בפני עצמה:
השבוע שברה אימי את עצם הירך והמשפחה כולה נכנסה לפאזה חדשה. במסגרת זו, הזמנתי בטלפון השגחה לילית על החולה וכך הסתיימה השיחה:
- "...טוב, אז כפי שסיכמנו, את שולחת לי מישהי לשמור על אמא בלילה החל מעשר וחצי ועד הבוקר?"
- "כמובן, והיא מאוד מהימנה"
- "תודה, אגב, נכון שקוראים לה סימה?"
- "אני בהלם! באמת קוראים לה סימה, איך ידעת?"
- "אין לי מושג. זה בא לי בהבזק...עולה בדעתך שמי שתבוא לשמור על אימי תהיה מישהי אחרת חוץ ממאחת שנקראת סימה?
...ובעשר בלילה, באמת הגיעה סימה!

הזוי 13

ועדיין בעינייך האובך, הייתי השבוע מהלך ומצחק וחברי כולם בוכים.
שאלו אותי, "העולם מתכסה בזעמו של האל (כנראה שהאבק באשמת דאעש - ראה במפרשי
המדיה למיניהם) ואתה מצחק?"
אמרתי להם, שהרי כתוב: "עניה סערה לא נחמה... הנה אנכי מרביץ בפוך אבניך ויסדתיך
בספירים" ופירושו, בסערה ארסק לאבק (פוך) את האבנים מהם את (המדינה) עשויה, ואבנך מחדש
(ויסדתיך) מאבנים יקרות, ומאחר וחלקו הראשון של הפסוק התקיים השבוע, מכאן שגם עתיד חלקו
השני להתקיים וקרובה ישועה לבוא...

הזוי 14

אני משער שבכל משפחה יש אחד שתפקידו הוא 'פוד פרוססור', לא? תנסו להזדהות:
"תטעם בבקשה את החלב, נדמה לי שהוא מקולקל" (למה תמיד אני?! את לא תזהי את
הטעם?)
"נשארה עוד קצת טחינה במקרר, תאכל, חבל לזרוק..." (מעניין מה תאריך התפוגה... לפני חודש?
וכי העובדה שאני אוכל שום הופכת אותי חסין מבוטולינוס?)
"תגמור את הסלט, אני כבר לא יכולה וגם מה שנשאר בצלחות של הילדים, הם לא אוהבים את
זה..." (מה, ואני כן?!)
אבל שום דבר לא יכול היה להכין אותי לאירוע אתמול:
- "אני צריכה שתלך לדיקור, יש לי פגישה בתשע ואני לא יכולה ללכת ולא הצלחתי לבטל"
- "אבל קוקי, אני בריא כשור וחוף מזה, את יודעת מה אני חושב על דיקור, בחייך..."
ועזר לי? קדחת! באתי, נשכבתי, נידקרתי, קמתי ו... כלום והלכתי.
אבל לפחות לא זרקנו את ה-150 ש"ח...

הזוי 15

שנת '85, הכפר אומודוס שלמרגלות הרי הטרודוס בקפריסין, ואני מתארח עם חבר אצל זקן
הכפר בצמר שלו. הוא בן 75, שיער לבן, שפם ענקי ואנגלית של כיתה א':
"My dates", הוא אומר ומטיח בשולחן צלחת תמרים דביקות, "eat!"
"My wine", הוא אומר ומוזג לנו 2 כוסות מסקראף ביתי, "Drink!"
"My grapes" ומגיש לנו צלחות ענבים הישר מהמקרר, "Eat!"
"My wife" ... ומצביע על זקנה קטנה לבושה שחורים המקלפת בצל במטבח...

הזוי 16

- "אני לא מתה על הצבעים האלה, אולי תשנה את הכתום לבז?"
- "אישית אני לא סובלת ירוק, זה מזכיר לי דטרגנטים"
- אהבתי את המודעה חוף מהסגול המגעיל הזה, אולי תחליף לחום ותשלח לי לראות?"
וכו וכו
וכבר שנים שנשגב מבינתי, מדוע כל האדנויות בבחירת צבעים וקומפוזיציות, הטירטורים
וההערות הפוגעניות, באות תמיד מלקוחות שמנמנות שלעולם לובשות רק ג'ינס מהוהה,
טי שירט רשולה, לעולם אינן מתאפרות והצבע השליט בחזותן (ובחייהן) הוא אפור...

בימים טרופים אלה בהם החלה בניית הרכבת הקלה בת"א ("החולדאית" - הזכויות לגולן נוחיאן) והחולדות שעולמם חרב עליהן, פורצות בהמונן אל המרחב האורבני העליון, זה הזמן לספר על יחסי המורכבים איתן.

אל מרפסתנו בקומה השלישית מטפס שיח רב פוארות שתפקידו העיקרי הוא, להסתיר את הג'יפה של הצנרת אך בו בעת הוא משמש גם קרש קפיצה לחולדות הנוודות.

משכבר מגיעה אחת כזו לביתנו, מתפשטת על פניה נהרה ושפמה מרטט בעונג כי לא בכל יום נופלת בחיקה הזדמנות שכזו. לא רק שהשיש במטבח עמוס תדיר במצרכים טרום סידור בארונות (פעם בשבוע ביום שישי...), אלא גם השטיחים בסלון רבודים בשאריות מכל טוב, בעיקר לאחר ביקור הנכדים, ולכן מה הפלא שכולן הופכות את ביתנו למשכנן הקבוע.

החולדה היא חיה צנועה, חכמה וחשאית הפעילה בעיקר בלילה ולכן, אלמלא הייתה מותרת אי אלו סימנים מרשיעים לנוכחותה כמו שקית מכורסמת או חירבון קטן, היינו חיים בצוותא בשלום ורעות שנים הרבה ואין פוצה פה ומצפצף.

אבל אם חשוב לי שאינתי לא תברח מהבית או לחלופין, כשאני נתקל במבטה המאיים של She Who Must Be Obeyed, עלי להעלים את האורחת מביתנו ומייד.

בראשית יחסי עם החולדות, ביצעתי טעויות של טירון כמו שימוש במלכודות דבק (חלשות מדי), מלכודות עכברים מסוג ג' (קטנות, חלשות - החולדה פורצת אותן בקלות) או שימוש בפיתיונות לא אטרקטיביים מספיק (לעומת ההיצע במטבח כאמור...) אך עד מהרה הפכתי למקצוען.

שברתי תכנית חיסכון וקניתי את "אם כל המלכודות" (בגודל מקרר בינוני) ולמדתי להכין את הפיתיון האולטימטיבי שאין לעמוד בפניו: 'הקשה של הלחם' טבול בשמן זית כתית רביעית ההין.

אך הייתה עוד בעייה קשה. אני בן לניצולי שואה ומשום כך, אני תורם דם, מתנדב ב'יד לקשיש', ולא הורג חיות... אז משנלכדו, מה עושים איתן?

בהתחלה ניסיתי לשחרר אותן במרחק מה מביתי ומהר מאוד גיליתי מדוע קוראים להם 'נוודות'. לא הייתה להן שום בעייה לשוב למרפסת תוך שעות אחדות. ואם תשאלו כיצד ידעתי שזו אותה אחת ששחררה שהרי כולן דומות, אשיב שזו ממש לא בעייה. טרום השחרור צבעתי אותן בספריי...

לא נותרה אם כן ברירה אלא לשחרר אותן מרחק מילין מהבית אבל לאן? לרשות הפלסטינית? (לא רוצה בעיות עם "בצלם") לשכונות החרדיות? (יש להם די משלהם) ליער ירושלים? (מפחיד) אבל לבסוף מצאתי. השיחרור מתבצע מעבר לגדר המקיפה את הר חוצבים וכך אני משאיר את ההחלטה בידה לאן להמשיך. מולה רמות שלמה (חרדים) או רמות, שועפט במרחק טיפוץ ואם תרצה לפתוח סטרטאפ, עליה רק לחצות את הגדר.

וכך זה נראה לאחרונה: חורף, חמש וחצי בבוקר, חושך מוחלט ואני מדווש על אופני סביב לגדר, קסדה צהובה, שרוולי רגליים שחורים, פנסים ומלכודת ענקית מאחור בה מתרוצצת חולדה ענקית - סוריאליזם. אני עוצר ומתחיל לנער את המלכודת כשלידי עוצרת מכונת ניקיון של העירייה ומתא הנהג ניבטים בי זוג עיניים נידהמות של המפעיל ואימו המבוגרת המארכת לו חברה:

"רוצה שנעזור לך להרוג את החתול?"

אני גר בבניין בן 16 דירות ובין השאר, גם משמש בו כוועד בית. זה לא תמיד פשוט להתנהל מול כל השכנים וגם להצליח לשמר יחסי שכנות טובה ויעיד הסיפור הבא:
לפני כמה שנים, פרו ורכו הכלבים והחתולים בבניין. מילא הנביחות, היללות, הסירחון ושיירי הפרווה אבל הכניסה לבניין בה אני משקיע את חלבי ודמי, הפכה שדה מוקשים של שלוליות צהבהבות וגללים ריחניים.

לא התעצלתי וכיאה למעצב גרפי, הכנתי שלטי קרטון קטנים ומעוצבים המצויידים במוט תקיעה (שיח למנגל) ופיזרתי אותם לאורך השביל. הם נשאו מסר כהאי לי שנא:

לכל חייתו יער

אני גינת פרחים ולא שירותים אז אנא במטותא,

עשו צרכיכם במקום אחר!

בתודה - הפרחים

וזה עזר? קדחת! שתיים עשרה שעות מרגע ההתקנה ויד אנונימית טרחה לסלקם. חזרתי על כל התהליך בשנית והסנריו חזר על עצמו. 'שלטים סידרה ב' סולקו והעולם המשיך במנהגו (נא) לח.

בפעם השלישית הוספתי פרט קטן. בחנות לכלי עבודה קניתי פחית גריז ירוק וסמך אותו מרחתי בנדיבות בגב השלטים (כאמור, סידרה ג') כשאני מקפיד להסוות את השוליים לבל תתגלה המלכודת.

למחרת כרגיל נעלמו השלטים אך הפעם מה מוזר, נעלמו איתם גם החירבונים והשלוליות לנצח. אתמהה...

הזוי 17

פלוני הלך לבית עולמו ומתוך קירבתנו אליו, הלכנו אחר מיטתו עד לקבר ממש (להבדיל מרוב המקרים בהם אנחנו "חותכים" לאחר ההספדים בבית ההלוויות...). כנהוג בירושלים, לאחר שמורידים את הנפטר לבור וסוגרים עליו בלבנים, ניגשים הגברים בזה אחר זה, נוטלים את המעדר ומסייעים במילוי הבור בעפר. אלא מאי? שלא פעם הגיע הנפטר לשיבה טובה וקרוביו גם הם, תש כוחם וקשה עליהם להניף מעדר ולוא למספר גריפות.

גם המקרה הנ"ל ענה על הקטגוריה ולכן זינקתי קדימה ולא פסקתי לגרוף, להניף, לשפוך ולכסות עד שכיליתי את המלאכה עבור שאר הנוכחים.

רק לאחר שהכל הסתיים והקהל התפזר, גיליתי שאיבדתי את הפלפון... כנראה נפל מכיסי לתוך הבור. התקשרתי אליו ואכן מתוך הקבר עלו צלילים עמומים. למזלי החברה מהחברה קדישא עדיין היו באיזור ולאחר שהבינו עד כמה יקר הוא לי, לא התעצלו וחרנו את הקבר מחדש.

הפלפון נמצא לבסוף ונמצאו בו 36 שיחות שלא נענו... (ל"ו צדיקים?) הזוי 17

הזוי 18

יום אחד, בשילהי האינתיפדה השנייה, עצרה אותי שוטרת 'על מהירות' בכביש מעלה אדומים. כל תחנוני והסברי שעשיתי זאת כדי להגן על נפשי מפני הפורעים לא הועילו והיא המשיכה למלא את הטופס באדיקות. הרובריקה האחרונה בתחתית הטופס מוקדשת ל'נאשם' כדי שיאמר דברים להגנתו ולידיעתכם, יש לכך חשיבות גדולה כי אם אתה רוצה להישפט, כדאי מאוד שתהיה חפיפה בין מה שכתבת באותו הרגע לטענותיך במשפט.

- יש לך מה לאמר? שאלה היא

- כן, תכתבי בבקשה:

"אין לי יותר מה לאמר,

מה שהיה כבר עבר, הן נפרד ממחר

ונהיה שני זרים..."

וכך היא רשמה!

לימים, כשרציתי להישפט, הוסבר לי על ידי חברי העו"ד שהפעם אין לי סיכוי...

הזוי 19

- הלו ז'קי? הקדוש ברוך הוא מדבר... ראיתי שחיפשת אותי

- נכון ואתה לא צריך להזדהות, אני רואה אותך על הצג

- וואלה אני תמיד שוכח... מה רצית?

- חכה רגע, אני בקושי שומע אותך, אתה יכול להתקשר בקווי? אני במשרד

- השתגעת?! יש לך מושג מאיפה אני מדבר? בוא נמשיך ונקווה שלא יתנתק...

- האמת ששמעתי שאתה נורא עסוק ולא רציתי להפריע אבל...

- נכון, בסופשי"ם האחרונים הייתי עסוק רצח... פריז, תל אביב, אפריקה...

- אהה, שמעתי משנו... אוף, אתה לא יכול להחליף כבר את האנדרואיד הדפוק שלך למשהו

יותר מתקדם?

- ממש ברגע זה, יש לי טכנאי שעובד על זה ג'ובס משהו אבל עזוב... במה אני יכול לעזור?

- תשמע, בזמן האחרון אבא שלי ממש מתדרדר, הוא כבר בן 94... אתה חושב שתוכל לתת איזה

'פוש' חיובי קטן?

- אתה צוחק עלי! לא שמעת מה אומרים החבר'ה? "היפלא מאלוהים דבר?" אבל אתה יודע שיש

בזה סיכונים, כל שיפור שנעשה עכשיו, יעלה לו בהכרח במושבים פחות טובים בעולם הבא...

- עזוב זה בסדר, הוא ממילא כבר לא כל כך מתמצא במרחב... תן לו איזה כיסא סביר בשורות

האחרונות, הוא לא יבחין בהבדל...

- ok, סגרנו! חכה רגע על הקו... "מי בסביבה? גבריאאל?! רפאל?!... מיכאל?!...אוריאאל?!

אוף, אלה אף פעם לא כאן כשצריכים אותם... מישהו פנוי בקטמון?... מי?! וואלה ז'קי, יש לך מזל

משמים, יש לי בדיוק את המלאך הנכון עבורך... אני שולח אתכם לעזאזל, הוא כבר יטפל ב..."

... נותק!

הזוי 21

כשעוד היינו בגיל ההולדה וחגגנו חדשות לבקרים את תוצאות הרבייה של חברינו, התבקשתי על ידם ובמפגיע, לא לבוא לבקר את חברותינו בבית החולים לאחר הלידה ובעיקר על ידי אלו מהן שילדו בניתוח קיסרי. הן התלוננו שאני גורם להם רק נזקים כי כאשר אני מצחיק אותן, נפרמים להם התפרים...

ולמה אני מזכיר זאת? כי היום עליתי על פטנט רפואי מדהים:

זה כבר יומיים שאני משתעל ומתעטש ללא הפוגה ואין ישועה באופק. והנה אתמול בשיעור קונג פו, קיבלתי אגרוף לא נורמלי מהמורה שלי (אני כבר רגיל...) וגיליתי שכנראה נסדקה לי צלע. ואיך גיליתי? פשוט! בכל פעם שאני משתעל או מתעטש, כל גופי מזדעזע מהכאב המגיע מבית צלעותי. אה מה מה? מהבוקר את יותר שעלת! (ועל זה נאמר: "וישן מפני חדש תוציאו")

הזוי 22

בוודאי שמעתם על המוזיאון בחולון המאפשר הצצה לעולם העיוורים דרך חוויית 'דיאלוג בחשיכה' שמטרתו לפקוח את עיני המבקרים ולקרנם לעולמם השונה אך גם היחודי והעשיר של העיוורים. כנ"ל גם ב'הזמנה לשקט' המזמין לחווייה דומה בעולמם של החירשים.

הזיתי לעצמי שהגיע הזמן להקים גם את "מוזיאון הגירושים לישראל".

מוזיאון יחודי זה, יבטיח חוויית ביקור מתקנת לקהל המבקרים, הן לאלה המתכננים גירושין בקרוב, הן לאלה הנמצאים בעיצומו של התהליך והן לאלה שכבר עברו זאת וישמחו להיזכר, להשוות או סתם להעשיר את 'חוויית המשתמש'.

למיטב ידיעתי, עדיין לא חשבו על זה ולאור קהל המטרה העצום, ההצלחה מובטחת.

להלן אציע כמה מהאטרקציות אבל זו רק ההתחלה, אתם מוזמנים להוסיף מנסיונכם או מדמיונכם:

א. "שביל החתחתים" - מסלול אור קולי בנבכי התהליך החל מתסמיני חוסר ההתאמה, ההתלבטויות, הלחצים הסביבתיים, הערכיים והכלכליים, דרך התיקשור, פישור, היועצים, הפסיכולוגים ועורכי הדין ועד לסיום המרגש על מדרגות הרבנות.

ב. "בעקבות הזמן האבוד" - תצוגה 'רב-מסכת' של מומחים ובעלי ניסיון איש בתחומו שישתפו את המבקרים בנושאים הבאים: בגידות ומשמעותן, זכויות הגבר ("אח-לגבר" וגופים נוספים), מרכזי סיוע לנשים, סיפורי מקלט, ילדי גירושים - הדרכת הורים, כללי וחוקי משמורת, "נישואים פתוחים", סגנונות גירושים בקהילות ישראל - חילונים מסורתיים וחרדים, מיעוטים, להטביים ומעוטי זכויות וכמובן גם מומחי שידוכין והכריות.

ג. ספריית השאלה ואולם הקרנה - מרכז עזרה, מידע והפניות כלל ארצי חינמי. סרטים מומלצים כגון "גט", "קרמר נגד קרמר", "מלחמת רוז ברוז", "חיזור גורלי", "חמישי עד ראשון", "הצד שלו הצד שלה" וכמובן "תמונות מחיי נישואין".

...וכאמור, זו רק ההתחלה... אין גבול לדמיון מה ניתן להכניס ולעצב למוזיאון הנ"ל, באומר,

בצליל, בזמר ובאמצעי חישה והמחשה... (נא רעיונות)

כידוע לכולכם, היום לפני 37 שנים, באנו רעיה ואני בברית הנישואין. הייתה חתונה, מה זה מסורתית... בבית בלגיה האקדמי, ללא מוזיקה כדי לא להפריע את מנוחת הנופשים, קובי הדליק נר שמיני, יוני התייחד עם טל על המדרגות אבל גם צילם מפעם לפעם... הקהל נעלם במהירות למסיבות הכריסמס ונותרנו לסעודת "שבע ברכות" חפוזת שבסיומה התפזרנו איש לאחוזתו.

חבר הקפיץ אותנו לדירתנו החדשה ברחוב בליליוס שאת צביעתה סיימנו אך שעות אחדות קודם לכן ורעיה התעקשה שאשא אותה על הידיים מהמכונית עד לחדרנו. שלוש קומות במדרגות חיצוניות רעועות כששמלת הכלה משתרכת על הריצפה, אני מתנשף עם הלשון בחוץ ובכניסה הצרה חובט את גופה וראשה במשקופים... מזל שאין תיעוד וידאו... היה משהו סימבוליסטי בסצינה ההזויה הנ"ל שתעיד על חיינו המשותפים העתידיים לבוא.

מקובל לחשוב ושמעתי זאת מאינסוף מקורות, שהאהבה הראשונה, זו שאני מכנה "אהבת רומיאו ויוליה", אינה מאריכת ימים ולראיה, שייקספיר הורג את גיבוריו כבר בתחילתה, ולאחריה, עובר הזוג באנליית חיים משעממת שבמהלכה, היומיום הופך לשגרה, השיתוף מחזיק בכוח ההרגל, הזוגיות הופכת לרוטינה והאש דועכת לרמץ.

לצערי, זה כנראה גם נכון ויוכיחו מספר הגירושים הגדול ומספרם הגדול אף יותר של הפסיכולוגים, יועצי הזוגיות, הקואוצ'רים, המתקשרים, ה'באבות' וה'סאלים', הקמיעות, תעשיית ההיכרויות וכן הספרות העניפה שנכתבה בנושא.

אז מה אטען עכשיו? שאנחנו שונים? אין מצב! זו תהיה שחצנות והתנשאות לשמה, אבל אדייק בנקודה מהותית אחת: רעיה שונה ומכאן הצלתי וברכתי!

רעיה נולדה בכורה ובתור שכזו היא קודם כל ולפני הכל "Freak Control". משחר ילדותה היא צריכה להיות להיות בשליטה, לדעת הכל, להיות מעורבת בכל, לטפל אישית בכל ולהפעיל את סביבתה בהתאם:

"...למה לא סיפרת לי"

"...אז איך אני לא יודעת על זה?!"

"אנחנו לא מדברים!" (טיפוח רגשי אצל הבעל כיעד מכוון)

"על מה אתה חושב?"

"מה אתה עושה? מתבטל?!"

"אז אולי תעשה כלים? תוריד ת'זבל, תחליף מנורה, תדביק תקערה, ת'קשר לילדים, בוא איתי לקורס הכנה ללידה, לבקר את הדודות בת"א, לעשות 'בייבי' באדרת, לסחוב מהסופר, לשטוף...". רעיה בהחלט עונה להגדרה של האשה שלא יכולה לסבול לראות מישהו סתם כך נח לידה. אני הגבר היחידי שאני מכיר שמלווה את אישתו לחנויות בגדי ולבני נשים, שמחכה בציינתנות מחוץ לתאי ההלבשה מוקף במוכרות חשדניות המשוכנעות שאני למעשה איזה מניאק מציצן... ולכל הטוענים שאני 'היפר אקטיב' אני עונה שהם לא רואים נכון - רעיה היא ה'היפר' בין שנינו ואני שם בעל כורחי.

בעוד שעבדכם דבק במקצוע אחד והרי הוא טופף בו לאיטו לקראת הפנסיה המובטחת, הרי היא היא ה'בין-תחומית': קורס גרפיקה ומכון להתאמה מקצועית, עבודה במוזיאון ישראל, בניידת לאמנות, במגדל דוד ובניהול הסטודיו. קורסים בקרמיקה וברקחת קוסמטיקה, ב'רייקי' לתואר שני וכמובן בנטורופטיה, שיאצ'ו, בטיפול ביולדות, ילודים וילדים, מסאז' רפואי, רפלקסולוגיה, טווינה, דמיון מודרך ולאחרונה, סו-ג'וק (ואל תשאלו מה זה או שתמצאו את עצמכם מתעוררים בבוקר כשלאגלכם כרוכה תחבושת רפידת פישתן עם זרעי כוסברה). טיפולים בבית, בבתי מטופלים, ב'מכבי', בחברות קשות יום וכן בהתנדבות שבועית בטיפול בחולי סרטן ב'יורי שטרן'.

בנקודה זו אתם כבר מבינים שאני מוכר לכם את הפטנט הראשון בזוגיות רבת-שנים:
מצא בן זוג שאינו מבין מה זו שגרת חיים, אחד שלא מוכן להשתעמם או לדרוך במקום, הצמדו
אליו ורק תדאגו לפמפם אותו שיהיה תמיד בתנועה...

כמה מופשטת, שטוחה וריקה היא אותה אהבה ראשונה שאנחנו כה נוטים להתגעגע אליה
בנוסטלגיה לעומת אותו קשר דינמי המורכב מאלפי נימים, דקויות, התפתחויות, מורכבות והפתעות,
ניואנסים ומחוות הבונים יחד את הקשר ההולך ומעצים.

אך כדי לעמוד בכך יש צורך בעירנות, הרבה רצון ועמידה על המישמר:
הכלל הראשון: לדבר! זו לא עיצה, זו הוראת הפעלה!

מצאתם בן זוג לחיים? מישהו שעונה להגדרה "החבר הכי טוב שלי"? ספרו לו הכל, דברו איתו
על הכל, חלקו איתו כל מחשבה, כל בדל הרהור, סתמי ככל שיהיה, חוטו אותו לנשמתכם והתחברו
לנימי אישיותו - רק כך תיכנו היזון חוזר ו"נפש תאומה".

תשאלו, היש איזו מגבלה לכמות הברברת? זה לא הופך באיזה שהוא שלב לנדנוד?
והתשובה המוחלטת היא שכמה שלא תגזימו בעניין, לעולם לא דיברתם, סיפרתם ושיתפתם
מספיק.

הכלל השני - יחס. אין להשאיר כלום ל"מוכן מאליו".

פרחים לשבת, התיחסות ללבוש ואפילו ויכוחים באם הם "לשם שמים", עניין כמה שעבר על בן
הזוג ביומיום... איך כבר אמר ברסאנס?

... "פרח קטן, לחם שחור,

זה לא קשה, זה לא הרבה,

אך בליבי ניצת האור

אשר לעולם לא יכבה..."

"תתגלח, אתה נראה מוזנח, קניתי לך חולצה, תלבש אותה ונראה איך זה יושב עליך, די עם
הסיגריות, אתה מרעיל את עצמך ואותי, שתית מספיק אלכהול/בירה לערב אחד... לא הגיע הזמן
להפסיק עם הקונג-פו? אתה כבר לא בגיל לחזור הבייתה מוכה כל הזמן... לאט, אתה נוסע מהר
מדי, שלא תעז לנסוע דרך כביש המנהרות, שים סוודר, קח מעיל, ת'קשר להורים, חפש משהו
לעשות במוצאי שבת, לך להתפלל, אל תספר לאחותך, תסתפר, קרא את המאמר ותגיד לי מה
דעתך וכו

וכמה שזה נשמע או מצטייר בנאלי, זו לא פחות מאבן דרך בזוגיות: הידיעה שמישהו חושב עליך
ואיכפת לו ממך (פרט להורים כבובן...)

ואסיים בכלל האחרון לזוגיות ברת קיימא:

חלוקה שיוויונית בנטל ובאחריות, כל אחד לפי כישוריו ויכולותיו ומבלי לפשפש ולהתמקח מי
עושה מה ומי תורם יותר. במקרה שלנו אגב, אני יכול להעיד שהגענו לאידאל.

- רעיה מבשלת ואני מוסיף ת'מלח והחרף

- רעיה מחנכת ואני מספר קומיקס לנכדים

- רעיה מתכננת טיולים בארץ ובחו"ל ושולחת אותי לסקי כדי שלא אפריע

- רעיה מקפידה שבעלה יהיה תלמיד חכם וילמד גמרא, מפטמת אותו בפיצוחים ומשגחת לידו
שלא ירדם

- רעיה מופקדת על ההלבשה וההנעלה

- רעיה היא "חתולת הרחוב" הלוחמת ללא לאות בעמלות הבנקים, במחירים מופקעים ובעוולות
חברתיות. היא זו הנצמדת לעורק צווארם של פקידים קשי יום, מוכיחה אותם שסוף הצדק לנצח

ושהוא אגב, עומד כמובן לצידה... ולבסוף, משיגה מהם בדיוק את מה שהיא רוצה... ואני? מתכוון בפחד ומשתדל עד כמה שאפשר להנמיך צללית אך לבסוף, נשלח על ידה להיות הגובה...
- רעיה אחראית על הביטוחים, חידוש הרשיונות, עידכון התעודות ולי לא נותר אלא לקוות לחיות עד אז...

- רעיה משמשת ה"וועד בית" ואני איש התחזוקה
- רעיה קובעת את מועדי הפגישות, הארוחות היציאות והבילויים עם הקרובים, החברים, הילדים והנכדים ומצרפת אותי לתכניותיה מפעם לפעם
- רעיה חולמת את החלומות ואני פותר אותם לפרעה...
- רעיה מופקדת על ניקיון הבית ("אל תשכח לשטוף, לשאוב ולעשות אבק...")
- רעיה עוברת כל בוקר על סדר יומי - "מה קורה איתך היום? קח קופסאות עם שאריות אוכל משבת, אל תשכח לאכול עם הדס, לפתוח ת'וטסאפ' ולהגיב על התמונות ששלחו לך, בוא נצער הבוקר, קח אותי בערב מ'מכבי', לך לבקר את ההורים... ואני זורם כמובן
- רעיה מפרנסת ואני כותב שטויות...

...או בקיצור, רעייתי האהובה היא האחת והיחידה והסיבה והמסובב לעובדה שאנו חוגגים כאן יחד היום.

ג'י-שוק או 'אם ההר לא בא למוחמד'... 4.1.2016

גם שעטני היד כבר אינם מה שהיו פעם וימיהם ספורים. היום כשהשעה מציצה אלינו מכל פלפון ומכל מכשיר דיגיטלי או נשמעת ברקע מכל מקלט מצוי, ממשיך השעון לתפקד מתוך הרגל וותיק ותו לא.

תעיד גם העובדה שה-I-Watch של Apple, אינו זוכה להצלחה המקווה ובוודאי לא הגרסה היקרה שעדיין לא החליטה באם היא רוצה להיות בעיקרה פונקציונאלית או סתם תכשיט לרושם. כשלעצמי, לעולם לא הסתדרתי עם השעונים. בהיותי שמאלי, אני שוכח שהשעון נמצא על יד ימין דווקא אבל בעיקר לאור העובדה שתנועות ידי פזיזות, נוטים השעונים להפרד מזרועי ולהשבר או פשוט להעלם.

גם הרומן עם הרצועות לא משהו... רצועת חוליות מתכת מורטת את שערות ידי (בגילי כבר לא עושים אפילציה) ורצועות עור נוטות להרקיב...

פעם אחת בלבד ניסיתי להלחם בעובדות וקניתי ג'י-שוק שהתהדר בעטיפת מגן כתומה זרחנית שהרשים את כל רואיו אלא שגם הנ"ל לא האריך ימים.

יום אחד נכנסתי לבית דפוס ואחד הדפסים פנה אלי נפעם: "מה זה? איזה יופי! תראה לי..."
הסברתי לו באריכות שמדובר פה במוצר חדיש ומדהים שתכונתו העיקרית היא, שאינו נשבר לעולם. "הנה תראה, אני אדגים לך" אמרתי והטחתי את השעון על הקיר הקרוב בכל הכח. והשעון התפרק לגורמים.

הזוי 23 או "מלון מטלורג" 5.1.2016

מדי כמה שנים, רעייתי ואני יוצאים לטיול מאורגן בליווי עוד שלוש זוגות חברים, "מאורגן" אני אומר ולמעשה אני מתכוון, שאני הוא המתכנן את הטיול לפרטיו והשאר מצטרפים כסטודנטים חופשיים והתנאי היחיד שלי הוא, שיסתמו ויהנו - קצת כבוד למאמץ!
וכמה הייתי גאה כאשר בטיול האחרון לקרואטיה ולמונטנגרו, מצאתי בעיירה נידחת (הרצג-נובי) מלון מומלץ ונחמד במחיר השווה לכל כיס היכול להכיל את כולנו ברוחב לב (מאות חדרים). אלא שבטיפשותי לא שמת לי לב לפרט אחד שממש קפץ לעין - שימו לב!
למלון קוראים 'מטלורג' (METALURG), מטלורגיה בלעז שפירושה הוא תחום בהנדסת חומרים החוקר את המכניות והכימיות של מתכות, עיבודן והפקתן.
ומדוע בשם אלוהים נדרש מקום בילוי שאמור לפנק וללטף לשם כה קר ונוקשה שאינו קשור לתחום? אז מסתבר שבמזרח אירופה, שנים לפני הפרסטריוקה, נהגו מפעלים וחברות ענק לצ'פר את עובדיהם בחופשה שנתית (מבוקרת) במלונות ואתרי בילוי שנבנו על ידם והשייכים לחברה. מכאן גם שהמלון שייך כנראה במקורו לחברת כרייה והתכה ואורחיו הם הפועלים ומשפחותיהם. והתוצאה? לא פחות מהנפילה הגדולה ביותר שהפלתי אי פעם על חברי.
זה התחיל בקבלה ובצוות שדברו רק קזאכית, משם לחדרים קטנטנים ומטונפים שלא ראו סחבה במשך שנה לפחות ועבור לקפה שהיה עשוי מצ'קוריה, לקקאו מצבעי מים ולחביתה מאבקת ביצים. אבל הגדילו לעשות האורחים עצמם שהגיעו מסורתית מתפוצות סיביר וקמצ'טקה, ממונגוליה וקירגיסטאן ושנעצו בנו עיניים כלא מאמינים, מה עושה פה האדם הלבן...
חברי שרדו את המקום בשתיקה רועמת איש לפי מיטב כח ההמצאה שלו, אם כשינה בשקים בגן הציבורי הקרוב, אם בארוחה מחוץ למלון או פשוט בהגירה זריזה למקלט אחר.
ילדים, רישמו לפניכם: כאשר לגבינה למשל קוראים גרב צבאית, מוטב לא להכניס לפה.

ברווז עיתונאי 8.1.2016

שנים בטרם נחת עלינו 'טרנד' הבריאות, הצמחונות והירקות המאודים, התלבטתי כיצד לחגוג לרעייתי את יום נישואינו. חבר המליץ שאקח אותה למסעדת ה-Carvery ששכנה במרתפו של מלון יוקרתי ידוע ושזמין עבורה את המנה שהוציאה את שמה למרחוק: ברווז צלוי נימוח בעצמותיו. באותם ימי שממה שאיפיינו את ירושלים ("הולכים לישון בשמונה", "לא יודעים לשחות", "האתר המעניין היחיד בעיר הוא כביש מספר 1..."), נראה לי הרעיון שונה ומושך, ואכן כאשר הכנסנו את עצמנו בראש צלול למלכודת הדבש, נכונה לנו הצגה לתפארת.
אולם המסעדה היה חשוך כל כך שהיה צורך להובילנו לכיסאותינו בעזרת מקל עיוורים. למזלינו ניצבה על השולחן הממופה מנורה עתיקה עם נרות חלב מנטפים להורותינו את הדרך.
פרט למיליונר בודד שלאט בירכתי האולם בשתיקה, היינו היחידים אך לא אלמן ישראל. לא פחות מחמישה מלצרים מגוהצים, עמדו לשרתנו בצמוד. הראשון היה מופקד רק על המשקאות וכל תפקידו היה, למלא את כוסותינו לאחר כל לגימונת. השנייה היתה 'אחראית על הסלטים', מופקדת על העירבוב, טיבול לפי דרישה והגשה. השלישי 'מפלט דגים', הרביעי 'מלצר צמוד' והחמישי, רב-המלצרים המפקח על הארבעה...
והנה הגיעה רגע השיא. אל השולחן התגלגלה ברוב חגיגות מכונת עינויים עשויה נחושת קלל בצורת ארגו שגלגל גדול קבוע בצידה. אל מול עינינו הקרועות לרווחה הועבר הברווז מטס ההגשה

והונח בתחתית המכבש. שני מלצרים מיוזעים החלו לסובב את הגלגל באיטיות כאשר הרחש היחידי שנשמע היה קול הפיצפופץ הרפה של העצמות שהפכו לעיסה. מלצר נוסף גחן בקידמת המכונה ואסף את הרוטב השמנוני המנטף אל תוך כלי מזיגה מוזהב... זוועה!
בסיום הערב, עמד עלינו כל צוות המסעדה לפרידה נרגשת מלווה בדמעות, חיבוקים ונשיקות כשרב-המלצרים מעניק לכל אחד מאיתנו שי, קופסית מהודרת עטורה בסרט וורוד ובתוכה טרפל שוקולד מריר...

לא הרחקנו יותר מת"ק פרסאות כאשר שמת לי לב ששכחתי במסעדה אתכרטיס האשראי. חכי שנייה אמרתי לרעייתי, אני כבר חוזר. המחזה שנגלה לעיני היה נורא.
המסעדה הייתה מוארת באור יקרות. המלצרים עסקו בשטיפת הריצפה, בקיפול המפות והמפיות ובסילוק הכלים. היו שזמזמו, היו ששרו, צעקו או קיללו, היו שהחליפו בגדים והיו שעישנו, שתו או ישבו בעייפות ואכלו את השאריות.

האנדרמוסיה קפאה לדממה. כולם נעצו בי עיניים מאשימות אך המסר היה אחיד ורועם: כל הערב טרחנו כולנו במאמץ עילאי להעניק לכם חווייה מלכותית (מלאכותית) שלא מהעולם הזה, ואתה בטיפשותך היית חייב לחזור ולקלקל הכל!
(אחרית דבר: החברשהמליץ כבר לא חבר, המסעדה לא שרדה זמן רב ועל מנת הברווז המפורסמת לא שמעתי יותר לעולם... כנראה שמקומו הטיבעי של הברווז הוא באגם)

פתאום קם אדם בבוקר ומגלה שבן זוגו השוכב לצידו במיטה, אינו מוכר לו. עשר שנות נישואין, שלושה ילדים קטנים, עסק משגשג, אלפי שעות איכות המשלבות מארג חברתי ומשפחתי, חוויות מכוננות, מעמד תרבותי וכלכלי ו...פאף! יצא כל האוויר, הכל שקר! מגדלים פורחים, בניין קלפים הקורס באחת, עורבא פרח, נאדה...הזוי!

ואני באיוולתי עוד ניסיתי להרים טלפון ולהשפיע, לבקש שתנסה להבין, לסלוח ולקבל, שתפנים מה מונח פה על הכף ושתשקול אולי לנסות ולהציל את שניתן ולהתחיל תהליך שיקומי... "אתה פשוט לא יודע על מה אתה מדבר" פסקה, "אין לך אפילו צל של מושג מה זאת אומרת לגלות שכל יום ויום בחייך היה שקר אחד גדול המורכב מאלף שקרים שונים... עזוב את זה, אין לי שום מוצא אחר אלא להתנתק ממנו לגמרי, להתיחס כאילו כל זה לא קרה, סתם חלום רע, תאמין לי, אני מעריכה את רצונך לעזור אבל זה הרבה יותר מדי גדול עלי ובוודאי עליך..."

את הסיפא של דבריה לא הפנמתי ותעיד העובדה ששעות ספורות אח"כ, כבר ישבנו יחד כבר אפל כאשר מוטלת עלי המשימה לא להניחהו לבד ולמנוע ממנו להתאבד, כן, לא פחות, ומי יכול להגיד 'לא' או לקחת דבר כזה על מצפוננו? לא אכחד שחשתי גם סקרנות רכילאית עצומה משולבת בתחושת אחריות כבדה וכך החל למעשה הקשר ביננו שהלך והעמיק. במהלכו נגולה בפני תופעה פסיכוטית יחודית אותה ניתן לתאר כ'סיפור של פעם בחיים' שלא ישנה. צדקה ממני העלמה, זה היה גדול עלי בכמה מספרים כפי שהיה גם גדול על כל מי שבא איתו במגע.

אם אנסה לתמצת את תפישתו את החיים, הייתי אומר שהוא פיתח שיטה של אימוץ נרטיב, דמות וזהות המותאמים בכל פעם מחדש בהתאם לנסיבות והודות לפיקחותו, קיסמו וזריזות מחשבתו, הוא גם ידע לבסס אותם על סידרת שקרים ועובדות למחצה.

כבר משחר ילדותו הוא נאלץ להתעמת עם סכיבה לא מפרגנת ולעיתים פוגענית ממש, עם תחרותיות קשה, ריגשי נחיתות ועתידי מאוד לא מבטיח אך בעוד מרביתנו לומדים להסכין עם התנאים, להטות כתף ולהרתם למאבק בתלאובות החיים... פיתח הוא דרך לעקוף את המערכת.

תעודה מחורבנת שתביא עליו רק מכות? אין בעייה, מזויפים תעודה מצטיינת והכל מרוצים. ומכאן והלאה, למה לא להמשיך כך גם לתעודת בגרות? או להישגים בספורט? ומדוע לא להקסים את כולם במצג אישי מרשים ללא שום צורך לבלבל אותם עם העובדות? מי רוצה לדעת או להתחבר למעמד בינוני או נקודת מוצא נמוכה כשיש אלטרנטיבות בשפע?

באותם ימים, אילו רק היה לו קצת יותר מזל, היו התרמיות מתגלות ונעצרות באיבן אבל לא, כל שעשה צלח בידו והבחור הלך מחיל אל חיל. הוא הפך לתלמיד מעולה, לקצין מצטיין ולגיבור מעוטר, לנכה צה"ל מרובה זכויות ומשם לסטודנט מבריק ולבעל מקצוע מוערך.

הוא נישא ל'בתו של הגביר', רכש דירה בשכונה נחשבת, ילד ילדים נהדרים, הקים משרד מצליח מרובה עובדים ובנה תוך כדי כך גם מעמד חברתי בהתאם שפירגן להצלחתו, אה מה מה... הכל בכל מכל ניתמך על כרעי תרנגולת.

"תמיד ידעתי שיום אחד הכל יתגלה ואני אתפס על חם אבל כל שיכולתי לעשות היה, לחכות ולראות מאיפה זה יבוא לי..."

"...ולא פחדת? תגיד, איך אפשר? וניסית להבין בכלל מה יהיו ההשלכות ביום שתגיע הנפילה?"

"דווקא הייתה לי תמונה די ברורה אבל כבר הייתי שכוי עמוק מדי בכל הבוכלטריה... שקעתי לאט לאט לתוך דכאון פטאליסטי...אני קם בבוקר ומסתכל בראי ואני כבר לא יודע מי מסתכל עלי בחזרה... אני מנסה לשחזר למי אמרתי מה... אני לא מתחיל את היום לפני שיוצאים לי איזה חמישה/שישה שקרים קטנים על הבוקר"

בסופו של אותו הלילה הלבן הוא לא התאבד למרות שלזכותו אומר, שהוא שיחק את התפקיד

בצורה כל כך משכנעת שהייתה גורמת לדה-נירו לקנא. מכאן ואילך, התפתחה ביננו ידידות אמיצה בה אני משמש בתפקיד 'החבר התומך' והוא בתפקיד 'המשתקם'... והצליח לו? זו שאלה שהתשובה עליה מורכבת ביותר.

התנאי המרכזי להצלחה נמדד ביכולתו לשוב ולהתערות בחברה בה הוא חי שנים רבות בזהות שאולה. היה עליו לשוב אליה בלבב שלם לאחר תהליך ארוך של ענישה ושיקום תוך כדי ניסיונות חוזרים להשתחל לדמותו האמיתית. ללא כחל ושרק ובקשיים שלעיתים היו כרוכים בעינויי גוף ונפש בלתי ניסבלים.

גל החורבות שהותיר מאחוריו לא הותיר לו למעשה סיכוי רב להתרומם למעמד אליו הורגל. משפחתו הקרובה, קרוביו וחבריו שנפגעו ממנו יותר מכל, הפנו לו עורף זה מכבר ואילו מכריו החדשים, לא הראו שום התלהבות לצרף את 'הפגע' הזה למעגלם, ...איך הוא אמר לי פעם: "תאמין לי שניסיתי... אני מתחיל עם בחורה יפה כבר, נחמדה ומוצלחת ואני רואה עליה שממש בא לה עלי ואז אני מספר לה, כן, כבר בדיוט הראשון את כל האמת עלי, על הזיופים, על הכלא, על הילדים... ומה קורה? אני רואה איך העיניים שלה נפתחות ככה, איך שהלסת שלה נופלת והיא אומרת לי סליחה, אני כאן בטעות והולכת... ואז עם הבחורה הבאה אני כבר נזהר ומוכר לה שוב את השקרים שלי ואחרי שבועיים אנחנו כבר יוצאים קבוע והיא מציעה לי לעבור לגור איתה ועכשיו, לך תחזור אחורה ותספר לה את האמת..."

וכך, שרוי בין העולמות, אלה שהוא מייצר וממציא חדשות לבקרים ואלה האפורים-המציאותיים, כלולייך המהלך על חבל ביניהם, הוא מלהטט ומדלג, פעמים שהוא כאן ופעמים שהוא שם, עושה ככל שביכולתו להישאר למעלה ולא להתרסק... ללא מוצא אמיתי או תוחלת וככל שידוע לי, הוא יותר שם...

גבי (אשכנזי)

כל הבוכלטריה סביב גבי אשכנזי, הטענות לחישוק מצד ברק ונסיונותיו שלו להאבק בכך, המחנאות, השמועות, ההכפשות, ה'טפלוך' וההתכתשות הסיזיפית לזיכויו הוא וחבריו, מזכירים לי שאין חדש תחת השמש וכבר לפני 3000 שנה הייתה לנו פרשיה דומה. אבנר בן נר היה שר צבא שאול ובמאבק בין שני בתי המלוכה, הוא עורק לבסוף למחנה דוד אך שם גם מוצא את מותו מנקמת דם ישנה וגם רוצחהו לא ניכה. (ראו הרחבה ב'ויקי') כנראה שלעולם תהיה הפירמידה צרה והרוב העשוק יתבונן מלמטה במלחמות הדיאדוכים שלשאפתנותם אין שובעה.

8.2.2016 "שיהיה לכם לבריאות, עושר ואושר"

ואכן, זה כנראה האיחול הבסיסי ביותר שאנו בני האדם מקווים ומיחלים לו, והחיפוש אחריו ממלא את כל חיינו. רבים גם מבינים שאם יצליחו לחבר ולשווק את מוצרי צריכת הבריאות לקהל הצרכנים והמאמינים, יש להם סיכוי טוב להתעשר וכך גם לזכות באושר גדול ובבריאות.

וזה הסיבה שכולנו נשטפים ומתערסלים במערבולת שוצפת המורכבת מאינסוף מידע, פרסומות ומאמצי שיווק למיניהם החל מהטפה לספורט ותנועה, עבור לכל סוגי הדיאטות בעולם ולשימוש בתחליפי ומעשירי מזון ועצות לתזונה נכונה, וכלה בשיטות לשיפור/שינוי התנהגותנו ואורח חיינו אם במעבר לצימחונות/טיבעונות, ואם בהשתדכות לפסיכולוגים, לקואוצ'רים, לגורואים, לאסטרולוגים ולמורי הלכה דתיים.

והגיבוי למתואר מלווה תמיד בסיפורי הצלחה מוכחים. אין שיטה, תכשיר או מרפה שאין באמתחתם עשרות (מה אני אומר עשרות... אלפי!) סיפורים על חולי סרטן שנרפאו מאכילת גזר בלבד, עדויות תומכות מכלי ראשון, חסידים שוטים ומעריצים מושבעים הנשבעים בשמם, סקרים 'עלאק' והוכחות מדעיות.

במקום שיש כסף והרבה, שם נימצא גם את העיוותים והשקרים, העוולות והשחיתות ובעיקר את האינפורמציה המוטעה, ומאחר ומדובר בתעשייה עולמית המגלגלת טריליונים – אין חלקה שיש בה מתום נקי מאינטרסים ואין גם סיכוי ממשי למציאת פרמטר אובייקטיבי לקבלת או דחיית גישה בריאותית זו או אחרת (פרט לרב פירר כמובן).

וכל זה לא היה 'נושם, חי ובוט' אלמלא אנו, קהל הצרכנים המתמסרים לחגיגה, איש על פי דרכו, אמונותיו, נסיונו ואופיו וזאת על אף העובדה שהבחירה בדרך זו או אחרת, נעשית כאמור בצורה אקלקטית ללא מידע מספק וללא שום בסיס מוכח.

אמר כבר 'הישעיהו' ש"הספורט מיותר לחלוטין שהרי אם אתה בריא, אתה לא צריך ואם אתה חולה, אתה לא יכול..." אבל היש פה מישהו שבאמת ובתמים מוכן לקפוא על השמרים ולא לעשות כלום? אין חיה כזו ובבסיסנו קיימת האמונה העיוורת שקרובה ישועתנו לבוא ובלבד שנהיה בתנועה מתמדת וננקוט ביוזמות חדשות לבקרים, יהיו מה שיהיו:

An apple a day, keeps the doctors away, שתו 'משקה אלוורה' עם היקיצה (וגם מיץ חיטה, כוס רימונים ואל תשכחו לנטול ידיים כדי להעביר רוח רעה או חיידקים...), 'אינטרה' ו'סמבוקל', 'ג'ינסנג' ואבקות 'הרבלייף' ואם כל זה לא ישפיע, זה ללא ספק יתפיח את ארנקם של המפיצים או גם את שלכם במידה והסתפחתם ל'שיטת הפירמידה'.

עשו מדיטציה, יוגה או כושר ותגיעו לנירוונה (או לתל השומר), עטרו את גופכם במגנטים ('ניקן'), במדבקות הרזיה או בתחבושות לחץ ואל תשכחו לספר לכולם עד כמה זה עובד ועד כמה זה שיפר את מצבכם. התרחקו מאלכהול ושתו רק מים (מתכון בדוק לדכאון קליני) ואל תעברו את ה-1% בכל מוצרי החלב אם בכלל (לחוסר הטעם ניתן להתרגל) ומומלץ לחיות רק על ירקות אורגניים, שום טרי, שמן זית ולימון וביצי חופש.

נישמו רק אוויר צח (מה שיאלץ אתכם לעבור לגור בצפון פינלנד), מירחו את צדעיכם במשחות סיניות ריחניות ופעמיים בשנה עשו "ניקוי" בעזרת דיאטת ענבים נטו ונא לא לשכוח גם טיהור קולונוסקופי (חוקן נגד רעלים...) בכל כמה שבועות.

חליתם? ניפצעתם? או סתם מרגישים שמהו לא כשורה? אין בעייה! ים של מטפלים ממתנינים לכם בכיליון עיניים החל מפסיכולוגים ורופאים (גם 'אליל'), עבור למטפלים אלטרנטיביים וכלה בקוסמים, מנחשים ובמתקשרים, וראוי לציין עובדה אחת המשותפת לכולם: למרות שבחירתכם במ הייתה מקרית (חבר המליץ!) הם ישמחו מאוד לטפל בכם ולעולם לא יפנו אתכם למטפל או גישה אחרת חו"ש.

כואב לכם הראש ובחרתם בדיקור דווקא? נראה לכם הגיוני שהמדקר יפנה אתכם לטיפול ב'גלי
הלם' או ב'אבנים חמות' במקומו? במקרה הטוב הוא ימליץ לכם על טיפול המשלב מספר שיטות
יחדיו וזאת בתקווה שמהווה מהמכלול אכן יעבוד.
O.K, הגעתם עד כאן ואתם אומרים לעצמכם: אז מה הוא אומר בעצם, מה יש לו להציע? יש
אלטרנטיבה? ציניות זה אולי נחמד אבל מדובר פה בכריאותינו שלנו...! אז מה נכון? ...ואם אתה
חושב שאתה כזה חכם, גלה לנו אולי את "סוד מעיין הנעורים?..."
הפתרון נמצא כנראה במה שמכונה "שביל הזהב" או "דרך האמצע" וארחיב על כך בפעם אחרת
אבל בנתיים, טפלו בעצמכם בשיטת ה'סו-ג'וק'!

(או אם תרצו... מי ששואל דווקא אותי - מגיע לו!!!)

"חפש אותי..." 20.3.2016

יש ילדים הנולדים לבעלי מקצועות מהוגנים כעורך דין... רופה, מכונאי או פסיכולוג ויש
הנולדים לאבא מעצב, ובעוד שהראשונים נהנים מילדות סדורה וקונפורמיסטית, הרי שהאחרונים
נרדנו לילדות עשוקה כתוצאה מרגשות התיסכול של אביהם... ובמה דברים אמורים? בתחפושות
למשל.

שהרי לא יתכן שמי שנולדו לאלו המתיימרים לקריאטיביות, לחשיבה לא שגרתית וליכולת
טכנית, יסתובבו כך סתם ברחוב באין מפריע מחופשים לליצן, למלכת אסתר או לפיראט בתחפושת
קנויה... קפיש?

ואולי, אילו הייתי שואל אותם לרצונם (שבגיל ארבע ידוע כמגובש מאוד), אלו היו בדיקור
הדברים שהם היו רוצים אבל למה להתפס לקטנות באם אפשר להנחית עליהם להתחפש ל'תמונה
של פיקאסו', 'פרש בלי ראש' או 'סאטיר עם חליל פאן'? הא?
וכשכבר נכנענו ונאותנו לתחפושת ליצן למשל, אז זה היה חייב להיות ליצן קפיצי עם בטן
וצפצפה ופעלולי קוסמים וכיוצ"ב - יש ליצן ויש ליצן...

"מעשה אבות סימן לבנים" ומה שילדי ספגו בילדותם, הם ממשיכים לאתגר בבגרותם. ולהלן:
שלב הרעיון - תחפושת שאינה נושאת כותרת או שם, היא מוצר חסר רלוונטיות, וכך הגענו
יחד (אלעק) לשמות כגון 'סאטיר' (סאטירה), כרוב וכרובית (לתחפושת מלאך מחזיק כרובית) או
ל'אווטאר' ו'אמיצה' במקביל לתקופה בה הוצגו הסרטים.

שלב התכנון - מתחיל בערך בחנוכה, כחודשיים לפני המועד הנקוב. לאחר שגובש הרעיון,
עוברים לבניית חלקי התחפושת בהתאם, צביעה, גזירה, חיבור וגימור כאשר הכלל הוא שלא
מתפשרים. צריך עור כבש למשל? מחרפים ת'נפש והולכים ל'עתיקה', שם קונים שטיח שלם כדי
לגזור ממנו פיסת קטנה.

צריך אביזרי במה? שודדים את מחסן התפאורות של ה'חאן הירושלמי' או של 'גולף-גלובוס'
ופעמים שטורחים עד לשוק הפשפשים עבור ענתיקה אותנטית ואף חומקים ל'עיר החטאים' בתקווה
למצוא את שנחון.

ולבסוף אקורד הסיום - בשביל כבוד צריך לעבוד (ממש אינפנטיל האבא הזה!) והסיפוק הגדול
הייתה הידיעה שבהתקדש החג, היו כולם מחכים, מי בגנון ומי בכיתות לראות את משפחת לוי
דופקת הופעה.

למזלי יש אדם אחד שפוי בבית שגם ידע לשים סוף לכל הבוכלטריה וכך היה:
בני הקטן ביקש להתחפש לאינדיאני... כן, כמו כולם, ומי אני שאפגע בנפשו הרכה אבל לא עלה
על דעתי שהפוחז יחמוק לו סתם כך! החלטתי להכין תחפושת על פי המסורת הקנדית קריא, כתר

נוצות נשר מהראש עד לרגליים אבל מניין יבוא עזרי ואשיג את האביזרים?
 בצר לי פניתי למוזיאון לטבע בירושלים שם קישרו אותי עם המפחלץ הראשי... ולאחר שהלה
 הפנים את עומק המצוקה אליה תקעתי את עצמי (תדמית רבותי, תדמית), הוא סירב אמנם לצוד
 עבורי נשרים בגמלא אבל מאידך שמח לספק לי שתי כנפי שקנאי מדונגות (כך משמרים שם
 גוויות...) ואף הוסיף לי כבונוס כמה חלקי פרוות ארנבים וראשי שועל ונמיה.
 עמוס עד כתפי בשלל הריחני צילצלתי בדלת ושם על הסף הוסבר לי בלשון שאינה משתמעת
 לשתי פנים שזה 'או היא או הפגרים'. לאחר שיקול ארוך, נאלצתי לוותר וכך חלפה לה תהילת
 עולם.
 אבל לא אלמן ישראל וכאמור, מכאן ואילך עברה המסורת לילדי ואנוכי, 'גימלאי הפורים'
 מתרווח בשנים האחרונות בנחת וצופה בעמל כפיהם מהצד.
 פה יכול היה להסתיים הסיפור אבל לפני חודשיים (בחנוכה בערך...) פנה אלי נכדי בן הארבע
 ואמר 'סבה, אני רוצה להתחפש השנה ל'אובליקס'... אני תוהה מאיפה זה בא...'

3.4.2016

לורד קיטש

- נו, מצאת את החנות כפי שהסברתי לך?
 - בוודאי, ואפילו עשו לי חברות 'במועדון פיצוחי מורנו'
 - רגע, זה כבר חשוד בעיני, בכמה קניית?
 - לא זוכר בדיוק, נדמה לי שב-150 ש"ח אחרי הנחת מועדון
 - תגיד לי אתה פסיכיאטר? מי קונה פיצוחים ב-150 ש"ח... שוב שכחתי שאסור לתת לך לקנות
 לבד
 - ואני חשבתי שתהיי גאה בי... קניתי שיהיה למחר וגם למוצ"ש ל'קלאסיקו' ושישאר גם לשיעור
 גמרא ביום שלישי ותיראי, אפילו קיבלתי חבילת פופקורן מתנה
 - עזוב, אתה חסר תקנה... מזל שלא שלחתי אותך לקנות יין או גבינות...
 וכתמיד, יש משהו בדבריה... אני מודה ומתוודה שאין לי מושג ירוק במחירים או בעלות האמיתית
 של הדברים ואלמלא יושרם של הסוככים אותי, הייתי מתרושש מזמן.
 כשרציתי פעם לקנות לבתי מעיל סקי, הציע לי המוכר משהו 'ביוני' עם כיסי אוויר חם מתנפחים,
 מנוע חשמלי, אפשרות הסבה לאוהל הישרדות בהימליה, חיבור ללווין + צ'יפ לאיתור וכל זאת
 רק ב-2,770 יורו. עצרתי רק לאחר שהוסבר לי שבסכום הזה אולי כבר עדיף לקנות מכונית
 משומשת.
 או לפני כמה שנים תפס אותי בשוק מטר פיתאומי. ניגשתי לחנות הראשונה ובקשתי מטריה לא
 לפני שהצצתי בחטף במחיר והושטתי למוכר 170 ש"ח. הלה התבונן מופתע בשטרות ושאל אותי
 כמה מטריות אני רוצה שהרי מטרייה מהודרת עם קפיץ ואחריות עולה 17 ש"ח.
 אני חייב להתעשת! כנראה שזה לא כבוד כל כך גדול להסתובב עם ארנק גדוש כרטיסי חבר
 ומועדון ב'תחתוני קסטרו', 'המשתלה בניות', 'הגבינות של באשר' או 'בן-בן משקאות'. אני צריך
 ללמוד לפקפק באהבתם ללא סייג של סוכני הביטוח שלי (ששולחים לי ברכות בכל ערב חג וימי
 הולדת), רופה המשפחה והשיננית, המוסכניק (מבצעים, הכן רכבך לחורף/לקיץ/לאביב...) או שלל
 המתרימים טלפונים איתם כבר יש לי קשר פסאודו-אירוטי (ז'קי? כאן גאולה מ'עתידי לתינוק' זוכר
 אותי? אני יכולה לבוא אליך? - מה זה? נשבע לכם שבחיים לא ראיתי אותה... למה אני מדבר
 איתם... למה אני לא מסוגל לטרוק בזעם?)
 די! את מי אני מרשים בפזרנות הטיפשית ובאווילות הצרכנית? לא עוד! ואתחיל גם לנסוע
 בתחבורה ציבורית, אגב, מישהו יכול להגיד לי כמה עולה נסיעה עירונית?

משחר ילדותי אני אוהב ונהנה מאלימות מזוככת לשמה, אם בספרות ובאמנות ואם בקולנוע. בתחילת שנות ה-70 ופחות או יותר במקביל לשירותי הצבאי, החל גל סרטי הלחימה מהמזרח הרחוק לשטוף את מסכנינו ומייד ידעתי במה אני רוצה לעסוק ברגע שאשתחרר. ואמנם כך היה. התחלתי להתאמן בשיטת ה'שוטו קאן' היפנית ומאז ועד היום בהפסקות המתחויבות, אני ממשיך לייגע את עצמי לפחות פעמיים בשבוע (ב-'וו-וו' - קונג פו סיני לא קלאסי) בחברת קשישים קשי יום בגילי ולחזור הבייתה מותש, מוכה וחבול. אבל שנים רבות תהיתי ביני לביני, מה היא הסיבה שאני נמשך דווקא לפעילות ספורטיבית 'לא מתגמלת' זו שהרי יכולתי לבחור אין סוף תחומים אחרים (למשל בנדמינגטון, כדור סל או שח-מט...) שהערך המוסף שלהם אינו נופל ואף עולה על אמנויות לחימה.

ולפני שנים, ברגע של הארה וחזון, חזרה אלי תמונת ילדות לפרטיה ופתרה לי את שאלתי: כמדומני היה זה בגיל חמש כאשר לעירנו הגיע 'קרקס מדרנו' וכל העיר חגגה. כילד החווה זאת לראשונה, לא יכולתי "לראות" כמובן את האפרוריות מאחורי המפעל הזה המכונה 'קרקס'. את הכלובים החלודים, את הליצנים העצובים, את האריות התשושים הניזונים מאז ילדותם על דיאטת יוגורט בלבד, את הקרוונים המיושנים והצפופים בהם חי הצוות חיים שלמים של דלות, את הציוד המטולא ואת הזוהר הזול והמזויף.

עבורי היה הכל חדש וראשוני וכך מצאתי את עצמי יושב נוהר מאושר, דחוס עד כדי מחנק בין אבא ואמא על ספסל מחוספס מעץ לא מעובד שעליו מסומנים מספרי המקומות בצבע מהוה. אם נדמה לכם שהכברתי בתיאור מושבינו, תבינו מייד שלא כי מסיבה זו ממש, התפרץ ויכוח קולני בין הורי לשתי 'פרחות' צעירות (כן, כנראה יש פרחות בארץ מאז המבול...) שטענו שאנחנו יושבים במקומם.

האורות עומעמו, המופע התחיל, התזמורת פצחה ב'הימנון מדרנו' ואני התרכזתי כולי במתרחש על הבמה...זאת אומרת, ניסיתי. הורי והפרחות התחילו במאבק דחיפות עכוז, אלה הודפים לימין ואלה הודפות לשמאל ואני הזעיר, נמחץ באמצע. ברגע מסויים נמאס לפרחות 'והצמודה של אבא' שלפה את נעל עקב הסטילטו שלה והיכתה אותו במיצחו.

המראה של אבי החבול המגשש אחר משקפיו כשפניו מכוסות בדם היכה אותי בהלם ובשיתוק. לא היה בכוחי להגיב ועד כמה שאני זוכר, בחרתי להמשיך ולהתרכז במופע אבל עולמי חרב עלי. אבי הגיבור, המגונן, האהוב, האחראי והכל יכול ניגף בקרב ומול מי??? אשה קטנה ועלובה ניצחה אותו!

כאמור, הדחקתי את המעשה לקרן זווית ובשנים הבאות התרכזתי בציור סצינות קרב מרובות פרטים בהם כולם יורים ומפוצצים את כולם. לציורים אלה היו קופצים רבים מבין חברי וגם אבי הפסיכולוג לא יכול היה להתעלם מהשפע ותירץ זאת בדרך המופנמת בה בחרתי לנתב את האלימות הפנימית שבי...

אבל היום אני יודע בוודאות ששם בקרקס נזרע הנבט וגמלה ההחלטה בקרבי שכאשר יבוא היום ואיזו פרוחה תעז להניף נעל עלי או על ילדי, או אז אדע בדיוק איך לקרוע לה ת'צורה!!!

שפתיים ישק! 3.5.2016

לפני שנים רבות ובתקופה שהנושא היה רלוונטי לגבי, קראתי ספר שהטיף להנקה תינוקות בדרך הטיבעית. בין הטיעונים הרבים בזכות השיטה, הודגש גם שבזמן שהאם מחזיקה את תינוקה היונק בצמוד לגופה, היא מרפרפת בשפתיה ונושקת את ראשו וכך בלי משים, היא גם אוספת את החיידקים מגופו ומחדירה אותם לגופה.

או אז, המערכת החיסונית שלה הפוגשת אותם מייצרת מייד נוגדנים ותגובות נגד שאלה מצידם, מוחזרים לתינוק דרך חלב האם ומסייעים לו בפיתוח נכון של המערכת החיסונית המוקדמת. זו המערכת החיסונית הקמאית והנכונה שהתפתחה משחר האדם (כך במקור) ושאינה קיימת אצל אלה המעדיפים להשתמש בתחליפי חלב למיניהם. (לפי אותו הספר, סיבה זו כל כך מרכזית שמומלץ גם לאלה הרוצים להשתמש בתחליפים, להעדיף הנקה טיבעית לפחות בחודש וחצי הראשון ללידה).

עד כאן, רק משל היה ונעבור לנמשל:

בבית הכנסת בזמן הכנסת והוצאת ספר התורה, כל הקהילה מנשקת את כיסוי הספר, אם בשפתיה ממש ואם בנגיעת טלית או אצבעות והצמדה לפה בנשיקה מצלצלת...

למינהג זה אני מוסיף את נישוק המזוזה בפתח כל בית (והמהדרין מנשקים אף בחדרי חדרים), את נישוק כריכות הסידורים וספרי הקודש, את נישוק הרב וזקנו (במקצת קהילות), את העברת כוס הקידוש בין כל הנוכחים, ולבסוף גם את מינהג ה'פריעה והמציצה' בברית המילה. (במרב הקהילות...)

והתובנה המתבקשת מאליה היא:

הקהילה היהודית היא למעשה גוף אורגני בעל מסורת עתיקת יומין האמון משחר ימיו על שמירת ייחודו, אחידותו ובריאותו תוך אימוץ השיטות הטיבעיות ביותר.

מערכת הנגיעות, הנישוקים, הגיפופים והעברות הנוזלים, מבטיחה חשיפה רציפה עם החיידקים, הפיטריות, הנגיפים והטפילים החיים בקהילה בכל רגע נתון והמשתנה תדיר עם התחלפות עונות השנה והתנאים הסביבתיים.

החשיפה הקבועה של חברי הקהילה אלה לאלה, מבטיחה שהמערכת החיסונית של כל פרט ופרט תזהה ותגיב בהתאם ותייצר מנגנוני הגנה שבבוא הזמן המתאים, יועברו בחזרה אל 'אמצעי החשיפה' (קריא, פרוכת, זקן, מזוזה, סידור וכיוצ"ב) וכך תקיים פעילות חיסונית רציפה ומבריאה לכולם.

... "ובא לציון גואל"

מ.ש.ל

ביקור הגברת הזקנה

(או, "סוס שמקבלים במתנה, אין בודקים בשיניו")

1.6.2016

בהזדמנות היחידה בחיי בה פגשתי את האלוף טל ('אבי המרכבה'), לא היססתי ובחוצפתי שאלתי אותו באם ניתן לבקר ב'מפעל המרכבה' שהוא הגה ועומד בראשו. אין בעייה כך הוא, ואמנם ימים ספורים אח"כ, התקשרה אלי פקידת לישכתו ותיאמה איתי מועד לביקור ואף הוסיפה שבהזדמנות זו, ישמח האלוף לארח גם את זוגתי וחבר נוסף. ביום ובשעה שנקבעו החנינו את ריכבנו בחניית האחמי"ם בשערי בסיס סודי אי-שם במרכז הארץ ומכאן ואילך התגלגל לו 'תיק אפרסק' המנחה ביקור כה חשוב כשלנו. (טוב, כנראה לא תיק אפרסק אבל ברור שמדובר כאן בנוהל צבאי מסודר המעוגן ב'תיק' כלשהו המפרט כיצד יש לארח משלחות רכש מהעולם השלישי)

בשער הבסיס כבר המתין לנו אוטובוס צבאי עם נהג צמוד שהציע לנו להתפרקד בנוחות על אחד מחמישים המושבים הרכים שיועדו רק לנו. הוסענו לחדר ישיבות מצוחצח שם התודענו למארחינו, האל"מ מפקד הפרוייקט, למהנדס הראשי, לחייל שהופקד על מקרן שקופיות, למסריט, לשתי חיילות חמודות שהופקדו על המילצור, לקצין קישור ולקצינת הסברה. לאחר כיבוד קל פצחה כל החבורה בסדרת הרצאות מעמיקה על נפלאות המרכבה, מלווה בויז'ואליה, בצליל ובזמר. בשלב זה כבר כוסייתי בזיעה קרה. אני, מה כבר ביקשתי? את מי לעזעזל הם חושבים שהם מארחים? מה? אנחנו באמת נראים כמו תורמים מאמריקה או כסוכנים קובניים? מי הינחה אותם להכניס שלושה אזרחים פשוטים ברזי מערכות מיגון משוכללות ('מעיל רוח'), מיכשור מתקדם לראיית לילה, סוגי חימוש, נתוני עבירות או סגסוגות מתכת?

משם הובלנו אל קו הייצור עצמו כאשר בכל תחנה ושלב, התיצב בפנינו הקצין האחראי ולאחר הצדעה והצגת עצמו, עמד והסביר באריכות את הנעשה בה. לא יכולתי להתמיד במבוכתי ובמקום זאת החלטתי לשחק את נמשחק עד תומו. תקעתי לפי סיגר ריחני, כיסיתי את עיני במשקפי שמש אטומות, איששתי את צעדי למצעד אווזים ושריקרקתי את ה'אינטרנציונל'. אלמלא טעות פטאלית שביצעה רעייתי כאשר טפחה על באקראי על אחד מגלגלי הארכובה ושאלה אם זו מערכת הצריח, זה היה אפילו מצליח...

קפה נוסף ולתחנה הבאה. ללבוש סרבליים (ממוזגים) בבקשה וקדימה לתוך טנק מצוחצח שם הודרכנו להפעיל כמעט את כל המערכות למעט ירי חי. לסיום הוזמנו לסכם את חוויותינו בספר האורחים (כתבתי בצרפתית...), להצטלם עם מארחינו ולשיר יחד את התקווה בחמישה קולות. זהו, סיימנו? מה פתאום! שוב אוטובוס והפעם נחתנו בחדר אוכל פרטי שם המתין לנו שולחן עגול מכוסה מפה צחורה ומעוטר בכלי כסף כאשר שני אזרחים עובדי צה"ל עטויי סינרים, עומדים עלינו לשרתנו. פתחנו בקבוק יין משובח והרמנו כוסיות לחיי צה"ל... עמוק אל תוך שעת הערביים נפרדנו סוף סוף מחברינו החדשים, מחינו דימעה ושכנו לחיי השגרה.

...וגם היום אני שב להיזכר ולדמיין לעצמי את הסצינה בה נפרד מפקד הפרוייקט מאישתו בבוקרו של יום הביקור, בהבטחה רצינית שאי"ה הוא ישוב עם שחר לאחר עוד יום קרב וערכו (וכך גם סגנו והנהג וההוא מהשקפים והמסריט והקצינה מההסברה והקצין מהקישור ואלו אשר על הקו' והטבחים...)

...הו טליק, מי יגול עפר מעיניך - יהי זכרך ברוך!

3.6.2016 "זה לא נגמר עד שהגברת השמנה שרה"

לאחר ששני מיני-וואנים מסוג 'מאזדה MPV' נגנבו ממני כמעט באותו הזמן, החלטתי שאני לא מוכן להידפק בפעם השלישית והילכך, אקנה הפעם משפחתית רגילה 'בלתי גניבה'. אל ישורת הפיתרון הסופי, הגיעו המכונניות 'הונדה אקורד' ו'פולקסוואגן פסאט'. אמנם גדלתי בבית שבו לא קונים תוצרת גרמנית (פרט אולי למכונת גילוח Brown) אבל בתור "דור שני שואה", כבר נישחקו עקרונותי עד דק... מה גם שהטיעון שהכריע בסופו של דבר את הכף, היה הפח הדק ממנו בנויה ה'אקורד' לעומת הברזל היצוק של 'הפסאט', ופיקוח נפש, דוחה הכל כידוע. (איש המכירות המיומן בפולקסוואגן ביקש ממני לערוך השוואת הרמת מכסי מנוע לשתי המכונניות באצבע בלבד - בפסאט הלכה לי הקמיצה)

דווקא השמרנות המכובדת, הכבודות, הספרטניות הגרמנית הם שקנו אותי או כמו שכבר אמר עייזר וויצמן: "מאוד יפה אבל איפה ההתקן למא"ג"?

אחרי שהתקנתי בה גם רדיו וכונן דיסקים ענקי (תשלום נפרד - המתקין טען שמעולם לא עבד כל כך קשה ושלקח לו יומיים לחזור את כל לוחות הפלדה בדרך מה'דש-בורד' לבגאז'), יכולתי להכריז בגאווה שזו מכוננית ל-15 שנה!

ואכן כך היה. כל ילדי עשו עליה את הסטאז' (החלקות, חבטות ושריטות) וכך גם רעייתי שרק עבודה ביטלתי את המהלך הרביעי מחוסר שימוש. הם דחפו אותה לכל חור אפשרי בארץ החל מסערות האבק בחופי סיני וההר הגבוה, ועד לסופות השלג בחרמון והיא בהתמדה אין קץ, השיבה אותם ללא פגע מוגנים היטב מכל צרה וצוקה מאחורי השיריון נגד פגזי הח"ש שלה.

אך בעייה אחת נותרה ללא מענה. מילא 'צריחת הדלק' שלה (סביאה גרמנית) אבל כל הפגעים שמנתי חייבו ביקורים תדירים במוסך - על המוסך המורשה של פולקסוואגן בירושלים כבר שמעתם? אז בניסיון לעבוד עם מוסך שפוי, השתדכתי למוסך פולקסוואגן אלטרנטיבי ברחוב בעלי הדפוס, נחמד, נקי, מרווח, מרשים וידידותי מאין כמוהו...

אלא שכאן בדיוק היה קבור 'האלמנט': בחזית המוסך אל מול הלקוחות הוצב אדם בשם 'קאבור' (בהומופון: גיבור, כביר, גבר, קר מזג...), איש רם ונישא, מרשים בהופעתו אך בעיקר, בקולו העמוק והסמכותי שהתחיל אי-שם במעמקי מערת קיבתו ומשם הזדחל התגלגל על לשונו החלקלקה והיישר אל תוך אזנינו המשוועות לנחמה. הוא היה הדמות האידאלית שהיית רוצה להניח את ראשך על כתפו, לעצום עיניים וללחוש "עשה בי כחפצך"... והוא אכן עשה:

- הלו ז'קיי? מדבר קאבור, תשמע, בדקנו את המקור לרעשים וזה מגיע מהצלב של הגלגל הקידמי (רגשות אשמה - שוב דפקנו ת'אוטו), אין ברירה וחייבים לשים חדש אבל לפני כן רציתי לקבל את אישורך...

- טוב, תודה שהודעת, אם חייבים אז חייבים, כמה זה עולה?

- אה, חוץ מהטיפול שעולה לך 1,600 שקל, מדובר בתוספת על החלק בסך 275 שקל ועבודה 150 שקל, אז ביחד זה תוספת של 425 שקל פלוס מע"מ כמובן

- או קיי מאשר, ומתי לבוא לקחת את האוטו?

- בצהריים אבל אני אתקשר קודם (חולפת שעה)

- הלו ז'קיי? זה שוב קאבור (אך אך, איזה קול!) תראה, עכשיו שהחלפנו את הצלב הימני, יצאתי עם האוטו לנסיעת מבחן (יחס אישי - אני נוזל!) וכל האוטו יצא מאיזון וגם ראיתי שהגלגל השמאלי שחוק... אני ממליץ שאם כבר האוטו על הליפט, נחליף גם את הצלבים הנותרים ואת הצמיג הדפוק (רמז עבה מי כאן הדפוק) ותקבל אוטו כמו חדש

- וכמה זה עולה?

- אותו הדבר מה שאמרתי לך אבל נעשה לך הנחה (איזה מתוק - אני שלולית), במקום עוד 1,275 ועוד הצמיג 200, אני יעשה לך תוספת של רק עוד 1,400 שקל נשמע לכם מוכר? המוסך הזה דפק אותי על יבש במשך שנים אבל לא לעולם חוסן.

יום אחד הלך האוטומט בדרך כל הארץ. הקאבור הציע לי לבצע את התיקון אצלם עבור 12,500 שקלים פלוס מע"מ. הפעם התיעצתי עם חבר מוסכניק שסיפר לי שאת החלפת האוטומטים עבור המדינה כולה, מבצע מוסך 'אוטומט' (אלא מה?) במפרץ חיפה. התקשרתי וקיבלתי מחיר של 6000 ש"ח כולל... אתם מבינים את זה? עבור שליחת הרכב לחיפה וקבלתו מתוקן בחזרה, ביקש הקאבור דמי טיפול בסך 6,500 ש"ח (גנב!!!).

אבל היום בו נפל האסימון סופית היה היום בו התקשר אלי הקאבור והודיע לי שהלך המנוע (חדש ב-9,500 או חריצת צילינדרים רק ב-15,000...). ביקשתי מרעייתי לשלוף את הליפסטיק שלה ולכתוב באותיות קידוש לבנה על הדופן הפנימית של המכסה (ההוא מהאצבע) את תאריך ההמלצה. הכתובת נותרה על הקיר עוד תשע שנים וכך גם המנוע.

לא שבת אליהם יותר וכנראה שהייתי הלקוח האחרון כי מאחורי גבי נסגרו דלתות המוסך לצמיתות. מעניין מה עושה היום הקאבור... אולי הוא עובד במכירת תוספי מזון בשיטת הפירמידה? בטוח שעושה מיליונים המניאק!

והגיע היום שחרדתי שעתיד לקרות, ואת הפסאט הבאתי לבית הקברות (15 שנה כמובטח), אמנם אחרי הכל היא הייתה רק מכונית, וביננו, לא משהו... אבל עבורי היא הייתה המשפחתית האמיתית, זו שגידלה את ילדי ודאגה לחינוכם וזו שרק עליה יכולתי לסמוך כשהפקדתי את אישתי "בידיה". אני בטוח שתחת ידי כולכם עברו לא מעט כלי רכב (דו, תלת, ארבע ועל ארבע) כאשר לכל אחד נשמה, אופי וסיפורים משלו ואני יודע בוודאות שגם אצלכם נצור רכב זה או אחר שזכרו לא יסוף מכם לעולם, איש איש וסיבותיו עימו בדיוק כפי שאותה "גרמניה כבודה ואימהית, תמכה בי לאורך כל הדרך ("בעליות ובמורדות") והייתה לי כידית...

רמי סאדאם (או: תן לקיסר את אשר לקיסר...) 8.6.2016

את רמי סדן הכרנו רמי (אלחנן) ועבדכם לפני שנים הרבה. הסטודיו הישן ביפו, היה בנוי למעשה משתי דירות שחוברו להן יחדיו. אני זוכר את היום בו נפלו המחיצות ואותנו מתרוצצים במרחבי ממלכתנו החדשה והריקה, תוהים מה נעשה בשטחי הכיבוש הריקים. לקינו אז ב"ליקוי מאורות מוחלט" ולכן קיבלנו ברצון את המלצתו של אחד מחברינו (פרוספר מנוחתו עדין - סלחנו...) לקבל אל חיקנו דייר נוסף שהתגורר עד אז בסטודיו שלו. לא עבר יותר משבוע מרגע שה'סאדאם' עבר למעוננו (זה אכן היה שמו בפינו), משניפקחו עיננו והבנו שעשינו טעות איומה. יש רומנים שמלכתחילה לא נועדו אלה לאלה. אני לא יכול (וגם לא רוצה) להצביע על בעייה ספציפית למעט אחת: הרמי שלנו לא סבל את הרמי ההוא מהרגע הראשון. זה גבל במימדים פתולוגיים ממש שהתבטאו בתופעות רפואיות/פסיכוטיות כגון פריחה וגרדת, שיער סומר, התפרצויות רוגז בלתי נשלטות וזיעה קרה) שפגעו בו וגם באווירה בסטודיו באופן קשה והיה ברור שיש לתקן את הטעות, ויפה שעה אחת קודם. התהליך הנ"ל ערך כמעט שנה של סבל והסתיים בכך שה'סאדאם' קיבל פיצוי על זריקתו מהסטודיו בטרם עת... וכמדומני שבמסגרת ההסדר, הוא אף לא שילם עבור החודשים האחרונים לשהותו אבל כדי למנוע שפיכות דמים, היינו מוכנים לכל, העיקר שילך כבר. ולעיניי המינוי, אין ספק שה'סאדאם' הוא מה שקרוי "מוצנח של הביבים" לתפקיד. כיחצן של שרה'לה וכמי שהיה מעורב בקמפיין של ביבי ב-96', הוא במפורש מאנ"ש, בעל אינטרס מובהק ומחויבותו לתמיכה, כיסתו"ח והאדרת רוח"מ ומפלגתו, ברורה ללא סייג. כמו כן, ידוע לכולנו מצבו הרעוע של ערוץ 10 וההיסטוריה הארוכה של המאבקים לשרידותו או לחילופין, לסתימת פיו. לדעתי הסובייקטיבית בהחלט, הצנחתו המאוחרת של ה'סאדאם' לתפקיד ראש הדירקטוריון (וההסכמה הפנים מערכתית למינוי...) היא למעשה 'חותמת גומי' מלמעלה כתנאי להמשך קיומו של הערוץ (ובלבד שיקבל עליו את דין התנועה...)

אז כל מי שעדיין חשוב לו 'חופש העיתונות והתקשורת', או שמאמין בחושיו החדים להפליא של רמי יקירנו, חייב לעמוד על רגליו האחוריות ולהתנגד למינוי 'יחצן מטעם' לתפקיד רגיש הדורש במפגיע אדם בעל כישורים מתוך התחום, אמיץ, אוביקטיבי, מקצועי אך בעיקר, בלתי תלוי!

"...וסלחת לעוונתי כי רב הוא" (מתוך הסליחות) 10.6.2016

על הדמות הבאה אספר ללא איזכור שמה מחשש עינא בישא. מי שמכיר, שיערב לו ומי שלא... הפסיד!

כילד דתי חנון בשנות השישים, למדתי שהגיבורים האמיתיים הם אלה המשלבים כח פיזי עם כח דתי (איזהו גיבור? הכובש וגו) ומכאן שהכרזות שהיו תלויות מעל מיטתי, היו של שמשון, ריש לקיש, בר כוכבא ו'הרב'.

כן, הוא היה גיבור, הוא קרא לדרור, כל העם אהב אותו... בישראל הקטנה של תחילת שנות השישים, זו שנגאלה לא מכבר משואה ושתי מלחמות, שיווענו לדמות "היהודי הגיבור".

כזה שיעטה בגאווה מגן דוד רקום על הסליף, שיאבק עם נאצים וירסק להם ת'צורה, שיכה את אויבינו הקמים עלינו בדמות "הנמר הירדני" אבו-ענטר אותו כיסח שבוע רצוף בסינרמה ושילמד בני יהודה קראטה ושבירות עצים ואבנים, והוא אכן עמד בציפיותינו ועוד הרבה מעבר.

העובדה שהכל היה 'פארש', מלאכותי ומבוזבז מראש (הוא הקדים בשנות דור כמעט, את מופעי ה-WWF), לא הפריעה לאיש ואפילו מופע האימים בו נכנס 'הרב' לכלוב אריות, היישיר אליהם מבט מטווח מטר והם השפילו מבט (נו שויין, עם כזו כמות של סמי הרדמה), לא פגעה כהו זה בתדמיתו ובאמונתנו בו.

העובדה שלצד תדמית 'איש השרירים' הוא השכיל לטפח גם תדמית של איש רוח רב פעלים (כתב ספרי מחקר על רש"י, 'החזון איש', אטלס גניאולוגי של כל חכמי המשנה והתלמוד, אנציקלופדיה ועוד), איש עסקים פורה (מיהלומים, מכוני יופי וכח ועד שטיפת מכוניות ורשת אופטיקה), תורם ופילנתרופ, ידידם של שועי עולם ואיש משפחה שידו בכול ויד כולם בו... (שתי נשים, תריסר ילדים, סכסוכים בעסקיו השונים ובחלוקת ירושתו שרבים מהם הסתיימו בבתי משפט), השלימה את פסיפס אחת הדמויות הצבעוניות ביותר שהכרתי.

נתמזל מזלי ובערוב ימיו, הפך הנ"ל ללקוח של הסטודיו. כדרכו היה זה פרוייקט גרנדיוזי והוא, חיבור אנציקלופדיה עבור העולם החרדי קריא, מקור לא אכזב למידע מבוקר ומסונן היטב ללא חשש תמונות נשים מכל סוג, צבע וגיל, ללא חשש מפרובוקציות דתיות (ראה ערכים מצונזרים: שפינוזה ומנדלסון למשל) או תפיסות שאינן מתאימות/קיימות לילדינו הרכים (ראה ערך דרווין או מפץ הרמנא ליצלן).

כאדם שדרכו 'לעבור דרך קירות', הוא היגר למלון בירושלים לתקופת עבודתנו המשותפת וממש אילץ אותי להקדיש לו ימים כלילות ללא כל התחשבות בשאר עבודותינו. כשהיה בא לבקר בסטודיו היה נוהג להשתרע על הספה ולנחור שעות באין פוצה פה ומצפצף. לא הטרידה אותו גם הכרזה שתלינו לכבודו ושהייתה מורכבת מטביעות רגליו שדרסו ביצועים רוויי דבק שהונחו לצורך עבודה על הריצפה. "היצירה" עוטרה בכותרת מאירת עיניים: "מדרך כף רגלו הגסה של כבוד הרב _____", ותלויה לזכרו מול עיני גם שנים לאחר לכתו.

סיפרתי על כלוב האריות והזכרתי את 'מכון שמשון' (כזכור, זה ששיסע את הארי כגדי) ולא בכדי. לכבוד תורתו הייתה אובססיה מיוחדת לאריות. (בחדר עבודתו בבני ברק, היה פוחלץ שלם של נמר בין מאות ספרי הקודש - שילוב ייחודי של קודש וטומאה). לא פעם כאשר היינו מתלבטים יחד בהתאמת תמונה לערך זה או אחר ולא צלח בדינו, הוא היה אומר, 'אז אולי נשים פה תמונה של אריה?' וכשהתנגדתי נמרצות (כשהערך היה 'תזונה' למשל...) הוא היה לוחש, 'אז אולי של 'ליש' או 'כפיר' או 'שחל'... בבקשה, רק 'לביא' או 'ארי' נו, אולי במחילת כבודו רק איזה 'שחץ' קטן?

ובאחד מביקורי התכופים במלוננו נזקקתי לשירותיו. בעודי יושב על המדוכה תפוס הירהורים, נפלו עיני לא להאמין, על בגד ים נשי תלוי על הדלת והנה הוא כדמות נמר מכוסה כולו בחברבורות כהות על רקע פרווה זהובה. האיש המדהים הזה, לא הפסיק להיאבק באריות עד לגבורות ממש וכנראה גם שיסע אותם ומאומה אין בידו... הלוואי עלינו...

על סטטיסטיקה וזכיות 20.6.2016

ידוע לכל בר בי רב שאמנם יש סיכוי סביר לזכות פה ושם בסכומים זניחים של כמה עשרות שקלים, אבל ככלל, קניית הגרלות פיס ולוטו היא זריקת כסף לפח. הסיכוי האמיתי לזכות בפרס הראשון עומד על כ-1:14,000,000 בלוטו ומעט טוב יותר בפיס (אבל מאידך, גם סכום הפרס הראשון קטן יותר) אז בפועל, זה 'אפס בריבוע', אבל במקומות שאין היגיון או שהבורות והאמונות הטפלות עובדות שעות נוספות, מי אני שאתערב.

ועם זאת, אספר להלן כיצד זכינו במכונית, אך עד כמה הייתה כאן יד המזל או גורם אחר, תשפטו בעצמכם:

(1:800,000)

לפני שנים הרבה, עבדנו עם פירסומאי שהתמחה בשוק החרדי (אבנר פוקסמן זצ"ל) ועבור 'עלית' - הלקוח העיקרי שלו, עיצבנו בין השאר קמפיין שיווקי לעידוד והמרצת קניית שוקולד 'מגדים' לסוגיו (שם המותג החרדי למוצרי עלית בהשגחת הבר"צ) ושוקולד עלית בכלל. המשתתפים התבקשו לאסוף 5 עטיפות שוקולד ולשלוח אותם במעטפה לנקודות איסוף בציון שם כשכל המרבה, משבח את סיכויי לזכות. בכל שבוע נערכה הגרלה כאשר הפרס הראשון הוא מכונית 'הונדה סיוויק' חדשה שהוגרלה בטכס רב רושם באולפן הערוץ הראשון ובכיכובה של כוכבת הילדים דאז, מיכל ינאי. הקמפיין ערך כחודשיים ופורסם במקביל גם במגזר הארצי-חילוני.

אי שם במהלך הקמפיין ומסיבה שאינה ברורה לי שהרי משפחתי איננה נמנית על המהמרים, מילאה גם רעייתי מעטפה כדת על שם בננו אבישי והוסיפה אותה לאחד מעשרות שקי היוטה הגדושים באלפי מעטפות המגזר. ומכאן ואילך, הסכיתו לסיפור גילגולה של המעטפה:

(1:6,000)

כאמור, הקמפיין היה ארצי ולכן ביום ההגרלה היו שקי המעטפות נאספים מנקודות האיסוף בכל הארץ ומובלים לאולפן בת"א. התפאורה באולפן הכילה את מכונית הפרס כמובן ולצידה פודיום שעליו הונח חרוט פיברגלאס שקוף. או אז היה מי מהשופטים אוסף באקראי כמה עשרות מעטפות מהשקים השונים ומניחם בעירבוביה בתוך החרוט הקטן שהכיל במקרה הטוב כמה מעטפות ושמתוכו הייתה 'המיכל' שולפת בעיניים עצומות ובתוספת כל המניירות המתבקשות, את המעטפה הזוכה.

ידידנו אבנר פוקסמן ו'עמידה בזמנים', לא נולדו יחד או נועדו משמיים זה לזו וכך אירע לא פעם שהוא הגיע מתנשף לאולפן בת"א עם שקיו הגדושים לאחר שההכנות נסתיימו מכבר ובפועל, מעטפותיו לא השתתפו בהגרלה השבועית ושוב ושוב זכו ילדים מהמגזר החילוני רחמנא ליצלן. כאשר החלו להישמע רטינות מוצדקות מהמגזר (קמפיין 'מגדים' כזכור), הובטח לו "שבשבוע הבא, נעביר מעטפות לחרוט אך ורק מהשקים שלך וכך יובטח למעשה שהזוכה הפעם יהיה חרדי". למותר לציין שכל המסופר היה סוד מוחלט אך רצה הגורל, ומעטפתינו נישלחה באותו משלוח שבועי הרה גורל.

(1:100)

מכאן ואילך זה כבר היה 'מזל פרופר'. מתוך כ-6,000 מעטפות השקים נשלפו כ-100 והונחו בחרוט ו'המיכל' כסויית העיניים' שלחה ידה, שלפה את המעטפה והכריזה לעולם שהזוכה הפעם הוא 'הדוס' אבישי לוי מירושלים בן העשר. לא עברה שעה ארוכה והתבררתי בטלפון על הזכייה המשמחת אבל היה לי ברור מייד שיש כאן בעייה קטנה - למפרסמים אסור להשתתף בהגרלות!

(1:2)

התקשרתי מייד לעלית וספרתי להם את כל הסיפור ללא כחל וסרק. נערך דיון חירום פנימי

ומשפטי ולאחר דין ודברים ארוך, הוחלט לאשר את הזכייה כנראה גם לאחר שהובן שהשתתפותה של רעייתי נעשתה בתום לב וכמשתתפת חיצונית ובלתי מעורבת לחלוטין. הסיפור כמעט והסתיים למעט עוד אנקדוטה אחת.

(1)

הזוכה המאושר בן העשר, הוזמן שבוע אח"כ לאולפן ההגרלה כדי לקבל קבל עם ומידי הכוכבת את המפתחות למכוניתו החדשה. בתום הטכס המרגש ומאוחר בערב, חזרו הזוכים הנרגשים לירושלים כשהמפתח בכיסו של אבישי אך ורק כדי להתעורר נרגזים בשתיים בלילה לשמע צילצולי טלפון עצבניים: "איפה המפתח של האוטו? אנחנו צריכים להתניע אותו מהאולפן כדי לפנות ולערוך את תפאורת שידורי הבוקר... תחזירו... אתם יכולים להקפיץ לנו אותו?" ולבסוף נשלחה מונית ספיישל בהולה (על חשבונם), המפתח הגיע לתעודתו בזמן ותכנית הבוקר ניצלה...

יום בהיר אחד עלה במוחי רעיון עיוועים. בתור צפר חובב ורחום, מדוע שלא אחלק את יתרות פיתי שהצטברו במשך היום עם ציפורי ארצנו וכך אצא נישכר כיפליים: ראשית אהנה בכל בוקר מלחם חדש וטרי ושנית, מחברתם של מיטב ציפורי השיר החביבות ובהן הקיכלי והזמיר, הבזבז והירגזי, הצופית והעורבני, הנקר, הסיס והינשוף... ועוד רבות כיד הדמיון.

הכנתי משטח עץ רחב מחובר בניצב על מוט וחברתי אותו לגדר המרפסת שלנו ועליו הנחתי מדי ערב את שאריות הלחם לאחר שעברו השרייה במים מהולים בחלב ודבש אבל אבוי, המציאות מיהרה לטפוח על פני.

במקום החלום האוטופי שרקמתי (תוך התעלמות פזיזה מכל מחקר או התחשבות אלמנטרית במנהגי הציפורים לסוגיהן), הציפורים היחידות שנענו לפיתוי היו יונים, עורבים ודרורים - אוכלוסיה פרועה ואפרורית בהחלט. כבר עם דימדומי הבוקר הן היו נאספות בלהקות על עץ האיזדרכת המצמח מול מרפסתנו, תחילה בשקט מופתי ואז, כאילו לפי אות מוסכם מראש, הן היו מסתערות על המשטח בצריחות וטפיחת כנפיים, נאבקות בזעם אלו באלו, נוצות, פלומות ופירורים לחים מתעופפים לכל עבר. הגדולות היו משתלטות על המישטח העליון ואילו הדרורים היו מתכנסים מתחתיו ומנקרים את הפירורים שניתזו מלמעלה. תוך כחצי שעה, הקקפוניה הייתה מסתיימת ומותירה אותי במרכז החורבות.

לשלת ופרש עופות המיתו כל חלקה טובה באדניות הפרחים היפות שלי, הצבע על סורגי המרפסת נאכל והחליר, נוצות ואבק כיסו כל חלקה טובה, הסרחון נישא למרחוק ואז הגיע תורם של החרקים... והנורא מכל, אך עמד להתחיל.

מספר חודשים מתחילת החרבון, לקיתי ב'חום בלתי מוסבר' (fever of unknown origin). התיעצתי עם רופא המשפחה שהמליץ לי (בחום) לעבור סידרת בדיקות מקיפה לגילוי הבעיה. 'וכמה זמן זה יקח?' שאלתי, 'תראה, בספר המחלות יש למעלה מארבע מאות אפשרויות... התוצאות יגיעו אני מקווה תוך שבועיים ואז נראה...'

שבועיים? !!! עד אז, או שאמות או שאברי אבלי אני לא מוכן לשבת על התחת ולחכות, ולכן שמעתי לעצת חברי, הרופא אחיתופל, ואישפזתי את עצמי במיון הדסה עין-כרם, מה שהסתבר כטעות איומה - ילדים, התרחקו מבתי חולים אוניברסיטאים!

במחלקה הפנימית קפצו עלי כמוצאי שלל רב שהרי לא בכל יום נופל לידיהם בחור צעיר ותמים שניתן להתעלל בו חופשי/חודשי וכך זה נראה:

עודני מסתגל למיטתי החדשה, ומגיע רופא(?) שמתשאל אותי ארוכות בתהליך המכונה 'קליטת חולים'. לאחר שעה ארוכה הוא מקפל בתודה את עשרות טפסיו ונעלם אל האופק. גם אני נח מאושר מהטיפול היעיל אבל לא לעולם חוסן. מגיעה רופאה(?) אחרת ומתחילה את כל התהליך מחדש וגם אליה אני מתיחס בסבלנות אבל כשמגיע השלישי, אני מתנער ושואל מה לעזאזל אירע לכל הטפסים שכבר מולאו? 'אה' הוא משיב, 'אנחנו בשנה א' ויש לנו תרגיל בקבלת חולים אבל אל תדאג, מחר יבואו מהמחלקה עצמה וימלאו לך את הטפסים הדרושים...".

תשובה אני מנמנם אל צחור סדיני כאשר אני חש ביד נשית המושכת את מכנסי כלפי מטה ומרפרפת לכיוון רגיש במיוחד וחד משמעי. מתקשה להבין אני פוקח את עיני לחבורת סטודנטים

בהנחיית פרופסור מבוגר המרצה להם שלוש מטר מעל גובה אישיותי הנדכאת: '...וכאן חברים אתם יכולים לראות מקרה קלאסי כיצד משפיע חום גבוה על התנפחות בלוטות הלימפה גם בצמוד לאשכים... גשו אחד אחד מקרה קלאסי כיצד משפיע חום גבוה על התנפחות בלוטות הלימפה גם בצמוד לאשכים... גשו אחד אחד ומששו בזהירות... אה, (לא להאמין - הוא פונה אלי - אני קיים!) אני מקווה שלא איכפת לך... " (ולמה שיהיה איכפת לי הא? הרי זה מה שעובר עלי בכל בוקר...)

מגיעה אחות ליטול דמים. בין אצבעותיה תחובות חמש מבחנות בגודל בקבוק קולה כל אחת. נו טוב, למרות שהיו לי תכניות אחרות, אני בהחלט מוכן לתרום את גופי למדע, אבל כשמגיעה אחרת ועוד אחת ועוד אחת וחיי ניגרים ואוזלים מגופי במהירות, אני מתחיל לתהות באם יש בעיית מחסור ארצית בכנק הדם.

די מהר אני קולט שאם רצוני לצאת משם בחיים, עלי לגייס למאבק את שארית כוחותי הכלים. שלב א', להחליף את פיז'מת המוזלמן (זאת הירקרקת ללא הכפתורים שפתוחה מלפנים, מאחור ומלמטה) בפיזמת משי מוזהבת שסמל אצולה רקום בחזיתה ("אני לא מספר, אני אדם חופשי"). שלב ב', סרוב מוחלט לגעת בשלוליות הדייסות ובמקומם לצרוך לתיאבון נקניקי-דם וגבינות צרפתיות 45% שבהם מילאתי את מקרר האחיות (כבר אז הייתה לי פרוטקציה). בשלב הבא איימתי לרצוח בדם-קר (טוב, לא נשאר הרבה) את כל מי שיעיז להתקרב אלי למדוד חום (בכל שעה... ובעיקר כלילה - איך אפשר להשתקם ככה?), לתת תרופות, לקחת דמים או לדגמן בעירום.

ביום החמישי הבנתי שאי אפשר לנצח את המערכת ונקטתי במהלך 'יום הדין' - כמו שאני, על פיז'מתי וכפכפי, ברחתי מבית החולים הביתה בלי לאמר שלום. לא נעניתי גם לקריאות הטלפון הנרגנות שאסור לעשות את מה שעשיתי וצריך תחילה למלה עשרות טפסי שיחרור בחתימת רופה(!).

כשלושה שבועות לאחר מעשה ואחרי שהבראתי זה מכבר, הגיעה מבית החולים הבשורה המשמחת שהם עלו על סיבת חומי ומדובר באיזה טפיל ציפורים הקיים בעיקר על יונים... שמו כמדומני *Streptokokus Doveous Anakikos*.

הסיום היה קצר, אכזרי ומוחלט. בכמה בעיטות מכוונות היטב העפתי את מיתקני ההאכלה מהמרפסת לכל הרוחות. חיטאתי את הכל בחומצת מלח מעורבת בדי.די.טי וגז חרדל, צחצחתי וצבעתי את הכל וחידשתי את האדניות אבל יתרה מכך: עברתי לדיאטת שום חי ושמן זית כתית ומאז (1984) ועד היום, אני לא יודע מה זה רופא.

(האמת צריכה להיאמר, שהרומן שלי עם ציפורים, לא רק שלא הסתיים אלא ממשיך גם היום אך בתצורות אחרות ולכך אייחד פרק נפרד, במקום ובמועד ש...)

בפרק הקודם סיפרתי על רצוני לספח לביתי כמה שיותר בעלי כנף. הדבר הפך לאובססיה ממש לאחר שבשנות נישואי הראשונות, נזרקתי מהבית בקביעות כל אימת שהעזתי להופיע עם כלבלב עזוב, עורבני פצוע או קיפוד תועה. כישלוני עם היונים המריץ אותי לשנות את כל הגישה: קניתי משקפת ולקחתי קורס בצפרות, קניתי את האנציקלופדיה לאורניטולוג החובב ואת המדריך המקיף לציפורי ארצנו ולמדתי אותם בעל-פה. עקבתי אחריהן בשדות ובניר, בחנויות לבעלי חיים ובגני חיות, קניתי הקלטות של 'ציוצי ציפורי וינה ביער השחור' והתחלתי לבנות את אוסף הנוצות המפואר שלי.

לאחר השקעה של כעשר שנות לימוד, תרגול על מודל והשתלמות בחו"ל, הגיע הרגע הנכון והפעם תכננתי את המהלך בקפידה.

עיצבתי ובניתי שלושה בתי רעפים לציפורים רפודים במוך ועם מוט חיצוני לעמידה בפיתחם. הצבתי אותם בשלושה אתרים שונים כשאני מקפיד שיהיו מחוץ להישג יד אדם (או חתול וחולדה) והקפתי אותם בעלווה עלאק טיבעית. במרחק קצר מפיתחם תליתי מתקני האכלה מלאים בזרעונים ואפילו כלי קטן עם מים טריים ו... אף ציפור לא באה.

טוב, "שכל של ציפור" - עכשיו צריך לימצוא דרך "להגיד להם" שכאן ביתם החדש. תחילה פיזרתי זרעונים על הארץ (1) ומהר מאוד הגיעו להקות דרורים ואימצו את תחנת ההאכלה אבל אף אחת לא עופפה למעלה אל הקן או אל מתקן ההאכלה שנותר עמוס. (מסקנה? לציפורים אין חוש ריח!) השלב הבא היה המתוחכם ביותר. הורדתי את המיתקן לגובה סנטימטרים ספורים מהקרקע ו... הצליח! הציפורים שניקרו מהאדמה קיפצו/ניתלו גם עליו וכילו את כל אשר בו (2).

בכל יום הייתי מושך אותו מעלה עוד מספר סנטימטרים והציפורים עשו את ההקשר (3-6). אם פקעה סבלנותי והייתי מעלה יותר מדי, הם היו תוקעים בי מבט מזלזל ומצייצים, 'לאט חביבי, על מי אתה חושב שאתה עובד, הא? והייתי מאבד אותם. לאחר כמה שבועות זוחלניים, הגיע היום המיוחל, והמתקן תלה במקום שרציתי כשהוא עמוס בציפורים נרגשות הבולסות עד תום את האתנן היומי. התמדתי למלא את המתקן מדי יום ולציפורים הייתה צהלה, ששון ויקר. וכאן נתקעתי (7). פרט לקינון אחד קצר מועד, הציפורים לא קנו את הרעיון שלי להכנס הבייתה אחרי הארוחה לאיזה שלאפשטונדה או טלוויזיה והקינים נותרו על מכונם, אסטתיים, נחמדים וריקים מתמיד.

מה בדיוק לא עבד? אני לא יודע... (אולי החור העגול היה קטן מדי? אולי גדול מדי, אולי ריח הפוליטורה לא היה לטעמם... רגע, יש להם חוש ריח?! ואולי סיבה אחרת שהם לא סיפרו לי) אבל בזאת תם ונשלם הרומאן וגם לאור העובדה שהציפורים היחידות ששיתפו איתי פעולה בכל הנ"ל היו הדרורים האפרפרים. נו באמת... ואני לתומי חלמתי על טווסים, זמירים, ירגזים וציפורי גן העדן... מכאן ואילך עברתי לצמיתות לפסיביות סטואית:

מופלא הוא עולם בעלי החיים ובמרבית תכונותיהם הם עולים עלינו לאין ערוך וזו אולי הסיבה שבעשרות אלפי שנות אבולוציה, לא הצליח האדם לתרבת יותר משבעה/שמונה בע"ח (תרנגולות ושפנים למאכל - לא נחשב!) בס"ה. העובדה שלא מצאנו דרך לתקשר איתם אינה מעידה בהכרח שאנו חכמים יותר, סביר יותר להניח שהם מחכים בסבלנות שנגיע יום אחד לרמתם...

(בתמונות: מיתקני האכלה, שירטוט הסבר ו"בית לניסטר")

מדי פעם, אספר סיפורים מהווי הסטודיו (28 שנים ביחד) ולהלן הראשון.

סטודיו רמי וז'קי - "האיחוד" 5.7.2016

בשנת '85, הקמנו רמי ואני את השותפות אבל המשחק המקדים, לא היה פשוט כלל. אמנם הכרנו איש את רעהו הכרות שיטחית מתקופת לימודינו בכצ'אל (רמי בגר שנתיים לפני), אבל משם פנינו כל אחד לדרכו. רמי פצה בקריירה כמעצב במשרדי הפרסום 'גל בית-אל' ואח"כ ב'וורשסקי-פרייליך-דובר', ואילו עבדכם, עבד כמעצב ב'ישראל אקונומיסט'. לאחר כשנתיים, פתחתי סטודיו עצמאי קטן שנקרא 'אטליה 10' על שם הכתובת בה שכנתי (רחוב אושה 10 בנחלאות).

לאחר כשנה עבר הסטודיו ל'בתי סידוף' ברחוב יפו שם שכרתי דירת חדר גדולה ונושנה ואליה הזמנתי את רמי להצטרף כדייר פוטנציאלי לשותפות עתידית אך זאת לאחר לבטים קשים. טרום המהלך התיעצתי עם חברים ואף עם שותפים עיסקיים ומרובם קיבלתי אזהרות מטובלות בלא מעט דעות שליליות.

"אתה מבין שאתה נכנס לנישואים קתולים?... לאיזה ערך מוסף אתה מצפה משותפות עם בעל מקצוע זהה לשלך?... קח צלם, שתף מעצב מוצר, שתף אפילו רואה חשבון... את זה אנחנו מבינים, אבל גרפיקאי?! אתם עלולים להתחרות אחד בשני... מה תהיה חלוקת התפקידים ביניכם? מי ירוץ אחרי הספקים ומי יתעסק בניהול? מי יעצב ומי ילך לפגישות? מי ישטוף ומי יעשה קפה... ועוד ועוד"

ואמנם כשני קיפודים המתחילים רומן, ישבנו כל אחד בתחומי, איש בעסקיו, לקוחותיו ועיסוקיו כאשר אנו מקפידים בדחילו ורחימו לא לתחוב את אפינו למה שאינו שייך לנו. (החוזה היחיד שאי פעם ניסחנו וחתמנו ביננו, היה הסכם שימוש במכונת הצילום שרמי הביא לסטודיו...). אך לא עברו יותר מחודשיים עד שהוברר לנו שהמצב לא יכול להימשך ושעלינו לאחד כוחות ויפה שעה אחת קודם.

הלקוחות שלו לא הבינו מה תפקידי בכח ולהיפך. באופן טבעי מצאנו את עצמנו מסייעים איש לרעהו ברגעי לחץ ובעבודות לילה, בחלוקת מטלות משותפות, ב'ברייך סטורמינג' ובפתרון בעיות שונות אך החשוב מכל; למדנו להעריך ולהוקיר איש את רעהו ולהפנים שמן השמיים נועדנו זה לזה.

באותם ימים טרום ה'סדר צלם' היה ה'לטרסט' הרכוש היקר ברשות כל גרפיקאי ואסביר: כדי לכתוב ולעצב כותרות, שורת טכסט או לבצע ביצועים גרפיים, היינו משתמשים בגיליונות מחיקה עליהם היו אותיות, ספרות, צורות ורסטרים (רשתות וטקסטורות) ואותם היינו 'מורידים' על הנייר. החברה הכמעט בלעדית ששיווקה אותם הייתה 'לטרסט' ומכאן שם. מחד, היה מחירם יקר בטירוף ומאידך, יעילותם הייתה מועטה מפאת קלות התרוקנותם (מיעוט הסימנים שהיו עליהם) ומהירות התיבשותם, דע עקא שזה היה הפתרון היחיד באופק.

מכאן גם תבינו שכל גרפיקאי המכבד את עצמו, התפאר באוסף מרשים של גיליונות כנ"ל, אותם צבר מאז היותו סטודנט, מהוהים ומשומשים ככל שהיו, יבשושיים ובשפות שונות אך למרות זאת, אוצר בלום שאין בלעדיו.

בערבו הדרמטי של יום האיחוד, העמדנו את ערמות הלטרסט האישיות שלנו איש בקצה אחר של שולחן ארוך ואז בדחיפה דרמטית איחדנו את שתי הערמות לכלל ערימה ענקית אחת. זו הייתה ברית נפש ב'אוכל נפש'. היינו כשני אינדיאנים המוהלים את חלבם ודמם בתקיעת כף.

זה היה איחוד פיננסי שאין לפותרו או להתירו. זו הייתה התגלמות האמון האופטימלי זה בזה. זה היה הרגע ההיסטורי שבו הפכנו לסטודיו רמי וז'קי.

הסטודיו - איך לא הפכנו למשרד פירסום... 8.7.2016

או קיי, אז איחדנו כוחות אבל מבט חטוף אל רשימת לקוחותינו המצומצמת, הבהירה שיש לנקוט בפעולה מיידית ותחילה, יש לרכוש 'לקוח כבד' שיהווה גם עוגן למשיכת לקוחות נוספים. קיבלנו מחבר המלצה על רשת ארצית למוצרי תינוקות שמרכזה בירושלים. יצרנו קשר ונפגשנו עם צמד אחים צעירים שניהלו יחד את העסק המשפחתי, ובפינו הצעה שאי אפשר לסרב לה:

"אנחנו רוצים שתבחרו בנו כמשרד הפירסום שלכם אך כדי לשכנע אתכם שאין טובים מאיתנו, נכין לכם הצעה למיתוג ללא כל התחייבות מצידכם. נציג בפניכם פרזנטציה מקיפה והיה כי טוב, יהיה שידוך ואם לא, לא קרה כלום... בחזקת ה' ילחם לכם ואתם תחרישון..."

למותר לציין שקיבלנו אור ירוק וצללנו מייד אל תוך החודש המטורף בחיינו בו לא עצמנו עין, תוך שאנו דוחים את כל שאר עיסוקינו, את לקוחותינו הכעוסים ואת משפחותינו הצעירות והמוזנחות ומנתבים את כל האנרגיות אך ורק למטלה זו.

הגיע הערב הגדול ומה שחיכה לצמד האחים לא ראתה שיפחה על הים. הוצג לוגו חדש והצעות לסיסמאות (payoff), היו כרזות חוצות (טלרופים ותחנות אוטובוס) ומודעות לעיתונים, הוצגו פניות לסבים וסבתות (קהל מטרה מובחן המסייע למשפחה הצעירה ברכישת הציוד לילדם הראשון) ופניות ישירות להורים, היה ג'ינגל מוקלט לרדיו (עם 'בק פליי' ושדרנות מקצועית) והייתה שקית, היה קטלוג מוצרים והצעות לבונוסים ומתנות שי לקונים, היה עיצוב לנקודות מכירה והיה 'בריף' לקמפיין שיווק בצמוד לתכנון תקציבי בדוק והיו גם בירות ופיצוחים... למעשה, זו הייתה הפרזנטציה המקיפה ביותר שאי פעם עשינו ושבסיומה, כל שנותר לאחים לעשות היה, לשכב על הארץ ולאמר קניתם אותנו, מעתה עשו בנו כחפצכם.

ניצחון מוחץ? ההיפך הוא הנכון. מכאן ואילך התחילה סאגה מסויטת, בעיניים עצומות קפצנו-ראש לבריכה ריקה. מאחורי התדמית המצליחה של הלקוח הנ"ל נחשף עסק כושל ומהוסס שאינו מסוגל לקבל החלטות, מפקדה שאינה שולטת בחנויות הרשת (חלקן רק בקונסיגנציה) אך הגרוע מכל, עסק שאינו מצליח לגעת בארנק...

אבל הבעייה האמיתי הייתה נעוצה דווקא בנו. משרד פירסום זה עסק מכובד העומד בזכות עצמו כאשר העיצוב הוא רק חלק אחד מתוכו ואנו החלטנו להתחפש דווקא למכלול המלא. מצאנו את עצמנו שקועים עד צוואר בתקציבאות ובניהול מדיה (לא לימדו את זה בבצלאל כמו שלא לימדו גם לעצב...), במענה לעשרות טלפונים ביום לסרסורי מודעות מ'מקומון גבעת עדה' ושכונת 'בית מחסיר' ועד לעלוני בית כנסת ('שבת בשבת') וליזמים ממושב פטיש שרצו לשלב מוצרי תינוקות בפירסומים שלהם.

מאות הטרדנים שנהגו לטרטר ישירות לרשת הופנו מעתה אלינו ברוב נימוס אגבי: "מאוד מעניין אבל פנו בבקשה למפרסמים שלנו..." ואנחנו כרענו תחת הנטל. ולבסוף, כאשר כבר גיבשנו רעיונות (מחדש...) ובחרנו בצינורות הפירסום שנראו לנו, נדחינו בקש מחוסר תוחלת. משרד פירסום מתחייב מול התעשייה בסכומים לא מבוטלים, הן כדי להבטיח 'דילים' מעל ומתחת לשולחן והן פשוט להבטחת התשלום במועדו ובמילים אחרות, מחויבות כספית כבדת משקל שרק אחוז קטן ממנה הוא רווח נקי. ובפועל? אספר רק זאת שאחרי דחיית תשלום המי יודע כמה וסיכוננו בפשיטת רגל ממש, המתנו ללקוח בחנייה ליד מכוניתו ואלמלא מלאכו הטוב שריחף מעליו, היה רמי היקר רוצחו נפש כשקצף על שפתיו ללא הנד עפעף.

אחרי כשלושה חודשים ניתן היה לסכם סופית: 'פול גו בניוטרל!'

כל אחד וניסיון חיו. לרוע מזלנו התנסינו בעולם הפירסום הירושלמי דווקא דבימיו הקשים - קטן, דל תקציב, קרתני, מרושע ונוקדני אך בעיקר, דל חזון. האנרגיות שהשקענו, עולם הזוהר שחלמנו ותקוותינו שהפציעו אל האופק התנפצו כולם על קרקע המציאות והמינוס בבנק...

הפנמנו שאם אנו רוצים להמשיך ולהגיע לעבודה בכל בוקר עם שיר על השפתיים, עלינו לשוב אל המכחולים, הסרגלים ושולחנות השירטוט שתמיד אהבנו ולהשליך לזבל את תיקיות המחירוני. אם כמהים אנו לטעום שוב את צבעי הגואש ולטנף את אצבעותינו בניקוי רפידוגרפים, להסניף עפרונות פחם ולנשום את אבק ה'אייר ברש', עלינו למצוא שוב את הזמן שאבד. ואם אנחנו רוצים להיות בבית עם משפחותינו לעת שקיעות ולא לבלות במשרד בלילות לבנים, אין מנוס מלבעוט ברעיון משרד הפירסום לעזאזל... ובא לציון גואל.

(...התינוקות בגרו והפכו לאנשים ואפילו הצליחו למרות 'הרשת' בה נפלו בפח -
וכל זאת טרום עידן המחשב עליו יסופר בהמשך)

הסטודיו - דיויד שמילוביץ' 10.7.2016

בשלהי שנות ה-80 עם פתיחת שעריה של ברית המועצות להגירת יהודים (גורבצ'וב, פרסטרויקה, נפילת החומה), התבקשנו לעצב קמפיין הממצב את 'קרן היסוד' כגורם חשוב ומשפיע בעלייה המונית זו.

היה לנו קונספט, הייתה סיסמא והיה 'קופי' אבל חסרו לנו דוגמנים... אמנם המדינה הוצפה בעולים חדשים אבל באותם זמנים היה זה פחות מקובל לגשת סתם כך למאכז קליטה ולהפוך דמויות אקראיות למותג (בשפת הפירסום: טסטמוניאל).

הזמן דחק ולכן נקטנו בפיתרון פרגמטי - צילמנו 'דוגמנים' שלדעתנו התאימו ביותר לדימויים שחיפשנו והדבקנו להם מסרים בהתאם.

כך הפכה גרפיקאית אמריקאית שעבדה בסטודיו ל'שרה פרידמן מביאליסטוק', חבר אחר שנולד בקיבוץ הפך ל'אברהם קופרמן מלנינגרד' וכך גם הפך אבישי בני, ל'דיויד שמילוביץ' ממוסקבה. הכותרת לכולם הייתה זהה בשינויי השם והעיר:

Davis Smilovitch was born in Moskow, tomorrow he'll be Israel's future!

הקמפיין צבר תאוצה והצלחה. הכרזות תורגמו לשפות רבות והמודעות הופצו בעיתוני העולם היהודי. הונפקו כרטיסי טיסה פיקטיביים בהם יכולת לבחור לממן את הבאתו של עולה בודד, זוג או משפחה, פרוספקטים, עלונים וסטיקרים.

לגאוותי לא היה גבול כשנוכחתי שמכל הדמויות, נבחר דווקא בני להיות ה'אייקון המוביל' לילד היהודי/רוסי הקלאסי ותמונותיו הופצו ברחבי הגלובוס אבל שמחתי לא ארכה זמן רב. יום אחד קיבלתי טלפון מטריד מהנהלת הסוכנות: "...תשמע, הגיע מצרפת צוות טלויזיה והסרטה ענק כדי להכין כתבה מיוחדת על העלייה הרוסית לארץ ותשמח בוודאי לשמוע שהם בחרו את סיפור קליטתו של דיויד שמילוביץ' להיות הסיפור המוביל... אתה יכול בבקשה לאמר לי איפה ניתן למצוא אותו...?"

לא בכל יום מזדמנת לדוברים פרשה כמו "בלק". יכולנו ליפול בקלות על ספר ויקרא למשל, על קרבנותיו, הלכות הכהונה המורכבות שבו שלא לאמר על 'תזריע ומצורע' רחמנא ליצלן... והנה איזה כיף! פרשה המעמתת את ישראל ואומות העולם, ברכות וקללות וחזונות העתיד, פי'האתון שנברא ערב שבת בין השמשות (כמו עכשיו...), אישיותו של בלעם וההשוואות המתבקשות לאברהם אבינו ולמשה שלא לדבר גם על ההיבט הספרותי הממציא לנו שפע בלתי רגיל של קטעי שירה ודימויים, הקבלות ושיח עם המקורות... ספרים שלמים נכתבו אך ורק על פרשה זו ובקיצור הלל, יש לך מזל משמיים ואני משוכנע שעוד שנים רבות יהיה לך דיאלוג פורה ומפרה איתה.

רציתי לדבר על אישיותך המתגבשת ולהשוות אותה לתמונה של עם ישראל במידבר כפי שהיא עולה מברכות בלעם. (מה טובו...לא הביט עוון בעקב...)
רציתי להזכיר את תרומתם החשובה לאין ערוך של הוריד ומשפחתך כפי שעולה מהפסוק: "כי מראש צורים אראנו ומגבעות אשורנו" הלו הם השורשים מהם אנו יונקים והם הבית, התרבות והחינוך, האבות והאמהות.

רציתי לדבר על התהליך שאתה נמצא בו ממש עכשיו כפי שעולה מהפסוק: "הן עם לבדד ישכון ובגויים לא יתחשב..."

רציתי להמחיש את יחודו של עם ישראל על פני כל שאר אומות העולם ואת הסיבות מדוע נביא ענק כמו בלעם עליו נאמר: "...כי ידעתי את אשר תברך יבורך ואת אשר תאר יואר", אינו מצליח הפעם בשליחותו למרות שהוא מנסה בכל כוחו ותוקף בכל פעם מחדש ומזוית שונה כדי לפצח את התעלומה ולמצוא את נקודת התורפה.

את התשובות התכוונתי למצוא בך ובדרך בה אתה הולך ופתאום קפץ לי! ז'קי יא חמור, מה אתה מבלבל ת'מח, הרי כבר עשרות שנים אתה מצטט את המוטו המוביל בפרשה ומשתמש בו כעמוד ענן להנחותך הדרך. זה בדיוק הסיפור שלך הלל ואיך לא חשבת על זה קודם? אז הלל. הרי המוטו לפניך:

"בדרך שאדם רוצה לילך בה, מוליכין אותו"

ותחילה, בקיצור אבהיר את המקור:
בלק מפציר בבלעם לקלל את ישראל ובלעם שמצטייר אגב כגוי מאמין שה' הוא אלוהיו ולאחר קבלת הנחיה ממנו, דוחה את הבקשה מכל ואומר: "...לא אוכל לעבור את פי ה' אלהי..."

כאשר ההפצרות של בלק ובלעם נשנות, משנה לפתע האלהים את דעתו והוא אומר: "...קום לך איתם ואך את הדבר אשר אדבר אליך אותו תדבר" ומכאן אנו למדים שבדרך שאדם רוצה וגו'.

מילת המפתח בפרשתנו היא "הדרך":

- האירוע בפרשתנו מתרחש בעיצומו של המסע הפיסי בדרך ממצרים

לארץ ישראל

- עם ישראל נמצא בעיצומה של הדרך הרוחנית להתגבשותו מעבודת לעם יחודי

- כל השיח בין האלוהים לבלעם היא על הדרך שהוא רוצה לילך בה ונסיונות לרמוז לו שהיא לא תצלה. זה גם המקום להדגיש שהאלוהים מזהיר את בלעם מהחברה שהוא בחר לילך עימה ('כי מאן ה' לתיתי הלך עמכם'). בתחילת הדיאלוג שואל הקב"ה: "מי האנשים האלה עימך?" נו באמת, מה האלוהים לא יודע? אלא שהשאלה האמיתית היא: "תגיד לי, אלה באמת החברים שבחרת לילך עימהם? ... לך חפשת חברים שלך..." וכאשר בלעם שומע רק את מה שהוא רוצה לשמוע ואינו שת ליבו לכל הרמזים מלמעלה שלא תהיה תפארתו על הדרך כנאמר: 'וילך עם שרי מואב', כתוב: "...ותט האתון מן הדרך", "אשר אין דרך לנטות ימין ושמאל", מלאך אלהים ניצב בדרך וחרבו שלופה בידו", "...כי ירט הדרך לנגדי", "...כי לא ידעתי כי אתה ניצב לקראתי בדרך" וכו

הכל בידי שמיים חוץ מיראת שמיים והדרך היא המחשבות, הרצונות, ההחלטות והמעשים שהאדם בוחר לילך בהן ובניגוד לפשט בו היינו יכולים לחשוב שהאלוהים הוא המוליך אותנו, התשובה היא לא! מעשינו הם הם המולכים אותנו והאחריות על החלטותינו היא כולה שלנו ושלנו בלבד, אם לטוב ואם לרע. ההנחיה היחידה היא עיצה (דברים ל, טו): "הנה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב, ואת המוות ואת הרע... ובחרת בחיים", אבל ההחלטה נשארת כולה בידיך!

וגם אנחנו בתמונה. אבי הפסיכולוג לימד אותי כבר לפני שנים לנסות ולגלות בדיברי הזולת את מאווי, כוונותיו ורצונותיו האמיתיים אף שבדרך כלל הם מוסתרים ומוסווים ולא פעם, אף על האדם עצמו. אם כוונותינו לעזור, שומה עלינו להבין את הדרך שבה בחר האדם ולסייע לו כפי שנאמר "מוליכין אותנו" והאמן לי הלל, זה עובד!

אתה הלל נמצא בתחילת הדרך שאתה הולך ומגבש תוך כדי תנועה מתמדת. לצידך הולכת גם ההלכה המדריכה אותנו והחייבת גם להתאים עצמה לשינויי הזמן ולהתחדשותה בהתאם שהרי אם תעצר במקומה חו"ש, הלכה ההלכה... איתך צועדים גם הורייך, משפחתך וכולנו חבריך ושומה עלינו לסייע ולהנחותך ואף לרמוז או ליעץ בתקווה שתדע להיפתח ולשמוע כנאמר במיכה:

"הגיד לך אדם מה טוב ומה ה' דורש ממך, כי אם: עשות משפט, ואהבת חסד, והצנע לכת עם אלהיך"

מז"ט

- הלו? הגעתי לחברה קדישא? אפשר לדבר בבקשה עם מר אלברשטיין?
  - מדבר, במה אפשר לעזור?
  - תודה, שמי חיים ויש לי שני הורים זקנים המעוניינים לרכוש חלקת קבר משותפת...
  - מה מעניין אותם? יש עם נוף ויש בקיר באצטבאות, יש בכניין קומות ויש תחת כיפת השמיים, יש במשותף (זה מעל זה) ויש שניים אחד ליד השני...
  - לא לא, הם כבר החליטו, הם רוצים קבר כפול והציעו להם לבוא, לראות ולבחור
  - אין בעיה, אני פה כל יום עד שתיים, תתקשר שעה לפני ונתאם
  - תודה אבל תבין מר אלברשטיין, הורי מבוגרים מאוד ולא כדאי לטרטר אותם
  - בסדר אבל קח בחשבון שזה לא פשוט. הדרך יכולה להיות ארוכה, יש עליות ומורדות, מדרגות ואבנים... תכין אותם... יש לך כיסאות גלגלים? וכדאי גם להביא את העובד הזר שיתמוך...
- (ועל זה כבר נאמר: הדרך לגהינום רצופה כוונות טובות!)

שלחתי קורות חיים

במסגרת התמסרותי הביילתי נדלית לגחמותיה של רעייתי הלא היא "גברת בריאות", נתגלגלתי השבוע למסעדה תל אביבית יוקרתית טבעונית. לא אכחש שכשעתיים טרום האירוע, ירדתי בדבקות על חומוס צעיר על כל צרה שלא תבוא כך שיכולתי ברגע האמת לשאת את מבטי אל תכול עיני המלצרית ולבקש בבטחה, 'עשי בי כרצונך', ואמנם ההמשך לא איחר לבוא. פתחתי בחציל מדמם שנצרב על גחלים והושרה בציר חליטת עלים על מצע שובב של פילפל ושכבי אגוזים. זה המקום להדגיש לכל יודעי ח"ן שכל חציל מתחלק לשלושה חלקים כאשר העידית היא החלק הסמוך לעוקצו (שורש צמיחתו) וככל שאתם "מדרימים", מתרבים גרעיניו ועולה חמיצותו ולשימחתי, המקום הקפיד להשתמש אך ורק ב'שפונדרה' של החציל והמרקם הקרמי והמעודן ענה על כל הציפיות.

למנה העיקרית הזמנתי 'פיטריותיזם', מן קווינטט של סוגים החל מה'שיטאקי' וה'פורצ'יני', דרך ה'פונטבלה', ה'קש' (והעש) ועד ל'סירטאקי'. בשר הפיטריות פורק לנתחים עבים ועסיסיים עד שיכולתי לדמות ולראות את נימי השומן הדקיקים במירקמן. "צווארם" הוברש ברוטב למון-גראס מעורב בקונפי 'בייבי שומר' כאשר כל הכבודה המפוארת מונחת על מצע גרגר הנחלים ודפיפי פילו פריכים בעשויים מאגוזי קשיו טחונים.

גם זוגתי וחברתנו שהצטרפה אלינו לא טמנו את ידן בצלחת. רעייתי הגירה אל פיה עדרים שלמים של אפרוחי כרובית שנקטפו בדמי ימיהם והועלו על מוקד המנגל ואילו חברתנו בלסה 'טרטר גזרים גמדיים' בתוספת חלקי סשימי אנטריקוט מירקות שזה מקרוב עלה עליהם הכורת.

לקינוח הזמנתי קפה אספרסו מעולש (ציקוריה), אורגני כמובן שעוטר בעננת חלב שקדים צחור וחומצות סויה.

אך מעל לכל ידידי, עלי להודות שלארוחה מופלאה זו הייתה השפעה מיידית: עיננו העכורות נצטללו באחת, עורנו הפך זיתי ופריך, נשימותינו עמקו ומפיותנו עלה הבל שדה וניר. מקיבותינו עלה הימהום גרגרני שהלך והתחזק והפך להימנון

"הורה כרוב והורה תרד,

עגבניה עלי כידון,

הורה לקרניבור שנתפס 'על קר'

כשדה השיפון".

גלקסיה היא צביר כוכבים שאינטראקציה כבידתית קושרת אותם יחד. ביקום ישנם מאות מיליארדי גלקסיות והן לחלוטין לא שוות בגודלן או צורתן. יש גלקסיות ננסיות המכילות כעשרה מיליון כוכבים ויש כאלה המכילות כמאה טריליון כוכבים. לדוגמא, בגלקסיית 'שביל החלב' בה נמצאת גם מערכת השמש שלנו, יש כ-300 מיליארד כוכבים.

המרחקים הבין-כוכביים גדולים כל כך שהם נימדדים ביחידת מרחק המכונה 'שנת אור' קריא, המרחק שהאור עובר בשנייה (כ-300.000 ק"מ) כפול מספר השניות בשנה קלנדרית (31.557.600 שניות) - את התוצאה כיתבו בעצמכם.

השמש למשל, נמצאת במרחק 8 'דקות אור' מאיתנו, זאת אומרת שכאשר אנו צופים בשקיעת השמש באופק, היא למעשה שקעה כבר לפני כשמונה דקות. מאידך, ישנם כוכבים המרוחקים מאיתנו אלפי שנות אור, זאת אומרת שכאשר אנו צופים בהם, אנו מסתכלים 'אחורה בזמן' של אלפי שנים.

- אם הייתה לנו חללית שמהירותה קרובה למהירות האור, היה לוקח לנו כמיליון שנה לחצות את הגלקסיה שלנו מקצה לקצה.

- יש יותר כוכבים ביקום מכל גרגירי החול על כדור הארץ גם יחד.

מולקולה היא מבנה בן מספר אטומים המחוברים ביניהם בקשר כימי.

- בכוס אחת של מים שאנו שותים יש יותר מולקולות מכל גרגירי החול על כדור הארץ גם יחד.

...ומולקולה איננה החלקיק הקטן ביותר...

כדור הארץ נחשב די קטן במונחים אסטרונומיים. השמש גדולה ממנו פי 110 לפחות ואילו היא, קטנה מקבוצת הכוכבים 'קאניס מג'ריס' (כלב גדול) פי מיליארד. גילו המשוער של היקום מאז המפץ הגדול הוא כ-14 מיליארד שנים כאשר גילו של כדור הארץ אינו עולה על 4.5 מיליארד שנים והחיים החלו להופיע בו "רק" לפני כ-3 מיליארד שנים.

האדם כפי שהוא מוכר לנו, התפתח כנראה רק ב-250,000 השנים האחרונות. "שלש הדתות החשובות" מפציעות בין האלף האחרון לפה"ס (יהדות) ועד כ-600 אחרי (האיסלם), או בהשלכה, האלוהים מחליט להופיע בטריליונית השנייה האחרונה של האבולוציה... ולמה בעצם... ואיפה הוא היה קודם?

רוב אוכלוסיית העולם (כ-7.5 מיליארד נפש) מאמינה באלוהות כזו או אחרת. ישנם כיום למעלה משלושת אלפי אלוהויות חיות ובוטות אך 'ברור כשמש' לכולנו, שרק האלוהות בה אנו מאמינים היא האמיתית וכל השאר, הבל ורעות רוח...

אז במציאות שבה החומרים, הגדלים, המרחקים והזמנים אינם באמת ברי תפישה כמעט, באמת ובתמים נראה לכם שאם בית"ר ירושלים מצליחה לתקוע גול למכבי בשנייה האחרונה של המשחק, אז "יש אלוהים"?

מי (לעזאזל) גר ברחוב הצדיק מצ'כנוב צ'ש'

20.9.2016

אחר צהריים שחון לעת צאת השואבות, ואני מקבל טלפון: "מדברים מהמשטרה, האוטו שלך חוסם חניות ברמות ג', אתה יודע על זה?"
אני בסטודיו וככל הידוע לי, המכונית אצל אישתי שאמורה להיות במרכז העיר...
מנסה להתקשר אליה, אין תשובה כמוכן... מנסה לסמס, נאדה... מה פתאום ברמות...
ואולי זה לא הרכב שלי... ואולי נגנב?

אני מדבר שוב עם השוטר דניאל המתגלה כבחור מנומס וחביב ו'מת לסייע':
- אז מר לוי, מה אתה מתכוון לעשות בנדון, תפשת את אישתך?
- לא, אני לא מצליח להשיג אותה וכלל לא ברור לי מה יש לה לעשות ברמות
בזמן שהיא אמורה להיות במקום אחר... אולי היא בוגדת בי?
- אתה צוחק! תאמין לי, מנסיון, בד"כ הפתרון פשוט יותר, אל תדאג, אני שולח
לשם ניידת סיור נוספת ובנתיים תחשוב, אולי יש לך חברים ברחובות הסמוכים
שיכולים להזיז את הרכב?
- אני מצטער אבל גם אם היו לי, אני לא רגיל לפזר אותם בין החברים... חכה, אני
מנסה לחשוב על משהו...

ומכאן ואילך המריאה הסאגה למחוזות עלומים, נשבע לכם, לפחות שמונה-עשרה
טלפונים ביני לבין דניאל, ביני ובין המוקד המשטרתי כשאני 'מתמסר' בין שלשה
מוקדנים חביבים המטפלים באירוע שלי במקביל לאירועי פח"ע ופלילים, ביני לבין
ניידת שהוזנקה למקום (סירנות?!) ולא הסתפקה בזיהוי הרכב לפי מספרו ומדבקה
ייחודית שעליו אלא ביקשה ממני גם דו"ח שריטות ופגיעות היקפי... והכל בנימוס,
בסבלנות ובנחמדות אין קץ!

אין דבר כזה! הלא גם אם הייתי מדווח על גניבת מכונית בזמן אמת או תקיפה
חבלנית בצהרי היום, לא הייתי מקבל יחס שכזה... אין מצב, אז את מי אני חוסם
שמעמיד את כל המרחב על הרגליים?
לא נותרה לי ברירה, קפצתי למונית וטסתי לאתר רק כדי לגלות שהמכונית עומדת
בתמימות בשולי מדרכה רגילה לחלוטין וחוסמת לא יותר ממקום חניה מטושטש
בתוספת שלט זעיר 'חניה שמורה', אנונימי לחלוטין ללא כל ציון מספר רכב או אחר.
אז אנא, עיזרו לי לגלות מי גר ברמות ג' (חרדים) ברחוב הצדיק מצ'כנוב צ'ש
שראו ליחס שכזה? אה, ואגב, לבסוף השגתי את רעייתי וחשדותי הפעם היו לשווא.

(והסיפור לא יכול להסתיים ללא עוד אנקדוטה קצרה:
נהג המונית הערבי שלקח אותי, התרשם כנראה עמוקות מהדיאלוג הסוער שאני
מנהל במקביל, עם משטרת ישראל, הרשות השופטת, רעייתי והרשות המבצעת וכך,
בהפוגה בין השיחות הוא הוריד את משקפי השמש שלו והרים את חולצתו וחשף
בפני סידרת צלקות ארוכות ואדומות שעיתרו את פניו, צלעותיו וביטנו בשתי וערב
וניכר היה שאך זה מקרוב ניתפרו בתפרים גסים.
"זה הכפר שלי עשה לי... אני גר בפארוק (כפר המצוי מתחת לטיילת ארמון

הנציב), זה הכל סכינים... אני ביטלתי חתונה עם בחורה ממש ברגע האחרון לפני שהתחתנו והם כעסו עלי כי הם אומרים שפגעתי במזל שלה להתחתן שוב אבל אני נשבע לך, אני בכלל לא נגעתי בה, רק בדיבורים אבל הם לא מאמינים לי ולפני חודש, הם חיכו לי לפני הדלת, חמש עשרה איש והם פוצצו לי את הזכוכיות של האוטו וחתכו אותי לחתיכות... הפנים שלי נפתחו כמו אבטיח... הם עכשיו בכלא... יקבלו בין שנתיים לחמש... אמרו לי שאני אקבל פיצויים מיליון וחצי... אני רואה שאתה מקושר טוב למשטרה... אתה יכול להגיד לי למי לפנות? אז מצאתי את עצמי יושב כחצי שעה במונית שלו מול מכוניתי הסוררת ו'מייעץ' לצעיר לפנות לעורך דין זה ולמוסד כזה או אחר אבל 'תשמע' אמרתי לו, 'הכי טוב שתמצא את 'הצדיק מצ'כנוב', הוא הכתובת האבסולוטית).

יש לנו עכבר בבית ושמו יהויכין. כבר סיפרתי בעבר על יחסי המורכבים עם חיות המחמד ורעייתי כאחד ועל נסיונותי לחיות עם שניהם שלא עלו כל כך יפה ולבסוף, גם על שיחות השלום שהביאו להסכמה על אקווריום קטן בשולי המחסן. אמנם היו מקרים בהם נחלצו לעזרתי אי אלו חולדות או ציפורים פצועות אך הם לא שרדו או האריכו שהות מספקת כדי להותיר את רישומן ולכן ניתן בהחלט לאמר שבביתנו חיים בעקרון רק הולכי על שתיים... (ראה שם, יד-טז) עם הופעתו הראשונה של יהויכין הגבתי ב'דיפולט' שכלל פיזור מלכודות מתוחכמות ברחבי הדירה, מוקשי דריכה ורעלים למיניהם אך לשם שינוי, הלז לא נפל בפח, אם משום גודלו הזערורי שאין בו די להפעיל את המנגנונים המסורבלים ואם משום זהירותו המובנית. (שלא לאמר שאין לו סיבה לגשת לפיתיונות אלה ואחרים כאשר מזונו מצוי בשפע על הרצפות - עיין ערך נכדים) עם הזמן הבחנתי ששאיפות הרצח של רעייתי הלכו ונחלשו במקביל לפריחה מחודשת של משיכתי לחיות מחמד וכך התייצב המצב ב'סטטוס קוו'. יהויכין נחן במזג נעים וידידותי וגם בנימוס רב. עיקר פעילותו מתבצעת בשעות הלילה ובמקרה הגרוע, מצטלבות דרכינו כאשר צלליתו הזריזה שועטת למטבח וחוצה את צלליותנו הרופפות בדרכינו למיטה. הוא מקפיד לא להטרידנו בשאלות ניקיון ואינו מותיר אחריו עדויות מרשיעות ומאז הגעתו, אני לא צריך יותר לנקות את השטיחים. ברור לי שהוא 'גבר גבר' לאור שעירותו הגדושה, נחישותו מחויבותו למטרותיו וביטחונו העצמי (למישהו יש במקרה שידוך עבורו?). כשאנו לובשים שחורים והולכים לעיר אחרת, יש מי ששומר על הבית (יתרון - הוא לא נובח! ומאז הגעתו, אין יותר חתולים וחולדות) ומשמחת אותנו הידיעה שלאחר שילדינו עזבו את הבית לצמיתות, אנו לא לבד ויש מי שנהנה מכך. ולמה יהויכין? כי הוא הצטרף אלינו לראשונה לארוחה המפסקת של ט' באב...

(אחרית דבר: לבסוף לא עמד לו יצרו העכברי והוא כירסם חצי דלת. נאלצתי ללכוד אותו והוא שוחרר אחר כבוד בחורשת הירח בסמוך ל'הרטמן' ול'הנסן'. מעניין במי מן השניים בחר להשתכן)

תשובה? ערב יוה"כ תשע"ז 10/10/2016

'עולם הבא', 'ביאת המשיח', 'תחיית המתים', 'אחרית הימים', אלה אך מקצת המושגים שאני לא מצליח להשיג בתפישתי המוגבלת, לא מביין ולכן גם מתקשה לקבל ואת אלה שמאמינים... האמת, מודה שאפילו מקנא בהם קצת על יכולותיהם... בכל ליל סדר כשאנו מגיעים ל'שפוך חמתך', אני מתעקש להיות זה שפותח את הדלת לאלוהי הנביא כי ברור לי שאם חס ושלום אראה איזה זקן עולה לקראתי בהילוך מתנודד כשחולצתו מוכתמת ביין ופיו מהביל 'גפילטע', או אז אהיה אני המבוגר האחראי שיעיף אותו מכל המדרגות (קומה ג!) ויטרוק את הדלת ולא אשכח גם לנעול על מסגר ובריה.

כי עצם המחשבה שיבוא יום ו'העבר' ישוב אל 'ההווה' כדי להורות אותנו בדרכיו ובאורחותיו, ולשנות בכך את חיי האנושות המוכרים לי מן הקצה אל הקצה, מעוררת בי חלחלה ממש!

ביום שבו תופיע בעולם אלוהות כלשהיא ותכריז שהיא היא האמיתית ואין בילתה ושמיהו והלאה, אלה הכללים החדשים ושמעכשיו, הכל ישק על פיה, זה היום בו תמות הציוויליזציה המוכרת לי - פשוט כך.

זה היום בו לא יהיו יותר שאלות ותהיות (שעות הקבלה: בין-08:00-17:30), זה היום בו יעלמו המחקר והפיתוח, הניסוי והטעיה, ההתלבטויות, החששות וגם הפחדים, התחרות, ההצלחות והחידלון וכמובן, הבחירה החופשית. זה היום בו יוכרז 'העם המנצח' כמו גם 'המפסידים'... זה היום בו נפסיק להיות בני אדם ונהפוך למלאכים או במילים אחרות: למכונות משוללות החלטה המשרתות את רצון האל. 'עולם הבא'? - דווקא עם הרעיון הזה אין לי בעיה. ברורה כשמש הכמיהה האוניברסלית לרעיון שחייב להיות המשך שהרי ממש לא יעלה על הדעת שדבר כל כך מופלא כמו ה'אני', נגמר סתם כך יום אחד וזהו. (ואכן כל הדתות מבטיחות המשך אם כי בפירושים ובווריאנטים שונים ומגוונים ולנו נותר רק לבחור באופציה המדברת אלינו ביותר...)

... אבל 'תחיית המתים'??!

גם ככה אנחנו מאוימים בהתפוצצות אוכלוסין ובסכנת רעב עולמית, אז איפה נשים את כל אלה? רגע, ממתי יתחילו לחזור... מהתקופה הניאדרטלית או רק מהעת החדשה... רק יהודים או גם ערלים רחמנא ליצלן... ואלי רק חרדים או רק ספרדים ואולי גם אשכנזים חילונים בועלי טרפות ואוכלי נידות? ובאיזה מצב צבירה בדיוק הם אמורים לשוב? הרי לא יעלה על הדעת שבאותו מצב בו עזבו קריא, חולים, זקנים, דמנטים ומסמורטטים אבל הגיוני יותר שיחזרו כילדים חסרי בינה... או בגיל הביניים טרום התבססות? (אני מזדעזע למחשבה שבמדרגות יחד עם אליהו יעלו גם המחזרים המוקדמים של אישתי או בעל הדירה הקודם וידרשו 'זכות ראשונים'...)

...ואולי הכוונה לחזרתם אל אותו עולם של אחרית הימים שנמצא מחוץ לתפישתי ושממילא דחיתי על הסף?

לא, אני לא מתגעגע למקדש ולקורבנות מן החי ("והשיבנו...ולבית מקדשך... ושם נעבודך כימי עולם וכשנים קדמוניות" - התקדמנו! תנו לחיות לחיות!), אני לא מתגעגע למתים (למשל לפרס) אם כי אני לא פוסל לגמרי את מורשתם. אני לא רוצה משיח אבל בהחלט מוכן לקיים את "אחכה לו בכל יום שיבוא" ובלבד שיבטיח שלא יבוא...

אני לא רוצה צפיפות בלתי אפשרית על חשבון שיוויון הזדמנויות לכל... אני רוצה לנצל כל רגע כשאני כאן ועכשיו וכל השאר... 'אללה ירחמו..!'

אז איך אתם מסבירים את הכמות הבלתי נסבלת של הטיפשות, רעיונות ההבל ורעות הרוח האופפים את האנושות כולה?

ויש לי תשובה אחת פשוטה וחלקית למהדרין:
כנראה שהפנטזיה היא חלק מובנה באופי האדם ואין לשנותו.

גמח"ט

(ובשבוע הבא: האמנם עם בכי רע?)

"קודם זמנו מת האיש הזה,

ושירת חייו באמצע נפסקה"

13/10/2016

לא אחדש במאומה אם אומר שאם זכה אדם ויש לו בחייו שניים/שלושה חברי אמת, הרי זה מבורך ונדיר. ואני מתכוון לאותו חבר המקורב לנו כנפשנו ושלגביו אין לנו אפילו תהייה קטנה והקשר איתו אינו תלוי בדבר. מיעוטנו יכולים למנות את בני זוגנו בקטגוריה זו וספורים אף יותר הם אלה היכולים להוסיף עליהם חבר נוסף או שניים.

ואני בורכתי ביוסף בן-אדון המכונה ג'ו. חברותינו ארכה חמש שנים בלבד שהסתיימו באוקטובר שחון אחד עת התמוטט בדמי ימיו ולא שב. "למזלי" הצלחתי להפנים עד תום את גודל אבדתי, רק לאחר הסתלקותו והכאב והגעגוע ילווני עד יומי האחרון.

פה ושם פרסמתי אך מעט מזעיר מחוויותינו המשותפות ומ'סיפורי ג'ו' אבל ברוח 'הימים הנוראים', מצווה עלי להזכירו ולאהבו:

"כשראיתי אותך במוצאי שבת, שוכב דומם בתוך שלל החוטים והצינורות, היה ברור לי משום מה, ששוב אתה עובד על כולנו (כמו תמיד... ממש מצחיק ג'ו ג'ו!) ועוד רקע קט, תתיישב במיטה בעיניים פקוחות, תקרע באחת את הצינורות, הפלסטרים והמצבטים מזרועותיך ותאמר: 'די, עבדתי עליכם, סתאאאאאאם, בא לי לנוח קצת ולשמוע אגב כך, גם את כל מה שיש לכם להגיד עלי מאחורי הגב.' אבל כאשר התארכו הימים ואתה המשכת במתיחה, הבנתי שהמצב הרבה יותר מסובך וכנראה מתחרים עליך ועל חברתך, כוחות גדולים יותר. אולי שם בשמים משעמם להם והם מחפשים מישהו שהוא גם חבר וגם בדרן, מישהו שאף פעם לא משעמם אתו, מישהו שיספר את סיפורי ג'ואי ממקור ראשון, בשפה ובמימיקה הכל כך אופיינית לך, מישהו שהופך כל אירוע ולו הסתמי ביותר, לחוויה, לסאטירה, לקומדיה ובוודאי לדרמה ולטלנובלה. ומסתבר שלא היה להם קשה למצוא את הטיפוס האולטימטיבי, כי מספר כמוך אין וכנראה גם לא יהיה.

ג'ו היה מין טיפוס הממציא את עצמו בכל בוקר מחדש. האיש היה מין שילוב ספרותי של מיספר ליצים שחברו להם יחדיו. חוכמת החיים וההיחלצות ממצבים המאפיינת את סיפוריו של הרשל'ה מאוסטרופולי עם תעלוליו של טיל אולנשפיגל ובתוספת התמימות הכפרית של החייל האמיץ שווייק. הוא היה אדם המצוי תמידית מתחת מכבש ענק, המאלתר ללא הרף דרכים לא שגרתיות להחליץ מהם או לפחות, מחפש זווית ראייה שונה מהמקובל שתקל עליו להתבונן בקורה אותו מהצד. כך לדוגמא היה סיפור הבנק:

באחד מאינספור הפעמים שבהן טפחה המציאות על פניו בצורת הקופה הריקה של המשפחה ומנהל הסניף בכבודו ובעצמו, התקשר אליו כדי לגעור ולהתריע שהנה או-טו-טו הוא עומד להקפיא את החשבון המשפחתי ולהתחיל להחזיר צ'קים, פנה ג'ו במר יאוש אל רמי חברו כדי למצוא ישועה מאחר וגם חשבוננו של רמי נמצא באותו הסניף וקשריו עם המנהל היו הדוקים וחמימים. בנוכחותו של ג'ו התקשר רמי אל מנהל הסניף וכה אמר לו:

”...מה שמעתי? שאתה עושה בעיות לג’ו? השתגעתי? אתה בכלל יודע מי זה?
ג’ו הוא יהודי יקר, הוא אחי ועצם מעצמי וכל מה שלי - שלו! אני מוכן לערוב
לו כנפשי. תאמין לי שכמו שאתה מכיר אותי ולא מהיום, אתה יכול לסמוך עליו
בעיניים עצומות וכאשר יהיה לו כסף הוא יסגור את המינוס מיד. ועכשיו מהר, תן
לו את מה שהוא רוצה ותפסיק להציק לו. תשמע לי, לא מגיע לו היחס הזה, מגיע
לו כבוד מלכים, הוא צדיק אמיתי וכשהוא יהיה אצלך, אל תשכח גם לתת לו חיבוק
ונשיקה בשמי.”

מאושש מהנאום הסוחף, הלך ג’ו אל הסניף שם פגש בו המנהל שבפנים חמצמצות
במקצת, החתים אותו במשך שעה ארוכה על שורת טפסי התחייבות למיניהם
שאיפשרו לבנק להרחיב את מסגרת גבולות האשראי שלו.

’טוב סיימנו אני חושב‘ אמר המנהל ’רק תחתום עוד פה ופה וגמרנו להיום.
’תגיד לי‘ אמר ג’ו ’לא שכחת עוד משהו?’

’מה עוד לא עשיתי?’ שאל הנ”ל וג’ו בחיוך ענוג ענה ’ומה עם החיבוק והנשיקה?!
...וכשאני חושב על זה, כל זיכרון שלי מגו’אי, ויהיה עצוב ככל שיהיה, מלווה
תמיד גם בחיוך ובקריצת עין שובבה. וכך גם היה ’סיפור המפטרה’, אותה תרופה
שניתנה לניר כמוצא אחרון כמעט לאחר ההשתלה המפוקפקת השנייה כדי לנסות
ולנקות את מערכות גופו מנוגדנים. תרופה שעלתה הון עתק ולאחר שניתנה לניר
ולשמחתנו עשתה את שלה, נותר ממנה בקבוקון אחרון לפליטה השווה את משקלו
בזהב. ג’ו ניסה למצא קונה לבקבוק ואחרי כחצי שנה של מאמצים הוא אף מצא, אך
כאשר נראה היה שנמצא פתרון כלכלי, קרו שני ’אסונות’ וכמעט באותו הרגע ממש.
הקונה שרצה לרכוש את התרופה איחר את המועד ונפטר בטרם הספיק לקנות
את הבקבוקון היקר... ובמקביל, הוחלט במשרד הבריאות להכניס את המפטרה לסל
התרופות הכללי מה שגרם לבקבוקון לאבד את ערכו בין לילה... ואפילו מקרה שכזה,
לא היה בו כדי לייאש את ג’ו או להניע אותו מלספר לכולם את העלילה בהומור
שחור ואירוניה דקה.

רקוויאם לג’ואי המעצב הבודד המתייחס לעבודתו ברצינות תהומית, שלא יודע
לעגל פינות ושאף כל חייו לפרפקציוניזם. ג’ואי היקר שלוקח שוב ושוב פרוייקטים
ששוויים \$1000 ומבצע אותם ב-\$2,500 על חשבוננו, כי רק כך הם יבוצעו ברמה
הנדרשת והגבוהה ביותר ’כפי שרק ג’ואילה יודע.’

’הם עוד לא מכירים מי זה ג’ואי’ היית אומר בזמן שניגשת לבצע כל מטלה בדרך
וברמה שנראתה לך לנכון. מכשיר, תערוכה, ריהוט... כל דבר שנגעת בו, הפך ליצירה
’ג’ואית’ אופיינית שבה השקעת את כולך, נפשך, דמיוןך ויכולת הביצוע המופלאה
שלך בלי לזרוק חשבון לזמן או לכסף. ’זה אני וכך אני יודע לעשות ו...זהו.’
ג’ואילה שכל העולם על כתפיו ושתמיד מעמיד את עצמו אחרון בתור. ג’ואי של
רעיה ושל גיא, ג’ואי של ניר ושל רן, ג’ואי של אמא ושל גדיאלה וג’ואי של צדוק,
שילה ואורנל’יה. ג’ואי שתמיד נמצא כשצריך אותו ושנותן מעצמו שוב ושוב בלי
חשבון. ג’ואי ’האיש הכי נקי מפלוורות ודאוויין’ שהכרתי בחיי. ג’ואי המשלומפר
המטיל על עצמו בבוקר איזה טי-שירט מקרית ומכנס חקי מוכתם בצבע, ניתחב
לסנדל תנכ”י ויאללה לעבודה אבל, זה גם אותו ג’ואי שיסדר את סביבת העבודה שלו
לתפארת מדינת ישראל, ושידליק לעצמו נר קטן ויוסיף לצידו מקלון קטורת בשביל

האווירה, שישקיע בקניית הכלים והחומרים היקרים והמקצועיים ביותר שאפשר כי כך צריך ושתמיד ידאג שיהיה בקרבתו גם משהו קטן לכרסום ורצוי... מתוק מתוק. ג'ואי אספן המספריים ואספן הבדיחות. ג'ואי שמלקט כל מיני שמונצ'עס כי הוא היחידי שיודע, שמקופסת בלונים, 4 חתיכות פלסטיק, 2 קוביות ילדים, חוט ברזל, נורה שרופה ומדבקות לתלמיד, אפשר לייצר ג'ירפה לניר או מכשיר לראיית לילה לגיא... 'לאן אתה חושב שאתה הולך הא? אתה פשוט לא אחראי, ג'ואי.' ג'ואי, החבר המושלם שאי אפשר שלא להתאהב בו. שתמיד ימצא לנדרשים לו לאיזו מילה טובה, לאוהבי הצ'יזבט ולמועדון הסיפור הטוב. ג'ואי של ימי ההולדת והמתנות הקטנות שהוא מייצר ברוב דמיון או המפתיע אותך במשהו שקנה סתם כך כי הוא 'במקרה חשב עליך ומצא משהו שבדיוק, אבל בדיוק מתאים לאופייך ובוודאי ישמח אותך.' ג'ואי שחושב ודואג לכולם חוץ מאשר לעצמו. מסתפק במועט ומפזר את מה שאין לו, וממשיך להעניק לכולנו את כולו. ילד של אהבה.

וגדול מאוד, מאוד הכאב!
היה איש - וראו: איננו עוד,
ושירת חייו באמצע נפסקה
עוד שיר מזמור אחד היה לו,
והנה אבד המזמור לעד,
אבד לעד!
(ח.נ. ביאליק)

איך פרוחה נשמת... (כמעט) 26/10/2016

קרני השמש הראשונות אך הפציעו מעל פסגות הרי יהודה, מחוררות את הוילונות ואת עיננו העצומות לרווחה, כאשר יד עלומה פתחה את דלת חדרנו והדפה פנימה את ה'לופי' הנמרץ (שם החיבה של נכדי הראשון) חמוש בכדור. היה זה סוף שבוע משפחתי במלון נווה-אילן ומה נכון יותר היה עבור זוג ההורים המותש מאשר להעביר את ילדם לאחריות הסבים ולשוב למתיקות שנת עמלם. מבט קצר ברעייתי הדמומה הבהיר לי שלא ממנה יבוא עזרי וכך מצאתי את עצמי במסדרון הקומה הרדום, משחק כדור רגל עם ילדון צוהל בן שנה וחצי. עד כאן לא חידשתי במאום שהרי התמונה הקשה שגורה כמדומני על רובכם, אבל...

תוך כדי משחק הלך המרחק ביננו וגדל כאשר אנו משתדלים לבעוט הכי רחוק שאפשר עד שברגע מסויים מצאתי את עצמי עומד באמצע המסדרון בעוד ה'לופי' מתרוצץ בקצהו בקרבת המדרגות והמעליות. ואז פערה האדמה את פיה והילד נעלם.

ברגע הראשון חשבתי שאולי הוא משחק איתי במחבואים או משהו דומה אבל הכניסה לקומה שהתרוקנה לחלוטין, הבהירה לי שמהו נורא קרה. עוד כמה שניות וחריקת דלתות 'מעלית השבת' שנפערו בפני, הסבירה לי מה אירא. תוך כדי משחק נפתחו בפני ה'לופי' דלתות המעלית והזעטוט פירש זאת כנראה כהזמנה להיכנס ורגע אחר כך, הרי הוא משייט בדד בין הקומות... אבל רגע... המעלית ירדה או עלתה? והעובדה שהיא ריקה מעידה שהוא יצא ממנה אבל לאן בדיוק? לגג או למרתף? ואולי הוא יצא בכניסה ועכשיו הוא מטייל לכיוון המידבר? (ראו מיקומו המבודד של המלון) ואולי הוא בכלל מתגלגל עכשיו במדרגות! אני חושב ששברתי שיא עולמי בריצה במורד המדרגות כדי לוודא תחילה שהוא לא יצא החוצה ואז במעלה כדי להוציא מכלל את האפשרות שהוא מטייל על הגג והתוצאה? נאדה!

זה היה הרגע לבקש עזרה. הערתי את רעייתי בצרחות ה'לופי' נעלם ואל תתחילי עכשיו עם מי אשם ואיך ומה, רק תעזרי לי למצוא אותו. התקשרתי ללובי והעמדתי את כל צוות המלון על הרגליים ובמקביל הזעיקה רעייתי את כל המשפחה. תוך דקות כבר סייר פטרול חמוש סביב למלון בעוד כל השאר מתרוצצים בקומות, בחדרי השירותים ובחללים הציבוריים ו... כלום. הילד איננו.

אני לא חושב שעברה יותר מרבע שעה אבל היא הייתה הקשה בחיי ותאמינו לי שכבר חוויתי בעברי אי-אלו מצבים קשים. בדמיוני חלפו תסריטי אימה החל מנפילה לפיר ועד חטיפה ע"י משפחה פסיכוטית חשוכת ילדים... כל גופי היה מכוסה זיעה קרה. מעולם לא התיימרתי לדעת מה זה 'לאבד ילד' אבל באותם רגעים, הרגשתי שעולמי חרב עלי ומבטי האשמה שנזרקו אלי מכל עבר, לא שיפרו את המצב.

ואז מאי משם, צץ לו איזה עבדקן עטוף בטלית (המשיח?) שהקדים לעבודת הבורא ואמר שנדמה לו שהוא ראה איזה ילדון מיבב בקומה הרביעית ליד בית הכנסת... ה'לופי' נמצא ואפילו במצב טוב יחסית כלאמר, ללא חרדת נטישה או משהו...

ולהפתעתי, גם הוריו ורעייתי לא לקחו את זה קשה מדי ולראיה, מאז ועד היום הם ממשיכים להפקיד את ה'לופי' בידי חדשות לבקרים.